

Charles Dickens
Vor fælles ven

Charles Dickens

Vor fælles ven

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Vor fælles ven* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Vor fælles ven* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Første bog

Bægeret og Læben

1. På udkig

En efterårsaften i vore dage – det er ikke nødvendigt at sige, i hvilket år – drev en snavset og uhyggeligt udseende båd med to menneskelige skikkelser på Themsen mellem Southwarkbroen, der er af jern, og Londonbroen, der er af sten.

Skikkelserne i båden tilhørte en kraftig mand med uredt, gråsprængt hår og et solbrændt ansigt og en mørkladen pige på atten til tyve år, der lignede ham tilstrækkeligt til at man kunne se, at hun måtte være hans datter. Pigen roede med stor lethed årerne, mens manden, med rorlinerne slapt i sine hænder og hænderne løst i sin bukselinning, ivrigt holdt udkig. Han havde hverken garn, krog eller snøre og kunne ikke være fisker. Hans båd havde intet at sidde på, ingen maling, ingen indskrift, ingen andre redskaber end en rusten bådshage og en opskudt trosse, og han kunne ikke være færgemand. Hans båd var for brystfældig og lille til at kunne indeholde varer, og han kunne ikke være lægter- eller pramfører. Det var umuligt at blive klog på, hvad han så efter, men efter noget så han, og det med et spændt og forskende blik. Strømmen, der var kængret for en time siden, løb nu udefter, og hans øjne iagttog enhver lille hvirvel og krusning i vandet, mens båden enten skød en ringe fart op imod den eller drev med agterenden forrest ned med den, alt efter som han gav ordre til datteren ved at bevæge hovedet. Hun iagttog hans ansigt lige så ivrigt, som han iagttog floden, men i hendes spændte blik lå et skær af rædsel eller afsky.

Denne båd, som på grund af sin rådne tilstand og slimen og dyndet, hvormed den var overtrukket, snarere syntes at høre til

flodens bund end til dens overflade, og de to skikkelser i den var åbenbart i færd med at gøre noget, som de ofte gjorde, og søgte efter noget, som de ofte søgte efter. Hvor halvvild manden end så ud uden hue på sit buskede hår, med sine brune, til op over albuerne opsmøgede ærmer, den løse knude på et endnu løsere halstørklæde hængende langt ned på hans bare bryst i en urskov af kind- og hageskæg, med hans klædningsstykker, der så ud, som om de var lavet af det mudder, der tilsølede hans båd, var der dog en vis, forretningsmæssig vane i hans stadige stirren. Det samme var tilfældet med enhver af pigens smidige bevægelser, med enhver drejning af hendes håndled og måske allermest med hendes udtryk af rædsel eller afsky.

"Hold hende lige, Lizzie, strømmen løber stærkt her. Hold hende lige for den."

Idet han stolede på pigens færdighed og uden at bruge rorlinerne, iagttog han med spændt opmærksomhed strømmen, mens pigen holdt øje med ham, men tilfældigvis faldt i det samme en skrå lysstråle fra den nedgående sol på bunden af båden, hvor den ramte en rådden plet, der havde lighed med omridset af en tilhyllet, menneskelig skikkelse, og farvede den ligesom med fortyndet blod. Pigen kom til at se på den og gøs.

"Hvad går der af dig?" spurgte manden, der trods sit skarpe udtryk med vandet straks havde mærket det, "jeg ser ikke noget komme drivende."

Det røde lys var forsvundet, gysningen var forsvundet, og hans blik, der kun for et øjeblik var vendt tilbage til båden, søgte atter udefter. Hvor som helst den stærke strøm mødte en hindring, lod han et øjeblik sit blik hvile. Mod enhver

fortøjningskætting og trosse, mod enhver stilleliggende pram eller båd, der kløvede strømmen til en bred pilespids, mod afsatserne i Southwarkbroens piller, mod floddampernes hjul, når de piskede det snavsede vand, mod de sammensurrede, uden for nogle slæbesteder liggende bjælkeflåder skød hans skinnende øjne et grådigt blik. En times tid efter at det var blevet mørkt, strammedes rorlinerne i hans hånd, og han styrede lige mod Surreysiden.

Pigen, der stadig holdt øje med hans ansigt, roede øjeblikkelig, som han styrede. Straks efter drejede båden rundt, dirrede ligesom under et pludseligt ryk, og mandens øvre halvdel straktes ud over agterenden.

Pigen trak hættten på en kåbe, hun havde på, over hovedet og ned over ansigtet og holdt båden sådan, at den gik mod strømmen, idet hun så sig tilbage, så at de forreste folder i hættten vendte ned ad floden. Hidtil havde båden ingen fart skudt, men var drevet rundt på et sted. Men nu skiftede flodbredderne hurtigt, og de gled forbi Londonbroens tættere skygger og brændende lygter, og rækker af skibe lå på begge sider.

Først nu kom mandens øvre halvdel ind i båden igen. Hans arme var våde og snavsede, og han vaskede dem udenbords. I sin højre hånd havde han noget, som han også vaskede i floden. Det var penge. Han klirrede en gang med dem, han blæste en gang på dem, han spyttede en gang på dem – "på god lykke," sagde han hæst, før han stak dem i lommen.

"Lizzie!"

Idet pigen fo'r sammen, vendte hun ansigtet om imod ham og roede uden at svare. Hendes ansigt var meget blegt. Han

havde en kroget næse, og denne i forbindelse med hans klare øjne og forpjuskede hår gav ham lighed med en ophidset rovfugl.

"Tag den tingest fra ansigtet."

Hun slog hættten tilbage.

"Så, og lad mig nu få årerne. Jeg vil ro resten af vejen."

"Nej, nej, fader! Nej! Det kan jeg virkelig ikke. Jeg kan ikke sidde så tæt ved det, fader!"

Han var allerede i færd med at flytte sig for at bytte plads med hende, men hendes forskrækkede udråb standsede ham, så at han satte sig ned igen.

"Hvad skade kan det gøre dig?"

"Ingen, men jeg kan ikke udholde det."

"Jeg tror næsten, at du hader endog synet af floden."

"Jeg – jeg kan ikke lide den, fader."

"Som om den ikke var din næringsvej! Som om den ikke var mad og drikke for dig!"

Ved de sidste ord gøs pigen atter og holdt et øjeblik inde med at ro, som om hun syntes at blive helt afmægtig. Det undgik hans opmærksomhed, da han skottede ud over agterenden efter noget, som båden havde på slæb.

"Hvor kan du være så utaknemmelig mod din bedste ven, Lizzie? Endog den ild, der varmede dig, da du var et lille barn, blev samlet op af floden på siden af kulprammene. Endog den kurv, hvori du sov, havde strømmen skyllet i land. Endog de gænger, jeg satte under den for at gøre en vugge af den, skar jeg ud af en planke, der var drevet bort fra et skib."

Lizzie tog sin højre hånd bort fra åren, rørte med sine læber ved den og strakte den et øjeblik kærlig ud imod ham, og derpå

fortsatte hun stiltiende roningen, mens en anden båd af et lignende udseende, skønt i bedre stand, kom ud fra et mørkt sted og lagde sig stille på siden af dem.

"Igen haft lykken med jer, Gaffer?" sagde en skeløjet mand, der roede båden og var alene i den. "På jeres kølvand kunne jeg se, at I igen havde haft lykken med jer."

"Ah!" sagde den anden kort, "så I er ude, er I?"

"Ja, kammerat."

Et mildt, gult måneskin havde nu bredt sig ud over floden, og idet den nysankomne holdt sig en halv bådslængde agter ud for den anden båd, undersøgte han nøje dens spor.

"Så såre I kom i sigte," fortsatte han, "sagde jeg til mig selv: 'der er Gaffer, og han har igen haft lykken med sig, min sæl, har han ikke!' Ro til, kammerat – bliv bare ikke gal i hovedet – jeg rørte ikke ved ham."

Dette blev sagt som svar på en heftig, utålmodig bevægelse af Gaffer, idet den talende med det samme tog sin åre af vandet på den side og lagde hånden på rælingen af Gaffers båd og holdt fast ved den.

"Han har fået puf nok til ikke at trænge til flere, efter hvad jeg kan se, Gaffer! Er drevet om for en hel del strømkæntringer, hvad, kammerat? Sådan forfølger uheldet mig nu altid! Han må være kommet forbi mig, da han sidste gang drev opefter, for da lå jeg på udkig neden for broen her. Jeg tror, at I er ligesom gribbene, kammerat, og kan lugte dem."

Han talte med dæmpet stemme og med mere end et øjekast på Lizzie, som atter havde trukket hætten ned for ansigtet. Begge mændene så derpå med hemmelighedsfuld, uhyggelig nysgerrighed på kølvandet efter Gaffers båd.

"Lad os være lige om det. Skal jeg tage ham om bord, kammerat?"

"Nej," svarede Gaffer i så studs en tone, at den anden efter at have gloet noget gengældte den med en stikpille.

"I har dog vel aldrig spist noget, I har haft ondt af, kammerat?"

"Jo jeg har," svarede Gaffer, "jeg har fået for meget af ordet kammerat. Jeg er ikke jeres kammerat!"

"Siden hvornår er I ikke mere min kammerat, Gaffer Hexam Esquire?"

"Siden dengang I blev tiltalt for at have plyndret et menneske, blev tiltalt for at have plyndret et *levende* menneske!" sagde Gaffer harmfuld.

"Men hvad om jeg var blevet tiltalt for at have plyndret et dødt menneske?"

"Det *kunne* I ikke have gjort."

"Men I da, Gaffer?"

"Jeg heller ikke. Har et dødt menneske brug for penge? Kan et dødt menneske have penge? Til hvilken verden hører et dødt menneske? Til den anden verden. Til hvilken verden høre penge? Til denne verden. Hvor kunne penge være et lig? Kan et lig eje dem, savne dem, bruge dem, gøre fordring på dem, miste dem? Kom ikke sådan og vend op og ned på tingene. Men det ligner den lumske sjæl, der plyndrer et levende menneske."

"Jeg vil sige jer, hvad det ligner –"

"Nej, I vil ikke. Jeg vil sige jer, hvad det ligner. I slap med en kort tid for at have stukket jeres hånd i lommen på en matros. Pris jeres lykke, fordi I slap så godt, men kom ikke mere til mig med jeres kammerateri. Vi har arbejdet sammen i fortiden,

men hverken nu eller i fremtiden arbejder vi mere sammen.
Slip, sæt af!"

"Hør, Gaffer, hvis I tror at blive mig kvit på den måde –"

"Bliver jeg jer ikke kvit på den måde, prøver jeg det med en anden og hugger jer over fingrene med spændholtet eller stikker jer i hovedet med bådshagen. Sæt af! Ro væk, Lizzie. Ro hjem, siden du ikke vil lade din fader ro."

Lizzie roede til, og den anden båd sakkede agter ud. Idet Lizzies fader satte sig mageligt i lave som den, der havde hævdet moralens ret og indtaget en uangribelig stilling, tændte han langsomt sin pibe, gav sig til at ryge og så på det, han havde på slæb. Det, han havde på slæb, kastede sig undertiden ind imod ham på en grufuld måde, når båden standsede, og syntes undertiden at ville rive sig løs, skønt det for det meste fulgte føjeligt bagefter.

En begynder i faget kunne have bildt sig ind, at de krusninger i vandet, som gled hen over det, havde en rædsom lighed med svage forandringer i et ansigt, der manglede synet, men Gaffer var ingen begynder i faget og havde ingen indbildninger.

2. Manden et steds fra

Mr. og mrs. Veneering var splinterny folk i et splinternyt hus i et splinternyt kvarter i London. Alle Veneering'ernes omgivelser var splinter, funklende ny. Alt deres bohavede var nyt, alle deres venner var ny, alle deres tjenestefolk var ny, deres sølvstøbe var nyt, deres ekvipage var ny, deres seletøj var nyt, deres heste var ny, de var så nygifte, som det lovmæssigt kunne forenes med, at de havde et splinternyt barn, og havde de skaffet sig en oldefader, ville han være blevet bragt hjem, indsvøbt i måtter, fra møbelmagasinet uden en rift på sig og poleret med fransk politur lige op til sin isse.

For i Veneering'ernes hus havde alt, lige fra entrestolene med det ny våben til det storartede piano med den ny mekanisme og derfra igen op til det ny redningsapparat i ildebrandstilfælde den højeste politur og fernisering. Og hvad der gjaldt om bohavedet, gjaldt også om Veneering'erne – overfladen lugtede lidt vel stærkt af værkstedet og var en lille smule klæbrig.

Der var et uskyldigt stykke spisestuebohavede, som gik på magelige ruller og, når det ikke var i brug, lå gemt oven over en stald i St. James', og for hvilket Veneering'erne var en kilde til topmål forvirring. Navnet på denne genstand var Twemlow, og da han var kødelig fætter af lord Snigsworth, var han meget efterspurgt og kunne i mange huse siges at repræsentere spisebordet i dets normale tilstand. Når f. eks. mr. og mrs. Veneering sendte indbydelser til et middagsselskab, begyndte de i almindelighed med Twemlow og satte derpå plader i ham eller føjede gæster til ham. Undertiden var bordet sammensat af Twemlow og et halvt dusin plader, undertiden af Twemlow og

et helt dusin. Undertiden blev Twemlow trukket ud i sin hele længde med tyve plader. Ved højtidelige lejligheder sad mr. og mrs. Veneering lige over for hinanden midt for bordet, og sådan holdt parallellen endnu stik, for det hændte altid, at jo mere Twemlow blev trukket ud, des længere var han fra midten og des nærmere ved skænkebordet i den ene ende af stuen eller vinduesgardinet i den anden.

Men det var ikke dette, som nedsænkede Twemlows svage sjæl i forvirringens dyb. Det var han vant til og kunne finde lodskud i, men den afgrund, hvori han ikke kunne finde bund, og hvorfra hans livs alt optagende og stadig voksende vanskelighed havde sit udspring, var det uløselige spørgsmål: om han var Veneerings ældste eller nyeste ven. Til løsningen af denne opgave havde den sølle fyr brugt mange sørgelige timer både i sin bolig oven over stalden og i St. James' Squares kolde, tankevækkende skummelhed. Twemlow havde først gjort bekendtskab med Veneering i sin klub, hvor Veneering dengang ikke havde kendt andre end den mand, som havde gjort dem bekendt med hinanden og syntes at være den fortroligste ven, han havde i verden, og som han havde kendt i to dage, idet tilknytningspunktet imellem deres to sjæle, komiteens skændige adfærd med hensyn til tillavningen af en kalvefilet, netop var opstået på dette tidspunkt. Straks efter var Twemlow blevet budt til middag hos Veneering og havde spist der, ligesom også Veneering havde været der. Hos manden havde et parlamentsmedlem, en ingeniør, en betaler af statsgælden, et digt om Shakespeare, en klage og et offentligt kontor været til stede, skønt det syntes, at Veneering ikke havde kendt nogen af dem. Og lige oven på det var Twemlow blevet budt til middag

hos Veneering for at træffe sammen med medlemmet, ingeniøren, betaleren af statsgælden, digtet om Shakespeare, klagen og det offentlige kontor og havde ved bordet opdaget, at de alle sammen var de fortroligste venner, Veneering havde i verden, og at alle deres koner, som også alle sammen havde været der, var genstand for mrs. Veneerings inderligste hengivenhed og ømmeste fortrolighed.

Sådan var det gået til, at Twemlow med hånden på panden havde sagt til sig selv i sin bolig: "Jeg tør ikke tænke på det. Det er nok til at gøre et menneske tosset –" og dog tænkte han stadig derpå og kunne aldrig komme til klarhed.

I aften giver Veneering'erne en fest. Elleve plader i Twemlow, og fjorten personer i det hele. Fire lejetjenere med kalvekrøs og i sorte klæder står på rad nede i forstuen. En femte tjener, der går op ad trappen med en sørgmodig mine, som om han ville sige: "Her er en ulykkelig til, der kommer for at spise til middag. Sådan er livet!" – melder: "Mis-ter Twemlow!"

Mrs. Veneering byder sin søde Twemlow velkommen. Mr. Veneering byder sin kære Twemlow velkommen. Mrs. Veneering venter naturligvis ikke, at mr. Twemlow bryder sig synderligt om så tossede ting som små børn, men en så gammel ven må gøre hende den fornøjelse at se den lille.

"Ah! Du vil lære din families ven bedre at kende, Tullebasse," siger Veneering og nikker rørt ad den ny genstand, "når du begynder at skønne."

Derpå udbeder han sig tilladelse til at forestille sin kære Twemlow for sine to venner, mr. Boots og mr. Brewer, og har åbenbart ingen forestilling om, hvem der er hvem.

Men nu skete der noget frygteligt.

"Mis-ter og mis-sis Podsnap!"

"Min ven," siger Veneering til sin kone med et udtryk af megen venskabelig interesse, mens døren står åben.

"Podsnaps."

En alt for smilende stor mand med en uhyggelig friskhed ved sig, der træder ind med sin kone, forlader øjeblikkelig denne og farer løs på Twemlow med et:

"Hvordan har De det? Så glad over at gøre Deres bekendtskab. Fortryllende hus, De her har. Håber, at vi ikke er kommet for sent. Så glad over denne lejlighed, forsikrer jeg!"

Da det første stød ramte Twemlow, fo'r han to gange tilbage med sine pyntelige små sko og sine pyntelige små silkestrømper af gammeldags mønster, som om han havde lyst til at hoppe over en sofa bagved, men den store mand trængte ind på ham og viste sig at være ham for stærk.

"Lad mig," siger den store mand, idet han prøver på at tiltrække sig sin kones opmærksomhed i det fjerne, "have den fornøjelse at forestille min hustru for vor vært. Hun vil" – i sin uhyggelige friskhed syntes han at finde evindelig vår og ungdom i denne talemåde – "hun vil være så glad over denne lejlighed, forsikrer jeg!"

Mrs. Podsnap, der er ude af stand til for sit vedkommende at gøre sig skyldig i en fejltagelse, da mrs. Veneering er den eneste dame, som er til stede foruden hende, gør imidlertid sit bedste for at understøtte sin mand ved at se på Twemlow med en deltagende mine og at sige til mrs. Veneering i en følsom tone, for det første, at hun er bange for, at han har været temmelig utilpas i den sidste tid, og dernæst, at den lille allerede ligner ham meget.

Det er tvivlsomt, om nogen egentlig sætter pris på at blive taget for en anden, men da Veneering netop i aften har skaffet sig et moderne skjortebryst – af nyt broderet kammerdug, der lige er kommet i handelen – føler han sig slet ikke smigret ved at blive forvekslet med Twemlow, der er tør, vissen og en tredive år ældre. Mrs. Veneering ærgrer sig ligeledes over at få skyld for at være Twemlows kone, og Twemlow selv føler sig så langt ophøjet over Veneering i dannelse, at han finder, at den store mand er et uopdragent asen.

I dette indviklede dilemma nærmer Veneering sig den store mand med udstrakt hånd og forsikrer denne uforbederlige person, at han er henrykt over at se ham, hvortil denne med sin uhyggelige friskhed øjeblikkelig svarer:

"Mange tak! Jeg skammer mig ved at tilstå, at jeg i dette øjeblik ikke kan mindes, hvor vi før have set hinanden, men jeg er så glad over denne lejlighed, forsikrer jeg!"

Idet han derpå farer løs på Twemlow, der holder igen med alle sine svage kræfter, er han allerede i færd med at hale ham af sted for at forestille ham for sin kone som Veneering, da i det samme flere gæsters komme opklarer fejltagelsen, hvorpå han, efter på ny at have vekslet håndtryk med Veneering som Veneering, veksler håndtryk med Twemlow som Twemlow og slutter det hele med til sin egen fuldkomne beroligelse at sige til den sidstnævnte: "Latterlig lejlighed – men så glad over den, forsikrer jeg!"

Efter at nu Twemlow har overstået denne skrækkelige prøvelse og ligeledes lagt mærke til Boots' omstøbning til Brewer og Brewers til Boots, samt endvidere gjort den opdagelse, at af de øvrige syv gæster fire forsigtige

personligheder træder ind med uroligt søgende blikke og på det bestemteste vægrer sig ved at afgøre, hvem der er Veneering, før Veneering har fået dem i sine kløer – efter at Twemlow har ført sig disse studier til nytte, mærker han ved at nærme sig den slutning, at han virkelig er Veneerings ældste ven, at hans hjerne begynder at få en sund fasthed. Men den blødgøres atter, og alt er tabt ved at hans øjne møder Veneering og den store mand sammenlænket som tvillingbrødre i den bageste salon i nærheden af døren til verandaen, og hans øren gennem mrs. Veneerings mund underretter ham om, at den store mand skal stå fadder til barnet.

"Der er serveret!"

Sådan taler den tungsindige tjener, som om han ville sige: "Gå ned, og lad jer forgifte. I ulykkelige menneskebørn!"

Twemlow, der ingen dame har fået, går ned i bageste række med hånden på panden. Boots og Brewer, der tror, at han ikke er vel, hvisker: "Manden har ondt. Ingen frokost." Men han er kun trykket af sin tilværelses uovervindelige vanskelighed.

Genoplivet af suppen taler Twemlow blidt med Boots og Brewer om Hof- og Statskalenderen. Påberåbes på piskestadiet ved gildet af Veneering med hensyn til det omtvistede spørgsmål, om hans fætter, lord Snigsworth, er i byen eller ikke. Siger, at hans fætter ikke er i byen.

"På Snigsworthy Park?" spørger Veneering.

"På Snigsworthy," svarer Twemlow.

Boots og Brewer finder, at det er en mand, hvis bekendtskab bør dyrkes, og for Veneering står det klart, at han er en indbringende artikel. Imidlertid går lejetjeneren omkring som

en skummel kemiker og synes efter: "Ønsker De Chablis?" at sige: "De gjorde det ikke, hvis De vidste, hvad den er lavet af."

Det store spejl over skænkebordet afspejler spisebordet og selskabet. Afspejler det ny Veneeringske våben, en kamel, brugelig til alt muligt i guld og sølv, frossen så vel som optøet. Det heraldiske kollegium udgranskede en korsfarende stamfader til Veneering, der havde ført en kamel i sit skjold – eller kunne have gjort det, hvis han havde tænkt derpå, – og en karavane af kameler passer på frugterne, blomsterne og lysene og knæler for at blive læsset med saltet. Afspejler Veneering. Fyrre år gammel, krushåret, mørkladen, med tilbøjelighed til fedme, snu, hemmelighedsfuld, dunkel – en slags ret godt udseende tilsløret profet, som ikke profeterer. Afspejler mrs. Veneering. Blond, ørnenæset og langfingret, med ikke så meget lyst hår, som hun kunne have haft, i strålende påklædning og funklende af smykker, entusiastisk, forekommende, følede med sig selv, at en flig af hendes mands slør hviler over hende. Afspejler Podsnap glad ved maden, med to små, lyse, ståltrådstive vinger, en på hver side af hans ellers skaldede hoved, og som lige så meget ligner hans hårbørster som hans hår, et tågebillede af røde perler i panden og en stor masse krøllet skjortelinning stikkende frem bagtil. Afspejler mrs. Podsnap. Prægtigt fruentimmer for en naturforsker, masser af knokler, hals og næsebor som en gyngehest, hårde træk, majestætisk hovedtøj, hvori Podsnap har hængt gyldne ofre. Afspejler Twemlow. Gråhåret, tør, høflig, påvirkelig af østenvind, med halsbind og flipper som den "første gentleman i Europa" og indtrukne kinder, som om han havde gjort en kraftanstrengelse for at trække sig tilbage i sig selv for nogle år

siden og var kommet så langt, men ikke havde kunnet komme videre. Afspejler en moden, ung dame med ravnsorte lokker og en hudfarve, der bliver meget klar, når den bliver godt pudret. Voldsomt optaget af en moden, ung herre med for meget næse i sit ansigt, for meget rødt i sit skæg, for megen krop i sin vest, for megen glans i sine ringe, sine øjne, sine knapper, sin tale og sine tænder. Afspejler den gamle fortryllende lady Tippins på Veneerings højre side med et umådelig sløvt, drapfarvet, aflangt ansigt, ligesom et ansigt i en spiseske, og en farvet allé oppe på hendes hoved som en nem offentlig adgang til den store bunke falske hår bagtil, glad ved at patronisere mrs. Veneering lige overfor, der er glad ved at lade sig patronisere. Afspejler en "mr. Mortimer", en anden af Veneerings ældste venner, der aldrig før har været der i huset og ikke synes at længes efter at komme der igen. Der sidder mistrøstig på venstre side af mrs. Veneering og af lady Tippins, en barndomsveninde af ham. Har ladet sig forlokke til at komme til disse mennesker og snakke, men ikke vil snakke. Afspejler Mortimers ven Eugene, levende begravet i ryggen af sin lænestol bag en skulder – med en epaulet af pudder – af den modne, unge dame, mens han skummelt tager sin tilflugt til champagneglasset, hver gang det bydes ham af kemikeren. Endelig afspejler spejlet Boots og Brewer og to andre stødpuder, som er puttet ind mellem resten af selskabet og mulige ulykkestilfælde.

Veneering'ernes middage er udmærkede – ellers ville ingen ny folk komme – og alt går godt. Særlig har lady Tippins gjort en række så overordentlig indviklede og dumdristige eksperimenter med sine fordøjelsesredskaber, at kunne de og

deres resultater blive offentliggjort, ville det måske være en velgerning for menneskeslægten. Efter at have indtaget proviant fra alle verdensdele, er denne hårdføre, gamle krydser omsider løbet an ved Nordpolen, og da isfadene tages bort, falder følgende ord fra hendes læber:

"Jeg forsikrer Dem, bedste Veneering –"

Stakkels Twemlows hånd nærmer sig hans pande, da det nu lader til, at lady Tippins er i færd med at blive den ældste ven.

"Jeg forsikrer Dem, bedste Veneering, det er den underligste historie, man kan tænke sig! Ligesom de folk, der averterer i aviserne, forlanger jeg ikke, at De skal tro mig, før jeg har givet en første classes reference. Jeg kan referere til Mortimer her: Han kender det hele."

Mortimer løfter sine sænkede øjenlåg i vejret og åbner munden lidt. Men et mat smil der udtrykker: "Hvad kan det nytte?" glider hen over hans ansigt, og han sænker igen øjenlågene og lukker munden.

"Nå, Mortimer," siger lady Tippins, idet hun banker knoerne på sin venstre hånd, der er særdeles rig på knoer, med stængerne i sin lukkede grønne vifte, "jeg fordrer, at De fortæller alt, hvad der er at fortælle om manden fra Jamaica."

"Giver Dem mit ord på, at jeg aldrig har hørt tale om nogen mand fra Jamaica."

"Nå, så fra Tobago."

"Heller ikke fra Tobago."

"Undtagen," istemmer Eugene så uventet, at den modne unge dame, der rent har glemt ham, i en fart tager epauletten bort fra ham, "undtagen vor ven, der levede så længe af risbudding og husblas, indtil hans doktor til hans overraskelse

omsider sagde, at han måtte gøre en forandring, hvorpå han spiste en lammefjerding om dagen."

Alle ved bordet får et oplivende indtryk af at Eugene er i færd med at få munden på gлед. Et uopfyldt indtryk, for han lukker ikke mere munden op.

"Hør, bedste mrs. Veneering," siger lady Tippins, "er det ikke den skammeligste opførsel, man kan tænke sig? Jeg fører mine tilbedere omkring, et par ad gangen, på det vilkår, at de skulle være mig tro og lydige, og her opsiger min gamle overtilbeder, formanden for alle mine slaver, mig huldskab og troskab i hele selskabets påhør! Og en anden af mine tilbedere, ganske vist endnu kun en rå Cymon, men om hvem jeg dog nærede det trøstige håb, at han med tiden ville tage sig op, foregiver her, at han ikke kan huske sine ammetuehistorier! Bare for af drille mig, for han ved, hvor jeg er forgabet i dem."

En lille græsselig fiktion om hendes tilbedere er lady Tippins' kæphest. Hun ledsages altid af en tilbeder eller to, holder en lille liste over sine tilbedere, fører altid en ny tilbeder til bogs eller stryger en gammel ud, sætter en tilbeder på sin sorte liste eller forfremmer en tilbeder til sin blå liste eller adderer sine tilbedere eller opgør på andre måder sin bog. Mrs. Veneering er henrykt over hendes vid, og det samme er Veneering. Det krydres måske af en gul spillen i lady Tippins' hals, der minder om benene på høns, som kradser.

"Fra dette øjeblik bandlyser jeg den falske usling og sletter ham endnu i aften ud af min Cupido – navnet på min hovedbog, min bedste. Men jeg vil have historien om manden et steds fra og beder Dem lokke den frem for mig, min bedste," siger hun til mrs. Veneering, "da jeg selv har mistet min

indflydelse. Å, De troløse mand!" siger hun til Mortimer med en raslen med sin vifte.

"Denne mand et steds fra forekommer os alle så interessant," siger Veneering.

Og idet de fire stødpuder tager mod til sig alle fire på en gang, siger de:

"Højst interessant!"

"Yderst spændende!"

"Dramatisk!"

"Mand *intet steds fra* måske!"

Og derpå folder mrs. Veneering – for lady Tippins' indsmigrende rænker er smitsomme – sine hænder som et bedende barn, vender sig mod sin nabo til venstre og siger: "Bebe! Mand et steds fra!" Hvorover de fire stødpuder atter bliver gådefuldt rørte og udbryder alle fire på en gang: "De kan ikke modstå!"

"Det sætter mig virkelig i en umådelig forlegenhed," siger Mortimer i en træt tone, "at Europas øjne er fæstet på mig i den grad, og det er min trøst, at De alle i deres stille sind ville forbande lady Tippins, når De mærker, hvad De uundgåelig vil, at manden et steds fra er kedelig. Det gør mig ondt at måtte tilintetgøre det romantiske ved at give ham et bestemt opholdssted, men han kommer fra det sted, hvis navn er undsluppet min hukommelse, men som enhver anden her vil være på det rene med – det sted, hvor man laver vin."

Eugene mener "blanksværtefabrikanterne Day & Martin."

"Nej, ikke der," svarer den ubevægelige Mortimer, "det er der, hvor man laver portvin. Min mand kommer fra det land, hvor

man laver kapsvin. Men hør engang, min gamle ven, det er slet ikke statistisk, men kun morsomt."

Ved Veneering'ernes bord vil man altid opdage, at ingen bryder sig synderlig om Veneering'erne selv, og at enhver, som har noget at fortælle, i almindelighed hellere fortæller enhver anden det.

"Manden," fortsatte Mortimer til Eugene, "hvis navn er Harmon, var eneste søn af en frygtelig gammel skælm, der havde tjent sine penge ved dagrenovation."

"Røde bomuldsfløjs og en klokke?" spørger den alvorsfulde Eugene.

"Og en stige og en kurv, om De vil. Ved hvilke eller andre midler han blev rig som renovationsentreprenør og boede i et hul i en bakket egn, der udelukkende indeholdt dagrenovation. På sin lille ejendom opkastede den sære, gamle landstryger sin egen bjergkæde, ligesom en gammel vulkan, og dens geologiske formation var dagrenovation. Kulstøv, køkkenaffald, potteskår, sigtet og usigtet aske kort sagt: enhver slags dagrenovation."

Mortimer kommer til at tænke på værtinden og henvender en halv snes ord til hende, hvorpå han atter opgiver hende. Prøver Twemlow, men finder ham ubrugelig og giver sig til sidst i kast med stødpuderne, der modtager ham med begejstring.

"Denne mønsterværdige persons moralske væsen – jeg tror, at dette er det rigtige udtryk – fandt sin højeste nydelse i at forbande sine nærmeste slægtninge og kaste dem på døren. Efter at han, som naturligt var, havde begyndt med at vise sin hustru denne slags opmærksomheder, fandt han derpå lejlighed til at skænke sin datters krav en lignende opmærksomhed. Han valgte en mand til hende ganske efter sit

eget, men aldeles ikke efter hendes hjerte, og skred derpå til som medgift at tildele hende, jeg ved ikke hvor megen dagrenovation, men en umådelig mængde var det. På dette tingenes standpunkt tilkendegav den stakkels pige i al ærbødighed, at hun var forlovet med den så yndede personlighed, der af romanskrivere og versemagere kaldes "en anden," og at et sådan ægteskab ville forvandle hendes hjerte såvel som hendes liv til støv og aske – kort sagt, ville bringe hende ind i hendes faders forretning efter en stor målestok. Straks efter – en kold vinternat, hed det – forbandede den ærværdige fader hende og kastede hende på døren."

Her tilstår kemikeren, der åbenbart har fattet meget lave tanker om Mortimers fortælling, stødpuderne en smule rødvin, som disse, atter alle fire på en gang gådefuldt rørte, skruer langsomt ned i sig med en ejendommelig velbehagelig vridning, mens de råber i kor: "Videre, videre!"

"En andens pekuniære hjælpekilde var, som sædvanlig, meget indskrænkede. Jeg tror ikke at bruge for stærkt et udtryk, når jeg siger, at en anden var slemt i knibe. Ikke des mindre giftede han sig med den unge dame, og de boede i et meget tarveligt hus, sandsynligvis med kaprifolium og vedbend rundt omkring døren, indtil hun døde. Om den opgivne dødsårsag må jeg henvise Dem til registratoren i den egn, hvor huset lå, men tidlig sorg havde måske haft sin del deri, skønt det ikke findes opført i de linjerede protokoller og trykte skemaer. Dette var utvivlsomt tilfældet med en anden, for han tog sig tabet af sin unge kone så nær, at han kun overlevede hende et år.

Vi må nu, som romanforfatterne siger, men som vi alle ønsker, at de ville lade være med at sige, vende tilbage til

manden et steds fra. Da han var en dreng på fjorten år og for en billig penge blev opdraget i Brüssel på den tid, hans søsters forstødelse indtraf, varede det en kort tid, før han hørte noget om den – sandsynligvis fra hende selv, da moderen var død. Men det ved jeg ikke. Lige på stedet stak han af og kom herover. Det må have været en kæk og snarrådig knøs, siden han kunne slippe herover med sine fem sous i lommepenge om ugen, men han gjorde det og tog lige til sin fader og talte sin søsters sag. Den ærværdige fader tager øjeblikkelig sin tilflugt til at forbande ham og kaster ham på døren. Oprørt og forfærdet flygter drengen, prøver lykken, går til søs, kommer omsider op på tørt land mellem Kap-vinen og bliver ejendomsbesidder, landmand, vingårdsmand, hvad De nu vil kalde det."

I dette øjeblik høres fodtrin i entreen og en banken på spisestuedøren. Kemikeren går hen til døren, taler harmfuldt til den usynlige bankende, synes at blive mildere ved at opdage en grund til bankningen og går ud.

"Og først forleden dag blev han opdaget efter at have været fjorten år borte fra sit fædreland."

En stødpude, der pludselig forbavser de andre tre ved at løsrive sig og hævde sin individualitet, spørger: "Hvordan og hvorfor?"

"Ja rigtigt! Tak, fordi De huskede mig på det. Den ærværdige fader dør."

Dristig af sit held, siger samme stødpude: "Hvornår?"

"Forleden dag. For ti, tolv måneder siden."

Samme stødpude spørger med åndsnærværelse: "Hvora?"

Men hermed er det også forbi med ham, idet de tre andre stødpuder stirrer på ham med forstenede blikke, og ingen

anden dødelig skænker ham den ringeste opmærksomhed.

"Den ærværdige fader," gentager Mortimer, og da han kommer til at tænke på værten, henvender han sig for første gang til Veneering, "dør."

Den smigrede Veneering gentager alvorligt "dør," lægger sine arme over kors og sætter sin pande i lave til at høre efter som en forhørsdommer, indtil han atter ser sig ene og forladt i den kolde verden.

"Hans testamente findes," siger Mortimer, idet han opfanger mrs. Podsnaps gyngehesteøje. "Det er skrevet kort efter sønnens flugt. Det overdrager den laveste række renovationsbjerger med en slags bolig ved deres fod til en gammel tjener, der er eneste eksekutor, og hele den øvrige formue, der er meget stor, til sønnen. Han fastsætter, at han vil begraves med nogle excentriske ceremonier og anstalter imod, at han kunne komme til live igen, hvormed jeg ikke vil plage Dem, og det er det hele, undtagen –" Dermed tier han.

Da tjeneren kommer ind igen, ser alle på ham, ikke fordi nogen bryder sig om at se på ham, men på grund af den snedige indflydelse i naturen, som tilskynder menneskene til at benytte enhver lejlighed til hellere at se på alt andet end på den person, der taler til dem.

"Undtagen at sønnen ikke får arven, hvis han ikke gifter sig med en pige, som på den tid, da testamentet blev skrevet, var et barn på fire, fem år og nu er en giftefærdig ung kvinde. Avertissementer og undersøgelser opdagede sønnen i manden et steds fra, og for tiden er han på hjemvejen derfra – uden tvivl overvældet af forbavselse – for at arve en meget stor formue og gifte sig."

Mrs. Podsnap spørger, om den unge person er en ung person med personlige yndigheder. Mortimer ser sig ikke i stand til at meddele noget herom.

Mr. Podsnap spørger, hvad der bliver af formuen for det tilfælde, at vilkåret for ægteskabet ikke opfyldes. Mortimer svarer, at ifølge en særlig testamentarisk klausul vil den i så tilfælde tilfalde den ovenmeldte gamle tjener med forbigåelse og udelukkelse af sønnen, samt at hvis sønnen ikke havde levet, ville samme gamle tjener have været universalarving.

Ret som det er lykkedes mrs. Veneering at vække lady Tippins af en snorken ved at lade en række fade og tallerkener glide tværs over bordet mod hendes knoer, ser alle, undtagen Mortimer selv, at tjeneren på en spøgelsesagtig måde rækker ham et sammenlagt papir. Nysgerrigheden standser mrs. Veneering nogle øjeblikke.

Trods alle kemikerens kunstgreb vederkvæger Mortimer sig roligt med et glas madeira og vedbliver at være uvidende om det dokument, som optager alles opmærksomhed, indtil lady Tippins, der ellers har den vane at vågne aldeles sanseløs, pludselig husker på, hvor hun er, og siger: "Troløse mand end Don Juan, hvorfor læser De ikke billetten fra kommandanten?" Hvorpå tjeneren holder dokumentet hen under næsen på Mortimer, der ser på ham og siger:

"Hvad er det?"

Tjeneren bøjer hovedet og hvisker:

"Hvem?" siger Mortimer.

Mortimer stirrer på ham og åbner papiret. Læser det, læser det endnu en gang, vender det om for at se på den ubeskrevne yderside, læser det tredje gang.

"Det kommer ganske ualmindelig heldigt," siger han og ser sig med et forandret ansigt om ved bordet, "det er slutningen af historien om manden."

"Allerede gift?" gætter en.

"Vil ikke gifte sig?" gætter en anden.

"Kodicil mellem dagrenovationen?" gætter en tredje.

"Å nej," siger Mortimer, "mærkeligt nok tager de alle fejl. Historien er fuldstændigere og endnu mere spændende, end jeg havde troet. Manden er druknet!"

3. En anden mand

Mens damernes skørter forsvandt op ad den Veneeringske trappe, drejede Mortimer, der havde fulgt dem ud af spisestuen, ind i et bibliotek med splinterny bøger i splinterny, rigeligt forgyldte bind og forlangte at tale med det bud, der havde bragt papiret. Det var en dreng på omtrent femten år. Mortimer så på drengen, og drengen så på de splinterny pilgrimme på væggen, der drog til Canterbury i mere forgyldt ramme end procession, og mere billedskærerarbejde end landskab.

"Hvem har skrevet dette?"

"Jeg, sir."

"Hvem sagde, at du skulle skrive det?"

"Min fader, Jesse Hexam."

"Er det ham, som fandt liget?"

"Ja, sir."

"Hvad er din fader?"

Drengen tav, så bebrejdende på pilgrimmene, som om de havde bragt ham i en lille forlegenhed, og sagde derpå, idet han lagde en fold på sit højre bukseben:

"Han tjener sit brød ved stranden."

"Er det langt?"

"Hvad er langt?" spurgte drengen, der var på sin post.

"Er der langt til din faders, mener jeg?"

"Det er et godt stykke vej. Jeg kørte herop i en droske, og den venter endnu på betalingen. Vi kunne køre tilbage med den, før De betaler, hvis De synes. Jeg gik først til Deres kontor efter

adressen i de papirer, som fandtes i lommerne, men der traf jeg kun en fyr på min egen alder, som sendte mig herhen."

Der var hos drengen en underlig blanding af ufuldstændig vildhed og ufuldstændig civilisation. Hans stemme var hæs og rå, hans ansigt var groft, og hans undersætsige skikkelse var klodset, men han var renligere end andre drenge af hans slags. Skønt stor og rund var hans håndskrift god, og han skottede til ryggene af bøgerne med en vågnet nysgerrighed, der gjaldt noget mere end bindene. Ingen, der kan læse, ser på en bog, selv om den står uåbnet på en hylde, sådan som den, der ikke kan det.

"Ved du, om der blev gjort noget forsøg på om muligt at bringe ham til live igen?" spurgte Mortimer, mens han søgte efter sin hat.

"Det ville De ikke spørge om, sir, hvis De vidste, hvordan han så ud. Faraos hærskarer, som druknede i Det Røde Hav, ville ikke vanskeligere kunne bringes til live igen, og har Lazarus været kun halvt så pilrådden, ville det mirakel være det største af alle."

"Hvad for noget," udbrød Mortimer og vendte sig om med hatten på hovedet. "Du synes jo at være hjemme i Det Røde Hav, min unge ven?"

"Jeg har læst om det i skolen."

"Og om Lazarus?"

"Ja, om ham med. Men sig det ikke til fader! Vi ville aldrig mere få ro hjemme, hvis det kom for dagen. Det er min søsters påfund."

"Du synes at have en god søster."

"Hun er ikke så dårlig, men kan hun sine bogstaver, er det også det højeste, og dem har jeg lært hende."

Den alvorsfulde Eugene var kommet ind med hænderne i lommen og havde hørt på den sidste del af samtalen. Da drengen havde sagt disse henkastede ord om sin søster, tog han ham temmelig hårdt om hagen og vendte hans ansigt opad for at se på det.

"Nå, det må jeg sige, sir!" sagde drengen, idet han stred imod, "jeg vil håbe, at De kan kende mig igen."

Eugene værdigede ham ikke noget svar, men gav Mortimer det forslag, at han ville følge med, hvorpå de alle tre kørte bort med drosken, de to venner – fordums skolekammerater – indeni og rygende cigarer – og drengen oppe på bukken hos kusken.

"Lad mig engang se," sagde Mortimer, mens de kørte, "jeg har nu i fem år stået opført på listen over de velvise advokater ved den høje kanslerret, og med undtagelse af, at jeg gennemsnitlig en gang hver fjortende dag har ladet mig konsulere gratis om det testamente, som lady Tippins agter at oprette, skønt hun intet har at testamentere bort, har jeg ikke haft, hvad der ligner en forretning, undtagen denne romantiske sag."

"Og jeg," sagde Eugene, "har haft bestalling i syv år, men har slet ingen forretning haft og får heller aldrig nogen. Og selv om jeg fik en, ville jeg ikke vide, hvordan jeg skulle bære mig ad med den."

"Jeg er langt fra sikker på," svarede Mortimer med største ro, "at jeg i den henseende har ret meget forud for Dem."

"Jeg hader," sagde Eugene og lagde sine ben op på forsædet, "jeg hader mit fag."

"Vil det genere Dem, om jeg også lægger mine derop?" spurgte Mortimer, "tak, jeg hader *mit*."

"Det blev mig påtvunget, fordi man mente, at vi trængte til en sagfører i familien, og en net en har vi fået."

"Sådan er det også gået mig," sagde Mortimer.

"Vi er fire, som har ladet vore navne male på en dørstolpe på højre side af et sort hul, et kontor kaldet," sagde Eugene, "enhver af os har en fjerdepart i en skriver – Cassim Baba i røverhulen – og Cassim er det eneste agtbare medlem af selskabet."

"Jeg har et kontor for mig selv," sagde Mortimer, "højt oppe oven for en skrækkelig trappe med udsigt til en kirkegård, og jeg har en hel skriver for mig selv, og han har ikke andet at gøre end at se på kirkegården. Hvad der skal blive af ham, når han kommer til moden alder, kan jeg ikke afgøre. Om han i denne lurvede kragerede altid pønser på visdom eller altid pønser på mord, om han, efter en så langvarig, ensom rugen, vil træde op for at oplyse sine medmennesker eller for at forgifte dem, er det eneste interessante punkt, der viser sig for mit fagmæssige blik. Må jeg tænde hos Dem? Tak."

"Og så snakker idioter," sagde Eugene, idet han lænede sig tilbage, lagde armene over kors, røg med lukkede øjne og talte sagte gennem næsen, "om energi. Er der noget ord i ordbogen under noget som helst bogstav fra A til O, som jeg afskyr, er det energi. Det er en vedtaget overtro, noget papegøjesnak! Hvad pokker! Skal jeg fare ud på gaden, tage det første det bedste menneske, jeg møder, og som ser ud til at have formue, ved kraven og sige: "Før øjeblikkelig proces, din hund, og tag mig til

sagfører, eller jeg slår dig for panden." Og dog ville det være energi."

"Netop min egen mening, Eugene. Men vis mig en god lejlighed, vis mig noget, som virkelig fortjener, at man er energisk, så skal jeg vise, hvad energi er."

"Det skal jeg med."

Og det er rimeligt nok, at ti tusinde andre unge mænd inden for det londonske postdistrikt kom med den samme forhåbningsfulde ytring i løbet af den samme aften.

Hjulene rullede og rullede ned forbi monumentet og Tower og dokkerne. Ned forbi Ratcliffe og Rotherhite; ned forbi, hvor opdynget menneskebærme synes at være blevet skyllet ned fra højere steder som lige så meget moralsk kloakbundfald og at standse, indtil dens egen vægt trykkede den ud over bredden og sænkede den ned i floden; ind og ud mellem skibe, der syntes at være stødt på grund, og huse, der syntes at være kommet i drift, imellem bovspryd, der stirrede ind ad vinduer, og vinduer, der stirrede ud mod skibe, rullede hjulene af sted, indtil de standsede ved et mørkt, af floden vasket, men ellers slet ikke vasket hjørne, hvor drengen steg ned og åbnede døren.

"De må gå resten af vejen, sir. Det er ikke mange skridt." Han talte i ental for at tilkendegive, at han udtrykkeligt udelukkede Eugene.

"Det er et fordømt afsides sted," sagde Mortimer, der gled på stenene og uhumskhederne på flodbredden, idet drengen drejede hurtigt om hjørnet.

"Der bor fader, der, hvor lyset skinner."

Den lave bygning så ud til engang at have været en mølle. En vorte af råddent træ midt i dens pande syntes at vise, hvor

vingerne havde været, men det hele kunne kun ses meget utydeligt i aftenens mørke. Drengen løftede dørklinken op, hvorpå de kom ind i et lavt, rundt værelse, hvor en mand stod foran en rød ild, som han så ned i, og en ung pige sad og syede. Ilden brændte i en rusten ildgryde, der ikke passede til skorstenen, og en simpel lampe af form som et hyacintløg osede og flimrede i halsen af en på bordet stående stendunk. I et hjørne var der en køje eller alkove af træ, og i et andet hjørne førte en trætrappe, der var så stejl og klodset, at den ikke var stort bedre end en stige, op ovenpå. Nogle gamle årer var stillet op mod væggen, og på en anden side af væggen stod et lille køkkenbord med en tarvelig udstilling af det almindeligste ler- og køkkentøj. Loftet i værelset var ikke gipset, men dannedes af gulvet i værelset ovenover, og da dette gulv var meget gammelt, bugtet og ujævnt og hvilede på et stærkt bjælkelag, gav det værelset et trykket udseende. Loft, vægge og gulv, der var lige oversmurt med gamle melklatter, rødkridt eller andre lignende pletter, som de havde fået fra pakhustiden, så lige så brøstfældige ud.

"Den fremmede herre, fader."

Skikkelsen ved ilden vendte sig om, løftede sit buskede hoved op og så ud som en rovfugl.

"Er De Mortimer Lightwood, Esquire?"

"Mit navn er Mortimer Lightwood. Er det," sagde Mortimer og skottede noget uhyggelig til mode til alkoven, "De har fundet, her?"

"Vel ikke her, men tæt herved. Jeg har gjort alt, hvad der sig hør og bør. Jeg har meldt sagen til politiet, og politiet har taget sig af den. Der er ikke gået tid til spilde på nogen af siderne.

Politiet har allerede ladet det trykke, og her er, hvad det trykte siger om det."

Idet han tog dunken med lampen, holdt han den tæt hen til et papir på væggen med politioverskriften "*Fundet lig*". De to venner læste kundgørelsen, sådan som den var opslået på væggen, og Gaffer læste dem, mens han holdt lyset.

"Kun papirer havde den ulykkelige hos sig, ser jeg," sagde Lightwood og skottede fra beskrivelsen over det fundne hen på finderen.

"Kun papirer."

Ved disse ord rejste pigen sig med sit sytøj i hånden og gik ud ad døren.

"Ikke flere penge," fortsatte Mortimer, "end tre pence i en indvendig lomme."

"Tre – penny – stykker," sagde Gaffer Hexam i lige så mange sætninger.

"Bukselommerne tomme og krænget ud?"

Gaffer Hexam nikkede. "Men det er det almindelige. Om det kommer af strømmen, kan jeg ikke sige. Se her," fortsatte han og flyttede lyset hen til en anden plakat, "*hans* lomme fandtes tomme og krænget ud. Og her, *hendes* lomme fandtes tom og krænget ud. Og det var også dennes og dennes. Jeg kan ikke læse. Og det kan også være det samme, da jeg kender dem af deres pladser på væggen. Denne her var en matros med to ankre og et flag og G. F. T. På sin arm. Se efter, om det ikke er rigtigt."

"Jo, meget rigtigt."

"Denne her var det unge fruentimmer med de grå støvler, hvis linned var mærket med et kors. Se efter, om det ikke er

rigtigt."

"Jo, meget rigtigt."

"Denne her er ham, der havde det hæslige snit over øjet. Denne her er de to unge søstre, der var bundet sammen med et lommetørklæde. Denne her er den fordrukne, gamle fyr med listetøfler og nathue, der havde tilbudt – det kom senere for dagen – at lave et hul i vandet for en halv pægl rom og for første gang i sit liv holdt sit ord. De dækker så noget nær hele væggen, som De ser, men jeg kender dem alle. Så megen lærdom har jeg dog."

Han svang lyset hen over det hele, ligesom for sindbilledlig at fremstille sin lærdoms lys, satte det derefter på bordet og blev stående ved det og så vist på sine gæster. Han havde den ejendommelighed til fælles med visse rovfugle, at når han rynkede sine bryn, stod hans buskede kam højest i vejret.

"De har dog vel aldrig selv fundet dem alle sammen?" spurgte Eugene.

Hvortil rovfuglen langsomt svarede: "Hvad er Deres navn?"

"Det er min ven, mr. Eugene Wrayburn," tog Mortimer Lightwood til orde.

"Nå, så De er mr. Eugene Wrayburn? Og hvad var det så, mr. Eugene Wrayburn spurgte mig om?"

"Jeg spurgte Dem simpelt hen, om De selv havde fundet dem alle sammen?"

"Og jeg svarer Dem simpelt hen: de fleste af dem."

"Tror De, at der blandt disse tilfælde foreligger mange rovmord?"

"Jeg tror slet ingenting. Jeg hører ikke til dem, som giver sig af med at tro. Tjente De Deres brød ved hver eneste dag i Deres

liv at hale et eller andet op af floden, ville De ikke være synderlig henfalden til at tro. Skal jeg vise vej?"

Idet han som følge af et nik fra Lightwood åbnede døren, viste et overordentlig blegt og forstyrret ansigt sig i denne, et ansigt, der tilhørte en mand i heftigt sindsoprør.

"Et savnet lig?" spurgte Gaffer Hexam, idet han pludselig blev stående, "eller et fundet lig? Hvilket er det?"

"Jeg ved hverken ud eller ind!" svarede manden hastigt og ivrigt, "jeg – jeg – er fremmed her og kender ikke vejen. Jeg – jeg – ønsker at finde det sted, hvor jeg kan få det at se, der er beskrevet her. Det er muligt, at jeg kender det."

Han snappede efter vejret og kunne næppe tale, men fremviste et eksemplar af kundgørelsen, der sad endnu ganske våd på væggen. Det var måske dens nyhed eller også den nøjagtighed, hvormed han havde iagttaget dens udseende i almindelighed, som gjorde, at Gaffer hurtigt fattede mandens mening.

"Denne herre, mr. Lightwood, er her i det samme ærinde."

"Mr. Lightwood?"

Under en pause så Mortimer og den fremmede på hinanden, men de kendte ikke hinanden.

"Det forekom mig," sagde Mortimer, idet han brød den pinlige tavshed på sin lette, koldblodige måde, "som om De gjorde mig den ære at nævne mit navn?"

"Jeg gentog det efter denne mand."

"De sagde jo, at De var fremmed i London?"

"Aldeles fremmed."

"Søger De en mr. Harmon?"

"Nej."

"Så tror jeg at kunne forsikre Dem, at Deres ærinde er frugtesløst, og at De ikke vil finde, hvad De frygter for at finde. Vil De gå med os?"

De drejede gennem forskellige dyndede gyder, som godt kunne være blevet bundfældet af den sidste ildelugtende flod, og kom til en politistations klare lygte, hvor de traf natteinspektøren med pen, blæk og lineal i færd med at opgøre sine bøger i et hvidkalket værelse så fordybet i sit arbejde, som om han havde siddet i et kloster oppe på toppen af et bjerg, og ingen hylende furie af en fuld kvinde havde dundret på en celledør i baggården tæt ved ham. Med samme mine som en til studeringer ivrigt hengiven eneboer vendte han sig fra sine bøger for at kaste Gaffer et mistroisk genkendelsesnik, der tydeligt sagde: "Ah, vi kender dig godt, og engang vil du gøre for meget af det," og for at tilkendegive Mortimer, at han straks skulle være hos dem. Derpå sluttede han linjeringen – han kunne for den sags skyld godt have været optaget af at illuminere en messebog, så rolig var han – på en meget omhyggelig og metodisk måde, som ikke røbede mindste tanke om kvinden, der dundrede med forøget voldsomhed og skreg af fuld hals, at hun ville have en anden kvindes lever.

"En lygte!" sagde inspektøren og tog sine nøgler. En ærbødig drabant bragte lygten. "Vær så god, mine herrer!"

Med en af sine nøgler åbnede han en kølig grotte i den ene ende af gården, og de gik alle derind, men kom snart ud igen. Ingen talte undtagen Eugene, der hviskede til Mortimer: "Ikke meget værre end lady Tippins."

Derpå tilbage til klosterets bibliotek, hvor abbeden gennemgik sagens nærmere omstændigheder. Intet, der gav

oplysning om, hvordan liget var kommet i floden. Meget sjældent nogen oplysning. For sent til med vished at afgøre, om sårene var blevet tilføjet før eller efter døden. En udmærket kirurg sagde *før*, en anden udmærket kirurg sagde *efter*.

Hovmesteren om bord i det skib, hvormed den afdøde var rejst som passager, havde været der for at se ham og kunne med ed stadfæste hans identitet. Kunne ligeledes aflægge ed på, at han kendte klæderne. Og så, ser De, er der papirerne. Hvordan det var gået til, at han så rent forsvandt, da han var gået fra borde, og ikke sås mere, før han blev fundet i floden? Nå, havde sandsynligvis været ude på et lille eventyr. Havde sandsynligvis holdt det for et uskyldigt eventyr, havde ikke været kendt med den slags sager, og det var blevet til et ulykkeligt eventyr. Ligsyn i morgen, og upåtvivlelig en kendelse, der lod spørgsmålet om døds måden stå åbent.

"Det synes at have taget på Deres ven – taget svært på ham," mente inspektøren, da han var færdig med sit resume. "Det har virkelig gjort et stærkt indtryk på ham!" Dette sagde han meget sagte og med et forskende blik – ikke det første – på den fremmede.

Lightwood forklarede, at han ikke var en ven af ham.

"Ikke?" sagde inspektøren med opmærksomt øre, "hvor har De da fået fat på ham?"

Lightwood forklarede sig yderligere.

Inspektøren havde afgivet sin forklaring og tilføjet de ord, idet han havde støttet sine albuer på pulten og stillet fingrene på sin højre hånd op imod fingrene på sin venstre. Han bevægede kun sine øjne, da han nu tilføjede med stærkere stemme:

"Får De ondt? De synes ikke at være vant til den slags arbejde?"

Den fremmede, der med sænket hoved støttede sig til kaminhylden, så sig om og svarede: "Nej. Det er et skrækkeligt syn!"

"De ventede at kunne genkende personen, hører jeg?"

"Ja."

"*Har* De genkendt?"

"Nej. Det er et skrækkeligt syn. Å, skrækkeligt, skrækkeligt!"

"Hvem troede De, det kunne have været?" spurgte inspektøren, "sig os alt. Måske kan vi hjælpe Dem."

"Nej, nej," svarede den fremmede, "det ville være unyttigt. God nat."

Inspektøren havde ikke rørt sig og ikke givet nogen ordre, men drabanten havde listet sig til at sætte sin ryg mod døren og at lægge sin venstre arm langs med det øverste af den og vendte nu med sin højre hånd lygten, han havde taget fra sin foresatte, ligesom ganske tilfældigt mod den fremmede.

"De savnede en ven, ser De. Eller savnede en fjende, ser De. Ellers ville De ikke være kommet her, ser De. Nu vel, er det da ikke rimeligt nok at spørge, hvem det var?" Sådan talte inspektøren.

"De må undskylde, at jeg ikke siger Dem det. Ingen kan bedre end De indse, at familier undertiden ikke kan have lyst til at offentliggøre deres uenigheder og ulykker undtagen i yderste nødstilfælde. Jeg nægter ikke, at De opfylder Deres pligt ved at stille mig det spørgsmål, men De vil heller ikke nægte, at jeg har ret til at holde svaret for mig selv. God nat."

Atter vendte han sig mod døren, hvor drabanten, med øjnene fæstet på sin foresatte, stod som en umælende billedstøtte.

"I det mindste," sagde inspektøren, "har De vel intet imod at give os Deres kort?"

"Det ville jeg gerne, hvis jeg havde et, men det har jeg ikke." Han blev rød og var meget forlegen.

"I det mindste," sagde inspektøren uden forandring i tonefald eller væsen, "har De vel intet imod at skrive Deres navn og adresse?"

"Nej, slet ikke."

Inspektøren dyppede en pen, lagde den på et stykke papir tæt ved siden af sig og indtog igen sin tidligere stilling. Den fremmede gik hen til pulten og skrev – mens inspektøren på skøns iagttog hvert hår på hans hoved, som han bøjede under skrivningen – med temmelig rystende hånd: "Mr. Julius Handford, Exchequer Kaffehus, Palace Yard. Westminster."

"Opholder Dem der?"

"Opholder mig der."

"Følgelig fra landet?"

"Hvad behager? Ja – fra landet."

"God nat."

Drabanten tog sin arm til sig og åbnede døren, og Julius Handford gik ud.

"Betjent!" sagde inspektøren, "gem dette stykke papir, hold øje med ham uden at fornærme ham. Se efter, om han virkelig bor der, og skaf Dem kundskab om alt, hvad De kan, vedrørende ham."

Drabanten gik, og inspektøren, som pludselig igen blev den stilfærdige abbed i dette munkekloster, dyppede sin pen og tog

atter fat på sine bøger. De to venner, der havde iagttaget ham og moret sig over hans forretningsmæssige væsen uden at nære nogen mistanke mod Julius Handford, spurgte ham, før også de gik, om han troede, at der var noget, som virkelig så slemt ud her.

Abbeden svarede forsigtigt, at det kunne han ikke sige. Var det et mord, kunne enhver have udført det. Indbrud og lommetyverier krævede læretid, mord ikke. Det var vi alle mand for. Havde set snese mennesker komme for at identificere, men ikke set nogen grebet på denne ejendommelige måde. Kunne imidlertid have været maven, ikke samvittigheden. Hvis så var, løjerlig mave. Men der fandtes mange slags løjerlige ting. Skade, at der ikke var et sandt ord i den overtro, at lig blødte, når den rette mands hånd rørte ved dem. Man fik aldrig tegn af et lig. Man kunne få spektakler nok af sådanne som hun. Hun ville nu tage på veje hele natten – hermed mente han de dundrende forlangender om leveren – men man fik aldrig noget ud af et lig, ikke en snus.

Da der ikke var mere at gøre, før ligsynet skulle holdes næste dag, gik de to venner deres vej, og Gaffer Hexam og hans søn deres. Men da de kom til det sidste hjørne, bød Gaffer sin søn gå hjem, mens han selv gik ind i et værtshus med røde vinduesgardiner, der bulnede vattersottigt ud over gaden, "efter en pægl."

Drengen lettede på den klinke, på hvilken han tidligere havde lettet, og så sin søster atter sidde ved ilden med sit sytøj. Hun løftede hovedet, da han trådte ind og spurgte:

"Hvor gik du hen, Liz?"

"Jeg gik ud i mørket "

"Det havde du ikke haft nødt til. Alt gik nok så godt."

"En af de fremmede herrer, han, som ikke talte, mens jeg var inde, så så vist på mig, at jeg blev bange for, at han skulle mærke, hvad mit ansigt mente. Men det kan nu være det samme, bryd dig ikke om mig, Charley! Jeg rystede ganske anderledes, da du tilstod for fader, at du kunne skrive lidt."

"Åh, men jeg lod, som om jeg skrev så dårligt, at det var knap nok, at nogen kunne læse det. Og jo langsommere jeg skrev, og jo mere jeg smurte mine fingre til, des bedre syntes fader om det."

Pigen lagde sytøjet fra sig, flyttede sin stol tæt hen til hans ved ilden og lagde venligt sin arm på hans skulder.

"Du vil jo bruge tiden godt, Charley, ikke sandt?"

"Om jeg vil? Det var også noget at spørge om! Gør jeg det måske ikke?"

"Jo, Charles, jo. Du er meget flittig ved din lærdom. Og jeg er også ret flittig, Charley, og pønser og tænker på – undertiden vågner jeg midt om natten for at tænke på det – hvordan jeg skal tjene en shilling hist og en shilling her for at få fader til at tro, at du begynder at tjene noget nede ved stranden."

"Du er faders yndling og kan få ham til at tro, hvad det skal være."

"Gid jeg kunne, Charley. For kunne jeg få ham til at tro, at lærdom er en god ting, og at vi burde føre et bedre levnet, ville jeg næsten gerne dø."

"Snak ikke så tosset om at dø, Liz."

Hun lagde sine foldede hænder på hans skulder og sin fyldige, brune kind oven på dem, mens hun så ned på ilden og i dybe tanker fortsatte:

"Når du om aftenen er i skole, Charley, og fader –"

"-ovre i *De Seks Lystige Sjøvere*," sagde drengen med et kast med hovedet i retning af værtshuset.

"Ja, når jeg så sidder ved ilden, synes jeg, at jeg i de brændende kul ser – ligesom der, hvor det nu gløder –"

"Det er gas, som kommer fra et lille stykke skov, der har ligget under dyndet, siden det blev sat under vand i Noas arks dage. Se her! Når jeg tager ildrageren – sådan – og giver det et stød –"

"Forstyr det ikke, Charley, ellers blusser det op i lue. Det er det matte, glødende skær tæt derved, som kommer og går, jeg mener. Når jeg ser på det om aftenen, bliver det ligesom til billeder for mig."

"Vis mig et billede. Sig mig, hvor jeg skal søge efter det."

"Ak, til det må du have mine øjne, Charley."

"Så køр videre da og fortæl mig, hvad dine øjne får ud af det."

"Det er dig og mig, Charley, da du var en ganske lille dreng, som aldrig havde kendt sin moder –"

"Kom ikke og fortæl mig, at jeg ingen moder har kendt," afbrød drengen hende, "for jeg har kendt en lille søster, der var både søster og moder for mig."

Pigen smilede henrykt, og hendes øjne fyldtes med glade tårer, da han kærligt lagde begge sine arme om hendes liv og holdt hende sådan.

"Det er dig og mig, Charley, sådan som vi, når fader var på arbejde og havde lukket os ude, for at vi ikke skulle stikke ild i os eller falde ud ad vinduet, sad på dørtrinnet eller på andre gadedørstrapper eller nede ved flodbredden eller spadserede omkring for at få tiden til at gå. Du er temmelig tung at bære,

Charley, og jeg er ofte nødt til at hvile mig. Undertiden bliver vi søvnige og falder i søvn i en krog, undertiden er vi meget sultne, undertiden er vi lidt bange, men hvad der er værst for os, er kulden, kan du huske det, Charley?"

"Jeg kan huske," svarede drengen og trykkede hende ind til sig, "at jeg lå gemt under et lille sjal, og at der var varmt der."

"Undertiden regner det, og så kryber vi ind under en båd eller lignende. Undertiden er det mørkt, og så sætter vi os under en gaslygte og ser på folk, som går gennem gaderne. Til sidst kommer fader og bringer os hjem. Og hjemme synes der at være lunt, efter at vi har været ude! Og fader trækker mine sko af og tørrer mine fødder ved ilden og lader mig sidde ved siden af sig, mens han ryger, længe efter at du er kommet i seng, og jeg lægger mærke til, at faders hånd er stor, men aldrig tung, når den rører ved mig, og at faders stemme er grov, men aldrig vred, når den taler til mig. Sådan vokser jeg op, og lidt efter lidt får fader tillid til mig og gør mig til sin fortrolige og slår mig ikke en eneste gang, hvor hidsig han så bliver."

Den lyttende dreng gav sig her til at brumme, som om han ville sige: "Men mig slår han dog!"

"Det er nogle af billederne af, hvad der er sket."

"Kør videre," sagde drengen, "og vis mig et spådomsbillede, et billede af fremtiden."

"Nu vel da. Sådan bliver jeg ved og stræber med fader, fordi fader holder af mig, og jeg holder af fader. Jeg kan ikke så meget som læse i en bog, fordi fader, hvis jeg havde lært det, ville have troet, at jeg ville forlade ham, og jeg da ville miste min indflydelse. Jeg har ikke den indflydelse, jeg gerne ville have, jeg kan ikke hindre visse skrækkelige ting, som jeg gerne ville

hindre, men jeg bliver ved med håb og tillid til at den tid vil komme. Imidlertid mærker jeg, at jeg i visse henseender er en støtte for fader, og at han, hvis jeg ikke vedblev at være ham tro, ville, ligesom af hævn-gerrighed eller af sorg eller af begge dele, skeje ud og blive ond."

"Vis mig nogle af spådomsbillederne om mig."

"Jeg var lige ved at komme til dem, Charley," sagde pigen, der ikke havde forandret sin stilling, siden hun havde begyndt, og nu rystede sørgmodig på hovedet. "De andre var kun indledningen. Der er du –"

"Hvor er jeg, Liz?"

"Stadig nede i hulningen ved luen."

"Der synes at være en pokkers mængde ting nede i den hulning ved luen," sagde drengen og skottede fra hendes øjne hen til ildgryden, hvis lange, tynde ben gav den et gyseligt udsende, ligesom en benrad.

"Der er du, Charley, og arbejder dig frem i skolen, uden at fader ved af det. Du tager præmier, og det går dig bedre og bedre, og du bliver – hvad var det, du kaldte det, da du fortalte mig det?"

"Ha, ha, ha! Spådomskunsten kan ikke sige navnet!" udbrød drengen, der ligesom oplivedes af denne mangel ved hulningen nede ved luen. "Duks!"

"Du bliver duks, og det går dig fremdeles bedre og bedre, og du bliver lærer, lærd og anset. Men fader er længe før kommet efter hemmeligheden, og den har skilt dig fra fader og fra mig."

"Nej, den har ikke!"

"Jo, den har, Charley. Jeg ser så tydeligt, som det kan være, at din vej ikke er vor vej, og at selv om vi kunne få fader til at

tilgive dig, at du havde valgt den, vil din vej formørkes af vor vej. Men jeg ser også, Charley –"

"Stadig så tydeligt, som det kan være, Liz?" spurgte drengen spøgende.

"Ja, stadig. At jeg har fået dig bort fra faders levevej og gjort en ny og god begyndelse. Derfor, Charley, bliver jeg alene tilbage hos fader, støtter ham, så meget jeg kan, stræber efter at få større indflydelse, end jeg har, og håber, at jeg ved et eller andet heldigt tilfælde, eller når han bliver syg, eller når – jeg ved ikke hvilket – skal få ham til at ønske at foretage sig noget bedre."

"Du sagde, at du ikke kunne læse i en bog, Lizzie, din bogsamling er nok nede i hulningen i luen."

"Det ville være mig meget kært at kunne læse i virkelige bøger. Min mangel på lærdom går mig meget nær, Charley, men den ville gå mig endnu meget mere nær, hvis jeg ikke vidste, at den var et bånd mellem mig og fader. – Tys! Faders fodtrin!"

Da det nu var over midnat, søgte rovfuglen straks til sin rede. Næste middag viste den sig atter i *De Seks Lystige Sjøvere* i den ikke ny egenskab af vidne ved et ligsyn.

Foruden selv at optræde som vidne dublerede Mortimer Lightwood denne rolle ved at agere den udmærkede sagfører, der overværede forhandlingerne på den afdødes arvingers vegne, sådan som der stod i bladene. Inspektøren overværede ligeledes forhandlingerne, men holdt sine iagttagelser ganske for sig selv. Da Julius Handford havde opgivet sin adresse rigtigt og var solvent med hensyn til hotelregningen, skønt man ikke vidste andet om ham i hotellet, end at han levede meget

stille, var han ikke blevet tilsagt til at møde og var kun til stede i inspektørens skjulte tanker.

Sagen fik interesse for almenheden ved Mortimer Lightwoods vidnesbyrd om de omstændigheder, under hvilke den afdøde John Harmon var vendt tilbage til England, og den udelukkende private ejendomsret til disse omstændigheder hævdedes i flere dage ved forskellige middagsselskaber af Veneering, Twemlow, Podsnap og alle stødpuderne, der alle fortalte dem forskelligt og modsagde sig selv. Den fik endvidere interesse ved den af hovmesteren på skibet og en passager afgivne forklaring om, at den afdøde John Harmon i en vadsæk, hvormed han var gået fra borde, havde medbragt den sum penge, som var indkommet ved tvangssalget af hans lille landejendom, der havde udgjort over syv hundrede pund. Den fik yderligere interesse ved den mærkelige omstændighed, at Jesse Hexam havde fisket så mange lig op ad Themsen, og at en henrykt beundrer, der underskrev sig "en ven af begravelse" – måske en bedemand – til fordel for ham tilstillede redaktøren af *Times* atten frimærker og fem "nu vel, sir."

I henhold til de fremkomne oplysninger erklærede juryen, at John Harmons lig var blevet fundet flydende i Themsen i stærkt opløst tilstand og såre ilde medhandlet, og at han var kommet af dage under højst mistænkelige i omstændigheder, skønt det ikke var blevet oplyst, ved hvis hånd eller på hvilken måde. Og til sin kendelse føjede juryen en anbefaling til indenrigsministeriet om at udlove en belønning for løsningen af gåden. Otteogfyrre timer derefter udlovedes der hundrede pund tillige med benådning til den eller dem med undtagelse af

den egentlige gerningsmand eller de egentlige gerningsmænd, og så videre i den sædvanlige form.

Denne kundgørelse gjorde inspektøren endnu mere flittig og fik ham til at stå og gruble på flodtrapper og i gader, luske om i både og sætte dette og hint sammen. Men i forhold til det held, hvormed man sætter dette og hint sammen, får man enten en kvinde eller en fisk, hver for sig, eller en havfrue som helhed. Inspektøren kunne ikke frembringe noget bedre end en havfrue, som ingen dommer eller jury ville tro på.

Sådan gik Harmonmordet, som det nu i almindelighed kaldtes, ligesom de strømkæntninger, på hvilke det var blevet bragt til menneskenes kundskab, op og ned som ebbe og flod, snart i byen, snart ude på landet, snart blandt paladser, snart blandt hytter, snart blandt lorder og ladyer og fine folk, snart blandt daglejere, håndværkere og sjovere, indtil det omsider efter en lang mellemtid af slæk vande drev til søs og forsvandt.

4. Familien R. Wilfer

Reginald Wilfer er et navn med en temmelig fornem klang, der ved første bekendtskab vækker forestillinger om mindetavler i landsbykirker, indskrifter i farvede glastruder og i almindelighed om de *de* Wilfer'er, der kom over med Erobreren, for det er en mærkelig genealogisk kendsgerning, at ingen "*de*" noget er kommet over med nogen som helst anden.

Men familien Reginald Wilfer var af en så simpel oprindelse og stand, at dens forfædre i flere slægtled havde ernæret sig tarveligt af dokkerne, accisekontoret og toldboden, og den nuværende R. Wilfer var en fattig kontorist, ja så, fattig, at han, da han havde en indskrænket lønning og en uindskrænket børneflokk, endnu aldrig havde nået sin ærgerrigheds tarvelige mål: at gå med et fuldstændigt sæt ny klæder, hat og støvler derunder medregnet. Hans sorte hat var rød, før han kunne få råd til en frakke. Hans benklæder var hvide i sømmene og på knæene, før han kunne købe sig et par støvler. Hans støvler var slidt op, før han kunne flotte sig med et par ny bukser, og når han igen kom rundt til hatten, tjente denne skinnende, moderne genstand til tag over en gammel ruin fra forskellige tidsrum.

Hvis den konventionelle kerub kunne blive voksen og klædt på, kunne den fotograferes som et portræt af Wilfer. Hans buttede, glatte, enfoldige ydre var en grund til, at man altid var nedladende mod ham, når man ikke rent overså ham. En fremmed, der var kommet ind i hans fattige stue klokken ti om aftenen, ville have undret sig over at se ham endnu sidde oppe og spise aftensmad. Så drengagtig var han i sine linjer og

proportioner, at havde hans fordums skolelærer mødt ham i Cheapside, ville han måske ikke kunne have modstået fristelsen til at prygle ham. Han var, kort sagt, den konventionelle kerub efter den omtalte forudsatte opvækst, noget gråhåret, med mærker af sorg i sit ansigt og afgjort insolvent. Han var undselig og vedkendte sig ugerne navnet Reginald, da det forekom ham at være alt for ærgerrigt og overmodigt. Når han underskrev, satte han kun begyndelsesbogstavet R. og betroede alene udkårne venner i dybeste fortrolighed, hvad det ville sige. Heraf var der i omegnen af Mincing Lane opstået den spøg at danne fornavnet til ham af participier og adjektiver, der begyndte med R. Nogle af dem var mere eller mindre passende, såsom: Rådvild, Rusten, Rund, Rødmosset, mens det spydige ved andre hidrørte fra, at de slet ikke passede, såsom: Rasende, Rask, Rap, Ridderlig. Men hans almindeligste navn var Rumty, hvilket en selskabelig, i forbindelse med drogerimarkedet stående herre havde tildelt ham som begyndelsen af et selskabeligt kor, hvis ledelse havde ført denne herre ind i berømmelsens tempel, og hvorpå det udtryksfulde omkvæd var:

Rumtydi, rumtydi, rov, rov, rov,
synger nu alle, bov, vov, vov.

Han tiltaltes derfor altid, endog i mindre forretningsskrivelser, som "bedste Rumty," og til svar på disse underskrev han sig beskedent "Deres ærbødige R. Wilfer."

Han var kontorist hos drogerifirmaet Chicksey, Veneering og Stobbles. Hans tidligere principaler var begge gået op i Veneering, der havde været deres handelsrejsende og agent og fejret sin overtagelse af den øverste ledelse ved at bringe

spejlglasruder og polerede mahogniskillerum samt en umådelig stor, blank dørplade ind i forretningen.

En aften lukkede R. Wilfer sin pult af og gik hjem efter at have stukket sit nøgleknippe i lommen, som om det kunne have været en top. Hans hjem lå i Holloway kvarteret nord for London og skiltes dengang fra dette ved marker og træer. Mellem Battle Bridge og den del af Holloway, hvor han boede, var der en strækning udenbys Sahara, hvor der brændtes tag- og mursten, kogtes ben, bankedes tæpper, holdtes hundekampe og opdyngedes dagrenovation af entreprenørerne. Idet R. Wilfer vandrede langs grænsen af denne ørken, mens skinnet fra teglovnene frembragte brandgule pletter i tågen, sukkede han og rystede på hovedet.

"Å," sagde han, "mange ting kunne være anderledes!"

Med dette syn på menneskelivet, der vidnede om et kendskab til dette, som han ikke var ene om, skyndte han sig, det bedste han kunne, til målet for sin vandring.

Mrs. Wilfer var naturligvis en høj og kantet kone. Da hendes ægteherre var kerubisk, var hun nødvendigvis majestætisk ifølge den regel, der i ægteskab forbinder modsætninger. Hun var meget tilbøjelig til at binde sit hoved ind i et lommelørklæde, som knyttedes under hagen, og dette hovedtøj i forening med et par handsker, der brugtes inden døre, syntes hun at regne for både en slags rustning mod ulykken – idet hun ufravigeligt tog det på, når hun var i dårligt humør eller i forlegenhed – og som en slags galladrægt. Hendes mand blev derfor lidt ilde til mode, da han så hende i dette heroiske kostume sætte sit lys fra sig i en lille forstue og gå ned ad

dørtrappen og over den lille gårdsplads for at åbne porten for ham.

Der var noget i vejen med husdøren, for R. Wilfer blev stående på trappen, stirrede på den og udbrød:

"Hvad er det?"

"Ja," sagde mrs. Wilfer, "manden kom selv med en tang og brækkede den af og tog den med. Han sagde, at da han ikke ventede nogen sinde at få betaling for den, men havde fået en ny bestilling på en dørplade til en pigeskole, var det bedst for alle parter, at han tog den med og polerede den op."

"Det var det måske også, kære kone, hvad mener du?"

"Du er herre her. Det er som du, ikke som jeg mener. Det havde måske været bedre, om manden også havde taget døren med?"

"Døren kunne vi ikke have undværet, kære kone."

"Kunne vi ikke?"

"Men, kære, hvor kunne vi det?"

"Det er som du, ikke som jeg mener."

Med disse ydmyge ord gik den pligttro hustru foran ham ned ad nogle trappetrin til et lille værelse, halvt køkken, halvt dagligstue, i kælderetagen. Her sad en pige på omtrent nitten år med en overordentlig smuk figur og et lige så smukt ansigt, men med et utålmodigt og pirreligt udtryk i både sit ansigt og sine skuldre, der hos hendes køn og i hendes alder meget let bliver et udtryk for misfornøjelse, og spillede dam med en yngre pige, der var den yngste af huset Wilfer. Det er for øjeblikket nok at sige, at de øvrige Wilfer'er var, hvad der kaldes *ude i verden*, og at de var mange, ja så mange, at når et af hans kære børn kom for at hilse på ham, syntes R. Wilfer i

almindelighed, efter en smule regning i hovedet, at sige til sig selv: "Å, der er nok en af dem!" før han højt tilføjede: "Hvordan har du det, John," eller "Susan," ligesom det kunne falde sig.

"Nå, smågrise," sagde R. Wilfer, "hvordan har I det i aften? Hvad jeg tænkte på, kære kone," sagde han derpå til mrs. Wilfer, der allerede sad med foldede handsker i en krog, "var, at da vi har fået vor første sal lejet så godt ud og nu ingen plads har, hvor du kan undervise elever, selv om elever –"

"Mælkemanden sagde, at han kendte to yderst agtværdige unge damer, som søgte et institut, og han fik et kort med," tog mrs. Wilfer til orde i en aldeles mekanisk tone, som om hun oplæste en parlamentsakt. "Sig din fader, om det var i mandags, Bella."

"Men vi har ikke siden hørt noget fra dem, moder," sagde Bella, den ældste af de to piger.

"Og desuden, kære kone," indvendte hendes ægtefælle, "når du ikke har plads til to unge personer –"

"Undskyld, det var ingen unge *personer*. Det var to yderst agtværdige unge *damer*. Sig din fader, Bella, om det ikke var det, mælkemanden sagde."

"Det gør jo intet til sagen, kære kone."

"Jo, det gør. Undskyld."

"Jeg mener, at det ikke gør noget til sagen med hensyn til pladsen. Har du ikke plads til to ungdommelige medmennesker, om de end er nok så agtværdige, hvilket jeg ikke drager i tvivl, hvor vil du så gøre af disse ungdommelige medmennesker? Mere har jeg ikke at sige, og ser kun sagen," sagde hendes mand i en på en gang forsonlig, indsmigrende og

overbevisende tone, – "hvad du sikkert vil indrømme mig, min skat, – fra et medmenneskeligt synspunkt, kære kone."

"Jeg har intet mere at sige," svarede mrs. Wilfer resigneret, "det er som du, ikke som jeg mener, R. W."

I det samme blev miss Bella pustet og mistede tre brikker på en gang. Denne modgang, der blev forøget ved, at hendes modstander fik dam, førte til, at den nævnte unge dame stødte brættet og brikkerne ned på gulvet, hvorfor hendes søster lagde sig på knæ for at samle dem op.

"Stakkels Bella!" sagde mrs. Wilfer.

"Og måske også stakkels Lavinia, kære kone?" sagde R. W.

"Undskyld," sagde mrs. Wilfer, "nej!"

Det var en af den brave kones ejendommeligheder, at hun havde en forbavsende evne til at tilfredsstille sine mørke eller verdsligsindede stemninger ved at lovprise sine egne børn, hvilket hun nu gav sig til at gøre på følgende måde.

"Nej, R. W. Lavinia har ikke kendt den modgang, Bella har kendt. Den modgang, din datter Bella har haft, er måske uden lige og er blevet båret ædelt, kan jeg godt sige. Når du ser din datter Bella i sin sorte kjole, som bæres alene af hende i hele familien, og når du mindes de omstændigheder, der har bragt hende til at bære den, og når du ved, hvordan disse omstændigheder er blevet båret, så læg dit hoved på din pude, R. W., og sig: 'stakkels Lavinia!'"

Her sagde miss Lavinia under bordet, at hun ingen lyst havde til at blive "staklet af fader eller nogen."

"Det er jeg vis på, mit barn," svarede hendes moder, "for du har en nobel, stolt sjæl. Og din søster Cecilia har en nobel, stolt sjæl af en anden art, en opofrende sjæl, en skøn sjæl! Cecilias

selvopofrelse åbenbarer en ren, kvindelig karakter, hvortil der kun sjældent findes mage, og som aldrig kan overgås. Jeg har her i min lomme et brev fra din søster Cecilia, som jeg fik i formiddags – fik tre måneder efter hendes bryllup, stakkels barn! – hvori hun skriver mig, at hendes mand helt uventet må tage en fattig tante i huset. "Men jeg skal vise mig trofast imod ham, moder," skriver hun rørende. "Jeg vil ikke forlade ham. Jeg tør ikke glemme, at han er min ægtefælle. Lad hans tante komme!" Hvis det ikke er rørende, hvis det ikke er kvindelig opofrelse –!" Den gode dame slog ud med sine handsker, da hun følte, at det var umuligt at sige mere, og bandt lommelærklædet sammen om hovedet med en stram knude under hagen.

Bella, der nu sad på kamintæppet for at varme sig, med sine brune øjne fæstet på ilden og en håndfuld af sine brune lokker i munden, lo over det og surmulede derpå og gav sig halvvejs til at græde.

"Skønt du ingen medlidenhed har med mig, fader," sagde hun, "er jeg dog en af de ulykkeligste piger, der nogen sinde har levet. Du ved, hvor fattige vi er" – det gjorde han sandsynligvis, da han havde god grund til at vide det – "og hvilken udsigt til rigdom jeg havde, og hvordan den forsvandt, og hvorfor jeg sidder her i denne tossede sørgekjole – som jeg hader! – som en slags enke, der aldrig har været gift. Og dog har du ikke medlidenhed med mig – jo, du har!"

Denne pludselige forandring var hendes faders ansigt skyld i. Hun holdt inde for at trække ham ned fra hans stol i en stilling, der i høj grad egnede sig for kvælning, og gav ham et kys og et par klap på kinden.

"Men du bør også have medlidenhed med mig, fader."

"Det har jeg jo også, barn."

"Ja, og jeg siger, at du bør. Havde man bare ladet mig skøtte mig selv og ikke sagt mig noget om det, ville det have haft langt mindre at sige. Men den ækle Lightwood holder det for sin pligt, som han siger, at skrive og fortælle mig, hvad jeg har i vente, og så nødes jeg til at slå op med George Sampson."

Her dukkede Lavinia op med den sidste reddede dambrik og sagde: "Du brød dig jo slet ikke om George Sampson, Bella."

"Og har jeg sagt det, tøs?" Derpå tilføjede hun atter surmulende og med lokkerne i munden: "George holdt meget af mig og beundrede mig meget og fandt sig i alle mine indfald."

"Du var slem nok imod ham," mente Lavinia.

"Har jeg sagt andet, tøs? Jeg giver mig ikke ud for at være forelsket i George, men siger kun, at han er bedre end ingenting."

"Du viste ham ikke engang, at du tænkte det om ham."

"Du er et pattebarn og en lille idiot, ellers ville du ikke snakke så dumt. Hvad ville du, at jeg skulle gøre? Vent, til du bliver voksen, og tal ikke om, hvad du ikke forstår dig på. Du røber kun din uvidenhed!" Derpå klynkede hun igen og bed af og til i lokkerne og holdt inde for at se, hvor meget der var bidt af. "Det er en skam! Der er ingen, der har gået så meget igennem! Jeg ville ikke tage mig det så nær, hvis det ikke var så latterligt. Det var latterligt nok, at en fremmed skulle komme og gifte sig med mig, enten han ville eller ikke. Det var latterligt nok at vide, hvor pinligt dette møde ville blive, og at ingen af os kunne foregive at nære en oprigtig tilbøjelighed. Det var latterligt nok at vide, at jeg ikke ville kunne lide ham – hvor skulle jeg kunne

lide ham, testamenteret som jeg er blevet ham ligesom et dusin sølvskeer, og når *alting* var klappet og klart i forvejen. Jeg siger igen, at det er en skam. Alle disse latterligheder ville pengene have dækket over, for jeg holder af penge og trænger til penge – trænger skrækkelig til dem. Jeg hader fattigdom, og vi er skammelig fattige, oprørende fattige, ynkeligt fattige, bestialsk fattige. Men her sidder jeg i denne latterlige situation og med denne latterlige kjole oven i købet! Og hvis sandheden var kommet for dagen, da byen var fuld af Harmon-mordet, og folk spekulerede over, om det var et selvmord, er jeg vis på, at de uforskammede tølper i klubberne og på andre steder gjorde løjer med, at den ulykkelige mand havde foretrukket en våd grav for mig. Det skulle ikke undre mig, om de havde taget sig sådanne friheder. Det er rimeligt nok. Det er sandelig meget hårdt, og jeg er en stakkels, ulykkelig pige, at tænke sig at være en slags enke, uden nogen sinde at have været gift! Og at tænke sig at være så fattig og oven i købet gå i sorg for en mand, jeg aldrig har set, og som jeg ville have hadet – for hans eget vedkommende – hvis jeg havde fået ham at se!"

Den unge dames klager blev afbrudt her af en kno, som bankede på den halvt åbenstående dør til værelset. Knoen havde allerede banket nogle gange, men var ikke blevet hørt.

"Hvem er det?" sagde mrs. Wilfer, "kom ind!"

Da en herre nu trådte ind, fo'r miss Bella op fra kamintæppet med et kort og skarpt udråb og samlede de forbadte lokker sammen på deres rette plads på hendes hals.

"Tjenestepigen lukkede mig ind, da jeg kom, og viste mig herhen, idet hun sagde, at jeg var ventet. Men jeg burde måske have bedt hende melde mig."

"Undskyld," svarede mrs. Wilfer, "på ingen måde. To af mine døtre! R. W., dette er den herre, som har lejet din første sal. Han var så artig at ville komme i aften på den tid, du var hjemme."

En mørkladen herre, tredive år i det højeste. Et udtryksfuldt, man kunne godt sige smukt ansigt. Et meget uheldigt væsen, i højeste grad tilbageholdent, kejtet og forlegent. Hans øjne fæstede sig et øjeblik på miss Bella og derefter på gulvet, mens han talte med herren i huset.

"Da jeg er fuldkommen tilfreds, mr. Wilfer med værelserne og deres beliggenhed så vel som med lejen, vil vel en kontrakt imellem os på to-tre linjer og en forudbetaling være nok til at gøre overenskomsten bindende. Jeg ønsker at møblere dem straks."

Et par gange under denne korte tiltale havde R. W. gjort kluntede bevægelser hen mod en stol. Den fremmede herre tog den nu, lagde tøvende en hånd på et hjørne af bordet og førte med den anden hånd tøvende pulden af sin hat op til læberne og holdt den for munden.

"Denne herre, R. W.," sagde mrs. Wilfer, "vil leje dine værelser kvartårligt med et kvart års opsigelse fra begge sider."

"Skal jeg sige noget om referencer?" spurgte værten, der ventede, at det ville blive optaget som noget, der faldt af sig selv.

"Jeg tror ikke," svarede den fremmede efter et ophold, "at der gøres nogen reference nødvendig, og oprigtig talt vil jeg heller ikke let kunne skaffe den, da jeg er fremmed i London. Jeg forlanger ingen referencer af Dem, og De vil måske derfor heller ingen forlange af mig. Det er upartisk på begge sider. Ja, jeg er

egentlig den, der viser størst tillid, da jeg vil betale forud, så meget De vil forlange, og betror Dem mit bohave, for var De i pengeforlegenhed – det er naturligvis kun en forudsætning –"

Da samvittigheden bragte R. Wilfer til at rødme, kom hans kone ham til undsætning fra en krog – hun satte sig altid i statelige kroge – med et dybt tonende "na-turlig-vis."

"- nå, så kunne jeg miste det."

"Ja," sagde R. Wilfer rask, "penge og varer er de bedste referencer."

"Tror du, at de virkelig er de bedste?" spurgte miss Bella sagte og uden at se sig over skulderen, mens hun varmede sin fod på kamingærdet.

"Blandt de bedste, mit barn."

"Jeg ville have troet, at det ville have været en let sag at have føjet den sædvanlige slags referencer til," sagde Bella med et kast med lokkerne.

Den fremmede hørte med åbenbar opmærksomhed på, hende, skønt han hverken så op eller forandrede sin stilling. Han sad stille og tavs, indtil hans tilkommende vært var gået ind på hans forslag og havde hentet skrivematerialier for at afslutte forretningen. Han sad stille og tavs, mens værten skrev.

Da kontrakten var udfærdiget i duplikat, blev den underskrevet af de kontraherende parter, mens Bella så til som et hånligt vitterlighedsvidne. De kontraherende parter var R. Wilfer og John Rokesmith, Esquire.

Da turen kom til Bella, at hun skulle underskrive sit navn, iagttog Rokesmith, der nu stod, ligesom han før havde siddet, med en tøvende hånd på bordet, hende hemmeligt, men nøje. Han så på den smukke figur, der bøjede sig ned over papiret og

sagde: "Hvor skal jeg sætte det, fader? Her, i dette hjørne?" Han så på det dejlige brune hår, som overskyggede det kokette ansigt. Han så på det raske sving i underskriften, der var flot nok af en kvindehand at være. Og til sidst så de på hinanden.

"Mange tak, miss Wilfer."

"Tak?"

"Jeg har voldt Dem så megen ulejlighed."

"Med at skrive mit navn. Ja, ganske vist, men jeg er Deres værts datter."

Da der nu ikke var andet tilbage end at betale otte sovereigns forud på lejen, stikke kontrakten i lommen, sige, hvornår han og hans bohaver ville komme, og gå, gjorde Rokesmith alt dette så kejtet, som det vel var muligt, og fulgtes ud i fri luft af sin vært. Men da Wilfer, med lysestagen i hånden, kom tilbage til sin families skød, fandt han dette skød i heftig bevægelse.

"Fader," sagde Bella, "vi har fået en morder til lejer."

"Fader," sagde Lavinia, "vi har fået en røver."

"At se, hvor umuligt det var ham at se nogen lige i ansigtet!" sagde Bella, "jeg har aldrig set mage."

"Han er noget forlegen af sig, børn," svarede deres fader, "og særlig i selskab med unge piger på jeres alder."

"Sniksnak, vor alder!" udbrød Bella heftigt, "hvad kommer den ham ved?"

"Desuden er vi jo ikke af samme alder. Hvilken alder?" spurgte Lavinia.

"Bryd du dig aldrig om det, Lavvy," svarede Bella igen, "men vent, til du bliver gammel nok til at stille sådanne spørgsmål. Læg mærke til mine ord, fader! Mellem mr. Rokesmith og mig

er der en naturlig aversion og dyb mistillid, og der vil komme noget ud af det."

"Kære kone, kære børn," sagde patriarken, "mellem mr. Rokesmith og mig er der hverken mere eller mindre end otte sovereigns, og I kan sige, hvad det skal være, der skal komme noget til aftensmad ud af det."

Dette var en smuk og heldig vending at give sagen, da traktementer var sjældenheder i den Wilferske husholdning, hvor den ensformige forekomst af hollandsk ost klokken ti om aftenen temmelig ofte havde været genstand for kommentarer fra miss Bellas buttede skuldre. Ja, den tarvelige hollænder syntes selv at kende sin mangel på afveksling og viste sig i almindelighed for familien i en undskyldende sved. Efter nogle forhandlinger om de respektive fortrin ved kalvekoteletter, brisler og hummer, udtalte man sig til fordel for kalvekoteletter, hvorpå mrs. Wilfer højtideligt afførte sig sit lommetørklæde og sine handsker som en indledende ofring, før stegepanden blev sat på ilden, og Wilfer gik selv ud efter kødet. Han kom snart igen med det i et frisk kålblad, hvor det blufærdigt omfavnede en skive skinke, og det varede ikke længe, før melodiske toner steg op fra stegepanden eller syntes at spille en passende dansemusik, mens skinnet af skorstensilden dansede mellem et par fulde flasker på bordet.

Dugen blev lagt på af Lavvy, og som familiens prydelser brugte Bella begge hænder til at give sit hår en yderligere krusning, mens hun sad i den mageligste lænestol og lejlighedsvis henkastede et vink om aftensmaden, såsom: "Godt brunt, moder," eller til sin søster: "Sæt saltkarret lige, tøs, og bær dig ikke så tosset ad."

Imidlertid ytrede hendes fader, der klingrede med Rokesmiths guld, mens han sad og ventede mellem kniv og gaffel, at seks af disse sovereigns netop var kommet i rette tid til deres vært, og stillede dem til skue i en lille bunke på den hvide borddug.

"Jeg hader vor vært!" sagde Bella.

Men da hun så sin fader blive lang i ansigtet, gik hun hen og satte sig hos ham ved bordet og begyndte at purre op i hans hår med skaftet af en gaffel. Det var en af den forkælede piges vaner, at hun altid ordnede familiens hår – måske fordi hendes eget var så smukt og optog al hendes opmærksomhed.

"Du fortjener at have dit eget hus, ikke, fader?"

"Ikke mere end andre, mit barn."

"Jeg trænger i det mindste mere til det end enhver anden," sagde Bella, idet hun holdt ham ved hagen, mens hun fik hans hørgule hår til at stå i vejret, "og det ærgrer mig, at disse penge skulle gå i det uhyre, der sluger så meget, mens vi alle trænger til – alt. Og siger du – det du vil sige. Jeg ved, at du vil sige det, fader: 'Det er hverken fornuftigt eller ærligt talt, Bella,' svarer jeg: 'Måske ikke, fader. Det kan gerne være, men det er en af følgerne af at være fattig og af grundigt at hade og afsky fattigdom, og det er tilfældet med mig.' Så, nu ser du sød ud, fader. Hvorfor går du ikke altid sådan med dit hår? Og der kommer koteletterne! Men er de ikke godt brune, moder, må de sættes på ilden igen, før jeg kan spise dem."

Da de imidlertid var brune nok, endog efter Bellas smag, var den unge dame så nådig at smage på dem uden først at henvise dem til stegepanden igen, ligesom også i tidens løb at nyde noget af indholdet af de to flasker, af hvilke den ene var fyldt

med skotsk øl, den anden med cognac. Duften af den sidste udbredte sig ved hjælp af kogende vand og citronskal i hele værelset og sammentrængte sig så stærkt omkring det lune arnested, at vinden, som fo'r hen over husets tag, må være suset bort, ladet med en lækker tilsætning af den, efter at have summet som en stor bi omkring denne særlige skorstenspipe.

"Fader," sagde Bella, idet hun nippede til den duftende blanding og varmede sin yndlingsankel, "da gamle Harmon sådan gjorde nar ad mig – ikke for at tale om ham selv, da han er død – hvorfor tror du så, at han gjorde det?"

"Det er mig umuligt at sige, kære barn. Som jeg utallige gange har sagt dig, siden hans testamente kom for dagen, tvivler jeg på, at jeg har vekslet hundrede ord med den gamle herre. Hvis det var et indfald af ham at overraske os, lykkedes det godt for ham, for overraske os gjorde han."

"Og jeg stampe i jorden og skreg den første gang, han lagde mærke til mig, gjorde jeg ikke?" sagde Bella.

"Du stampe med din lille fod, mit barn, og skreg med din barnestemme og slog efter mig med din lille hat, som du havde revet af dit hoved," svarede hendes fader, som om mindet om dette satte smag på drikken. "Alt det gjorde du en søndag formiddag, da jeg var gået ud at spadserere med dig, fordi jeg ikke netop gik den vej, du ville, og så sagde den gamle herre, der sad på en bænk tæt ved: 'Det er en rar pige. Det er en *meget* rar pige. En lovende pige!' og det var du også."

"Og så spurgte han jo om mit navn, ikke sandt?"

"Og så spurgte han om dit navn og om mit. Og flere søndag formiddage så vi ham atter, når vi kom ad hans vej, og – så er der virkelig ikke mere af den historie."

Og da der heller ikke var mere af vandet og cognacen, eller med andre ord, da R. W. gjorde en fin hentydning til, at hans glas var tomt, ved at lægge hovedet bagover og holde sit glas omvendt på næsen og overlæben, ville det have været kærligt af mrs. Wilfer at have tænkt på at fylde det igen. Men da denne heltekvinde i stedet kort sagde: "Sengetid," blev flaskerne gemt, hvorpå familien gik til ro.

"Og i morgen ved denne tid," sagde Lavinia, da de to unge piger var alene i deres værelse, "har vi mr. Rokesmith her og kan vente at få halsen skåret over på os."

"Derfor skal du ikke stå imellem mig og lyset," svarede Bella, "det er også en af følgerne af at være fattig! At tænke sig, at en pige med et virkelig smukt hår skal være nødt til at sætte det ved et spedelys og nogle få tommer spejlglas."

"Du fangede dog George Sampson med det, hvor dårlige dine toiletmidler end er."

"Din lille taske! Fangede George Sampson med det! Tal ikke om at fange folk, tøs, før din tid til at fange – som du kalder det – er kommet."

"Den er måske kommet," mumlede Lavvy og slog med nakken.

"Hvad var det, du sagde, tøs?"

Da Lavvy ikke ville indlade sig på en gentagelse eller forklaring, faldt Bella, mens hun satte sit hår, efterhånden hen i en enetale om fattigdommens elendighed, sådan som den viste sig i intet at have at klæde sig på eller ved intet at have at tage på, intet at gå ud i, kun at have en ækel toiletæske i stedet for et smukt toiletbord og være nødt til at tage imod mistænkelige loggerende.

På den sidste ulempe, der dannede toppunktet af hendes klager, lagde hun størst vægt og ville måske have lagt en endnu større, hvis hun havde vidst, at havde Julius Handford en tvillingbroder her på jorden, var John Rokesmith manden.

5. Boffins Løvhytte

Lige over for et hus i London, et hjørnehus i nærheden af Cavendish Square, havde en mand med et træben siddet i flere år med den fod, han havde tilbage, i en kurv, når det var koldt i vejret, og skaffet sig udkommet på følgende måde: Hver morgen klokken otte humpede han hen til hjørnet med en stol, et skærmbælt, et par bukke, et bælt, en kurv og en paraply, der alle til hobe var bundet sammen. Når de blev skilt ad, blev bæltet og bukkene til en disk. Kurven leverede de små bunker frugt og sukkergodt, han udstillede til salg på disken, og blev til en fodvarmer, og bag ved det opslåede skærmbælt, der prangede med en udvalgt samling skillingsviser, stilledes stolen, hvorpå han tog post for den øvrige del af dagen. Enhver slags vejrlig så manden på denne post, dette taget i dobbelt mening, da han havde fundet på at skaffe sin stol et rygstød ved at stille den op mod gadeposten. I fugtigt vejr slog han paraplyen op over sit vareforråd, ikke over sig selv, og i tørt vejr slog han den falmede genstand ned, bandt den sammen med et stykke sejlgarn og lagde den på tværs under bukkene, hvor den tog sig ud som et for stærkt drevet salathoved, der havde tabt i farve og skørhed, hvad det havde vundet i omfang.

Sin adkomst til hjørnet havde han skaffet sig ved umærkelig hævd. Han havde aldrig forandret sine enemærker en tomme, men havde i begyndelsen lidt frygtsomt valgt det hjørne, mod hvilket siden af huset vendte ud. Et hylende hjørne om vinteren, et støvet hjørne om sommeren, et ubehageligt hjørne i den bedste årstid. Husvilde brudstykker af halm og papir tumlede omkring der i blæsten, når det var stille i hovedgaden,

og vandingsvognen kom vaklende og skumplende omkring det, som om den havde drukket eller var nærsynet, og tilsølede det, når der alle andre steder var rent.

Foran hans udsalgsbord hang på en krog en lille plakate med følgende indskrift skrevet med hans egen hånd:

Ærinder besør
Ges med tro
Skab af
Damer og Herrer
Jeg forbliver
Deres ydmyge Tjener
Silas Wegg

Han var i tidens løb blevet enig med sig selv om, ikke alene at han var fast bud for huset på hjørnet – skønt han ikke fik en halv snes ærinder for det om året, og da altid kun i egenskab af fuldmægtig for et eller andet tyende – men også, at han var en af husets vasaller og skyldte det hørighed og var pligtig til at vise en trofast og oprigtig interesse for det. Af denne grund omtalte han det altid som "vort hus," og skønt hans kendskab til dets forhold for størstedelen var urigtigt og kun støttede sig på gisninger, gjorde han dog krav på at være indviet i dets hemmeligheder. Af samme grund så han aldrig nogen af beboerne i nogen af vinduerne, uden at han tog til hatten, og dog vidste han så lidt om beboerne, at han gav dem navne af sin egen opfindelse, såsom "miss Elisabeth", "master George", "tante Jane", "onkel Parker", uden at have hjemmel for noget af disse navne, men i særdeleshed ikke for det sidste, på hvilket han derfor selvfølgelig holdt halsstarrigt fast.

Over huset selv udøvede han den samme indbildte myndighed som over dets beboere og disses forhold. Han havde aldrig været så langt inde i det som et tykt, sort vandrør, der slæbte sig over kælder døren ind i en fugtig gang med flisegulv og næsten så ud som en blodigle sat på huset, der havde bidt vidunderlig godt, men dette havde ikke hindret ham fra at indrette det efter en af ham selv udkastet plan. Det var et stort, skummelt hus med en mængde mørke sidevinduer og tomme baglejligheder, og det havde kostet ham uendelig møje at inddele det sådan, at han kunne forklare sig alt i dets ydre. Men da dette først var gjort, var det fuldkommen tilfredsstillende, og han var vis på, at han kunne finde vej i huset med tilbundne øjne lige fra de gitrede kvistkamre i det høje tag til de to jernfakkelslukkere uden for hoveddøren, der syntes at bede alle livlige besøgende om at have den godhed at slukke sig selv, inden de trådte ind.

Dette Silas Weggs udsalg var unægtelig det hårdeste udsalg af alle små golde udsalg i London. Man fik ansigtssmerter af at se på hans æbler, mavepine af at se på hans appelsiner, tandpine af at se på hans nødder. Af den sidste varesort havde han altid en grim lille bunke, oven på hvilken der lå et lille træmål, som ikke havde noget synligt indre, og som man mente repræsenterede det ved Magna Charta fastsatte pennykvantum. Om det var af for megen østenvind eller ikke, så var udsalget, vareforrådet og ejermanen selv alle så tørre som ørkenen Sahara. Wegg var en knudret og grovkornet mand med et ansigt, skåret af et meget hårdt materiale, der havde et omtrent lige så spillende udtryk som en vægters skralde. Når han lo, foregik der trækninger i det, og man hørte da skralden. Sandt

at sige, han var så træt, at han syntes at have fået sit træben på en ganske naturlig måde og vakte hos enhver iagttager med en levende fantasi næsten den tro, at han, hvis hans udvikling ikke blev standset i utide, kunne ventes at være forsynet med et komplet sæt træben, når et halvt år var gået.

Wegg var meget opmærksom eller, som han selv sagde, "passede uhyre godt på." Han hilste hver dag på sine regelmæssige forbigående, og af disse hilseners passende karakter gjorde han sig vældigt til. Sådan gjorde han for sognepræsten et buk, sammensat af verdslig ærbødighed og et let skær af den stille, indledende tankefuldhed i kirken. Et fortroligt buk for doktoren som for en mand, hvis kendskab til hans indre han tillod sig ærbødigt at godkende. For standspersoner var det hans lyst at ydmyge sig, og for onkel Parker, der stod i hæren – i det mindste troede han det – holdt han soldatermæssigt sin flade hånd op til siden af sin hat, hvad denne tilknappede gamle herre med sine vrede øjne og sit inflammerede ansigt kun syntes ufuldkomment at påskønne.

Den eneste af de sager, hvormed Silas handlede, som ikke var hård, var honningkage. En dag, da et ulykkeligt barn havde købt den fugtige honningkagehest – i en frygtelig dårlig stand – og det klæbrige fugebur, som havde været udstillet til salg, tog han en blikkasse frem under sin stol for at opstille en ny afløsning af disse skrækkelige sager, men da han ville til at se ind under låget, standsede han og sagde ved sig selv: "Ah! Der er du igen!"

Disse ord gjaldt en bred, rundrygget, på fortovet gående gammel fyr i sørgedragt, der kom komisk traskende hen mod hjørnet, iført en pjækkert og med en tyk stok i hånden. Han havde tyksålede sko, tykke skindgamacher og tykke handsker

som en gærdesætter. Både i dragt og person havde han en folderig næsehornsbygning, med rynker i kinderne, panden, øjenlågene, læberne og ørene, men med et par klare, ivrige, barnlige, nysgerrige, grå øjne under sine buskede øjenbryn og sin bredskyggede hat. I det hele taget en pudsigt gammel fyr at se til.

"Der er du igen," gentog Wegg grublende, "og hvad er du nu? Er du kapitalist, eller hvad er du? Er du nylig kommet for at bosætte dig her i nabolaget, eller hører du hjemme i et andet nabolag? Er du uafhængig, eller vil et buk være spildt på dig! Nå, jeg vil spekulere i dig. Jeg vil spendere et buk på dig."

Hvilket Wegg, efter at have sat sin blikkasse fra sig, også gjorde, idet han rejste sig for at sætte madding på sin honningkagesnare for et andet ulykkeligt barn. Hilsenen gengældtes med:

"God morgen, sir! God morgen!"

"Kalder mig sir!" sagde Wegg ved sig selv. "Han duer ikke. Et buk spildt!"

"God morgen, god morgen!"

"Synes dog at være en ganske venlig gammel krabat," sagde Wegg ligesom før. "God morgen igen, sir."

"Husker De mig da?" spurgte hans ny bekendt, idet han standsede i sin gang uden for udsalget og stødte ordene frem, skønt i en meget godmodig tone.

"Jeg har set Dem gå flere gange forbi vort hus i den sidste uges tid."

"Vort hus," gentog den anden, "mener De –?"

"Ja," svarede Wegg nikkende, da den anden med den tykke pegefinger på sin handske pegede på hjørnehuset.

"Nå, og hvad," fortsatte den gamle fyr nysgerrig, idet han holdt sin knortekæp i den venstre arm, som om den havde været et pattebarn, "hvad giver man Dem da nu?"

"Det er stykke arbejde, jeg gør for vort hus," svarede Silas tørt og tilbageholden, "der er endnu ikke blevet sluttet en fast akkord."

"Så der er endnu ikke blevet sluttet en fast akkord? Nej! Nå, god morgen, god morgen!"

"Synes dog at være en gammel idiot," tænkte Silas, idet han modificerede sin tidligere fordelagtige dom, mens den anden traskede væk. Men et øjeblik efter kom han tilbage igen med det spørgsmål:

"Hvordan kom De til Deres træben?"

På dette personlige spørgsmål svarede Wegg spidst: "Ved en ulykkelig hændelse."

"Synes De om det?"

"Å, jeg har ikke nødig at holde det varmt," svarede Wegg i en slags fortvivlelse over det ejendommelige spørgsmål.

"Han," sagde den anden til sin knortekæp, idet han omfavnede den, "han har ikke nødig – ha, ha, ha! – at holde det varmt! Har De nogen sinde hørt navnet Boffin?"

"Nej," sagde Wegg, der begyndte at blive stædig under dette forhør, "jeg har aldrig hørt navnet Boffin."

"Synes De om det?"

"Å nej," svarede Wegg, atter nær ved at blive fortvivlet, "det kan jeg ikke sige, jeg gør."

"Hvorfor synes De ikke om det?"

"Det ved jeg ikke," svarede Wegg, nær ved at blive rasende, "men jeg kan slet ikke lide det."

"Nu vil jeg sige Dem noget, der vil få det til at gøre Dem ondt at have sagt dette. – Mit navn er Boffin."

"Det kan jeg ikke gøre for," svarede Wegg og syntes ved sin tone at tænke det fornærmelige tillæg, "og om jeg også kunne, ville jeg ikke."

"Men De har endnu en udvej," sagde Boffin, stadig smilende, "kan De lide navnet Nikodemus? Tænk Dem om. Nick eller Noddy?"

"Det er intet navn," sagde Wegg, idet han satte sig på sin stol med tungsindig oprigtighed og blid resignation, "det er intet navn, som jeg kunne ønske, at nogen, jeg havde agtelse for, skulle kalde mig ved, men der gives måske personer, som ikke ville se det fra det samme synspunkt. – Jeg ved ikke hvorfor," tilføjede han, idet han foregreb et nyt spørgsmål.

"Noddy Boffin," sagde herren, "Noddy. Det er mit navn. Noddy – eller Nick – Boffin. Hvad hedder De?"

"Silas Wegg – jeg ved ikke, hvorfor Silas. Jeg ved ikke, hvorfor Wegg."

"Hør nu, Wegg," sagde Boffin og trykkede sin stok fastere i favnen, "jeg kunne have lyst til at give Dem et tilbud. Kan De huske, hvornår De så mig første gang?"

Den træede Wegg så på ham med et grublende blik og samtidig med en mildere mine, som om han øjnede muligheden af, at her var noget at tjene.

"Lad mig tænke mig om. Jeg er ikke rigtig vis i min sag, skønt jeg i almindelighed plejer at passe uhyre godt på. Var det ikke mandag morgen, da slagterdrengen, der havde været inde i vort hus for at modtage en ordre, købte en vise af mig, som jeg sang for ham, da han ikke kendte melodien?"

"Rigtig, Wegg! Men han købte mere end en."

"Ja, ganske vist. Han købte flere, og da han gerne ville bruge sine penge til de bedste, bad han mig vælge for sig, og vi gennemgik da den hele samling. Ja, vi gjorde såmænd. Her stod nu han, og her stod jeg, og der stod De, mr. Boffin, ligesom nu med den selv samme stok under den selv samme arm, og med den selv samme ryg imod os. Ja, ganske vist," tilføjede Wegg og skottede lidt omkring Boffin for at tage ham bagfra og overbevise sig om den sidste mærkværdige overensstemmelse, "med den selv samme ryg."

"Hvad tror De, jeg gjorde, Wegg?"

"Jeg skulle næsten tro, at De lod Deres øjne løbe ned ad gaden."

"Nej, Wegg, jeg hørte efter."

"Nej, gjorde De?"

"Ikke på nogen upassende måde, da De jo sang for slagteren, og De ikke ville synge hemmeligheder for en slagter ude på gaden."

"Efter alt, hvad jeg kan huske, er dette endnu ikke overgået mig. Men det kunne hænde sig. Ingen kan sige, hvad han får lyst til at gøre ved en eller anden lejlighed."

Dette sidste tilføjede han for ikke at spille nogen som helst lille fordel, han måtte kunne drage af Boffins tilståelse.

"Nå," sagde Boffin, "jeg hørte på Dem og på ham. Og hvad tror De – De skulle vel ikke have en stol til? Jeg er helt stakåndet."

"Nej, jeg har ikke, men De må med fornøjelse tage denne," sagde Wegg og overlod ham sin. "Det gør mig godt at stå."

"Gud," udbrød Boffin, idet han satte sig ned og stadig holdt stokken, som om den havde været et pattebarn, "hvor dette dog er et rart sted! Og så at være lukket inde på begge sider af alle disse viser som lige så mange skyklapper af bogblade! Det er jo ganske henrivende!"

"Tager jeg ikke fejl," henkastede Wegg på en fin måde, idet han støttede hånden på disken og bøjede sig over den snaksomme Boffin, "lod De falde et ord om, at De ville give mig et tilbud?"

"Nu kommer jeg til det! Ganske rigtigt. Jeg ville sige, at da jeg hørte efter den morgen, hørte jeg efter med en til ærefrygt grænsende beundring. Her, tænkte jeg ved mig selv, er en mand med et træben, en boglærd mand med et –"

"Nej, sådan er det dog ikke," sagde Wegg.

"De kan jo alle disse viser og melodierne på dem med, og får De lyst til at læse eller synge en af dem, tager De Deres briller og gør det! Jeg ser Dem i ånden gøre det."

"Godt," svarede Wegg med en selvsikker bøjning med hovedet, "så ville vi da sige boglærd."

"En boglærd mand med et træben, og alt trykt står åbent for ham! Det var det, jeg tænkte ved mig selv den morgen," fortsatte Boffin, idet han bøjede sig forover, for, uhindret af skærmbrættet, at slå så vid en bue, som hans højre arm kunne danne, "alt trykt står åbent for ham! For det gør det jo, ikke sandt?"

"Ærlig talt," indrømmede Wegg beskedent, "tror jeg ikke, at De kunne vise mig noget engelsk tryk, som jeg ikke kunne få bugt med."

"Det vidste jeg! Så hør. Her er nu jeg, en mand uden træben, og dog er alt trykt en lukket bog for mig."

"Virkelig?" svarede Wegg med voksende selvfølelse, "forsømt opdragelse?"

"Forsømt opdragelse! Det er ikke ordet. Jeg vil ikke sige andet, end at når De viser mig et B, kan jeg for så vidt give Dem igen på det, at jeg kan svare Boffin."

"Ja, ja," sagde Wegg for at opmuntre ham lidt, "det er altid noget."

"Ja, men jeg tør gøre min ed på, at det ikke er meget."

"Måske ikke så meget, som en videlysten sjæl kunne ønske," indrømmede Wegg.

"Men hør nu! Jeg har trukket mig tilbage fra forretningerne. Jeg og min kone – Henerietty Boffin – hendes fader hed nemlig Henery og hendes moder Hetty, og deraf blev hendes navn sat sammen – vi lever af en lille formue, som vi har arvet efter en afdød herre."

"Er han død?"

"Ja, det sagde jeg Dem jo. Det er nu for sent for mig at begynde på at svede over ABC'er og grammatikker. Jeg begynder at blive en gammel karl og ønsker at tage mig det mageligt, men jeg har lyst til læsning – rigtig god læsning, en eller anden pragtbog med et helt regiment bind, der kan holde ud, og som man er længe om at blive færdig med. Hvordan skal jeg nu få denne læsning? Ved at betale en kyndig mand så og så meget i timen – for eksempel to pence – for at komme og gøre det."

"Hm! Højst smigrende," sagde Wegg, der begyndte at se sig selv i et ganske nyt lys. "Hm! Det er altså det tilbud, De

omtalte?"

"Ja. Synes De om det?"

"Jeg overvejer det, mr. Boffin."

"Jeg vil på ingen måde," sagde Boffin i en om rundhåndethed vidnende tone, "vise mig knap mod en boglærd mand med et træben. En halv penny pr. time skal ikke skille os ad. Timerne kan De selv vælge, når De er færdig om dagen for Deres hus her. Jeg bor ovre ad Maiden Lane til – ad Holloway kanten – og når De er færdig der, har De kun at gå i øst til nord, så er De der. Halvtredje pence timen," sagde Boffin, idet han tog et stykke kridt op af lommen og rejste sig fra stolen for på sin egen måde at udregne summen på stolesædet: "To lange og en kort – to pence og en halv penny. To korte er en lang, og to og to lange er fire lange – i alt fem lange. Seks aftener om ugen til fem lange for hver aften, bliver tredive lange. En rund! En halv krone!"

Efter at have peget på dette resultat som stort og tilfredsstillende gned han det ud med sin handske og satte sig på levningerne.

"En halv krone," sagde Wegg tankefuldt, "ja, det er ikke meget. En halv krone."

"Om ugen, forstår De."

"Om ugen. Ja! Men nu med hensyn til det åndelige arbejde. Hvad mener De overhovedet om poesi?"

"Ville det blive dyrere?"

"Ja, vel ville det blive dyrere. For når et menneske skal lire poesi af den ene aften efter den anden, er det ikke mere end rimeligt, at han bliver betalt for den svækkende virkning, det har på hans ånd."

"Rent ud sagt havde jeg ikke tænkt på poesi, undtagen så som så – hvis De en gang imellem skulle føle Dem oplagt til at traktere mig og min kone med en af Deres viser, ja, så ville vi slå os på poesien."

"Jeg følger Dem, men da jeg ikke er musiker af faget, vil jeg dog nødig forpligte mig til noget af den slags. Når jeg derfor giver mig i kast med poesi, må jeg stille det vilkår, at jeg gør det som ven."

Ved disse ord tindrede Boffins øjne. Han trykkede varmt Silas' hånd, idet han forsikrede, at det var mere, end han kunne forlange, og at han virkelig fandt det meget smukt.

"Hvad synes De om vilkårene, Wegg?" spurgte Boffin derpå med åbenbar ængstelse.

Silas, der havde stimuleret denne ængstelse ved sin strenge tilbageholdenhed, og som begyndte at forstå sin mand, sagde med en mine, som om han sagde noget overordentlig ædelt og stort:

"Jeg tinger aldrig, mr. Boffin."

"Det havde jeg nok tænkt om Dem!"

"Aldrig har jeg pruttet, og aldrig skal jeg prutte, og jeg svarer Dem derfor frit og åbent: Top, når De giver det dobbelte!"

Boffin syntes ikke at have ventet denne slutning, men samtykkede dog ved at sige: "De ved bedre end jeg, hvad det bør være, Wegg," og gav ham hånden derpå.

"Kunne De begynde i aften?" spurgte han så.

"Ja," svarede Wegg, idet han sørgede for ikke at lade ivrig, "jeg ser intet til hinder for det, hvis De ønsker det. De har vel det fornødne apparat – en bog?"

"Købte ham på en auktion. Otte bind. Røde med guld. Rødt bånd i hvert bind til at lægge ved det sted, hvor man holder op. Kender De den?"

"Bogen hedder?" spurgte Silas.

"Jeg troede, at De havde kendt ham uden det," sagde Boffin synlig skuffet, "den hedder *Det Rus-si-ske Ri-ges For-fald og Un-der-gang*."

Boffin skred langsomt og meget forsigtigt hen over disse anstødsstene.

"Ah, ja så!" sagde Wegg med et udtryk af venskabelig genkendelse.

"Kender De ham, Wegg?"

"Jeg har vel ikke for nylig læst den helt igennem, da jeg har haft andet at gøre. Men om jeg kender den? Russernes gamle, velkendte forfald og undergang? Det skulle jeg mene! Lige siden jeg var så høj som Deres stok. Lige siden min ældste broder forlod vor hytte for at lade sig hverve, ved hvilken lejlighed, som det hedder i den vise, der blev gjort om det:

Uden for den hyttes dør, mr. Boffin,
en pige lå på knæ,
i hånden hun havde et klæde hvidt, sir,
der (som min ældste broder så) flagrede i luften.
Hun bad en bøn for ham, mr. Boffin,
en bøn, han ej kunne høre,
og min ældste broder støttede sig på sit sværd, mr. Boffin,
og klædede sig bag sit øre."

Dybt grebet af denne familietildragelse såvel som af Weggs venskabelige sindelag, der ytrede sig ved, at han så hurtigt gav sig i kast med poesi, gav Boffin atter denne træede fiffikus

hånden og bad ham nævne klokkeslættet, når han ville komme. Wegg sagde klokken otte.

"Det sted, hvor jeg bor," sagde Boffin, "kaldes *Løvhytten*. *Boffins Løvhytte* er det navn, min kone gav det, da det blev vor ejendom. Skulle De træffe nogen, som ikke kender det under dette navn – hvad næppe nogen gør – når De er kommet det på en fjerdingvej nær op ad Maiden Lane, så spørg efter *Harmonifængslet*. De vil da blive vist på rette vej. Jeg venter Dem, Wegg," sagde Boffin og slog ham med den største begejstring på skulderen, "længselsfuldt og får ikke rist eller ro, før De kommer. Det trykte åbner sig nu for mig. I aften vil en boglærd mand – med et træben" – han skænkede denne prydelse et beundrende blik, som om den forhøjede nydelsen af Weggs talenter – "begynde at lade mig føre et nyt liv! Min næve igen, Wegg. God morgen, god morgen!"

Da Wegg var blevet alene, trak han sig tilbage bag skærmbrettet, trak et lille lommeørklæde af et bodfærdigt, skrubbende udseende op af lommen og tog sig med tankefuldt åsyn ved næsen. Mens han holdt denne legemsdel omsluttet med sine fingre, sendte han flere tankefulde blikke ned ad gaden efter Boffins svindende skikkelse, men på Weggs ansigt tronedes dyb alvor, for mens han ved sig selv overvejede, at dette var en ualmindelig enfoldig, gammel fyr, at dette var en lejlighed, som burde udnyttes, og der her måske var flere penge at tjene, end han endnu kunne udregne, blottede han sig dog ingenlunde ved en indrømmelse af, at hans nye arbejde lå helt uden for hans virkekreds eller indeholdt det mindste latterlige element. Wegg ville endog have skældt dygtig ud på enhver, der havde udtrykt tvivl om hans kendskab til de omtalte otte bind

Forfald og Undergang. Hans alvor var ualmindelig imponerende og umådelig, ikke fordi han nærede nogen tvivl om sig selv, men fordi han så nødvendigheden af at forebygge enhver tvivl hos andre. Og heri stod han på samme trin som den meget talrige klasse bedragere, der er fuldt så opsatte på at holde skinnet ved lige over for sig selv som over for deres naboer.

En stolthed, en nedladende viden om at være søgt som officiel fortolker af mysterier greb ham. Den rørte ham ikke til kommerciel storhed, men snarere til smålighed, og det i den grad, at havde det ligget inden for mulighedens grænser, at træmålet havde kunnet rumme færre nødder i dag end ellers, ville det være blevet tilfældet, men da aftenen kom og med sine tilslørede øjne så ham humpe ad Boffins Løvhytte til, var han samtidig løftet.

Det var lige så vanskeligt at finde denne Løvhytte som den skønne Rosamundes labyrint uden tråden. Da Wegg var kommet ind i Maiden Lane, spurgte han en halv snes gange efter Løvhytten, men uden mindste held, før han huskede på, at han skulle spørge efter Harmoni-fængslet. Dette fremkaldte en hurtig forandring i stemningen hos en hæs mand med et æsel, som han havde sat i forlegenhed.

"Nå, så De mener gamle Harmons?" sagde den hæse mand, der kørte i en æselkarre med en gulerod i stedet for pisk.

"Hvorfor sagde De ikke det straks? Eddard og jeg skulle der forbi. Sæt Dem op."

Wegg gjorde det, og manden henledte derpå hans opmærksomhed på den tredje person i selskabet således: "Læg nu mærke til Eddards øren. Hvad var det, De sagde? Hvisk det."

Wegg hviskede: "Boffins Løvhytte."

"Eddard! – hold øje med hans øren – af sted med dig til Boffins Løvhytte!"

Eddard lagde ørene tilbage og blev stående uden at røre sig.

"Eddard! – hold øje med hans øren – af sted med dig til gamle Harmons!"

Øjeblikkelig spidsede Eddard øren og raslede af sted i en sådan fart, at ordene skumpledtes hulter til bulter ud af Wegg.

"Har det nogen sinde været et fængsel?" spurgte Wegg.

"Ikke egentlig et fængsel, hvor De og jeg kunne blive sat ind. Folk kaldte det sådan, fordi gamle Harmon levede så ensomt der."

"Men hvorfor kaldte de det Harmonifængslet?"

"Fordi han aldrig kunne enes med nogen. Ligesom for at gøre nar. Harmons fængsel, Harmonifængsel. Sådan gik det til med det."

"Kender De mr. Boffin?" spurgte Wegg.

"Det skulle jeg mene! Det gør enhver her i nabolaget. Eddard kender ham. Hold øje med hans øren. Noddy Boffin, Eddard!"

Virkningen af dette navn vakte stærk uro, idet den fik Eddards hoved til at forsvinde, mens den slog sine bageste hove op i luften og stærkt fremskyndede farten og forøgede skumplingen. Wegg var derfor nødt til udelukkende at passe på at holde sig fast og opgive sit ønske om at få at vide, hvorvidt denne hyldning af Boffin skulle være en kompliment eller det modsatte.

Straks efter blev Eddard stående uden for en port, og den forsigtige Wegg forsømte ikke skyndsomst at smutte bagud af karren. I samme øjeblik, han var kommet ned, sagde kusken med et sving med guleroden: "Aftensmad, Eddard!" og han,

baghovene, karren og Eddard syntes alle sammen at flyve op i luften i en slags apoteose.

Idet Wegg gav et skub til porten, der stod på klem, så han ind på en indelukket plads, hvor nogle store, mørke dynger hævede sig højt op mod himlen, og hvor stien til Løvhytten, som måneskinnet viste, gik gennem to rækker i aske indfattet potteskår. En hvid skikkelse, der nærmede sig på stien, viste sig at være noget ikke mere spøgelsesagtigt end Boffin, der i sin stræben efter kundskab havde klædt sig let på i en kort, hvid bluse. Efter at have modtaget sin boglærde ven meget hjerteligt førte han ham ind i det indre af Løvhytten, hvor han forestillede ham for mrs. Boffin, en svær dame med et rødt og muntert ansigt og – til mr. Weggs forfærdelse – iført en nedringet selskabskjole af sort atlask og en stor, sort fløjlschat med fjer.

"Min kone," sagde Boffin, "sværmer for at være med på moden, og hendes skabelon er sådan, at det klæder hende. Selv er jeg endnu ikke så moderne, som jeg kan blive med tiden. Henerietty, mutter, dette er den herre, som vil læse for mig om det russiske rige."

"Og jeg håber såmænd, at I begge ville have godt af det," sagde mrs. Boffin.

Det var det særeste værelse, man kunne tænke sig, udstyret og møbleret mere som en luksuriøs, privat skænkestue end noget som helst andet inden for Silas Weggs kundskabskreds. Der stod to træbænke ved kaminen, en på hver side af den, med et tilsvarende bord foran hver. På det ene af disse lå de otte bind på fladen i en række ligesom et galvanisk batteri. På det andet syntes nogle i tykmavede kurveflasker af indbydende ydre at stå på tåspidserne for at veksle blikke med Wegg over en række

store glas og en skål med hvidt sukker. På kaminpladen dampede en kedel. På ildstedet hvilede en kat. Lige over for kaminen mellem bænken dannede en sofa, en skammel og et lille bord et midterparti, der var helliget mrs. Boffin. De var prangende både i stil og farve, men var samtidig kostbare salonmøbler, som tog sig højst pudsige ud ved siden af bænken og det flimrende, ned fra loftet hængende gasblus. Der lå et blomstret tæppe på gulvet, men i stedet for at nå hen til kaminen standsede dets glødende vegetation pludselig ved mrs. Boffins skammel og veg pladsen for en region med savspåner. Wegg lagde samtidig med beundrende blikke mærke til, at mens blomsterlandet åbenbarede sådanne tomme prydelser som udstoppede fugle og voksfrugter under glasklokker, var der på de enemærker, hvor plantevæksten ophørte, til gengæld hylder, på hvilke den bedste del af en kold postej og en kold steg tydeligt kunne skelnes blandt andre solide sager. Værelset selv var stort, skønt lavt, og dets plumpe, gammeldags vinduesrammer og de svære bjælker under dets skæve loft syntes at tyde på, at det i sin tid havde hørt til et stort, ensomtliggende hus ude på landet.

"Kan De lide det, Wegg?" spurgte Boffin på sin korte måde.

"Jeg beundrer det i høj grad. Sjældent hyggeligt ved, denne arne," svarede Wegg.

"Forstår De det, Wegg?"

"Sådan i almindelighed," begyndte Wegg langsomt og kløgtigt med hovedet på den ene side, sådan som undvigende mennesker plejer. Men den anden afbrød ham.

"De forstår det *ikke*, Wegg, og jeg vil forklare det for Dem. Disse arrangementer er blevet gjort efter gensidig

overenskomst mellem min kone og mig. Hun sværmer, som sagt, for at være på moden, jeg derimod for tiden ikke. Jeg går ikke højere end til hyggelighed, og hyggelighed af den slags, jeg forstår mig på at nyde. Nå! Hvad kunne det nytte, at hun og jeg skændtes om det? Vi skændtes aldrig, før Boffins Løvhytte blev vor ejendom. Hvorfor skulle vi da skændes, efter at Boffins Løvhytte var blevet vor ejendom? Derfor indretter min kone sin part af stuen på sin måde, og jeg min part af den på min. På den måde har vi på en gang selskabelighed – jeg ville blive helt tungsindig uden hende – mode og hyggelighed. Kommer jeg lidt efter lidt ti at sværme for at være på moden, rykker min kone lidt efter lidt længere frem. Skulle hun komme til at sværme mindre for at være på moden, end hun gør, ville hendes tæppe trække sig længere tilbage. Skulle vi begge to vedblive at være, hvad vi er, nuvel, så bliver vi, som vi nu er, og giv os så et kys, mutter."

Mrs. Boffin, der, stadig smilende, havde nærmet sig og lagt sin buttede arm i sin ægtemages, samtykkede med største glæde. Moden, i skikkelse af hendes fløjlsbat med fjer, søgte at hindre det, men blev efter fortjeneste knust under forsøget.

"Se nu, Wegg, begynder De at kende os, som vi er. Det er en dejlig plet, er Løvhytten, men man må lære at skønne på den lidt efter lidt. Det er en plet, hvis fortrin må udfindes gradvis, og en ny hver dag. Der går en bugtet sti op ad et af dyngerne, hvorved pladsen og omegnen hvert øjeblik viser sig fra et nyt synspunkt. Når man kommer op på toppen, er der en udsigt til de nærmeste ejendomme, som der ikke findes mage til. Det sted, hvor min afdøde svigerfader – han var i hundefødefaget – døde, ser man ned i, som om det var ens eget. Og øverst oppe

på den høje dynges står et tremmelysthus, og læser De ikke manganen bog højt der om sommeren, ja, og giver De Dem ikke manganen gang som ven i kast med poesi, vil skylden ikke være min. Nå, hvad vil De nyde til Deres læsning?"

"Mange tak," svarede Wegg, som om der slet ikke var noget nyt i hans læsen. "Jeg holder mig i almindelighed til gin og vand."

"Det holder halsen fugtig, hvad, Wegg?" spurgte Boffin med troskyldig ivrighed.

"Nej," svarede Wegg koldblodigt, "sådan ville jeg dog næppe udtrykke det. Mildner stemmen, ville jeg sige. Mildner den, er det udtryk, jeg ville bruge."

Hans træde indbildskhed og snedighed holdt nøjagtig skridt med hans offers henrykte forventning. De syner, der viste sig for hans egennyttige sjæl om de mange måder, hvorpå dette bekendtskab kunne gøres frugtbringende, fordunklede aldrig den fremherskende, hos et indskrænket og grisk menneske så naturlige tanke, at han ikke måtte holde sig selv i for lav pris.

Da mrs. Boffins mode var en mindre ubønhørlig guddom end den afgud, der i almindelighed dyrkes under dette navn, forbød den hende ikke at tilberede hendes boglærde gæsts drik eller at spørge, om han fandt resultatet efter sin smag. Da han derpå havde givet et nådigt svar og taget plads på den boglærde bænk, begyndte Boffin at sætte sig til rette på bænken lige overfor for at høre efter med glædestrålende øjne.

"Gør mig ondt, at De ikke kan nyde en pibe, Wegg," sagde han, idet han stoppede sin egen, "men De kan ikke gøre begge dele på en gang. Og der er endnu en ting, som jeg har glemt at omtale. Når De kommer her om aftenen og ser Dem om og

opdager noget på en hylde, som De kunne have lyst til, så sig det."

Wegg, der havde været i færd med at sætte sine briller på, lagde dem øjeblikkeligt fra sig med den åndrighed:

"De gætter mine tanker. Skuffer mine øjne mig, eller er den genstand deroppe en – en postej? Det kan ikke være en postej."

"Jo, en postej er det," svarede Boffin med et lidt uroligt blik på bøgerne.

"Har jeg mistet min lugt for frugt, eller er det en æblepostej?" spurgte Wegg.

"Det er en kalve- og skinkepostej."

"Nej, virkelig? Det ville falde vanskelig at nævne en bedre postej end en kalve- og skinkepostej," sagde Wegg og nikkede meget rørt.

"Vil De have noget af den?"

"Tak, som byder. I ethvert andet hus gjorde jeg det ikke under de forhåndenværende omstændigheder. Og kødgele er oven i købet, i særdeleshed når den er lidt salt, hvilket er tilfældet, hvor der er skinke, så mildnende, så uhyre mildnende for organet." Wegg sagde ikke, hvorfor den var så mildnende, men talte kun ganske i almindelighed.

Postejen blev altså taget ned, og den brave Boffin øvede sig i tålmodighed, indtil Wegg, der øvede sig i brugen af kniv og gaffel, havde spist. Boffin greb nu lejligheden til at lade Wegg forstå, at om det end ikke var strengt moderne at stille indholdet af et spisekammer sådan til skue, fandt han (Boffin) det dog gæstfrit. I stedet for i en forholdsvis kort tone at sige til en gæst: "Der er de og de spisevarer i køkkenet. Vil De have noget af det bragt herop?" brugte man den åbne, praktiske

fremgangsmåde at sige: "Kast Deres øjne på hylderne, og ser De noget, De har lyst til, så tag det."

Nu skød Wegg omsider sin tallerken fra sig og satte sine briller på, og Boffin tændte sin pibe og skuede med strålende øjne ind i den verden, der åbnede sig for ham, og mrs. Boffin lagde sig på en moderne måde tilbage i sofaen, som om hun ville høre efter, hvis hun mærkede, at hun kunne, og falde i søvn, hvis hun mærkede, at hun ikke kunne.

"Hm!" begyndte Wegg, "dette, mr. Boffin og frue, er det første kapitel af det første bind af det –" Her så han vist på bogen og holdt inde.

"Hvad er der i vejen?"

"Det falder mig ind," sagde Wegg med et udtryk af indsmigrende frimodighed efter igen at have set vist på bogen, "at De i formiddags gjorde en lille fejltagelse, som det havde været min agt at rette, hvis jeg ikke, Gud ved hvordan, havde glemt det. Jeg synes, at De sagde det russiske rige?"

"Det er jo også det russiske, er det ikke?"

"Nej, det er det romerske."

"Hvad er da forskellen?"

"Forskellen?" stammede Wegg og stod allerede i fare for at gå fra koncepterne, da han pludselig fik et lyst indfald. "Forskellen? Der sætter De mig virkelig i forlegenhed. Det må være nok at sige, at forskellen helst bør udsættes til en anden gang, når mrs. Boffin ikke gør os den ære at være til stede. I mrs. Boffins nærværelse må vi helst lade det fare."

Wegg reddede sig således ud af sin forlegenhed med en ridderlig mine, og ved med mandig delikatesse at gentage: "I mrs. Boffins nærværelse må vi helst lade det fare," væltede han

hele ansvaret over på Boffin, der følte, at han havde stillet sig blot på en højst pinlig måde.

Derefter begyndte Wegg tørt og modigt på sin opgave, idet han fo'r lige lukt hen over enhver ting, han stødte på, og satte over alle vanskelige biografiske og geografiske navne, rokkedes noget i sadlen af Hadrian, Trajan og Antoninerne, snublede over Polybius, der udtaltes Polly Bius og af Boffin mentes at være en romersk jomfru og af mrs. Boffin at være skyld i nødvendigheden af at lade det fare; kastedes tungt til jorden af Titus Antoninus Pius, kom op igen og galopperede jævnt af sted med Augustus og nåede omsider lykkelig og vel banens ende med Commodus. Med denne persons død sluttede Wegg sin første forelæsning, men længe før han var nået så vidt, ville flere totale formørkelser af mrs. Boffins lys bag hendes fløjlsbat have været højst foruroligende, hvis de ikke regelmæssigt havde været ledsaget af en lugt af brændte penne, når der gik ild i hendes fjer, en lugt, der tjente til genoplivelsesmiddel og vækkede hende. Wegg, der havde læst op på remse og forbundet så få forklaringer som muligt med det læste, kom med usvækkede kræfter ud af kampen, men Boffin, der snart havde lagt sin pibe fra sig, endnu før den var røget ud, og siden stadig havde siddet og stirret med øjne og sjæl på romernes forfærdelige afskyeligheder, var så medtaget, at han næppe kunne sige godnat til sin boglærde ven og fremstamme "i morgen".

"Commodus," gispede Boffin og stirrede på månen, efter at han havde lukket Wegg ud af porten og lukket den i lås, "Commodus kæmper i dette hersens menageri syv hundrede og femogtrediv gang i en rolle alene! Og som om det ikke var

rystende nok, blive hundrede løver sluppet løs i dette samme menageri. Alle sammen på en gang! Og som om det heller ikke var rystende nok, dræber Commodus i en anden rolle dem alle sammen i hundrede omgange! Og som om det endnu ikke var rystende nok, spiser Viktualius – ja, han hed rigtignok ikke for ingen ting sådan – for seks millioner engelske penge i syv måneder! Wegg tager sig det let, men for en gammel knark som jeg er sådanne ting min sæl gruopvækkende. Og endog nu, efter at Commodus er blevet kvalt, indser jeg ikke, hvordan det skal blive bedre." Idet Boffin vendte sine tankefulde skridt mod Løvhytten og rystede på hovedet, tilføjede han: "Jeg troede ikke i morges, at der var halvt så mange gyseligheder på tryk. Men nu kan jeg have det så godt!"

6. Kastet los

De Seks Lystige Sjøvere var for længe siden sunket ned i en permanent affældighed. I hele bygningen var der ikke et eneste lige gulv, ja næppe en eneste lige linje, men den havde overlevet og ville åbenbart endnu overleve mangt et bedre vedligeholdt hus, mangen en finere beværtning. Udvendig var det et smalt, skævt skrummel med førladne vinduer oven på hinanden ligesom en bunke opstablede appelsiner og en faldefærdig veranda af træ, der hang ud over vandet. Ja det hele hus, den knirkende flagstang oppe på taget ikke undtagen, hang ud over vandet, men syntes at være blevet til mode som en modløs svømmer, der har tøvet så længe på strandbredden, at han til sidst slet ikke springer ud.

Denne beskrivelse gælder om den ud mod floden vendende forside af *De Seks Lystige Sjøvere*. Bagsiden af huset var derimod, skønt hovedindgangen fandtes der, så indeklemmt, at den i forbindelse med forsiden kun tog sig ud som hanken på et på dets bredeste ende stående strygejern. Denne hank lå for enden af en labyrinth af gyder og stræder, og denne labyrinth trængte så hårdt i og tæt ind på *De Seks Lystige Sjøvere*, at den ikke levnede herberget en smule plads uden for dets egen dør. Af denne grund i forening med den omstændighed, at huset ved højvande så godt som flød, kunne man, når sjoverne holdt storvask, i almindelighed se det linned, der undergik denne proces, blive tørret på snore, der var trukket tværs over selskabsværelserne og sovekamrene.

Tømmeret, som var brugt til kaminhylderne, bjælkerne, skillerummene, gulvene og dørene, syntes på dets gamle dage

at være frugtbart på forvirrede minder om dets ungdom. Mange steder var det knudret og revnet på gamle træers vis. Knaster stak frem af det, og hist og her syntes det at sno sig ligesom grene. I denne oldingeagtige tilstand havde det et præg af at gå i barndom og at snakke om sit ungdomsliv. Ikke uden føje påstod stamgæsterne, at når lyset faldt stærkt på visse paneler og især på et gammelt hjørneskab af valnøddetræ inde i skænkestuen, kunne man opdage små skove der og spæde træer med tæt, skyggefuldt løv ligesom moderstammen.

Skænkestuen kunne stemme ethvert menneskehjerte mildt. Der var ikke synderlig mere plads i den end i en droske, men ingen kunne have ønsket, den skulle have været større, så omgærdet var denne plads af tykmavede små tønder, likørflasker, der prangede med billeder af drueklaser, citroner i net, tvebakker i kurve, høflige ølhaner, der gjorde dybe buk, når gæsterne blev opvartet med øl, osten i en hyggelig krog og værtindens eget bord, altid dækket af en dug i en endnu hyggeligere krog tæt ved kaminen. Denne havn var skilt fra den rå verden ved et skillerum med ruder og en halvdør med en zinkplade, hvorpå man kunne sætte sine drikkevarer, men over denne halvdør bredte skænkestuens hygge sig ud sådan, at skønt gæsterne drak der stående i en mørk gang fuld af træk, hvor de puffedes af andre gæster, som kom og gik, syntes de altid at drikke i den salige indbildning, at de var inde i skænkestuen selv.

For øvrigt vendte både skænke- og dagligstuen ud til floden, havde røde, til stamgæsternes næser svarende gardiner og var forsynede med nyttige kogeapparater af blik med form som sukkertoppe, idet de var dannede sådan for at de med deres

spidse ender kunne udsøge sig lune kroge mellem de glødende kul, når de lunede ens øl eller varmede de velsmagende drikke *Purl*, *Flip* og *Hundesnude*. Den første af disse sydende sammensætninger var en af husets specialiteter, idet det ved en indskrift på dets dørstolper blidt appellerede til ens følelser som *Det Tidlige Purlhus*. For det syntes, som om purl altid må nydes tidligt på dagen, skønt det her ikke kan afgøres, om det er af nogen anden mavestyrkende grund end den, at ligesom den fugl, der er tidlig på færde, fanger orme, sådan fanger den tidlige purl gæster. Det står endnu kun tilbage at tilføje, at i hanken på strygejernet og lige over for skænkestuen var et ganske lille kammer, som en trekantet hat, hvori aldrig nogen lige stråle af sol, måne og stjerner trængte ind, men som overtroisk blev opfattet som en af fred og hygge opfyldt gasoplyst helligdom, på hvis dør derfor dens lokkende navn, *Hyggeligheden*, stod malet.

De Seks Sjøveres eneste ejer- og bestyrerinde, miss Potterson, herskede uindskrænket på sin trone i skænkestuen, og den, der troede, at han kunne få hende til at vige så meget som en tomme, måtte have drukket sig fra vid og forstand. Da hun var kendt under navn af miss Abbey Potterson, nærrede nogle flodgaster, hvis hoveder, ligesom vandet, ikke var af de klareste, nogle plumrede forestillinger om, at hun på grund af sin værdighed og fasthed var opkaldt efter eller på en eller anden måde var i slægt med Westminster Abbey. Men Abbey var kun en forkortelse af Abigail, med hvilket navn miss Potterson for nogle og tres år siden var blevet døbt.

"Hør nu, Riderhood," sagde miss Potterson og stak pegefingeren bydende ud over halvdøren, "*sjoverne* bryder sig

slet ikke om Dem og ville hellere se Deres hæl end Deres tå; men om De også var lige så velkommen her, som De ikke er det, fik De alligevel ikke en dråbe mere i at drikke her i aften efter denne halve pot øl. Hold derfor godt hus med den."

"Men De ved dog, miss Potterson," indvendtes der meget ydmygt, "at så længe jeg opfører mig ordentligt, kan De ikke nægte at skænke for mig."

"Kan jeg ikke?" sagde Abbey.

"Nej, miss Potterson, fordi, ser De, loven –"

"Her er jeg loven, min gode mand, hvad jeg snart skal vise Dem, hvis De ellers tvivler."

"Det har jeg jo slet ikke sagt, miss Abbey."

"Så meget bedre for Dem."

Abbey den Stormægtige kastede gæstens halvpenny i skuffen, hvorpå hun satte sig i sin lænestol ved kaminen, og atter tog fat på avisen, hvori hun havde læst. Hun var et højt, rankt, ret smukt kvindemenneske, skønt hun havde et strengt ansigt og snarere så ud som en skolelærerinde end som værtshusholdersken i *De Seks Lystige Sjovere*. Manden på den anden side af halvdøren var en færgemand med et skelende blik, og han så på hende, som om han havde været en af hendes elever, der var i faldet i unåde hos hende.

"De er grusomt hård imod mig, miss Potterson."

Miss Potterson blev ved med rynkede bryn at læse i sin avis og ænsede ham ikke, før han hviskede:

"Miss Potterson, må jeg ikke sige Dem et lille ord?"

Idet miss Potterson nedlod sig til at skotte til den bønfoldende, så hun, at han bankede sig på sin lave pande med knoerne og dykkede for hende med hovedet, som om han

udbad sig tilladelse til at styrte sig hovedkulds ind over halvdøren og kaste sig for hendes fødder.

"Nå," sagde hun i en tone, der var lige så kort, som hun selv var lang, "så sig da Deres lille ord. Frem med det."

"Tillader De, at jeg tager mig den frihed at spørge, om det er mit rygte, De har noget at udsætte på?"

"Ja vel."

"Er det, fordi De er bange for, –"

"For *Dem* er jeg ikke bange," afbrød miss Potterson ham, "hvis det er det, De mener."

"Men det mener jeg ydmygst ikke, miss Abbey."

"Hvad mener De da?"

"De er virkelig så grusomt hård imod mig! Hvad jeg ville have spurgt om, var kun, om De havde nogen frygt for – eller i det mindste tanke om – at husets ejendele ikke ville kunne være så ganske sikre, hvis jeg kom her alt for tit?"

"Hvorfor vil De vide det?"

"Jo, miss Abbey, De må ikke tage mig det ilde op, men jeg synes, at jeg nok kunne have lov til at få at vide, hvorfor jeg og mine lige ikke lige såvel må have lov til at komme her som sådanne folk som Gaffer."

Værtindens ansigt formørkedes af en skygge af forlegenhed, da hun svarede: "Gaffer har aldrig været, hvor De har været."

"De mener i hullet? Måske ikke, men han kan gerne have fortjent det. Han er måske mistænkt for noget værre, end jeg har været mistænkt for."

"Hvem har ham mistænkt?"

"Mange måske, og én ganske vist, og det er mig."

"De har ikke stort at sige," sagde miss Abbey og rynkede atter hånligt sine bryn.

"Men jeg har været hans kammerat! Husk vel på det, miss Abbey. Derfor kender jeg mere til hans veje end noget andet levende menneske. Læg vel mærke til det! Jeg er den mand, der var hans kammerat, og jeg er den mand, der har ham mistænkt."

"Så," svarede miss Abbey, skønt med en stærkere skygge af forlegenhed end før, "anklager De Dem jo selv."

"Nej jeg gør ikke. Mens jeg var hans kammerat, kunne jeg ikke gøre ham det til pas. Hvorfor kunne jeg ikke gøre det? Fordi jeg ikke havde lykken med mig, fordi jeg ikke kunne finde nok af dem. Hvordan var hans lykke? Altid god. Læg vel mærke til det! Altid god! Ah, der findes mange spil, miss Abbey, hvortil der hører held, men der findes mange andre, hvortil der samtidig hører færdighed."

"Hvem tvivler om, at Gaffer er dygtig til at finde, hvad han finder, menneske?"

"Dygtig, måske, til at skaffe til veje, hvad han finder."

Miss Abbey rynkede pande ad ham, mens han skulede mørkt til hende.

"Når man er ude på floden ved næsten hver evige strømkæntring og ønsker at finde en mand eller en kvinde i floden, kan man hjælpe en hel del på sin lykke ved i forvejen at give en mand eller en kvinde et nakkedrag og derpå kaste dem ud i den."

"Gud nåde os!" udbrød miss Potterson uvilkårligt.

"Ja, ser De," svarede den anden, idet han strakte sig over halvdøren for at slynge sine ord ind i skænkestuen, for hans

stemme lød, som om svaberen til hans båd stak i hans hals, "det siger jeg, miss Abbey! og ser De, jeg vil forfølge ham! Og ser De, jeg skal nok til sidst fange ham, om det så skal vare i tyve år! Hvem er han, at der skal gøres så meget væsen af ham for hans datters skyld? Som om jeg ikke selv havde en datter!"

Mod denne tirade og efter, som der syntes, at have talt sig endnu mere drukken og ustyrlig, end han havde begyndt med at være, tog Riderhood sit krus øl og ravede ud i kælderstuen.

Gaffer var der ikke, men derimod en temmelig talrig samling af miss Abbeys elever, der i påkommende tilfælde viste sig i høj grad lydige. Da klokken slog ti, og miss Abbey viste sig i døren og tiltalte en person i en falmet rød trøje med ordene: "Deres tid er omme, George Jones! Jeg lovede Deres kone, at De skulle være hjemme på slaget," rejste Jones sig ydmygt, sagde selskabet godnat og gik. Da miss Abbey klokken halv elleve atter så ind og sagde: "William Williams, Bob Glamour og Jonatan, I er færdige," tog Williams, Bob og Jonatan med samme føjelighed afsked og gik. Et endnu større underværk var det, at da en rød næset person med en blank hat havde forlangt et nyt glas gin og vand hos kældersvenden, og miss Abbey i stedet for at sende det ud til ham viste sig i egen person og sagde: "De har allerede fået, hvad De kan tåle, kaptajn Joey," gned kaptajnen sig ikke alene lidt på sit knæ og så på ilden uden at indvende et eneste ord, men resten af selskabet mumlede endog: "Ja vist, ja vist, kaptajn! Miss Abbey har ret! Lad Dem sige af miss Abbey, kaptajn." Heller ikke sløvedes, men skærpedes snarere miss Abbeys årvågenhed ved denne eftergivenhed, for da hun ved at undersøge de ærbødige ansigter i sin skole opdagede to andre unge personer, der trængte til en påmindelse, tildelte hun dem

denne sådan: "Tom Tootle, det er på tiden, at en ung mand, der skal giftes næste måned, er hjemme og i seng. De har ikke nødig at puffe til ham, Jack Mullins, for da jeg ved, at Deres arbejde begynder tidligt i morgen, siger jeg det samme til Dem. God nat derfor, og af sted med jer, så er I skikkelige knøse!" og derpå så den rødmende Tootle på Mullins og den rødmende Mullins på Tootle som for at spørge om, hvem af dem der først skulle rejse sig. Til sidst rejste de sig begge og gik ud med et bredt grin, fulgt af miss Abbey, i hvis nærværelse selskabet ikke tillod sig at grine.

I en sådan anstalt var kældersvenden med sit hvide forklæde og sine skjorteærmer i faste ruller oppe om de bare arme kun et for anstandens og formens skyld henkastet vink om muligheden af fysisk magt. Nøjagtig ved lukningstid gik alle de gæster, der endnu var tilbage, ud i bedste orden, mens miss Abbey stod ved halvdøren for at iagttage den ceremoni at mønstre og tage afsked med dem. Alle sagde godnat til hende, og hun sagde godnat til dem alle, undtagen til Riderhood, og den erfarne kældersvend, der i embeds medfør stod og så til, var sikker på, at manden for evigt var udstødt og bandlyst fra *De Seks Lystige Sjøvere*.

"Hør, Bob Glibbery," sagde miss Abbey til ham, "spring om til Hexams og sig til hans datter Lizzie, at jeg ønsker at tale med hende."

Med mønsterværdig hurtighed gik og kom Bob tilbage. Lizzie kom i samme øjeblik, som den ene af de to tjenestepiger i *Sjøverne* satte miss Pottersons aftensmad af varme medisterpølser og mosede kartofler på det hyggelige lille bord ved kaminen i skænkestuen.

"Kom og sæt Dem ned, min pige," sagde miss Abbey, "kan De spise en bid?"

"Nej mange tak. Jeg har fået min aftensmad."

"Jeg tror også, at jeg har fået min," sagde miss Abbey og skød den urørte tallerken fra sig, "og mere end nok af den. Jeg er i dårligt humør, Lizzie."

"Det gør mig ondt."

"Hvorfor i Guds navn," sagde miss Abbey skarpt, "vil De da være skyld deri."

"Jeg, miss Abbey?"

"Nå, nå, se ikke så forskrækket ud. Jeg burde have sagt et ord til forklaring, men det er nu engang min vane at gå lige løs på enhver ting. Jeg har altid været et rivejern. Sæt kæden for døren, Bob, og gå ned til din aftensmad."

Med en hurtighed, der syntes at komme snarere fra hentydningen til rivejernet end fra hentydningen til aftensmaden, adlød Bob, og de kunne høre hans støvler stige ned til flodens leje.

"Lizzie Hexam," begyndte derpå miss Potterson, "hvor ofte har jeg ikke sagt Dem, at De bør se at komme bort fra Deres fader og blive til noget ordentligt?"

"Meget ofte."

"Ja, men jeg kunne lige så gerne have talt til jernskorstenen på det største søgående dampskib, der kommer forbi her."

"Nej," indvendte Lizzie, "for det ville ikke være taknemmeligt, og det er jeg."

"Jeg forsikrer højt og helligt, at jeg halvvejs skammer mig ved at føle så meget interesse for Dem," sagde miss Abbey vrippent,

"for jeg tror ikke, at jeg ville gøre det, hvis De ikke så godt ud. Hvorfor er De ikke styg?"

Lizzie svarede kun på dette vanskelige spørgsmål med et undskyldende øjekast.

"Men da De nu ikke er det, kan det ikke nytte at snakke mere om det. Jeg får tage Dem, som De er, hvilket jeg da også har gjort. Og De er altså stadig lige stædig?"

"Ikke stædig, håber jeg."

"Fast da, som De måske vil kalde det?"

"Ja, fast i mit forsæt."

"Aldrig har endnu nogen ung, stædig person vedkendt sig dette ord! Jeg gjorde det sikkert, hvis jeg var stædig, men jeg er et rivejern, hvilket er noget ganske andet. Lizzie Hexam, tænk Dem godt om. Ved De det værste om Deres fader?"

"Om jeg ved det værste om fader?"

"Ved De, hvilken mistanke Deres fader udsætter sig for? Ved De, hvilken mistanke der allerede er i omløb om ham?"

Pigens kendskab til hans vanlige syssel hvilede tungt på hende, og hun slog langsomt øjnene ned.

"Sig, Lizzie, ved De det?"

"Hav den godhed at sige mig, hvad det er for en mistanke," bad hun efter et ophold med øjnene fæstet på gulvet.

"Det er ikke nogen let sag at sige en datter det, men det må siges. Nogle tror, at Deres fader hjælper enkelte af dem, han finder døde, til deres død."

Den trøst at høre, hvad hun var sikker på, var en falsk mistanke, i stedet for den ventede begrundede og virkelige, lettede for øjeblikket Lizzies hjerte så meget, at miss Abbey

forbavsedes over hendes adfærd. Hun vendte hurtigt øjnene opad, rystede på hovedet og lo næsten triumferende.

"De, der taler sådan, kender kun lidt til fader."

"Hun tager det meget roligt," tænkte miss Abbey, "hun tager det påfaldende roligt."

"Og måske," sagde Lizzie, idet en tanke skød op i hende, "er det nogen, der bærer nag til fader. Nogen, der har truet fader! Er det Riderhood?"

"Nå, ja det er."

"Ja, han var faders kammerat, og fader brød med ham, og nu hævner han sig. Fader brød med ham i mit påhør, og han blev meget vred over det. Og desuden, miss Abbey! – vil De aldrig, uden de gyldigste grunde, lade, hvad jeg nu siger Dem, komme over Deres læber?"

Hun havde bøjet sig forover for at sige det hviskende.

"Ja, det lover jeg," sagde miss Abbey.

"Det var den aften, da Harmonmordet blev opdaget af fader lige oven for broen. Og lige neden for broen kom Riderhood, mens vi roede hjem, listende ud fra mørket i sin jolle. Og mange, mange gange bagefter, mens de gjorde sig så megen umage for at trænge til bunds i forbrydelsen, uden at det lykkedes, tænkte jeg i mit stille sind: kunne Riderhood ikke selv have udført mordet, og lod i han ikke forsætligt fader finde liget? Det syntes næsten syndigt og grusomt kun at tænke sig sådant noget, men nu, da han søger at skyde skylden over på fader, kommer jeg tilbage til det, som om det var en sandhed. Kan det være en sandhed, som den døde bragte mig til at tænke på?"

Hun henvendte dette spørgsmål snarere til ilden end til værtinden og så sig om med et uroligt blik.

Men som en øvet skolelærerinde, der var vant til at ave sine elever, fremstillede miss Potterson sagen i et lys, som umiskendeligt var af denne verden.

"Stakkels, forblindede pige," sagde hun, "indser De ikke, at De ikke kan fatte mistanke til den ene af dem uden at fatte mistanke også til den anden? De har arbejdet sammen og i nogen tid drevet deres håndtering i fællesskab. Selv om det var, som De har tænkt Dem, måtte jo den ene være fortrolig med, hvad de begge havde gjort i forening."

"De kender ikke fader, når De kan tale sådan, miss Abbey. Nej, nej, De kender ikke fader."

"Lizzie, forlad ham. De har ikke nødig at bryde helt med ham, men forlad ham. Hold Dem borte fra ham, ikke på grund af hvad jeg har sagt Dem i aften, vi vil ikke fælde nogen dom om det, og vi vil håbe, det ikke er sandt – men på grund af hvad jeg tidligere har foreholdt Dem. Lige meget, om det er for Deres smukke udseendes skyld eller ikke, så holder jeg af Dem og vil kun være Dem til nytte. Lad Dem lede af mig, Lizzie. Kast Dem ikke bort, min pige, men lad Dem overtale til at blive agtværdig og lykkelig."

Af sund, naturlig følelse og vished om det fornuftige i sin bøn havde miss Abbey valgt en mild tone og endog lagt sin arm om pigens liv. Men hun svarede kun: "Tak! Jeg kan ikke. Jeg vil ikke. Jeg tør ikke tænke på det. Jo hårdere verden er imod fader, des mere trænger han til at støtte sig på mig."

Men nu foregik der et omslag hos miss Abbey, der, ligesom alle strenge mennesker, når de endelig bliver milde, følte at hun

fortjente noget til gengæld, og hun blev kold.

"Jeg har gjort, hvad jeg kunne," sagde hun, "og De får gå Deres egen vej. Som De har redet, må De ligge. Men sig Deres fader en ting: Han må ikke komme her mere."

"Åh, vil De forbyde ham dette hus, hvor jeg ved, at han er tryg?"

"Sjoverne," svarede miss Abbey, "må tage vare på sig selv såvel som på andre. Det har været et strengt stykke arbejde at tilvejebringe orden her og gøre huset til, hvad det er, og det koster møje både nat og dag at holde det sådan. Der må ikke sættes nogen plet på Sjoverne, som kan give det et dårligt navn. Jeg har forbudt Riderhood huset og forbyder også Gaffer det, forbyder dem begge det. Af Riderhood og Dem selv hører jeg, at der er mistanke mod begge disse mænd, og jeg vil ikke påtage mig at dømme dem imellem. De er begge blevet tjæret med en snavset kost, og jeg vil ikke have Sjoverne tjæret med den samme kost. Det er alt, hvad, jeg ved."

"God nat, miss Abbey," sagde Lizzie sørgmodig.

"Hm! – god nat!" svarede miss Abbey og rystede i på hovedet.

"Tro mig, jeg er Dem ikke des mindre oprigtig taknemmelig."

"Jeg kan tro en hel del," svarede den statelige Abbey, "og derfor vil jeg prøve på at tro det med."

Miss Potterson nød ingen aftensmad den aften og kun halvdelen af sit sædvanlige glas varm portvinsnegus. Og tjenestepigerne – to kraftige søstre med sorte, stirrende øjne, blanke, flade, røde ansigter, buttede næser og tykke, sorte lokker, ligesom dukker – udvekslede den mening, at nogen måtte have gjort missis gal i skallen. Og kældersvenden mente, at han ikke var blevet jaget sådan i seng, siden hans afdøde

moder regelmæssigt havde fremskyndet hans tilbagetog om aftenen ved hjælp af en ildrager.

Stængningen af døren bagved, da hun gik, rev Lizzie Hexam ud af den første tryghedsfølelse, der havde lettet hendes hjerte. Natten var mørk og stormfuld, nede ved floden var der vildt og trist, og jernkædens raslen og boltenes og slåernes piben under miss Abbeyes hånd fik det til at lyde, som om hun blev kastet ud. Da hun kom ud under den skyfulde himmel, blev hun overfaldet af en følelse af at blive indviklet i den skumle skygge af et mord. Ligesom flodbølgen brød sig ved hendes fødder, uden at hun kunne se, hvordan den samlede sig, sådan skræmte hendes tanker hende ved at fare ud fra en usynlig tomhed og slå imod hendes hjerte.

At mistanken mod hendes fader var ubegrundet, følte hun sig overbevist om, ja overbevist, og dog kunne hun gentage dette ord, så tit hun ville, ved sig selv – forsøget på at godtgøre, at hun var overbevist, fulgte stadig bag efter det og mislykkedes. Riderhood var gerningsmanden og havde lokket hendes fader i en fælde. Riderhood havde i sin ondskab besluttet at vende det skin, som hans hånd så let kunne fordreje, mod hendes fader. Uforanderligt og hurtigt fulgte på enhver af disse fremstillinger af sagen den frygtelige mulighed, at hendes fader, skønt uskyldig, dog kunne blive mistænkt for at være skyldig. Hun havde hørt, at mennesker havde lidt døden for blodsudgydelser, i hvilke de senere havde vist sig at have været uskyldige, og disse ulykkelige havde ikke engang i starten været så farligt stillede, som hendes fader nu var det. I bedste tilfælde var det en kendsgerning, at der pegedes fingre ad ham, at der hviskedes om ham, at han blev skyet. Det skrev sig fra

den aften. Og ligesom den store, sorte flod med dens trøstesløse bredder snart kom hende af syne i mørket, sådan stod hun på flodbredden ude af stand til at skue ind i den uhyre, tomme elendighed i et mistænkt, af gode og onde forladt menneskeliv, men vidende, at det lå der dunkelt foran hende og strakte sig helt hen til det store ocean, døden.

Kun en ting stod klart for pigens sjæl. Vant, som hun var lige fra sin barndom, til uden vaklen at gøre, hvad der skulle gøres, hvad enten det nu var at holde vejret, afværge kulden, kæmpe mod sulten og meget andet, fo'r hun op af sine grublerier og løb hjem.

Der var stille i værelset, og lampen brændte på bordet. I alkoven lå hendes broder og sov. Hun bøjede sig sagte over ham, kyssede ham og gik hen til bordet.

"Efter miss Abbeys lukning og strømkæntringerne at dømme må klokken være et. Det er flodtid. Da fader er i Chiswick, vil han ikke tænke på at komme ned før med ebber, og det er først klokken halv fem. Klokken seks vil jeg kalde på Charley. Jeg kan høre kirkeuret slå, når jeg sidder her."

Ganske sagte stillede hun en stol hen foran den sparsomme ild og satte sig, idet hun trak sit sjal sammen om sig.

"Charleys hulning nede ved luen er der ikke nu. Stakkels Charley!"

Klokken slog to, og klokken slog tre, og klokken slog fire, og endnu sad hun der med en kvindes tålmodighed og sit eget faste forsæt. Imellem fire og fem skød hun skoene af for ikke at vække Charley, når hun gik omkring, lagde ilden sparsommeligt til rette, hældte vand på kedlen og gjorde morgenbordet i stand. Derpå gik hun op ad stigen med lampen

i hånden og kom ned igen og smuttede rundt, snart hist, snart her, og dannede en lille bylt. Til sidst tog hun i sin lomme, på kaminhylden og under en omvendt skål på den øverste hylde nogle halve pence, enkelte sixpence og endnu færre shillings og begyndte omhyggeligt og lydløst at tælle dem og sætte en lille bunke til side. Mens hun var sådan var beskæftiget, blev hun overrasket af et "halløj!" af sin broder, der sad op i sengen.

"Du gjorde mig ganske forskrækket, Charley."

"Gjorde du måske ikke mig ganske forskrækket, da jeg for et øjeblik siden slog øjnene op og så dig sidde som en gniers genfærd midt om natten?"

"Det er ikke midt om katten. Charley. Klokken er næsten seks."

"Nej, hvad er den! Men hvad er det, du gør, Liz?"

"Jeg spår dig stadig din skæbne."

"Den synes at være pokkers tynd, hvis det er den," sagde drengen, "til hvem stabler du den lille bunke penge op?"

"Til dig, Charley."

"Hvad mener du?"

"Stå op, Charley, og vask dig og klæd dig på, så skal jeg sige dig det."

Hendes rolige væsen og dæmpede, men tydelige stemme gjorde altid virkning på ham. Han fik snart hovedet ned i et fad vand og op af det igen og stirrede på hende under voldsomme gnidninger med håndklædet.

"Jeg har aldrig set mage til pige, som du er," sagde han og skrubbede sig, som om han var sin bitreste fjende, "hvad er der på færde, Liz?"

"Er du snart færdig til din morgenmad, Charley?"

"Skænk den kun op. Halløj, hvad er det? En bylt?"

"Ja, en bylt, Charley."

"Er den også til mig?"

"Ja, den er."

Med alvorligere miner og langsommere bevægelser end hidtil tilendebragte drengen sin påklædning og gik hen og satte sig ved det lille bord, mens han holdt sine forbavsede øjne fæstet på hendes ansigt.

"Du må da vide, kære Charley, at jeg er blevet enig med mig selv om, at tiden nu er kommet for dig til at forlade os. Foruden den velsignede forandring, der lidt efter lidt vil foregå med dig, vil du allerede om en måned, ja måske om otte dage føle dig lykkeligere."

"Hvor ved du det fra?"

"Jeg ved jeg ikke rigtig hvorfra, men jeg ved det."

Trods den uforandrede tone, hvori hun talte, og sin tilsyneladende uforandrede ro, vovede hun dog knap at se på ham, men fæstede hele sin opmærksomhed på at skære hans brød og smøre smør på det, skænke hans te og andre sådanne små arbejder.

"Du må overlade fader til mig, Charley – jeg vil gøre for ham, hvad jeg kan, men du må bort."

"Du gør ikke mange omstændigheder, synes jeg," brummede drengen og stødte vredladent til sit smørrebrød.

Hun svarede ham ikke.

"Jeg vil sige dig noget," sagde drengen så og brød ud i en vred klynken, "du er en egenkærlig tøs og synes ikke, at her er nok til os alle tre, og derfor vil du af med mig."

"Tror du det, Charley – ja, så tror jeg også, at jeg er en egenkærlig tøs, og at her ikke er nok til os alle tre, og at jeg derfor vil af med dig."

Først da drengen fo'r hen til hende og slyngede sine arme om hendes hals, tabte hun herredømmet over sig selv og græd, mens hun bøjede sig over ham.

"Græd ikke. Jeg skal gå, Liz, jeg skal gå! Jeg ved, at det er til mit eget bedste, at du sender mig bort."

"Å, Charley, Charley, Gud er mit vidne, at det er grunden!"

"Ja, ja. Bryd dig ikke om, hvad jeg sagde. Glem det. Kys mig."

Efter et ophold slap hun ham for at tørre øjnene og genvinde sin stærke, stille indflydelse.

"Hør nu efter, kære Charley. Vi ved begge, at det må ske, men kun jeg ved, at der er gode grunde for, at det må ske nu. Gå lige til skolen og sig, at du og jeg har aftalt det, at vi ikke kunne overvinde faders modstand, og at fader aldrig vil gøre dem bryderi, men heller aldrig tage dig tilbage. Du gør allerede skolen ære og vil gøre den endnu større ære, og du vil nok hjælpe dig til dit udkomme, Vis dem de klæder og penge, du bringer med, og sig, at jeg vil sende nogle flere penge. Kan jeg ikke få dem på anden måde, vil jeg bede de to herrer, der var her den aften, om at hjælpe mig lidt."

"Hør," udbrød hendes broder ivrigt, "bed ikke den karl, der tog mig om hagen! Bed ikke denne Wrayburn om det."

Hendes ansigt og pande fik måske et lidt stærkere rødt skær, da hun med et nik lagde hånden på hans læber for at få ham til at tie og høre efter.

"Og husk frem for alt på, Charley, altid at tale godt om fader og lad altid fader vederfares ret! Du kan ikke nægte, at fordi

fader selv ingen lærdom har, kan han heller ikke lide den hos dig, men sig ellers intet til hans skade, og husk på at sige – hvad du ved – at din søster elsker ham. Og skulle du tilfældigvis høre noget ufordelagtigt om fader, som du ikke kender, så er det ikke sandt. Husk på det, Charley, det er ikke sandt!"

Drengen så med tvivl og overraskelse på hende, men uden at ænse det, fortsatte hun:

"Husk frem for alt på, at det ikke er sandt. Mere kan jeg ikke at sige dig, kære Charley, undtagen at bede dig være god og flittig, og kun tænke på visse ting her i dit gamle hjem, som om du havde drømt dem om natten. Farvel, min egen kære broder!"

Skønt endnu så ung, lagde hun i disse afskedsord en kærlighed, der mere lignede en moders end en søsters, og for hvilken drengen ganske bøjede sig. Efter at have trykket hende til sit hjerte med lidenskabelig gråd tog han sin bylt og fo' ud ad døren med armene for øjnene.

Vinterdagens hvide åsyn nærmede sig dorsk og indhyllet i en frosttåge. De skyggeagtige skibe ude på floden forvandlede sig langsomt til sorte, legemlige genstande, og den blodrøde sol over de østlige sumpstrækninger bag de mørke master og rær syntes at være fuld af levningerne af en skov, den havde stukket i brand. Lizzie, der var gået ud for at se efter sin fader, så ham komme og blev stående på vejen, for at han kunne få øje på hende.

Han havde kun sin båd med og nærmede sig rask. En klynge af disse amfibiske menneskeskabninger, der synes at have en gådefuld evne til at uddrage et og andet af flodvandet alene ved at se på det, havde samlet sig på stien. Da hendes faders båd skurede mod grunden, fik de travlt med at se på dyndet og

spredte sig så. Hun mærkede, at den stumme gåen til side for ham var begyndt.

Også Gaffer mærkede det for så vidt, at han, da han satte foden på land, så sig om, men han gav sig snart i lag med at hale sin båd op og fortøje den og tog årerne, roret og tovet ud af den. Idet han bar disse med Lizzies hjælp, gik han hjem.

"Sæt dig tæt ved ilden, kære fader, mens jeg varmer din morgenmad. Den er færdig til at varmes og har kun ventet på dig. Du må være kold."

"Ja, jeg sveder ikke, Lizzie, det er nu vist nok, og mine hænder syntes at være ligesom naglede fast til årerne. Se, hvor døde de er!"

Der var noget i deres farve og måske også i hendes ansigt, som slog ham, idet han rakte dem i vejret. Han vendte sig om og holdt dem ned til ilden.

"Du var dog vel ikke ude i det frygtelige vejr i nat?"

"Nej, min pige, jeg lå om bord i en pram ved en blussende kaminild. Hvor er drengen?"

"Her er en dråbe cognac til din te, hvis du vil komme den i, mens jeg vender denne bid kød. Hvis floden frøs til, ville der vist blive stor nød, ville der ikke, fader?"

"Å, nød er der altid nok af," svarede Gaffer, idet han hældte cognac i sin kop af en tyk sort flaske, og hældte den langsomt i, for at det skulle se ud, som om der var mere, end der var. "Nød findes overalt, ligesom sod i luften. Er drengen ikke oppe endnu?"

"Nu er kødet færdigt, fader. Spis det, mens det er varmt og godt. Når du har spist, ville vi sætte os ved ilden og snakke sammen."

Han mærkede, at hun undveg ham, og efter at have kastet et hastigt og vredt blik på alkoven trak han hende i en flig af hendes forklæde og spurgte:

"Hvad er der i vejen med drengen?"

"Hvis du vil begynde på din morgenmad, fader, skal jeg sætte mig hos dig og sige dig det."

Han så på hende og rørte om i sin te og drak et par slurke, hvorpå han skar sin varme skive kød i stykker med sin tollekniv og sagde, idet han spiste:

"Nå, hvad er der så i vejen med drengen?"

"Bliv ikke vred, kære fader. Han synes at have meget gode evner til at lære."

"Den unaturlige tiggerunge," sagde faderen og truede i luften med sin kniv.

"- og da han nu har disse evner og ikke er lige så flink til andre ting, har han set sit snit til at lære noget i skolen."

"Den unaturlige tiggerunge," sagde faderen atter.

"- og da han vidste, at du intet havde til overs, fader, og han ikke ville falde dig til byrde, blev han lidt efter lidt enig med sig selv om at gå bort for at søge sin lykke ved at lære noget. Han gik i morges, fader, og græd meget, da han gik, og håbede, at du ville tilgive ham."

"Lad ham ikke komme mig nær for at bede mig om tilgivelse. Lad ham ikke komme mig så nær, at jeg kan se ham med mine øjne eller nå ham med min arm. Hans egen fader er ham ikke god nok. Han har forskudt sin egen fader. Hans egen fader forskyder ham derfor nu som en unaturlig tiggerunge."

Han havde skudt sin tallerken fra sig. Med et råt og kraftigt, opirret menneskes naturlige trang til en eller anden

kraftudfoldelse, greb han fat om sin kniv og stødte ved slutningen af hver enkelt sætning nedefter med den, ligesom han ville have slået med sin knyttede næve, hvis han intet havde haft i den.

"Lad ham kun gå. Han må hellere gå end blive, men lad ham aldrig komme tilbage. Lad ham aldrig stikke sit hoved inden for denne dør, og sig aldrig nogen sinde et ord til hans forsvar, for ellers forskyder også du din fader, og hvad din fader har sagt om ham, vil han da også sige om dig. Nu forstår jeg, hvorfor de folk derhenne trak sig tilbage fra mig. De sagde: Der kommer den mand, der ikke er god nok for sin egen søn, Lizzie!"

Men hun afbrød ham med et skrig, og da han så på hende, så han hende med et for ham ganske fremmed ansigt vige gysende tilbage op mod væggen med hænderne for øjnene.

"Lad være, fader. Jeg kan ikke tåle at se dig støde sådan med den. Læg den fra dig!"

Han så på kniven, men holdt i sin forbavselse endnu fast på den.

"Det er alt for skrækkeligt, fader! Å, læg den fra dig."

Forskrækket over hendes udseende og udråb, slængte han den bort og rejste sig, idet han strakte sine åbne hænder ud foran sig.

"Hvad går der af dig, Liz? Kan du tro, at jeg ville støde efter dig med en kniv?"

"Nej, fader, nej, mig ville du ikke gøre noget."

"Hvem da?"

"Ingen, kære fader. I mit hjerte, i min sjæl er jeg overbevist om det, ingen! Men det var for gyseligt til at jeg kunne udholde

det, for det så ud" – her holdt hun atter hænderne for øjnene –
"å, det så ud –"

"Hvordan så det ud?"

Mindet om hans morderiske skikkelse i forening med hendes sindsoprør den foregående aften og denne morgen gjorde, at hun sank ned for hans fødder uden at svare.

Han havde aldrig før set hende sådan. Med største ømhed løftede han hende op, kaldte hende den bedste af døtre og "mit stakkels smukke barn", lagde hendes hoved på sit skød og søgte at bringe hende til live igen. Men da dette ikke ville lykkes, lagde han hende varsomt ned, hentede en pude, som han skød ind under hendes sorte hår, og søgte på bordet efter en skefuld cognac. Da der intet var tilbage, snappede han den tomme flaske og løb ud.

Han kom lige så hurtigt tilbage, som han var gået, men med flasken tom. Han knælede ved siden af hende, lagde hendes hoved på sine arme og vædede hendes læber med lidt vand, hvori han havde dyppet sine fingre, idet han så sig snart over den ene, snart over den anden skulder, og i en hidsig tone sagde: "Har vi fået pest i huset? Er der noget smitsomt ved mine klæder? Hvad er der sluppet løs på os? Hvem har sluppet det løs?"

7. Wegg søger efter sig selv

På sin vej til det romerske rige nærmer Silas Wegg sig dette over Clerkenwell. Det er tidligt på aftenen, og vejret er råt og fugtigt. Wegg har tid til at gøre en lille omvej, eftersom han nu, da han forener en ny indtægtskilde med sit skærmbær, slår dette tidligt sammen, ligesom han føler, at han skylder sig selv, at der ventes længselsfuldt på ham i Løvhytten.

"Boffin vil kun blive så meget ivrigere, når han venter lidt," siger Silas, mens han humper af sted og skruer først sit højre og derpå sit venstre øje til, hvilket for øvrigt er temmelig overflødigt, da naturen har skruet dem begge tilstrækkelig til.

"Lykkes det mig, som jeg venter, at komme i kridthuset hos ham," fortsatte Silas, humpende og pønsende, "vil det ikke passe sig for mig at lade mig nøje med så lidt."

Oplivet af denne tanke humper han raskere afsted og ser langt ud for sig, sådan som et menneske ofte gør, der har et ærgerrigt mål i kikkerten.

Da Wegg ved, at juvelererne har søgt sig et fristed omkring kirken i Clerkenwell, føler han interesse og ærbødighed for dette nabolag. Men hans følelser i så henseende halter med hensyn til streng moral, ligesom han selv halter, idet de udmaler for ham, hvor rart det ville være at have en usynlighedskjole for trygt at kunne bortføre ædelstenene og urkasserne, uden spor af hensyn til de mennesker, der mistede dem.

Men ikke til de værksteder, hvor kløgtige håndværkere arbejder i perler og diamanter og guld og sølv og gør deres hænder så værdifulde, at vandet, hvori de vasker sig, bliver så

værdifuldt, at det købes af affinørerne – ikke til disse humper Wegg, men til de fattigere boder, hvor små kræmmere handler med varer, som kan spises og drikkes og holde folk varme, og hvor italienske forgyldere, barberere, marskandisere og hunde- og fuglekræmmere driver deres håndteringer. Blandt disse, der ligger i en smal og smudsig, til sådanne næringsveje helliget gade, vælger Wegg et mørkt butiksvindue, hvor et tællelys brænder mat midt i en bunke forskelligartede sager, der har lidt lighed med læderstumper og tørre pinde, men blandt hvilke intet andet end lyset selv i dets gamle blikstage og to udstoppede frøer, der duellerer med kårder, kan skelnes med tydelighed. Humpende af sted med ny kraft, går han ind ad den mørke, fedtede indgang, skyder en lille, mørk, fedtet, stridig sidedør op og følger bag efter den ind i den lille mørke, fedtede butik. Der er så mørkt, at der på den anden side af en lille disk kun kan skelnes et andet tællelys i en anden blikstage tæt ved ansigtet af en mand, der sidder krumbøjet i en lænestol.

Wegg nikker ad ansigtet og siger: "God aften."

Ansigtet, der vender sig, er gustent med et par svage øjne og skygges af et virvar af rødligt, støvet hår. Ejeren af dette ansigt har intet halstørklæde på og har knappet sin krøllede skjortelinning op for at kunne arbejde så meget mageligere. Af samme grund har han heller ingen frakke på, men kun en vid vest oven på sit gule linned. Hans øjne ligner en gravørs overanstrengte øjne, men han er ikke gravør. Hans træk og luden ligner en skomagers, men han er heller ikke skomager.

"God aften, mr. Venus, husker De mig?"

Med langsomt gryende hukommelse rejser Venus sig, holder lyset ud over den lille disk og ned mod Weggs naturlige og

kunstige ben.

"Ja, rigtigt!" siger han så, "hvordan har De det?"

"Wegg, De ved nok," forklarer denne.

"Ja, ja, hospitalsamputation?"

"Ja netop."

"Ja, ja, hvorledes har De det? Sæt Dem ved ilden og varm Deres – Deres andet."

Wegg sætter sig på en kasse foran ilden og indånder en varm, behagelig lugt, der ikke er lugten af butikken: "for den," afgør Wegg ved sig selv, idet han snuser et par gange, "er muggen, læderagtig, fugtig, kælderagtig, limet, gummiagtig og" – efter endnu en snusen – "ligesom den kom fra en gammel blæsebælg."

"Min te står og trækker, og min bolle ligger på kaminpladen, mr. Wegg. Vil De have noget med?"

Da det er en af Weggs leveregler aldrig at afslå sådanne tilbud, siger han ja. Men der er så overordentlig mørkt i den lille butik, og den er så fuld af sorte hylder og knager og hjørner og kroge, at han kun kan se Venus' kop, fordi den står tæt inde ved lyset, men ikke kan se, i hvilken gådefuld fordybning Venus henter en anden til ham, før den er lige inde under næsen på ham. Samtidig ser Wegg en smuk, lille død fugl ligge på disken med hovedet hængende på den ene side ned mod randen af Venus' underkop og gennemboret i brystet med en lang, stiv ståltråd, som om den var rødkælken, helten i folkebogen, Venus spurven med dens bue og pil, og Wegg fluen med dens lille øje.

Venus dykker og henter en endnu ikke ristet bolle til; idet han tager pilen ud af fuglens bryst, begynder han at riste bollen på enden af dette grusomme redskab. Da den er blevet brun,

dykker han igen og henter smør, hvormed han tilendebringer sine forberedelser.

Som en snedig mand, der i hvert tilfælde er vis på sin aftensmad, pånøder Wegg sin vært bollen for at gøre ham føjelig eller for, som man kunne sige, at smøre hans maskineri. Alt som bollerne lidt efter lidt forsvinder, begynder de sorte hylder, kroge og hjørner at komme til syne, og Wegg får efterhånden en uklar forestilling om, at der på kaminhylden står et spædt hindubarn i en flaske, krummet sammen og med sit store hoved stukket ind under sig, som om det øjeblikkelig ville slå en kolbøtte, hvis flasken var stor nok til det.

Så snart Wegg mener, at Venus' hjul er tilstrækkelig smurte, begynder han at rykke frem med sit ærinde ved at spørge, idet han, for at tilkendegive en troskyldig sindsstemning, slår hænderne let sammen:

"Hvordan er det så gået med mig i denne lange tid, mr. Venus?"

"Meget dårligt," svarer Venus ligefremt.

"Hvad, er jeg stadig hjemme?" spørger Wegg overrasket.

"Stadig hjemme."

Dette synes næsten at være Wegg hemmeligt kærlighed, men han tilslører sine følelser og siger: "Mærkværdigt! Hvad tilskriver De det?"

"Jeg ved ikke," svarer Venus, der er en mager, tungsindig mand med en svag, klynkende stemme, "hvad jeg skal tilskrive det. Det er mig ikke muligt at bruge Dem til en blandet. Jeg må gøre, hvad jeg vil, så kan jeg ikke få Dem til at passe. Enhver med mindste sagkundskab ville ved første øjekast opdage det og sige: "Duer ikke! Passer slet ikke!""

"Men for pokker, mr. Venus," indvender Wegg lidt opirret, "det kan dog ikke være noget personligt og ejendommeligt hos mig. Det må ofte være tilfældet med en blandet."

"Med ribben, tilstår jeg, altid, men ellers ikke. Når jeg præparerer en blandet, ved jeg forud, at jeg ikke kan holde mig til naturen med ribbenene, fordi ethvert menneske har sine egne ribben, og intet andet menneskes vil passe til dem, men ellers kan jeg godt blande. Jeg har nylig sendt en skønhed, en sand skønhed, til et kunstakademi. Det ene ben engelsk, det andet belgisk og stykker af otte andre mennesker i den. Tale om ikke at være skikket til at være blandet! De burde med rette være det."

Silas ser så vist på sit ene ben, som det i halvmørket er ham muligt, og siger efter et ophold gnavent "at det må være de andres skyld. Eller hvordan mener De, at det går til?"

"Jeg ved ikke, hvordan det går til. Rejs Dem et øjeblik og hold lyset."

I en krog ved sin stol tager Venus de til et ben og en fod hørende knokler, der er gjort smukt rene og sat sammen. Disse sammenligner han med Weggs ben, mens denne ser til, som om der blev taget mål af ham til en ridestøvle.

"Nej, jeg ved ikke, hvordan det går til, men sådan er det. Jeg tror, De har en skævhed i den knokkel. Jeg har aldrig set mage til ben."

Efter at have set på sit eget ben med uro og med mistro på det mønster, hvormed det er blevet sammenlignet, buser Wegg ud:

"Jeg tør holde et pund på, at det ikke er noget engelsk ben!"

"De kan sagtens vædde, da vi gør så stærkt i det udenlandske. Nej, det tilhører denne franskmænd."

Idet han nikker over mod et mørkt sted bag ved Wegg, ser denne sig om med et lille sæt efter franskmænd, og opdager ham omsider repræsenteret helt kunstfærdigt af sine ribben alene, stående på en hylde i en anden krog, ligesom et brystharnisk eller et snøreliv.

"Å," siger Wegg med en følelse af at blive forestillet for ham, "De har vist nok været meget god hjemme i Deres eget fædreland, men jeg håber, at det ikke vil blive taget mig ilde op, når jeg siger, at den franskmænd endnu ikke er blevet født, til hvem jeg kunne ønske at passe."

I dette øjeblik bliver døren stødt voldsomt op, og en dreng siger, idet han smækker den i igen:

"Jeg skulle have den udstoppede kanariefugl."

"Den koster tre shillings og ni pence," svarer Venus. "Har du pengene?"

Drengen lægger fire shillings på disken. Venus søger stadig klynkende og yderst mismodig efter den udstoppede kanariefugl, og da han tager lyset for bedre at kunne se, opdager Wegg, at han tæt ved sine knæ har en nem, lille hylde, der udelukkende er til menneskehænder, som synes at have lyst til at gribe fat i ham. Fra disse udfrier Venus kanariefuglen og viser drengen den.

"Se!" klynker han, "der er liv! På en kvist i færd med at hoppe! Pas godt på den, det er et dejligt eksemplar. – Der er tre pence tilbage."

Drengen tager sine småpenge og har allerede trukket døren op med en læderstrop, der i dette øjeblik er sømmet fast til

den, da Venus råber:

"Stop ham! Kom tilbage, din unge slubbert! Du har fået en tand mellem halvpencene!"

"Hvor kunne jeg vide, at jeg havde fået den? De har selv givet mig den. Jeg trænger ikke til Deres tænder, jeg har nok i mine egne," snerrer drengen, mens han piller tanden ud mellem småpengene og kaster den hen på disken.

"Tir mig ikke i din ungdoms onskabsfulde overmod," svarer Venus patetisk igen. "Krænk mig ikke, fordi du ser at jeg er ulykkelig. Jeg er ulykkelig nok alligevel. Den må være faldet ned i skuffen. De falder ned i alting. I morges ved frokosten fandt jeg to i kaffekanden. Kindtænder."

"Nå," indvender drengen, "hvorfor skælder De mig så ud?"

Hvortil Venus kun svarer, idet han ryster sin busk af støvet hår og blinker med sine svage øjne:

"Tir mig ikke i din ungdoms onskabsfulde overmod. Krænk mig ikke, fordi du ser, at jeg er ulykkelig. Du har ingen forestilling om, hvor lille du ville blive, hvis jeg skulle sætte dig sammen."

Dette lader til at gøre indtryk på drengen, for han går brummende sin vej.

"Å Gud, å Gud," sukker Venus, mens han pudser lyset, "verden, der syntes så blomstrende, har ophørt at blomstre. – De lader Deres blik løbe rundt i butikken, mr. Wegg. Lad mig lyse for Dem. Min arbejdsbænk. Min medhjælperes bænk. En skruestik. Værktøj. Knokler, forskellige. Hovedskaller, forskellige. Udstoppet indiansk barn. Afrikansk ditto. Præparater på flasker, forskellige. Alt, hvad De kan nå, vel konserveret. Det mugne højere oppe. Hvad der er i kurvene

ovenfor, husker jeg ikke rigtig. Såsom menneskelevninger, forskellige. Katte. Sammensat engelsk barn. Hunde. Ænder. Glasøjne, forskellige. Mumiefugl. Tørre huder, forskellige. Å Gud, ja! Det er det almindelige panorama."

Efter at have ført lyset frem og tilbage, så at alle disse forskelligartede genstande syntes at komme lydigt frem, eftersom de blev nævnt, og derpå atter at trække sig tilbage, siger Venus atter modfalden: "Å Gud!" sætter sig ned igen og begynder med tiltagende mismod at skænke sig mere te.

"Hvor er jeg?" spørger Wegg.

"Et sted ovre i værkstedet på den anden side af i gården, men ærlig talt, ville jeg ønske, at jeg ikke havde købt Dem af hospitalsportøren."

"Hør engang, hvad gav De for mig?"

"Å," svarer Venus og blæser på sin te, mens hans hoved og ansigt træder frem fra mørket gennem dampen af den, som om han gav en moderne fremstilling af den gamle originale opstigning i hans familie, "De hørte til en stor bunke, og jeg ved det ikke."

Silas gentager sit spørgsmål i den forbedrede form: "Hvad vil De have for mig?"

"Å, det kan jeg ikke sige Dem sådan lige på stedet."

"Da er jeg dog, efter hvad De selv har sagt, ikke ret meget værd," indvender Wegg overtalende.

"Ikke til blandet arbejde, indrømmer jeg, men De kunne endnu vise Dem at være værdifuld som en –" Her tager Venus en slurk te, der er så varm, at den får ham til at hoste og bringer vandet i hans svage øjne – "som en vanskabning, hvis De vil undskyldte mig."

Idet Silas undertrykker et harmfuldt blik, der tilkendegiver alt andet end tilbøjelighed til at undskylde ham, forfølger han sit mål.

"Jeg tror, at De kender mig, mr. Venus, og jeg tror, at De ved, at jeg aldrig prutter."

Venus tager flere slurke varm te, idet han lukker sine øjne ved hver slurk og åbner dem krampagtig igen, men binder sig ikke ved nogen indrømmelse.

"Jeg har udsigt til at komme frem i livet og svinge mig i vejret ved mit eget selvstændige arbejde," siger Wegg med følelse, "og under sådanne omstændigheder ville det være mig ubehageligt – jeg siger Dem rent ud, at det ville være mig ubehageligt – at vide mig ligesom, splittet ad, et stykke af mig hist og et stykke af mig her. Derfor kunne jeg ønske at få mig samlet som et andet ordentligt menneske."

"Er det for øjeblikket kun en udsigt, så har De altså ikke penge til at slutte en handel om Dem selv, men jeg vil sige Dem, hvad jeg vil gøre. Jeg vil gemme Dem. Jeg er en ordholdende mand, og De skal ikke være bange for, at jeg skal skille mig ved Dem. Jeg vil gemme Dem. Det er et ord. Å Gud, å Gud!"

Glad over hans løfte og opsat på at opmuntre ham, ser Wegg til, mens han sukker og skænker mere te, og siger derpå, idet han søger at lægge et deltagende udtryk i sin stemme:

"De synes at være så ulykkelig, mr. Venus. Går forretningen dårligt?"

"Den er aldrig gået så godt."

"Et De kommet ud af øvelsen?"

"Tværtimod. Jeg er ikke alene den første i faget, men faget selv, mr. Wegg. De kan gå hen og købe et skelet i Westend, hvis

De vil, og betale Westendprisen for det, men det er mig, der har sat det sammen. Jeg har så meget at gøre, som det er mig muligt at få færdigt med min medhjælper, og jeg sætter min stolthed og min glæde deri."

Med sin højre hånd udstrakt og den dampende underkop i sin venstre tager Venus på vej, som om han skulle til at briste i en tåreflod.

"Det er ikke noget at være ulykkelig over."

"Det ved jeg godt, om jeg end ikke vil kalde mig en kunstner uden lige, har jeg dog skaffet mig sådanne kundskaber i anatomi, at jeg er fuldkommen inde i det hele. Blev De bragt skilt ad hertil i en pose for at blive sat sammen igen, skulle jeg med tilbundne øjne nævne Deres mindste knokler såvel som Deres største lige så hurtigt, som jeg kunne tage dem frem og sortere dem og sortere Deres ryghvirvler på en måde, der på en gang ville overraske og henrykke Dem."

"Nå," siger Silas, skønt ikke fuldt så redebon som forrige gang, "det er da ikke noget at være ulykkelig over, i det mindste for Dem."

"Det ved jeg godt. Men det er hjertet! Vær så god at tage dette kort og læse det højt."

Silas modtager et af hans hånd, som Venus trækker frem af en bunke af al slags skrab i en skuffe, og læser:

"Mr. Venus."

"Ja. Videre."

"Udstoppede dyr og fugle."

"Ja. Videre."

"Sammensætter menneskeknokler."

"Det er det!" siger Venus sukkende. "jeg er toogtredive år og ugift. Jeg elsker hende, mr. Wegg. Hun fortjener at elskes af en fyrste."

Her bliver Silas forskrækket over, at Venus urolig springer op og stirrer skummelt på ham med hånden på hans frakkekrave, men med en undskyldning sætter Venus sig igen og siger med fortvivlelsens ro: "Hun kan ikke lide forretningen."

"Ved hun, hvad den kaster af sig?"

"Det ved hun, men hun skønner ikke på dens kunstfærdige natur og kan ikke lide den."

"Jeg ønsker ikke," skriver hun egenhændig, "selv at se mig eller at blive set i dette knoklede lys."

Venus skænker sig mere te med den mest fortvivlede mine og holdning.

"Og sådan klatrer man op i toppen af træet, mr. Wegg, alene for at se, at der ingen udsigt er, når man er kommet derop! Her sidder jeg om aftenen blandt min kunsts herlige triumfer, men hvad har de udrettet for mig? Ødelagt mig har de, bragt det til, at det er blevet mig tilkendegivet, at *hun ikke ønsker selv at se sig eller at blive set i dette knoklede lys!*" Efter at have gentaget disse skæbnsvangre ytringer slubrer Venus mere te i sig, og afgiver en forklaring om, hvorfor han gør det.

"Det gør mig mismodig. Når det er kommet så vidt, indfinder døsiggheden sig. Ved at blive ved med det til klokken to, tre om morgenen, hensynker jeg i glemsel. Lad mig ikke opholde Dem, mr. Wegg. Jeg dur ikke til selskab for nogen."

"Det er ikke derfor," siger Silas og rejser sig, "men fordi jeg har truffet en aftale. Det er på tide, at jeg går til Harmons."

"Hvad, Harmons oppe ad Battle Bridge til?"

Wegg indrømmer, at denne havn er hans rejses mål.

"De har haft lykken med Dem, siden De har fået indpas der. Der er penge i mængde der."

"At tænke sig," siger Silas, "at De så hurtigt er kommet under vejrs med det. Underligt!"

"På ingen måde. Det var den gamle herre så magtpåliggende at få at vide værdien af alt, hvad der fandtes i renovationsaffaldet, og mange er de ben, fjer og alt sådan noget, som han har bragt mig."

"Nej virkelig?"

"Jo, og han ligger begravet tæt herved, ved De nok. Derovre."

Wegg ved det ikke, men lader, som om han ved det, ved at svare med et nik. Han følger samtidig med øjnene Venus' kast med hovedet, ligesom for der at søge en vejledning til *derovre*.

"Jeg interesserede mig for det fund i floden," siger Venus, "hun havde på den tid ikke skrevet sit hjerteskrærende afslag. Jeg har her – dog, det kan være det samme."

Han havde løftet lyset en arms længde op mod en af de mørke hylder, og Wegg havde vendt sig om for at se, hvad det var, da han holdt inde.

"Den gamle herre var godt kendt her i nabolaget. Der fortæltes historier om, at han havde skjult alle slags ejendele i sine renovationsbunker, men der var sagtens ikke noget i det. De ved det sandsynligvis?"

"Ikke noget i det," siger Wegg, der aldrig før har hørt et ord om det.

"Lad mig ikke opholde Dem. God nat."

Venus trykker hovedrystende hans hånd, hvorpå han synker ned i sin lænestol og skænker sig mere te. Wegg, der ser sig

tilbage over skulderen, idet han trækker døren til med stroppen, lægger mærke til, at denne bevægelse ryster det brøstfældige værksted og bringer lyset til et øjeblik at blusse sådan, at børnene – både det hinduske, det afrikanske og det britiske, de forskellige menneskedele, franskmanden, kattene med de grønne glasøjne, hundene og ænderne og hele resten af samlingen synes at få ligesom et paralytisk liv, mens endog den stakkels lille rødkælk tæt ved Venus vender sig om på sin uskyldige side. Straks efter humper Wegg afsted under gaslygterne og gennem gadesnavset.

8. Boffin i konsultation

Den, der på den tid, da denne fortælling begynder, var gået ind i Temple fra Fleet Street og havde gået mistrøstig omkring der, indtil han var snublet over en lille trist kirkegård, og havde set op til de triste vinduer, der vendte ud til denne kirkegård, indtil han ved det tristeste vindue af dem alle havde opdaget en trist dreng, ville i denne med et eneste omfattende øjekast have set den i bladene for nogen tid siden omtalte fremragende sagfører Mortimer Lightwoods fuldmægtig, bogholder, kasserer. kontorist og skriverdreng.

Da Boffin flere gange havde talt med dette kontorvæsen både på dets egne enemærker og i Løvhytten, faldt det ham ikke vanskeligt at genkende det, da han så det i dets støvede rede. På anden sal, hvor vinduet fandtes, gik han op, meget urolig over det romerske riges uvisse skæbne og ynkende den elskværdige Pertinax, som den foregående aften havde efterladt kejserdømmet i en højst forvirret tilstand, idet han var faldet som et offer for den prætorianske livvagts raseri.

"God morgen, god morgen!" sagde Boffin og slog ud i med hånden, da kontordøren blev åbnet af den triste dreng, der bar det passende navn Blight. "Principalen hjemme?"

"Mr. Lightwood har måske sagt, han ville give Dem konsultation?"

"Jeg forlanger ikke, at han skal give mig noget," svarede Boffin, "jeg kan betale for mig, min gut."

"Upåtvivlelig, sir. Vil De ikke gå indenfor? Mr. Lightwood er ikke til stede for øjeblikket, men jeg venter ham meget snart. Vil De ikke tage plads i mr. Lightwoods værelse, mens jeg ser vor

konsultationsbog igennem?" Den unge Blight gjorde sig meget vigtig med at tage en lang, tynd, håndskreven bog i karduspapirsomslag på pulten og lade sin finger løbe ned ad de til den dag fastsatte konsultationer, idet han mumlede: "Mr. Aggs, mr. Baggs, mr. Caggs, mr. Daggs, mr. Faggs, mr. Gaggis, mr. Boffin. Ja, rigtigt. De er kommet lidt for tidligt. Mr. Lightwood vil straks være her."

"Det har ingen hast," sagde Boffin.

"Med Deres tilladelse vil jeg benytte lejligheden til at føre Deres navn ind i vor besøgsbog for i dag." Den unge Blight gjorde sig igen meget vigtig med at tage en anden bog, snappe en pen, suge på den, dyppe den og gennemløbe den ovennævnte navnerække, før han skrev.

"Streng orden her, hvad, min gut?" sagde Boffin, da han var blevet indskrevet.

"Ja, ellers kunne jeg ikke komme ud af det."

Hvormed han sandsynligvis mente, at hans forstand ville være gået i stykker uden denne fingerede sysselsættelse. Da han i sit ensomme fængsel ikke bar lænker, som han kunne polere, og heller ikke havde et bæger, som han kunne udskære, havde han fundet på at lave alfabetiske navnelister i de to omtalte bøger, eller efter vejviseren indtegne en uhyre mængde mennesker, som om de havde forretninger med Lightwood. Dette var så meget mere nødvendigt til vedligeholdelsen af hans gode humør, som han, da han havde et pirreligt sind, var tilbøjelig til at holde det for en personlig fornærmelse, at hans herre ingen klienter havde.

"Hvor længe har De været ved lovkyndigheden?" spurgte Boffin pludselig i sin sædvanlige, nysgerrige tone.

"Jeg har nu været ved den i omtrent tre år."

"Så må De jo være så godt som født i den!" sagde Boffin med beundring. "Synes De om den?"

"Jeg bryder mig ikke videre om den," svarede den unge Blight med et suk, som om dens bitterhed var overstået.

"Hvor meget får De i løn?"

"Det halve af, hvad jeg kunne ønske."

"Hvor meget er det hele, De kunne ønske?"

"Femten shillings om ugen."

"Hvor lang tid bruger De nu sådan i gennemsnit for at blive dommer?" spurgte Boffin efter stiltiende at have målt hans lave legemshøjde.

Drengen svarede, at han endnu ikke havde gjort dette lille regnestykke.

"Der kan da vel ikke være noget til hinder for, at De lægger Dem efter at blive det?"

Drengen svarede rigtignok, at da han havde den ære at være en brite, var der intet til hinder for, at han lagde sig efter at blive det, men han syntes dog tilbøjelig til at have mistanke om, at der var et og andet til hinder for, at han nogen sinde blev det.

"Kunne et par pund hjælpe Dem?" spurgte Boffin.

I denne henseende nærede den unge Blight ingen tvivl, hvorfor Boffin gjorde ham en foræring med den nævnte sum og takkede ham for hans omhu for hans, Boffins, affærer, der, tilføjede han, nu var så godt som i orden, troede han.

Derpå sad Boffin med sin stok til sit øre, ligesom en *spiritus familiaris*, der forklarede kontoret for ham, og stirrede på et lille bogskab med nogle juridiske bøger, et vindue, en tom dokumentpose, en stang lak, en pen, en æske med oblater, et

æble, et underlag til papir – alt sammen meget støvet – en mængde blækklatter, et ufuldstændig forklædt geværfederal, der skulle se ud som et eller andet juridisk, og en jernkasse påskrevet *Harmons bo*, indtil Lightwood indfandt sig.

Lightwood forklarede, at han kom fra den prokurator, med hvem han havde forhandlet om Boffins affærer.

"Og det synes at have taget stærkt på Dem," sagde Boffin medlidende.

Uden at tilkendegive, at hans mathed var kronisk, forklarede Lightwood, at da alle juridiske formaliteter nu var blevet fyldestgjorte, den afdøde Harmons testamente kendt gyldigt, den arveberettigede Harmons død bevist, og så fremdeles, kanslerretten ansøgt, og så fremdeles, havde han nu den store fornøjelse, ære og glæde, og så fremdeles, at ønske Boffin til lykke med at være som universalarving kommet til at eje henved hundrede tusinde pund, der stod i *Den Engelske Bank*.

"Og hvad der er særlig rart ved denne formue, er, at den ingen ulejlighed medfører. Der er ingen godser at styre, ingen landgilder, hvoraf der i slette tider må svares så og så mange procent – hvilket er en overordentlig dyr måde at få ens navn i bladene på – ingen agenter, som skummer fløden af mælken, før den sættes på bordet. De kan gemme det hele i en pengekasse i morgen og tage det med Dem – f. eks. til Klippebjergene. eftersom ethvert menneske," sluttede Lightwood med et indolent smil, "synes at lide under en skæbnesvanger fortryllelse, der nøder ham til tidligere eller senere at omtale Klippebjergene med den største fortrolighed for et andet menneske, håber jeg, De vil undskylde, at jeg plager Dem med denne gigantiske, geografiske trivialitet."

Uden at følge denne bemærkning synderlig nøje vendte Boffin sit forlegne blik først mod loftet og derefter ned mod tæppet.

"Ja." svarede han, "jeg ved såmænd ikke, hvad jeg skal sige om det. Jeg havde det næsten lige så godt i min tidligere stilling. Det er en stor formue at tage vare på."

"Så lad være at tage vare på den, bedste mr. Boffin."

"Hvad mener De?"

"Da jeg nu kan tale med et privat individs uansvarlige enfoldighed og ikke med en sagkyndig rådgivers dybsindighed, ville jeg sige, at hvis den omstændighed, at den er for stor, tynger på Deres sind, står den trøstens havn åben for Dem, at De med lethed kan gøre den mindre.

Og skulle De være bange for den dermed forbundne ulejlighed, står endvidere den trøstens havn åben for Dem, at De kan få så mange, det skal være, til at befri Dem fra denne ulejlighed."

"Det fatter jeg dog ikke helt," indvendte Boffin.

"Det er slet ikke tilfredsstillende, hvad De der siger."

"Findes der noget, som er tilfredsstillende, mr. Boffin?" spurgte Mortimer og trak øjenbrynene i vejret.

"Tidligere syntes det mig dog," svarede Boffin tankefuld, "mens jeg var formand i Løvhytten – det vil sige, før det blev kaldt Løvhytten – forekom forretningen mig at være meget tilfredsstillende. Den gamle mand var en skrækkelig bulbider – dette være sagt uden uærbødighed mod hans minde – men det var morsomt nok at passe forretningen fra den tidlige morgen til den sene aften. Det er næsten skade, at han gik hen og lagde så mange i penge op. Det ville have været bedre for ham, hvis

han ikke havde hengivet sig så stærkt dertil. De kan være vis på," tilføjede han, som om han pludselig gjorde en opdagelse, "at han fandt, at det var en stor formue at tage vare på."

Lightwood hostede uden at være overbevist.

"Og siden vi taler om, hvad der er tilfredsstillende," fortsatte Boffin, "hvor i alverden er så det tilfredsstillende ved disse penge, når vi rigtig går til bunds i sagen? Da den gamle mand omsider lader den stakkels dreng vederfares retfærdighed, får den stakkels dreng ikke godt af det, men kommer af dage i samme øjeblik, som han – om jeg så må sige – vil til at sætte tekoppen for munden. Jeg vil nu betro Dem, mr. Lightwood, at jeg og min kone i utallige gange er gået i ilden for den stakkels dreng hos den gamle mand, indtil han skældte os ud for alt det, der er til. Jeg har set ham, når min kone havde sagt ham sin mening om de naturlige følelsers krav, snappe hendes hat af – hun gik i almindelighed med en sort stråhat, der for nemheds skyld sad bag i nakken – og hive den tværs over gården. Ja, jeg har såmænd. Og en gang, da han gjorde det, på en måde, der grænsede til personligheder, havde jeg nær givet ham en livfuld prygl, hvis min kone ikke havde kastet sig imellem os og fået et slag i tindingen, så hun styrtede til jorden."

"Lige stor ære – for mrs. Boffins hoved og hjerte," mumlede Lightwood.

"Forstå mig vel," fortsatte Boffin, "jeg siger kun dette for at vise Dem, nu da sagen er afgjort, at jeg og min kone stadig, som vor kristelige ære forpligtede os til, tog os af børnene som deres sande venner. Vi tog os af den stakkels pige som hendes sande venner. Vi tog os af den stakkels dreng som hans sande venner. Vi trodsede den gamle mand, skønt vi hvert øjeblik kunne vente

at blive kastet på døren for vor ulejlighed. Min kone ønsker det måske ikke omtalt nu, da hun har fået lyst til at være med på moden, men hun gik en gang så vidt, at hun i mit påhør kaldte ham en hjerteløs slyngel."

"Kraftig saksisk ånd – mrs. Boffins forfædre – bueskytter – Azincourt og Cressy," mumlede Lightwood.

"Den sidste gang, vi så den stakkels dreng," sagde Boffin, der, som fedt plejer at gøre, fik tilbøjelighed til at smelte, når han blev varm, "var han syv år gammel, for da han kom tilbage for at bede for sin søster, var vi borte for at syne en leverance ude på landet, som skulle harpes, før den blev kørt hertil, og han var her kun en time, fra han kom, til han gik. Jeg siger, at han var syv år gammel, han skulle rejse ene og forladt til den udenlandske skole, og han kom over til os i vor bolig oppe i gården ved den nuværende Løvhytte for at varme sig. Han havde sine små, tynde rejseklæder på, og hans lille, tarvelige kuffert, som jeg skulle bære ned til dampskibet for ham, da den gamle mand ikke ville vide af at give ham en sixpence til en droske, stod udenfor i den iskolde blæst. Min kone, som dengang var ganske ung og så smuk som en fuldt udsprungen rose, trak ham hen til sig, knælede ved ilden, varmede sine hænder og gav sig til at gnide ham på kinderne, men ved at se barnet få tårer i øjnene fik hun selv tårer i øjnene, tog ham om halsen, som om hun ville værne om ham, og råbte til mig: "Jeg ville give alverden for at kunne løbe bort med ham, ville jeg!" Jeg kan ikke sige andet, end at det skar mig i hjertet, men det forøgede samtidig min beundring for hende. Den stakkels dreng klyngede sig et øjeblik til hende, ligesom hun klyngede sig til ham, og da så den gamle mand kaldte, sagde han: "Jeg må

gå! Gud velsigne Dem!" og støttede sit hoved til hendes bryst og så på os begge ligesom i smerte og sjæleangst. Hvilket blik! Jeg gik om bord med ham efter først at have trakteret ham en smule med, hvad jeg troede, han holdt af, og forlod ham, da han var faldet i søvn i sin køje, hvorpå jeg gik hjem. Men hvad jeg så fortalte min kone om, hvordan jeg havde forladt ham, hjalp ikke det mindste, da hun ikke kunne glemme det blik, han havde sendt os. Men noget godt gjorde det dog. Da vi ingen børn havde, havde vi undertiden ønsket, at vi måtte få et, men det gjorde vi nu ikke mere. "Vi kan begge dø," sagde min kone, "og andre øjne kan få et så fortvivlet blik at se hos vort barn." Og om natten, når det var meget koldt, eller stormen tudedede, eller regnen piskede ned, kunne hun vågne hulkende og spørge mig helt ængstelig: "Ser du ikke det stakkels barns ansigt? Skærm det stakkels barn!" indtil det tabte sig lidt efter lidt i årenes løb."

"Alting slides i pjalter, min kære mr. Boffin," sagde Mortimer med et svagt smil.

"Jeg vil dog ikke gå så vidt at sige alt," svarede. Boffin, i hvis øren hans tone syntes at skurre, "da der findes visse ting, som jeg aldrig har fundet blandt dagrenovationen. Nå, vi blev ældre og ældre i den gamle mands tjeneste og levede og arbejdede temmelig strengt i den, indtil den gamle mand fandtes død i sin seng. Så forseglede vi hans pengekasse, der altid stod på bordet ved siden af hans seng, og da vi tit havde hørt tale om Temple som et sted, hvor der hentes sagførerfejeskarn, gik jeg herved for at finde en sagfører, jeg kunne rådføre mig med, og så Deres unge menneske heroppe spidde fluer i vindueskarmen med sin pennekniv og kaldte på ham, da jeg dengang ikke havde den fornøjelse at have gjort Deres bekendtskab, og fik på denne

måde den ære. Så tog De og herren med det stive halsbind inden for den lille porthvælving på St. Pauls kirkegård –"

"Ja, Doctors' Commons."

"Jeg synes, at det var et andet navn," sagde Boffin, idet han tænkte sig om, "men det må De bedst vide. Så tog De og doktor Scommons fat og gjorde, hvad der var at gøre, for at finde den stakkels dreng, og fandt også til sidst den stakkels dreng, og min kone og jeg sagde ofte til hinanden: "Vi vil atter få ham at se under lykkelige omstændigheder." Men det skulle nu ikke så være. Det utilfredsstillende er, at pengene, trods al møje, aldrig vil komme til ham."

"Men de kommer," sagde Lightwood med en mat bøjning mod hovedet, "i fortræffelige hænder."

"De kommer først i dag og i denne time i mine og min kones hænder, og det er det, jeg nu kommer til efter udtrykkelig at have ventet på denne dag og denne time. Der er sket et grueligt og skammeligt mord. Af dette mord har vi draget fordel på en gådefuld måde. For morderens pågribelse og domfældelse udlover vi en belønning på tiendedelen af formuen, en belønning på ti tusinde pund."

"Det er meget, mr. Boffin."

"Om denne sum er min kone og jeg blevet enige, og ved den bliver vi stående."

"Men tillad, at jeg gør Dem opmærksom på, at tilbuddet om en så umådelig belønning er en fristelse til falsk mistanke, falske fortolkninger, falske anklager og en hel kasse fuld af skarpt værktøj."

"Ja," sagde Boffin lidt slået, "det er nu engang den sum, vi lægger til side i dette øjemed. Om den bør nævnes i de ny

kundgørelser, der nu må indrykkes i vore navne –"

"I Deres navn, mr. Boffin, i Deres navn."

"Meget vel. I mit navn, hvilket er det samme som min kones og gælder os begge, må overvejes ved Deres affattelse. Men dette er den første ordre, jeg som ejer af formuen giver min sagfører."

"Deres sagfører, mr. Boffin," svarede Lightwood og optegnede den i al korthed med en meget rusten pen, "har den ære at modtage Deres ordre. Har De flere?"

"Bare en til og ikke flere. Opsæt mig et lille testamente så fyndigt, som der kan forenes med stramhed, hvorefter hele formuen tilfalder "min elskede hustru, Henerietty Boffin, som universalarving". Gør det så kort, De kan, og brug disse ord, men gør det stramt."

Da Lightwood ikke var ganske på det rene med, hvad Boffin mente med et stramt testamente, følte han sig for.

"Jeg beder Dem undskylde, men man må være nøjagtig, når De siger stramt –"

"Så mener jeg stramt."

"Ja netop, og intet kan være rosværdigere. Men skal stramheden gå ud på at binde mrs. Boffin til visse, og da hvilke, vilkår?"

"Binde mrs. Boffin?" udbrød hendes ægtefælle, "nej! hvad tænker De på? Hvad jeg ønsker, er at overdrage hende det alt sammen så stramt, at det ikke kan slippe ud af hænderne på hende."

"Så at hun frit kan gøre, hvad hun vil, med det? Så at det helt og holdent er hendes?"

"Ja, naturligvis," svarede Boffin med en kort, djærv latter. "Ja, det skulle jeg mene! Det ville klæde mig godt nu at begynde at binde min kone."

Også denne ordre blev derfor modtaget af Lightwood, og da han havde optegnet den og ville til at følge Boffin ud, puffede Eugene Wrayburn næsten til ham i døren, hvorfor Lightwood i sin koldblodige tone sagde: "Tillad, at jeg forestiller Dem for hinanden," og tilkendegav endvidere, at Wrayburn var en i lovkyndigheden forfaren advokat, og at han dels på fagets vegne og dels for sin fornøjelses skyld havde meddelt Wrayburn nogle af de mest interessante omstændigheder i Boffins levnedsløb.

"Henrykt!" sagde Eugene – skønt han ikke så ud til være det – "over at gøre mr. Boffins bekendtskab."

"Mange tak," svarede denne. "og hvordan synes De om lovkyndigheden?"

"Å – ikke synderlig," sagde Eugene.

"Er den Dem måske for tør? Ja, man må sagtens hænge i nogle år, før man kommer ind i den. Men intet er så godt som at arbejde. Se til bierne."

"Jeg beder Dem om tilgivelse," svarede Eugene med et tvungent smil, "men De må ikke tage mig ilde op, at jeg siger, at jeg altid protesterer mod at henvises til bierne."

"Nej virkelig?"

"Jeg modsætter mig principmæssig, som bipes –"

"Som hvad for noget?"

"Som tobenet skabning – jeg modsætter mig principmæssigt som tobenet skabning altid at blive henvist til insekter og firbenede skabninger. Jeg holder ikke af at blive opfordret til at

indrette min handlemåde efter biens, hundens, edderkoppens eller kamelens handlemåde. Jeg indrømmer villigt, at kamelen er en overordentlig mådeholden person, men den har flere maver, og jeg har kun en. Desuden er jeg ikke udstyret med en god, kølig kælder til at gemme mine drikkevarer i."

"Men jeg sagde jo bierne," indvendte Boffin noget i forlegenhed for et svar.

"Meget rigtigt, men tør det være mig tilladt at gøre Dem opmærksom på, at det er ufornuftigt at sige bierne? For det hele hviler på en falsk forudsætning, om jeg end et øjeblik indrømmer, at der er nogen lighed mellem en bi og et menneske i skjorte og bukser, og at det er en afgjort sag, at mennesket skal lære af bien, er der dog stadig det spørgsmål tilbage, hvad skal der læres? At efterligne eller at sky? Når Deres venner bierne gør så mange ophævelser for deres herskerinde og går rent fra det ved den mindste monarkiske bevægelse, skulle vi mennesker da lære at indrømme det storartede ved kryberi eller det smålige ved hofvæsenet? Det er mig ikke ganske klart, mr. Boffin, om bikuben ikke muligvis er satirisk?"

"I ethvert tilfælde arbejder de."

"Ja vist arbejde de, men finder de ikke, at de overdriver det? De arbejder langt mere end nødvendigt. De producerer langt mere, end de kan spise. De piner og plager sig uophørligt med deres eneste forestilling, indtil døden tager dem, så at jeg virkelig finder, at de overdriver det. Og skulle menneskelige arbejdere ingen fridage have, fordi bierne ingen har? Og skal jeg aldrig prøve forandring af luft, fordi bierne ikke gør det? Jeg finder honning fortræffelig til frokost, men jeg nedlægger indsigelse mod Deres ven biens tyranniske humbug som min

konventionelle skolemester og moralprædikant, skønt jeg nærer dybeste ærbødighed for Dem, mr. Boffin."

"Mange tak! God morgen!"

Men den brave Boffin traskede af sted med det uhyggelige indtryk – som han kunne have sparet sig – at der var en hel del utilfredsstillende her i verden foruden det, han havde omtalt som henhørende til arven efter Harmon. Og mens han stadig i denne sindstilstand traskede hen ad gaden, opdagede han, at en mand af et gentilt ydre fulgte ham lige i hælene og nøje iagttog ham.

"Nå da," sagde Boffin og stod pludselig stille, "hvad er til tjeneste?"

"Undskyld, mr. Boffin."

"Hvad, også mit navn? Hvordan har De fået det at vide? Jeg kender Dem ikke."

"Nej, De kender mig ikke."

Boffin så vist på manden, og manden så vist på ham.

"Nej," sagde Boffin efter et blik på stenbroen, som den var lutter ansigter, og han søgte at finde mage til mandens, "jeg kender Dem ikke."

"Jeg er en ringe person," sagde den fremmede, "og kendes kun af få, men mr. Boffins formue –"

"Åh, er den allerede kommet i folkemunde?" mumlede Boffin.

"- og den romantiske måde, hvorpå han er kommet til den, gør ham til en mærkelig person. Man viste mig Dem forleden dag."

"Da tør jeg sige," svarede Boffin, "at det var en skuffelse for Dem, da jeg blev Dem vist, hvis Deres høflighed vil tillade Dem at tilstå det, for jeg ved meget godt, at der er ikke stort at se ved

mig. Men hvad kan De ville mig? De er da vel ikke ved lovkyndigheden?"

"Nej, jeg er ikke!"

"Har ingen oplysninger at meddele mod en godtgørelse?"

"Nej."

Blodet steg måske et øjeblik op i den fremmedes kinder, da han gav dette svar, men forsvandt igen.

"Tager jeg ikke fejl, er De gået bag efter mig lige fra min sagførers kontor og har søgt at vække min opmærksomhed. Svar mig! Har De? Eller har De ikke?"

"Jo."

"Hvorfor da?"

"Vil De tillade mig at gå ved siden af Dem, skal jeg sige Dem det. Har De noget imod at dreje ind i denne gård – jeg tror, den kaldes Clifford's Inn – hvor vi bedre kan høre hinanden end i den larmende gade?"

"Hvis han nu," tænkte mr. Boffin, "foreslår mig en pot kegler eller træffer sammen med en ung gentleman fra landet, der nylig har arvet, eller viser mig et guldsmykke, han har fundet, slår jeg ham til jorden!" Med denne forstandige beslutning drejede Boffin ind i Clifford's Inn, idet han bar sin stok, omtrent ligesom Punch bærer sin.

"Jeg var tilfældigvis i Chancery Lane i formiddags, mr. Boffin. Og da jeg så Dem gå foran mig, tog jeg mig den frihed at følge bag efter Dem, men jeg kunne ikke blive enig med mig selv om at tale til Dem, før De gik ind til Deres sagfører. Derpå ventede jeg udenfor, til De kom ud igen."

"Det klinger ikke ganske som kegler, gentleman fra landet eller guldsmykke," tænkte Boffin, "men man kan jo aldrig vide,

hvad der kan hænde."

"Jeg er bange for, at min bøn er dristig og kun har lidt af den praktiske verden ved sig, men jeg vil dog vove at udtale den. Spørger De mig eller Dem selv – hvilket er det sandsynligste – hvad der gør mig så dristig, svarer jeg, at man har forsikret mig, at De er en retscaffen, ligefrem mand med det mest ufordærvede af alle ufordærvede hjerter, og at De er så lykkelig at have en kone med de samme egenskaber."

"De oplysninger, De har fået om min kone, er rigtige."

Der var noget tilbageholdent i den fremmede mands væsen, og han gik med øjnene vendte mod jorden – skønt han ikke des mindre godt mærkede, at Boffin iagttog han – og han talte med dæmpet stemme, men ordene flød med lethed for ham, og hans tonefald var behageligt for øret

"Når jeg tilføjer, at jeg kan se, hvad der er den almindelige mening om Dem, at De er aldeles ufordærvet af lykken og ikke opblæst, håber jeg, at De som en mand af en åben natur ikke vil have mig mistænkt for at ville smigre Dem, men vil tro, at alt hvad jeg har i sinde, er at undskylde mig, da dette er den eneste undskyldning jeg har til min nuværende påtrængenhed."

"Hvor meget?" tænkte Boffin, "det må opløse sig i penge. Hvor meget?"

"De vil sandsynligvis forandre Deres levemåde, mr. Boffin, efter Deres forandrede kår. De vil sandsynligvis føre et større hus, få mange ting at ordne og blive plaget af en mængde breve. Vil De tage mig på prøve som Deres sekretær?"

"Som *hvad*?" udbrød Boffin med vidt opspilede øjne.

"Som Deres sekretær."

"Nå," sagde Boffin ganske sagte, "det var da underligt!"

"Eller," fortsatte den fremmede, undrende sig over Boffins forundring, "vil De tage mig på prøve som Deres forretningsfører, lige meget under hvilket navn, ved jeg, at De vil finde mig tro og taknemmelig, og jeg håber, at De vil få nytte af mig. De tror naturligvis, at mit umiddelbare formål er at tjene penge. Men det er det ikke, da jeg gerne ville tjene Dem et år, to år, så længe De selv vil have det, før der vil blive tale om penge imellem os."

"Hvor kommer De fra?" spurgte Boffin.

"Jeg kommer," svarede den anden og mødte hans blik, "fra mange lande."

Da Boffins kendskab til fremmede landes navne og beliggenheder var indskrænket i henseende til omfang og noget forvirret i henseende til kvalitet, formede han sit næste spørgsmål efter en elastisk model.

"Fra noget bestemt sted?"

"Jeg har været mange steder."

"Hvad har De været?"

Her kom han heller ikke ret vidt: "Jeg har været forsker og rejsende."

"Men hvis det ikke er for stor en frihed at buse sådan ud med det, hvad foretager De Dem for at leve?"

"Jeg har sagt," svarede den anden med et nyt blik på ham og et smil, "hvad jeg ønsker at foretage mig. Jeg er blevet skuffet med hensyn til nogle små planer, jeg havde, og kan sige, at jeg nu må begynde livet."

Da den brave Boffin ikke rigtig vidste, hvordan han skulle blive denne ansøger kvit, og følte sig så meget mere forlegen, som hans væsen og ydre gjorde krav på hensynsfuldhed,

skottede han ind i den mugne lille plantage eller kattevildtbane i Clifford's Inn, sådan som den dengang var, for at finde på en udvej. Der var spurve, der var katte, der var råddenskab og der var svamp, men ellers var der ikke noget at finde der.

"Imidlertid," sagde den fremmede og tog et kort ud af en lille lommebog, "har jeg endnu ikke sagt dem mit navn. Det er Rokesmith, og jeg bor hos en mr. Wilfer i Halloway."

Boffin gjorde atter store øjne.

"Fader til miss Bella Wilfer?" sagde han.

"Min vært har en datter ved navn Bella. Ja, det er rigtigt."

Nu havde dette navn hele formiddagen og flere dage i forvejen været mere eller mindre i Boffins tanker, og han sagde derfor:

"Også dette er underligt!"

Og derpå spillede han, uden at vide af det, atter øjnene op over alle grænser for god opdragelse, med kortet i hånden.

"Men det var vel nogen af denne familie, som viste Dem mig?"

"Nej. Jeg har aldrig været på gaden med nogen af dem."

"Men dog hørt mig omtale af dem?"

"Nej, jeg bor i mine egne værelser og ser næsten aldrig noget til dem."

"Underligere og underligere!" sagde Boffin, "nå, rent ud sagt, så ved jeg ikke, hvad jeg skal sige til Dem."

"Sig ingenting," svarede Rokesmith, "men tillad, at jeg hilser på Dem om nogle dage. Jeg er ikke så indbildsk, at jeg kunne finde det rimeligt, at De straks ved første øjekast ville tage mig på tro og love og lige fra i gaden. Tillad, at jeg spørger om Deres nærmere bestemmelse, når det måtte passe Dem."

"Det er ikke mere end rimeligt, og det har jeg ikke i noget imod, men det må være på det vilkår, at det er en ren aftale, at jeg ikke mere ved, hvad jeg skal bruge en herre til som sekretær – det var jo sekretær, De sagde, var det ikke?"

"Jo."

Atter spillede Boffin øjnene op og mønstrede ansøgeren fra top til tå.

"Underligt!" sagde han.

"- som sekretær," gentog han, grublende over ordet, "at jeg ikke mere ved, hvortil jeg skal bruge en sekretær, eller hvad det nu er, end jeg ved, hvortil jeg skal bruge manden i månen. Jeg og min kone har ikke engang endnu afgjort, om vi vil gøre forandring i vor levemåde. Men da De ikke er påtrængende, vil jeg for så vidt føje mig efter Dem, at jeg siger: Kom kun til Løvhytten, hvis De har lyst. Kom om otte, fjorten dage. Jeg tror samtidig, at jeg, foruden hvad jeg allerede har sagt, bør sige, at jeg har en boglærd mand med et træben i min tjeneste og ikke tænker på at skille mig ved ham."

"Det gør mig ondt at høre, at man på en måde er kommet mig i forkøbet," svarede Rokesmith, der åbenbart havde hørt dette med overraskelse, "men der kan måske blive andre forretninger?"

"Ja, ser De," svarede Boffin i en på en gang fortrolig og værdig tone, "min boglærde mands forretninger er nu klare. Som mand af faget giver han sig af med forfald og undergang, og som ven giver han sig i kast med poesi."

Uden at opdage, at disse forretninger ingenlunde syntes at være klare for Rokesmiths fatteevne, fortsatte Boffin:

"Og nu siger jeg Dem farvel. De kan indfinde Dem i Løvhytten, når De vil, om otte eller fjorten dage. Det ligger ikke over en fjerdingvej eller så fra Dem, og Deres vært kan vise Dem derhen. Men da han måske ikke kender det under dets ny navn, Boffins Løvhytte, så sig, når De spørger ham om det, at det er Harmons, vil De?"

"Harpoons," gentog Rokesmith, der syntes kun ufuldkommen at have opfanget lyden: "Harmarns. Hvordan staver De det?"

"Hvordan det staves, bliver Deres sag," svarede Boffins med megen åndsnærværelse. "alt, hvad De har at sige til ham, er Harmons. God morgen, god morgen!"

Og hermed gik han uden at se sig tilbage.

9. Mr. og mrs. Boffin i konsultation

Boffin gik lige hjem og kom uden flere ophold eller standsninger til Løvhytten og aflagde rapport til mrs. Boffin – i sort fløjls spadsereskjole og med fjer på hovedet, ligesom en ligvognshest – om alt, hvad han havde sagt og gjort siden frokost.

"Derved, kære kone, kommer vi til det spørgsmål, vi lod uafgjort, nemlig om der er noget nyt at gøre med hensyn til moden."

"Jeg vil sige dig, hvad jeg savner, Noddy," sagde mrs. Boffin og glattede sin kjole med et udtryk af umådeligt velbehag, "jeg savner omgang."

"Omgang på moden, kære kone?"

"Ja vist!" udbrød hun og lo med et barns glæde. "Ja! Det er jo ingen nytte til, at jeg gemmes her som en voksfigur, vel?"

"Folk må betale for at få voksfigurer at se," svarede hendes ægtefælle, "hvorimod det – skønt du ville være godt køb for de samme penge – står naboerne frit for at få dig at se for ingenting."

"Men det er ikke nok," svarede den livsglade mrs. Boffin. "mens vi arbejdede ligesom naboerne, passede vi og de sammen, men nu, da vi er holdt op at arbejde, er vi og de også holdt op at passe sammen."

"Hvad, tænker du på at ville begynde at arbejde igen?"

"Det kan der slet ikke være tale om! Vi har fået en stor formue og må vise den retfærdighed. Vi må bruge den på rette måde."

Boffin, der nærede dyb agtelse for sin kones visdom, svarede, skønt noget tankefuldt: "Ja, det må vi vel."

"Den er hidtil ikke blevet brugt på rette måde, og følgelig er der heller ikke kommet noget godt ud af den."

"Nej, hidtil rigtig nok ikke," indrømmede Boffin, idet han satte sig på sin bænk, "men jeg håber, at der endnu skal komme noget godt ud af den. Og hvad er så din mening med hensyn til den, mutter?"

Med hænderne foldet i skødet og med yppige deller på halsen skred mrs. Boffin, en smilende dame, bred af figur og enfoldig af natur, til at forklare sin mening.

"Jeg siger et godt hus i et godt nabolag, gode ting omkring os, god levemåde og god omgang. Jeg siger, at vi skal leve efter vor evne uden ødselhed og være glade."

"Ja, jeg siger også, at vi skal være glade," indrømmede den stadig tankefulde Boffin.

"Hille den!" udbrød mrs. Boffin leende, idet hun klappede i hænderne og rokkede lystigt frem og tilbage, "når jeg tænker mig siddende i en lysegul kalechevogn med to heste for og sølvkapsler på hjulene –"

"Å, var det det, du tænkte på, mit lam?"

"Ja," udbrød den henrykte kone. "og med en tjener bag på med et bræt bag ved sig, for at han ikke skal blive trukket i benene! Og med en kusk foran, der synker ned i et sæde, som er stort nok til tre som ham og helt overtrukket med grønt og hvidt og med to brune heste, der slår med nakken og løfter benene højere i vejret, end de skridter ud! Og med dig og mig liggende tilbage indeni, så store på det, som jeg ved ikke hvad! Kors bevares! Ha, ha, ha!"

Hun klappede atter i hænderne, rokkede atter frem og tilbage, trampede i gulvet og tørrede latterens tårer af øjnene.

"Men hvad, mutter," spurgte Boffin efter ligeledes at have leet af lutter sympati, "hvad er din mening med hensyn til Løvhytten?"

"Luk den. Skil dig ikke af med den, men sæt nogen til at passe på den."

"Er der mere, du mener?"

"Noddy," sagde hun, idet hun fra sin moderne sofa gik over til den simple bænk på hans side og hagede sin fyldige arm ind under hans, "dernæst tænker jeg og har jeg virkelig både tidligt og sent tænkt på den narrede pige, hende, der blev så grusomt narret, ved du nok, for både sin mand og hans rigdom. Synes du ikke, at vi skal gøre noget for hende? Tage hende i huset til os eller sådan noget?"

"Ikke en eneste gang tænkt på det!" udbrød Boffin og slog i bordet af beundring, "hun er ligesom en tænkende i dampmaskine, den gamle! Og hun ved ikke af, hvordan hun bærer sig ad med det, og det gør maskinen heller ikke!"

Til tak for denne filosofiske tanke kneb mrs. Boffin i ham i det af hans øren, der var hende nærmest, og sagde derpå, idet hun lidt efter lidt slog over i en moderlig tone:

"Endelig, og det er ikke det mindste af det hele, har jeg fået et indfald. Du husker jo nok den søde lille John Harmon, før han blev sat i skole? Ovre på den i anden side af gården ved vor kamin? Nu, da han ingen, nytte kan have af pengene, og de er tilfaldet os, vil jeg ønske, at vi kunne finde en forældreløs dreng, som vi kan tage i barns sted, og som vi så vil give Johns navn og sørge for. Det vil på en måde lette mit sind, synes jeg. Sig, at det kun er et indfald –"

"Men det siger jeg ikke."

"Nej, kære mand, men hvis du sagde det –"

"Ville jeg være et asen."

"Det er altså det samme, som at du siger ja? Godt og smukt af dig og ligner dig ganske, kære mand. Begynder du nu ikke at finde det rart at tænke dig, at et barn vil blive gjort bedre og gladere og lykkeligere for dette stakkels barns skyld? Og er det ikke rart at vide, at det gode vil blive udrettet ved hjælp af det stakkels barns egne penge?"

"Jo, det er rart at vide, at du er mrs. Boffin," sagde hendes mand, "og det har været en rar ting at vide det i mange, mange år!"

Det var den rene ødelæggelse for mrs. Boffins ærgerrige formål, men efter at have talt sådan sad de ved siden af hinanden som et uforbederligt umoderne par.

Disse to uvidende og udannede mennesker havde ledt sig så langt frem på deres livsbane ved en religiøs pligtfølelse og trang til at handle rigtigt. Ti tusinde svagheder og latterligheder havde man måske kunnet opdage i begges hjerter og måske ti tusinde forfængeligheder i kvindens, men den hårde, forbitrede og smudsige natur, der havde presset så meget arbejde ud af dem, som det havde været muligt i deres bedste dage for så få penge, som der kunne bruges for at fremskynde deres værste, havde ikke været så forblindet, at den jo havde indrømmet deres retskaffenhed og æret den. Mod sin vilje, i en stadig kamp mellem sig selv og dem havde den gjort det. Og dette er den evige lov. For det onde standser ofte pludselig og dør med dets udøver, men det gode aldrig.

De begyndte nu at tale om, hvordan de bedst skulle skaffe sig deres forældreløse. Mrs. Boffin foreslog at lade indrykke et

avertissement i bladene med opfordring til sådanne forældreløse, der svarede til den vedføjede beskrivelse, om på en vis dag at melde sig i Løvhytten, men da Boffin klogeligt nok frygtede for, at de nærmeste gader ville blive spærret af forældreløse sværme, blev denne fremgangsmåde forkastet. Dernæst foreslog mrs. Boffin, at de skulle henvende sig til deres præst, og da denne plan huede Boffin bedre, blev de enige om straks at hilse på Hans Velærværdighed og benytte lejligheden til at gøre Bella Wilfers bekendtskab. For at disse besøg kunne få det rette, standsmæssige præg, blev mrs. Boffins ekvipage gjort rede.

Denne bestod af en lang, ramskoppet, tidligere ved forretningen brugt gammel hest, som var spændt for en firhjulet chaise fra samme tid, der længe var blevet udelukkende brugt af Harmonifængslets fjerkræ som læggested for adskillige diskrete høns. En usædvanlig mængde havre til hesten og maling og fernisering til vognen, efter at de begge var blevet dele af det Boffinske legat, havde givet det hele et i Boffins tanker pynteligt udseende. Da der endvidere var blevet føjet en kusk til i en lang, ramskoppet ung mandsperson, som passede særdeles godt til hesten, var der intet mere tilbage at ønske. Også han var tidligere blevet brugt ved forretningen, men var nu af en skikkelig lappeskrædder i nabolaget blevet begravet i et sandt gravmæle af frakke og gamasker, forseglet med vægtige knapper.

Bag denne domestik tog herskabet plads i køretøjets, bageste afdeling, der var rummelig nok, men havde en upassende og foruroligende tilbøjelighed til, når vognen kørte over en ujævnhed i stenbroen, at hikke sig løs fra den forreste afdeling.

Da de kom kørende ud af Løvhyttens port, stimlede naboerne til døre og vinduer for at hilse på Boffins. Blandt dem, der blev stående for at glo efter ekvipagen, var der mange ungdommelige gemytter, der højlydt tilråbte den lykønskninger, såsom: "Nod-dy Bof-fin!" – "Bof-fins pen-ge!" – "Ned med læsset. Bof-fin!" og andre lignende komplimenter, som den ramskoppede unge mand tog så ilde op, at han ofte svækkede optogets majestæt ved pludselig at holde stille og lade, som om han ville stige ned for at tage livet af fornærmerne, et forsæt, som han kun ved lange og livlige disputer med sit herskab lod sig afholde fra at iværksætte.

Efter at være kommet ud af det distrikt, hvori Løvhytten lå, nåede de omsider Hans Velærværdighed Frank Milveys fredelige bolig. Hans Velærværdighed Frank Milveys bolig var meget tarvelig, da hans indtægter også var meget tarvelige. Han var på embeds vegne tilgængelig for enhver halvgal gammel kone, der havde vrøvl at opvarte ham med, og modtog villigt Boffins. Han var en ganske ung mand, der havde nydt en udmærket undervisning og blev usselt lønnet og havde en ganske ung kone, og et halvt dusin ganske unge børn. Han så sig nødt til at undervise og oversætte for at få sine tarvelige midler til at slå til, men mentes dog i almindelighed at have mere tid til overs end det mest ørkesløse menneske i hele sognet, og flere penge til overs end den rigeste. Han bar sit livs unødvendige uligheder og uoverensstemmelser med en vedtægtsmæssig ydmyghed, der næsten var slavisk, og enhver dristig lægmand, der ville have lagt byrder som hans til rette på en sømmeligere og klædeligere måde, ville kun have fået ringe hjælp af ham.

Med et velvilligt, tålmodigt ansigt og væsen, men dog med et hemmeligt smil, der røbede, at mrs. Boffins påklædning ikke var undgået hans opmærksomhed, hørte Milvey på hendes forklaring i sit lille studerekammer, der opfyldtes af lyd og skrig, som om de seks børn ovenpå var i færd med at komme ned gennem loftet, og lammefjerdningen, som blev stegt nedenunder, i færd med at komme op gennem gulvet.

"De har vel," sagde han, "aldrig selv haft børn?"

"Aldrig."

"Men, ligesom kongerne og dronningerne i eventyrene, vel ønsket Dem et?"

"Ganske i almindelighed talt, ja."

Milvey smilede atter, idet han tænkte: "Disse konger og dronninger ønskede sig altid børn." Det faldt ham måske ind, at hvis de havde været kapellaner, ville deres ønsker muligvis være gået i den modsatte retning.

"Jeg tror," fortsatte han, "at vi gør bedst i at tage min hustru med på råd. Hun er mig uundværlig. Med Deres tilladelse vil jeg kalde på hende."

Milvey kaldte altså: "Kære Margareth!" og mrs. Milvey kom ned, en smuk, livlig, noget medtaget kone, der havde undertrykt mange smukke tilbøjeligheder og lyse forhåbninger og ombyttet dem med skoler, suppe, flonel, kul og alle en talrig, af unge og gamle bestående befolknings hverdagssorger og søndagssukke. Lige så bravt havde Milvey undertrykt meget hos sig, der stod i naturlig forbindelse med hans tidligere studier og medstuderende, og blandt de fattige og deres børn kæmpet med livets hårde krummer.

"Mr. og mrs. Boffin, kære kone, om hvis held du har hørt tale."

Med den mest ukunstlede takkelighed af verden ønskede mrs. Milvey dem til lykke og var glad over at se dem. Og dog var hendes indtagende ansigt, der var lige så åbent som skarpsindigt, heller ikke frit for hendes ægtefælles hemmelige smil.

"Mrs. Boffin ønsker at tage en lille dreng i barns sted, kære kone."

Da mrs. Milvey syntes at blive ligesom lidt forskrækket, sagde hendes mand:

"En forældreløs, kære kone."

"Å!" sagde hun, beroliget for sine egne små drenges vedkommende.

"Og jeg tænkte på, om ikke gamle mrs. Goodys barnebarn kunne passe."

"Å – *kære Frank, det tror jeg aldrig ville kunne gå!*"

"Ikke?"

"Å *nej!*"

Da den smilende mrs. Boffin følte sig opfordret til at tage del i samtalen og var ganske henrykt over den sikre, lille kone og hendes levende interesse, udtalte hun her sin tak og spurgte, hvad der var at sige på ham.

"Jeg tror ikke," sagde mrs. Milvey og skottede til den velærværdige Frank, "og jeg tror, at min mand vil være i enig med mig, når han overvejer det nærmere – at De ville finde det muligt at holde denne forældreløse ren for snustobak, da hans bedstemoder bruger så *meget* af det og spilder det på ham."

"Men han ville jo så ikke være hos sin bedstemoder, Margrete," sagde Milvey.

"Nej, men det ville være umuligt at holde hende borte fra mrs. Boffins hus. Jo mere der var at få at spise og drikke der, des oftere ville hun komme. Og hun er et generende fruentimmer. Jeg *håber*, at det ikke er ukærligt at minde om, at hun sidste juleaften drak elleve kopper the og brummede hele tiden. Og hun er heller ikke *taknemmelig*, Frank. Du husker nok, hvordan hun talte til en flok mennesker her udenfor om den uret, hun havde lidt, da hun en aften, efter at vi var gået i seng, bragte det ny flonelsskørt, der var blevet foræret hende, tilbage, fordi det var for kort."

"Jeg tror heller ikke, at det lader sig gøre, Men lille Harrison —"

"Å, *Frank!*" indvendte hans sikre kone.

"Han har ingen bedstemoder, kære ven."

"Nej, men jeg tror ikke, at mrs. Boffin ville synes om en forældreløs, der skeler *så* stærkt."

"Det er også sandt," sagde Milvey, der brød sit hoved, så han så ganske mat ud, "kunne en lille pige bruges?"

"Men, *kære* Frank, mrs. Boffin vil jo have en dreng."

"Det er atter sandt," sagde Milvey. "Tom Bocker er en rar dreng," tilføjede han tankefuldt.

"Men jeg tvivler dog på," mente mrs. Milvey efter at have tænkt sig lidt om, "at mrs. Boffin kan ønske sig en forældreløs, der er *over* nitten og kører omkring med en vogn og vander gaderne."

Milvey henviste med et blik sagen til mrs. Boffin, og da denne smilende dame rystede sin sorte fløjlschat og sine sløjfer, sagde

han endnu mere modløs: "Det er også sandt."

"Jeg forsikrer," sagde mrs. Boffin, ked af at gøre så megen ulejlighed, "at havde jeg vidst, at det ville volde Dem så meget bryderi, tror jeg ikke, at jeg var kommet."

"Sig dog *endelig* ikke det!" bad mrs. Milvey.

"Nej, sig ikke det," gentog Milvey, "vi takker Dem, fordi De har givet os fortrinnet."

Hvilket mrs. Milvey stadfæstede, og det menneskekærlige, samvittighedsfulde par talte virkelig, som om det havde et indbringende udsalg af forældreløse og blev personligt begunstiget.

"Men det er et ansvarsfuldt hverv," tilføjede mr. Milvey, "som det er vanskeligt at udføre. På den anden side vil vi naturligvis meget nødig gå glip af den gode lejlighed, De så velvilligt tilbyder os, og kunne De tilstå os et par dages frist til at se os om – du ved, Margrete, at vi kunne undersøge arbejds huset, asylskolen og dit distrikt."

"Ja, ganske vist."

"Jeg ved nok, at vi har forældreløse ovre ved lergravene, men de bliver beskæftiget af slægtninge eller venner, og jeg er bange for, at det til sidst vil blive en byttehandel, og selv om De gav tæpper, bøger eller brændsel i bytte for barnet, ville det dog være umuligt at forebygge, at disse ting blev omsat i brændevin."

Det blev altså vedtaget, at ægteparret skulle opsøge en passende forældreløs, der var så fri som muligt for de tidligere omtalte mangler, og derefter henvende sig til mrs. Boffin. Derpå tog Boffin sig den frihed at tilkendegive Milvey, at hvis denne ville vise ham den villighed at være hans stadige bankier

for en tyvepunds note eller så – som skulle bruges uden at nævne ham – ville han være inderligt taknemmelig. Her blev både mr. og mrs. Milvey lige så glade, som om de selv ingen fornødenheder havde, men kun vidste, hvad fattigdom var hos andre. Sammenkomsten endte derfor med tilfredshed og god forståelse på begge sider.

"Nå, mutter," sagde Boffin, da de atter tog plads bag ved den ramskoppede hest og kusk, "da vi nu har gjort et meget vellykket besøg her, vil vi se, hvordan det går hos Wilfers."

Da de kørte op for familiens stakitport, viste det sig, at det at se, hvordan det gik hos Wilfers, var noget, som var lettere sagt end gjort, eftersom det var så overordentlig vanskeligt at komme ind i dette hus, idet tre træk i klokkestrengen ikke gav noget synligt udbytte, på trods af, at der på ethvert af dem fulgte en lydelig rumsteren og faren frem og tilbage indenfor. Ved det fjerde træk, der udførtes arrigt af kusken, viste miss Lavinia sig, idet hun kom ganske tilfældigt ud af huset med hat og parasol, som om hun havde i sinde at spadserere en tur. Den unge dame blev forbavset over at se fremmede udenfor og udtrykte sin sindsstemning ved en passende gestus.

"Det er mr. og mrs. Boffin!" brummede kusken gennem lågen og ruskede samtidig i den, som om han stod til skue i et menageri. "De har holdt her en halv time."

"Hvem, sagde De?" spurgte Lavinia.

"Mr. og mrs. Boffin!" brølede kusken.

Lavinia trippede op ad gadedørstrappen, trippede ned ad den med nøglen, trippede over den lille plæne og åbnede lågen.

"Vær så god at gå indenfor," sagde hun fornemt, "vor pige er ude."

Mr. og mrs. Boffin gjorde, som hun bad, og mens de ventede i den lille forstue, til Lavinia kom op for at vise dem, hvor de dernæst skulle gå hen, opdagede de tre par lyttende ben oppe på trappen. Det var mrs. Wilfers ben, miss Bellas ben og mr. George Sampsons ben.

"Det er jo mr. og mrs. Boffin?" sagde Lavinia advarende.

Spændt opmærksomhed for mrs. Wilfers bens, miss Bellas bens og mr. George Sampsons bens vedkommende.

"Ja, miss."

"Hvis De vil gå denne vej, herved ad trappen, skal jeg sige det til moder."

Vild flugt af mrs. Wilfers ben, miss Bellas ben og mr. George Sampsons ben.

Efter at have ventet et kvarters tid i familiens dagligstue, som bar spor af at være bragt så hastigt i orden efter et måltid, at man kunne have været tvivlrådig om, hvorvidt den var blevet gjort i stand til modtagelse af besøg eller indrettet til blindebuk, så mr. og mrs. Boffin mrs. Wilfer træde ind, majestætisk afmægtig og med et nedladende sting i siden, hvilket var hendes selskabsvæsen.

"Undskyld," sagde mrs. Wilfer efter de første hilsner, "hvad skylder jeg denne ære?"

"Kort og godt, frue," svarede Boffin, "De ved måske, at jeg og min kone har fået en formue?"

"Jeg har hørt," svarede mrs. Wilfer med en værdig bøjning med hovedet, "at det skal være tilfældet."

"Og jeg er temmelig vis på," fortsatte Boffin, mens mrs. Boffin tilføjede nik og smil, "at De ikke er synderlig tilbøjelig til at se på os med venlige øjne?"

"Undskyld," sagde mrs. Wilfer, "det vil være uretfærdigt at lade mr. og mrs. Boffin undgælde for en ulykke, som upåtvivlelig var en tilskikkelse af Vorherre."

Disse ord gjordes end mere indtrængende ved et himmelsk-heroisk udtryk af lidelse.

"Det er ærligt ment, forsikrer jeg," svarede den retskafne Boffin, "jeg og min kone, frue, er jævne folk og har ikke lyst til at give os skin af noget eller til at luske uden omkring noget, da der altid går en lige vej til enhver ting. Følgelig er vi kommet for at sige, at det vil være os kært at få den ære og fornøjelse at lære Deres datter at kende, og at det vil glæde os, hvis Deres datter vil regne lige såvel vort hus, som dette, for sit hjem. Vi ønsker, kort sagt, at opmuntre Deres datter og skaffe hende lejlighed til at deltage i de fornøjelser, vi vil gøre os selv. Vi ønsker at live hende op og føre hende omkring og skaffe hende adspredelse."

"Det er sagen!" sagde den åbenhjertige mrs. Boffin, "Gud! lad os være gode venner."

Mrs. Wilfer bøjede koldt hovedet for sin kvindelige gæst og svarede sin mandlige med majestætisk ensformighed:

"Undskyld! Jeg har flere døtre. Hvilken af mine døtre er det da, der således bæres med mr. Boffins og hans frues velvillige hensigter?"

"Indser De ikke det?" tog den stadig smilende mrs. Boffin til orde, "naturligvis miss Bella."

"O-o!" sagde mrs. Wilfer med en streng, uoverbevist mine. "Min datter Bella er visibel og skal selv svare for sig."

Idet hun derpå åbnede døren lidt, samtidig med en lyd af hurtige fodtrin udenfor, udstedte den gode dame den kundgørelse: "Kald på miss Bella!"

Skønt umådelig formel, ja næsten heroldisk at høre, blev denne kundgørelse i virkeligheden forkyndt, mens hendes moderlige øjne stirrede bebrejdende på den unge dame i kødet og i så meget af dette, at hun med møje trak sig tilbage og gemte sig i det lille aflukke under trappen af frygt for, at de fremmede skulle komme ud.

"Min ægtefælles forretninger," forklarede mrs. Wilfer, idet hun atter satte sig, "holder ham bundet i City på denne tid af dagen. Ellers ville han ligeledes have haft den ære at modtage Dem under vort ringe tag."

"En meget rar lejlighed!" sagde Boffin muntert.

"Undskyld," rettede mrs. Wilfer ham, "den er en bolig for vitterlig, men uafhængig fattigdom."

Da mr. og mrs. Boffin fandt det temmelig vanskeligt at fortsætte samtalen i dette spor, sad de og stirrede ud i luften, og mrs. Wilfer sad og gav dem stiltiende at forstå, at ethvert åndedræt, hun drog, måtte drages med en selvfor nægtelse, hvortil historien kun kunne opvise få sidestykker, indtil miss Bella viste sig og blev forestillet af sin moder, som forklarede hende de to fremmedes hensigt.

"Jeg takker Dem inderligt," sagde Bella og rystede koldt med lokkerne, "men jeg tvivler på, at jeg overhovedet har lyst til at tage ud."

"Bella," formanede moderen hende, "det må du overvinde, Bella."

"Ja, gør, hvad moder siger, og overvind det, lille ven," sagde mrs. Boffin overtalende, "da det ville være os så kært at få Dem, og da De er alt for smuk til at holde Dem indelukket."

Dermed gav den venlige kone hende et kys og klappede hende på hendes buttede skuldre, mens moderen sad stiv ved siden af, ligesom en tilsynshavende embedsmand ved en samtale før en henrettelse.

"Vi vil flytte ind i et pænt hus," sagde mrs. Boffin, der var kvinde nok til at binde Boffin i dette punkt på en tid, da han ikke ret vel kunne modsige hende, "og vi vil få et pænt køretøj og tage hen overalt og se alting, og De må ikke," tilføjede hun, idet hun nodede Bella til at sætte sig ved siden af hende og klappede hendes hånd, "De må ikke lige straks i begyndelsen være vred på os, for vi kunne jo ikke gøre for det, ved De nok."

Med den ungdommen medfødte tilbøjelighed til at give efter for oprigtighed og venlighed blev Bella så rørt over disse ukunstlede ord, at hun frit gengældte mrs. Boffins kys, hvilket aldeles ikke var kærkomment for den gode verdensdame, hendes moder, der søgte at holde den fordelagtige stilling, at vise Boffins en tjeneste i stedet for at modtage en tjeneste af dem.

"Min yngste datter, Lavinia," sagde hun, glad ved at kunne give samtalen en anden vending, da denne unge dame atter viste sig. "Mr. George Sampson, en ven af familien."

Denne ven af familien var nået til det stadium af den kælnelidenskab, der forpligtede ham til at holde enhver anden for en fjende af familien. Han stak knappen på sin stok ind i munden ligesom en prop, som om han følte sig fuld til halsen med hadske følelser, og tilkastede Boffins uforsonlige blikke.

"Har De lyst til at tage Deres søster med, når De kommer for at blive hos os," sagde mrs. Boffin, "vil det naturligvis være os kært. Jo gladere De bliver, des mere vil det glæde os."

"Og mit samtykke er naturligvis slet ikke nødvendigt?"
udbrød Lavinia.

"Lavvy," sagde hendes søster sagte, "hav den godhed at lade dig se, men ikke høre."

"Nej, jeg vil ikke," sagde den skrappe Lavinia, "jeg er intet barn, som fremmede skal tage sig af."

"Du *er* et barn."

"Jeg er intet barn og vil ikke, at nogen skal tage sig af mig. *Tag Deres søster med, jo pyt!*"

"Lavinia," sagde moderen, "holdt! Jeg kan ikke tillade, at du i min nærværelse udtaler den latterlige tanke, at fremmede – De må så hedde, hvad de vil – kan patronisere mit barn. Vover du at tro, du tåbelige pige, at mr. og mrs. Boffin vil træde inden for disse døre i et patroniserende ærinde eller, hvis de gjorde det, blive et eneste øjeblik her, så længe din moder havde kræfter nok til at bede dem gå? Du kender kun din moder dårligt, hvis du drister dig til at tro sligt."

"Det er nu alt sammen så meget godt," begyndte Lavinia brummende, men blev afbrudt af moderen, der gentog:

"Holdt! Jeg tillader ikke dette. Ved du ikke, hvad man skylder sine gæster? Indser du ikke, at du ved at driste dig til at tro, at denne dame og herre kunne nære mindste tanke om at patronisere noget medlem af din familie – lige meget hvilket – beskylder dem for en til vanvid grænsende uforskammethed?"

"Bryd Dem bare ikke om mig og min kone, frue," sagde Boffin smilende, "vi tager os det ikke så nær."

"Undskyld, men det gør jeg."

Lavinia lo spotsk, idet hun mumlede: "Ja, det er både vist og sandt."

"Og jeg fordrer," fortsatte mrs. Wilfer med et knusende blik på sin yngste, på hvem det ikke gjorde det mindste indtryk, "at mit dumdristige barn skal være retfærdig mod sin søster Bella, skal huske på at hendes søster er meget søgt, og at når hendes søster modtager en opmærksomhed, finder hun, at hun derved viser fuld-kom-men så megen ære" – dette sagdes med harmfuld dirrende stemme – "som der vises hende."

Men her tog Bella ordet og sagde roligt:

"Du ved, moder, at jeg selv kan svare for mig. Du kan godt lade mig være udenfor."

"Og det er så nemt at sigte til andre gennem mig," sagde den uforbæderlige Lavinia, "men jeg gad spørge George Sampson, hvad han siger til det."

"Mr. Sampson," kundgjorde mrs. Wilfer, da hun så denne ungt herre tage sin prop ud, og fikserede ham så mørkt med sine øjne, at han satte den ind igen, "mr. Sampson er som ven af denne familie og gæst i dette hus upåtvivlelig alt for velopdragen til at svare på en sådan opfordring."

Denne lovtale over den unge mand bragte den samvittighedsfulde mrs. Boffin til at angre, at hun havde gjort ham uret i sine tanker, og følgelig til at sige, at det altid ville være hende og Boffin kært at se ham, en opmærksomhed, som han passende påskønnede ved, uden at tage sin prop ud, at svare: "Mange tak, men jeg er altid optaget både nat og dag."

Da Bella imidlertid udjævnede alle anstødssten ved forekommende at svare på Boffin'ernes tilnærmelser, fandt disse skikkelige mennesker sig i det hele taget vel fornøjede og tilkendegav Bella, at så snart de så sig i stand til at modtage hende, skulle mrs. Boffin komme igen og meddele hende

underretning herom. Denne aftale blev stadfæstet af mrs. Wilfer med en statelig bøjning af hovedet og slåen ud med sine handsker, som om hun ville sige: "Deres ufuldkommenheder skal være oversete og Deres ønsker nådigt opfyldte, I stakler!"

"Det er sandt, frue," sagde Boffin og vendte sig om, idet han ville til at gå, "De har jo en logerende?"

"En gentleman," sagde mrs. Wilfer, idet hun forbedrede det simple udtryk, "bor unægtelig på vor første sal."

"Jeg kan kalde ham *vor fælles ven*," sagde Boffin, "hvad er vor fælles ven egentlig for en slags menneske? Synes De om ham?"

"Mr. Rokesmith er meget punktlig og stille og i det hele taget en hæderlig husbeboer."

"For De må vide," forklarede Boffin, "at jeg ikke er videre nøje kendt med vor fælles ven, eftersom jeg kun har set ham en eneste gang. De giver ham et godt vidnesbyrd. Er han hjemme?"

"Mr. Rokesmith er hjemme," svarede mrs. Wilfer. "Se," tilføjede hun og pegede gennem vinduet, "der står han nede ved havelågen. Han venter måske på Dem?"

"Ja måske. Han har måske set mig komme."

Bella, der nøje havde lagt mærke til denne korte samtale, fulgte mrs. Boffin ned til havelågen, hvor hun lige så nøje lagde mærke til det følgende.

"God dag!" sagde Boffin. "det er min kone. Mr. Rokesmith, om hvem jeg har talt til dig, min ven."

Hun hilste på ham, og han skyndte sig at hjælpe hende op i vognen.

"Farvel for denne gang, miss Bella," sagde mrs. Boffin hjertelig til afsked, "vi ses snart igen, og så håber jeg, at jeg kan vise Dem min lille John Harmon."

Rokesmith, der stod ved hjulet og hjalp hende til rette med hendes kjole, så sig pludselig tilbage og omkring og så derpå op på hende med et ansigt så blegt, at mrs. Boffin udbrød: "Du store Gud!" og straks efter tilføjede: "Hvad er der i vejen med Dem?"

"Hvordan kan De vise hende den døde?" spurgte han.

"Det er kun et adopteret barn. Et, jeg har fortalt hende om. Et, som jeg vil give dette navn."

"De overraskede mig," sagde Rokesmith, "og det lød ligesom et varsel, da De sagde, at De ville vise en ung og blomstrende dame den døde."

Bella havde nu mistanke om, at Rokesmith syntes godt om hende. Om dette bragte hende til at have lidt mere godhed for ham, end hun i starten havde haft, og om det gjorde hende ivrigere efter at få noget mere at vide om ham, fordi hun søgte at få gyldig grund til sin mistro, eller fordi hun søgte at frigøre sig for den, var endnu en gåde for hende selv, men som oftest optog han en stor del af hendes tanker, og hun havde nøje fæstet sin opmærksomhed på denne hændelse.

At han vidste dette lige så godt som hun, vidste hun lige så godt som han, da de stod alene med hinanden i gangen ved havelågen.

"Det er et par brave mennesker, miss Wilfer."

"Kender De dem nøje?"

Han smilede bebrejdende, og hun rødmede, idet hun bebrejdede sig selv dette spørgsmål – begge vidste godt, at hun havde villet lokke ham til at give et usandt svar – indtil han svarede: "Jeg har hørt tale om dem."

"Han sagde ganske vist, at han kun havde set Dem en gang."

"Det tænkte jeg nok."

Nu blev Bella nervøs og ville gerne have taget sit spørgsmål tilbage.

"De fandt det underligt, at jeg, der nærer så megen interesse for Dem, kunne studse over noget, der lød ligesom et tilbud om at bringe Dem sammen med det myrdede menneske, der ligger i sin grav. Jeg burde have vidst – burde naturligvis straks have vidst – at dette ikke kunne have været meningen. Men min interesse bliver tilbage."

Da Bella tankefuld atter trådte ind i dagligstuen, blev hun modtaget af Lavinia med:

"Så, Bella, nu håber jeg da, at du får dine ønsker opfyldte – af dine Boffin'er. Nu bliver du rig nok med dine Boffin'er. Du kan få så meget fjas, du vil – hos dine Boffin'er. Men mig får du ikke med til dine Boffin'er kan jeg fortælle dig – både dig og dine Boffin'er."

"Hvis," sagde George Sampson, idet han gnavent trak sin prop ud, "miss Bellas mr. Boffin nogen sinde oftere kommer med sit vrøvl til mig, ønsker jeg bare, at han skal vide, at han gør det på sin egen ri –" Risiko ville han have sagt, men da Lavinia ingen tillid havde til hans åndelige evner og følte, at hans veltalenhed ville være spildt, stødte hun hans prop ind igen med en heftighed, som bragte vandet op i øjnene på ham.

Nu blev den brave mrs. Wilfer, efter at have brugt sin yngste datter som leddedukke til opbyggelse for disse Boffin'er, yderst venlig imod hende og gav sig til at udvikle det sidste bevis på karakterstyrke, som hun endnu havde i reserve. Det var at oplyse familien om hendes mærkelige evner som fysiognom, evner, der, hver gang de blev sluppet løs, forfærdede R. W., fordi

de altid var svangre med onder og ulykker, som ingen underordnet ånd vidste af at sige. Dette gjorde mrs. Wilfer nu, vel at mærke af misundelse mod disse Boffin'er, i det selvsamme øjeblik, da hun allerede overvejede, hvordan hun ville svinge disse selvsamme Boffin'er og den pragt, de udfoldede, over sine Boffinløse venners hoveder.

"Om deres væsen siger jeg intet," sagde hun, "om deres ydre siger jeg intet. Om det uegennyttige i deres hensigter med Bella siger jeg intet, men den snedighed, hemmelighedsfuldhed og mørke, dybe, lumske træskhed, der står skrevet i mrs. Boffins ansigt, får mig til at gyse."

Som et uigendriveligt bevis på, at alle disse fordærvelige egenskaber var der til stede, gøs hun.

10. En ægteskabskontrakt

Der er røre i det Veneeringske hus. Den modne unge dame skal – med pudder og det hele – giftes med den modne, unge mand, og hun skal giftes bort fra det Veneeringske hus, og Veneering'erne skulle give frokosten. Kemikeren, der af princip gør indvendinger mod alt, hvad der foregår i huset, gør naturligvis også indvendinger mod partiet, men man har sat sig ud over hans samtykke, og en vogn lægger sit læs drivhusplanter af uden for døren, for at morgendagens fest kan blive kronet med blomster.

Damen er en dame med formue. Herren er en herre med formue. Han spekulerer med sin formue. På en nedladende, dilettantmæssig måde går han til City, overværer møder med direktører og driver handel med aktier. Som velkendt for de vise i landet er denne handel det eneste, som det er umagen værd at have at gøre med her i denne verden. Man kan undvære antecedenser, grundfæstet rygte, kundskaber, ideer, dannelse, når man kun har aktier nok til at indtage plads i direktioner med store bogstaver, til at fare frem og tilbage mellem London og Paris i gådefulde ærinder og blive stor. Hvor kommer han fra? Fra aktier. Hvor går han hen? Til aktier. Hvad har han sans for? Aktier. Har han grundsætninger? Aktier. Hvad presser ham ind i Parlamentet? Aktier. Måske har han selv aldrig udrettet noget, aldrig opfundet noget, aldrig frembragt noget? Tilstrækkeligt svar på alt: Aktier. O mægtige aktier! Disse skrigende billeder står så højt og får os mindre kryb til, ligesom påvirkede af bulmeurt eller opium, dag og nat at råbe: "Fri os

for vore penge, adsplit dem for os, køb og sælg os. Kun må I indtage plads blandt Jordens magter og blive fede af os!"

Mens gratier og kærlighedsguder har tilberedt den fakkel for Hymen, som skal tændes i morgen, har Twemlow lidt meget. Det skulle synes, som om den unge dame og den unge herre utvivlsomt måtte være Veneerings ældste venner. Hans myndlinger måske? Dog dette kan næppe være tilfældet, da de er ældre end han. Veneering har været deres fortrolige fra første færd og gjort meget for at lokke dem til alteret. Han har fortalt Twemlow, at han har sagt til sin kone: "Der må blive et par af dem, Anastasia." Han har fortalt Twemlow, at han ser Sophronia Akersham – den unge dame – i samme lys som en søster og Alfred Lammle – den unge herre – i samme lys som en broder. Twemlow har spurgt ham, om han har gået i skole med Alfred? Han har svaret: "Ikke ganske." Om Sophronia var blevet taget i barns sted af hans moder? Han har svaret: "Nej, ikke det." Twemlows hånd er med et fortabt udtryk vandret op til hans pande.

Kun for to eller tre uger siden havde Twemlow, mens han havde siddet med sin avis ved sin tynde te og sit ristede brød uden smør oven over stalden i St. James, modtaget en stærkt duftende, trekantet billet med et monogram fra mrs. Veneering, der havde bedt sin kæreste mr. T., hvis han ikke den dag var særlig optaget, at være så elskværdig at komme som fjerde mand til middag med den kære mr. Podsnap for at tale om en vigtig familiesag – de tre sidste ord dobbelt understregede og fremhævede ved et udråbstegn. Og Twemlow, der havde svaret: "ikke optaget og mere end henrykt," går derhen, og følgende finder nu sted.

"Kære Twemlow," siger Veneering, "Deres imødekommende svar på Anastasias ligefremme indbydelse er i sandhed venligt og ligner en gammel, gammel ven. De kender jo vor kære ven Podsnap?"

Twemlow bør kende den kære ven Podsnap, der satte ham i så stor forlegenhed, og siger, at han kender ham, og Podsnap gør gengæld. Podsnap er på kort tid åbenbart blevet sådan bearbejdet, at han bilder sig ind, at han i mange, mange år har været en fortrolig ven af huset og lader på den venskabeligste måde, som om han er fuldkommen hjemme der, idet han står med ryggen til kaminen, ligesom en statuette af kolossen på Rhodos. Twemlow har tidligere på sin åndsfraværende måde lagt mærke til, hvor hurtigt de Veneeringske gæster bliver smittede af den Veneeringske fiktion, ihvorvel han ikke i fjerneste måde har nogen forestilling om, at det samme er tilfældet med ham selv.

"Kære venner," fortsætter Veneering, "det vil glæde Dem at høre, at vore venner Alfred og Sophronia skal giftes. Da jeg og min kone gør det til en familiesag, hvis hele ledelse vi påtager os, er vort første skridt naturligvis at underrette vore familievenner om det."

"Å," tænker Twemlow, med øjnene fæstet på Podsnap, "så er vi altså kun to, og han er den ene."

"Jeg havde håbet," fortsætter Veneering, "at De skulle have truffet lady Tippins, men hun er så optaget og desværre bedt ud andetsteds."

"Å," tænker Twemlow med ustadige blikke, "så er vi altså tre, og hun er den ene."

"Mortimer Lightwood, som De begge kender, er rejst fra byen, men han skriver på sin pudsige måde, at da vi har bedt ham være forlover, vil han ikke afslå det, skønt han ikke indser, hvad det kommer ham ved."

"Å," tænker Twemlow med rullende øjne, "så er vi altså fire, og han er den ene."

"Boots og Brewer, som De ligeledes kender, har jeg ikke indbudt til i dag, men gemmer dem til festen."

"Altså," tænker Twemlow med lukkede øjne, "er vi seks." Men her falder han sammen og kommer ikke rigtig til sig selv igen, før der er spist op.

"Vi kommer nu," siger Veneering, "til det egentlige punkt i vor lille familierådslagning. Da Sophronia har mistet både fader og moder, har hun ingen, der kan give hende bort."

"Giv hende selv bort," siger Podsnap.

"Kære Podsnap, nej, og det af tre grunde. For det første, fordi jeg ikke bør påtage mig dette hverv, når jeg har agtede familievenner at tænke på, for det andet, fordi jeg ikke er forfængelig nok til at tro, at jeg ville være denne rolle voksen, og for det tredje, fordi Anastasia er lidt overtroisk i så henseende og ikke gerne ser, at jeg giver nogen bort, før barnet er gammelt nok til at blive gift."

"Hvad ville følgen blive, hvis han gjorde det?" spørger Podsnap mrs. Veneering.

"Bedste mr. Podsnap, det er meget tosset af mig, ved jeg nok, men jeg har en instinktmæssig forudfølelse af, at hvis Hamilton gav nogen anden bort først, ville han aldrig komme til at give barnet bort," svarer mrs. Veneering, idet hendes flade hænder er trykket imod hinanden, og enhver af hendes ørneagtige otte

fingre har en sådan lighed med hendes ene ørneagtige næse, at de splinterny ringe, hvormed de er prydede, synes at være nødvendige for at de kunne skelnes fra den.

"Men, kære Podsnap," siger Veneering, "der er en prøvet ven i vor familie, som – og heri vil De, Podsnap, som jeg tænker og håber, være enig med mig – dette behagelige hverv allernaturligst tilfalder. Denne ven," tilføjer han med en røst, som om selskabet var halvandet hundrede mand stærkt, "er nu iblandt os. Denne ven er Twemlow."

"Ja, ganske vist," siger Podsnap.

"Denne ven," gentager Veneering med større sikkerhed, "er vor kære, gode Twemlow. Og jeg kan ikke noksom tilstrækkeligt udtale for Dem, bedste Podsnap, hvor kært det er mig at høre min og Anastasias mening blive tiltrådt af Dem, denne anden lige så fortrolige og prøvede ven, der indtager den stolte stilling – der så stolt indtager den stilling, mener jeg – eller, som jeg snarere burde sige, der bringer Anastasia og mig i den stolte stilling – at være barnets fadder." Veneering føler sig meget rolig ved at se, at Podsnap ikke viser sig misundelig over Twemlows ophøjelse.

Sådan er det gået til, at vognen strør blomster på de rosenfarvede timer og trapper, og at Twemlow undersøger den skueplads, på hvilken han i morgen skal spille sin ophøjede rolle. Han har allerede været i kirken og studeret de forskellige hindringer i midtergangen under vejledning af en yderst trist enke, der lukker stolene op, og hvis venstre hånd synes hjemsøgt af en voldsom gigt, men i virkeligheden er frivilligt lukket sammen for at gøre tjeneste som pengekasse.

Og nu kommer Veneering farende ud fra det studereværelse, hvor han, når han er tankefuld stemt, plejer at tænke over billedskærerarbejdet og forgyldningen på de til Canterbury dragende pilgrimme, for at vise Twemlow den lille af ham for modens trompeter komponerede fanfare, hvori han har fortalt, hvordan Hans Velærværdighed Streg Streg, understøttet af Hans Velærværdighed Kryds Kryds, den 17. d. m. forenede Alfred Lammle Esquire fra Sackville Street med Sophronia, eneste datter af den afdøde Horatio Akersham Esquire, fra Yorkshire, samt hvordan den skønne brud giftedes bort fra det Hamilton Veneering Esquire, tilhørende hus i Stucconia og blev givet bort af Melvin Twemlow Esquire, fra St. James, næstsøskendebarn til lord Snigsworth til Snigsworthy Park. Mens Twemlow gennemlæser denne opsats, gør han en tilnærmelse til at indse, at hvis Hans Velærværdighed Streg Streg og Hans Velærværdighed Kryds Kryds ikke efter denne indledning blive optaget på listen over Veneerings ældste og kæreste venner, ville de ikke have andre end sig selv at takke for det.

Derpå kommer Sophronia, som Twemlow har set to gange i sit liv, for at takke Twemlow, fordi han vil forestille den afdøde Horatio Akersham. Og efter hende kommer Alfred, som Twemlow har set en gang i sit liv for at gøre det samme og virke som en slags teaterguld, som om han kun var lavet til at vises frem ved lys og ved en stor fejltagelse var blevet sluppet løs om dagen! Og derpå kommer mrs. Veneering med en gennemført ørneagtig figur og med sine gennemsigtige knopper på sit humør, ligesom den lille gennemsigtige knop på hendes næse, "udmattet af plagerier og spænding", som hun fortæller sin

kære Twemlow, og mod sin vilje genoplivet med curacao. Og derpå begynder brudepigerne at indfinde sig pr. jernbane fra forskellige steder i omegnen og at indfinde sig som tilbedelsesværdige, af en ikke tilstedeværende sergent hvervede rekrutter, for da de kommer til det Veneeringske depot, ser de sig i en af fremmede opfyldt kaserne.

Derefter går Twemlow hjem for at spise en tallerken lammekødssuppe med en kotelet og gennemløbe vielsesritualet, for at han i morgen kan falde ind på rette stedt. Han er mismodig og finder det kedeligt hjemme og mærker tydeligt en stikken i sit hjerte, der er blevet frembragt af den tilbedelsesværdigste af alle tilbedelsesværdige brudepiger. For den stakkels, lille skikkelige person havde i sin tid sin udkårede, ligesom alle vi andre, men hun gengældte ikke hans følelser. Han tror, at den tilbedelsesværdige brudepige ligner den udkårede, sådan som hun dengang var, og at hvis den udkårede ikke havde giftet sig med en anden for penges skyld, men giftet sig med ham af kærlighed, ville de være blevet lykkelige, og at hun endnu nærer en varm følelse for ham – i stedet for at hendes kulde er blevet til et ordsprog. Grublende ved kaminen med sit tørre, lille hoved i sine tørre, små hænder og sine tørre, små albuer på sine tørre, små knæ, er Twemlow tungsindig. "Der er ingen tilbedelsesværdig, som kan holde mig med selskab her," tænker han, "ingen tilbedelsesværdig i klubben! En ørken, min gode Twemlow!" Og dermed falder han i søvn og får galvaniske trækninger over hele kroppen.

Tidligt næste morgen begynder den rædsomme, gamle lady Tippins at lade sig male og fernisere til festen. Hun har ry for sine livlige skildringer og må være tidligt hos disse mennesker

for ikke at gå glip af noget af løjerne. Hvor et eller andet brudstykke af det virkelige fruentimmer er skjult i hendes hat og draperi, ved måske hendes kammerjomfru, men man ville med lethed kunne købe alt, hvad man ser af hende, i Bond Street, eller også kunne man skalpere, skrælle, skrabe hende og gøre to ladyer Tippins af hende uden dog at trænge ind til den ægte vare. Hun har en stor, i guld indfattet monokel til at iagttage alt med. Havde hun et i hvert øje, kunne det holde det andet nedfaldende øjenlåg oppe og tage sig mere ensartet ud. Men der er perennerende ungdom i hendes kunstige blomster, og hendes tilbørligliste er fuld.

"Mortimer, De usling," siger hun, idet hun vender og drejer monoklen, "hvor er Deres myndling, brudgommen?"

"Forsikrer på ære, jeg ved det ikke og bryder mig ikke om det."

"Elendige! Er det sådan, De opfylder Deres pligt?"

"Med undtagelse af et indtryk af, at han skal sidde på mit knæ og sekundere et sted i ceremonien, ligesom hovedmanden i en boksekamp, forsikrer jeg, at jeg ingen forestilling har om, hvad min pligt er."

Eugene er ligeledes til stede med et overvejende præg af at have forudsat, at ceremonien er en begravelse, og af at være blevet skuffet. Skuepladsen er sakristiet i St. James-kirken, hvor der på en række hylder står opstillet en del gamle læderagtige kirkebøger, der for den sags skyld gerne kunne være indbundet i ladyer Tippins.

Dog, tys! En vogn holder, og Mortimers mand kommer ind. Han ser ud næsten som en ægte Mefistofeles og et ikke godkendt medlem af dennes familie. Efter at lady Tippins har

mønstret ham gennem sin monokel, finder hun, at det er en smuk mand og en god fangst, og da han nærmer sig, siger Mortimer med et dybt suk:

"Det er nok fyren. Gid pokker havde ham!" Flere vogne holder, og ind træder de øvrige rollehavende, om hvilke lady Tippins, der står på en pude og undersøger dem gennem monoklen, siger: "Bruden. Femogfyrre, allermindst tredive shillings pr. yard, slør femten pund, lommetørklæde – en foræring; brudepigerne, holdt nede for ikke at overstråle bruden, følgelig ikke unge, halvtrettende shillings pr. yard, Veneerings blomster, den stumpnæsede ret smuk, alt for optaget af sine strømper, hattene halvfjerde pund. Twemlow, stor lettelse for den kære mand, hvis hun virkelig havde været hans datter, nervøs, alene fordi hun synes at være det, hvad han også kan have grund til. Mrs. Veneering, aldrig set mage til fløj, et par tusinde pund, som hun står der, helt juvelérvindue. Faderen må have været pantelåner, hvordan kunne disse mennesker ellers gøre det? Følget snyltegæster."

Vielsen fuldbyrdes, kirkebogen underskrives. Lady Tippins føres ud af den hellige bygning af Veneering. Kareterne! Rulle tilbage til Stucconia. Tjenerne, udstafferet med sløjfer og buketter. Ankomst til Veneerings hus, hvor selskabssalene er glimrende. Her venter Podsnaps på det lykkelige par. Podsnap har gjort så meget som muligt ud af sine hårbørster, og den kejserlige gyngest, mrs. Podsnap, er majestætisk sky. Her er ligeledes Boots og Brewer og de to andre stødpuder. Hver stødpude er med buket i knaphullet, håret krøllet og sine handsker stramt knappet, åbenbart rede til, hvis noget måtte være tilstødt brudgommen, straks at lade sig vi. Her er

endvidere brudens tante og nærmeste slægtning, en enke af Medusaslægten, der med en stenhård kappe på hovedet stirrer forstenende på sine medmennesker. Her er fremdeles brudens formynder, en med olieklædet fedet forretningsmand med måneformede briller og genstand for stor opmærksomhed. Da Veneering giver sig i kast med denne formynder, som om han var hans ældste ven – hvilket bliver syv, tænker Twemlow – og fortroligt trækker sig tilbage med ham på verandaen, mener man, at Veneering er hans medformynder, og at de aftaler det fornødne om formuen. Stødpuderne hører man hviske *tre-dive tu-sin-de pu-nd!* med en smasken og et velbehag, der minder om de lækreste østers. Forbavsede over at mærke, hvor intimt de kender Veneering, tager de frække snyltegæster mod til sig, lægger armene over kors og begynder at modsige ham inden frokosten, mens mrs. Veneering svæver med barnet, klædt kombrudepige, om mellem gæsterne og udskyder brogede lynstråler fra diamanter, smaragder og rubiner.

Efter at kemikeren endelig har udført, hvad han finder at skylde sig selv, ved på en værdig måde at tilendebringe forskellige klammerier, han har haft med postejbagerens folk, melder han, at frokosten er anrettet. Spisesalen er ikke mindre glimrende end selskabssalen; bordene pragtfulde og kamelerne ude og alle vel læssede. En prægtig bryllupskage er dækket med cupidoer, sølv- og kærlighedssløjfer. Før man går til bords, tager Veneering et prægtigt armbånd frem og spænder det om brudens arm, men dog synes ingen at tænke synderlig mere på Veneerings, end om de havde været et par tålelige gæstgiverfolk, der levede af at gøre gilder for så og så meget pr. kuvert. Bruden og brudgommen taler og ler afsides sådan, som

det altid har været deres vane. Stødpuderne arbejder sig med systematisk udholdenhed gennem retterne sådan, som det altid har været *deres* vane, og snyltegæsterne er yderst rundhåndede over for hinanden med opfordringer til at tømme diverse glas champagne; men krummende sin manke og gyngende sig på det mest storartede, har mrs. Podsnap en langt ærbødigere tilhørerkreds end mrs. Veneering, og Podsnap gør næsten honnørs som værts.

En anden sørgelig omstændighed er, at Veneering, der sidder imellem den fortryllende Tippins og brudens tante finder det umådelig vanskeligt at holde fred, for foruden umiskendeligt at stirre forstenende på den fortryllendes Tippins, ledsager Medusa enhver livlig ytring af denne søde skabning med en høj prusten, der måske kan stamme fra en snue, men også fra harme og foragt. Og da denne prusten kommer regelmæssigt, bliver den til sidst imødeset af selskabet, som gør pinlige ophold, når den skal komme, og ved at vente på den gør den endnu mere eftertrykkelig, når den indfinder sig. Den stenhårde tante har desuden en fornærmelig måde at afvise alle de retter på, af hvilke lady Tippins spiser, idet hun, når de byder hende, siger højt: "Nej, nej, må jeg være fri. Tag det bort!" ligesom i den hensigt at insinuere en forudfølelse af, at hvis hun nød sådan føde, kunne hun komme til at ligne dette fortryllende væsen, hvilket ville være et sørgeligt resultat. Lady Tippins, der gennemskuer sin fjende, gør et forsøg med et par ungdommelige udfald og et forsøg med sin monokel, men fra den stenhårde tantes uigennemtrængelige kappe og prustende rustning springer ethvert våben uskadeligt tilbage.

En anden ubehagelig omstændighed er, at snyltegæsterne understøtter hinanden i at være uimodtagelige for indtryk. De fremturer i ikke at lade sig skræmme af guld- og sølvkamelene og forener sig om at byde de kunstfærdigt formede isspande trods, ja synes endog enige i at lade falde hentydninger om, at værten og værtinden ville tjene ret godt ved dette hersens, og opføre sig næsten, som om de var betalende gæster. Heller ikke er der nogen indflydelse hos de tilbedelsesværdige brudepiger, som kan bøde på dette, for da de kun bryder sig såre lidt om bruden og slet intet om hinanden, giver de sig, hver for egen regning, til hånligt at undersøge de tilstedeværende modevarer, mens forloveren, der ligger ganske udmattet i sin stol, synes at udnytte lejligheden til angerfuldt at overveje al den uret, han er skyld i, så at forskellen mellem ham og hans ven Eugene kun er, at denne, der også ligger tilbage i sin stol, synes at overveje al den uret, han kunne *have lyst til* at øve, især mod det tilstedeværende selskab.

Under denne tingenes tilstand falder de sædvanlige ceremonier temmelig matte ud, og da den prægtige bryllupskage er blevet skåret i stykker af brudens smukke hånd, ser den ufordøjelig ud. Imidlertid bliver dog alt, hvad der uundgåeligt må siges, sagt, og alt, hvad der uundgåeligt må gøres, gjort – derunder medregnet, at lady Tippins gaber, falder i søvn og vågner, og der træffes i en fart forberedelser til bryllupsrejsen til øen Wight, og uden for huset er der en sværm af musikanter og tilskuere, i hvis åsyn kemikeren, sådan som det af hans onde stjerne er fastsat, rammes af spot og spe. Mens han står på gadedørstrappen for at hædre afrejsen, får han pludselig et forfærdeligt bump på siden af hovedet med en tung

sko, som en stødpude nede i forstuen, ophidset af champagne og usikker i sit sigte, i øjeblikkets ivrighed har lånt af postejbagerens karl for at kaste den efter det bortdragende par som et lykkeligt varsel.

Derpå går de igen op i den glimrende selskabssal – alle hede i hovedet af frokosten, som om de havde fået skarlagensfeber – og der gør de forenede snyltegæster alle slags ondsksfulde ting ved sofaerne med deres ben og mishandler det pragtfulde bohavede, så godt de kan. Og da forsvinder lady Tippins uden ret at vide, om i dag er i forgårs eller i overmorgen eller i dag otte dage, og Mortimer og Eugene fordufter, og Twemlow fordufter, og den stenhårde tante går sin vej – for, klippehård til det sidste, vægrer hun sig ved at fordufte – endog snylte! Gæsterne trækker sig langsomt tilbage, og det hele er forbi.

Forbi, det vil sige, for tiden, men der kommer en anden tid, og den kommer omtrent fjorten dage efter og finder mr. og mrs. Lammle på sandet på øen Wight.

De har spadseret nogen tid på sandet, og på deres fodspor kan man se, at de ikke har spadseret arm i arm, ikke spadseret i lige linje og spadseret i en gnaven stemning, for damen har stukket små vandhuller i det fugtige sand med sin parasol, og herren har ladet sin stok slæbe efter sig, som om han virkelig hørte til Mefistofeleslægten og havde spadseret med nedhængende hale.

"Vil du virkelig fortælle mig, Sophronia –"

Sådan begynder han efter et langt ophold, men Sophronia farer heftigt op og vender sig om imod ham.

"Skyd det ikke over på mig! Jeg spørger dig, vil du virkelig fortælle mig ...?"

Lammle tier atter, og de bliver ved at gå ligesom før. Mrs. Lammle åbner sine næsebor og bider sig i læben, Lammle tager sine rødlige bakkenbarter i sin venstre hånd og skotter, idet han fører dem sammen, hemmeligt ud fra deres tætte, rødlige busk på sin elskede.

"Om jeg virkelig vil sige ...!" gentager mrs. Lammle nogen tid efter, "at skyde det over på mig! Det er en umandig falskhed!"

Lammle standser, slipper sit skæg og ser på hende.

"Hvad var det, du sagde?"

Uden at standse og uden at se sig tilbage svarer hun stolt:

"Det et lavt."

Med et par skridt står han atter ved siden af hende og siger:

"Det var ikke det, du sagde. Du sagde falskhed!"

"Og om jeg nu havde sagt det?"

"Der er intet "om" med i spillet. Du sagde det."

"Nu vel da, jeg sagde det. Og hvad så?"

"Hvad så? Drister du dig til at bruge det ord om mig?"

"Drister!" svarer hun, stirrende på ham med kold foragt, "hvor tør du bruge det ord om mig?"

"Det har jeg aldrig gjort."

Da dette tilfældigvis er sandt, nødes hun til at ty til den kvindelige udflugt at sige: "Jeg bryder mig ikke om, hvad du sagde eller ikke sagde."

Efter at de tavse har gået et lille stykke, bryder han tavsheden.

"Du skal have din vilje. Du påstår at have ret til at spørge, om jeg vil fortælle dig, hvad vil jeg fortælle dig?"

"At du er formuende."

"Nej."

"Så giftede du dig altså med mig under et falsk foregivende?"

"Lad så være. Dernæst kommer, hvad det er, du vil fortælle mig. Vil du fortælle mig, at du er formuende?"

"Nej."

"Så giftede du dig altså med mig under et falsk foregivende?"

"Var du så enfoldig en lykkejæger, at du bedrog dig selv, eller var du så grådig og grisk, at du var alt for villig til at lade dig skuffe af skinnet, er det så min skyld, du eventyrer?" spørger hun skarpt.

"Jeg spurgte Veneering, og han sagde, at du var rig."

"Veneering! Hvad ved Veneering om mig?"

"Var han ikke din formynder?"

"Nej. Jeg havde ingen anden formynder end ham, du så den dag, da du svigagtigt giftede dig med mig. Og hans formynderskab var ikke videre vanskeligt, da det kun drejede sig om en livrente på hundrede og femten pund om året. Jeg tror, at der er nogle shillings eller pence mere, hvis du er meget nøjeregnende."

Han kaster et ingenlunde kærligt blik til deltagerinden i hans sorger og glæder og mumler noget, men tvinger sig dog.

"Spørgsmål for spørgsmål. Nu kommer turen til mig. Hvad bragte dig til at holde mig for formuende?"

"Du selv bragte mig til det. Vil du måske nægte, at du altid fremstillede dig for mig i dette lys?"

"Men du spurgte samtidig nogen ... nå, indrømmelse for indrømmelse: du spurgte nogen?"

"Jeg spurgte Veneering."

"Og Veneering vidste lige så meget om mig, som han vidste om dig, eller som nogen ved om ham."

Efter atter tavse at have gået et stykke standser den nygifte kone pludselig for lidenskabeligt at sige:

"Jeg tilgiver aldrig Veneering'erne dette!"

"Jeg heller ikke," svarer den nygifte mand.

Derpå går de videre, idet hun borer disse vrede huller i sandet, og han slæber den modfaldne hale efter sig. Ebben er lav og synes at have kastet dem højt op på den nøgne strand. En måge kommer flyvende hen over deres hoveder og håner dem. Nys havde de brune banker et gyldent skær, men se, nu er de kun fugtig jord. Et drillende brøl lyder ude fra havet, og de fjerne bølger styrter op på hinanden for at se på de narrede bedragere og gøre kåde, djævlaegtige krumspring.

"Vil du bilde mig ind, at du," tager hun atter barsk til orde, "når du taler om, at jeg giftede mig med dig for jordiske fordeles skyld, har troet det ligger inden for nogen rimelig sandsynligheds grænser, at jeg ville have giftet mig med dig for din egen skyld?"

"Dette spørgsmål har også sine to sider. Hvad vil du bilde mig ind, at du tror?"

"Sådan bedrager du mig først og håner mig bagefter!" udbryder damen med svulmende barm.

"På ingen måde. Jeg er ikke den, der begyndte. Det tveæggede spørgsmål var dit."

"Mit?" gentager den nygifte kone, og hendes parasol knækkes i hendes forbitrede hånd.

Han er blevet gusten hvid i ansigtet, og ildevarslende mærker er kommet for lyset omkring hans næse, som om Djævelen selv i de sidste få øjeblikke havde rørt ved den, men han forstår at tvinge sig, hun derimod ikke.

"Kast den bort," råder han hende koldblodigt med hensyn til parasollen, "du har gjort den ubrugelig og tager dig latterlig ud med den."

Derpå råber hun i sit raseri: "Forhærdede skurk!" til ham, og kaster den knækkede parasol sådan fra sig, at den rammer ham. Fingermærkerne bliver et øjeblik noget hvidere, men han vedbliver at gå ved siden af hende.

Hun brister i gråd og påstår, at hun er den ulykkeligste, mest bedragne, værst mishandlede af alle kvinder. Derpå siger hun, at hvis hun havde mod til at tage livet af sig, ville hun gøre det, kalder ham en skændig bedrager, spørger, hvorfor han ikke af ærgrelse over, at hans lumpne plan er mislykket, tager livet af hende under de nærværende gunstige omstændigheder, græder igen, bliver atter rasende og taler om bedragere og sætter sig til sidst grædende på en sten og har alle sit køns kendte og ukendte luner på en gang. Under hendes omskiftelser er de omtalte mærker i hans ansigt kommet og gået snart hist, snart her, ligesom hvide klapper på en fløjte, på hvilken den djævelske kunstner har spillet en melodi, ligesom også hans blege læber til sidst har åbnet sig, som om han var åndeløs af at løbe, men det er han ikke.

"Stå nu op, og lad os tale fornuftigt."

Hun bliver siddende på stenen uden at ænse ham.

"Stå op, siger jeg."

Idet hun løfter hovedet, ser hun ham hånligt i ansigtet og gentager: "Siger *du!* Siger *du!*"

Hun lader, som om hun ikke mærker, at hans øjne er fæstet på hende, mens hun atter sænker sit hoved, men hele hendes skikkelse røber, at hun mærker det med uro.

"Nok om det. Kom! hører du? stå op!"

Hun giver efter for hans hånd, rejser sig, og de går videre, men denne gang med ansigterne vendt mod deres bolig.

"Vi har begge bedraget og er begge blevet bedragede," siger han. "vi har begge bidt og er begge blevet bidt. Sådan er forholdet i al korthed fremstillet."

"Du opsøgte mig –!"

"Stille! Lad os ikke tale mere om det. Vi ved alt for godt, hvordan sammenhængen er. Hvorfor skulle vi tale om det, når vi ikke kan skjule det? Videre altså. Jeg er blevet skuffet og spiller en dårlig rolle."

"Er jeg da for intet at regne?"

"Jo vist, og jeg var kommet til dig, hvis du havde ventet et øjeblik. Også du er blevet skuffet og spiller en dårlig rolle."

"En krænket rolle."

"Nu er du kold nok, Sophronia, til at indse, at du ikke kan være krænket, uden at jeg også er krænket, og at derfor ordet alene ikke er nok. Når jeg ser tilbage, undrer det mig, at jeg kan have været tåbe nok til i den grad at have ladet mig tage ved næsen af dig."

"Og når jeg ser tilbage –" afbryder den nygifte kone ham grædende.

"Og når du ser tilbage, undrer det dig, at du kan have været – tillader du, at jeg bruger ordet?"

"Meget gerne, da der er så god grund til det."

"- tåbe nok til i den grad at have ladet dig tage ved næsen af mig. Men tåbeligheden er blevet udført på begge sider. Hvad følger af dette?"

"Skam og elendighed," svarer den nygifte kone bittert.

"Det ved jeg dog ikke. En gensidig overenskomst følger af det, og jeg tror, at den vil hjælpe os igennem. Her deler jeg, hvad jeg har at sige – giv mig din arm, Sophronia – i tre dele for at gøre det kortere og tydeligere. For det første er det nok at være blevet narret, uden at man har den ærgrelse, at nogen får at vide, at man er blevet narret. Vi vil derfor enes om at holde det skjult! Er du enig?"

"Hvis det er muligt, ja."

"Muligt? Vi har ført hinanden tilstrækkeligt bag lyset! Kan vi i forening føre verden bag lyset? Ja! – For det andet skylder vi Veneering'erne og alle andre mennesker det ønske, at de må blive narret, ligesom vi er blevet narret. Er vi enige om det?"

"Ja."

"Nu kommer vi let til det tredje. Du har kald mig en eventyrer. Det er jeg. På tydeligt engelsk, det er jeg. Det er du med, min ven. Det er så mange. Vi er enige om at tie med vor hemmelighed og i forening at arbejde på at fremme vore planer."

"Hvilke planer?"

"Enhver plan, der kan skaffe os penge. Ved vore planer forstår jeg vor fælles fordel. Er du enig med mig?"

Efter at have tænkt sig lidt om svarer hun: "Ja, såmænd."

"Ser du, hvor let det gik? Nu kun en halv snes ord til. Vi kender hinanden fuldstændigt. Lad dig ikke friste til at drille mig med, hvad du ved om mig, da det er det samme, som jeg ved om dig, og du ved at drille mig, driller dig selv, og jeg ikke kan lide at høre det. Efter at vi har indgået denne overenskomst, er det bedst at lade det fare. – Endnu et. Du har

været hidsig i dag. Lad dig ikke forlede til oftere at blive det, for jeg er selv hidsig som en djævel."

Da denne lovende ægteskabskontrakt således var blevet aftalt og underskrevet, gik det lykkelige par hjem. Hvis disse djævelske fingermærker, da de viste sig på Alfred Lammle, Esquires, blege og åndeløse ansigt, havde tilkendegivet, at han havde fattet det forsæt at kue sin dyrebare hustru, mrs. Alfred Lammle, ved at afføre hende enhver levning af virkelig eller påtaget selvagtelse, skulle det synes, som om dette forsæt øjeblikkelig var blevet udført. Den unge dame trængte såre lidt til pudder nu i sit nedadvendte ansigt, mens han i den nedgående sol førte hende hjem til deres lyksaligheds bolig.

11. Podsnapperi

Podsnap sad lunt inden døre og stod meget højt i sine egne tanker. Efter at have begyndt med en god arv havde han giftet sig med en god arv, haft lykken i høj grad med sig i søassurancefaget og var fuldkommen tilfreds. Han kunne aldrig fatte, hvorfor ikke alle var fuldkommen tilfredse, og vidste med sig selv, at han foregik samfundet med et glimrende eksempel på at være særdeles veltilfreds med de fleste ting og først og fremmest mest med sig selv.

Da Podsnap sådan var så lykkelig at kende sin egne fortjenester og sin egen vigtighed, holdt han det for en afgjort sag, at alt, hvad han stødte bag ved sig, stødte han ud af tilværelsen. Der var noget vældig afgørende, for ikke at tale om noget såre nemt ved denne måde at affærdige ubehageligheder på, der havde hjulpet meget til at stille ham på hans ophøjede plads i hans egen tilfredshed. "Jeg bryder mig ikke om at kende det. Jeg ønsker ikke at diskutere det. Jeg indrømmer det ikke!" Podsnap havde endog skaffet sig et ejendommeligt sving med sin højre arm ved at fri verden for dens vanskeligste problemer, idet han med disse ord og rød i ansigtet fejede dem bag ved sig og følgelig helt bort, for de ærgrede ham.

Podsnaps verden var hverken i moralsk eller ikke engang i geografisk henseende nogen synderlig stor verden, eftersom han, skønt hans forretning støttede sig på handel med andre lande, med hint vigtige forbehold mente, andre lande ikke var en bønne værd, og i en afgørende tone viste om deres sæder og skikke: "Ikke engelske!" og vupti! blev de fejet bort med et sving med armen og et hånlige mine. For øvrigt stod verden op

klokken otte, ragede sig glat et kvarter efter, spiste morgenmad klokken ni, gik til City klokken ti, kom hjem klokken halv seks og spiste til middag klokken syv. Podsnaps forestillinger om kunst og videnskab i deres helhed kunne udtrykkes sådan. Litteratur: stor tryk, givende en ærbødig skildring af at stå op klokken otte, rage sig glat et kvarter efter, spise morgenmad klokken ni, gå til City klokken ti, komme hjem klokken halv seks og spise til middag klokken syv. Maler- og billedhuggerkunst: modeller og portrætter, forestillende professorer at stå op klokken otte osv. osv. Musik: en respektabel præstation (uden variationer) på strenge- og blæseinstrumenter, adstadigt udtrykkende at stå op klokken otte, rage sig glat osv. osv. Ellers burde intet være tilladt disse samme landstrygere, kunsterne og videnskaberne under straf af bandlysning, ellers burde intet være nogensteds.

Som en så udmærket, agtbar mand vidste Podsnap, at det pålåg ham at tage Forsynet under sin beskyttelse, og følgelig vidste han altid, hvad Forsynet mente. Underordnede og mindre agtbare mennesker kunne tage fejl af det, men Podsnap aldrig. Det var højst mærkeligt – og det må have været meget behageligt – at det, Forsynet mente, uvægerligt var det, Podsnap mente.

Disse kunne siges at have været de trosartikler og de regler, som nærværende kapitel tager sig den frihed efter deres repræsentant at kalde podsnapperi. De var indskrænket inden for snævre grænser, ligesom Podsnaps eget hoved var afgrænset af hans flipper, og de udtaltes med en højt klingende pomp, der smagte af Podsnaps egne støvlers knirken.

Der var en miss Podsnap, og denne unge gyngestol oplærtes i sin moders kunst at courbettere på en statelig måde uden nogen sinde at komme af stedet, men den høje, moderlige anstand var endnu ikke blevet hende indgivet, og i virkeligheden var hun også kun et lidet udviklet pigebarn med høje skuldre, et modløst sind, kolde albuer og en raspet næse, der syntes nu og da at titte forfrossen fra barndoms- ud i ungdomsalderen og at gyse tilbage igen, overvældet af hendes moders hovedtøj og af hendes fader fra hoved til fod – knust under podsnapperiets tunge vægt.

En institution i Podsnaps tanker, som han kaldte "den unge person", kan man tænke sig levendegjort i miss Podsnap. Det var en møjsommelig og fordringsfuld institution, da enhver ting i hele den vide verden skulle tilpasses og tilfiles efter den. Spørgsmålet ved enhver ting var, om den ville bringe blodet op i den unge persons kinder. Og det møjsommelige ved den unge person var, ifølge Podsnap, at hun altid syntes tilbøjelig til at blive blussende rød, hvor det slet ikke var nødvendigt. Der syntes ikke at være nogen skellinje mellem den unge persons overdrevne uskyldighed og en anden persons brødefulde samvittighed. Skulle man tro Podsnap på ordet, var de sobreste afskygninger af drap, hvidt, lilla og gråt alle til hobe luende rødt for denne møjsommelige tyr af ung person.

Podsnaps boede i en skyggefuld krog ved Portman Square. De var mennesker, som helt sikkert ville bo på skyggesiden, hvor de så boede. Miss Podsnaps liv havde fra hendes første fremkomst på denne planet været temmelig skyggeagtigt, for da hendes unge person ikke mentes at ville have synderlig godt af omgang med andre unge personer, var hun blevet

indskrænket til omgang med ikke videre åndsbeslægtede ældre personer og svært bohaver. Hendes første indtryk af livet stammede særlig fra dets afspejlinger i hendes faders støvler, valnødde- og rosentræsbordene i de mørke selskabssale og deres sortsmudsede kæmper af spejle og havde derfor et mørkladent præg. Det var derfor ikke så underligt, at hun nu, når hun de fleste dage blev rullet omkring i parken ved siden af sin moder i en høj, æggekagefarvet phaeton, over forlæderet på dette køretøj tog sig ud som en bange ung person, der sad op i sin seng for at kaste et forbavset blik på tingene i almindelighed og længtes inderligt efter at stikke hovedet under dynen igen.

"Georgiana er snart atten år," sagde Podsnap til sin kone.

"Ja, snart atten år," sagde hun indrømmende.

"Vi kommer vist til at have nogle mennesker hos os på Georgianas fødselsdag," sagde han.

"Hvilket vil sætte os i stand til at blive kvit med dem, der har en indbydelse til gode," sagde hun.

Sådan gik det til, at de udbad sig æren af sytten af deres hjertensvenners selskab til middag, og satte andre hjertensvenner i stedet for dem af de oprindelige sytten hjertensvenner, som dybt beklagede, at et tidligere løfte hindrede dem i at have den ære at spise hos mr. og mrs. Podsnap efter deres venlige indbydelse, og at mrs. Podsnap sagde om alle disse utrøstelige personer, når hun krydsede dem af med en blyant på sin liste: "I hvert tilfælde indbudt og ekspederet", og at de på denne nemme måde affærdigede en hel del hjertensvenner og følte deres samvittighed meget lettere.

Der var fremdeles andre af deres hjertensvenner, som ikke havde ret til at blive bedt til middag, men havde adkomst til at

blive indbudt til at komme og nyde en bid lammefjerdingsdampbad klokken halv ti. For at kunne få alle disse personer fra hånden, føjede mrs. Podsnap et lille og tidligt aftenselskab til middagsselskabet og så indenfor i musikhandelen for at bese en spilledåse, der skulle komme og spille op til en lille dans.

Mr. og mrs. Veneering og mr. og mrs. Veneerings splinterny brud og brudgom hørte til middagsgæsterne, men i øvrigt havde det Podsnapske hus intet til fælles med Veneering'ernes. Podsnap kunne finde sig i smag hos en parvenu, der trængte til sådan noget, men var selv langt ophøjet over den slags. Hæslig soliditet var særkendet for det Podsnapske sølvtøj. Alt var gjort til at se så tungt ud som muligt og til at tage så megen plads, som det kunne. Enhver ting sagde pralende: "Her ser du så meget af mig i min styghed, som om jeg kun var af bly, men jeg har i mig så og så mange unzer ædelt metal til så meget unzen. Kunne du ikke have lyst til at lade mig smelte?" En tyk, skrævende opsats, fuld af knopper, der snarere så ud som udslet end som prydelser, holdt dette foredrag fra et grimt fodstykke midt på bordet. Fire vinkølere af sølv, hver udstyret med fire stirrende hoveder, hvert især med en tyk, udfordrende sølvring i ethvert af dets øren, udbredte denne tanke op og ned ad bordet og overleverede den til de tykmavede sølvsaltkar. Alle de tykke sølvskeer og gafler spilede munden op på gæsterne udtrykkelig i den hensigt at støde tanken ned i halsen på dem med hver mundfuld, de spiste.

Flertallet af gæsterne lignede sølvtøjet og omfattede adskillige tunge genstande, der vejede Gud ved hvor meget, men der var en udlænding iblandt dem, som Podsnap havde

indbudt efter en levende kamp med sig selv, idet han troede, at hele det europæiske fastland havde indgået et forbund på liv og død mod den unge person, og de viste ikke alene hos Podsnap, men også hos alle andre, en underlig tilbøjelighed til at opføre sig mod ham, som om han var et tunghørt barn.

Som en delikat indrømmelse over for denne uheldigfødte udlænding havde Podsnap forestillet sin kone for ham som "*madame*" Podsnap, og sin datter som "*mademoiselle*" Podsnap med lyst til at tilføje "*ma fille*", fra hvilket dristige vovestykke han dog havde afholdt sig. Da der dengang ikke var kommet andre end Veneering'erne havde han i en nedladende, forklarende tone tilføjet "*monsieur*" Veneering og var derpå begyndt at tale engelsk.

"Hvad synes De om London?" spurgte Podsnap nu fra sit standpunkt som vært, som om han gav det døve barn et eller andet i skikkelse af pulver eller mikstur; "London, *Londres*, London."

Den udenlandske herre beundrede den.

"Finder De den meget stor?" spurgte Podsnap bredt.

Den udenlandske herre fandt den meget stor.

"Og meget rig?"

Den udenlandske herre fandt den unægtelig "*énormément riche*".

"Uhyre rig, siger vi," svarede Podsnap nedladende. "Vi udtaler ikke g'et som sch: Vi siger rig."

"Rig," gentog den udenlandske herre.

"Og finder De," fortsatte Podsnap med værdighed, "mange slående vidnesbyrd om vor britiske forfatning på gaderne i verdens hovedstad London, *Londres*, London?"

Den udenlandske herre bad sig undskyldt, men han forstod ham ikke rigtig.

"Den britiske forfatning," forklarede Podsnap, som om han underviste i en asylskole. "Vi siger britisk, De derimod '*britannique*' ved jeg nok," tilføjede han tilgivende, som om skylden ikke var den udenlandske herres. "Forfatningen."

Den udenlandske herre sagde: "*Mais* ja, jeg kender den."

En ung, gulbleg herre med briller og en knudret pande vakte her, siddende i en overtallig lænestol ved et hjørne af bordet, levende sensation ved med opløftet røst at sige "æske!" og derpå at tie bomstille.

"*Mais oui*," sagde den udenlandske herre og vendte sig om imod ham. "*Est-ce-que? Quoi donc?*"

Men da den gulblege herre med den knudrede pande for tiden havde lettet sig for alt, hvad han havde fundet bag sine knuder, sagde han for tiden ikke mere.

"Jeg spurgte," sagde Podsnap, idet han igen optog tråden i sit foredrag, "om De på vore gader, som vi ville sige, på vor '*pavé*', som De ville sige, har mærket tegn –"

Med tålmodig høflighed bad den udenlandske herre sig undskyldt: "Hvad er tegn?"

"Mærker, kendetegn forstår De, spor."

"Ah! Af en '*est*'?" spurgte den udenlandske herre.

"Vi siger hest," sagde Podsnap overbærende, "her i landet udtaler vi h'et og siger hest."

"Undskyld," sagde den udenlandske herre, "jeg gør stadig fejl."

"Vort sprog," sagde Podsnap med klædelig vidende om aldrig at gøre fejl, "er vanskeligt. Det er et rigt sprog og vanskeligt for

fremmede. Jeg vil ikke gå videre i mit spørgsmål."

Men den knudrede herre, der nødig ville lade det fare sagde atter i en vanvittig tone "æske!" og tav igen bomstille.

"Det vedrørte kun," forklarede Podsnap med en følelse af fortjenstlig ejendomsret, "vor forfatning. Vi englændere er meget stolte af vor forfatning. Den blev skænket os af Forsynet. Intet andet land er så heldigt som dette."

"Men andre lande," sagde den udenlandske herre, "hvordan kommer de ud af det?"

"De kommer ud af det – det gør mig ondt at skulle sige det – som de bedst kan."

"Det var lidt partisk af Forsynet," sagde den udenlandske herre smilende, "for området er ikke stort."

"Unægtelig," indrømmede Podsnap, "men sådan er det. Det var landets frihedsbrev. Denne ø blev lyksaliggjort med ligefrem udelukkelse af alle andre lande. Var vi kun lutter englændere her til stede," tilføjede mr. Podsnap, idet han så omkring på sine landsmænd, dybt grebet af sit emne, "ville jeg sige, at der hos englænderen findes en forening af egenskaber, en tilbageholdenhed, en selvstændighed, en værdighed, en ro i forening med en mangel på alt, hvad der egner sig til at jage blodet op i kinderne på en ung person, som man forgæves vil søge blandt Jordens folkeslag."

Da Podsnap havde meddelt denne lille oversigt, blussede hans ansigt ved tanken om den fjerne mulighed, at dens rigtighed overhovedet kunne drages i tvivl af en ellen anden fordomsfuld borger fra et eller andet land, og med sit yndlingssving med sin højre arm skød han det øvrige Europa og hele Asien, Afrika og Amerika ud i det tomme rum.

Tilhørerne var blevet vældigt opbygget af dette ordskifte, og Podsnap, som mærkede, at han i dag var oppe, blev smilende og meddelsom.

"Har man hørt mere, Veneering," spurgte han, "om den heldige arving?"

"Ikke andet, end at han har fået formuen. Jeg hører, at folk nu kalder ham *den forgylde skarnager*. Fortalte jeg Dem ikke, at den unge dame, hvis tilkommende mand blev myrdet, er en datter af en af mine kontorister?"

"Jo, De gjorde, men jeg vil ønske, at De vil fortælle det en gang endnu her, da det er et mærkeligt tilfælde – mærkeligt, fordi den første efterretning om opdagelsen bragtes lige til Deres bord, da jeg var der, og mærkeligt, fordi en af Deres folk var så stærkt interesseret i det. De fortæller det jo nok, ikke sandt?"

Veneering var mere end villig til at fortælle, da han havde gjort stor lykke med Harmonmordet og brugt den selskabelige udmærkelse, det havde givet ham, til at skaffe sig flere dusin splinterny hjertensvenner. Ja, et sådant lykketræf til ville næsten have stillet ham tilfreds i denne retning. Idet han derfor henvendte sig til den fornemste af sine naboer, mens mrs. Veneering sikrede sig den næstfornemste, gik han til bunds i sagen og dukkede tyve minutter efter atter op af den igen med en bankdirektør i sine arme. Samtidig hermed dukkede mrs. Veneering ned i det samme vand efter en rig skibsmægler og bjergede ham ved hårtoppen. Derpå måtte mrs. Veneering fortælle en større kreds, at hun havde set den unge pige, der virkelig var smuk og, af hendes stilling at være, præsentabel. Dette gjorde hun med en så heldig stillen til skue af sine otte ørneagtige fingre og de klenodier, der omgav dem, at hun

lykkeligt og vel bjergede en general og hans kone og døtre, efter at de havde drevet om i en temmelig livløs tilstand, og ikke alene bragte liv i dem igen, men endog inden en times forløb gjorde dem til sine bedste venner.

Skønt Podsnap i almindelighed højlig ville have misbilliget de døde legemer i floder som upassende emner med hensyn til den unge persons kinder, havde han dog, hvad man kunne kalde en aktie i denne sag, der gjorde ham til medejer, og da den tilmed øjeblikkelig gav udbytte ved at afholde gæsterne fra at stirre målløse på vinafkølerne, betalte den sig, og han var glad.

Da lammefjerdingsdampbadet nu havde fået en tilsætning af vildt og nogle få stænk af konfekt og kaffe, var det fuldkommen færdigt, og badegæsterne kom, dog ikke før den diskrete automat var smuttet ind bag ved nodelistgitret på pianoet og der tog sig ud som en i et rosentræsfængsel vansmægtende fange. Og hvem var vel nu så glade som mr. og mrs. Lammle, han lutter munterhed og hun lutter klædelig tilfredshed, mens de af og til vekslede blikke som et par makkere ved et spillebord, der spillede et spil mod hele England!

Der var ikke synderlig meget ungdom blandt gæsterne, men der var heller intet ungdommeligt, altid dog med undtagelse af den unge person, i podsnapperiets trosartikler. Skaldede badegæster lagde armene over kors og talte med Podsnap på kamintæppet. Glatskæggede badegæster med hatten i hånden gjorde udfald efter mrs. Podsnap og trak sig tilbage. Luskende badegæster gik omkring og tittede ned i pæne kasser og kummer, som om de havde Podsnap'erne mistænkt for rapseri og ventede at finde et eller andet, de havde mistet, nede på bunden. Badegæster af det blidere køn sad og sammenlignede

stiltiende elfenbensskuldre. I al denne tid holdt stakkels lille miss Podsnap, hvis svage anstrengelser opslugtes af hendes moders pompøse gyngen, sig så meget, hun kunne, ude af øje og sind og syntes at gøre regning på mange lige så sørgelige fødselsdage. Det var underforstået som en artikel i podsnapperiets hofceremoniel, at der ikke måtte tales om dagen, og følgelig blev den unge dames fødsel skyet og omgået, som om alle var enige om, at det ville have været bedre, at hun aldrig var blevet født.

Lammle'rne holdt så meget af de kære Veneering'er, at de i nogen tid ikke kunne løsrive sig fra disse fortræffelige venner, men til sidst syntes enten et meget åbenlyst smil fra Lammles side eller en meget hemmelig opløftelse af et af hans rødlig øjenbryn – men ganske vist en af delene – at sige til mrs. Lammle: "Hvorfor spiller du ikke ud?" Og da hun derpå ved at se sig om opdagede miss Podsnap og syntes svarende at sige: "Dette kort?" og at få til svar: "Ja," gik hun hen og satte sig ved siden af miss Podsnap.

Mrs. Lammle var så glad ved at kunne smutte ind i en krog og få sig en lille rolig passiar. Det lod også til at skulle blive en meget rolig passiar, for miss Podsnap svarede ængsteligt: "Å, det er virkelig meget venligt af Dem, men jeg er bange for, at jeg ikke kan tale."

"Lad os gøre en begyndelse," sagde den indsmigrende mrs. Lammle med sit bedste smil.

"Å, jeg er bange for, at De vil finde mig meget enfoldig. Men moder kan tale."

Det var tydeligt nok at se, eftersom moder i dette øjeblik talte i sin sædvanlige korte galop med krummet hals og manke og

opspilede øjne og næsebor.

"Holder De måske af at læse?"

"Ja. I det mindste har jeg – ikke meget imod det."

"M-m-m-m-musik?" så indsmigrende var mrs. Lammle, at hun fik fem, seks m'er ind i ordet, før hun fik det ud.

"Jeg har ikke mod nok til at spille, selv om jeg kunne. Moder spiller."

"De holder da naturligvis af at danse?"

"Ak nej, på ingen måde."

"Ikke? De med Deres ungdom og ynde? De overrasker mig virkelig, kære!"

"Jeg kan ikke sige," svarede miss Podsnap efter længe at have tiet og kastet frygtsomme blikke på mrs. Lammles omhyggeligt i lave satte ansigt, "om jeg ville have holdt af det, hvis jeg havde været – De siger det jo ikke igen, vel?"

"Gud, aldrig, kære!"

"Nej, det tænkte jeg nok. Jeg kan altså ikke sige om jeg ville have holdt af det, hvis jeg havde været skorstensfejer på en majdag [Note 1](#)."

"Du gode Gud!" var det udråb, som forbavselsen aflokkede mrs. Lammle.

"Ja, jeg vidste nok, at De ville blive forundret. Men De siger det jo ikke igen, vel?"

"Min søde pige, De gør mig virkelig ti gange ivrigere nu, da jeg taler med Dem, efter ret at lære Dem at kende end jeg var, mens jeg sad derovre og så på Dem. Gid vi dog kunne blive rigtig gode venner! Regn mig for Deres sande veninde. Tro ikke, at jeg er en tvær, gammel, gift kone. Jeg er først for nylig blevet

gift og klæder mig endnu som brud, som De ser. Men hvad var det om skorstensfejerne?"

"Tys! Moder kan høre det."

"Nej, ikke der, hvor hun sidder."

"Det skal De ikke være så vis på," sagde miss Podsnap sagte.

"Nå, hvad jeg mener er, at de synes at finde fornøjelse i det."

"Og at De måske ville have fundet fornøjelse i det, hvis De havde været en af dem?"

Miss Podsnap nikkede.

"Nu finder De altså ikke fornøjelse i det?"

"Hvor er det muligt? Det er jo noget skrækkelig noget – var jeg ondskabsfuld – og stærk nok – til at tage livet af nogen, ville det være af min kavalier."

Dette var en så aldeles ny opfattelse af Terpsichores kunst, sådan som den udøves i selskabslivet, at mrs. Lammle så forbavset på sin unge veninde. Hendes unge veninde sad og legede nervøst med sine fingre i en bagbunden stilling, som om hun søgte at skjule sine albuer, men dette utopiske formål – i korte ærmer – syntes altid at være hendes livs harmløse opgave.

"Det klinger rædsomt, ikke?" sagde miss Podsnap med angerfuldt åsyn.

Mrs. Lammle, der ikke rigtig vidste, hvad hun skulle svare, opløste sig i en smilende opmuntring.

"Men det er og har altid været en sådan tortur for mig!" fortsatte miss Podsnap, "jeg er så bange for at være højtidelig, og det er så højtideligt! Ingen ved, hvad jeg led hos madame Sauteuse, hvor jeg lærte at danse og neje og andre frygtelige ting, eller hvor man i det mindste prøvede på at lære mig det. Moder kan gøre det."

"I ethvert tilfælde, min søde pige, er det da nu forbi."

"Ja, forbi er det, men derved er der intet vundet. Det er værre her end hos madame Sauteuse. Moder var der, og moder er her, men fader var der ikke, og der var ingen fremmede og ingen virkelige kavalierer. Å, nu taler moder med manden ved pianoet! Å, nu går moder hen til nogen! Å, jeg ved, at hun vil føre ham hen til mig! Å, lad være, lad være! Å, bliv borte, bliv borte!"

Disse fromme udråb udtalte hun med lukkede øjne og hovedet lænet mod væggen.

Men uhyret nærmede sig, lodset af moder, og moder sagde: "Georgiana, mr. Grompus," og uhyret greb sit offer og førte det bort til sin borg i øverste par. Derpå spillede automaten, der havde studeret sine folk, en blomster- og toneløs komposition, og seksten af podsnapperiets disciple gennemgik turene: 1) at stå op klokken otte og rage sig glat et kvarter efter. 2) spise frokost klokken ni. 3) gå til City klokken ti. 4) komme hjem halv seks. 5) spise til middag klokken syv og gøre stor kæde.

Mens disse højtideligheder foregik, nærmede den kærligste af alle ægtemænd, Alfred Lammle, sig den kærligste af alle hustruer, mrs. Lammles stol og legede, bøjet over dens ryg, nogle sekunder med hendes armbånd. Som en lille modsætning til denne kortvarige, overfladiske legen kunne man have mærket en mørk opmærksomhed i hende ansigt, mens hun sagde nogle ord med øjnene fæstet på Lammles vest og syntes til gengæld at få en tilrettevisning. Men det skete alt sammen, ligesom et åndepust svinder bort fra et spejl.

Da den store kæde nu var blevet sammennittet indtil det sidste led, holdt automaten op, og de seksten gjorde, to og to, en spadseretur mellem møblerne. Herved var uhyrets

uvidenhed glædeligt iøjnefaldende, for i den tro at han rigtig glædede miss Podsnap, trak dette velvillige uhyre en peripatetisk skildring af et bueskydningsmøde ud til mulighedens yderste grænse, mens hans offer, som gik i spidsen for optøget af de seksten, der langsomt gik rundt ligesom en kredsende begravelse, kun en eneste gang slog øjnene op for at tilkaste mrs. Lammle et blik, der vidnede om dyb fortvivelse.

Omsider opløstes toget ved det voldsomme komme af en muskatnød i en bolle negus, for hvilken salsdøren fløj op, som om det havde været for en kanonkugle. Mens denne vellugtende genstand, opløst i en masse farvet, varmt vand, blev budt om, vendte miss Podsnap tilbage til sin plads ved siden af sin ny veninde.

"Ak, min Gud," sagde hun, "nu er da det overstået. Jeg håber da, at De ikke så på mig?"

"Hvorfor det, kære?"

"Å, jeg ved alt om mig selv."

"Jeg vil sige Dem noget, som jeg ved om Dem," svarede mrs. Lammle i sin vindende tone, "og det er, at De er aldeles urimelig undselig."

"Moder er det ikke. – Jeg afskyr Dem. Gå Deres vej!" Denne salve rettedes hviskende mod den galante Grompus, fordi han i forbigående havde sendt hende et indsmigrende blik.

"Tilgiv, at jeg ikke kan indse, min kære miss Podsnap," begyndte mrs. Lammle, men blev afbrudt af den unge dame.

"Skulle vi virkelig blive venner – og jeg tror, at vi ville blive det, da De er den eneste, der nogen sinde har foreslået mig det

– så lad os ikke være højtidelige. Det er skrækkeligt nok at være miss Podsnap, uden at kaldes for det. Kald mig Georgiana."

"Kæreste Georgiana," begyndte mrs. Lammle igen.

"Tak."

"Kæreste Georgiana, tilgiv, at jeg ikke kan indse, hvorfor det, at Deres moder ikke er undselig, skulle være en grund for Dem til at være det."

"Indser De virkelig ikke det?" spurgte miss Podsnap, idet hun pillede forlegen på sine fingre og stjålent fæstede sine øjne snart på mrs. Lammle og snart på gulvet. "Så er det det måske heller ikke."

"Min søde Georgiana, De retter Dem alt for villigt efter min ringe mening. Ja, det er ikke engang en mening, bedste pige, men kun en tilståelse om min enfoldighed."

"Å, De er ikke enfoldig. Jeg er enfoldig, men De kunne ikke have fået mig til at tale, hvis De havde været det."

Der rørte sig noget i mrs. Lammles samvittighed ved denne opdagelse af, at hun havde opnået et øjemed, som fremkaldte rødme nok i hendes ansigt til at gøre det mere livfuldt, mens hun sad og smilede med sit bedste smil ad sin kære Georgiana og med kærlig spøgefuldhed rystede på hovedet. Ikke fordi det havde noget på sig, men Georgiana syntes om det.

"Hvad jeg mener," fortsatte Georgiana, "er, at da moder er så vel udstyret med højtidelighed, og da der er så megen højtidelighed ved fader, og da der er så megen højtidelighed overalt – jeg mener, i det mindste overalt, hvor jeg er – gør det mig, der slet ikke er højtidelig og er så bange for at være det – jeg udtrykker mig meget dårligt – jeg ved ikke, om De kan forstå, hvad jeg mener?"

"Fuldkommen, kæreste Georgiana!" begyndte mrs. Lammle allerede med alskens beroligende kneb, da den unge dames hoved i det samme atter faldt tilbage mod væggen og hendes øjne lukkede sig.

"Å, nu er moder højtidelig med nogen med et glas i øjet! Å, jeg ved, at hun vil føre ham herhen! Å, bliv borte, bliv borte! Å, han skal være min kavalier! Hvad skal jeg gøre?"

Denne gang ledsagede Georgiana sine udråb med at stampe i gulvet og var helt fortvivlet. Men det var umuligt at undslippe den majestætiske mrs. Podsnap, da hun nærmede sig med en trippende herre. Med det ene øje skruet helt sammen og det andet indfattet i glas og ramme så han ud ad dette organ, som om han opdagede miss Podsnap på bunden af en lodret skakt, bragte hende op og trippede bort med hende. Derpå spillede fangen ved pianoet en ny komposition, der udtrykte hans længsel efter frihed, og andre seksten foretog de tidligere tungsindige bevægelser, og den trippende kavalier tog miss Podsnap med på en møbelvandring, som om han havde undfanget en splinterny idé.

En vildfaren person med et spagfærdigt væsen, der var vandret hen til kamintæppet og kommet ind mellem de der i samtale med Podsnap samlede stammehøvdinge, bragte imidlertid Podsnap i harnisk ved en højst udannet ytring, der ikke var noget mindre end en hentydning til den omstændighed, at en halv snes mennesker nylig var døde på gaden af sult. Dette var åbenbart upassende efter bordet. Det passede sig ikke for den unge persons kinder. Det røbede ingen god smag.

"Jeg tror det ikke," sagde Podsnap, idet han skød det fra sig.

Den spagfærdige mand var bange for, at det måtte opfattes som en kendsgerning, eftersom ligsynene og dødelighedstabellerne godtgjorde det.

"Så var det deres egen skyld," sagde Podsnap.

Veneering og andre stammeældste lovpriste denne udvej, der både var en genvej og en bred vej.

Manden mumlede noget om, at det efter omstændighederne at dømme ganske vist så ud, som om hungerdøden var blevet de pågældende misdædere påtvunget, som om de på deres elendige måde havde nedlagt deres svage indsigelser imod den, som om de ville have taget sig den frihed at afværge den, hvis de havde kunnet, som om de i det hele taget helst ikke ville være sultet ihjel, hvis ingen havde haft noget imod det.

"Der findes ikke," sagde Podsnap, blussende af vrede, "noget land i verden, hvor der sørges så smukt for de fattige, som her i landet."

Det var den spagfærdige mand fuldkommen villig til at indrømme, men det gjorde måske endog sagen værre, da det viste, at der måtte være noget forfærdelig galt et eller andet sted.

"Hvor?" sagde Podsnap.

Manden mente, at det muligvis ville være godt, om man rigtig for alvor søgte at opdage hvor.

"Ah! Det er en let sag at sige et eller andet sted, men ikke så let en sag at sige hvor! Men jeg mærker, hvortil De sigter. Jeg så det straks: Centralisation. Nej. Aldrig med mit samtykke. Ikke engelsk."

En bifaldende mumlen steg op fra stammehøvdingene, som om de ville sige: "Der fik De ham! Hold ham nu fast!"

Han vidste ikke, mente den spagfærdige mand om sig selv, at han sigtede til nogen isation. Han havde ingen forkærlighed for nogen isation, det han vidste af, men han blev unægtelig mere rystet af sådanne skrækkelige tildragelser end af noget navn, selv om det havde nok så mange stavelser. Turde han spørge, om det nødvendigvis var engelsk at dø af mangel og nød?

"De ved, hvor stor Londons befolkning er, tænker jeg."

Manden tænkte, at han vidste det, men mente desuden, at den aldeles intet havde med sagen at gøre, når lovene kun blev godt håndhævet.

"Og De ved, i det mindste håber jeg, at De ved, af det er Forsynets vilje, at der skal være fattige til?"

Manden håbede ligeledes, at han vidste det.

"Det er mig kært at høre," sagde Podsnap umådelig vigtigt, "det vil gøre Dem mere forsigtig med at gå i rette med Forsynet."

Med hensyn til denne tåbelige og vanhellige talemåde, sagde den spagfærdige mand, for hvilken Podsnap ikke var ansvarlig, var han ikke bange for at skulle komme til at gøre noget så umuligt, men –

Men nu følte Podsnap, at det var på tide at gøre det af med denne mand, og sagde:

"Jeg må undslå mig for at fortsætte denne pinlige diskussion. Den er ikke behagelig for mine følelser. Jeg har sagt, at jeg ikke indrømmer disse ting. Jeg har ligeledes sagt, at hvis de indtræffer – ikke fordi jeg indrømmer det – er skylden de lidendes egen. Det tilkommer ikke *mig*," fortsatte Podsnap med stærkt eftertryk på *mig*, som om han ville tilføje, *men måske meget vel Dem*, "det tilkommer ikke mig at dadle Forsynets

gerninger. Jeg har bedre forstand, håber jeg, og jeg har sagt, hvad der er Forsynets hensigter. Desuden," sagde Podsnap, idet han blussede helt oppe mellem sine hårbørster, med en stærk følelse af personlig fornærmelse, "er emnet højst ubehageligt. Ja, jeg vil gå så vidt at kalde det modbydeligt. Det egner sig ikke til at blive bragt på bane blandt vore hustruer og unge personer, og jeg –"

Her sluttede han med et sådant sving med sin arm, som mere udtryksfuldt end ord tilføjede, "og jeg fjerner det fra Jordens overflade."

Samtidig med denne slukning af den spagfærdige mands virkningsløse ild kom Georgiana, efter at have forladt den trippende oppe i en allé af sofaer i en *cul de sac* af en balsal, hvorfra han måtte finde tilbage, som han bedst kunne, atter hen til mrs. Lammle, og hvem andre kunne vel være hos mrs. Lammle end hendes mand? Hvor han holdt af hende!

"Elskede Alfred, her er min veninde. Dyrebareste Georgiana, næst efter mig må De holde mest af min mand."

Lammle var stolt af så snart at blive udmærket ved denne særlige anbefaling til miss Podsnaps velvilje, men var Lammle tilbøjelig til skinsyge mod sin dyrebare Sophronias venskaber, ville han være skinsyg over hendes følelse for miss Podsnap.

"Sig Georgiana, min ven," afbrød hans kone ham.

"Tør – tør jeg? – Georgiana." Mr. Lammle ledsagede sin udtale af navnet med et elegant fingerkys. "For jeg har aldrig set Sophronia – der ikke er vant til hurtigt at fatte godhed for nogen – så tiltrukket og fængslet, som hun er af – tør jeg atter sige det? – af Georgiana."

Genstanden for denne hyldest sad temmelig urolig og sagde så noget forlegen, idet hun vendte sig om mod mrs. Lammle:

"Jeg forstår ikke, hvorfor De synes om mig! Jeg kan virkelig ikke tænke mig det."

"For Deres egen skyld, dyrebareste Georgiana. Fordi De er så forskellig fra Deres omgivelser."

"Nå, det kan være, for jeg tror, at jeg synes om Dem, fordi De er så forskellig fra alle mine omgivelser," sagde Georgiana med et lettende smil.

"Vi må gå hen til de andre," mente mrs. Lammle, idet hun med tilsyneladende ulyst rejste sig under et almindeligt opbrud. "Vi er jo sande venner, kære Georgiana."

"Ja, sande venner."

"God nat, min kære pige!"

Hun havde vundet en magt over den sky natur, på hvilken hendes smilende øjne var fæstet, for Georgiana holdt hendes hånd, mens hun i en hemmelighedsfuld og halvt forskrækket tone svarede:

"Glem mig ikke, når De er gået, og kom snart igen. God nat!"

Hvor fortryllende at se ægteparret Lammle tage afsked på en så takkelig måde og gå så ømt og kærligt ned ad trappen med hinanden! Ikke fuldt så fortryllende var det at se deres smilende ansigter blive lange og tankefulde, da de satte sig gnavne hver i sit hjørne i deres lille karet, men det var jo også et syn bag kulisserne, som ingen så, og som heller ingen skulle se.

Nogle plumpe, tunge køretøjer, der var bygget efter samme model som det Podsnapske sølvtøj, bortførte de tunge genstande blandt gæsterne, der vejede, Gud ved hvor meget, og de mindre kostbare genstande kom bort på forskellige måder,

og det Podsnapske sølvtøj blev bragt i seng. Mens Podsnap stod med ryggen mod kaminen i selskabssalen og trak op i sine flipper, ligesom en hane på en mødding, der bryster sig midt iblandt sine ejendele, kunne intet have forbavset ham mere end en hentydning til at miss Podsnap eller enhver anden, vedbørligt født og båret ung person ikke kunne gemmes hen ligesom sølvtøjet, tages frem, tælles, vejes og vurderes ligesom sølvtøjet. At en sådan ung person muligvis kunne nære et brændende attrå i sit hjerte efter noget, der var yngre eller mindre ensformigt end sølvtøjet, eller at en sådan ung persons tanker kunne søge at overskride den i nord, syd, øst og vest af sølvtøj afgrænsede egn, var en unaturlig forestilling, som han straks ville have svunget ud af verden. Dette hidrørte måske på en måde fra, at Podsnaps rødmende unge person var så at sige lutter kind, hvorimod der er en mulighed for, at der kan gives unge personer af en noget mere sammensat natur.

Gid Podsnap havde kunnet høre, at han blev kaldt "den karl" under en kort samtale, som forefaldt mellem mr. og mrs. Lammle, mens de rullede hjem hver i sit hjørne!

"Er du vågen, Sophronia?"

"Er det rimeligt, at jeg skulle sove?"

"Ja, meget rimeligt, skulle jeg tro, efter et selskab hos den karl. Læg mærke til, hvad jeg nu vil sige."

"Jeg har jo lagt mærke til, hvad du allerede har sagt. Hvad andet har jeg gjort den hele aften?"

"Læg mærke til, siger jeg," gentog han med stærkere stemme, "hvad jeg nu vil sige. Pas godt på denne tøs. Hold fast på hende. Du har hende i dit garn og må ikke lade hende slippe. Hører du?"

"Jeg hører."

"Jeg forudser, at der er penge at tjene ved det, foruden at vingerne måske kunne blive stækkede på den karl. Vi skylder hinanden penge, ved du."

Mrs. Lammle vred sig helt under denne påmindelse, men kun så meget, at det på ny rystede hendes parfumerier og essenser ud i atmosfæren i den lille karet, da hun igen satte sig til rette i sit eget mørke hjørne.

Note 1: 1. maj er fra gammel tid en højtidsdag for Londons skorstensfejere, hvor de holder fri og morer sig.

12. En ærlig mands ansigts sved

Mortimer Lightwood og Eugene Wrayburn nød sammen i Lightwoods kontor et middagsmåltid hentet fra en restaurant. De var nylig blevet enige om at gå i kompagniskab, havde lejet et møbleret ungkarlelandsted ved Hampton på bredden af Themsen med en plæne og et bådhus og alt tilbehør og ville glide med strømmen gennem sommeren og den lange retsferie.

Det var endnu ikke sommer, men forår, dog ikke det blide, æteriske, milde forår som i Thomsons årstider, men det bidende forår med østlige vinde som i Johnsons, Jacksons, Dicksons, Smiths og Jones' årstider. Den skærende blæst savede snarere end den blæste, og mens den savede, hvirvlede savspånerne omkring savgraven. Hver gade var en savgrav, og enhver fodgænger stod i graven og blindedes og kvaltes af savspånerne.

De gådefulde papirer, der sættes i omløb i London, når det blæser, kredsede hist og her og overalt. Hvorfra kunne de komme og hvorhen går de? De hænger på enhver busk, flagrer i ethvert træ, fanges i flugten af de elektriske telegrafråde, hjemsøger enhver indhegning, drikker ved enhver gadepost, kryber sammen ved enhver rendestensrist, gyser på enhver græsplet og søger forgæves hvile bag jerngitrenes legioner. I Paris, hvor intet går til spilde, så yppig og ødsel en by det end er, men hvor vidunderlige menneskelige myrer kryber ud af huller og opsamler enhver pjalt, findes intet sådant. Der blæser der kun støv. Der høster skarpe øjne og stærke maver endog østenvinden og bringer et eller andet ud af den.

Blæsten savede, og savspånerne hvirvlede. Buskene vred deres mangfoldige hænder og sukkede over, at de af solen havde ladet sig forlede til at springe ud. Det unge løv tæredes hen. Spurve angrede, ligesom mænd og kvinder, at de så tidligt havde indgået ægteskab. Regnbuens farver viste sig, ikke i vårens blomsterpragt, men i de menneskers ansigter, som bed og kneb af kulden. Og stadig savede blæsten, og hvirvlede savspånerne.

Når forårsaftenerne er for lange og for lyse til at kunne lukkes ude, og det er et sådant vejr, viser den by som Podsnap så forklarende kaldte London, *Londres*, London sig fra sin værste side. Det er sådan en sort, uhyggelig by, der forener egenskaberne ved et rygende hus og en arrig kone. Sådan en gruset by. Sådan en trøstesløs by uden en rift i dens himmels blyfarvede hvælvning. Sådan en belejret by, der er omringet af Essex' og Kents store sumphære. Det følte de to gamle skolefæller, da de efter at have spist satte sig ved kaminen for at ryge. Den unge Blight var gået, opvarteren fra restauranten var gået, fadene og tallerkenerne var væk, vinen var ved at forsvinde – men ikke samme vej.

"Blæsten hyler heroppe," sagde Eugene og rørte op i ilden, "som om vi sad i et fyrstårn. Gid vi gjorde!"

"Tror De ikke, at det vil kede os?" spurgte Lightwood.

"Ikke mere end alt andet. Og der vil ingen tingrejser være at gøre. Men det er et egenkærligt hensyn, som vedkommer mig personlig."

"Og ingen klienter vil komme," tilføjede Lightwood, "ikke fordi det er noget egenkærligt hensyn, der i mindste måde vedkommer mig personligt."

"Levede vi på en ensom klippe i et stormfuldt hav," sagde Eugene, der holdt øjnene fæstet på ilden, mens han røg, "kunne lady Tippins ikke tage ud for at besøge os, eller, hvad der ville være endnu bedre, hun ville måske tage ud og gå til bunds. Folk kunne ikke indbyde en til bryllupsfrokoster. Der ville ikke være andre præcedenser at bryde sit hoved med end det simple og klare præcedens at passe fyret. Det ville være spændende at holde udkig efter vrag."

"Men i øvrigt," mente Lightwood, "ville der dog være en vis ensformighed ved et sådant liv."

"Det har jeg også tænkt på," sagde Eugene, som om han virkelig havde overvejet denne sag fra dens forskellige synspunkter med en sådan stilling for øje, "men det ville være en afgrænset ensformighed, som ikke ville strække sig ud over to personer. Nu er det for mig et spørgsmål, om en således afstukket og til dette omfang indskrænket ensformighed ikke ville være mere udholdelig end ens medmenneskers grænseløse ensformighed."

Lightwood lo og lod vinflasken gå videre, idet han sagde: "På vore bådture i sommer vil vi få lejlighed til at underkaste spørgsmålet en prøve."

"Å ja," indrømmede Eugene med et suk, "men det bliver kun så som så. Jeg vil håbe, at vi ikke vil gøre hinanden for meget af det."

"Med hensyn til Deres højtærede fader," sagde Lightwood, idet han førte ham hen på et emne, som de udtrykkelig havde aftalt at drøfte, og som altid var så glat som en ål at få fat på.

"Ja, med hensyn til min højtærede fader," gentog Eugene, idet han satte sig til rette i sin lænestol, "jeg ville hellere have

nærmet mig min højtærede fader ved lys som et emne, der kræver en smule kunstig glans, men vi vil tage fat på ham i skumringen, oplivet af skæret fra kaminen."

Med disse ord rørte han atter op i ilden og fortsatte, da han havde fået den til at blusse:

"Min højtærede fader har nede i den faderlige egn fundet en kone til sin i almindelighed ikke højtærede søn."

"Med penge naturligvis."

"Med penge naturligvis, ellers ville han ikke have fundet hende. Min højtærede fader – men lad mig forkorte den pligtskyldige tautologi ved for fremtiden at bruge M.H.F., det klinger militærisk og minder om hertugen af Wellington."

"Hvor De dog er en tåbelig fyr, Eugene!"

"Nej, slet ikke, forsikrer jeg Dem. Da M.H.F. altså på den klareste måde har, som han kalder det, forsørget sine børn ved fra den time, ethvert af dem blev født, og undertiden tidligere, forud at vælge, hvad det ulykkelige, lille offers kald og stilling skulle være her i livet, valgte M.H.F., at jeg skulle blive den sagfører, jeg er, og samtidig den ægtemand, jeg ikke er."

"Det første har De ofte fortalt mig."

"Det første har jeg ofte fortalt Dem. Da jeg har ment mig tilstrækkelig inkonsekvent med hensyn til mit høje, juridiske standpunkt, har jeg hidtil skjult min huslige skæbne. De kender M.H.F., men ikke så godt som jeg. Kendte De ham så godt som jeg, ville han more Dem."

"Sønligt talt, Eugene!"

"Ja fuldkommen, tro De mig, og med den kærligste ærbødighed for M.H.F. Men morer han mig, kan jeg ikke gøre for det. Da min ældste broder blev født, vidste naturligvis alle vi

andre – ville, mener jeg, alle vi andre have vidst, hvis vi da havde været til – at han var arving til familieførløghederne, hvilke vi i fremmedes påhør kalder familiegodset. Men da min næstældste broder skulle til at fødes, sagde M.H.F.: "Det bliver den lille støtte for kirken." Blev født og blev en støtte for kirken, men en meget vakkelvorn. Min tredje broder kom for dagen, længe forud for sin aftale med min moder, men M.H.F., der aldeles ikke blev slået fra det af overraskelse, valgte, at han skulle være verdensomsejler. Blev puttet ind i marinen, men har aldeles ikke omsejlet Verden. Jeg meldte mig og blev affærdiget med det særdeles tilfredsstillende udbytte, De har set legemliggjort for Dem. Da min yngste broder var en halv time gammel, blev det slået fast af M.H.F., at han skulle have et mekanisk geni. Og så fremdeles. Derfor siger jeg, at M.H.F. morer mig."

"Men nu damen, Eugene?"

"Der ophører M.H.F. at være morsom, fordi jeg slet ikke har lyst til at røre ved damen."

"Kender De hende?"

"Nej, slet ikke."

"Gjorde De ikke bedst i at se hende?"

"De har studeret min karakter, kære Mortimer. Kunne jeg på nogen mulig måde tage derved med påskrift: "*Passende. Til eftersyn*", og mødes med damen med samme påskrift? Jeg vil med største fornøjelse gøre alt for at gennemføre M.H.F.'s planer – med undtagelse af at indlade mig i ægteskab. Hvor ville jeg, der bliver så let ked af alt, kunne udholde det?"

"Men De er heller ikke konsekvent, Eugene."

"I modtagelighed for kedsomhed, forsikrer jeg Dem, at jeg er den mest konsekvente blandt alle mennesker."

"Men De udbredte Dem jo lige for et øjeblik siden over fordelene ved et ensformigt samliv mellem to personer."

"I et fyrtårn. Vis mig den retfærdighed at huske vilkåret: I et fyrtårn."

Mortimer lo, og efter for første gang ligeledes at have leet, som om, han i grunden fandt sig selv ganske underholdende, faldt Eugene tilbage til sin sædvanlige gnavenhed og sagde søvnigt: "Nej, der er ikke andet for. En af M.H.F.'s profetiske udtalelser må blive uopfyldt; hvor gerne jeg end vil tjene ham, må han dog finde sig i denne skuffelse."

Under deres samtale var det blevet mørkere, og vinden savede, og savspånerne hvirvlede uden for blegere vinduer. Over den nedenforliggende kirkegård udbredte der sig allerede en tyk, mørk skygge, og skyggen begyndte at krybe om mellem tagryggene, mellem hvilke de sad. "Som om kirkegårdsspøgelserne var ved at stå op," sagde Eugene.

Han var gået hen til vinduet med cigaren i munden for at forhøje dens velsmag ved at sammenligne kulden udenfor med den varme kamin indenfor, men standsede midt på tilbagevejen til sin lænestol og sagde:

"Et af spøgelserne er tilsyneladende faret vild og kommer nu herind for at blive vist vej. Se dette genfærd!"

Lightwood, der vendte ryggen til døren, drejede hovedet, og der i den mørke indgang stod noget i skikkelse af et menneske, til hvem han henvendte det ikke overflødige spørgsmål: "Hvem fanden er De?"

"Jeg beder om forladelse, gode herrer," svarede genfærdet med en hæst, dobbeltløbet hvisken, "men er en af Dem måske ikke prokurator Lightwood?"

"Hvad skal det sige, at De ikke bankede på døren?" spurgte Mortimer.

"Jeg beder om forladelse, gode herrer, men De vidste måske ikke, at Deres dør stod åben?"

"Hvad vil De?"

Hertil svarede genfærdet: "Jeg beder om forladelse, gode herrer, men er en af Dem måske ikke prokurator Lightwood?"

"Jo, en af os er det," sagde ejeren af dette navn.

"Godt," svarede genfærdet og lukkede omhyggeligt stuedøren, "vigtigt ærinde."

Mortimer tændte lysene, og de så da, at den fremmede var en frastødende, skelende fyr, der, mens han talte, famlede med en gammel, gennemblødt pelsværkshue, der, uformelig og skabet som den var, så ud som et loddent dyr, en hund eller kat, en hvalp eller killing, der var druknet og ved at gå i forrådnelse.

"Nå," sagde Mortimer, "hvad er det så?"

"Hvem af de gode herrer," spurgte manden, "er da prokurator Lightwood?"

"Det er mig."

"Prokurator Lightwood," sagde han og dukkede sig krybende for ham, "jeg er en mand, der tjener mit brød og søger at tjene mit brød i mit ansigts sved, og for ikke at udsætte mig for at blive snydt for mit ansigts sved vil jeg gerne, før jeg gik videre, lade mig edfæste."

"Jeg edfæster ikke folk, menneske."

Den fremmede, der åbenbart langt fra troede på denne forsikring, mumlede halsstarrig: "Vidneklarering."

"Hvad er det, De siger?" spurgte Lightwood.

"Jeg ønsker at gøre vidneklarering."

Hvilket Eugene, idet han røg og mønstrede ham, fortolkede som enstydigt med at aflægge vidneforklaring.

"Jeg har jo sagt Dem, min gode mand," sagde Lightwood med sin indolente latter, "at jeg ikke har noget at gøre med at bande og sværge."

"Han kan bande på, at han har set Dem," forklarede Eugene, "og det samme kan jeg, men mere kan vi ikke gøre for Dem."

Højst mistrøstig over denne oplysning, vendte og drejede den fremmede den druknede hund eller kat, hvalp eller killing og så fra den ene af de gode herrer hen på den anden, mens han grundede dybt. Omsider tog han sit parti.

"Så må jeg føres til."

"Hvorhen?" spurgte Lightwood.

"Her," sagde manden, "med pen og blæk."

"Sig os først, hvad Deres ærinde drejer sig om."

"Det er," sagde manden, idet han gjorde et skridt fremad, dæmpede sin hæse stemme og holdt hånden for munden, "det er om fem til ti tusinde pund. Det er det, det drejer sig om. Det er om mord. Det er det, det er om."

"Kom nærmere hen til bordet. Sid ned. Vil De have et glas vin?"

"Ja, jeg vil. Det går jeg aldrig fra, gode herrer."

Han fik det. Med armen stiv til albuen, hældte han vinen i munden, skød den over i sin højre kind, som om han ville sige: "Hvad synes du om den?" skød den over i den venstre kind, som

om han ville sige: "Hvad synes du om den?" og smækkede til sidst med læberne, som om alle tre svarede: "Vi synes godt om den."

"Vil De have et til?"

"Ja, jeg vil. Det går jeg aldrig fra, gode herrer." Og derpå gentog han den samme manøvre.

"Nå," begyndte Lightwood, "hvad er så Deres navn?"

"Nej, der er De vel rask på det, prokurator Lightwood," svarede han indvendende, "indser De ikke det, prokurator Lightwood? Jeg tænker at tjene fra fem til ti tusinde pund i mit ansigts sved, og er det så rimeligt at jeg som en fattig mand, der vil vise mit ansigts sved retfærdighed, kan have råd til at skille mig ved så meget som mit navn, uden at det føres til?"

Idet Lightwood bøjede sig for mandens forestilling om den bindende magt ved pen, blæk og papir, nikkede han bifaldende til Eugenes pantomimiske forslag om at tage disse trylleredskeer frem, og efter at have lagt dem på bordet satte Eugene sig ned som protokolfører.

"Nå," sagde Lightwood, "hvad er så Deres navn?"

Men denne ærlige mands ansigts sved krævede endnu en forsigtighedsregel.

"Jeg kunne ønske at have den anden gode herre som vidne på, at jeg sagde, hvad jeg sagde, og vil derfor den anden gode herre være så god at sige mig sit navn, og hvor han bor?"

Med cigaren i munden og pennen i hånden kastede Eugene sit kort hen til ham. Efter at have stavet sig langsomt igennem det, gjorde manden en lille rulle deraf og bandt denne endnu langsommere ind i en ende af sit halstørklæde.

"Nå," sagde Lightwood for tredje gang, "hvis De nu er færdig med Deres forskellige forberedelser og vis på, at De er fuldkommen kold og rolig, hvad er så Deres navn?"

"Roger Riderhood."

"Bopæl?"

"Limehouse Hole."

"Håndtering eller næringsvej?"

Ikke slet så hurtig med dette svar som med de to foregående, afgav Riderhood den definition: "Flodfaget."

"Noget imod Dem?" faldt Eugene roligt ind.

Temmelig forlegen svarede Riderhood undvigende og med en uskyldig mine, at det forekom ham, som om den anden gode herre havde spurgt ham om noget.

"Nogen sinde været i forlegenhed?" sagde Eugene.

"En gang. – Kunne ske for den bedste," tilføjede Riderhood i forbigående.

"Som mistænkt for –?"

"En sømands lomme. I stedet for at jeg i virkeligheden var mandens bedste ven og søgte at tage mig af ham."

"I Deres ansigts sved?"

"Så at den strømmede ned som regn."

Eugene lagde sig tilbage i stolen og blev ved at ryge, mens han ligegyldig vendte sine øjne mod angiveren og holdt sin pen rede til at skrive videre. Lightwood røg og vendte ligeledes sine øjne ligegyldig mod angiveren.

"Lad mig nu blive ført ind," sagde Riderhood, da han havde vendt op og ned på den druknede hue og strøget den den forkerte vej – hvis den havde nogen ret vej – med sit ærme. "Jeg gør anmeldelse om, at den, der har udført Harmonmordet, er

Gaffer Hexam, den samme, der fandt liget. Jesse Hexam, almindelig kaldet Gaffer både på floden og på kysten, er den, der har gjort den gerning. Hans hånd og ingen andens."

De to venner så på hinanden med alvorligere ansigter, end de hidtil havde vist.

"Sig os, af hvilke grunde De kommer med denne beskyldning," sagde Mortimer.

"Af den grund, at jeg var Gaffers kammerat og mangen en lang dag og mangen en mørk nat havde ham mistænkt af den grund, at jeg kendte hans veje. Af den grund at jeg hævede kammeratskabet, fordi jeg så faren, omend hans datter nok vil fortælle Dem en anden historie om den sag, trods alt, hvad jeg kan sige. De ved, hvad den vil være værd, da hun vil lyve så stærkt, som en hest kan rende, for at frelse sin fader. Af den grund, at det er velkendt ved bolværkerne og på trapperne, at han gjorde det. Af den grund, at han bliver skyet, fordi han gjorde det. Af den grund, at jeg vil gøre min ed på, at han har gjort det. Af den grund, at De kan tage mig hen, hvor De vil, og lade mig gøre min ed på det. Jeg har ikke i sinde at slippe bort fra følgerne. Jeg har taget mit parti, bring mig, hvorhen De vil."

"Alt dette er ingenting," sagde Lightwood.

"Ingenting?" gentog Riderhood harmfuldt og forbavset.

"Simpelt hen ingenting. Det indskrænker sig kun til at De har den mand mistænkt for forbrydelsen. De har måske grund til det og har måske ikke grund til det, men han kan ikke fældes på Deres mistanke."

"Har jeg ikke sagt – jeg påberåber mig den anden gode herre som mit vidne – har jeg ikke sagt fra det første minut, jeg lukkede min mund op i denne hersen lænestol, at jeg var villig

til at gøre min ed på, at han havde gjort det? Har jeg ikke sagt: Tag og lad mig gøre min ed derpå? Siger jeg ikke det samme nu? Det vil De vel ikke nægte, prokurator Lightwood?"

"På ingen måde, men De tilbyder kun at ville gøre ed på Deres mistanke, og jeg siger Dem, at det ikke er nok."

"Er det ikke nok?" spurgte han forsigtigt.

"Nej, langt fra."

"Og har jeg sagt, at det var nok? Nu påberåber jeg mig den anden gode herre. Vær nu ærlig! Har jeg sagt det?"

"Han har unægtelig ikke sagt, at han ikke havde mere at sige," indskød Eugene med dæmpet stemme uden at se på ham, "om han end syntes at lade sig mærke med det."

"Ha!" udbrød angiveren, idet han triumferende lagde mærke til, at denne ytring var til fordel for ham, skønt han åbenbart ikke helt forstod den. "Heldigt for mig, at jeg havde et vidne."

"Så bliv ved da," sagde Lightwood, "sig, hvad De har at sige."

"Så lad mig da blive ført til!" udbrød angiveren, ivrig, "for ved George og ved dragen, nu kommer jeg til det! Gør intet for at forholde en ærlig mand frugterne af hans ansigts sved. Jeg angiver da, at han sagde til mig, at han havde gjort det. Er det nok?"

"Pas på, hvad De siger, min ven," svarede Mortimer.

"Prokurator Lightwood, pas De på, hvad jeg siger, for jeg tænker, at De bliver ansvarlig for, at sagen bliver forfulgt!" Derpå fortsatte han, idet han langsomt og eftertrykkeligt indskærpede det med sin åbne højre hånd mod den indvendige flade af sin venstre: "Jeg, Roger Riderhood, fra Limehouse Hole, i flodfaget, siger Dem, prokurator Lightwood, at manden Jesse Hexam, almindeligvis både på floden og på kysten kaldet

Gaffer, fortalte mig, at han havde gjort det. Hvad mere er, han sagde mig med sin egen mund, at han havde gjort det. Og det vil jeg gøre min ed på."

"Hvor fortalte han Dem det?"

"Udenfor," svarede Riderhood, idet han stadig indskærpede det med hovedet på siden, mens hans øjne årvågent delte deres opmærksomhed mellem hans to tilhørere, "uden for døren til *De Seks Lystige Sjøvere* omtrent klokken et kvarter til et om natten – men min samvittighed tillader mig ikke at gøre min ed på sådan en bagatel som fem minutter – den nat, da han havde fisket liget op. *De Seks Lystige Sjøvere* ligger endnu på de samme sted. Det løber ikke sin vej. Viser det sig, at han den aften ikke har været der, er jeg en løgner."

"Hvad sagde han?"

"Det skal jeg sige Dem. Han gik først og jeg sidst ud. Jeg gik måske et minut senere end han. Jeg gik måske et halv minut. Jeg gik måske et kvart minut senere. Det kan jeg ikke gøre min ed på, og derfor vil jeg heller ikke gøre det. Det er at kende forpligtelsen ved en vidneklarering, hvad?"

"Bliv ved!"

"Jeg traf ham ventende på at komme til at tale med mig, og han sagde til mig: "Rogue Riderhood!" – for det er det navn, hvormed jeg for det meste kaldes – ikke fordi der er nogen mening i det, for mening i det er der ikke, men fordi det ligner Roger."

"Bryd Dem ikke om det."

"Undskyld, prokurator Lightwood, det hører til sandheden, og derfor bryder jeg mig om det, og må jeg bryde mig om det, og vil jeg bryde mig om det. – Rogue Riderhood," sagde han,

"der faldt onde ord mellem os nede på floden i aftes." – Hvilket der gjorde, spørg hans datter. "Jeg truede jer," sagde han, "med at smække jer over fingeren med spændholtet eller hugge efter jeres hjerne med min bådshage. Det gjorde jeg, fordi I så så nøje efter, hvad jeg havde på slæb, som om I havde en mistanke og fordi I holdt jer fast ved rælingen af min båd."

"Det ved jeg, Gaffer," sagde jeg – "Rogue Riderhood," sagde han, "I er lige så god som et dusin" – jeg troede han sagde som en snes, men da jeg ikke er vis på det, nævner jeg det mindste tal, for jeg ved nok, hvad en vidneklarering har at sige.

"Og," sagde han, "når det gælder jeres medmennesker, hvad enten det nu er deres liv eller deres ure, lukker I jeres øjne op. Havde I mistanke?"

"Ja, Gaffer," sagde jeg, "det havde jeg, og hvad mere er, det har jeg endnu." Så gav han sig til at ryste og sagde: "Om hvad?"

"Om, at alt ikke er gået rigtigt til." Så gav han sig til at ryste endnu værre og sagde: "Alt gik heller ikke rigtigt til. Jeg gjorde det for hans penges skyld. Røb mig ikke!" Det var de ord, han brugte."

Der blev tavshed, som kun blev afbrudt af askens falden gennem kaminristen.

"Hvad mere?" spurgte Lightwood.

"Om ham, mener De, prokurator Lightwood?"

"Om alt, sagen vedrørende."

"Min sæl, om jeg forstår De gode herrer," sagde angiveren i en krybende tone for at formilde dem begge, skønt kun en af dem havde talt. "Hvad? Er det ikke nok?"

"Spurgte De ham, hvordan han havde gjort det, hvornår han havde gjort det, og hvor han havde gjort det?"

"Det være langt fra mig, prokurator Lightwood! Jeg var så urolig, at jeg ikke ville have mere at vide, nej, ikke for det dobbelte af den sum, jeg håber at tjene hos Dem i mit ansigts sved! Jeg havde gjort ende på kammeratskabet. Jeg havde hævet forbindelsen. Jeg kunne ikke gøre det, der var gjort, ugjort, og da han tiggede og bad: "Gamle kammerat, på mine knæ beder jeg jer, angiv mig ikke!" svarede jeg kun: "Tal aldrig mere et ord til Roger Riderhood eller se ham i ansigtet," og jeg skyr dette menneske."

Efter at have givet disse ord et sving, for at de skulle stige så meget højere og række så meget længere, skænkede Rogue Riderhood sig ubuden et glas vin til og syntes at tygge på det, mens han med det halvt tømte glas i hånden stirrede på lysene.

Mortimer skottede til Eugene, men Eugene sad og stirrede på sit papir uden at ville sende ham et øjekast til svar, hvorpå Mortimer atter vendte sig om mod angiveren, til hvem han sagde:

"Har De længe været urolig, menneske?"

Da angiveren var færdig med at tygge på sin vin og havde sunket den, svarede han:

"Umådelig længe!"

"Mens der var alt dette røre, da regeringen udsat en belønning, mens politiet var på benene, og hele landet genlød af forbrydelsen!" sagde Mortimer utålmodig.

"Ha!" istemte Riderhood meget langsomt og hæst, mens han flere gange nikkede tankefuldt med hovedet "var jeg måske ikke urolig dengang?"

"Mens der blev stillet de tåbeligste gisninger, mens de urimeligste formodninger var i omløb, og en halv snes

uskyldige mennesker, hvad time det skulle være, kunne være blevet taget ved vingebeinet!" sagde Mortimer, der næsten var blevet varm.

"Ha!" istemte Riderhood, "var jeg måske ikke urolig dengang?"

"Men dengang," sagde Eugene, der havde tegnet et kvindehoved på sit papir og af og til pyntede på det, "havde han ikke lejlighed til at tjene så mange penge."

"Den anden gode herre slår hovedet på sømmet! Det var det, der stemte mig om. Tit og mange gange havde jeg gjort mig umage for at fri mig for uroen, men ikke kunnet blive af med den. En gang havde jeg være meget nær ved at åbenbare den for miss Abbey Potterson, der er værtinde i *De Seks Lystige Sjovere* – huset står der endnu og løber ikke sin vej. Damen bor der endnu og mister rimeligvis ikke livet, før De kan komme derhen – spørg hende! – men jeg kunne ikke gøre det. Til sidst kom den ny kundgørelse med Deres eget lovlige navn trykt nedenunder, og så gjorde jeg min egen forstand det spørgsmål: Skal jeg da altid gå med denne uro? Skal jeg aldrig blive fri for den? Skal jeg stadig tænke mere på Gaffer end på mig selv? Har han en datter, har jeg da ikke også en datter?"

"Og ekkoet svarede?" spurgte Eugene.

"Jo, du har," sagde Riderhood fast.

"Og nævnte tilfældigvis samtidig hendes alder?"

"Ja, gode herre. Toogtyve sidste oktober. Og så sagde jeg til mig selv: "Og det er en hel bunke penge." For det er en bunke. Hvorfor skal jeg nægte det?"

"Hør!" sagde Eugene, mens han pyntede på sin tegning.

"Det er en bunke penge, men er det synd af en arbejdsmand, der væder hver krumme brød, han tjener, med sine tårer – eller, om ikke med dem, så med den snue, han får – er det synd af en sådan mand at tjene dem? Sig mig, om der er noget til hinder for, at han tjener dem? Og så foreholdt jeg mig selv kraftigt, som pligten bød mig: "Hvor kan man sige det uden at dadle prokurator Lightwood, fordi han har udlovet dem?" og tilkom det mig at dadle prokurator Lightwood? Nej."

"Nej," sagde Eugene.

"Ganske vist ikke, gode herre. Jeg ville derfor fri mig for uroen og i mit ansigts sved tjene, hvad der blev tilbudt mig. Og hvad mere er," tilføjede han og vendte sig pludselig blodtørstig om, "jeg vil have det! Og jeg siger Dem nu en gang for alle, prokurator Lightwood, at Jesse Hexam, han, og ingen anden, udførte gerningen ifølge hans egen tilståelse til mig. Og jeg overgiver ham til Dem og ønsker ham grebet, og det i aften!"

Efter en ny stilhed, som kun blev afbrudt af askens fald gennem kaminristen, der tiltrak sig angiverens opmærksomhed, som om det var penge, der klingrede, bukkede Mortimer Lightwood sig over sin ven og sagde hviskende:

"Jeg kommer vist til at følge med denne karl til vor uforstyrrelige ven på politistationen?"

"Der er vist ikke andet for," svarede Eugene.

"Tror De ham?"

"Jeg tror, at han er en topmålt slyngel. Men han siger måske sandheden til sin egen fordel og for denne ene gang."

"Det ser ikke ud til det."

"*Han* ser ikke ud til det," mente Eugene. "men heller ikke er hans forrige kammerat, som han anklager, nogen indtagende

personlighed. Begge kompagnoner ligner banditter. Jeg kunne have lyst til at stille ham et spørgsmål."

Mens genstanden for denne forhandling sad og skelede til asken, stræbte han af alle kræfter at høre, hvad der blev sagt, men gav sig skin af åndsfraværelse, da begge de to gode herrer så på ham.

"De omtalte – to gange, tror jeg – en datter til denne Hexam," sagde Eugene højt. "Vil De dermed sige, at hun havde nogen strafskyldig kundskab om forbrydelsen?"

Efter at have tænkt sig om – måske tænkt på, om hans svar kunne skade frugterne af hans ansigts sved, svarede den ærlige mand: "Nej, jeg vil ikke."

"Og De beskylder heller ikke nogen anden?"

"Det kommer ikke an på, hvad jeg siger, men på hvad Gaffer sagde," lød det trodsige svar. "Jeg giver mig ikke ud for at vide mere, end at hans ord til mig var: "Jeg har gjort det." Det var hans ord."

"Jeg må se, hvordan dette ender, Mortimer," hviskede Eugene, idet han rejste sig, "hvordan skal vi tage derhen?"

"Lad os gå," hviskede Lightwood, "og give denne karl tid til at tænke over det."

Efter at have udvekslet dette spørgsmål og svar, rejste de sig for at gå, og Riderhood stod op. Mens Lightwood slukkede lysene, tog han som noget, der faldt af sig selv, det glas, hvoraf denne brave mand havde drukket, og kastede det ganske koldblodigt ind under kaminristen, så det gik i tusinde stykker.

"Vil De nu gå foran," sagde Lightwood, "så følger vi bagefter. De ved vel, hvor vi skal hen?"

"Det tænker jeg, prokurator Lightwood."

"Så gå da foran."

Riderhood trak med begge hænder sin hue ned om ørene på sig, og idet han gjorde sig endnu mere rundrygget, end naturen havde gjort ham, ved den trevne og seje måde, hvorpå han slentrede af sted, gik han ned ad trappen, forbi Temple-kirken, gennem Temple ind i Whitefriars og videre gennem gaderne nede ved floden.

"Ser han ikke ud til at komme i galgen?" sagde Lightwood, der gik bag efter ham.

"Jo, og han ser også ud til at have lyst til at bringe andre i den," svarede Eugene.

Stort mere sagde de ikke. Han vedblev at gå foran dem, som om han havde været en hæslig skæbnegudinde, og de holdt ham i sigte, skønt de ville have været glade ved at tabe ham af syne. Men han blev ved at gå foran dem, stadig i samme afstand og med samme fart. Idet han dukkede sig for det hårde, ubarmhjertige vejr og den strenge blæst, lod han sig lige så lidt drive tilbage som fremad, men gik støt videre. Da de havde tilbagelagt omtrent halvdelen af vejen, faldt der en svær haglbyge, som på få minutter fejede gaderne rene og gjorde dem hvide, men det var ham uden forskel. Hvor det gjaldt om at skille et menneske ved livet og vinde belønningen for det, skulle der større og tættere liggende haglkorn end disse til at standse dette forsæt. Han traskede igennem dem og efterlod sig mærker i det hurtigt smeltende pløre, som ikke var andet end formløse huller, så at den, der kom bagefter, kunne have troet, at hans fødder havde mistet deres menneskelige form.

Blæsten fo'r forbi, og månen kæmpede med de hurtigt ilende skyer, og den vilde tummel, som herskede deroppe, gjorde den

usle smule larm i gaderne til noget rent forsvindende. Det var ikke nok med, at blæsten jog alle trættekære slagsbrødre ind i kroge og smuthuller, ligesom den havde jaget de haglkorn, der endnu lå i dynger, hen på steder, hvor der fandtes læ for dem, men det så ud, som om gaderne var blevet opslugt af himlen, og der var lutter nat i luften.

"Om han også havde haft tid til at tænke over det," sagde Eugene, "har han dog ikke haft tid til at fatte bedre tanker eller til at fatte andre tanker, hvis det er bedre. Der er ikke tegn til, at han vil trække sig tilbage, og da jeg kan huske dette sted, må vi være tæt ved det hjørne, hvor vi steg af den aften."

Nogle korte omdrejninger bragte dem også snart ned til floden, hvor de var gledet mellem stenene, og hvor de nu gled igen, mens de var prisgivet de vilde vindstød der for imod dem over flodens bugtninger. Med den færdighed i at komme i læ af ethvert tilflugtssted, som folk, der er vant til at færdes på vandet, får, søgte Riderhood ind i læ af *De Seks Lystige Sjøvere*, før han talte.

"Se engang på disse røde gardiner, prokurator Lightwood. Det er *Sjøverne*, det hus, jeg fortalte om, at det ikke ville løbe sin vej. Og er det løbet sin vej?"

Uden at vise sig overrasket af denne mærkelige stadfæstelse af angiverens vidnesbyrd spurgte Lightwood, hvilket andet ærinde de havde der.

"Jeg ønskede, at De selv skulle se *Sjøverne*, for at I kunne afgøre, om jeg var en løgner, og nu vil jeg selv se efter Gaffers vindue, for at vi kan vide, om han er hjemme."

Dermed sneg han sig bort.

"Han kommer dog vel tilbage?" mumlede Lightwood.

"Ja, og fører det til ende," mumlede Eugene.

Meget kort tid efter kom han virkelig også tilbage.

"Gaffer er ude, og hans båd er ude. Hans datter er hjemme og sidder og ser på ilden, men da der blive varmet aftensmad, ventes Gaffer hjem. Jeg kan meget let komme efter, hvad han tager sig for."

Derpå vinkede han og gik atter foran, og de kom til politistationen, der var lige så ren, kold og sober som forrige gang, med undtagelse af, at flammen i dens lygte – eftersom den kun var en lygteflamme og kun stod i løs forbindelse med politistyrken – flimrede i blæsten.

Indenfor var inspektøren, ligesom tidligere, beskæftiget med sine studier. Han genkendte vennerne, i samme øjeblik de viste sig, men gensynet af dem gjorde intet indtryk på ham. Ikke engang den omstændighed, at Riderhood var deres fører, rørte ham videre, end at han, idet han dypede sin pen, syntes, ved at sætte hagen i lave i sit halsbind uden at se på denne person, at stille ham det spørgsmål: "Hvad har du taget dig for i den sidste tid?"

Mortimer bad ham læse de af Eugene gjorde optegnelser.

Efter at have læst de første par linjer, kom inspektøren i den for ham usædvanlige sindsbevægelse, at han spurgte: "Har ingen af de herrer en pris tobak hos sig?"

Men da han mærkede, at det ikke var tilfældet, havde han det lige så godt uden den og læste videre.

"Har De hørt dette oplæst?" spurgte han derpå den ærlige mand.

"Nej," svarede Riderhood.

"Så gør De bedst i at høre det." Og dermed oplæste han optegnelsen højt.

"Er disse optegnelser nøjagtige med hensyn til den angivelse, De har gjort, og de vidnesbyrd, De agter at aflægge?" spurgte han, da han var færdig med at læse.

"Det er de, de er lige så nøjagtige som jeg selv. Mere kan jeg ikke sige om dem."

"Jeg vil selv sætte manden fast," sagde inspektøren til Lightwood, og derpå til Riderhood: "Er han hjemme? Hvor er han? Hvad tager han sig for? De har vistnok sørget for at få alting at vide om ham."

Riderhood sagde, hvad han vidste, og lovede, at han om få minutter skulle komme efter, hvad han ikke vidste.

"Holdt," sagde inspektøren, "ikke før jeg siger Dem det. Vi må ikke lade os mærke med, at der er noget på færde. Ville De herrer have noget imod at lade, som De nød et glas i selskab med mig i *Sjoverne*? Et meget net hus og en højst agtværdig værtinde."

De svarede, at det ville være dem en fornøjelse ikke alene at lade, som om de nød noget, men også virkelig at nyde noget, hvilket i det hele også syntes at have været inspektørens mening.

"Meget vel," sagde han, idet han tog sin hat ned fra knagen og stak et par håndjern i lommen, som om de havde været hans handsker. "Betjent!" Betjenten saluterede. "De ved jo, hvor De kan finde mig?" Betjent saluterede igen. "Når De har fået at vide, at han er kommet hjem, Riderhood, går De hen til vinduet i "hyggeligheden," banker to gange på det og venter på mig. Så, mine herrer!"

Idet de tre gik ud sammen, og Riderhood under den flimrende lygte luskede sin egen vej, spurgte Lightwood politimanden, hvad han mente om sagen.

Med al fornøden forsigtighed og reservation svarede inspektøren, at det altid var rimeligere, at et menneske havde gjort noget galt, end at han ikke havde gjort det. Han havde selv flere gange opgjort Gaffers regnskab, men ikke kunnet bringe et tilstrækkelig kriminelt facit ud i det. Var historien sand, var den kun til dels sand, og rimeligvis havde de to mænd, der var et par lyssky kammerater, lige stor del i den, men denne mand havde angivet den anden for at frelse sig selv og tjene pengene.

"Og jeg tror," tilføjede inspektøren, "at hvis alt lykkes ham, er han også temmelig sikker på dem. Da det er *Sjoverne* der, hvor lysene skinner, vil jeg råde til ikke at tale mere om sagen. De gør bedst i at være stærkt interesserede i nogle kalkværker – et sted nede ved Nordhimlene – og urolige for, at noget af deres kalk skal komme i slet selskab, når det bliver prammes op af floden."

"Hører De, Eugene?" sagde Lightwood over skulderen, "De er stærkt interesseret i kalk."

"Uden kalk," svarede den rolige sagfører, "vil min tilværelse ikke være oplyst af en eneste stråle af håb."

13. På spor efter rovfuglen

De to kalkfabrikanter og deres eskorte trådte ind på miss Abbey Pottersons enemærker, og efter fortroligt at have forestillet dem og deres foregivne ærinde over halvdøren til skænkestuen fremsatte deres eskorte sit billedlige ønske til hende om, at der måtte blive tændt "en mundfuld ild" i hyggeligheden. Altid rede nok til at understøtte de lovlige myndigheder bød miss Abbey Bob at følge herrerne til det nævnte tilflugtssted og oplive det med ild og gas. Dette hverv udførte den bararmede Bob, der gik foran med en brændende fidibus, så hurtigt, at hyggeligheden syntes at fare op af en mørk søvn og omfavne dem varmt i samme øjeblik, de skred over tærsklen til dens gæstfri dør.

"Man brænder sherry overmåde godt af her," sagde inspektøren som en slags lokal oplysning, "De herrer kunne måske have lyst til en flaske?"

Da svaret lød "ja gerne," modtog Bob sin instruks af inspektøren og gik med en af ærbødighed for lovens majestæt fremkaldt passende skyndsomhed.

"Det er en afgjort sag, at den mand, af hvem vi har fået vor underretning," sagde inspektøren, idet han hentydede til Riderhood med sin tommelfinger over skulderen, "for nogen tid siden har givet den anden mand et slet rygte, der stammer fra deres kalkpramme, og at den anden mand som følge deraf er blevet skyet. Jeg siger ikke, hvad det tyder på eller beviser, men en afgjort sag er det. – Jeg hørte det først af en af det andet køn af mit bekendtskab," tilføjede han, idet han dunkelt hentydede til miss Abbey med sin tommelfinger over skulderen, "et stykke nedenfor, derovre."

"Så havde hr. inspektøren formodentlig ikke været aldeles uforberedt på deres besøg den aften?" spurgte Lightwood.

"Ja, ser De, det drejer sig om at sætte sig i bevægelse, men det kan ikke nytte at røre sig, når man ikke ved, hvad man skal gøre, så må man langt hellere holde sig ganske stille. Med hensyn til den kalk havde jeg virkelig en ide om, at den kunne vedkomme den ene eller den anden af de to mænd. Den idé havde jeg hele tiden. Ikke des mindre var jeg nødt til at vente på en lejlighed, men var ikke så heldig at få den. Den mand, af hvem vi har fået vor underretning, har fået et forspring, og støder han ikke på hindringer, kan han måske løbe banen igennem og komme først til målet. Den, der kommer næstefter, kan der måske tilfalde noget klækkeligt, og jeg siger ikke, hvem der vil eller ikke vil stræbe efter denne plads. Der er en pligt at opfylde, og jeg vil under alle omstændigheder opfylde den efter bedste evne."

"Når jeg skal tale som afskiber af kalk –" begyndte Eugene.

"Hvortil ingen jo har bedre ret end De selv."

"Det vil jeg ikke håbe. Da min fader har været afskiber af kalk før mig og min bedstefader før ham – ja da vi gennem flere slægtled så at sige har siddet i kalk til halsen – tillader jeg mig at mene, at hvis den savnede kalk kunne skaffes til veje, uden at et pigebarn, der er i slægt med en udmærket gentleman i kalkfaget, som jeg elsker højere end mit liv, var nærværende, tror jeg, at det ville være mere kært for de pågældende tilstedeværende, det vil sige, kalkbrændere."

"Også jeg," sagde Lightwood og skød sin ven leende til side, "vil langt foretrække dette."

"Det skal ske, hvis det uden skade lader sig gøre," sagde inspektøren koldt. "Jeg ønsker ingenlunde at stifte ulykker på den kant, ja det gør mig virkelig ondt for den kant."

"Der var en dreng på den kant," sagde Eugene, "er han der endnu?"

"Nej, han har forladt det arbejde og fået en anden beskæftigelse."

"Vil hun da blive ladet i fred?" spurgte Eugene.

"Ja, hun vil blive ladet i fred."

Bobs tilbagekomst med en dampende kande afbrød samtalen, men skønt kanden udsendte en herlig vellugt, havde dens indhold dog endnu ikke fået den sidste tilberedelse, som *De Seks Lystige Sjøveres* uovertrufne mesterskab brugte ved sådanne vigtige lejligheder. I sin venstre hånd havde Bob en af de tidligere omtalte jernmodeller af sukkertoppe, hvori han tømte kanden, og hvis spidse ende han stak langt ned i ilden, hvor han lod den stå nogle øjeblikke, mens han gik bort og kom igen med tre blanke drikkeglas. Idet han satte disse på bordet og med en påskønnelsesværdig sans for sin opgaves vanskelighed bøjede sig over ilden, iagttog han dampvirvlerne, indtil han i overkogningens vigtige øjeblik tog jernkarret op og rystede det lidt, hvorved det udsendte en sagte sprutten. Derpå hældte han igen indholdet i kanden, holdt det ene af de blanke glas efter det andet over dampen, skænkede til sidst i dem alle og afventede med rolig samvittighed disse medmenneskers bifald.

Dette tildeltes ham, efter at inspektøren som en passende skål havde foreslået "kalkhandelen", og Bob trak sig tilbage for at meddele miss Abbey gæsternes lovtaler. Det kan her i

fortrolighed tilstås, at da døren havde været omhyggeligt lukket i hans fraværelse, havde der ikke vist sig den fjerneste grund til så strengt at gennemføre den omtalte kalkhistorie, men inspektøren havde ment, at den var så ualmindelig tilfredsstillende og så rig på gådefulde fortrin, at ingen af hans klienter havde dristet sig til at drage dens ypperlighed i tvivl.

Nu hørtes to slag på den udvendige side af vinduet, hvorpå inspektøren, efter at have styrket sig med et glas til, gik udenfor med lydløse skridt og et ligegyldigt ansigt, ligesom man kan gå udenfor for at se, hvordan vejret er, og sådan i almindelighed kigge stjerner.

"Det bliver uhyggeligt, Mortimer," sagde Eugene sagte. "Jeg synes ikke om det."

"Jeg ikke heller. Skal vi gå?"

"Da vi nu engang er her, så lad os blive. De bør se enden på det, og jeg vil ikke forlade Dem. Desuden løber den ensomme pige med det sorte hår mig om i hovedet. Det var ikke stort mere end et glimt, vi så af hende sidste gang, og dog kan jeg næsten se hende vente ved ilden i aften. Føler De Dem ikke ligesom en mørk sammensætning af forræder og lommetyv, når De tænker på denne pige?"

"Jo, gør De?"

"Ja, i høj grad."

Deres eskorte kom ind igen og aflagde melding. Afklædt sine kalklys og –skygger, gik hans melding ud på, at Gaffer var ude med sin båd og mentes at være på udkig som sædvanlig. Han var blevet ventet hjem med sidste højvande, men da han af en eller anden grund havde forfejlet dette, kunne der ifølge hans sædvaner om aftenen ikke gøres regning på ham før ved næste

højvande eller måske en times tid senere. Hans datter, der var blevet iagttaget gennem vinduet, havde syntes at vente ham hjem til den tid, da aftenmaden ikke havde været sat på ilden, men kun stået færdig til at sættes på. Det ville blive højvande omkring klokken et, og klokken var nu først ti, hvorfor der ikke var andet at gøre end vente og passe på. Angiveren holdt i det øjeblik, meldingen blev aflagt, vagt, men da fire øjne var bedre end to, i særdeleshed når to af dem var inspektørens, ville han dele denne vagt. Eftersom det kunne blive trættende for dilettanter at ligge i læ af en på land halet båd om natten, når det blæste koldt og skarpt, og vejret skiftede med haglbyger, sluttede inspektøren med det råd, at de to herrer, i det mindste foreløbig, skulle blive inde i deres nuværende herberge, som var tæt og varmt.

De var ikke tilbøjelige til at modsætte sig dette råd, men ønskede at vide, hvor de kunne træffe den vagthavende, når de fik lyst dertil, og hellere end at stole på en opgivelse af stedet, som kunne vildlede, ville Eugene, der mindre var bange for personlig ulejlighed, end han plejede at være, gå ud med inspektøren, mærke sig stedet og vende tilbage.

På den skrånende flodbred og mellem de slimede sten ved en bådebro – ikke *De Seks Lystige Sjøveres* bådebro, for den havde sit eget landingssted, men en anden lidt længere borte og ganske tæt ved den gamle vindmølle, der var den anklagedes bolig – lå nogle få både, nogle fortøjede og allerede i færd med at flyde, andre halet op over højvandsmærket. Under en af disse forsvandt Eugenes ledsager, og da Eugene havde lagt mærke til, hvordan den lå mellem de andre både, vendte han sine øjne

mod den bygning, hvor den ensomme pige med det sorte hår, som det var blevet ham fortalt, sad ved ilden.

Han kunne se skæret af ilden skinne gennem vinduet og lokkedes måske af den til at se ind, eller måske var han gået ud netop i denne hensigt. Da der voksede højt græs på denne del af flodbredden, var det en let sag for ham at komme derhen, uden at hans fodtrin kunne høres, idet han kun havde nødig at kravle op ad en tre-fire fod høj, ujævn skrænt af temmelig hårdt mudder for at komme op på græsset og hen til vinduet. Sådan kom han også derhen.

Hun havde intet andet lys end skinnet af ilden. Lampen stod utændt på bordet, og hun sad på gulvet og så på ildgryden, støttende ansigtet på hånden. Der hvilede en slags tåge eller uklarhed over hendes ansigt, som han først mente var en følge af ildens ustadige skær, men ved at se nøjere til opdagede han, at hun græd, et sørgeligt og trøstesløst syn, sådan som det viste sig for ham ved ildens stigen og falden.

Der var et lille vindue med kun fire ruder og uden gardiner, hvilket han valgte, fordi det større vindue tæt ved var tildækket. Det viste ham værelset, og hvordan plakaterne på væggen om de druknede snart trådte frem og snart veg tilbage. Han skottede kun let til dem, skønt han så længe og vist på hende – et billede med stærke, rige farver, med det brune skær på hendes kind og hendes hårs skinnende glans, skønt sørgmodigt og ensomt, mens hun græd ved den stigende og faldende ild.

Hun fo'r op. Han havde holdt sig så stille, at han var sikker på, at det ikke var ham, der havde forstyrret hende. Han trak sig derfor kun tilbage fra vinduet og stillede sig i nærheden af det i skyggen af muren. Hun åbnede døren og sagde i en

forskrækket tone: "Fader, er det dig, der kalder på mig?" og atter: "Fader!" og endnu en gang efter at have lyttet: "Fader! Jeg synes at jeg to gange før hørte dig kalde på mig!"

Intet svar. Da hun atter var gået ind, smuttede han ned ad skrænten og gik gennem mudderet og tæt forbi skjulet tilbage til Mortimer, som han fortalte, hvad han havde set, og hvordan dette virkelig begyndte at blive højest uhyggeligt.

"Føler den rette mand sig lige så brødefuld som jeg," sagde Eugene, "må han være meget ubehagelig til mode."

"Følgen af at gå på hemmelige veje."

"Jeg er aldeles ikke glad ved, at det gør mig til Guy Fawkes i hvælvingen og en tyv i kælderens, begge dele på en gang. Lad mig få noget mere af det stof."

Lightwood lod ham få noget mere af det stof, men det var blevet koldt og smagte ikke nu.

"Uh," sagde Eugene og spyttede det ud mellem asken, "det smager jo som skyllevand fra floden."

"Er De så nøje kendt med smagen af skyllevand fra floden?"

"Jeg synes, at jeg er det i aften. Jeg er til mode som om jeg var halvt druknet og havde slugt en hel tønne af det."

"Følgen af de lokale forhold," mente Lightwood.

"De er såre lærd i aften, De med Deres følger. Hvor længe skal vi blive her?"

"Hvor længe mener De?"

"Kunde jeg vælge, ville jeg sige en minut, for *De Lystige Sjøvere* er ikke de lystigste fyre. Men det er dog vel bedst, at vi bliver her, indtil man ved midnat jager os på døren sammen med andre mistænkelige personer."

Derpå rørte han op i ilden og satte sig ved den ene side af den. Klokken slog elleve, og han lod, som om han fandt sig i sin skæbne med tålmodighed, men lidt efter lidt fik han krampe, først i det ene ben og så i det andet, så i den ene arm og så i den anden, og så i sin hage, og så i sin ryg, og så i sin pande, og så i sit hår, og så i sin næse, og så lagde han sig på to stole og stønnede, og så sprang han op.

"Det vrimler her af usynlige insekter, der er lige så vimse som smådjævla. Det prikker og stikker over hele min krop. I ånden har jeg nu gjort indbrud under de mest lumpne omstændigheder, og retfærdighedens drabanter er i hælene på mig."

"Jeg har det lige så dårligt," sagde Lightwood, idet han fortumlet i hovedet rejste sig efter at have udført forskellige vidunderlige evolutioner, under hvilke hans hoved havde været den nederste del af ham. "Denne uro begyndte for længe siden hos mig. I al den tid, De var ude, havde jeg samme følelse som Gulliver, da lilleputterne skød på ham."

"Det går ikke, Mortimer. Vi må ud i luften og slutte os til vor kære ven og broder Riderhood. Og lad os slutte en akkord. Næste gang vil vi, af hensyn til vor sindsro, selv være forbryderne i stedet for at gribe forbryderen. Tilsværger De mig det?"

"Ja gerne."

"Svoret! Lad Tippins tage sig i agt. Hendes liv svæver i fare."

Mortimer ringede for at betale regningen, og da Bob kom ind, spurgte Eugene i sin excentriske kådhed ham, om han havde lyst til en plads i kalkfaget.

"Nej tak, sir. Jeg har en god plads her."

"Skulle De engang få i sinde at skifte, så kom til mig i min fabrik, og De skal altid finde en plads i kalkovnen."

"Mange tak, sir," sagde Bob.

"Det er min kompagnon, der fører bøgerne og fastsætter daglønnen. God dagløn for godt arbejde er altid min kompagnons valgsprog."

"Og et meget godt valgsprog er det," sagde Bob, idet han modtog sine drikkepenge og trak et buk ud af sit hoved med sin højre hånd, omtrent ligesom han ville have trukket et krus øl op af ølpumpen.

"Eugene," sagde Mortimer med en hjertelig latter, da de igen var alene, "hvor kan De dog te Dem så latterligt?"

"Jeg er i et latterligt humør, jeg er en latterlig fyr. Alting er latterligt. Kom, lad os gå."

Det faldt Mortimer ind, at der i den sidste halve time var foregået en forandring med hans ven, der måske bedst kunne siges at være en fortsættelse af alt, hvad den fandtes hos ham af overspændthed, letsindighed og overgivenhed. Hvor nøje han end kendte ham, fandt han dog noget nyt og tvungent ved ham, som han for øjeblikket ikke kunne forklare sig. Dette faldt ham ind og gik ham senere i glemme, men noget efter huskede han det.

"Der er det, hun sidder, ser De," sagde Eugene, da de, piskede af stormen, stod neden for skrænten, "der er skinnets af ilden."

"Jeg vil se gennem vinduet," sagde Mortimer.

"Nej, lad være," sagde Eugene og greb ham i ærmet, "det er bedst ikke at gøre hende til en udstillingsgenstand! Lad os gå hen til vor ærlige ven."

Med disse ord førte han ham hen til vagtposten, hvor de krøb i læ af båden, der var et bedre ly, end den før havde syntes, nu da den blev stillet i direkte modsætning til den hylende blæst og den øde nat.

"Er hr. inspektøren hjemme?" hviskede Eugene.

"Her er jeg."

"Og vor ven med det svedige ansigt omme i det andet hjørne? Godt. Er der hændt noget?"

"Hans datter har været ude i den tro, at hun hørte ham kalde, med mindre det var for at give ham tegn til, at han skulle holde sig borte. Det kunne det godt være."

"Det kunne godt have været *Rule Britannia*," mumlede Eugene, "men var det ikke. – Mortimer!"

"Her!" (På den anden side af inspektøren).

"Nu er det to indbrud og et falskneri!"

Med dette tegn på sin nedtrykte sindstilstand tav Eugene.

De var alle tavse i lang tid. Da flodtiden begyndte, og vandet kom dem nærmere, blev larmen ude på strømmen stærkere, og de lyttede nu ivrigere efter omdrejene af dampskibshjul, klirrende kættinger, knirkende blokke, afmålte åreslag og de arrige bjæf fra en eller anden forbisejlende skibshund, der syntes at kunne lugte dem i deres smuthul. Natten var ikke så mørk, at de ikke, foruden lanterneerne på forbiglidende bovspryd og mastetoppe, kunne skimte de tilhørende dunkle skibsskrog, og nu og da kom en spøgelsesagtig lægter med et stort, mørkt sejl, ligesom en spøgelsesagtig arm, pludselig til syne ganske tæt ved dem, skød forbi og forsvandt. På dette tidspunkt af deres vagthold sattes vandet i nærheden af dem ofte i røre af et eller andet stød, det fik længere borte. Ofte

troede de, at denne skulpen og plasken stammede fra den båd, de ventede på, ved at den løb i land, og atter og atter ville de være sprunget op, hvis angiveren, der var så godt kendt på floden, ikke var blevet liggende stille på sin plads.

Vinden bortførte slagene fra den største del af kirkerne, da disse var til læ for dem, men der var ure til luvart, som sagde dem, at klokken var et – to – tre. Også uden dette kunne de have mærket, hvordan natten led, på flodens ebbe, som viste sig ved, at en sort, våd stribe land stadig blev bredere og bredere, og ved at den stensatte bådebro fod for fod trådte frem fra floden.

Mens tiden gik sådan, blev udbyttet af lureriet mere og mere tvivlsomt. Det syntes, som om manden havde fået nys om, hvad der var i gære imod ham, eller var blevet bange. Han kunne muligvis have indrettet sine bevægelser sådan, at han kunne få tolv timers forspring for dem. Den ærlige mand, der havde arbejdet i sit ansigts sved, blev urolig og begyndte bittert at klage over menneskeslægtens tilbøjelighed til at narre ham – ham, arbejdets værdige repræsentant.

De havde valgt deres smuthul sådan, at de, mens de iagttog floden, samtidig kunne iagttage huset. Ingen var gået ind eller ud, siden datteren havde troet at høre faderen kalde. Ingen kunne gå ind eller ud uden at blive set!

"Men det bliver lyst klokken fem," sagde inspektøren, "og så vil vi blive set."

"Hør engang," sagde Riderhood, "hvad mener De om det her? Han kan i flere timer have lusket frem og tilbage og holdt sig mellem broerne."

"Hvad gør det til sagen?" spurgte inspektøren stoisk, men indvendende.

"Han gør det måske endnu."

"Hvad gør så det til sagen?"

"Min båd ligger nede mellem bådene ved landingsstedet."

"Og hvad gør så Deres båd til sagen?"

"Hvad om jeg gik ud med den og så mig om? Jeg kender hans veje og de vige, han mest ynder. Jeg ved, hvor han ville være både på den ene og den anden tid. Har jeg ikke været hans kammerat? Ingen af Dem har nødig at vise sig eller røre sig af stedet. Jeg kan skyde den ud alene, og skulle jeg også blive set, så er jeg stadig på færde."

"De kunne have foreslået en slettere plan," sagde inspektøren efter kort overlæg, "prøv den."

"Vent lidt. Lad os først blive færdige. Vil jeg Dem noget, lægger jeg mig under *Sjoverne* og fløjter."

"Hvis jeg tør driste mig til at indvende noget imod min hæderlige og tapre ven, hvis kendskab til søvæsenet det være langt fra mig at indvende noget imod," tog Eugene meget sindigt til orde, "skulle det være det, at man ved at fløjte røber hemmelighedsfuldhed og opfordrer til eftertanke. Min hæderlige og tapre ven vil, håber jeg, undskylde, at jeg som uafhængigt medlem siger, hvad jeg føler at være denne forsamling og landet skyldig."

"Var det den anden gode herre eller prokurator Lightwood?" spurgte Riderhood, for de talte således, som de sad eller lå, uden at kunne se hinandens ansigter.

"Som svar på det af min hæderlige og tapre ven stillede spørgsmål," sagde Eugene, der lå på ryggen med hatten over

ansigtet, en stilling, der i høj grad vidnede om agtpågivenhed, "kan jeg, da det ikke strider mod statstjenestens tarv, dristigt svare, at de omtalte ord kom fra den anden gode herre."

"De har jo tåleligt gode øjne, har De ikke, gode herre? De har jo alle tåleligt gode øjne, har De ikke?" spurgte angiveren.

Jo, alle.

"Når jeg da ror op under *Sjøverne* og lægger mig der, har jeg ikke nødig at fløjte. De ville kunne se, at der er en plet af et eller andet, og vide, at det er mig, og De kan så komme ned på landingsstedet til mig. Har De alle forstået det?"

Alle forstod det.

"Nå, så ud med den!"

Et øjeblik efter stavrede han ned til sin båd. Nogle øjeblikke derefter var han klar og sneg sig op ad floden inde under den flodbred, på hvilken de var.

Eugene havde rejst sig op på sin albue for at se ud i mørket efter ham. "Gid min hæderlige og tapre vens båd," mumlede han, idet han lagde sig ned igen og talte ind i sin hat, "må være menneskekærlig nok til at vende bunden i vejret og gøre det af med ham. – Mortimer!"

"Min ærede ven?"

"Tre indbrud, to falsknerier og et midnatligt mord."

Men skønt Eugene havde disse tre byrder på sin samvittighed, blev han dog noget oplivet af den sidste lille forandring i sagernes stilling, og det samme blev også hans to staldbrødre. At det var en forandring, var hovedsagen. Forventningen syntes at have fået en ny impuls og et frisk udgangspunkt. Der var noget nyt at se efter, og de blev alle

mere årvågne og følte sig mindre sløvede af stedets og tidens trykkende indflydelse.

Der var gået over en time, og de blundede endog, da en af dem – hver af dem sagde, at det var ham, og at han ikke havde blundet – opdagede Riderhood i hans båd på det aftalte sted. De sprang op, kom ud fra deres skjul og gik ned til ham. Da han så dem komme, lagde han ind til landingsstedet, så at de kunne tale hviskende med ham under de trygt sovende *Seks Lystige Sjøveres* skyggeagtige masse.

"Pokker stå i det, om jeg kan blive klog på det!" sagde han og stirrede på dem.

"På hvad? Har De set ham?"

"Hvad har De da set?" spurgte Lightwood, for han stirrede sælsomt på dem.

"Jeg har set hans båd."

"Dog ikke tom?"

"Jo, tom. Og hvad mere er – i drift. Og hvad mere er – uden den ene åre. Og hvad mere er – med den anden åre klemmt fast mellem åretoldene og brækket kort af. Og hvad mere er – båden drev for strømmen mellem to rækker pramme. Og hvad mere er – han har igen lykken med sig. Min sæl, om han ikke har!"

14. Rovfuglen fanget

Frysende på flodbredden i den rå kulde, der hersker på det blytunge vendepunkt af døgnnet, da livskraften hos alle de herligste og smukkeste ting, som lever, er lavest, stod de tre iagttagere og så på hinandens skuffede ansigter og alle på Riderhoods skuffede ansigt i båden.

"Gaffers båd. Gaffer lykken med sig igen, og dog ingen Gaffer!" sagde Riderhood og stirrede mistrøstig ud for sig.

Som ved en fælles tilskyndelse vendte de alle øjnene mod skæret af den gennem vinduet skinnende ild, der brændte mattere og svagere. Ilden er måske, ligesom det højere dyre- og planteliv, som den opretholder, døden nærmest, når natten er i færd med at dø og dagen endnu ikke blevet født.

"Var det mig, der rådede for dette hersens stykke arbejde," brummede Riderhood med en truende rysten på hovedet, "så gid jeg får en ulykke, om jeg ikke i det mindste slog en klo i *hende!*"

"Ja, men det er nu ikke Dem," sagde Eugene i en så opfarende tone, at angiveren ydmygt svarede: "Godt, gode herre, det siger jeg jo heller ikke. Et menneske tør dog vel tale?"

"Men utøj skal tie. Hold mund, vandrotte!"

Forbavset over sin vens usædvanlige heftighed, gjorde Lightwood ligeledes store øjne og sagde så: "Hvad kan der være blevet af manden?"

"Jeg kan ikke tænke mig det, hvis han ikke er faldet vandet." Angiveren tørrede mismodigt sin pande, idet han sagde dette, mens han sad i sin båd og stadig stirrede håbløst ud for sig.

"Fortøjede De hans båd ordentligt?"

"Den er fast nok fortøjet, til strømmen kæntrer. Jeg kunne ikke fortøje den fastere, end jeg gjorde. Kom over i min og se selv efter."

De havde ikke rigtig lyst til at gøre det, da lasten syntes at være for svær for båden, men da Riderhood forsikrede, "at han før havde haft et halvt dusin døde og levende i den, uden at den havde ligget så dybt i vandet at det var værd at tale om," tog de forsigtigt plads i den og bragte den skrøbelige tingest i ligevægt.

"Færdig. Sæt af!" sagde Lightwood.

"Færdig, ja min sandten!" gentog Riderhood, før han satte af. "Er han sluppet væk, er jeg færdig på en anden måde. Men han har altid været en snyder, gid fanden havde ham! Han har altid været en fordømt snyder, den Gaffer. Aldrig ligefrem, aldrig oprigtig. Så lav, så underfundig. Går aldrig ærligt til værks med noget eller fører det igennem som en mand!"

"Halløj! Så sagte!" råbte Eugene, idet de stødte hårdt mod en pæl, og vendte derpå med mere dæmpet stemme sin tidligere udtalelse om ved at sige: "Gid min hæderlige og tapre vens båd må være menneskekærlig nok til ikke at vende bunden i vejret og gøre det af med os! – Så sagte, så sagte! Sid roligt, Mortimer. Nu kommer haglen igen. Se, hvor den flyver Riderhood i øjnene som en flok vilde katte!"

Han fik den også for alvor at føle, og den gennempiskede ham sådan, at på trods af, at han bøjede hovedet dybt ned og søgte ikke at frembyde andet end den til hovedet hørende skabede hue, drev han dog ned i læ af en række skibe, hvor de blev liggende, til byggen var forbi. Den var kommet som et forbitret forbud for morgenen, og i dens kølvand fulgte en

takket lysrift, der gennembrød de mørke skyer, indtil der blev et stort, gråt hul i dem.

De gøs alle, og alt, hvad der omgav dem, syntes at gyse, floden, skibene, tovværket, sejlene og den smule røg, der allerede sås i land. Sorte af væde og forandrede for øjet ved hvide pletter af hagl og slud, så de hulter til bulter liggende huse lavere ud end ellers, som om de krøb sammen og var skrumpet ind af kulden. Kun såre lidt liv var der at se på nogen af flodbredderne. Vinduer og døre var lukkede, og de iøjnefaldende sorte og hvide bogstaver på slæbesteder og pakhuse "så," sagde Eugene, "ud som indskrifter på døde forretningers grave."

Mens de gled langsomt af sted, holdende sig inde under flodbredden og snigende sig ind og ud mellem skibene gennem baggyder af vand, ligesom stjælende sig frem, hvilket syntes at være deres bådførers sædvanlige taktik, var alle de genstande, mellem hvilke de færdedes, så umådeligt store i sammenligning med deres usle båd, at de truede med at knuse den. Der var ikke et skibsskrog med dets rustne jernkættinger og klydshuller mærket af jernets rustne tårer, uden at det syntes at nære skumle hensigter. Der var ikke en galionsfigur, uden at den havde et truende præg af at ville styrte frem for at løbe dem i sæk. Der var ikke et stigbord eller en malet målestok på en stolpe eller mur, der viste vandstanden, uden at de, ligesom den uhyggeligt spøgefulde ulv i bedstemoders hytte, syntes at sige: "Det er til at drukne jer i, kære børn." Der var ikke nogen klodset, sort pram, der hang ud over dem med sin sprukne, afskallede side, uden at den syntes at suge floden til sig, tørstende efter at suge dem til bunds. Og alt talte så højrøstet

om vandets ødelæggende indflydelse – rustent kobber, råddent tømmer, forvitrede sten, grønt, klægt bundfald – at følgerne af at blive knust, trukket ned og suget til bunds stod for fantasien som noget lige så hæsligt som sagen selv.

Da der på denne måde var gået en halv times tid, tog Riderhood årerne ind og halede sig frem langs med en pram, indtil han lidt efter lidt fik sin båd omkring dens stævn og ind i en lille skjult afkrog med råddent vand. Drevet ind i denne afkrog og kilet fast, som han havde sagt, lå Gaffers båd, stadig med den plet i den, der havde lighed med en tilhyllet, menneskelig skikkelse.

"Sig nu, at jeg er en løgner!" sagde den ærlige mand, "med en uhyggelig forventning om," hviskede Eugene til Lightwood, "at en eller anden altid er ved at sige ham sandheden."

"Det er Hexams båd," sagde inspektøren, "jeg kender den godt."

"Se, om den ene åre ikke er knækket. Se, om den anden ikke er borte. Sig nu, at jeg er en løgner!"

Inspektøren gik over i båden. Eugene og Mortimer så til.

"Og se der!" tilføjede Riderhood, idet han krøb agterud og pegede på et tov, som var gjort fast der og strakte sig ud i vandet, "sagde jeg Dem ikke, at han igen havde haft lykken med sig?"

"Hal ind," sagde inspektøren.

"Det er let nok at sige, hal ind," svarede Riderhood, "men det er ikke så let gjort. Hans fund er kommet i klemme under pramkølene. Jeg har allerede prøvet på at hale ind, men jeg kunne ikke. Se, hvor stram linen er!"

"Jeg må have det op. Jeg må have denne båd i land og hans fund med. Prøv det med lempe."

Han prøvede det med lempe, men fundet gjorde modstand og ville ikke komme.

"Jeg vil have både det og båden," sagde inspektøren og manøvrerede med linen.

Men endnu gjorde fundet modstand og ville ikke komme op.

"Tag Dem i agt," sagde Riderhood, "De kan let skamfere det eller måske rive det i stykker."

"Jeg vil ingen af delene gøre, ikke engang ved Deres bedstemoder, men have det vil jeg. Nå," tilføjede han på en gang overtalende og myndigt til den i vandet skjulte genstand, idet han halede i linen, "de kunster nytter ikke, ved du nok. Du må komme op. Jeg vil have dig."

Der lå så megen kraft i denne tydelige og faste *villen have det*, at det gav lidt efter, endnu mens der blev lirket ved linen.

"Det sagde jeg dig jo," sagde inspektøren, mens han trak sin overfrakke af og bøjede sig helt ud over agterenden, "nå!"

Det var en skrækkelig slags fiskeri, men det bragte ikke inspektøren mere ud af fatning, end om han en sommeraften havde ligget i en jolle og fisket i en venlig bugt højt oppe i den fredelige flod. Nogle minutter efter og efter forskellige opfordringer til de andre om snart "at lette hende en kende forude," og snart "at lette hende en smule agter," sagde han roligt: "Alting klart," og linen og båden kom fri af hinanden.

Idet han modtog den hånd, som Lightwood rakte ham for at hjælpe ham op, trak han derefter sin overfrakke på igen og sagde til Riderhood: "Ræk mig det par årer, som De ikke bruger, så vil jeg ro denne båd ind til den nærmeste trappe. Hal ud, De,

og hold Dem i åbent vande, for at jeg ikke igen skal komme uklar."

Hans befalinger blev adlydt, og de roede lige i land, to i den ene båd og to i den anden.

"Hør," sagde inspektøren til Riderhood, da de alle var kommet op på de glatte sten, "De har haft mere øvelse i dette end jeg og må forstå Dem bedre på det. Gør bugserlinen los, så vil vi hjælpe Dem at hale ind."

Riderhood gik altså ned i båden, men syntes næppe at have fået et øjeblik tid til at røre ved linen eller se ud over agterenden, før han kom ravende tilbage, bleg som morgenen, og fremstammede:

"Sandt for Herren, har han ikke snydt mig!"

"Hvad mener De?" spurgte de alle.

Han pegede hen på båden og var så forpustet, at han sank om på stenene for at trække vejret.

"Gaffer har snydt mig. Det er Gaffer!"

De løb hen til linen og lod ham blive liggende og gispe, og kort efter lå den for flere timer siden døde rovfuglsskikkelse udstrakt på flodbredden, hvor en ny byge stormede løs på den og sammenfiltrede dens våde hår med haglkorn.

"Fader, var det dig, der kaldte på mig? Fader! Jeg syntes, at jeg to gange før hørte dig kalde på mig!" Disse ord skulle aldrig få svar på den jordiske side af graven. Blæsten farer spottende hen over fader, pisker ham med de trævlede ender af hans klæder og hans stive hår, søger at vende ham, hvor han ligger stiv på ryggen, og at tvinge hans ansigt op mod den opgående sol, for at han kan blive så meget mere udskammet. Et vindstille, og blæsten går hemmeligt og nysgerrigt til værks med ham, løfter

en pjalt op og lader den falde, skjuler sig bævende under en anden pjalt, smutter gennem hans hår og skæg. Derpå kommer den susende og håner ham grusomt. Fader, var det dig, der kaldte på mig? Var det dig, den målløse og døde? Var det dig, der nu mishandles sådan, mens du ligger her i en bunke? Var det dig, der døbttes sådan til døden med disse flydende uhumskheder, som nu slynges dig i ansigtet? Hvorfor taler du ikke, fader? Din egen skikkelse lægges i blød på den smudsige jord, mens du ligger her. Har du aldrig set en sådan gennemblødt skikkelse i din egen båd? Tal, fader! Tal til os, vindene, de eneste tilhørere, du nu har tilbage.

"Se nu," sagde inspektøren efter lang overvejelse, idet han lå på det ene knæ ved siden af liget, mens de stod og så ned på den druknede, sådan som denne mangel en gang havde set ned på mangel en anden druknet.

"Det er gået sådan til. De har naturligvis lagt mærke til, at han blev halet i land ved halsen og armene?"

Da de havde hjulpet med at løse linen, havde de naturligvis lagt mærke til det.

"Og De vil tidligere have iagttaget og vil nu lægge mærke til, at denne knude, der var trukket stramt sammen om hans hals ved hans egne armes kraft, er en løbeknude."

Med disse ord holdt han den i vejret for at vise den frem.

Det var tydeligt nok.

"Ligeledes vil De have lagt mærke til, hvordan han havde gjort den anden ende af dette tov fast ved sin båd."

Det bar endnu mærker af, hvordan det havde været bundet og knyttet.

"Se nu, hvordan han er blevet fanget i sin egen snare, det er en vild, stormfuld aften, da denne døde mand," fortsatte han, bukkende sig for at tørre nogle haglkorn af dennes hår med en ende af hans egen druknede trøje, "- så, nu ligner han mere sig selv, skønt han er slemt tilredt – da denne døde mand ror ud på floden som sædvanlig. Han tager denne opskudte tovende med. Han tager altid denne opskudte tovende med. Jeg kender den lige så godt, som jeg kendte ham selv. Undertiden lå den på bunden af hans båd, undertiden hængte han den løst om sin hals. Han klædte sig let, gjorde denne mand – ser De?" og med disse ord løftede han det løse halstørklæde op fra hans bryst og benyttede lejligheden til at tørre de døde læber med det, "- og når det regnede, frøs eller blæste koldt, plejede han at hænge denne opskudte tovende om sin hals. I aftes gør han det, desværre for ham! Han lusker om i sin båd, indtil han bliver forfrossen. Hans hænder" – han løfter en af dem op, og den falder ned igen som et blylod "- bliver stive. Han ser en genstand komme drivende og gør sig parat til at gribe den. Han vikler den ene ende af tovet op for at gøre den fast i båden og gør den fast, for at den ikke skal løbe ud. Han gør den alt for fast, som det siden viser sig og han er lidt længere om det end sædvanlig, da hans hænder er stive. Genstanden driver imod ham, før han er helt færdig. Han griber efter den i den tro, at han i ethvert tilfælde kan få fat i indholdet af lommerne, før den slipper fra ham, bøjer sig helt ud over agterenden, men i en af disse svære byger eller ved krydsskvalpet af to dampskibe, eller fordi han ikke er helt færdig, eller af alle disse grunde eller de fleste eller en af dem, kommer han til at krænge over, taber ligevægten og styrter hovedkulds i vandet. Se nu! Han kan

svømme og gør øjeblikkelig nogle tag, men vikler derved sine arme ind i tovet og trækker stærkt i løbeknuden, som snører sig sammen. Det, han havde ventet at få på slæb, driver forbi, og hans egen båd slæber ham død med sig hen til det sted, hvor vi fandt ham indviklet i hans eget tov. De vil spørge mig, hvorfra jeg ved det om lommerne? For det første vil jeg sige Dem noget mere: der var sølvpenge i dem. Hvordan jeg har fået det at vide? På en ganske simpel og fyldestgørende måde. Fordi han har dem her!"

Foredragsholderen holdt den fastknyttede venstre hånd op.

"Hvad skal der gøres med liget?" spurgte Lightwood.

"Hvis De ikke har noget imod at blive stående ved ham et halvt minut, vil jeg hente den nærmeste af vore folk, for at han kan tage sig af ham – jeg kalder det endnu *ham*, som De hører," sagde inspektøren og så sig tilbage med et filosofisk smil over vanens magt, idet han gik.

"Eugene," sagde Lightwood og var allerede i færd med at tilføje, "vi kan vente et stykke herfra," da han ved at dreje hovedet opdagede, at der ingen Eugene var til stede.

Han råbte: "Eugene! Halløj!" men ingen Eugene svarede.

Det var nu højlys dag, og han så sig om, men der var ingen Eugene at se.

Da inspektøren kort efter kom ned ad trappen med en betjent, spurgte Lightwood ham, om han havde set hans ven gå bort. Inspektøren kunne ikke sikkert sige, at han havde set ham gå, men han havde lagt mærke til, at han havde været urolig.

"En ejendommelig og interessant sammensætning, Deres ven."

"Jeg vil ønske, at det ikke havde hørt til hans ejendommelige og interessante sammensætning at forlade mig under disse uhyggelige omstændigheder så tidligt på morgenstunden," sagde Lightwood, "kan vi få noget varmt at drikke?"

Det kunne vi, og det fik vi i et værtshuskøkken med et stort bål på skorstenen. Vi fik varm grog, og det oplivede os vidunderligt. Efter at inspektøren havde underrettet Riderhood om sin embedsmæssige hensigt "at holde øje med ham," stillede han ham op i skorstenskrogen som i en våd paraply og tog ingen yderligere udvortes eller synlig notits af denne ærlige mand, end at han – åbenbart for det offentliges regning – indkrævede en særskilt portion grog til ham.

Mens Mortimer sad ved den blussende ild og følte, at han var i færd med i søvne at drikke grog der på stedet og dog på selvsamme tid drak afbrændt sherry i *De Seks Lystige Sjøvere* og lå under båden på flodbredden og sad i den båd, som blev roet af Riderhood, og hørte på den nys sluttede forelæsning og skulle spise til middag i Temple med en mand, der kaldte sig M.H.F. Eugene Gaffer Harmon og sagde, at han boede i haglbygen – mens han overvældet af søvn og træthed gennemgik disse mærkelige omskiftelser, der var arrangeret efter en skala af tolv timer i sekundet, mærkede han, at han svarede højt på en påtrængende vigtig meddelelse, der aldrig var blevet ham stillet, og forvandlede derpå svaret til en hosten, da han fik øje på inspektøren. For med naturlig harme følte han, at denne embedsmand ellers kunne mistænke ham for at have lukket øjnene eller været uopmærksom.

"Her lige foran os, ser De," sagde inspektøren.

"Ja vel," sagde Lightwood med værdighed.

"Og fik varm grog, ser De," sagde inspektøren, "og skyndte sig derpå bort i en fart."

"Hvem?" spurgte Lightwood.

"Deres ven, De ved nok."

"Ja vel," svarede han atter med værdighed.

Efter i en tåge, gennem hvilken inspektøren dæmrede stor og utydelig frem, at have hørt, at inspektøren ville forberede den døde mands datter på, hvad der var hændt om natten, og i det hele taget tog alt på sig, stavrede Mortimer i søvne hen til en holdeplads, fik en droske og var trådt ind i hæren, havde gjort en grov, militær forbrydelse, var blevet stillet for en krigsret og fundet skyldig, havde ordnet sine sager og var blevet ført bort for at blive skudt, før døren blev slået i.

Et strengt stykke arbejde at ro drosken gennem City til Temple for en af Boffin udlovet pokal til en værdi af fra fem til ti tusinde pund, og et strengt stykke arbejde at holde en så umådelig lang straffepræken for Eugene – da han med en line var blevet reddet fra det løbende fortov – fordi han på en så påfaldende måde havde sneget sig bort! Men han gjorde så mange undskyldninger og var så angerfuld, at Lightwood, da han steg ud af drosken, pålagde kusken at passe godt på ham, hvorover kusken, der vidste, at der ikke var flere passagerer inde i drosken, gjorde store øjne.

Nattens arbejde havde, kort sagt, udmattet og udtømt denne deltager i det så meget, at han var blevet en ren søvngænger. Han var for træt til at kunne finde hvile i sin søvn, indtil han endog trættedes af at være for træt og faldt helt hen. Langt ud på eftermiddagen vågnede han og sendte urolig bud til Eugenes bolig tæt ved for at lade spørge, om han allerede var oppe.

Ja, oppe var han. Han havde i virkeligheden slet ikke været i seng, men var nylig kommet hjem. Og der var han selv, lige i hælene på buddet.

"Men hvad er dette for et blodskudt, tilsølet, uredt syn?" udbrød Mortimer.

"Er mine fjer kommet så meget i ulave?" sagde Eugene og gik rolig hen til spejlet. "Ja, de er temmelig forpjuskede. Men husk, hvilken nat for fjer!"

"Hvilken nat? Hvor blev De af i morges?"

"Gode ven," svarede Eugene og satte sig på hans seng, "jeg mærkede, at vi havde kedet hinanden så længe at hvis vi var blevet ved på den måde, måtte det uundgåeligt ende med, at vi fløj hver til sin side af jordkloden. Desuden var jeg til mode, som om jeg havde gjort enhver tænkelig forbrydelse. Såvel af venskabelige som af kriminelle hensyn gik jeg mig derfor en tur."

15. To ny tjenestefolk

Efter at have spist frokost sad mr. og mrs. Boffin i Løvhytten som et bytte for velstand, og Boffins ansigt vidnede om sorg og forlegenhed. Foran ham lå en mængde papirer imellem hinanden, og han så på dem omtrent lige så forhåbningsfuldt, som en uskyldig civilist kan se på en hob soldater, han fem minutter i forvejen er blevet opfordret til at mønstre og manøvrere med. Han havde været beskæftiget med nogle forsøg på at gøre uddrag af disse papirer, men da han, som det ofte går folk af hans stand, havde en overordentlig mistroisk og rettelysten tommelfinger, var dette travle lem skredet så ofte ind for at tilsmøre hans uddrag, at de ikke var synderligt mere læselige end de forskellige indtryk af det selv, hvormed hans pande og næse var tilklattet. Det er mærkeligt at tænke sig, hvilken prisbillig vare blæk er i et tilfælde som Boffins, og hvor langt man kan få det til at række. Ligesom et gran moskus i mange år opfylder en skuffe med sin lugt, uden nogen synlig formindskelse af dets oprindelige størrelse, sådan kunne for en halv penny blæk mærke Boffin til rødderne af hans hår og læggene af hans ben, uden at skrive en linje på papiret eller tilsyneladende at tage af i blækhuset.

Mens han var i en så alvorlig litterær forlegenhed, at hans øjne blev stive og fremstående og hans åndedræt rallende, ringede det på klokken til stor lettelse for mrs. Boffin, der med uro havde iagttaget disse symptomer.

"Hvem kan det mon være?" sagde hun.

Boffin trak vejret dybt, lagde pennen fra sig og så på sine optegnelser, som om han ikke var rigtig sikker på at have den

fornøjelse at kende dem. Idet han efter en ny undersøgelse syntes at styrkes i det indtryk, at han ikke havde den fornøjelse, meldte tjeneren:

"Mr. Rokesmith."

"Å!" sagde Boffin, "å, nej virkelig. Vor og Wilfer'nes fælles ven, kære kone. Ja, bed ham komme ind."

Rokesmith fremstillede sig.

"Sæt Dem ned," sagde Boffin efter at have trykket hans hånd, "min kone kender De allerede. Ja, jeg er ikke rigtig i stand til at tale med Dem, da jeg, sandt at sige, har haft så travlt, at jeg ikke har haft tid til at overveje Deres tilbud."

"Den undskyldning gælder os begge, både min mand og mig," sagde den smilende mrs. Boffin, "men Gud, vi kan jo nu tale om det, ikke sandt?"

Rokesmith bukkede, takkede hende og sagde, at det håbede han.

"Lad mig da se," tog Boffin atter til orde med hånden om hagen, "det var jo sekretær, De sagde?"

"Jo, jeg sagde sekretær," indrømmede Rokesmith.

"Det overraskede mig noget dengang, og det overraskede mig og min kone meget, da vi bagefter talte om det fordi vi, ærlig talt, altid havde troet, at en sekretær var et møbel, for det meste af mahogni og indvendig beklædt med grønt tøj eller skind og med en hel mængde skuffer. Nu vil De sikkert ikke tage det ilde op, at jeg siger, at det kan De på ingen måde være."

"Bestemt ikke," svarede Rokesmith, men han havde brugt ordet om en hovmester.

"Ja, med hensyn til en hovmester, så er der den omstændighed ved det, at jeg og min kone måske aldrig tager

en sørejse. Da vi begge er dårlige søfolk, kan vi nok have brug for en hovmester, hvis det blev tilfældet, men der er i almindelighed altid en til stede."

Rokesmith gav atter en forklaring, idet han kaldte det hverv, han ønskede at påtage sig, en forvalters, en bestyrer, en opsynsmands eller forretningsførers.

"Hør nu engang," busede Boffin ud, "hvis jeg nu tog Dem i mit brød, hvad kan De så udrette?"

"Jeg kan holde nøjagtigt regnskab over alle de udgifter, De billigede, mr. Boffin. Jeg kunne skrive Deres breve efter Deres opgivelse. Jeg kunne afgøre Deres forretninger med folk, De har i Deres tjeneste. Jeg kunne," tilføjede han halvt smilende med et blik på bordet, "ordne Deres papirer –"

Boffin kløede sig bag sit blækkede øre og så på sin kone.

"- og ordne dem således, at de altid lå færdige til gennemsyn med et par ord uden på hvert af dem om dets indhold."

"Hør, ved De hvad," sagde Boffin, idet han langsomt knugede sin klattede optegnelse sammen i hånden, "hvis De straks vil give Dem i lag med disse hersens papirer og se, hvad De kan få ud af dem, vil jeg bedre kunne vide, hvad jeg kan bruge Dem til."

Som sagt, så gjort. Idet han lagde hat og handsker fra sig, satte Rokesmith sig roligt ned ved bordet, lagde de uåbnede papirer i en ordentlig bunke, løb hvert enkelt af dem igennem, lagde det sammen, skrev udenpå, lagde det i en anden bunke og tog, da denne anden bunke var fuldstændig og den første forsvundet, et stykke sejl garn op af lommen og bandt den med en påfaldende øvet hånd sammen med en sløjfe.

"Godt!" sagde Boffin, "meget godt! Lad os nu høre, hvad de alle sammen er om. Vil De være så god?"

John Rokesmith læste sine optegnelser højt. De vedrørte alle det ny hus. Dekoratorens overslag så og så meget. Overslag over bohavet så og så meget. Overslag over bohavet til folkeværelserne så og så meget. Karetmagerens overslag så og så meget. Hesteprangerens overslag så og så meget. Sadelmagerens overslag så og så meget. Guldsmedens overslag så og så meget. I alt så og så meget. – Derpå kom brevvekslingen: Antagelse af Boffins tilbud af den og den dato og af det og det indhold. Om Boffins forslag af den og den dato og det og det indhold. Alt sammen kort og fyndigt.

"I orden som et urværk!" sagde Boffin efter at have krydset hver udskrift af med sin hånd, ligesom en der slår takt, "og hvad De gør med Deres blæk, kan jeg ikke fatte, for De er jo så ren som et pillet æg, efter at De har skrevet alt dette. Nu et brev. Lad os," sluttede han og gned sig i sin fornøjelige, barnlige beundring i hænderne, "lad os nu gøre et forsøg med et brev."

"Til hvem skal det være, mr. Boffin?"

"Til hvem som helst. Til Dem selv!"

Rokesmith gav sig roligt til at skrive og læste det på højt:

"Mr. Boffin sender en hilsen til mr. John Rokesmith og tillader sig at meddele, at han vil prøve mr. John Rokesmith i den stilling, han ønsker at udfylde. Mr. Boffin tager mr. John Rokesmith på hans ord ved at udsætte afgørelsen af spørgsmålet om størrelsen af hans løn. Det er vel forstået, at mr. Boffin ikke på nogen måde er bundet i denne henseende. Mr. Boffin skal endnu kun tilføje, at han stoler på mr. John

Rokesmiths forsikring om, at han vil vise sig tro og nyttig. Mr. John Rokesmith vil behage at tiltræde sin tjeneste straks."

"Nå, Noddy," udbrød mrs. Boffin og klappede i hænderne, "det kan man kalde et godt brev!"

Boffin var ikke mindre glad, ja opfattede i sit stille sind såvel selve kompositionen som det påfund, der havde affødt den, som et mærkværdigt bevis på menneskelig kløgt.

"Og jeg kan sige dig, kære mand," sagde mrs. Boffin, "at hvis du ikke nu straks kommer overens med mr. Rokesmith, men fortsætter at gå og bryde dit hoved med ting, som ikke ligger for dig, får du apopleksi – foruden at du sætter rustpletter på dit linned – og knuser mit hjerte."

Boffin omfavnede sin ægtehalvdel for disse visdomsord, hvorpå han lykønskede John Rokesmith med hans glimrende præstationer og gav ham sin hånd til pant på deres ny forhold. Det samme gjorde mrs. Boffin.

"Nu," sagde Boffin, der i sin oprigtighed følte, at det ikke passede sig for ham at have en gentleman fem minutter i sin tjeneste uden at åbne sit hjerte for ham, "må De indvies lidt mere i vore sager, Rokesmith. Da jeg gjorde Deres bekendtskab, eller rettere sagt da De gjorde mit, sagde jeg Dem, at min kones tilbøjeligheder gik i retning af moden, men at jeg ikke vidste, hvor moderne vi ville blive eller ikke. Nå, hun gik af med sejren, og vi lægger nu an på at være moderne, så det kan blive til noget."

"Det tænkte jeg nok," svarede Rokesmith, "efter den måde, hvorpå Deres husholdning skal indrettes."

"Ja, det skal være flot. Sagen er, at min boglærde mand talte til mig om et hus, som han, om jeg så må sige, står i forbindelse

med – som han er interesseret i."

"Som prioritetshaver?" spurgte Rokesmith.

"Nej, ikke ganske. Det er en slags familieband."

"Konsortium?" spurgte sekretæren.

"Ja måske. Men hvorom alting er, så fortalte han mig, at der var slået et bræt op på huset med indskriften: "Denne yderst aristokratiske ejendom er at få til leje eller til købs." Jeg og min kone gik hen og så på det. Og da vi fandt, at huset uimodsigeligt var yderst aristokratisk – skønt en smule højt og kedeligt, hvilket dog måske netop hører til – så købte vi det. Min boglærde mand var så venlig at opvarte os med et dejligt vers, hvori han ønskede min kone til lykke med at blive ejer af – hvordan lød det nu, min ven?"

Mrs. Boffin svarede:

"Det skønne, det skønne og festlige sted,
de sale, de sale med blændende lys.

"Sådan var det! Og det blev endnu finere ved, at her virkelig var to sale i huset, en til gaden og en til gården foruden forsalen. Han foredrog også et meget nydeligt vers om alt det, han ville gøre for at opmuntre min kone, hvis hun skulle komme i dårligt humør der. Min kone har en vidunderlig hukommelse. Vil du sige det for os, min ven?"

Mrs. Boffin føjede ham ved at foredrage det vers, hvori dette tjenstvillige tilbud var blevet gjort, nøjagtig som hun havde hørt det:

"Jeg vil Dem skildre den piges gråd, mrs. Boffin,
dengang hendes elsker var død, frue,
så at hendes pude blev ganske våd, mrs. Boffin,
mens hun lå i søvnen så sød, frue,
jeg vil Dem skildre (hvis mr. Boffin tillader), hvor hesten
sprang,
da dens herre slagen var,
og skulle sorrig (hvilket jeg håber mr. Boffin vil undskylde)
Dem volde min sang,
vil jeg spille den lette guitar."

"Rigtigt, ord til andet!" sagde Boffin, "og jeg skulle mene, at
digtet tager os begge to med på en meget smuk måde."

Da digtet åbenbart gjorde et forbavsende indtryk på
sekretæren, fik Boffin endnu bedre tanker om det og blev
kisteglad.

"Ser De, Rokesmith," fortsatte han, "en boglærd mand og det
med et træben, kan let blive skinsyg. Jeg vil derfor gøre mig
umage for at finde på midler til ikke at vække Weggs skinsyge
og til at lade Dem hver holde sig til sit departement."

"Gud!" udbrød mrs. Boffin, "jeg siger nu altid, at der er plads
nok her i verden til os alle."

"Det er der også, min ven, når vi ikke er boglærde, men er vi
det, er der ikke plads nok. Jeg bør huske på at jeg tog Wegg på
en tid, da jeg ikke tænkte på at blive på moden eller forlade
Løvhytten. At lade ham føle at han på nogen måde bliver
tilsidesat nu, vil være at gøre sig skyldig i en lavhed og bære sig
ad, som om salene med det blændende lys havde gjort en
fortumlet i hovedet, hvilket Gud forbyde! Hvad siger De,
Rokesmith, om at bo i huset?"

"I dette hus?"

"Nej, nej. Jeg har andre planer med dette hus. I det ny hus."

"Det overlader jeg til Dem, mr. Boffin, og stiller mig ganske til Deres rådighed. De ved, hvor jeg bor for tiden."

"Godt," sagde Boffin efter at have tænkt sig lidt om, "bliv da med det første, hvor De er, så kan vi siden afgøre den sag. Vil De straks begynde at føre tilsyn med, hvad der går for sig i det ny hus?"

"Med fornøjelse. Jeg skal begynde endnu i dag. Vil De have den godhed at give mig adressen?"

Boffin sagde ham den, og Rokesmith skrev den op i sin lommebog. Imens benyttede mrs. Boffin lejligheden til at tage hans ansigt nærmere i øjesyn, og det gjorde et fordelagtigt indtryk på hende, for hun hviskede nikkende til sin mand:

"Jeg synes godt om ham."

"Jeg skal straks sørge for, at alting kommer i gang, mr. Boffin."

"Tak, men da De nu er her, kunne De så ikke have lyst til at se Dem om i Løvhytten?"

"Jo, det kunne jeg have stor lyst til. Jeg har hørt så meget fortælle om den."

"Kom!" sagde Boffin, og han og mrs. Boffin gik foran.

En skummel bolig var Løvhytten med kendetegn på, at den under dens langvarige tilværelse som Harmonifængslet havde været i en gniers eje. Ingen maling, ingen tapeter på væggene, intet bohavede, intet spor af menneskeligt liv. Hvad der bygges af mennesker til brug for mennesker, må, ligesom naturens skabninger, opfylde hensigten med sin tilværelse, hvis det ikke snart skal gå til grunde. Dette gamle hus havde lidt mere ved

ikke at være blevet brugt, end det ville have lidt ved at være blevet brugt i tyve år.

Huse, som ikke er tilstrækkelig gennemtrængt af liv, der ligesom nærer dem, lider af magerhed, hvad der var meget iøjnefaldende her. Trappegangen, rækværket og trinnene havde et udtæret præg – et udtryk af at være blottede til benet – hvilket ligeledes var tilfældet med panelerne og dør- og vindueskarmene. Det samme gjaldt om den smule løssøre, der fandtes, og havde der ikke været så rent, som der var, ville støvet, hvori alt var i færd med at opløse sig, have ligget tykt på gulvene, der var medtaget ligesom gamle ansigter, der havde været meget alene.

Sovekammeret, hvor den griske gamle mand havde mistet sit hold på livet, var endnu i samme stand, hvori han havde forladt det. Der stod den gamle, grimme himmelseng uden omhæng og med en fængselsagtig overdel af jern og pigge, og der lå det gamle kludetæppe. Der stod det gamle, tætsluttede chatol, der foroven veg tilbage ligesom en ond og hemmelighedsfuld pande. Der stod det klodsede, gamle bord med dets drejede ben uden for sengen, og oven på det stod den kasse, hvori testamentet havde ligget. Nogle få gamle lænestole med kludebetræk, under hvilket det kostbarere tøj, som skulle holdes ved lige, havde mistet farven, uden at have glædet noget øje, stod langs med væggene, og alle disse ting havde en hård familielighed.

"Værelset blev holdt i denne stand," sagde Boffin, "til sønnens tilbagekomst. Kort sagt, alt her i huset blev holdt i den samme stand, hvori vi modtog det, for at han kunne se og godkende det. Endog nu er intet andet blevet forandret end vort eget

værelse nede, som De nylig har forladt. Da sønnen sidste gang i sit liv kom hjem og sidste gang i sit liv så sin fader, var det naturligvis i dette værelse, at de mødtes."

Mens sekretæren så sig helt om i det, standsede hans øjne ved en sidedør i et hjørne.

"En anden trappe," sagde Boffin og åbnede døren, "som fører ned i gården. Vi vil gå denne vej ned, da De måske har lyst til at se gården, og det er lige på vor vej. Da sønnen var lille, gik han for det meste op ad denne trappe, når han skulle ind til sin fader. Han var meget bange for sin fader. Jeg har mange gange set ham sidde ganske angst her på denne trappe, stakkels barn. Jeg og min kone har tit og ofte trøstet ham, når han sad her på trappen med sin lille bog."

"Ja, og hans stakkels søster med," sagde mrs. Boffin, "og her er det solrige sted på den hvide væg, hvor de en dag målte hinanden. Deres egne små hænder skrev deres navne her, rigtignok kun med blyant, men navnene står der endnu, og de stakkels kære børn er borte og kommer aldrig mere igen."

"Vi må passe godt på navnene, mutter," sagde Boffin, "de må ikke viskes ud i vor tid og heller ikke siden, hvis vi kan hindre det. De stakkels små børn!"

"Ja, de stakkels små børn!" sagde hun.

De havde åbnet døren neden for trappen, som gik ud til gården, og stod nu i solskinnet og så på de to usikre barnehænders kragetæer et par trin oppe ad trappen. I dette simple minde om en forkuet barndom og i mrs. Boffins ømhed var der noget, som rørte sekretæren.

Boffin viste derpå sin ny forretningsfører affaldsdyngerne og sin egen særlige affaldsdyng, der ifølge testamentet var

tilfaldet ham som hans legat, før han havde arvet det hele bo.

"Den ville have været nok for os," sagde Boffin, "hvis det havde behaget Gud at skåne det sidste af de to unge liv. Vi havde ikke brug for resten."

Skattene i gården og det udvendige af huset såvel som den afsondrede bygning, som Boffin udpegede som sin og sin kones bolig i deres tjenestetids mange år, så sekretæren på med interesse, og først da Boffin to gange havde vist ham ethvert af Løvhyttens vidundere, huskede han på, at han havde forretninger at varetage andetsteds.

"Har De ingen ordrer at give mig med hensyn til dette sted, mr. Boffin?"

"Nej, slet ingen, Rokesmith."

"Tør jeg, uden at være næsvis, spørge, om De har i sinde at sælge det?"

"På ingen måde. Jeg og min kone agter at lade det stå, som det står, til minde om vor gamle herre, vor gamle herres børn og vor gamle kondition."

Sekretærens øjne skottede så talende til dyngerne, at Boffin, ligesom til svar på en ytring, sagde:

"Ja, ja, det er en anden sag. Dem sælger jeg måske, omend det vil gøre mig ondt at se nabolaget miste dem. Det vil blive så fladt og dødt uden dyngerne, men dog siger jeg ikke, at jeg altid vil lade dem blive liggende der af hensyn til landskabets skønhed. Det haster ikke. Det er alt, hvad jeg har at sige for øjeblikket. Jeg forstår mig ikke på ret meget, Rokesmith, men på dagrenovation forstår jeg mig ganske godt. Jeg kan på en prik sige, hvad dyngerne er værd, og ved, hvordan de bedst kan

afhændes, men også, at de ingen skade tager af at blive liggende, hvor de ligger. De ser jo nok herind i morgen?"

"Hver dag, og jo før jeg kan skaffe Dem Deres nye hus færdigt, des kærere er det Dem vel?"

"Å, det er ikke, fordi det har sådan en frygtelig hast med det, men når man betaler folk for at rappe sig, er det dog lige så godt at vide, at de virkelig rapper sig. Er det ikke også Deres mening?"

"Jo ganske," svarede sekretæren og gik.

"Kan jeg nu," sagde Boffin ved sig selv, idet han begyndte på sin regelmæssige runde i gården, "klare ærterne med Wegg, er mine sager i en god gænge."

Den lavt underfundige havde naturligvis fået herredømmet over den ophøjede enfoldige. Den lumpne havde naturligvis taget magten fra den ædelmodige. Hvor længe sådanne erobringer varede, er en anden sag, men at de bliver gjort, viser hver dags erfaring, som ikke engang podsnapperiet selv kan afkræfte. Den ærlige Boffin var blevet så hildet i den snedige Weggs garn, at han havde en uhyggelig følelse af, at han var et frygtelig intrigant menneske, fordi han havde i sinde at gøre mere for Wegg, ja det forekom ham – så listig var Wegg – at han omgikkes med skumle planer, mens han søgte at gøre netop det, som Wegg arbejdede på at få ham til at gøre. Mens han således den formiddag i tankerne vendte det venligste af alle venlige ansigter mod Wegg, var han ikke ganske sikker på, at han helt fortjente at få skyld for at vende ryggen til ham.

Af disse grunde tilbragte Boffin kun pinlige timer, indtil aftenen kom og med den Wegg, der i al magelighed humpede hen til Det Romerske Rige. Omtrent ved denne tid havde Boffin

fattet en levende interesse for en stor feltherre, der af ham var kendt som Belle Sar, men måske er navnkundigere og lettere at genkende for den klassiske videnskabsmand under navnet Belisar. Endog denne feltherres løbebane mistede sin tiltrækningskraft for Boffin, før han havde lettet sin samvittighed med hensyn til Wegg. Da derfor den boglærde herre efter, som sædvanlig, at have spist og drukket, til han glødede som ild, slog denne bog op med den sædvanlige kvækkende indledning: "Og nu, mr. Boffin, vil vi give os i lag med vores forfald og undergang," standsede Boffin ham.

"Husker De ikke nok, Wegg, da jeg første gang sagde Dem, at jeg ønskede at give Dem et tilbud?"

"Lad mig tænke mig om," svarede Wegg og vendte den opslåede bog om med bladene nedad, "da De første gang sagde mig, at De ønskede at gøre mig et tilbud. Lad mig tænke mig om." (Som om dette i mindste måde var nødvendigt). "Jo vel husker jeg det. Det var omme på mit hjørne. Der var det såmænd! De havde først spurgt mig, om jeg kunne lide Deres navn, og oprigtigheden havde aftvunget mig et svar i benægtende form. Jeg tænkte dengang kun lidt på, hvor fortrolig jeg skulle blive med dette navn!"

"Jeg håber, at De skal blive endnu mere fortrolig med det."

"Gør De? De skal virkelig have så mange tak. Behager De, at vi skal begynde?" spurgte han og lod, som om han ville tage bogen.

"Ikke lige straks. Jeg har først et andet tilbud at give Dem."

Wegg, der i flere aftener ikke havde haft andet i sine tanker, tog med et udtryk af huldsalig overraskelse sine briller af.

"Og jeg håber, at De vil synes om det."

"Tak," svarede det ordknappe individ, "det vil jeg også håbe, for alles skyld." Dette blev sagt som et filantropisk ønske.

"Hvad mener De," sagde Boffin, "om slet ikke at holde udsalg?"

"Jeg mener, at jeg gad se den mand, der var villig til at sætte mig i stand til det!"

"Her er han," sagde Boffin.

Wegg var i færd med at sige: "Min velgører" og havde allerede sagt: "Min vel-" da der foregik en højtravende forandring med ham.

"Nej, mr. Boffin, ikke De. Enhver anden end de! Frygt ikke for, at jeg skal besmitte de enemærker, Deres guld har købt, med mine usle sysler. Jeg ved helt vel, at det ikke vil passe sig, at jeg drev min lille handel uden for vinduerne af Deres fine hus. Jeg har allerede tænkt på det og taget mine forholdsregler. De har ikke nødig at købe mig bort. Vil Stepney Fields være for nær ved? Hvis det ikke er langt nok borte, kan jeg gå længere bort. Med ordene i digterens sang, som jeg ikke ganske husker:

Venneløs og frændeløs i verden den vide,
sulten og tørstig af alle forskudt,
dømt til at lide den bitreste kvide,
se lille Edmund, den fattige gut.

Og se også mig," sagde Wegg, idet han bødede på den haltende lignelse i den sidste linje, "se også mig under de samme vilkår."

"Nå, Wegg, Wegg," sagde den fortræffelige Boffin, "De er alt for følsom."

"Det ved jeg, at jeg er," svarede Wegg med halsstarrig højmodighed, "jeg kender mine fejl. Jeg har altid lige fra barn af

været for følsom."

"Men hør," fortsatte den forgylde skarnager, "hør mig ud, Wegg. De har sat Dem i hovedet, at jeg har i sinde at affærdige Dem med en pension."

"Rigtigt," svarede Wegg, stadig med halsstarrig højmodighed, "jeg kender mine fejl. Det være langt fra mig at nægte dem. Jeg har sat mig det i hovedet."

"Men jeg har det ikke i sinde."

Denne forsikring syntes egentlig ikke at være så beroligende for Wegg, som Boffin havde troet. Ja, man ville kunne have iagttaget en meget tydelig forlængelse af hans ansigt, da han svarede:

"Har De virkelig ikke?"

"Nej, da det, sådan som jeg ser sagen, vil tilkendegive, at De ingenting skal gøre for at fortjene Deres brød, men det skal De."

"Det," svarede Wegg, idet der pludselig igen kom liv i ham, "er en hel anden snak. Nu er min uafhængighed som menneske hævdet. Nu jeg ikke længere

angrer den time,
da til Boffinses Løvhytte
Herren i dalen med tilbud kom.
Ej skjuler månen længer sit lys
på himmelen i aften
og græder bag skyer over noget individ i nærværende
selskabs skam.

Vær så god at blive ved, mr. Boffin."

"Jeg takker Dem, Wegg, både for Deres tillid til mig, og fordi De så tit opvarter med poesi, for begge dele er meget venskabeligt af Dem. Nu vel da! Min tanke er, at De opgiver

Deres udsalg, og at jeg lader Dem flytte ind i Løvhytten for at passe på den for os. Det er et i rart sted, og et menneske med brændsel, lys og et pund om ugen kan have det som blommen i et æg her."

"Hm! Vil det blive forlangt af dette menneske, at han skulle røgte noget andet hverv, eller ville noget andet hverv blive godtgjort ekstra? Lad os nu, for at have noget at holde os til, forudsætte, at dette menneske var forelæser for eksempel om aftenen. Vil dette menneskes betaling som forelæser om aftenen blive lagt til det andet, som vi, for at bruge Deres udtryk, vil kalde æggeblommen eller vil det gå ind i dette?"

"Å," sagde Boffin, "det vil sagtens blive lagt til."

"Ganske min egen opfattelse, mr. Boffin." Her rejste Wegg sig og flagrede med udstrakt hånd over sit bytte, idet han vuggede sig på sit træben. "Regn det som afgjort, mr. Boffin. Sig ikke mere, ikke et ord mere. Min butik og jeg har sagt hinanden farvel for stedse. Visesamlingen vil for fremtiden blive forbeholdt til private studier i det øjemed at lade poesien yde sin tribut" – Wegg var så stolt af at have fundet på dette udtryk, at han sagde det igen med et stort begyndelsesbogstav – "Sin Tribut Til Venskabet. Sørg ikke over den smerte, det volder mig at skilles fra mit lager og min butik. Noget lignende gennemgik min egen fader, da han på grund af sine fortjenester forfremmedes fra sin stilling som færgemand til et embede under regeringen. Hans døbenavn var Thomas. Hans ord – jeg var da kun et lille barn, men de gjorde et så dybt indtryk på mig, at jeg indprægede dem i min hukommelse – var dengang:

Så far vel, min flinke jolle,
årer, trøje, skilt, far vel!
Aldrig mer ved Chelseas strande
skal din Thomas ro et tårn!

Min fader kom ud over det, og det samme skal jeg."

Mens Wegg holdt dette afskedsforedrag, narrede han uophørligt Boffin for sin hånd ved at svinge den i luften, men nu slyngede han den hen mod sin velynder. Denne greb den og følte sit sind lettet for en stor byrde, idet han ytrede, at da de havde fået deres fælles anliggender ordnet så tilfredsstillende, ville han nu gerne høre noget mere om Belle Sar, som de den foregående aften havde forladt i en højst prekær stilling, og for hvis forestående felttog mod perserne vejret ingenlunde havde været gunstigt hele dagen.

Wegg satte derfor igen sine briller på, men Sar skulle ikke være med den aften, for før Wegg havde fundet hen til sin plads, hørte de mrs. Boffin træde så ualmindelig tungt og hurtigt ude på trappen, at Boffin, der ventede en helt ualmindelig tildragelse, ville være sprunget op ved denne lyd, selv om hun ikke også havde kaldt på ham i en ophidset tone.

Boffin skyndte sig ud og fandt hende på den mørke trappe, snappende efter vejret og med et tændt lys i hånden.

"Hvad er der på færde, min ven?"

"Det ved jeg ikke, men gør mig den tjeneste at gå ovenpå."

Overrasket gik Boffin ovenpå og fulgte sin kone ind i deres eget værelse, et stort værelse i samme etage som det, hvori den forrige ejer var død. Boffin så sig helt om, men opdagede intet mere usædvanligt end adskillige stykker sammenlagt linned på en stor kiste, som hans kone havde ordnet.

"Hvad er der, min ven? Men du er jo bange! Du bange!"

"Jeg er rigtignok ikke af den slags," sagde hun, idet hun satte sig på en stol for at fatte sig og tog sin mands arm, "men det er højst underligt!"

"Hvilket, min ven?"

"Noddy, den gamle mands og de to børns ansigter er overalt i huset i aften."

"Men kære dog!" udbrød Boffin, men ikke uden at en ubehagelig følelse gled ned ad hans ryg.

"Jeg ved, at det må lyde latterligt, men dog er det tilfældet."

"Hvor tror du, at du så dem?"

"Jeg tror ikke, at jeg så dem. Jeg mærkede dem."

"Rørte ved dem?"

"Nej. Mærkede dem i luften. Mens jeg ordnede disse ting der på kisten og hverken tænkte på den gamle mand eller på børnene, men sang ved mig selv, mærkede jeg pludselig, at et ansigt voksede frem i mørket."

"Hvilket ansigt?" spurgte hendes mand og så sig om.

"Et øjeblik var det den gamle mands ansigt, og så blev det yngre. Et øjeblik var det begge børnenes, og så blev det ældre. Et øjeblik var det et fremmed ansigt, og så blev det til alle tre ansigter."

"Og så blev det borte?"

"Ja, og så blev det borte."

"Hvor var du så, mutter?"

"Her, ved kisten. Nå, jeg overvandt det og blev ved at lægge tøjet i orden og at synge ved mig selv. "Herre Gud," siger jeg, "jeg vil tænke på noget andet, på noget glædeligt og slå det af tankerne." Så begyndte jeg i tænke på det ny hus og miss Bella

og tænkte af alle kræfter med det lagen der i min hånd, indtil ansigterne pludselig syntes at være skjult mellem folderne af det og jeg lod det falde."

Da det endnu lå på gulvet, tog Boffin det og lagde det på kisten.

"Og så løb du ned?"

"Nej, jeg tænkte, at jeg ville prøve et andet værelse og ryste det af mig, og sagde til mig selv: "Jeg vil gå langsomt tre gange frem og tilbage i den gamle mands værelse fra den ene ende til den anden, så overvinder jeg det nok." Jeg gik derind med lyset i hånden, men i samme øjeblik, jeg kom hen til sengen, myldrede de i luften."

"Gjorde ansigterne?"

"Ja, og jeg mærkede endog, at de var i mørket bag ved sidedøren og på den lille trappe, hvorfra de svævede ud i gården. Så kaldte jeg på dig."

Boffin så forbavset på sin kone, og hun så rådvild og forvirret på ham.

"Jeg tror," sagde den forgyldte skarnager, "at jeg straks vil lade Wegg gå for i aften, da han skal bo i Løvhytten, og han eller andre, hvis han hørte dette, og det kom ud blandt folk, kan sætte sig i hovedet, at det spøgede her, skønt vi jo ved det bedre, ikke sandt?"

"Jeg har aldrig før mærket noget til det her," sagde mrs. Boffin, "skønt jeg er gået omkring her på enhver tid af natten. Jeg har været her i huset, da døden var herinde, og jeg har været her i huset, da dets historie var blevet forøget med et mord. Og dog har jeg aldrig været bange i det før."

"Og vil heller ikke blive det igen. Du kan være vis på, at det kommer af at tænke og ruge over den mørke plet."

"Ja, men hvorfor er det ikke kommet før?"

Denne veksel på Boffins filosofi kunne han kun dække med den talemåde, at enhver ting må have en begyndelse. Idet han derpå tog sin kone under armen, for at han ikke igen skulle blive urolig, når hun blev overladt til sig selv, gik han ned for at løslade Wegg, som, da han var blevet noget søvniq efter sit rigelige måltid og af naturen var lad, var glad ved at humpe væk uden at have gjort, hvad han var kommet for at gøre og blev betalt for at gøre.

Boffin satte derefter hatten på, og mrs. Boffin svøbte sig ind i sit sjal, og efter endvidere at have medtaget et knippe nøgler og en tændt lygte, gik parret hele det triste hus igennem – trist overalt, undtagen i deres egne to værelser – fra kælder til loft. Og ikke nok med at gå på jagt efter mrs. Boffins fantasier inde i huset, forfulgte de dem ud i gården og udhusene og ind under dyngerne. Da de havde undersøgt alt og sat lygten ned for en af dyngerne, travede de nok så vel til mode frem og tilbage, for at de mørke spindelvæv i mrs. Boffins hjerne kunne blive blæst bort.

"Så, min ven," sagde Boffin, da de var kommet ind igen for at spise til aften, "det var netop det, du trængte til. Nu er det forbi, ikke sandt?"

"Jo, mit lam," sagde mrs. Boffin og lagde sit sjal fra sig, "nu er jeg ikke længere nervøs og ikke en smule urolig mere. Jeg kan gå om i huset ligesom før, men –"

"Nå?" sagde Boffin.

"Men jeg har kun nødig at lukke øjnene –"

"Og hvad så?"

"Ih, så," sagde hun, idet hun lukkede øjnene og strøg sig tankefuld med hånden hen over panden, "så er de der igen! Den gamle mands ansigt, og det bliver yngre. De to børns ansigter, og de bliver ældre. Et ansigt, som jeg ikke kender, og så alle ansigterne!"

Da hun atter åbnede øjnene og så sin mands ansigt ovre på den anden side af bordet, bøjede hun sig forover for at give det et klap på kinden og satte sig til at spise med den forsikring, at det var det bedste ansigt i verden.

16. Plejebørn

Sekretæren tøvede intet øjeblik med at tage fat på sit arbejde, og hans ordenssans og påpasselighed prægede sig snart i den forgyldte skarnagers affærer. Hans iver for at sætte sig grundigt ind i ethvert stykke arbejde som hans principal forelagde ham, var lige så stor som den hurtighed, hvormed han fik det fra hånden. Han lod sig ikke nøje med oplysninger på anden hånd, men satte sig fuldstændig ind i alt, hvad der blev overdraget til ham.

En side af sekretærens adfærd, der lå til grund for alt det øvrige, kunne have vakt mistanke hos en mand med større menneskekundskab end den forgyldte skarnager. Sekretæren var så langt fra at være nysgerrig eller påtrængende, som nogen sekretær kunne være, men kun fuldstændig indsigt i sagerne i deres helhed kunne stille ham tilfreds. Af det kendskab, han lagde for dagen, fremgik det snart, at han måtte have henvendt sig i det kontor, hvor det Harmonske testamente var blevet protokolleret, og måtte have læst det. Inden Boffin fik tid til at overveje, om han skulle rådføre sig med ham om dette eller hint emne, kom han ham i forkøbet ved at vise, at han allerede kendte og forstod det. Han gjorde dette uden at lægge skjul på noget, idet han syntes at have den overbevisning, at det hørte til hans hvery, at han i enhver tænkelig henseende havde forberedt sig til at røgte det fuldkomment.

På den anden side var sekretæren forstandig, beskeden og tavs, skønt lige så ivrig, som om det havde været hans egne affærer. Han røbede ingen lyst til at optræde som protektor eller til at have penge at råde over, men foretrak åbenbart at overlade

begge dele til Boffin. Hvis han på sit indskrænkede område stræbte efter magt, var det kundskabens magt, den magt, der hidrørte fra, at han nøjagtigt vidste, hvad han gjorde.

Ligesom der hvilede en navnløs sky over sekretærens ansigt, således var der også udbredt en lige så uklar skygge over hans væsen. Ikke fordi han var forlegen som den første aften hos familien Wilfer. Han var tværtimod nu i almindelighed fuldkommen utvungen, og dog var der noget underligt ved ham. Ikke fordi hans væsen var kejtet som dengang, for det var tværtimod nu meget klædeligt, idet det var dannet og let, og dog var der altid noget underligt ved det. Der er blevet skrevet om mennesker, som har udstået et grusomt fangenskab, gennemgået en frygtelig krise eller af nødværge har dræbt et værgeløst menneske, at sporet af det først ved deres død er forsvundet fra deres ansigter. Var der noget sådant spor her?

Han indrettede sig et midlertidigt kontor i det ny hus, og alt gik godt fra hånden for ham, med en eneste mærkelig undtagelse, nemlig, at det åbenbart var ham imod at tale med Boffins sagfører. Et par gange, da der var en eller anden lille ting at drøfte med ham, havde han overladt dette hverv til Boffin, og hans undgåen af dette blev snart så påfaldende tydelig, at Boffin talte til ham om denne ulyst hos ham.

"Det har sin rigtighed," indrømmede sekretæren, "jeg vil helst være fri."

Havde han noget personligt mod mr. Lightwood?

"Jeg kender ham ikke."

Havde han haft bryderi af processer?

"Ikke mere end andre," var hans korte svar.

Havde han fordomme mod sagførerstanden?

"Nej, men så længe jeg er i Deres brød, vil jeg helst, se mig fritaget for at være mellemmand mellem sagføreren og hans klient. Forlanger De det, skal jeg naturligvis gøre det, men jeg vil optage det som en stor godhed, hvis De ikke vil forlange det uden påtrængende nødvendighed."

Nu kunne der ikke siges at være nogen påtrængende nødvendighed til stede, da Lightwood ikke havde med andre sager at gøre end dem, der enten nu stod tilbage med hensyn til den uopdagede forbryder eller hidrørte fra købet af huset. Mange andre sager, som ellers kunne være gået til ham, standsede nu hos sekretæren, under hvis varetægt de blev langt hurtigere og mere tilfredsstillende afgjort, end de ville være blevet, hvis de var kommet inden for den unge Blights område. Dette indså den forgyldte skarnager meget godt. Endog den nærmest foreliggende sag var ikke så vigtig, at den krævede sekretærens personlige nærværelse, eftersom den kun drejede sig om følgende: Da Hexams død havde gjort sveden i den ærlige mands ansigt ufrugtbar, havde den ærlige mand nægtet at væde sit ansigt for ingenting ved den svære anstrengelse, der i lovkyndige kredse kaldes at sværge sig igennem en brandmur, og følgelig var dette ny lys gået spruttende ud. Men ved at gennemgå de gamle aktstykker var en eller anden, der havde med sagen at gøre, kommet på den tanke, at det, før de igen – og nu sandsynligvis for altid – blev lagt hen på deres mørke hylde, kunne være nyttigt at opfordre eller tvinge Julius Handford til igen at træde frem og lade sig tage i forhør. Da ethvert spor af Julius Handford var gået tabt, havde Lightwood nu udbedt sig sin klients tilladelse til at efterlyse ham i et offentligt avertissement.

"Har De også noget imod at *skrive* til Lightwood?"

"Ikke det mindste."

"Så er De nok så god at skrive et par linjer til ham og sige, at han for mig må gøre, hvad han vil, men jeg tror ikke, at der kommer noget ud af det."

"Jeg tror heller ikke, at der kommer noget ud af det."

"Ikke des mindre må han gøre, hvad han vil."

"Jeg skal straks skrive, men lad mig først takke Dem, fordi De så venligt gav efter for min ulyst, der måske vil synes mindre urimelig, når jeg tilstår Dem, at skønt jeg ikke kender mr. Lightwood, bringer han mig dog altid til at tænke på noget, som er mig ubehageligt. Han har ingen skyld i dette. Der er ikke noget at lægge ham til last, og han kender ikke engang mit navn."

Boffin lod sagen fare med et nik. Brevet blev skrevet, og dagen derpå blev Julius Handford efterlyst og opfordret til at sætte sig i forbindelse med Mortimer Lightwood som et muligt middel til at skaffe retfærdigheden fyldest, samtidig med at der blev udlovet en belønning til den eller dem, der måtte kende hans opholdssted og ville meddele Mortimer Lightwood underretning om det. Hver dag i seks uger stod denne kundgørelse øverst i alle bladene, og hver dag i seks uger sagde sekretæren, når han så den, til sig selv i samme tone, hvori han havde sagt det til sin principal: "Jeg tror ikke, at der kommer noget ud af det."

Blandt de ting, der først beskæftigede ham, indtog tilvejebringelsen af den af mrs. Boffin attråede forældreløse en fremragende plads. Lige fra det første øjeblik, han var blevet engageret, havde han vist en særlig lyst til at vise sig

opmærksom mod hende, og da han vidste, at denne sag lå hende på hjerte, forfulgte han den med utrættelig iver og udholdenhed.

Mr. og mrs. Milvey havde fundet deres søgen vanskelig. Enten var en passende forældreløs af det urette køn eller også var den for gammel eller for ung eller for sygelig eller for urenlig eller for vant til gaderne eller for tilbøjelig til at løbe sin vej, eller det fandtes umuligt at afslutte den menneskekærlige transaktion uden at købe den forældreløse. For så såre der blev tale om, at nogen ønskede sig en forældreløs, fremstod en eller anden kærlig slægting af den forældreløse og satte en pris på den forældreløses hoved. Den pludselighed, hvormed en forældreløs steg i pris på markedet, havde intet sidestykke i fondsbørsens mest vanvittige perioder. Et barn, der var i sat i pleje, kunne stå fem tusinde procent under pari, mens det lå og rodede i rendestenen klokken ni om morgenen, og kunne, når det blev efterspurgt, gå op i fem tusinde procent over pari før klokken tolv. Markedet var genstand for jobberi på forskellige snedige måder. Falske papirer blev sat i omløb. Forældre udgav sig dristigt for døde og kom selv med deres forældreløse. Ægte forældreløses papirer unddroges hemmeligt fra markedet. Når det af de i dette øjemed udstillede skildvagter meldtes, at mr. og mrs. Milvey kom ned ad gyden, blev forældreløse interimsbeviser øjeblikkeligt skjult, idet mæglerne nægtede at rykke ud med dem undtagen på et vilkår, der sædvanlig formuleredes som "en gallon øl". Ligeledes fremkaldtes vilde og svindelagtige fluktuationer ved, at ihændehaverne af forældreløse holdt sig tilbage og derpå oversvømmede markedet, et dusin ad gangen. Men det princip, der ufravigeligt

lå til grund for disse forskellige operationer, var køb og salg, og dette princip kunne mr. og mrs. Milvey ikke godkende.

Omsider fik Hans Velærværdighed underretning om et dejligt, forældreløst drengebarn, der var at finde i Brentford. Den ene af dets afdøde forældre – tidligere hans sognefolk – havde i denne vakre by en fattig bedstemoder, der var enke, og hun, mrs. Betty Higden, havde med moderlig omsorg taget den forældreløse til sig, men havde ikke råd til at beholde ham.

Sekretæren foreslog mrs. Boffin enten selv at rejse derned for foreløbig at tage den forældreløse i øjesyn, eller også at køre hende derned, for at hun straks kunne træffe en afgørelse. Da hun foretrak det sidste, tog de en formiddag af sted.

Betty Higdens bolig var ikke let at finde, da den lå i et så indviklet og overfyldt kvarter i det smudsige Brentford, at de lod deres køretøj blive i kroen *De Tre Skader* og gik ud for at opsøge den til fods. Efter mange frugtesløse forespørgsler viste man dem i en gyde et ganske lille hus med et bræt tværs for døren. Ved dette bræt havde en ung kavalier i en spæd alder haget sig fast ved armhulerne og anglede efter mudder med en snor og træhest uden hoved, og i denne unge idrætsmand, der udmærkede sig ved stærkt krøllet, brunt hår og et åbent ansigt, opdagede sekretæren den forældreløse.

Det hændtes uheldigvis, at den forældreløse, der i øjeblikkets hede glemte ethvert hensyn for sin personlige sikkerhed, vippede over og tumlede ud på gaden, og da han var en forældreløs med buttede former, begyndte han at trille og var trillet ned i rendestenen, før de kunne komme hen til ham. Han blev bjærget op af rendestenen af John Rokesmith, og således indviedes deres første sammenkomst med mrs. Higden ved den

sære omstændighed, at de var i besiddelse – ved første øjekast kunne man sige ulovlig besiddelse – af den endevendte og i ansigtet purpurrøde forældreløse. Da brættet tværs for døren virkede som en fælde for mrs. Higdens fødder, da hun ville ud, og for mrs. Boffins og John Rokesmiths fødder, da de ville ind, forøgede det i høj grad vanskeligheden ved situationen, der fik et sørgeligt og umenneskeligt præg ved den forældreløses skrig.

I starten var det umuligt at forklare sig som følge af, at den forældreløse "holdt sit vej", et skrækkeligt fænomen, idet det hos den forældreløse frembragte en blyfarvet stivhed og en dødstavshed, i sammenligning med hvilken hans skrig havde været den lifligste musik. Men da han lidt efter lidt kom sig, introducerede mrs. Boffin sig lidt efter lidt, og smilende fred blev genoprettet lidt efter lidt i Betty Higdens hjem.

Det viste sig da at være et lille hjem med en stor rulle, ved hvis håndtag der stod en meget lang dreng med et meget lille hoved og en åben mund af et uforholdsmæssigt rumfang, som syntes at hjælpe hans øjne med at glo på de fremmede. I en krog neden for rullen sad et par ganske små børn, en dreng og en pige, på et par skamler. Når den meget lange dreng en gang imellem holdt op at glo og drejede på rullen, var det foruroligende at se, hvordan den fo'r løs mod disse to uskyldige, ligesom, en blide, der truede med at knuse dem, og kun en tomme fra deres hoveder trak sig tilbage uden at have gjort skade. Værelset var rent og pænt med murstensgulv og små ruder i vinduet og et smalt gardin, der hang ned fra kaminhylden, og uden for vinduet var da fra øverst til nederst trukket snore, ad hvilke pralbønner skulle slynge sig til sommer, hvis skæbnen ville være så blid. Hvor blid den end i de svundne

somre kunne have været Betty Higden med hensyn til pralbønner, havde den dog ikke været hende synderlig blid med hensyn til mønt, for det var let at se, at hun var fattig.

Hun var en af disse gamle koner, der ved hjælp i en urokkelig standhaftighed og et stærkt helbred kæmpede sig igennem i mange år, skønt hvert år havde tilføjet hende nye, hårde slag. En rask, gammel kone med klare, sorte øjne og et energisk ansigt, men alligevel en blid og kærlig sjæl. Ingen logisk ræsonnerende kvinde, men Gud er god, og i Himlen regnes hjerter måske lige så højt som hoveder.

"Ja, ganske rigtigt," sagde hun, da sagen var blevet indledt, "mrs. Milvey var så god at skrive til mig, frue, og jeg fik Sloppy til at læse det op for mig. Det var et smukt brev, men hun er også en venlig dame."

De fremmede skottede til den lange dreng, der ved at spile mund og øjne endnu mere op syntes at sige, at han var Sloppy i egen person.

"For De må vide," sagde Betty, "at jeg er ikke videre stiv i at læse skrift, skønt jeg nok kan læse min bibel og det meste trykte, og jeg holder meget af en avis. De skulle ikke tro det, men Sloppy læser så dejligt af en avis. Han giver politiet med forskellige stemmer."

Gæsterne mente igen, at det var en høflighed at se på Sloppy, der pludselig lagde hovedet tilbage, spilede munden op og lo højt og længe. Herover gav de to uskyldige sig også til at le, og mrs. Higden lo, og den forældreløse lo, og så lo gæsterne med, hvilket var mere lystigt end forståeligt.

Derpå syntes Sloppy at blive grebet af et flittighedsraseri og vendte sig om mod rullen, som han drev frem mod de

uskyldiges hoveder med en sådan knagen og bragen, at mrs. Higden standsede ham.

"De fremmede folk kan jo ikke høre, hvad de selv siger, Sloppy. Vent lidt!"

"Er det det søde barn, som De har på skødet?" spurgte mrs. Boffin.

"Ja, frue, det er Johnny."

"Og oven i købet Johnny!" udbrød mrs. Boffin og vendte sig om mod sekretæren, "allerede Johnny! Så er der jo kun et af de to navne tilbage at give ham! Det er en smuk dreng."

Idet han på sin sky, barnlige måde holdt hagen ned mod brystet, så han stjålen på mrs. Boffin med sine blå øjne og rakte sin tykke, buttede hånd op til den gamle kones læber, der af og til kyssede den.

"Ja, frue, det er en smuk dreng, en sød, rar dreng. Et barn af den sidste datterdatter, jeg havde tilbage, men hun er gået samme vej som de andre."

"Disse er da ikke hans søskende?"

"Å, Gud nej, frue. Det er plejere."

"Plejere?" gentog sekretæren.

"De er sat i pleje. Jeg holder plejeskole, men har kun plads til tre på grund af rullen. Men jeg holder af børn, og fire pence om ugen er fire pence. Kom her, Toddles og Poddles."

Toddles var drengens kælenavn, og Poddles pigens. Med deres små, usikre skridt gik de hånd i hånd over gulvet, som om de tilbagelagde en yderst møjsommelig, af bække gennemskåret vej, og da de havde fået deres hoveder klappet af Betty Higden, gjorde de udfald efter den forældreløse, idet de dramatisk forestillede et forsøg på at føre ham jublende bort i

fangenskab og slaveri. Alle tre børn morede sig over det, så det var en lyst, og den sympatiske Sloppy lo igen længe og højt. Da det var på tide at afbryde legen, sagde Betty Higden: "Gå nu hen og sæt jer igen, børn!" og atter gik de hånd i hånd tilbage over gulvet og syntes at finde bækken temmelig opsvulmet af nylig falden regn.

"Og master – eller mister – Sloppy?" sagde sekretæren tvivlrådigt, om han var mand, dreng eller hvad.

"Et elskovsbarn," svarede Betty Higden og dæmpede sin stemme. "Forældrene ukendte. Fundet på gaden. Han blev opfostret i – i –" tilføjede hun og gøs af modbydelighed "- huset."

"Fattighuset?" sagde sekretæren.

Mrs. Higden lagde sit gamle, kække ansigt i alvorlige folder og nikkede mørkt ja.

"De holder ikke af at nævne det?"

"De må hellere slå mig ihjel end bringe mig derhen! De må hellere kaste denne smukke dreng ind under en vognmandshest og en læsset vogn end bringe ham derhen! De må hellere komme og finde os alle liggende for døden og stikke ild på os alle, hvor vi ligger, og lade os brænde til aske sammen med huset end bringe et eneste af vore lig derhen!"

En forbavsende karakterstyrke hos denne enlige kvinde efter så mange års strengt arbejde og knapt udkomme, mylords, gentlemen og højtærede direktioner! Hvad er det, vi kalder det i vore højtravende taler? Britisk selvstændighed i en lidt forvrænget skikkelse? Er det sådan, frasen lyder?

Den frygt og afsky, som Betty Higden glattede ud af sit kraftige ansigt, da hun sluttede denne digression, viste, hvor

alvorligt hun havde ment det.

"Arbejder han for Dem?" spurgte sekretæren, idet han lempeligt førte talen tilbage på master eller mister Sloppy.

"Ja," svarede Betty med et venligt smil og nik, "og det godt."

"Opholder han sig her?"

"Han opholder sig mere her end på noget andet sted. Han havde ikke ord for at være bedre end en idiot og blev først sat i pleje hos mig. Jeg bad sogneforstanderen om at få ham i pleje, da jeg tilfældigvis havde set ham i kirken og troede at kunne gøre noget ud af ham. For dengang var han en sygelig, kirtelsvag lille en."

"Kaldes han med sit rigtige navn?"

"Ja, ser De, egentlig talt har han intet rigtigt navn. Jeg har altid haft den tro, at Sloppy kun er en slags øgenavn."

"Han synes at være meget godmodig."

"Gud velsigne Dem, der er ikke en stump af ham, der ikke er godmodig, og De kan derfor dømme om, hvor godmodig han er, ved at lade Deres øjne løbe hen ad ham fra øverst til nederst."

Uheldigt skabt var Sloppy. Der var for meget af ham på langs, for lidt af ham på tværs, og for mange skarpe kanter af ham på kant. Han var et af disse klodsede, mandlige væsener, der er født til at bære deres knapper til skue med en alt for vidt drevet oprigtighed. Hver knap han havde på sig, gloede på en ligefrem overnaturlig måde. En kapital af knæ, albuer, håndled og ankler havde Sloppy og forstod ikke at bruge den på den fordelagtige måde, men satte den stadig i dårlige prioriteter, så at han selv kom i forlegenhed. Menig nummer ét i livets udskudsregiment var Sloppy, og dog havde han sine dæmrende forestillinger om at blive fanen tro.

"Og lad os nu tale om Johnny," sagde mrs. Boffin.

Mens Johnny med tilbagetrukket hage og spidse læber lå på Bettys skød og holdt sine blå øjne fæstet på de fremmede og skyggede for dem med sin buttede arm, tog den gamle Betty en af hans friske, fede hænder i sin visne højre og begyndte at banke sagte med den i sin visne venstre.

"Ja, frue, lad os tale om Johnny."

"Vil De overgive mig det kære barn," sagde mrs. Boffin med et ansigt, der opfordrede til tillid, "skal han få det bedste hjem, den bedste pleje, den bedste undervisning og de bedste venner. Med Guds hjælp skal jeg blive en tro, god moder imod ham."

"Jeg er Dem taknemmelig, frue, og den kære dreng ville være Dem taknemmelig, hvis han forstod sig derpå," svarede Betty, idet hun stadig bankede med den lille hånd i sin. "Jeg vil ikke stå den kære dreng i lyset, ikke om jeg så havde hele mit liv for mig, i stedet for så grumme lidt af det, men jeg håber, at De ikke tager mig det ilde op, at jeg hænger fastere ved barnet, end ord kan sige det, for han er den eneste levende ting, jeg har tilbage."

"Tage Dem det ilde op, min kære kone? Hvor kan jeg det, da De har været så kærlig imod ham, at De har taget ham herhjem til Dem?"

"Jeg har set så mange af dem på mit skød," sagde Betty, "og de er alle gået bort på denne ene nær! Jeg skammer mig over at synes så egenkærlig, men jeg er det virkelig ikke. Hans lykke vil blive gjort ved det, og han vil blive en fornem herre, når jeg er død. Jeg – jeg – ved ikke, hvad der går af mig. Jeg – jeg – strider imod, så godt jeg kan. Bryd Dem ikke om mig!" hendes sagte banken hørte op, den fastsluttede mund gav efter, og det smukke, kraftige, gamle ansigt slappedes og opløstes i tårer.

Til stor lettelse for gæsterne så den følsomme Sloppy ikke så snart sin velgørerinde i denne tilstand, før han lagde hovedet tilbage, spilede munden op og stak i at tudbrøle. Denne foruroligende tilkendegivelse af, at der var noget galt på færde, forskrækkede øjeblikkelig Toddles og Poddles, og ikke så snart havde de begyndt at skribe himmelhøjt, før Johnny gav sin fortvivlelse luft ved at kramme sig den gale vej og sparke efter mrs. Boffin med et par dårlige sko. Det latterlige ved situationen slog dens patos på flugt. Betty Higden blev straks sig selv igen og bragte dem alle til tavshed med en sådan hurtighed, at Sloppy pludselig standsede midt i et langt brøl og overførte sin kraft på rullen, så at han allerede havde gjort flere angergivne drejninger med håndtaget, før han kunne bringes til at holde op.

"Nå, nå," sagde mrs. Boffin, der næsten følte sig som den mest hjerteløse kvinde, "der skal ikke ske noget. Ingen har nødig at være bange. Vi er jo alle gode venner, er vi ikke, mrs. Higden?"

"Jo, det er vi rigtignok."

"Og det har jo heller ingen hast. Giv Dem tid til at tænke over det, min gode kone."

"De har ikke længere nødig at være bange for mig, frue. Jeg overlagde det til gavns i går. Jeg ved ikke, hvad der gik af mig i dette øjeblik, men det kommer ikke mere igen."

"Nå, så skal Johnny have bedre tid til at tænke over det," svarede mrs. Boffin, "det smukke barn skal have tid til at vænne sig til det. Og De vil lettere få ham vænnet til det, når De selv synes om det, ikke sandt?"

Betty gik nok så glad og villig ind på dette.

"Gud," udbrød mrs. Boffin og så sig strålende om, "vi vil gøre alle glade! De har måske ikke noget imod at lade mig vide, hvordan De vænner Dem til det, hvordan alting går?"

"Jeg skal sende Sloppy," sagde mrs. Higden.

"Og denne herre, der er fulgt med mig, skal betale ham for hans ulejlighed. De kan være vis på, Sloppy, at når De kommer hjem til mig, får De ikke lov til at gå igen, før De har fået Dem et godt måltid med kød og øl og grønt og budding."

Dette gav tingene et endnu lysere udsende, for da Sloppy først gav sig til at glo og grine og derpå brast i latter, stemte Toddles og Poddles i med, og Johnny slog følge. Da Toddles og Poddles opfattede dette som en god lejlighed til at fortsætte deres dramatiske overfald på Johnny, drog de igen hånd i hånd af sted på et fribyttertog, og da dette, med stor tapperhed på begge sider, var blevet kæmpet ud i kaminkrogen bag mrs. Higdens stol, vendte disse vilde røvere hånd i hånd tilbage til deres skamler.

"De må sige mig, hvad jeg kan gøre for Dem, min gode Betty," sagde mrs. Boffin fortroligt, "om ikke i dag så næste gang."

"De skal ret have mange tak, frue, men jeg trænger ikke til noget. Jeg kan arbejde, jeg er stærk, jeg kan gå fem mil, om det skal være." Gamle Betty var stolt og talte med en tindren i sine klare øjne.

"Ja, men der er dog nogle små bekvemmeligheder som De ingen skade vil have af. Gud velsigne Dem, jeg er lige så lidt en født dame som De."

"Jeg synes," sagde Betty smilende, "at De netop er en født dame, og det en af de ægte, eller også har aldrig nogen været en født dame. Men jeg kan ikke tage imod noget af Dem, kære

frue. Jeg har aldrig taget imod noget af nogen. Det er ikke fordi jeg ikke er taknemmelig, men jeg vil hellere fortjene det."

"Nå, nå, jeg talte kun om bagateller, ellers havde jeg ikke taget mig den frihed."

Betty førte sin gæsts hånd til sine læber som tak for det hensynsfulde svar. Vidunderlig rank var hendes skikkelse og vidunderlig tillidsfuld hendes mine, mens hun, stående lige foran sin gæst, forklarede sig yderligere.

"Kunne jeg have beholdt den kære dreng uden stadig at nages af frygt for, at han skulle lide den skæbne, jeg har talt om, kunne jeg ikke have skilt mig ved ham, ikke engang for at lade ham komme til Dem. For jeg elsker ham! Jeg elsker min mand, der for længe siden er død og borte, i ham. Jeg elsker mine børn, der er døde og borte, i ham. Jeg elsker mine unge og forhåbningsfulde dage, der er døde og borte, i ham. Jeg kunne ikke sælge denne kærlighed og se Dem i Deres milde, kærlige ansigt. Den er en frivillig gave. Jeg trænger ikke til noget. Kan jeg, når mine kræfter svigter mig, dø hurtigt og stille, vil jeg være fuldkommen tilfreds. Jeg har stået mellem mine døde og den skam, jeg har talt om, og den er blevet holdt borte fra dem alle. I min kjole," tilføjede hun og lagde hånden på brystet, "er der indsyet så meget, at jeg kan komme i jorden for det. Vil De sørge for, at det bliver rigtig brugt, så at jeg til det sidste kan være fri for grusomhed og vanære, vil De have gjort meget mere end en bagatel for mig og alt, hvortil min hu står i denne verden."

Mrs. Boffin trykkede hendes hånd, men nu røbede det kraftige gamle ansigt ikke mere svaghed.

Og nu skulle Johnny lokkes til at indtage en midlertidig stilling på mrs. Boffins skød. Først da han var blevet ægget til at kappes med de to diminutive plejebørn ved at se dem, den ene efter den anden, blive ophøjet på denne post og forlade den uden skade, lod han sig endelig overtale til at slippe Betty Higdens skørter. Selv i mrs. Boffins favn røbede han en stærk, både åndelig og legemlig længsel efter disse, der ytrede sig henholdsvis i et surt ansigt og i udstrakte arme. En almindelig beskrivelse af de vidundere af legetøj, som gemtes i mrs. Boffins hus forsonede imidlertid denne verdsligsindede forældreløse så meget, at han lod sig overtale til at stirre mørkt på hende med en knyttet hånd i munden og til sidst endog til at fnise, da talen blev ledet hen på en pragtfuld, opsadlet hest på hjul med en vidunderlig evne til at trave hen til konditoren, og da denne fnisen istemtes af plejebørnene, svulmede den op til en henrykt trio, som vakte almindelig tilfredshed.

Udfaldet af sammenkomsten var derfor meget heldigt, og mrs. Boffin var glad og alle tilfredse og ikke mindst Sloppy, der påtog sig at føre gæsterne ad den korteste vej tilbage til *De Tre Skader*.

Da denne sag således var kommet i god gænge kørte sekretæren mrs. Boffin tilbage til Løvhytten og fandt arbejde nok for sig selv i det ny hus lige til aften. Om han, da aftenen kom, gik hjem til sin bolig ad vejen, der førte over markerne, i håb om at træffe miss Bella på disse marker, er ikke så vist, som at hun regelmæssigt spadserede der på denne tid af døgnet.

Og endvidere er det vist, at hun var der.

Efter at have lagt sorgen var Bella klædt i så smukke farver, som hun kunne opdrive, og det lader sig ikke nægte, at hun var

lige så smuk som de, og at hun og farverne passede meget smukt sammen. Hun læste, mens hun spadserede, og da hun ikke ved noget tegn røbede, at hun mærkede, at Rokesmith nærmede sig, må man naturligvis gå ud fra, at hun ikke mærkede det.

"Hvad?" sagde Bella og løftede øjnene op fra bogen, da han standsede foran hende, "å, det er Dem!"

"Kun mig. Det er smukt vejr i aften!"

"Så?" sagde Bella og så sig koldt om, "det er det også, nu da De siger det. Jeg har ikke tænkt på vejret."

"Så fordybet i Deres bog?"

"Ja-a-a," svarede Bella i en langtrukken, ligegyldig tone.

"En kærlighedsfortælling, miss Wilfer?"

"Ak Gud nej, så havde jeg ikke læst den. Den handler mere om penge end om noget andet."

"Og siger den da, at penge er bedre end noget andet?"

"Jeg har virkelig glemt, hvad den siger, men De kan selv se efter, hvis De har lyst. Jeg bruger den ikke mere."

Sekretæren tog bogen – hun havde spredt bladene, som om den havde været en vifte – og gik ved siden af hende.

"Jeg har en hilsen til Dem, miss Wilfer."

"Det er næppe muligt," sagde Bella.

"Fra mrs. Boffin. Hun har pålagt mig at sige Dem, hvor glad hun er over at vide, at hun vil kunne modtage Dem om otte eller i det højeste fjorten dage."

Bella drejede hovedet om imod ham med sænkede øjenlåg og de smukke, overmodige øjenbryn trukket i vejret, som om hun ville sige: "Hvordan kommer De til at overbringe denne hilsen, om jeg tør spørge?"

"Jeg har ventet på lejlighed til at meddele Dem, at jeg er mr. Boffins sekretær."

"Det er jeg lige klog af," sagde Bella hovmodigt, "da jeg ikke ved, hvad en sekretær er for noget, skønt det jo heller ikke gør videre til sagen."

"Nej, slet ikke."

Et hemmeligt blik på hendes ansigt viste ham, at hun ikke havde ventet, at han ville være gået så villigt ind på denne opfattelse.

"Så skal De altså altid være der, mr. Rokesmith?" spurgte hun, som om det ville være en ulempe.

"Altid? Nej, men ofte? Ja."

"Å Gud!" svarede Bella ærgerlig.

"Men min stilling der som sekretær vil være vidt forskellig fra Deres som gæst. De vil se lidt eller intet til mig. Jeg varetager forretningerne og De fornøjelsen. Jeg må fortjene min løn. De har intet andet at tænke på end at more Dem og gøre Dem elskværdig."

"Gøre mig elskværdig?" sagde Bella, "jeg forstår Dem ikke."

Uden at svare på dette punkt vedblev Rokesmith:

"Undskyld mig, da jeg første gang så Dem i Deres sorte kjole
—"

"Så!" udbrød Bella ved sig selv, "hvad sagde jeg dem hjemme? Alle lagde mærke til den latterlige sørgedragt."

"Da jeg første gang så Dem i Deres sorte kjole, var jeg i forlegenhed for at forklare mig denne forskel mellem Dem og Deres familie. Jeg vil ikke håbe, at det var næsvist af mig at gisne over det?"

"Det vil jeg heller ikke håbe," sagde Bella stolt. "men De bør selv bedst vide, hvad det var for gisninger."

Rokesmith bøjede undskyldende hovedet og vedblev:

"Siden mr. Boffin har givet mig sine sager i hænde, er jeg nødvendigvis blevet indviet i denne lille hemmelighed, og jeg tillader mig at sige, at jeg føler mig overbevist om, at meget af Deres tab vil kunne genoprettes. Jeg mener naturligvis kun pengetabet, da tabet af en fuldkommen fremmed, hvis fortrin eller mangler jeg ikke kan dømme om – og De lige så lidt – naturligvis ikke kan spille nogen rolle. Men disse fortræffelige mennesker er så ligefremme og naturlige, så ædelmodige, så vel stemte imod Dem og så opsatte på – hvordan skal jeg udtrykke mig? – at gøre bod for Deres lykke, at De kun har nødig at komme dem i møde."

Idet han iagttog hende med et hemmeligt blik, opdagede han i hendes ansigt en ærgerrig triumf, som ingen påtaget kulde kunne skjule.

"Da vi er blevet bragt sammen under et tag ved et tilfældigt sammenstød af omstændigheder, som, mærkeligt nok, udstrækker sig til de ny forhold, der åbner sig for os, har jeg taget mig den frihed at sige disse få ord. De finder dem dog ikke påtrængende, vil jeg håbe?" sagde sekretæren ærbødigt.

"Jeg kan virkelig ikke sige, hvordan jeg finder dem, mr. Rokesmith. Det er mig noget fuldkommen nyt og har måske kun sit udspring i Deres fantasi."

"Det vil De få at se."

Markerne lå lige over for de Wilferske enemærker, og da den forsigtige mrs. Wilfer i dette øjeblik så ud ad vinduet og

opdagede sin datter i samtale med deres logerende, bandt hun straks sit hoved ind og gik ud, ligesom for at gå sig en tur.

"Jeg har underrettet miss Wilfer om," sagde John Rokesmith, da den majestætiske dame var kommet spankulerende hen til dem, "at jeg ved et mærkeligt tilfælde er blevet mr. Boffins sekretær eller forretningsfører."

"Jeg har ikke," svarede hun og slog i sin værdighed og vage forurettelse ud med handskerne, "den ære at være nøje kendt med mr. Boffin, og det tilkommer ikke mig at ønske ham til lykke med den akkvisition, han har gjort."

"Den kan være dårlig nok," sagde Rokesmith.

"Undskyld. Mr. Boffins fortjenester kan være meget udmærkede – kan være mere udmærkede, end man skulle tro efter mrs. Boffins ansigt, men det vil være en vanvittig beskedenhed at tro ham værdig til en bedre medhjælper."

"De er alt for god. Jeg har ligeledes underrettet miss Wilfer om, at hun om kort tid ventes i det ny hus i byen."

"Da jeg," sagde mrs. Wilfer med et storartet skuldertræk, "stiltiende har samtykket i, at min datter modtager de af mrs. Boffin tilbudte opmærksomheder, vil jeg ingen hindringer lægge i vejen."

Her gjorde Bella den indvending: "Å, vrøvl dog nu ikke, moder."

"Ti!" sagde mrs. Wilfer.

"Nej, moder, jeg vil ikke lade mig gøre sådan til nar. Lægge hindringer i vejen!"

"Jeg siger," gentog mrs. Wilfer med umådelig værdighed, "at jeg *ikke* vil lægge hindringer i vejen. Ønsker mrs. Boffin, hvis ansigt ingen discipel af Lavater noget øjeblik vil stå inde for,"

tilføjede hun med en gysen, "at forherlige sin ny bolig i byen ved mit barns elskværdighed, har jeg ikke noget imod, at hun får æren af mit barns selskab."

"De bruger netop det ord, jeg selv har brugt, frue," sagde Rokesmith med et blik på Bella, "når De taler om miss Wilfers elskværdighed."

"Undskyld, jeg har ikke talt ud."

"Tilgiv mig."

"Jeg ville have sagt," vedblev mrs. Wilfer, der åbenbart ikke i fjerneste måde havde tænkt på at ville sige mere, "at når jeg bruger ordet elskværdighed, gør jeg det med den indskrænkning, at jeg ikke i nogen tænkelig henseende mener det."

Den fortræffelige dame afgav denne oplysende forklaring over sine meninger med et udtryk, som om hun viste sine tilhørere en meget stor tjeneste og udmærkede sig selv i høj grad, hvorover Bella lo lidt hånligt og sagde:

"Nu er der sandelig talt mere end nok om det. Hav den godhed. Mr. Rokesmith, at bringe mrs. Boffin min venlige hilsen –"

"Undskyld!" udbrød mrs. Wilfer, "kompliment."

"Venlige hilsen!" gentog Bella og stampede med fod.

"Nej! Kompliment."

"Jeg kan jo sige miss Wilfers venlige hilsen og mrs. Wilfers kompliment," foreslog sekretæren som et kompromis.

"Og sig hende, at jeg med glæde kommer, når hun kan tage imod mig. Jo før, jo bedre."

"Endnu et ord, Bella, før vi går ned i familielejligheden," sagde mrs. Wilfer, "jeg håber, at du stadig vil tænke på, at det,

når du omgås mr. og mrs. Boffin som deres lige, vil være kønt af dig at huske på, at sekretæren, mr. Rokesmith, som din faders logerende har krav på din velvilje."

Den nedladdenhed, hvormed mrs. Wilfer således proklamerede sig som protektrice, var lige så vidunderlig som den hurtighed, hvormed den logerende var blevet degraderet i sekretæren. Han smilede, da moderen gik ned ad trappen, men hans ansigt blev mørkt, da datteren fulgte bagefter.

"Så overmodig, så overfladisk, så lunefuld, så egennyttig, så letsindig, så vanskelig at røre, så vanskelig at bøje!" sagde han bittert.

Men da han gik ovenpå, tilføjede han: "- og dog så smuk!"

Mens han gik frem og tilbage i sit værelse, tilføjede han endvidere: "- og hvis hun vidste!"

Hun vidste, at han fik huset til at ryste ved at gå frem og tilbage, og forsikrede, at det også var en af de sørgelige følger af at være fattig, at man ikke kunne skille sig af med en sekretær, der gik igen ovenpå i mørket, ligesom et spøgelse.

17. En sørgelig sump

I de blomstrende sommerdage finder vi nu mr. og mrs. Boffin bosat i den yderst aristokratiske familieejendom og ser alle slags krybende, kravlende, flagrende og summende væsener blive tiltrukket af den forgyltde skarnagers guldstøv.

Forrest blandt dem, der lægger deres kort ved den aristokratiske dør, før den endnu er blevet helt malet, er Veneering'erne, åndeløse, skulle man tro, af den fart, hvormed de styrter op ad den aristokratiske trappe. Et kort med mrs. Veneering, to kort med mr. Veneering, og et ægteskabeligt kort med mr. og mrs. Veneering, der udbeder sig æren af mr. og mrs. Boffins selskab til middag med kemisk højtidelighed. Den fortryllende lady Tippins lægger sit kort. Twemlow lægger sit kort. En høj, æggekagefarvet phaeton, der kommer højtideligt rumlende, lægger fire kort, et par mr. Podsnap'er, en mrs. Podsnap og en miss Podsnap. Alverden og dens kone og datter lægger deres kort. Undertiden har alverdens kone så mange døtre, at hendes kort lyder som en "samling af forskellige sager" ved en auktion, idet det omfatter mrs. Tapkins, miss Tapkins, miss Frederikke Tapkins, miss Antonina Tapkins, miss Malvina Tapkins og miss Euphemia Tapkins, og på samme tid lægger samme dame et kort fra mrs. Henry George Alfred Swoshle, født Tapkins, og et kort med mrs. Tapkins, hjemme hver onsdag, musik, Portland Place.

Miss Bella bliver på ubestemt tid optaget i det aristokratiske hus. Mrs. Boffin tager Bella med til sine modehandlerinder og dameskrædderinder, og hun bliver dejligt klædt. Veneering'erne angrer hurtigt, at de har forsømt at indbyde miss Bella. En mrs.

Veneering og en mr. og mrs. Veneering, der udbeder sig denne yderligere ære, gør bod på hvidt kortpapir ude i forsalen. Mrs. Tapkins opdager ligeledes sin forsømmelse og genopretter den straks på egne og miss Tapkins' og alle de andre Tapkins'ers vegne.

Handlendes bøger tørster, og handlendes munde løber i vand efter den forgyldte skarnagers guldstøv. Når mrs. Boffin og miss Wilfer kører ud, eller Boffin går ud i sit luntetrav, tager fiskehandleren sin hat af med en ærbødighed, der hviler på overbevisning. Hans folk tørrer deres fingre på deres uldne forklæder, før de drister sig til at føre deres hænder op til panden for Boffin eller frue. Den gabende laks og guldfarvede mulle, der ligger på stenpladen, synes at vende deres øjne til siden, ligesom de ville række deres hænder i vejret, hvis de havde nogen, i tilbedende beundring. Skønt velnæret og velstående, ved slagteren ikke, hvordan han skal te sig, så opsat er han på at vise ydmyghed, når de forbipasserende Boffin'er opdager ham i færd med at lufte sig i sin allé af lammefjerdinger. De Boffinske tjenestefolk får gaver, og indsmigrende ukendte med adressekort standser de omtalte tjenestefolk på gaden og tilbyder dem hypotetiske stikpenge, som f. eks.: "Hvis jeg bæredes med en bestilling af mr. Boffin, lille ven, vil det være mig kært" – at gøre et eller andet, som jeg håber, De vil sætte en smule pris på.

Men ingen ved så godt som sekretæren, der åbner og læser brevene, hvordan der løbes storm mod den mand, der så pludselig er blevet et offer for navnkundighed. Hvor mange forskellige slags støv til brug for øjnene tilbydes der ikke i bytte for den forgyldte skarnagers guldstøv! Halvtreds kirker skulle

opføres for halvkroner, fyrrø præstegårde skulle istandsættes for shillings, syvogtyve orgler skulle bygges for halvpence, tolv hundrede børn opfostres for frimærker. Ikke fordi en halvkrone, shilling, halvpence eller et frimærke ville være så særdeles velkomne fra Boffin, men det er så klart, at han er den mand, der vil skyde det manglende til. Og så velgørenhedsanstalterne, min kristelige broder, der, skønt de som oftest er trængende, dog lige så ofte er ødsle med de kostbare ting, sværte og papir. Et stort, tykt, dobbelt brev, forseglet med en hertugelig krone, "*Nikodemus Boffin, Esquire. Højestærede – da jeg har lovet at føre forsædet ved familieselskabsfondets forestående årlige middagsgilde og føler mig inderligt overbevist om denne herlige anstalts umådelige gavnlighed og den store vigtighed af, at den støttes af et antal æresgæster, som kunne vise almenheden, hvor meget den ligger ansete og udmærkede mænd på sinde, har jeg påtaget mig at opfordre Dem til at fungere som æresgæst ved denne lejlighed. Imødeseende Deres ærede svar inden den 14. d. m., forbliver jeg, højestærede, Deres ærbødige tjener, Linseed. P. S. Æresgæstkontingentet er indskrænket til tre guineas.*" Meget venskabeligt af hertugen af Linseed – og snildt udtænkt med hensyn til efterskriften – kun at det er litograferet i hundredevis og alene åbenbarer en bleg individualitet i udskriften til Nikodemus Boffin med en ganske anden hånd. Der må to ædle jarler og en viscount i forening til for på en lige så smigrende måde at underrette ham om, at en agtværdig dame i den vestlige del af England har tilbudt at ville yde tyve pund til selskabet for uddeling af livrenter til fordringsfri medlemmer af middelklassen, hvis tyve personer forinden vil yde hver hundrede pund. Og disse velgørende adelsmænd er så venlige at fremhæve at hvis Nikodemus Boffin,

Esquire, måtte ønske at yde to eller flere portioner, vil det ikke være uforenelig med den af den agtværdige dame udkastede plan, under forudsætning af, at hvert af dem knyttes til navnet på et eller andet medlem af hans ærede og agtede familie.

Disse er de korporerede tiggere, men der findes også individuelle tiggere, og hvor bliver ikke sekretæren modløs, når han skal give sig i kast med *dem*! Og han må til en vis grad give sig i kast med dem. Da de alle vedlægger dokumenter – de kalder deres lapper dokumenter, skønt de i forhold til papirer, der fortjene dette navn, er det samme som kalvehachis i forhold til kalvesteg – hvis ikke tilbagesendelse ville være deres ruin. Det vil sige, de er aldeles ruineret nu, men så vil de blive end mere ruineret. Blandt disse brevskrivere er der flere generalsdøtre, der længe har været vante til alle livets goder – med undtagelse af retskrivning – og som, mens deres tapre fædre krigede på den pyrenæiske halvø, mindst drømte om, at de nogen sinde ville blive nødt til at ty til dem, som Forsynet i sin uransagelige visdom har overvældet med utalt guld, og blandt hvilke de vælger Nikodemus Boffin, Esquire, til en første begyndelse i denne retning, da de har hørt, at han har et hjerte, hvortil der ikke findes mage. Sekretæren får ligeledes at vide, at det skulle synes, som om der sjældent er nogen fortrolighed mellem mand og kone, når dyden lider nød, så talrige er de koner, der griber pennen for at bede Boffin om penge uden deres opofrende mænds vidende, da de aldrig vil tillade det, og så talrige er de mænd, der griber pennen for at bede Boffin om penge, uden deres opofrende koners vidende, da de øjeblikkelig ville gå fra forstanden, hvis de fik mindste mistanke om noget sådant. Så er der de inspirerede tiggere. De sad endnu i går

aftes og grublede ved en stump tællelys, der snart ville gå ud og lade dem i mørke resten af deres liv, da sikkert en engel tilhviskede deres sjæle Nikodemus Boffin, Esquires navn og sendte dem en stråle af håb, for ikke at sige tillid, som de længe havde været fremmede for. I slægt med disse er tiggerne med rådgivende venner. Mens de sad og spiste en kold kartoffel og drak vand til ved det flimrende og matte lys af en svovlstik i deres logi – langt bagude med huslejen og truede af den hjerteløse værtinde med at blive sparket ud på gaden som hunde – så en forstandig ven indenfor og sagde: "Skriv straks til Nikodemus Boffin, Esquire," og ville ikke høre nogen indvending. Fremdeles er der tiggerne med den ædle selvstændighed. De har i deres velmagtsdage ment, at guld var snavs, og har endnu ikke overvundet denne eneste hindring på deres vej for at samle sig rigdom, men de forlanger ikke snavs af Nikodemus Boffin, Esquire. Nej! Mr. Boffin, lad verden kun kalde det stolthed, om den vil, ussel stolthed, men de ville ikke tage imod, om de også bød dem det. Et lån, sir, på fjorten uger og ikke en eneste dag længer i 5 pct. p. a., renten at udbetale til hvilken velgørende anstalt, De selv måtte vælge – er alt, hvad de ønsker af Dem, og er De lav nok til at afslå det, kan De være sikker på at blive foragtet af disse store sjæle. Endvidere er der tiggerne med de strenge forretningsvaner. De ville tage livet af sig på tirsdag klokken et kvarter i et, hvis der ikke forinden indløber en postanvisning fra Nikodemus Boffin, Esquire. Indløber den efter klokken et kvarter i et, er det overflødigt at sende den, eftersom de da – efter at have affattet en nøjagtig skildring af de hjerteløse omstændigheder – ville være "stive og kolde". Så er der tiggerne til hest, som sidder i sadlen, rede til at

sætte afsted på vejen til overflødighed. De har målet for sig, vejen er i bedste tilstand, deres sporer spændt på, hesten villig, men i det sidste øjeblik må de af mangel på en eller anden særlig ting – en violin, en astronomisk kikkert, en elektriskermaskine – stige af, hvis de ikke får dens værdi i penge af Nikodemus Boffin, Esquire. Mindre hengivne til enkeltheder er de hasardspillende tiggere. Disse, til hvem svaret i reglen skal adresseres med deres begyndelsesbogstaver til et postkontor på landet, spørger med en kvindelig håndskrift: Tør en person, der ikke kan åbenbare Nikodemus Boffin, Esquire, hvem hun er, men hvis navn ville overraske ham, hvis han fik det at vide, bede om et øjeblikkeligt forskud på to hundrede pund fra en uventet rigdomskilde, hvis ædlest privilegium det er at virke til almenhedens bedste?

I en sådan sørgelig sump ligger det ny hus, og sekretæren arbejder sig dagligt igennem den lige op til brystet, for ikke at tale om alle de levende mennesker, der har gjort opfindelser, som ikke kan bruges, og alle de spekulanter, der spekulerer i alle de spekulationer, hvori der nogen sinde er blevet spekuleret, skønt disse er ligesom alligatorerne i den sørgelige sump og altid lurar på at trække den forgylde skarnager under.

Men det gamle hus, er der ingen planer mod den forgylde skarnager der? Er der ingen fisk af hajslægten i Løvhyttens farvande? Måske ikke. Ikke des mindre er Wegg bosat der og kan, efter hans hemmelighedsfulde færd at dømme, synes at omgås med tanken om at gøre en opdagelse, for når et menneske med et træben lægger sig plat ned på maven for at se ind under sengesteder, hopper op ad trappestiger som en eller anden uddød fugl for at undersøge skabene ovenpå og skaffer

sig en jernstang, hvormed han roder og rager i affalddynger, er der al sandsynlighed for, at han venter at finde noget.

Anden bog

Krage søger mage

1. Handler om opdragelse og undervisning

Den skole, hvori Charley Hexam først havde lært noget af en bog – for elever af hans art er gaderne nemlig det store forberedelsesinstitut, hvori meget, der aldrig glemmes, læres før bøgerne og uden disse – var et usselt loft i en snavset gyde. Luften var trykkende og ubehagelig og gyden selv fuld af mennesker, larm og forvirring. Den ene halvdel af eleverne faldt i søvn eller hensank i en slags vågen dvale, mens den anden halvdel holdt sig i en af disse tilstande ved uafladeligt at frembringe en ensformig, knurrende lyd, som om de, uden takt eller melodi, spillede på sækkepibe. Lærerne, der alene var opfyldte af gode hensigter, havde ingen forestilling om at gennemføre disse, og et sørgeligt virvar blev resultatet af deres velmente arbejde.

Det var en skole for alle aldre og for begge køn. De sidste blev holdt afsondret fra hinanden, og de første var sorteret i firkantede afdelinger, men det hele sted var gennemtrængt af et både uhyggeligt og latterligt skin af, at alle eleverne var barnlige og uskyldige. Dette skin, der særligt blev begunstiget af inspektionsdamerne, førte til de gyseligste dumheder. Man ventede, at unge kvinder, der var gamle i livets laveste og værste laster, skulle give sig mine af at være fortryllet af det artige barns bog om lille Margery, der boede i landsbyhytten ved møllen, og alvorligt irettesatte og moralsk knuste mølleren, da hun var fem og han halvhundrede år gammel, delte sin grød med sangfuglene, nægtede sig selv en ny nankins-hat, fordi kålrabierne og fårene, der åd dem, ikke gik med nankins-hatte, flettede strå og holdt de kedeligste taler for alle og enhver til alle

mulige og umulige tider. På samme måde henvistes lange unge lømler, der levede af tilfældigt sjov på floden, til Thomas Twopence, som, efter at have foresat sig ikke at plyndre sin specielle ven og velgører for atten pence under ualmindelig oprørende omstændigheder, kort efter kom i overnaturlig besiddelse af tre shillings og seks pence og bagefter stadig levede som lysende eksempel (NB. Velgøreren fik ikke noget godt). Adskillige brovtende syndere havde skrevet deres egne levnedsløb på den samme melodi, og af disse storpralers lærdomme fremgår det stadig, at man skulle gøre det gode, ikke fordi det var godt, men fordi man selv ville have gavn af det. Omvendt lærte de voksne elever at læse (hvis de kunne lære det) af det ny testamente, hvor de snublede over stavelserne og holdt deres forvirrede øjne fæstede på de enkelte stavelser, som de kom op i, så at de var lige så uvidende om den hellige historie, som om de aldrig havde set eller hørt tale om den. Det var kort sagt et utilladeligt miskmask af en skole, en ren fordummelsesanstalt, hvor sorte og grå, røde og hvide ånder sad og ævlede i det hver eneste aften, men i særdeleshed søndag aften, for der blev overdraget en skråplan af ulykkelige småbørn til den mest vrøvlevorne og uduelige af alle disse lærere med gode hensigter, som ingen ældre ville have kunnet udholde, og som, når han tog plads på gulvet foran dem som overbødde, havde en frivillig dreng med som bøddelknægt. Når og hvor det først var blevet det konventionelle system at et træt eller uopmærksomt barn skulle have sit ansigt glattet nedefter med en hidsig hånd, eller hvor og når en frivillige dreng først havde set dette system i virksomhed og var blevet optændt af hellig iver for at gennemføre det, gør intet til sagen. Det var

overbøddelens hverv at holde foredrag, og det var bøddelknægtens hverv at fare løs på sovende småbørn, gabende småbørn, urolige småbørn, klynkende småbørn og glatte deres ulykkelige ansigter, snart med en hånd, som om han sæbede dem ind for at barberes, snart med begge hænder, der blev brugt som et par skyklapper. Og således gik fordummelsen sin gang i denne afdeling en stiv klokke time, hvorunder foredrageren drævede væk for mine kæ-æ-æ-re bø-ø-ø-rn om for eksempel det dejlige komme til Frelserens grav og gentog ordet Frelseren fem hundrede gange uden at give et vink om, hvad det ville sige, mens den frivillige dreng glattede væk til højre og venstre som en ufejlbarlig kommentar, og den hele mistbænk af ophedede og udmattede børn byttede mæslinger, røde hunde, kighoste, feber og mavesygdomme, som om de var kommet til et stort marked i dette øjemed.

Endog i dette tempel for gode hensigter kunne en kærlig, opvakt dreng, der var særlig opsat på at lære, lære noget og, når han havde lært det, langt bedre lære det fra sig igen end lærerne, da han var mere kyndig end de og ikke stod i det skæve forhold til de kløgtigere elever som de. Således var det gået til, at Charley Hexam havde svunget sig i vejret i fordummelsesanstalten, havde undervist i fordummelsesanstalten og fra fordummelsesanstalten var blevet optaget i en bedre skole.

"Du har altså lyst til at besøge din søster, Hexam?"

"Hvis De tillader det, mr. Headstone."

"Jeg har halvvejs lyst til at gå med dig. Hvor bor denne søster?"

"Hun har endnu ikke sin egen bolig, mr. Headstone. Jeg så hellere, at De ikke besøgte hende, før hun har fået sin egen bolig, hvis De ikke har noget imod det."

"Hør engang, Hexam." Bradley Headstone, eksamineret og lønnet skolelærer, stak sin højre pegefinger gennem et af knaphullerne i drengens frakke og så på den, "jeg håber, at din søster er en passende omgang for dig?"

"Hvorfor tvivler De om det, mr. Headstone?"

"Jeg sagde ikke, at jeg tvivlede om det."

"Nej, det sagde De ikke."

Bradley Headstone så igen på sin finger, trak den ud af knaphullet og så nøjere på den, bed i siden af den og så på den igen.

"Ser du, Hexam, du vil komme ind i vor stand. Med tiden vil du sikkert tage en hæderlig eksamen og komme ind i vor stand. Så bliver det et spørgsmål –"

Drengen ventede så længe på spørgsmålet, men læreren så på en anden side af sin finger, bed i den og så på den igen, så at drengen til sidst gentog:

"Bliver det et spørgsmål, sir?"

"Om du ikke helst burde passe lidt på dig selv."

"Mener De at lade min søster passe sig selv?"

"Det siger jeg ikke, da jeg ikke ved det. Jeg henstiller det til dig. Jeg beder dig tænke over det. Jeg ønsker, at du skal overveje det. Du ved, hvor godt det går dig her."

"Men det var dog hende, der fik mig herhen," sagde drengen, idet han kæmpede med sig selv.

"Efter at hun havde indset nødvendigheden af det," indrømmede læreren, "og var blevet enig med sig selv om

skilsmissen. Ja."

Med en tilbagevenden af den tidligere ulyst eller kamp eller hvad det nu var, syntes drengen at overlægge sagen indtil han omsider så læreren lige i ansigtet og sagde:

"Jeg ønsker, at De vil følge med og besøge hende, skønt hun endnu ikke har lejet lejlighed. Jeg ønsker at De vil følge med og tage hende, som hun er, og selv dømme om hende."

"Er du sikker på, at du ikke helst ville forberede hende?"

"Min søster Lizzie," svarede drengen stolt, "trænger ikke til at forberedes. Hvad hun er, det er hun, og andet giver hun sig ikke ud for. Der er intet påtaget ved min søster."

Hans tillid til hende klædte ham bedre end den vankelmodighed, hvormed han havde kæmpet. Det var hans bedre natur at være trofast imod hende, hvis det var hans slettere natur at være en topmålt egoist. Og endnu havde hans bedre natur stærkest tag i ham.

"Godt, jeg har aftenen til min rådighed," sagde læreren. "Jeg er klar til at gå med dig."

"Tak, mr. Headstone, også jeg er klar til at gå."

Med sin respektable, sorte frakke og vest, sin respektable, hvide skjorte, sit respektable, sorte halsbind, sine respektable, gråmelerede benklæder, sit respektable sølvur i sin lomme og dets respektable kæde om sin hals tog Bradley Headstone sig ud som en fuldkommen respektabel, ung mand på seksogtyve. Han viste sig aldrig i nogen anden dragt, og dog var der en stivhed i den måde, hvorpå han bar den, som om der var en mangel på tillempning mellem ham og den, der mindede om søndagsklædte håndværkere. Han havde mekanisk skaffet sig et stort forråd af lærerkundskaber. Han kunne regne mekanisk i

hovedet, synge mekanisk fra bladet, blæse mekanisk på forskellige instrumenter, ja endog spille mekanisk på det store kirkeorgel. Fra hans tidlige ungdom havde hans ånd været et rum for mekanisk stuvning. Ordningen af hans store engros lager, for at det altid kunne udføre detailhandlernes ordrer – historie hist, geografi her, astronomi til højre, statsøkonomi til venstre, naturhistorie, fysik, aritmetik, musik, geometri, og jeg ved ikke hvad, der alt sammen lå på sit sted – havde givet hans ansigt et anstrengt udtryk, mens han ved at være vant til at spørge og blive spurgt havde fået et mistroisk væsen, eller måske bedre et væsen, som om han altid lå i baghold. Der var en slags permanent uro i hans ansigt. Det var et ansigt, som tilhørte en af naturen langsom eller uopmærksom forstand, der havde slidt hårdt for at få fat på noget og nu skulle passe på det. Han syntes altid at være urolig for, at der skulle savnes noget i hans åndelige lager og at optage inventarium for at være sikker i sin sag.

Undertrykkelsen af så meget for at skaffe plads til så meget havde desuden givet ham et tvungent væsen og dog viste endnu nok af det dyriske og heftige sig hos ham til at vække den forestilling, at var Bradley Headstone som fattighusdreng tilfældigvis kommet til søs, ville han ikke være blevet den dårligste mand om bord. Med hensyn til sin fattige byrd var han stolt, mørk og tvær og ønskede, at den skulle blive glemt, og kun få kendte den.

Ved nogle besøg i fordummelsesanstalten var han opmærksomhed blevet henvendt på Charley. Det var unægtelig en dreng, det var værd at have at gøre med, en dreng, der ville gøre den lærer ære, som bragte ham frem. Foruden dette var

der måske tanken om den fattighusdreng, som nu aldrig måtte omtales. Han havde med møje lidt efter lidt fået drengen ind i sin egen skole og skaffet ham noget arbejde der, som blev lønnet med kost og logi. Det var disse omstændigheder, som havde ført Bradley Headstone og Charley Hexam sammen denne efterårsaften. En efterårsaften – for det var over et halvt år siden, rovfuglen havde ligget død på flodbrednen.

Skolerne – der var nemlig to af dem, ligesom af kønnene – lå nede i den del af den flade egn hen ad Themsen til, hvor Kent og Surrey mødes, og jernbanerne gennemskærer køkkenhaverne, som snart vil dø under dem. Skolerne var nylig opført, og der lå så mange, der lignede dem rundt omkring i egnen, at man skulle tro, at de alle kun var en eneste rastløs bygning med den samme evne til at skifte plads som Aladdins palads. De lå i et kvarter, der lignede et legetøjskvarter, som et barn med et usædvanlig lunefuldt sind havde taget stykkevis op af en æske og opstillet, som det bedst kunne falde for. Her den ene side af en ny gade, der et stort, ensomtliggende værtshus uden genboer. Her en anden ufuldendt, allerede i ruiner liggende gade, der et gammelt, forfaldent landsted. Her en kirke, der et nyt, umådeligt stort pakhús, og så en broget blanding af sorte grøfter, blinkende mistbænkvinduer, tilgroede brakmarker, omhyggeligt dyrkede køkkenhaver, murede viadukter, kanaler med broer og et virvar af snavs og tåge, som om barnet havde sparket til bordet og var faldet i søvn.

Men endog blandt skolebygninger, skolelærere og skoleelever, der alle er dannet efter ét mønster og alle i overensstemmelse med det sidste evangelium om ensformighedens nytte, viser det ældre mønster sig, hvorefter så mange skæbner er blevet

dannet til det gode eller til det onde. Det viste sig i lærerinden miss Peecher, der vandede sine blomster, da Bradley Headstone gik bort. Hun vandede blomsterne i den lille, støvede stump have, som hørte til hendes lille embedsbolig med små vinduer som synåleøjne og små døre som bindene om skolebøger.

Lille, skinnende, pyntelig, metodisk og væver var miss Peecher, rødkindet og med en melodisk stemme. En lille nålepude, et lille etui, en lille bog, en lille syæske, et lille sæt tabeller, vægt og mål og et lille fruentimmer, alt sammen i et. Hun kunne skrive en lille afhandling om hvilket som helst emne, nøjagtig så lang som en tavle, idet den begyndte øverst oppe på venstre side og endte nederst på højre, og afhandlingen ville være strengt overensstemmende med reglerne. Havde Bradley Headstone sendt hende et skriftligt ægteskabstilbud, ville hun sandsynligvis have svaret med en fuldstændig lille afhandling om dette emne, så lang som tavlen var, men ville ganske sikkert have svaret ja, for hun elskede ham. Den respektable kæde, der hang om hans hals og passede på hans respektable sølvur, var genstand for hendes misundelse. Sådan ville miss Peecher have lagt sig om hans hals og passet på ham – uden at han havde mærket det, for han elskede ikke miss Peecher.

Miss Peechers yndlingselev, der hjalp hende i hendes lille husholdning, var til stede med en krukke vand for at fylde hendes lille vandkande og gættede miss Peechers følelser tilstrækkeligt til at finde det nødvendigt, at hun elskede den unge Charley Hexam. Der var derfor en dobbelt hjertebanken mellem de dobbelte levkøjer og de dobbelte gyldenlakker, da læreren og drengen så ind over den lille havelåge.

"En smuk aften, miss Peecher," sagde læreren.

"Ja, meget smuk. Skal De ud at spadserere?"

"Hexam og jeg skal en lang tur."

"Det er dejligt vejr til en lang tur."

"Det er mere for et ærindes end for vor fornøjelses skyld, at vi går," svarede læreren.

Efter at have vendt sin lille vandkande og meget omhyggeligt hældt de sidste få dråber ud over en blomst, som om de ejede en særlig kraft, der før næste morgen ville få den til at skyde op lige til månen, kaldte miss Peecher på sin elev, for at hun skulle fylde kanden igen.

"Far vel, miss Peecher," sagde læreren.

"Far vel, mr. Headstone," sagde lærerinden.

Eleven var i skolen blevet så gennemtrængt af den klassevane at strække en arm ud, som om hun ville råbe på en droske eller omnibus, hver gang hun fandt, at hun havde noget at meddele miss Peecher, at hun ofte gjorde det i deres private samkvem, og hun gjorde det også nu.

"Nå, Mary Anne?" sagde miss Peecher.

"Med forlov, frøken, Hexam sagde, at de skulle hen til hans søster."

"Det er næppe muligt, da mr. Headstone intet ærinde kan have til *hende*."

Mary gav atter tegn.

"Nå, Mary Anne?"

"Med forlov, frøken, det er måske Hexam, der har et ærinde."

"Det kan være. Det tænkte jeg ikke på. Men det er jo ganske ligegyldigt."

Da dette var sagt, var miss Peecher færdig med at vande sine blomster og gik ind i sin lille embedsbolig, hvor hun tog sig en forfriskning af de vigtigste bjerge og floder i verden og deres højder, bredder og dybder, før hun tog mål til et kjoleliv.

Bradley Headstone og Charley kom omsider ned til Millbank. I denne egn findes der en lille gade, som hedder Church Street, og en lille indelukket plads, som hedder Smith Square, og midt i dette sidstnævnte tilflugtssted ligger der en såre hæslig kirke, der med et tårn i hvert af dens fire hjørner ligner et forstenet, frygteligt og kæmpestort uhyre, som ligger på ryggen og stikker benene i vejret. Tæt ved så de et træ på et hjørne, en smedje, en tømmerplads og et udsalg af gammelt jern. Hvad et rustent stykke af en dampkedel og et stort jernhjul eller sådant noget mente med at ligge begravede i jernkræmmerens forreste gård, syntes ingen at vide eller at bryde sig om at få at vide.

Efter at have gået denne plads rundt og lagt mærke til at der hvilede en slags dødsstilhed over den, snarere som om den havde taget opium end var faldet i en naturlig søvn, standsede de på det sted, hvor gaden og pladsen stødte sammen, og hvor der lå en række små, stilfærdige huse. Til disse viste Charley sluttelig vej og blev stående uden for et af dem.

"Det må være der, min søster bor. Det var der, hun foreløbig fik husly kort efter faders død."

"Hvor ofte har du besøgt hende siden?"

"Å, kun to gange," svarede drengen, "men det er lige så meget hendes skyld som min."

"Hvad lever hun af?"

"Hun har altid været flink til at bruge sin synål og syr nu for en hosekræmmer."

"Arbejder hun i sit logi her?"

"Undertiden, men sit regulære arbejde har hun, så vidt jeg ved, på værkstedet. Der er nummeret."

Drengen bankede på en dør, som straks gik op med et sæt og et smæk. En dagligstuedør inden for en lille forstue stod åben, og igennem den så de et barn – en dværg – en pige – eller hvad det var – siddende i en lille, lav, gammeldags lænestol med ligesom et lille arbejdsbord foran sig.

"Jeg kan ikke rejse mig," sagde barnet, "fordi min ryg er dårlig og mine ben svage. Men jeg er værtinden."

"Hvem er der ellers hjemme?" spurgte Charley studst.

"For øjeblikket," svarede barnet med en tungerap hævvelse af sin værdighed, "ingen anden end værtinden. Hvad ønsker De, unge mand?"

"Jeg ville gerne tale med min søster."

"Mange unge mænd har søstre. Hvem er De?"

Den sære, lille skikkelse og det sære, men ikke stygge, lille ansigt med dets klare grå øjne var så kvikke, at tonens skarphed syntes uundgåelig, som om den, når den kom ud fra denne form, måtte være skarp.

"Mit navn er Hexam."

"Nej virkelig? Det tænkte jeg nok. Deres søster kommer hjem om et kvarters tid. Jeg holder meget af Deres søster. Hun er min specielle veninde. Tag Dem en stol og denne herres navn?"

"Min lærer, mr. Headstone."

"Tag Dem en stol, men vil De ikke være så god først at lukke gadedøren? Jeg kan ikke godt selv gøre det, fordi min ryg er så dårlig og mine ben så svage."

De gjorde stiltiende, hvad hun bad om, og det lille væsen fortsatte sit arbejde, at lime nogle stykker pap og tynde træspåner, der var udskåret i forskellige skikkelser, sammen ved hjælp af en pensel. De på bordet liggende sakse og knive viste, at barnet selv havde skåret dem ud, og de brogede stumper af fløjl, silketøj og bånd, der ligeledes lå på bordet, viste, at hun, når de var tilbørlig udstoppet, skulle overtrække dem nok så pænt.

Hendes flinke fingres færdighed var påfaldende, og når hun føjede to tynde kanter sammen ved at give dem et lille tryk med tænderne, mønstrede hun de fremmede med et blik ud fra krogene i sine grå øjne, der var skarpere end al hendes øvrige skarphed.

"De kan vist ikke sige mig, hvad det er, jeg tager mig for," sagde hun efter flere af disse mønstringer.

"De laver nålepuder," sagde Charley.

"Og hvad mere?"

"Penneviskere," sagde Bradley Headstone.

"Ha, ha, ha! Men hvad laver jeg mere? De er skolelærer, men kan ikke sige mig det."

"De laver noget af strå," sagde han og pegede på et hjørne af det lille bord, "men jeg ved ikke, hvad det er."

"Nu sagde De noget! Jeg laver kun nålepuder og penneviskere for at bruge mit affald, men mit strå hører til min egentlige forretning. Gæt igen. Hvad laver jeg af mit strå?"

"Bordmætter?"

"En skolelærer, og siger bordmætter! Jeg vil give Dem nøglen til min håndtering i en panteleg. Jeg elsker min elskede med H., fordi hun er henrivende. Jeg hader min elskede med H., fordi

hun er hidsig. Jeg gik med hende til gæstgivergården *Hvide Hane* og jeg trakterede hende med hatte. Hendes navn er Henriette, og hun bor i Himmerige. Nej, igen skudt forbi! Men gæt en gang endnu. Hvad laver jeg af mit strå?"

"Hatte til damer?"

"Til fine damer," sagde hun med et nik, "til dukker. Jeg er dukkesyerske."

"Jeg vil håbe, at det er en god forretning."

Værtinden trak på skuldrene og rystede på hovedet, "Nej, den betaler sig kun dårligt, og så er jeg oven i købet ofte så overhængt. I forrige uge havde en af mine dukker bryllup, og så måtte jeg arbejde hele natten, og det har jeg ikke godt af."

De så på det lille væsen med en stadig forundring og skolelæreren sagde: "Det gør mig ondt, at Deres fine damer er så urimelige."

"Sådan er de nu engang," sagde hun og trak på skuldrene, "og de er så uordentlige med deres klæder og vil ikke følge den samme mode en måned til ende. Jeg syr for en dukke med tre døtre. Gud velsigne Dem, hun alene er nok til at ødelægge sin mand!"

Hun opslog ved disse ord en lille, uhyggelig latter og sendte dem atter et blik fra sine øjenkroge. Hun havde en meget udtryksfuld hage, og når hun udsendte dette blik, trak hun denne hage i vejret, som om hendes øjne og hage sattes i bevægelse ved hjælp af de samme ståltråde.

"Har De altid lige så travlt som nu?"

"Meget travlere. Nu har jeg god tid. I forgårs blev jeg færdig med et stort sørgearbejde. Den dukke, jeg syr for, havde mistet

en kanariefugl." Hun slog igen en lille latter op og nikkede derpå flere gange, som om hun ville sige: "Å, sikken en verden!"

"Er De alene hele dagen?" spurgte Bradley Headstone, "kommer ingen af naboernes børn –"

"Å Gud!" udbrød hun med et lille skrig, som om ordet havde stukket hende, "tal ikke til mig om børn. Jeg kan ikke udstå børn. Jeg kender nok deres gavtyvestreger og deres uvaner." Idet hun sagde dette, gjorde hun en lille truende gestus med sin knyttede hånd tæt foran sine øjne.

Der krævedes måske ikke en lærers øvede øje til at opdage, at dukkesyersken var tilbøjelig til at være bitter ved tanken om forskellen mellem hende selv og andre børn, men både lærer og elev opfattede det således.

"Altid løber de omkring og skriger, altid leger og slås de, altid hopper de på fortovet og overmaler det med kridt til deres lege! Å, jeg kender nok deres gavtyvestreger!"

Her truede hun med den lille knyttede hånd ligesom før.

"Og det er endnu ikke alt. Tit og mange gange råber de øgenavne ind gennem ens nøglehul og efteraber ens ryg og ben. Og jeg vil sige, hvad jeg ville gøre for at straffe dem. Der er døre under kirken ude på pladsen, sorte døre, som fører ind til sorte hvælvinger. Nå, jeg ville lukke en af disse døre op og proppe dem alle sammen ind ad den, og så ville jeg lukke døren og puste stødt peber ind gennem nøglehullet."

"Hvad godt skulle det gøre at puste peber ind til dem?" spurgte Charley.

"Det skulle få dem til at nyse og deres øjne til at løbe i vand. Og når de så alle nøs og havde fået røde øjne, ville jeg gøre nar

ad dem gennem nøglehullet, ligesom de med deres gavtyvestreger og uvaner gør nar af en gennem ens nøglehul."

Det var vanskeligt at gætte sig til dette sælsomme væsens alder, for hendes ynkelige, lille skikkelse gav ingen vejledning, og hendes ansigt var på en gang så gammelt og så ungt. Tolv eller højst tretten år kom måske sandheden nærmest.

"Jeg har altid holdt mest af voksne og stadig holdt mig til dem. De er så fornuftige og stille og går ikke og gør krumspring og narrestreger! Og jeg vil ikke holde mig til andre end voksne til jeg bliver gift. Jeg kommer sagtens til at gifte mig med det allerførste."

Hun lyttede efter fodtrin udenfor, som nåede hendes øre, og der blev banket sagte på døren. Idet hun derpå trak i et håndtag tæt ved sig og med et glad smil sagde: "Se, der er nu f. eks. en voksen, der er min specielle veninde!" trådte Lizzie Hexam i sort kjole ind ad døren.

"Charley! Du her?"

Idet hun sluttede ham i sine arme på sin gamle måde, hvorover han syntes at blive lidt undselig, så hun ingen anden.

"Så, så, kære Liz, lad det nu være godt. Der står hr. Headstone, som er fulgt med mig."

Hendes øjne mødte lærerens, der åbenbart havde ventet at få en helt anden person at se. Og de mumlede et par ord for at hilse på hinanden. Hun var lidt forlegen over det uventede besøg, og læreren var heller ikke utvungen, men det var han nu aldrig rigtigt.

"Jeg har fortalt mr. Headstone, at du endnu ikke havde lejet lejlighed, Liz, men han var alligevel så god at gå med. Hvor du ser godt ud!"

Mr. Headstone syntes at tænke det samme.

"Ja, gør hun ikke?" udbrød værtinden, idet hun igen tog fat på sit arbejde, skønt tusmørket mere og mere faldt på, "det må De nok sige, men bliv kun ved at sludre.

En, to, tre, gener Dem ej,
snak bare væk, tænk ej på mig."

tilføjede hun og slog med tre slag af sin spinkle pegefinger takt til dette improviserede rim.

"Jeg ventede ikke besøg af dig, Charley," sagde hans søster, "men troede, at du ville sende bud, hvis du ville tale med mig, og sætte mig stævne et sted i nærheden af skolen, ligesom sidst. – Jeg talte med min broder i nærheden af skolen," sagde hun til Bradley Headstone, "da jeg lettere kan gå derhen, end han kan komme her. Jeg arbejder omtrent midtvejs mellem de to steder."

"De ser ikke meget til hinanden," sagde Bradley.

"Nej," svarede hun og rystede noget sørgmodigt på hovedet, "det går vel stadig godt med Charley?"

"Det kunne ikke gå bedre. Jeg kan ikke se rettere end at vejen ligger åben for ham."

"Det håbede jeg, og jeg er så taknemmelig for det! Det er flinkt af dig, kære Charley, og jeg gør rettest i ikke at komme, undtagen når han vil mig noget, og stille mig mellem ham og hans udsigter. Mener De ikke, mr. Headstone?"

Bradley Headstone, der følte, at hans hjælper ventede på hans svar, og tænkte på, at han selv havde rådet drengen til at undgå sin søster, som han nu så for første gang, stammede:

"Deres broder er stærkt optaget, ved De, og må arbejde stærkt, og jeg kan ikke sige andet, end at jo mindre hans opmærksomhed drages fra hans arbejde, des bedre er det for

hans fremtid. Når han engang er blevet sin egen herre, ja så – så er det en anden sag."

Lizzie rystede igen på hovedet og svarede med et roligt smil: "Jeg har altid rådet ham, ligesom De råder ham. Gjorde jeg ikke, Charley?"

"Jo, men lad nu det fare," sagde drengen, "hvordan går det dig?"

"Meget godt, Charley. Jeg trænger ikke til noget."

"Har du dit eget værelse her?"

"Ja vist, ovenpå, og det er stille, venligt og luftigt."

"Og hun kan altid bruge dette værelse til at tage mod besøg i," sagde værtinden, idet hun skruede sine små, knoklede hænder sammen som en teaterkikkert og så igennem den, mens der var denne sælsomme rapport mellem hendes øjne og hage.

Tilfældigvis lagde Bradley Headstone mærke til en ganske svag bevægelse af Lizzie Hexams hånd, som om den standsede dukkesyersken, og tilfældigvis lagde dukkesyersken i samme øjeblik mærke til ham, for hun lavede en dobbelt teaterkikkert af sine to hænder, så på ham gennem den og udbrød med en skælmsk hovedrysten: "Aha! Greb jeg Dem måske i at spionere, hvad?"

Det kunne i hvert tilfælde have været muligt, men Bradley lagde endvidere mærke til, at Lizzie, der ikke havde taget sin hat af, umiddelbart derefter temmelig hastigt foreslog, at de skulle gå ud, da det begyndte at blive mørkt inde i stuen. Ud gik de, efter at de fremmede havde sagt farvel til dukkesyersken, som de forlod liggende med armene over kors i sin lænestol og syngende for sig selv med en sød, tankefuld, lille stemme.

"Jeg vil drive langs med floden, da De sagtens gerne vil tale med hinanden," sagde Bradley.

Mens hans kejtede skikkelse gik foran dem mellem aftenens skygger, sagde drengen ærgerlig til sin søster:

"Hvornår vil du dog bosætte dig på et eller andet kristeligt sted, Liz? Jeg havde troet, at du allerede for længe siden ville have gjort det."

"Jeg har det meget godt der, hvor jeg er."

"Meget godt der? Jeg skammer mig over at havde taget mr. Headstone med. Hvordan er du kommet til at holde omgang med den lille heks?"

"Først ved et rent tilfælde, som det syntes. Men jeg tror, at det må have været noget mere end et tilfælde, da dette barn – husker du plakaterne på væggen hjemme?"

"Pokker i vold med plakaterne på væggene hjemme! Jeg vil helst glemme dem, og det samme vil også være bedst for dig," brummede drengen. "nå, hvad med dem?"

"Det barn er et barnebarn af den gamle mand!"

"Hvilken gamle mand?"

"Den frygteligt fordrukne, gamle mand med listetøflerne og nathuen."

Idet han gned sig på næsen med et udtryk halvt af ærgrelse over at have hørt så meget og halvt af nysgerrighed efter at høre mere, spurgte drengen: "Hvordan er du kommet efter det? Hvad du dog er for en pige!"

"Barnets fader arbejder for det samme hus, jeg arbejder for, og derved fik jeg det at vide. Faderen er, ligesom hans egen fader var, et svagt, elendigt, rystende menneske, der ikke kan hænge sammen og aldrig er ædru, men han er en flink arbejder,

når han gider. Moderen er død, og den sygelige stakkel er blevet, hvad hun er, fordi hun har været omgivet af fordrukne mennesker lige fra sin vugge – hvis hun nogen sinde har haft nogen."

"Men derfor indser jeg ikke, hvad hun kommer dig ved," sagde drengen.

"Ikke det, Charley?"

Drengen så tvært ud over floden. De var ved Millbank, og floden rullede på deres venstre hånd. Hans søster slog ham blidt på skulderen og pegede på den.

"Enhver oprejsning – gengæld – bryd dig ikke ordet, men du forstår nok min mening. Faders grav."

Men han svarede ikke med mindste ømhed. Efter en gnaven tavshed udbrød han:

"Det er meget hårdt, Liz, at du, mens jeg søger at gøre mit bedste for at komme frem i verden, vil prøve på at trække mig tilbage."

"Jeg, Charley?"

"Ja, du, Liz. Hvorfor kan du ikke glemme fortiden? Hvorfor kan du ikke, som mr. Headstone endnu i aften sagde til mig i en anden sammenhæng, se fremad? Det, vi har at gøre, er at slå ind på en ny vej og gå lige ud."

"Og aldrig se tilbage? Ikke engang for at gøre et eller andet godt igen?"

"Du er som en drømmer!" sagde drengen heftigt, "det kunne alt sammen være meget godt, dengang vi sad ved ilden og så ned i den glødende hule, men nu ser vi ind i den virkelige verden."

"Ak, dengang så vi ind i den virkelige verden!"

"Jeg forstår nok, hvad du mener med det, men du har ikke ret. Jeg ønsker ikke, Liz, hvis jeg svinger mig i vejret, at støde dig fra mig, men tværtimod at drage dig op med mig. Det er det, jeg ønsker og agter at gøre. Jeg ved, hvad jeg skylder dig, og sagde endnu i aften til mr. Headstone: "Det var dog min søster, der fik mig derhen." Nu vel da, træk mig ikke tilbage og hold mig ikke nede. Det er alt, hvad jeg forlanger, og det er da ikke urimeligt."

Hun havde set vist på ham og svarede roligt:

"Det er ikke for min egen skyld, jeg er her. Gik det, som jeg ønsker, kunne jeg ikke være langt nok borte fra denne flod."

"Og kunne heller ikke være langt nok borte fra den, hvis det gik efter mit ønske. Lad os begge to blive den kvit, hvorfor skal du hænge fast ved den, mere end jeg? Jeg skyr den så meget som muligt."

"Jeg tror ikke, at jeg kan komme bort fra den," sagde Lizzie og strøg sig over panden. "Det er ikke af min egen fri vilje, at jeg endnu bor tæt ved den."

"Så, nu drømmer du jo igen, Liz! Du flytter frivillig ind i et hus hos en fordrukken – skrædder, tror jeg, eller sådan noget – og en lille pukkelrygget trold af et barn eller gammelt menneske, eller hvad det nu er, og så taler du, som om du blev trukket eller drevet derhen. Nej, du må være mere praktisk."

Hun havde været praktisk nok over for ham ved at lide og stræbe for ham, men hun lagde kun sin hånd – ikke bebrejdende – på hans skulder og klappede ham, sådan som hun havde plejet at gøre for at tisse på ham, når hun havde båret ham omkring som et barn, der var lige så tungt som hun selv. Han fik tårer i øjnene.

"Jeg forsikrer dig, Liz," sagde han, idet han tørrede dem af med bagsiden af hånden, "at jeg ønsker at blive god broder imod dig og vise, at jeg ved, hvad jeg skylder dig. Alt, hvad jeg vil sige, er, at jeg håber, at du for min skyld vil holde dine fantasier lidt i tømme. Jeg får nok en skole, og så må du bo hos mig og vil være nødt til at holde dine fantasier i tømme, og hvorfor kan du da ikke lige så gerne gøre det nu? Sig nu bare, at jeg ikke har gjort dig vred."

"Nej, du har ikke, Charley, på ingen måde."

"Og at jeg ikke har såret dig."

"Nej, du har ikke, Charley." Men dette svar kom mindre hurtigt.

"Sig, at du er sikker på, at det heller ikke var min hensigt. Se, nu bliver mr. Headstone stående og ser over bolværket ned på floden for at lade os forstå, at det er på tide at gå. Kys mig og sig, at du ved, at det ikke var min hensigt at såre dig."

Hun sagde det, hvorpå de omfavnede hinanden og gik videre, indtil de indhentede læreren.

"Men vi skal jo samme vej som din søster," sagde han, da drengen sagde ham, at han var færdig, og kejtet bød han hende armen. Hun havde netop lagt sin hånd på den, da hun tog den til sig igen. Han så sig om med en studsens, som om han troede, at hun havde opdaget noget, der stødte hende tilbage.

"Jeg vil ikke gå ind lige straks," sagde Lizzie, "og De har et langt stykke vej for Dem og går hurtigere uden mig."

Da de nu var tæt ved Vauxhall-broen, besluttede de derfor at gå denne vej over Themsen og forlod hende, efter at Bradley havde rakt hende sin hånd til afsked, og hun havde takket ham for hans godhed mod hendes broder.

Lærer og elev gik hurtigt og stiltiende videre. Da de næsten var kommet over broen, kom en herre roligt drivende dem i møde med cigar i munden, åben frakke og hænderne på ryggen. Noget i denne persons skødesløse væsen og den lade, overlegne mine, hvormed han nærmede sig, idet han optog dobbelt så meget plads på fortovet, som enhver anden ville have gjort fordring på, vakte øjeblikkelig drengens opmærksomhed. Da han gik forbi, så drengen vist på ham og blev derpå stående for at se efter ham.

"Hvem er det, du ser efter, Hexam?" spurgte Bradley.

"Ih!" sagde drengen med et forvirret og grublende udtryk i sit ansigt, "det er jo denne Wrayburn."

Bradley mønstrede drengen lige så nøje, som drengen havde mønstret den fremmede.

"Undskyld, mr. Headstone, men jeg kunne ikke lade være at undre mig over, hvad i al verden der har ført ham herhen!"

Skønt han havde sagt det, som om hans forundring var forbi, og han på samme tid igen satte sig i gang, undgik det dog ikke lærerens opmærksomhed, at han så sig tilbage efter at have talt, og at det samme forlegne og grublende udtryk endnu hvilede tungt over hans ansigt.

"Du synes ikke at kunne lide manden, Hexam?"

"Jeg kan ikke lide ham."

"Hvorfor ikke?"

"Han tog mig på sådan en næsvis måde om hagen, første gang jeg så ham," sagde drengen.

"Og hvorfor det?"

"For ingenting, eller – det kommer omtrent ud på et – fordi han tilfældigvis ikke syntes om noget, jeg kom til at sige om

min søster."

"Så kender han altså din søster?"

"Dengang kendte han hende ikke," svarede drengen stadig mørkt grublende.

"Kender han hende da nu?"

Drengen havde fordybet sig sådan i sine egne tanker, at han så på Bradley uden at svare på spørgsmålet, før det var blevet gentaget, hvorpå han nikkede og sagde:

"Ja, han gør."

"Så har han vist i sinde at besøge hende."

"Det er umuligt," sagde drengen hurtig, "dertil kender han hende ikke godt nok. Det skal han bare prøve på."

Da de var gået et stykke i et hurtigere tempo, tog læreren eleven om overarmen og sagde:

"Du vil fortælle mig noget om den person. Hvad var det, du sagde, at han hed?"

"Wrayburn, Eugene Wrayburn. Han er, hvad I kalder advokat, men har ingenting at gøre. Da han første gang kom til vor gamle bolig, levede fader endnu. Han kom i forretninger. Ikke fordi det var ham, der havde forretninger – det har han aldrig haft – men en af hans venner havde taget ham med."

"Og de andre gange?"

"Der var kun en gang til, så vidt jeg ved. Da fader kom af dage ved et ulykkestilfælde, var han blandt dem, der fandt ham. Han drev formodentlig om for at tage sig friheder med andre folks hager, men til stede var han i ethvert tilfælde. Han bragte min søster efterretningen tidligt om morgenen og havde taget en naboerske, Abbey Potterson, med, for at hun skulle forberede hende på det. Han luskede om ved huset, da jeg blev hentet

hjem om eftermiddagen – de vidste ikke, hvor de skulle finde mig, før min søster var kommet så meget til sig selv, at hun kunne sige dem det – og så luskede han væk."

"Er det alt?"

"Ja, det er det hele."

Bradley slap drengens arm lidt efter lidt, som om han var faldet i tanker, og de gik videre ved siden af hinanden. Efter at de begge længe havde tiet, åbnede Bradley atter samtalen.

"Jeg kan tænke, at – din søster – " sagde han med en underlig standsning både før og efter de sidste to ord, "så godt som ingen undervisning har fået?"

"Nej, så godt som ingen."

"Hun har sagtens måttet bøj sig for sin faders indvendinger. Jeg husker dem for dit eget vedkommende. Og dog hverken taler eller ser – din søster – ud som en uvidende person."

"Lizzie har lige så god forstand som den bedste, mr. Headstone, ja måske for megen forstand af en, der ikke har lært noget. Jeg plejede at kalde ilden hjemme hendes bøger, da hun altid var fuld af fantasier – undertiden meget kloge fantasier – når hun sad og så på den."

"Det huer mig ikke," sagde Bradley.

Hans elev blev lidt overrasket af den bestemte og ivrige tone, hvori han fremsatte denne indvending, men tog den som et vidnesbyrd om lærerens interesse for ham, så at den gav ham mod til at sige:

"Jeg har altid krympet mig ved at udtale det for Dem, mr. Headstone, og De er mit vidne, at jeg ikke engang har kunnet tåle at høre det af Dem, før vi gik ud i aften, men det er en pinlig tanke for mig, at jeg, hvis det går mig godt, som De

håber, vil blive – jeg vil ikke sige gjort til skamme, da jeg ikke mener det – men komme til at rødme, hvis man fik det at vide, over en søster, der har været så god imod mig."

"Ja," sagde Bradley i en affærdigende tone. Hans tanker syntes næppe at dvæle ved dette punkt, så glat gled de over til et andet, "og der er desuden den mulighed at overveje, at en eller anden, der havde arbejdet sig frem, kunne komme til at interessere sig for – din søster – ja med tiden endog komme til at tænke på at gifte sig med din søster – det ville være en slem ulempe og en hård straf for ham, hvis denne ulighed og dette hensyn blev stående ved magt, selv om han satte sig ud over andre uligheder og andre hensyn."

"Det er omtrent det, jeg selv mener."

"Ja, ja, men du talte kun som broder, men det tilfælde, jeg har forudsat, ville være langt vigtigere, fordi den tilbeder, en ægtefælle, ville stifte forbindelsen frivilligt og desuden være nødt til at offentliggøre den, hvilket en broder ikke er. Når alt kommer til alt, ser du, måtte det siges om dig, at du ikke kunne gøre for det, hvorimod det med samme føje ville blive sagt om ham, at han selv var skyld i det."

"Det er sandt. Siden Lizzie blev fri ved faders død, har jeg undertiden tænkt på, at sådan en ung kvinde snart kunne lære mere end nok til, at det kunne passere og undertiden har jeg endog tænkt på, at måske miss Peecher –"

"I det øjemed ville jeg *ikke* anbefale miss Peecher," afbrød Bradley ham.

"Vil De være så god at overveje det for mig, mr. Headstone?"

"Ja, Hexam. Jeg skal overveje det, jeg skal modent overveje det. Jeg skal nøje overveje det."

Deres vandring fortsatte næsten i tavshed, indtil den endte ved skolebygningen. Der var der lys inden for et af den pæne miss Peechers små vinduer, der lignede synåleøjne, og i en krog tæt ved det sad Mary Anne og holdt vagt, mens miss Peecher sad ved bordet og syede på det lille, pæne kjoleliv, som hun lavede til sig selv efter et brunt papirsmønster. – NB: Miss Peecher og miss Peechers elever opmuntredes ikke synderligt af regeringen i den uvidenskabelige sykunst.

Med ansigtet imod vinduet rakte Mary Anne armen i vejret.

"Nå, Mary Anne?"

"Nu kommer mr. Headstone hjem, frøken."

En minut efter rakte Mary Anne armen igen op.

"Nå, Mary Anne?"

"Nu er mr. Headstone gået ind og har lukket sin dør."

Miss Peecher undertrykte et suk, idet hun samlede sit sytøj sammen for at gå i seng, og gennemborede med en spids, spids nål den del af sin kjole, hvor hendes hjerte ville have været, hvis hun havde haft denne kjole på.

2. Fremdeles om opdragelse og undervisning

Værtinden, dukkesyersken og forfærdigerinden af pæne nålepuder og penneviskere sad i sin lille, lave lænestol og sang i mørket, indtil Lizzie kom tilbage. Værtinden havde allerede i en meget ung alder opnået denne værdighed som den eneste pålidelige person i huset.

"Nå, Lizzie – Mizzie – Wizzie," sagde hun, idet hun brød af i sin sang, "hvad nyt ude?"

"Hvad nyt inde?" svarede Lizzie, idet hun spøgende klattede det lange, lyse, blanke hår, som voksede meget yppigt og smukt på dukkesyerskens hoved.

"Lad mig engang se, sagde den blinde. Å, det sidste nyt er, at jeg ikke har i sinde at gifte mig med Deres broder."

"Ikke?"

"N – ej," svarede hun og rystede på hovedet og hagen, "jeg kan ikke lide den dreng."

"Hvad siger De da om hans lærer?"

"Jeg siger, at jeg tror, at han er væk."

Da Lizzie var færdig med omhyggelig at glatte håret tilbage over de vanskabte skuldre, tændte hun lys i den lille dagligstue, der viste sig at være skummel, men ren og ordentlig. Hun satte lyset på kaminhylden, langt borte fra syerskens øjne, lukkede både stue- og gadedøren op og vendte den lille, lave lænestol og hende, der sad i den, om mod yderluften. Aftenen var lummer, og dette var et stående arrangement, når vejret var godt, og dagens gerning var endt. For at fuldstændiggøre det satte hun sig på en stol ved siden af den lille lænestol og drog den lille

hånd, som listede sig op til hende, beskyttende ind under sin arm.

"Det er, hvad Deres hengivne Jenny Wren kalder den bedste tid af døgnet," sagde værtinden. Hendes virkelige navn var Fanny Cleaver, men hun havde for længe siden fundet på at tilegne sig navnet Jenny Wren.

"Mens jeg har siddet og syet i dag," fortsatte Jenny, "har jeg tænkt på, hvor dejligt det ville være, hvis jeg kunne have Dem om mig, til jeg blev gift, eller i det mindste fik mig en kæreste, for når jeg får mig en kæreste, vil jeg lade ham gøre noget af det, De gør for mig. Han vil ikke kunne børste mit hår, sådan som De, eller hjælpe mig op og ned ad trapperne, sådan som De, eller gøre noget, sådan som De, men han kunne hente mit arbejde hjem til mig og på sin klodsede måde skaffe arbejde til mig. Og det skal han. Jeg skal lade ham trave, kan jeg fortælle ham."

Jenny havde – til lykke for hende – sine personlige forfængeligheder og tænkte ikke ivrigere på, noget end på de forskellige plager og pinsler, der, når tidens fylde kom, skulle tilføjes "ham".

"Hvor han så måtte være for øjeblikket, eller hvem det så måtte blive," sagde hun, "så kender jeg hans gavtyvestreger og uvaner og råder ham til at se sig vel for."

"Finder De ikke, at De er noget streng imod ham?" spurgte hendes veninde smilende og glattede hendes hår.

"Ikke det mindste," svarede den kloge dame med en umådelig erfaren mine, "de bryder sig ikke om en, disse fyre, når man ikke er streng imod dem. Men jeg sagde, hvis jeg kunne have Dem om mig. Ak, hvilket stort hvis! Ikke?"

"Jeg tænker ikke på at forlade Dem, Jenny."

"Sig ikke det, for så går De straks."

"Er jeg da så upålidelig?"

"De er mere pålidelig end sølv og guld." Med disse ord brød Jenny pludselig af, løftede øjne og hage og så umådelig kløgtig ud. "Aha!"

Hvem kommer hist?

En lang gardist.

Den tørstige sjæl

vil ha' sig en pæ'l.

Og intet andet i verden!"

En mandlig skikkelse blev stående på fortovet uden for gadedøren. "Er det ikke Eugene Wrayburn?" spurgte hun.

"Så siger man," var svaret.

"De må gerne komme ind, hvis De vil være skikkelig."

"Jeg er ikke skikkelig," sagde Eugene, "men ind vil jeg."

Han gav Jenny og Lizzie hånden og lænede sig op ad døren ved siden af Lizzie. Han havde drevet om med sin cigar, sagde han, og var drevet samme vej tilbage for i forbigående at se indenfor. Havde hun ikke talt med sin broder i aften?

"Jo," sagde Lizzie, der var ligesom lidt forlegen.

"Hvilken nådig nedladdenhed af vor broder!" Eugene Wrayburn troede, at han var gået forbi den unge mand på broen derhenne. Hvad var det for en ven? Han havde haft med?

"Hans lærer."

"Det må jeg tro. Han så sådan ud."

Lizzie sad så stille, at ingen ville have kunnet sige, hvori forlegenheden i hendes væsen viste sig, men ingen ville have kunnet drage den i tvivl. Eugene var lige så utvungen som altid,

men mens hun sad og slog øjnene ned, ville man måske kunne have opdaget, at hans opmærksomhed var mere sammentrængt på hende, end den ellers sammentrængte sig på nogen anden genstand.

"Jeg har intet at meddele, Lizzie," sagde Eugene, "men da jeg har lovet Dem, at der gennem min ven Lightwood altid skal blive holdt øje med Riderhood, får jeg en gang imellem lyst til at gentage min forsikring om, at jeg holder mit løfte og holder min ven i ånde."

"Det vil jeg aldrig have tvivlet på."

"Ikke des mindre," svarede Eugene koldblodig, "tilstår jeg, at der i det hele taget er grund nok til at tvivle på mig."

"Hvorfor det?" spurgte den skrappe miss Wren.

"Fordi jeg er en slem, doven hund," svarede den letsindige Eugene.

"Hvorfor vil De da ikke forbedre Dem og blive en god hund?" spurgte hun.

"Fordi der ingen er, for hvis skyld det ville være umagen værd. Har De overvejet mit forslag, Lizzie?" tilføjede han i en mere dæmpet tone, men kun som om det var en alvorligere sag og ingenlunde for at holde værtinden i huset udenfor.

"Jeg har tænkt på det, mr. Wrayburn, men ikke kunnet overtale mig til at gå ind på det."

"Falsk stolthed!"

"Det tror og håber jeg ikke."

"Det er falsk stolthed! Hvad andet er det? Tingen har i og for sig intet værd og heller intet værd for mig. Hvilket værd kan den vel have for mig? De ved, hvad udbytte jeg har af det. Jeg ønsker at være til nytte – hvilket jeg aldrig før har været i denne verden

og heller aldrig mere vil blive ved nogen anden lejlighed – ved at betale en passende person af samme køn og alder som De så og så mange – eller rettere sagt, så og så få – usle shillings for at komme her nogle aftener om ugen og give Dem den undervisning, der ikke ville have manglet Dem, hvis De ikke havde været en selvfor nægtende datter og søster. De ved, at det er godt at få den, da De ellers ikke ville have ofret Dem sådan for at skaffe Deres broder den. Hvorfor da ikke tage imod den? Især da vor veninde, miss Jenny her, også ville få nytte af den? Ville jeg være læreren eller overvære undervisningen, ville det åbenbart være upassende – men i den henseende kunne jeg lige så gerne opholde mig på den anden side af jordkloden eller slet ikke være til. Falsk stolthed, Lizzie, eftersom ægte stolthed ikke ville bringe skam over Deres utaknemmelige broder. Ægte stolthed ville ikke lade skolelærere blive trukket herhen ligesom læger, for at de skulle se på et slemt tilfælde. Ægte stolthed ville tage fat og gøre det. Det ved De meget godt, da De ved, at Deres egen ægte stolthed ville gøre det i morgen, hvis De ejede de midler, som Deres falske stolthed ikke vil tillade mig at yde. Meget vel! Jeg vil endnu kun tilføje, at Deres falske stolthed gør uret mod både Dem selv og Deres afdøde fader."

"Hvorledes mod min afdøde fader?" spurgte hun.

"Kan De spørge om det? Ved ikke at modarbejde følgerne af hans uvidende og blinde halsstarrighed. Ved ikke at gøre hans uret imod Dem god igen. Ved at være skyld i, at det savn, hvortil han fordømte Dem, og som han nødte Dem på, altid skal hvile på ham."

Det var tilfældigvis en fin streng at røre ved hos hende, der for ikke en time siden havde talt sådan til sin broder. Den klang

langt stærkere på grund af den forandring, der i øjeblikket var foregået med Wrayburn. Det forbigående udtryk af inderlighed, fuldstændig sikkerhed, krænkelse over at være mistænkt og ædelmodig og uegennyttig deltagelse, alle disse egenskaber hos ham, der var så letsindig og ligegyldig, følte hun var uadskillelige fra deres modsætninger i hendes eget bryst. Hun tænkte på, om hun, der stod så langt under og var så forskellig fra ham, havde tilbagevist denne uegennyttighed på grund af en forfængelig anelse om, at han søgte hende eller følte sig tiltrukket af de personlige tillokkelser, han måske havde opdaget hos hende. Den stakkels pige, der var så ren af hjerte og sind, kunne ikke udholde denne tanke. Hun sank i sine egne øjne, idet hun mistænkte sig selv for det og bøjede hovedet, som om hun havde grov og syndig uret, og brast stiltiende i gråd.

"Vær ikke mismodig," sagde Eugene meget, meget venligt, "jeg vil håbe, at det ikke er mig, der er skyld i det. Jeg ville kun vise Dem sagen i dens sande lys, skønt jeg må tilstå, at jeg gjorde det temmelig egenkærligt, eftersom jeg føler mig skuffet."

Skuffet i sit ønske om at vise hende en tjeneste? Hvordan kunne han ellers føle sig skuffet?

"Det vil ikke knuse mit hjerte," sagde Eugene leende, "det vil ikke vare otteogfyrrer timer hos mig, men jeg føler mig grundigt skuffet. Jeg havde sat min hu til at gøre den smule for Dem og vor veninde Jenny. Det ny for mig i at gøre noget i mindste måde nyttigt havde sit trylleri. Men nu ser jeg, at jeg kunne have båret mig klogere ad ved at lade, som om jeg gjorde det udelukkende for vor veninde miss Jennys skyld. Jeg kunne

moralsk have slået mig op som sir Eugene Gavmild, men jeg forstår mig slet ikke på at gøre dikkedarer og vil hellere blive skuffet end prøve på noget sådant."

Var det hans hensigt at gennemtænke, hvad der lå Lizzie på sinde, gjorde han det meget snildt. Forfulgte han det ved et rent tilfældigt sammentræf, var det et uheldigt tilfælde.

"Det stillede sig så naturligt for mig," sagde han, "bolder syntes at være blevet kastet i min hånd ganske tilfældigt! Fra begyndelsen af bringes jeg tilfældigvis sammen med Dem, Lizzie, ved de to lejligheder, De nok ved. Jeg er tilfældigvis i stand til at love Dem, at der skal blive holdt øje med den falske anklager Riderhood. Jeg er tilfældigvis i stand til at yde Dem en smule trøst i Deres sorgs mørkeste time ved at forsikre Dem, at jeg ikke tror ham. Ved den samme lejlighed fortæller jeg Dem, at jeg er den dovneste og dårligste sagfører, man kan tænke sig, men dog bedre end ingen i en sag, som jeg egenhændigt har optegnet, og at De altid kan gøre regning på min hjælp, og lejlighedsvis også på Lightwoods, i Deres stræben efter at rense Deres fader. Derved sætter jeg mig lidt efter lidt i hovedet, at jeg – å så let! – kan hjælpe Dem med at rense Deres fader for den anden bebrejdelse, jeg nævnte for et par minutter siden, og som virkelig er grundet. Jeg håber nu at have forklaret mig, da det gør mig hjerteligt ondt at have gjort Dem sorg. Det er mig modbydeligt at sige, at jeg mener det godt, men jeg mente det virkelig i al ærlighed og oprigtighed og ønsker, at De skal vide det."

"Det har jeg aldrig tvivlet om, mr. Wrayburn," sagde Lizzie, der blev mere og mere angerfuld, jo færre fordringer han gjorde.

"Det glæder mig at høre, skønt jeg tror, at De ikke ville have vægret Dem, hvis De straks havde fattet min mening. Tror De, at De ville?"

"Jeg – jeg ved ikke, om jeg ville, mr. Wrayburn."

"Nu vel, hvorfor vil De da vægre Dem nu, da De fatter den?"

"Det er ikke let for mig at tale med Dem," svarede Lizzie lidt forvirret, "da De ser alle følgerne af, hvad jeg siger, så såre jeg har sagt det."

"Så tag alle følgerne," sagde Eugene smilende, "og fri mig for min skuffelse. Så sandt jeg oprigtigt agter Dem, Lizzie Hexam, og er Deres ven og en fattig djævel forsikrer jeg, at jeg ikke engang nu kan fatte, hvorfor De vakler."

Hans ord og væsen havde et præg af åbenhjertighed, troværdighed og ædelmodighed, der overvandt den stakkels pige, og ikke alene overvandt hende, men atter satte hende i en stemning, som om hun var blevet påvirket af de modsatte egenskaber hos hende selv med forfængelighed i spidsen for dem.

"Jeg vil ikke vakle længere, mr. Wrayburn, og håber, at De ikke vil fatte slettere tanker om mig, fordi jeg overhovedet har vaklet. På egne og Jennys vegne – må jeg svare for Dem, kære Jenny?"

Det lille væsen havde lænet sig opmærksomt tilbage med albuerne hvilende på armene af lænestolen og hagen støttet på hænderne. Uden at forandre stilling svarede hun så pludseligt: "Ja!" at det snarere syntes, som om hun havde kappet enstavelsesordet end udtalt det.

"På egne og Jennys vegne modtager jeg med taknemmelighed Deres venlige tilbud."

"Top! Dermed er sagen afgjort!" sagde Eugene og rakte Lizzie hånden, før han slog let ud med den, som om han slog det hele hen. "Jeg vil håbe, at der ikke ofte vil blive gjort så meget væsen af så lidt."

Derpå begyndte han at tale muntert med Jenny Wren. "Jeg tænker på at skaffe mig en dukke, miss Jenny," sagde han.

"Det skulle De helst lade være med."

"Hvorfor det?"

"Fordi De brækker den i stykker. Det gør alle børn."

"Men det er jo godt for håndteringen, omtrent ligesom det er godt for min håndtering, at folk bryde løfter, kontrakter og alle slags overenskomster."

"Det forstår jeg mig ikke på, men De gjorde bedre i at skaffe Dem en pennevisker og blive flittig og bruge den."

"Var vi alle lige så flittige som De, lille arbejdsmyre, ville vi begynde at arbejde, så snart vi kunne krybe og det ville ikke være godt."

"Mener De," spurgte hun, idet en blussende rødme bredte sig ud over hendes ansigt, "at det ikke ville være godt for Deres ryg og Deres ben?"

"Nej, nej," sagde Eugene, oprørt – for ikke at gøre ham uret – ved tanken om, at hun kunne tro, han spøjte med hendes svaghed, "ikke godt for håndteringen. Begyndte vi alle at arbejde, så snart vi kunne bruge vore hænder, ville det være forbi med dukkesyerskerne."

"Det er der noget i," svarede hun, "der er dog somme tider en slags tanke i Deres vrøvl." Derpå tilføjede hun i en forandret tone: "Siden vi taler om tanker, Lizzie," de sad nu atter ved siden af hinanden – "så, forstår jeg ikke, hvordan det går til, at jeg kan

lugte blomster, når jeg sidder alene her og arbejder om sommeren."

"Som et enfoldigt individ ville jeg tillade mig at sige," sagde Eugene halvt gabende – han begyndte at blive ked af værtinden – "at De kan lugte blomster, fordi De virkelig lugter blomster."

"Nej, jeg gør ikke. Der er ingen blomster her i nabolaget, slet ingen. Og dog kan jeg, når jeg sidder ved mit arbejde, lugte hele mile af blomster. Jeg kan lugte roser, så at jeg tror at se rosenbladene ligge i store bunker på gulvet. Jeg kan lugte faldent løv, så at jeg strækker hånden ud – således – for at få det til at rasle. Jeg kan lugte den røde og hvide kameliablomst i hækkene og alle slags blomster, mellem hvilke jeg aldrig har været, for jeg har kun set meget få blomster i mit liv."

"Smukke fantasier, kære Jenny," sagde Lizzie med et blik på Eugene, som om hun ville spørge ham, om de var blevet givet barnet til vederlag for dets tab.

"Det synes jeg med, Lizzie, når de opstår hos mig. Og fuglene, som jeg hører! Å," udbrød Jenny, idet hun strakte hånden ud og så op, "hvor de synger!"

Der var i øjeblikket noget ligefrem begejstret og skønt i dette ansigt og denne bevægelse. Derpå sank hagen grublende ned på hånden igen.

"Jeg er sikker på, at mine fugle synger smukkere end andre fugle, og at mine blomster lugter bedre end andre blomster, for da jeg var et lille barn," sagde hun, som om det var for århundreder siden, "var de børn, jeg plejede at se tidligt om morgenen, ganske forskellige fra alle dem, jeg ellers så. De var ikke som jeg. De var ikke forfrosne, indfaldne, pjaltede eller forslåede. De led aldrig nød. De var ikke som naboernes børn.

De fik mig aldrig til at skælve over hele kroppen ved at udstøde skingrende hyl, og de gjorde aldrig nar ad mig. Og der var så mange! Alle sammen i hvide klæder og med noget skinnende rundt omkring kanterne og på deres hoveder, som jeg aldrig har kunnet efterligne med mit arbejde, skønt jeg kender det så godt. De plejede at komme ned i lange, lyse, skrå rækker og siger alle på en gang: "Hvem er det, der lider nød?" Når jeg sagde dem, hvem det var, svarede de: "Kom og leg med os!" og når jeg så sagde: "Jeg leger aldrig! Jeg kan ikke lege!" svævede de omkring mig og løftede mig op og gjorde mig let. Så fik jeg en så dejlig ro og lise, indtil de lagde mig ned igen og alle på en gang sagde: "Vær tålmodig, så skal vi komme igen." Når de så kom, kunne jeg, før jeg så de lange, lyse rækker, mærke dem komme ved at høre dem alle på en gang langt borte spørge: "Hvem er det, der lider nød?" og jeg plejede så at råbe: "Å, mine velsignede børn! Det er stakkels mig. Hav medlidenhed med mig. Løft mig op og gør mig let!"

Mens hun udmalede dette, løftedes hånden lidt efter lidt i vejret, det forrige henrykte udtryk vendte tilbage, og hun blev virkelig smuk. Efter at have siddet sådan et øjeblik, tavs og med et lyttende smil i sit ansigt, så hun sig om og kom til sig selv igen.

"De synes vist, at jeg er en løjerlig stakkel, gør De ikke, mr. Wrayburn? De kan nok være ked af mig, men det er lørdag aften, og jeg vil ikke opholde Dem."

"Vil det sige, miss Wren," spurgte Eugene, fuldkommen villig til at følge vinket, "at De ønsker, at jeg skal gå?"

"Det er lørdag aften," svarede hun, "og mit barn kommer snart hjem. Og mit barn er et lille, uartigt barn, som jeg må give

mange skænd. Jeg vil helst, at De ikke fik mit barn at se."

"En dukke?" spurgte Eugene, der ikke forstod hende og imødeså en forklaring.

Men da Lizzie kun med læberne havde dannet de to ord: "Hendes fader," tøvede han ikke længere, men tog straks afsked. På gadehjørnet standsede han for at tænde en frisk cigar og måske spørge sig selv, hvad han nu skulle tage sig for. Hvis så var, var svaret uklart. Hvem ved, hvad han skal tage sig for, når han er ligegyldig for, hvad han foretager sig?

Idet han vendte sig om, stødte en mand til ham og fremmumlede halvt drukken en undskyldning. Idet Eugene så efter denne mand, så han ham gå ind ad den dør, ad hvilken han selv nylig var gået ud.

Da manden kom ravende ind i stuen, rejste Lizzie sig for at gå.

"Gå ikke, miss Hexam," sagde han i en ydmyg tone. Han talte med et tykt mæle og med stor møje. "Fly ikke en ulykkelig med nedbrudt helbred. Und en stakkels skrantning æren af Deres selskab. Det er ikke – er ikke smitsomt."

Lizzie mumlede, at hun havde noget at gøre oppe på sit værelse, og gik ovenpå.

"Hvordan har min Jenny det?" spurgte manden frygtsomt. "hvordan lever min Jenny Wren, bedste barn af verden, genstanden for en sønderknust skrantnings ømmeste følelser?"

Hvortil Jenny, idet hun udstrakte sin arm i en bydende stilling, svarede med ubøjelig strengthed: "Bort med dig. Ind med dig i din krog! Gå straks ind i din krog!"

Det, ynkelige skrog lod, som om han ville gøre indvendinger, men da han ikke vovede at modsætte sig værtinden, satte han

sig på en stol i en særlig skammekrog.

"Å, du slemme, gamle dreng!" udbrød værtinden og pegede ad ham med sin lille finger. "Å, du uartige, slemme menneske! Hvad skal dette sige?"

Den rystende, svækkede, fra top til tå leddeløse person strakte begge sine hænder lidt ud fra sig, ligesom for at bede om fred og forsoning. Ynkkelige tårer stod ham i øjnene og plettede de røde blegner på hans kinder. Den blyfarvede, opsvulmede underlæbe dirrede af en uværdig klynken, og hele den usømmelige, luvslidte ruin krympede og vred sig lige fra de hullede sko til det tynde, før tiden grånede hår. Ikke med nogen tanke, der fortjente at kaldes tanke, om dette skrækkelige, bagvendte forhold mellem fader og datter, men med en jammerlig tryglen, om at slippe for skænd.

"Jeg kender dine gavtyvestreger," udbrød Jenny, "jeg ved, hvor du har været! Å, du skammelige, gamle knægt!"

Endog skikkelsens åndedræt var foragteligt, mens den stønnede og rallede som et forslidt urværk.

"Slave, slave fra morgen til aften," fortsatte hun, "og det alt sammen for dette! *Hvad* skal dette sige?"

Der var noget i dette eftertrykkelige "hvad," som på en latterlig måde skræmte skikkelsen. Hver gang hun kom med det, ja endog når han så, at det var ved at komme, sank han endnu mere sammen.

"Gid du var blevet nappet og sat fast. Gid du var blevet puttet ind i celler og sorte huller og plaget af rotter og edderkopper og kakerlakker. Jeg kender deres unoder, og de ville ordentlig have kildret dig. Skammer du dig ikke over dig selv?"

"Jo, kære barn," stammede faderen.

"Nå. Men *hvad* skal det så sige?"

"Omstændigheder, som jeg ikke var herre over," var den elendiges undskyldning.

"ja, jeg skal give dig omstændigheder og herre," svarede hun hidsigt og skarpt, "hvis du taler sådan. Jeg vil overgive dig til politiet og lade dig idømme en mulkt på fem shillings, når du ingen penge har, og så vil jeg ikke betale for dig, og så bliver du deporteret på livstid. Hvad vil du synes om det?"

"Jeg vil slet ikke synes om det. Jeg er en stakkels, ødelagt skrantning, som ikke længe vil falde nogen til byrde," klynkede det ulykkelige skrog.

"Nå, nå!" sagde hun, idet hun bankede forretningsmæssigt i bordet tæt ved, "du ved, hvad du har at gøre. Frem med dine penge, og det straks."

Den lydige skikkelse ragede i sine lommer.

"Du har ødet en hel formue af din dagløn, er jeg sikker på. Læg dem her! Alt, hvad du har tilbage! Hver eneste skilling!"

Hvor han fik travlt med at samle pengene sammen i sine forkrøllede lommer, med at vente at finde dem i denne lomme og ikke finde dem der, med ikke at vente at finde dem i den anden lomme og at glemme den, med ingen lomme at finde, hvor den anden lomme skulle have været!

"Er det alt?" spurgte hun, da der lå en uordentlig bunke pence og shillings på bordet.

"Jeg har ikke mere," lød det angerfulde svar.

"Det må jeg først se. Du ved, hvad du har at gøre. Kræng alle dine lommer og lad dem blive siddende sådan!" udbrød hun.

Han adlød, og kunne noget have givet ham et endnu mere fortabt og latterligt udseende, ville det være den måde, hvorpå

han således måtte lade sig undersøge.

"Her er kun syv shillings og halvniende pence!" udbrød Jenny efter at have bragt bunken i orden. "Å, du fortabte, gamle søn! Nu skal du sultes."

"Nej, sult mig ikke," klynkede han.

"Gjorde jeg dig din ret, skulle du ikke have andet end benene i kattens mad, kun benene, efter at katten havde ædt maden. Men nu skal du i seng."

Da han var humpet ud af krogen for at adlyde, rakte han atter begge sine hænder frem, og påberåbte sig omstændigheder, som han ikke var herre over.

"Af sted og i seng med dig!" snubbede hun ham af. "Tal ikke til mig. Jeg vil ikke tilgive dig. I seng med dig øjeblikkelig!"

Da han så, at et nyt eftertrykkeligt "hvad" var undervejs, undgik han det ved at adlyde, og hun hørte ham sjokke tungt op ad trappen, lukke døren og kaste sig på sin seng. Kort efter kom Lizzie ned.

"Skal vi spise til aften, kære Jenny?"

"Ja, Gud fri og bevare os, vi kan nok trænge til at få noget at styrke os på," svarede miss Jenny og trak på skuldrene.

Lizzie lagde en dug på det lille arbejdsbord, anrettede det tarvelige måltid, de plejede at nyde, og hentede en stol til sig selv.

"Nu til bords! Hvad tænker De på, kære Jenny?"

"Jeg tænkte på," svarede hun, idet hun vågnede op af sine tanker, "hvad jeg ville gøre ved ham, hvis han skulle blive en drukkenbolt."

"Å, det bliver han ikke," sagde Lizzie, "det vil De nok vide at forebygge."

"Jeg skal gøre mig umage for at forebygge det, men han kunne narre mig. Å, min kære, alle disse fyre med deres gavtyvestreger og uvaner narrer folk." Og her kom den knyttede lille hånd i fuld aktivitet. "og skulle det ske, vil jeg sige Dem, hvad jeg tror, jeg ville gøre. Når han var faldet i søvn, ville jeg gøre en ske gloende hed, koge noget brændevin i en potte, tage det, så hedt det var, og efter at have åbnet hans mund med den anden hånd – eller måske sov han med åben mund – hælde det i halsen på ham, for at det kunne skolde og kvæle ham."

"Jeg er sikker på, at De ikke ville gøre noget så gyseligt."

"Ville jeg ikke? Ja måske, men jeg kunne få lyst til at gøre det."

"Det er jeg sikker på, at De ikke ville."

"Ikke engang have lyst til det? Nå, De har i almindelighed ret. Kun har De ikke levet imellem det sådan som jeg, og Deres ryg er ikke dårlig og Deres ben ikke svage."

Mens de spiste deres aftensmad, søgte Lizzie at bringe hende tilbage til en smukkere og bedre sindstilstand, men fortryllelsen var løst. Værtinden var værtinden i et hus, som var fuldt af skam og sorg, med et kammer ovenpå, hvor den nedværdigede skikkelse smittede selve den uskyldige søvn med sanselig råhed og fornedrelse. Dukkesyersken var blevet en pudsig, lille havgasse, verdsligt og juridisk.

Stakkels dukkesyerske! Hvor ofte blev hun ikke draget ned af hænder, som burde have løftet hende op! Hvor ofte vildledtes hun ikke, når hun fo'r vild på den evige vej og bad om vejledning! Stakkels lille dukkesyerske!

3. Et stykke arbejde

Mens Britannia en smuk dag sidder og grubler – måske i den stilling, hvori hun var afbildet på kobbermønterne – opdager hun pludselig, at hun har brug for Veneering i parlamentet. Det falder hende ind, at Veneering er "en repræsentativ mand" – noget, der i disse tider ikke kan tvivles om, og at Hendes Majestæts tro underhus er ufuldstændigt uden ham. Britannia tilkendegiver derfor en lovkyndig, at hvis Veneering vil betale fem tusinde pund, kan han komme til at skrive M.P. (Member of Parliament) bag efter sit navn mod den yderst billige betaling af to og et halvt tusinde pund pr. bogstav. Det er en ren aftale mellem Britannia og den lovkyndige, at ingen skal have de fem tusinde pund, men at de, når de er betalt, vil forsvinde ved trylleri og magiske besværgelser.

Den i Britannias fortrolighed indviede lovkyndige går i dette øjemed lige fra denne dame hen til Veneering, som forsikrer, at han føler sig højlig smigret, men udbeder sig pusterum for at overbevise sig om, "hvorvidt hans venner ville samle sig om ham." Fremfor alt, siger han, bør han i et så vigtigt øjeblik være sikker på, "hvorvidt hans venner ville samle sig om ham." Af omhu for sin klients tarv kan den lovkyndige ikke indrømme nogen lang frist, da damen næsten tror at vide en, som er villig til at betale seks tusinde pund, men han siger, at han vil indrømme Veneering fire timer.

Veneering siger derpå til sin kone: "Vi må arbejde," og kaster sig i en droske. I samme øjeblik overlader mrs. Veneering barnet til ammen, trykker sine ørneagtige hænder mod panden for at ordne den bankende forstand indenfor, giver ordre til at

spænde for og gentager i en sindsforvirret og hengivelsesfuld tone, der er sammensat af Ofelia og hvilken af oldtidens selvopofrende kvinder, man vil give fortrinnet: "Vi må arbejde."

Efter at have pålagt sin kusk at storme løs på folk i gaderne, ligesom garden ved Waterloo, kører Veneering i rasende fart til St. James. Der træffer han Twemlow hjemme, lige som han er blevet behandlet af en hemmelig kunstner, der har gjort noget ved hans hår med æggeblomme. Da denne proces kræver, at Twemlow i to timer efter indbalsameringen skal lade sit hår stritte i vejret og tørres efterhånden, er han i en passende tilstand til at modtage overraskende tidender, idet han på en gang ligner monumentet på Fish Street Hill og kong Priamos i en vis brandfarlig situation, der ikke er aldeles ukendt som en fint pointe hos klassikere.

"Kære Twemlow," siger Veneering og griber begge hans hænder, "som min bedste og ældste ven spørger jeg Dem, om De tror, at Deres fætter, lord Snigsworth, vil låne mig sit navn som medlem af min valgkomité? Jeg går ikke så vidt at bede om Hans Herlighed selv, men kun om hans navn. Tror De, at han vil overlade mig sit navn?"

Twemlow svarer lidt lang i ansigtet: "Det tror jeg ikke, han vil."

"Mine politiske meninger," siger Veneering, der ikke tidligere har vidst, at han havde nogle, "er de samme som lord Snigsworths, og i sagens interesse og for princippets skyld vil lord Snigsworth måske overlade mig sit navn?"

"Ja måske," siger Twemlow, "men –" og idet han i sin befippelse klør sig i hovedet uden at tænke på æggeblommerne,

bliver han endnu mere forvirret ved at mindes om, hvor klæbrig han er.

"Mellem et par så gamle og fortrolige venner som vi," fortsætter Veneering, "bør der i et sådant tilfælde ikke stikkes noget under stolen. Lov mig, at hvis jeg beder Dem om at gøre noget for mig, som De ikke har lyst til, at gøre eller finder den mindste vanskelighed ved at gøre det, De da vil sige mig det rent ud."

Dette er Twemlow så venlig at love med alle ydre tegn på, at han hjerteligt gerne skal holde ord.

"Vil De have noget imod at skrive til Snigsworthy Park og bede lord Snigsworth om denne tjeneste? Indrømmer han den, ved jeg naturligvis, at jeg ene og alene skylder Dem den, uagtet De kunne bede lord Snigsworth om den udelukkende af offentlige grunde. Vil De have noget imod det?"

Med hånden mod panden siger Twemlow: "De har taget et løfte af mig."

"Det har jeg, bedste Twemlow."

"Og De venter, at jeg ærligt vil holde det?"

"Det gør jeg, bedste Twemlow."

"*Under* de omstændigheder – læg vel mærke til mine ord" – siger Twemlow med en fin distinktion, som om han straks ville have gjort det, hvis det havde være *over* de omstændigheder, "*under* de omstændigheder – må jeg bede Dem undskylde, at jeg slet ikke henvender mig til lord Snigsworth."

"Gud velsigne Dem, Gud velsigne Dem!" siger Veneering skrækkeligt skuffet, men griber igen begge hans hænder på den mest indtrængende måde.

Det er ikke så underligt, at stakkels Twemlow kan undslå sig for at henvende sig til sin højadelige fætter, der har et podagristisk sindelag – med et brev, eftersom hans højadelige fætter, der tilstår ham en lille årpenge, som han lever af, gør sig betalt ved at vise sig meget streng mod ham, når han kommer til Snigsworthy Park. Han erklærer ham i en slags belejringstilstand, idet han foreskriver ham, at han skal hænge sin hat på en vis knage, sidde på en vis stol, tale om visse emner med visse mennesker og foretage sig visse øvelser, såsom at synge lovsange over familiefernissen – for ikke at sige familiemalerierne – og afholde sig fra de fineste familievine, medmindre han udtrykkelig opfordres til at skænke sig et glas af dem.

"Men en ting kan jeg gøre for Dem," siger Twemlow, "og det er, arbejde for Dem."

Veneering velsigner ham igen.

"Jeg vil," siger Twemlow med voksende ilterhed, "gå op i klubben – lad os engang se. Hvad er klokken?"

"Den mangler tyve minutter i elleve."

"Jeg skal," siger Twemlow, "være i klubben ti minutter før elleve og blive der hele dagen."

Veneering mærker, at hans venner begynder at samle sig om ham, og siger: "Tak, mange tak. Jeg vidste, at jeg kunne stole på Dem. Før jeg for et øjeblik siden tog hjemmefra for at køre herhen, sagde jeg til Anastasia: "Vi må arbejde."

"Det havde De ret i. Sig mig, arbejder hun?"

"Ja, hun gør."

"Bravo!" udbryder Twemlow, den lille høflige herre, "en kvindes takt er uvurderlig. At have det hulde køn på sin side, er

at have alt på sin side."

"Men De har endnu ikke sagt mig, hvad De mener om, at jeg træder ind i Underhuset."

"Jeg mener," svarer Twemlow med følelse, "at det er den bedste klub i London."

Veneering velsigner ham endnu en gang, løber ned ad trappen, springer ind i drosken og befaler kuskene at storme løs på det britiske folk og jage til City.

Imidlertid glatter Twemlow sit hår, så godt han kan, hvilket ikke er så meget godt, da det er blevet stædigt af klister og har fået en overflade, der har lighed med smørdej – og møder til den aftalte tid i klubben. Her gør han sig straks til herre over et stort vindue, skrivematerialer og alle aviserne og sætter sig til ro, for at Pall Mall kan tage ham i øjesyn. Når en mand træder ind og nikker til ham, siger han undertiden: "Kender De Veneering?" Manden svarer: "Nej, er han medlem af klubben?" Twemlow siger: "Ja, han stiller sig for Pocketbreaches." Manden siger: "Ja så. Jeg vil håbe, at det må lønne sig for ham," gaber og driver af. Henimod klokken seks om eftermiddagen begynder Twemlow at bilde sig ind, at han er overlæsset med arbejde, og finder det højst sørgeligt, at han ikke er blevet oplært til valgagent.

Fra Twemlow farer Veneering til Podsnaps forretningslokale, hvor han træffer Podsnap i færd med at læse aviser stående og tilbøjelig til at vise sig veltalende om den forbavsende opdagelse, at Italien ikke er England. Beder ærbødigt Podsnap om tilgivelse, fordi han standser strømmen af hans visdomsord, og underretter ham om, hvad der er i gære. Siger til Podsnap, at deres politiske meninger er de samme, og lader

Podsnap forstå, at han, Veneering, dannede sig sine politiske meninger, mens han sad ved Podsnaps fødder. Gør sig umage for at udforske, om Podsnap vil samle sig om ham.

Noget alvorlig siger Podsnap: "Først og fremmest, Veneering, spørger De mig til råds?"

Veneering stammer, at "som en så gammel og dyrebar ven –"

"Ja, ja, det er nu alt sammen meget godt, men er De blevet enig med Dem selv om, under alle omstændigheder at stille Dem for Pocketbreaches, eller spørger De mig om min mening, om De skal opstille Dem eller ikke?"

Veneering gentager, at det er hans hjertes attrå og hans sjæls tørst, at Podsnap skal samle sig om ham.

"Jeg vil være åben imod Dem, Veneering," siger Podsnap og rynker panden, "at jeg ikke bryder mig om parlamentet, vil De sagtens indse af, at jeg ikke er der?"

Det ved Veneering naturligvis. Veneering ved naturligvis, at ville Podsnap derind, ville han komme derind i løbet af et tidsrum, som af de letsindige og tankeløse ville blive kaldt for en snup.

"Det lønner sig ikke for mig," fortsætter Podsnap, der bliver kendeligt mildere, "og er alt andet end vigtigt for min stilling. Men jeg ønsker ikke at stille mig op som et mønster for en anden, der er i en anden stilling. De finder, at det lønner sig for Dem og er vigtigt for Deres stilling. Er det tilfældet?"

Stadig under den forudsætning, at Podsnap vil samle sig om ham, mener Veneering, at det er tilfældet.

"Så forlanger De altså ikke mit råd. Godt! Så vil jeg heller ikke give Dem det. Men De forlanger min hjælp. Godt! Så vil jeg arbejde for Dem."

Veneering velsigner ham øjeblikkelig og underretter ham om, at Twemlow allerede arbejder, at han næsten regner dette for en uforkammethed, men tåler dog Twemlow og siger, at han er en gammel nathue med gode forbindelser, som ingen skade vil gøre.

"Jeg har intet af særlig vigtighed for i dag," tilføjer Podsnap, "og skal henvende mig til nogle indflydelsesrige personer. Jeg havde lovet mig ud til middag, men vil lade min kone tage derhen og selv blive borte og spise til middag hos Dem klokken otte. Det er af vigtighed, at vi underretter hinanden om, hvordan sagerne står. Lad mig nu engang se. De bør få et par virksomme, energiske fyre med dannede manerer til at arbejde for Dem."

Efter at have tænkt sig lidt om, husker Veneering på Boots og Brewer.

"Som jeg har truffet i Deres hus," siger Podsnap, "Ja, de er meget brugelige. Lad dem hver tage en droske og køre omkring."

Veneering udtaler øjeblikkelig, hvor velsignet det er at have en ven, som er i stand til at give så storartede administrative råd, og er helt løftet ved tanken om, at Boots og Brewer således skulle fare omkring, fordi det smager af valgrøre og viser, at det er ramme alvor. Efter at have forladt Podsnap i kort galop, stiger han af hos Boots og Brewer, der med begejstring samler sig om ham ved straks at ile bort i drosker, hver i sin retning. Derpå tager Veneering hen til den lovkyndige, i Britannias fortrolighed indviede herre, afgør nogle kildne forretningsager med ham og udsteder en adresse til de uafhængige vælgere i Pocketbreaches, hvori han tilkendegiver, at han vil indfinde sig

iblandt dem for at udbede sig deres stemmer, ligesom sømanden vender tilbage til sit første barndomshjem, en talemåde, hvis værd ikke bliver ringere ved, at han aldrig i sit liv har været i nærheden af stedet, ja ikke engang rigtig ved, hvor det ligger.

Mrs. Veneering er heller ikke ledig i disse vigtige timer. Ikke så såre kører vognen fuldt færdig frem, før hun sætter sig fuldt færdig i den og siger: "Til lady Tippins." Denne hjerteknuserske bor oven over en snørelivsmager på Belgravias grænser, og i hans vindue i stueetagen står en legemsstor model af en udmærket skønhed i et blåt skørt og med et snørliv i hånden og ser over sin skulder på byen med uskyldig overraskelse, og det kan hun nok have grund til ved at se sig gøre toilet under sådanne omstændigheder.

Lady Tippins hjemme? Lady Tippins hjemme i et formørket værelse og med ryggen – ligesom damen nede i vinduet i stuen, men af en anden grund – listigt vendt imod lyset. Lady Tippins bliver så overrasket over at se sin kære mrs. Veneering så tidligt – midt om natten, kalder den skønne det – at hendes øjenlåg næsten åbner sig under påvirkningen af denne sindsrørelse.

Mrs. Veneering meddeler hende usammenhængende, at Pocketbreaches er blevet tilbudt Veneering, at det er på tiden at samle sig om ham, at Veneering har sagt: "Vi må arbejde," at hun er her for som hustru og moder at bønfalde lady Tippins om at arbejde. At vognen står til lady Tippins' rådighed i dette øjemed, at hun, ejerinden af dette splinterny køretøj, vil vende hjem til fods – på blødende fødder, hvis det skulle være nødvendigt – for at arbejde, lige til hun synker om ved siden af barnets vugge.

"Vær De rolig," siger lady Tippins, "vi skal nok få ham ind." Hun giver sig virkelig til at arbejde og lader også de Veneeringske heste arbejde, for hun ruller hele dagen omkring, hilser på alle sine bekendte og viser sin underholdningsevne og sin grønne vifte i det mest fordelagtige lys ved stadig at gentage denne remse: "Hvad tror De, min kære? Hvad tror De, jeg er? De vil aldrig kunne gætte det. Jeg er valgagent. Og for hvilket sted, tror De? For Pocketbreaches. Og hvorfor? Fordi min kæreste ven her i verden har købt det. Og hvem er den kæreste ven, jeg har her i verden? En mand ved navn Veneering. Ikke at tale om hans kone, som er min anden kæreste ven her i verden, og nær havde jeg glemt deres lille barn, som er den tredje. Og vi opfører denne lille farce for at holde skinnet ved lige, og er det ikke dejligt? Og så er det det morsomme derved, kære barn, at ingen ved, hvem disse Veneerings er, og at de ingen kender, men har et hus, der minder om eventyrene, og gør middagsselskaber efter tusind og en nats mønster. Er De nysgerrig efter at få dem at se? De skal gøre Deres bekendtskab. Kom og spis hos dem. De skal ikke kede Dem. Sig, hvem De vil træffe hos dem. Vi slår os sammen til et selskab, og jeg lover, at De ikke et eneste øjeblik skal genere Dem. De må virkelig se deres guld- og sølvkameler. Jeg kalder deres spisebord karavanen. Kom og spis hos mine Veneerings, mine egne Veneerings, min private ejendom, de kæreste venner, jeg har her i verden! Men lov mig fremfor alt, at De vil give Deres stemme og bruge Deres indflydelse i Pocketbreaches, for vi kan ikke tænke på at spendere en sixpence på det og kan kun lade os vælge ved de ubestikkelige vælgeres fri og uafhængige stemmer."

Nu kan den henrivende Tippins' synsmåde, at al denne arbejden og samlen sig om er for at holde på skinnet, vel have noget på sig, men rummer dog ikke hele sandheden. Der udrettes mere, eller folk tror, at der udrettes mere – hvilket siger det samme – ved at tage drosker og køre rundt, end den fagre Tippins vidste af. Mange har vundet en umådelig navnkundighed alene ved at tage drosker og køre rundt. Dette gælder især i alle parlamentariske sager. Hvad enten det kommer an på at få en mand ind, få en mand ud, vinde en mand, fremme en jernbane eller hindre en jernbane, eller hvad andet det nu kan være, skal intet være så probat, som at fare omkring med rasende hastværk – som, kort sagt, at tage drosker og køre rundt.

Sandsynligvis fordi denne grund ligger i luften, bliver Twemlow, der langt fra er alene om at bilde sig ind, at han arbejder som en hest, overgået af Podsnap, der atter overgås af Boots og Brewer. Da alle disse flittige arbejdere samles klokken otte hos Veneerings for at spise til middag, enes man om, at Boots' og Brewers drosker ikke må køre bort, men at der må hentes spande med vand fra den nærmeste holdeplads og hældes over benene på hestene for det tilfælde, at Boots og Brewer uventet skulle finde grund til at sætte sig op og køre. Disse rappe sendebud pålægger kemikeren at sørge for, at deres hatte bliver lagt hen således, at de kan tage dem på første vink, og spise – skønt med påfaldende velbehag – med en mine, som om de var brandfolk, der havde vagt ved en sprøjte og ventede på melding om en frygtelig ildebrand.

Da de har sat sig til bords, siger mrs. Veneering med mat stemme, at mange sådanne dage vil blive for meget for hende.

"Mange sådanne dage vil blive for meget for os alle," siger Podsnap, "men vi skal skaffe ham ind."

"Vi skal skaffe ham ind," siger lady Tippins og svinger spøgefuldt sin grønne vifte. "Længe leve Veneering!"

"Vi skal skaffe ham ind," siger Twemlow.

"Vi skal skaffe ham ind," siger Boots og Brewer.

Strengt taget, vil det være vanskeligt at påvise nogen grund til, at de ikke skulle skaffe ham ind, eftersom Pocketbreaches har sluttet sin lille handel, og der ingen modkandidat er. Ikke des mindre er alle enige om, at de må arbejde til det yderste, og at der, hvis de ikke arbejdede, vil hænde et eller andet, ingen kan sige hvilket. Alle er ligeledes enige om, at de er så udmattede af det allerede udførte arbejde og trænger så hårdt til at styrke sig til det endnu forestående arbejde, at de må have en ekstra opstrammer fra Veneerings kælder, hvorfor kemikeren får ordre til at komme frem med det allerbedste, der findes i hans fade, og hvorfor det ender med, at det ved denne lejlighed falder temmelig vanskeligt at udtale ordet "samle". Man hører således lady Tippins nok så kækt indskærpe nødvendigheden af at "famle" om deres kære Veneering, Podsnap tager ordet for at "ramle" om ham, Boots og Brewers siger, at de vil "skumle" om ham, og Veneering, dybt rørt, takker sine trofaste venner, alle som en, fordi de vil sammelammesamle sig om ham.

I dette begejstrede øjeblik får Brewer et indfald, som er aftenens "clou". Han ser på sit ur og siger, at han vil gå til Underhuset og høre, hvordan det står til der.

"Jeg vil blive en times tid i forsalen," siger han med en yderst hemmelighedsfuld mine, "og står det godt til, kommer jeg ikke

tilbage, men giver min droske ordre til at møde klokken ni i morgen."

"De kan intet bedre gøre," siger Podsnap.

Veneering er ude af stand til noksom at påskønne den sidstnævnte tjeneste. Mrs. Veneerings kærlige øjne fyldes af tårer. Boots viser sig misundelig, taber terræn og kaldes kun for en begavelse af anden rang. De flokkes alle i døren for at se Brewer køre bort. "Nå, er Deres hest rigtig frisk?" siger Brewer til sin kusk og ser på dyret med et kritisk blik. Kusken svarer, at den er så frisk som nykærnet smør. "Så lad den løbe til Underhuset." Kusken springer op, Brewer hopper ind, de råber hurra for ham, da han kører bort, og Podsnap siger: "Mærk mine ord. Det er en mand, der ved at hjælpe sig. Det er en mand, der vil gøre karriere."

Da tiden kommer, til at Veneering skal fremstamme en pyntelig og passende tale for de gode mænd i Pocketbreaches, ledsager kun Podsnap og Twemlow ham på jernbanen til dette afsidesliggende sted. Den lovkyndige venter på Pocketbreaches sidebanestation med en åben wienvogn, hvorpå en trykt plakat med *Længe leve Veneering* er stillet op ligesom en mur, og under folkehobens grinen kører de stoltelig til et lille bådhus på krykker med nogle løg og snørelidser nedenfor, om hvilke den lovkyndige siger, at det er et marked. Fra vinduet i denne bygnings forside taler Veneering til den lyttende jord. I det øjeblik, han tager sin hat af, telegraferer Podsnap efter aftale med mrs. Veneering til denne hustru og moder: "Han har rejst sig."

Veneering strander på de sædvanlige oratoriske skær, og Podsnap og Twemlow siger: "Hør, hør!" og undertiden, når han

sidder sådan fast, at han på ingen måde kan klare sig, "hø-ø-ø-r, hø-ø-ø-r!" med glad overbevisning, som om han havde sagt noget rigtig åndrigt, der skaffede dem en sjælden nydelse. Men Veneering siger to påfaldende gode ting, så gode, at han mistænkes for at have fået ideen til dem af den lovkyndige under en kort rådslagning på trappen.

Den første gode ting er denne: Veneering gør en original sammenligning mellem landet og et skib og kalder træffende skibet statsskibet og ministeren styrmanden. Det er Veneerings hensigt at underrette Pocketbreaches om, at hans ven til højre – Podsnap – er en rig mand, og følgelig siger han: "Og, mine herrer, når tømmeret i statsskibet er råddent og styrmanden uduelig, vil da de store søassurandører, der står i klasse med vore verdensberømte handelskonger, vil de da forsikre det, mine herrer? Vil de påtage sig nogen risiko for det? Vil de have tillid til det? Nej, mine herrer, henvendte jeg mig til min ærede ven til højre, der er en af de største og mest ansete blandt denne store og ansete klasse, vil han svare nej!"

Den anden gode ting er denne: Den vigtige omstændighed, at Twemlow er en slægtning af lord Snigsworth, må for dagen. Veneering forudsætter en tingenes tilstand, der efter al sandsynlighed aldrig vil kunne indtræde – ihvorvel dette ikke er så aldeles afgjort, eftersom hans skildring er uforståelig for ham selv og alle andre – og fortsætter således: "Vil jeg, mine herrer, opstille et sådant program for nogen samfundsklasse, vil det blive modtaget med latter og hån. Opstillede jeg et sådant program for nogen brav og forstandig borger i Deres by – nej, jeg vil være personlig her og sige *vor* by – hvad vil han så svare? Han vil svare: "Væk med det!" Det vil *han* svare, mine

herrer. I sin ærlige harme vil han svare: "Væk med det!" men sæt nu, at jeg steg højere op på samfundsstigen. Sæt, at jeg tog min ærede ven til venstre under armen og vandrede med ham gennem hans slægts fra fædrene side arvede skove og under Snigsworthy Parks vidtskyggende bøge, nærmede mig det stolte herresæde, gik over borggården, trådte ind ad døren, gik op ad trappen og efter at være gået fra værelse til værelse omsider så mig lige over for min vens nære frænde, lord Snigsworths ophøjede personlighed. Og sæt, at jeg sagde til denne ærværdige jarl: "Mylord, jeg står her for Deres herlighed, fremstillet af Deres herligheds nære frænde, min ven til venstre, for at opstille dette program," hvad vil Hans Herlighed da svare? Ih, han vil svare: "Væk med det!" det vil han svare, mine herrer. "Væk med det!" uden at vide af det, vil han, den nære og kære frænde af min ven til venstre, føre det selvsamme sprog som den brave og forstandige borger i vor by og i sin harme svare: "Væk med det!"

Veneering slutter med denne vellykkede tirade, og Podsnap telegraferer til mrs. Veneering: "Han har sat sig."

Derpå spises der til middag i gæstgivergården med den lovkyndige, og så kommer afstemningen og kundgørelsen af resultatet. Til sidst telegraferer Podsnap til mrs. Veneering: "Vi har skaffet ham ind."

Et nyt glimrende middagsmåltid venter dem ved deres tilbagekomst til de Veneeringske sale, og lady Tippins venter dem. Og Boots og Brewer vente dem. Hver især gør påstand på, at han eller hun ganske alene har "skaffet ham ind", men i det hele taget indrømmes det af alle, at Brewers kløgtige indfald, at

køre ned til Underhuset den aften for at se, hvordan det stod til der, var det, der havde slået hovedet på sømmet.

I løbet af aftenen fortæller mrs. Veneering en rørende lille tildragelse. Hun er af naturen tilbøjelig til tårer og har efter sin sidste spænding en ekstra tilbøjelighed i den retning. Før hun trækker sig tilbage fra spisebordet med lady Tippins, siger hun i en patetisk og mat tone:

"De vil alle finde det latterligt af mig, ved jeg nok, men jeg må sige det. Mens jeg aftenen før valget sad ved barnets vugge, blev barnet meget uroligt i søvne."

Kemikeren, der skummelt hører til, får en diabolisk lyst til at sige "vinde" og opsiges sin plads, men undertrykker den.

"Efter et næsten krampagtigt mellemrum foldede barnet sine små hænder og smilede."

Da mrs. Veneering standser her, finder Podsnap, at han bør sige: "Jeg gad vide hvorfor!"

"Skulle det være muligt," siger hun og ser sig om efter sit lommeørklæde, "at feerne kunne have fortalt barnet, at dets fader snart ville være M. P.?"

Så overvældet af denne tanke bliver hun, at de alle rejser sig for at gøre plads for Veneering, der går rundt om bordet for at hjælpe hende og, efter at hun har sagt, at hendes arbejde har været for svært for hendes kræfter, bærer hende baglæns ud, mens hun skraber i gulvtæppet med sine fødder. Om feerne havde sagt noget om de fem tusinde pund, som barnet ikke nydt haft godt af, er der ingen, der siger noget om.

Stakkels lille Twemlow, der er aldeles udaset, bliver rørt og bliver ved at være rørt, efter at han lykkelig og vel er kommet i hus i St. James. Men mens han ligger på sin sofa, overfaldes den

sagtmodige mand af en forfærdelig tanke, der slår alle blidere tanker på flugt.

"Nådige Himmell! Nu, da jeg har tid til at tænke mig om, så har han jo ikke i alle sine dage set en eneste af sine vælgere, før vi så dem sammen."

Efter med sorg i sind og hånden mod panden at være gået nogle gange op og ned ad gulvet, vender den uskyldige Twemlow tilbage til sin sofa og stønner:

"Enten driver dette menneske mig til vanvid, eller også bliver han min død. Jeg har truffet ham i en alt for sen alder. Jeg er ikke stærk nok til at kunne udholde ham!"

4. Cupido hjælpes på gled

For at tale i verdens kolde sprog gjorde mrs. Lammle snart miss Podsnaps nærmere bekendtskab. For at tale i mrs. Lammles varme sprog, blev hun og hendes søde Georgiana snart et hjerte, et sind, en tanke, en sjæl.

Hver gang Georgiana kunne undslippe fra podsnapperiets trældom, kaste sengeklæderne i den æggekagefarvede phaeton af sig og stå op, liste sig uden for sin moders område og – så at sige – frelse sine stakkels små, forfrosne tæer fra at blive overgyngtet, gik hun hen til sin veninde mrs. Lammle. Mrs. Podsnap havde ingenlunde noget at indvende imod dette. Som en "prægtig kvinde", der kendte sit eget værd og var vant til at høre sig blive kaldt sådan af aldrende osteologer, der fortsatte deres studier i middagsselskaber, kunne hun undvære sin datter. Når Podsnap fik at vide, hvor Georgiana var, svulmede han for sit vedkommende af nedladende velvilje mod Lammles: at de, når de ikke kunne få fat på ham selv, greb ærbødigt efter sømmen på hans kappe, at de, når de ikke kunne bade sig i hans, solens stråler, tog til takke med det blege reflekslys fra den vandede unge måne, hans datter, forekom ham fuldkommen naturligt, passende og i sin orden. Det gav ham en bedre mening om Lammle'ernes forstand, end han tidligere havde haft – da det viste, at de vurderede forbindelsen på rette måde. Når derfor Georgiana gik hen til sin veninde, gik Podsnap fra middagsselskab til middagsselskab med mrs. Podsnap under armen, idet han satte sit egensindige hoved i lave i sit halstørklæde og sine flipper, omtrent som om han på

en panfløjte til ære for sig selv havde spillet triumfmarchen: *Se, den sejrrige Podsnap kommer, sving faner, rør trommer!*

Det var et træk i Podsnaps karakter – og i almindelighed vil man finde det i en eller anden form overalt, hvor podsnapperiet florerer – at han ikke kunne tåle det mindste nedsættende ord om nogen af sine venner eller bekendte. "Hvor tør De?" syntes han at sige i et sådant tilfælde. "Hvad mener De? Jeg har taget denne person under mine vinger. Denne person har løst sit privilegium hos mig. Gennem denne person rammer De mig, Podsnap den Store. Og det er ikke, fordi denne persons værdighed er mig videre magtpåliggende, men fordi jeg lægger stor vægt på Podsnaps." Hvis derfor nogen havde dristet sig til at drage Lammle'ernes vederhæftighed i tvivl ville han være blevet taget ordentlig i skole, ikke fordi nogen gjorde det, da Veneering, M.P., altid gik i borgen for at de var meget rige, og måske troede det, hvad han også gerne kunne, efter hvad han kendte til sagen.

Ægteparret Lammles hjem i Sackville Street var kun et midlertidigt opholdssted. Det havde passet meget godt, fortalte de deres omgangskreds, for Lammle, så længe han havde været ugift, men nu kunne det ikke bruges mere. Derfor så de altid på godtbeliggende, fyrstelige boliger og var altid nær ved at leje eller købe sig en, men fik dog aldrig handlen sluttet. Derved skaffede de sig en lille, ekstra anseelse. Når folk så en ledig, fyrstelig bolig, sagde de: "Det er noget for Lammles." De skrev til Lammles om den, og Lammles gik også altid hen og så på den, men desværre passede den aldrig rigtigt for dem. De led, kort sagt, så mange skuffelser, at de begyndte at finde det nødvendigt, at de selv byggede sig en fyrstelig bolig, hvorved de

skaffede sig en ny anseelse, idet mange andre begyndte på forhånd at blive utilfredse med deres boliger og at misunde Lammle'rne den af dem endnu ikke opførte bygning.

Det smukke udstyr og møblement i huset i Sackville var stablet op i en høj og tæt dyng over skelettet oven på, og hvis det nogen sinde hviskede: "Her er jeg inde i skabet!" var det kun til meget få øren, det nåede, og visselig aldrig til miss Podsnaps. Det, der især tiltalte hende, var, næst efter hendes venindes yndigheder, hendes venindes lykkelige ægtestand, der ofte udgjorde genstanden for deres samtale.

"Mr. Lammle er virkelig ligesom en elsker," sagde miss Podsnap. "Det synes i det mindste jeg."

"Sødeste Georgiana!" sagde mrs. Lammle og truede med pegefingeren, "tag Dem i agt!"

"Å, Gud fri mig!" udbrød miss Podsnap rødmende, "hvad har jeg nu sagt?"

"Alfred, ved De nok," mente mrs. Lammle og rystede spøgefuldt på hovedet, "De ville jo aldrig mere sige mr. Lammle, Georgiana."

"Å, så Alfred da, Gud ske lov at det ikke var noget værre. Jeg var bange for, at det var noget skrækkeligt, for jeg siger altid noget galt."

"Til mig, kæreste Georgiana?"

"Nej, ikke til Dem. Men til moder. Gid De var min moder!"

Mrs. Lammle lønnede sin veninde med et sødt og kærligt smil, og miss Podsnap smilede, så godt hun kunne. De sad og spiste frokost i mrs. Lammles eget kabinet.

"Alfred svarer altså til Deres forestillinger om en elsker, kæreste Georgiana?"

"Det siger jeg ikke. Jeg har slet ingen forestillinger om en elsker. De rædsomme uhyrer, som moder forestiller for mig i selskaber for at plage mig, er ikke flinkere. Jeg mener kun, at mr. Lammle –"

"Igen, kæreste Georgiana?"

"At Alfred –"

"Det lyder meget bedre, min kære."

"- elsker Dem så højt. Han viser Dem jo altid en så udsøgt opmærksomhed. Gør han ikke?"

"Jo, kære," sagde mrs. Lammle med et noget ejendommeligt udtryk i ansigtet, "jeg tror, at han elsker mig fuldt så højt, som jeg elsker ham."

"Å, hvilken lykke!"

"Men ved De, lille Georgiana, at der er noget mistænkeligt i den varme, hvormed De taler om Alfreds ømhed?"

"Du store Gud, det vil jeg da ikke håbe?"

"Tyder det ikke næsten på," sagde mrs. Lammle skælnsk, "at min Georgianas lille hjerte er –"

"Å ti!" bønfuldt miss Podsnap hende blussende, "jeg forsikrer Dem, Sophronia, at jeg kun roser Alfred, fordi han er Deres mand og viser sig så kærlig mod Dem."

Sophronias blik syntes at tyde på, at der ligesom gik et nyt lys op for hende, og det dæmpedes til et koldt smil, idet hun med øjnene fæstet på frokosten og øjenbrynene trukket i vejret sagde:

"De misforstår mig ganske, min skat. Hvad jeg mente var, at min Georgianas lille hjerte begyndte at føle en vis tomhed."

"Nej, nej. Jeg ville ikke, jeg ved ikke for hvor mange tusinde pund, at nogen skulle tale til mig på den måde."

"På hvilken måde, lille Georgiana?" spurgte mrs. Lammle, idet hun stadig smilede koldt.

"Det ved De meget godt," svarede stakkels, lille miss Podsnap, "jeg tror, at jeg gik fra forstanden af ærgrelse, undseelse og væmmelse, hvis nogen gjorde det. Det er mig nok at se, hvor kærlige De og Deres mand er mod hinanden. Det er noget helt andet, men jeg ville ikke kunne udholde, at jeg selv var genstand for noget lignende. Jeg ville tigge og bede om, at vedkommende måtte blive ført bort og trådt under fode."

Ah, der var Alfred! Efter at have listet sig sagte ind støttede han sig spøgende til ryggen af Sophronias stol, og da miss Podsnap blev opmærksom på ham, førte han en af Sophronias løsthængende lokker til sine læber og tilkastede miss Podsnap et fingerkys.

"Hvad er dette for en tale om ægtemænd og væmmelse?" spurgte den indtagende Alfred.

"Å, man siger jo," svarede hans kone, "at lureren ikke hører noget godt om sig selv, skønt du – men hvor længe har du været her?"

"Jeg kom i dette øjeblik, min egen ven."

"Så kan jeg fortsætte – skønt du, hvis du var kommet et par øjeblikke før, ville have hørt Georgiana holde lovtaler over dig."

"Kun, hvis de overhovedet skulle kaldes lovtaler, hvilket jeg virkelig ikke kalder dem for," forklarede miss Podsnap med ængstelig forlegenhed, "fordi De elsker Sophronia så højt."

"Sophronia! Mit alt!" mumlede Alfred og kyssede hende på hånden, mens hun til gengæld kyssede hans urkæde.

"Men det var dog vel ikke mig, der skulle føres bort og trædes under fode, vil jeg håbe?" sagde Alfred og flyttede en stol hen

imellem dem.

"Spørg Georgiana, min skat," svarede hans kone.

Alfred henvendte sig i en rørende tone til Georgiana.

"Å, det var ingen. Det var kun noget snak."

"Men vil du endelig vide det, din lille nysgerrige skælm, hvad du sagtens vil," sagde den lykkelige og kærlige Sophronia smilende, "så var det enhver, der måtte driste sig til at bejle til Georgiana."

"Elskede Sophronia," indvendte Lammle, der begyndte at blive alvorligere, "det er dog vel ikke din alvorlige mening?"

"Dyrebare Alfred," svarede hans kone, "det var sikkert ikke Georgianas, men min er det."

"Dette viser," sagde han, "hvilken tilfældig forbindelse der kan være mellem ting! Skulle du tro, min egen ven, at jeg kom herind med navnet på en bejler til vor Georgiana på mine læber?"

"Jeg ville naturligvis tro alt, hvad du sagde mig."

"Du kære! Og jeg alt, hvad du sagde mig."

Hvor fornøjeligt var ikke dette ordskifte og det minespil, der ledsagede det! Hvis skelettet ovenpå nu havde benyttet denne lejlighed, for eksempel, til at råbe: "Her står jeg i skabet og er nær ved at kvæles!"

"Jeg giver dig mit æresord på, dyrebare Sophronia –"

"Å jeg ved, hvad det vil sige, min elskede."

"Det ved du, du søde – på, at da jeg kom herind, havde jeg lige på munden at ville tale om den unge Fledgeby. Fortæl Georgiana om den unge Fledgeby, min engel."

"Å, nej, nej! Lad være!" udbrød miss Podsnap og stak fingrene i ørene, "jeg vil helst være fri."

Mrs. Lammle lo på sin mest overgivne måde og fortsatte, idet hun fjernede sin Georgianas modstandsløse hænder og holdt dem ud fra sig, snart tæt ved hinanden og snart vidt adskilte:

"De må da vide, min allerkæreste lille gås, at der engang var en person, der hed den unge Fledgeby. Og denne unge Fledgeby, der var rig og af udmærket, god familie, var kendt af to andre personer, der var hinanden inderlig hengivne og hed mr. og mrs. Lammle. Da denne unge Fledgeby nu en aften er i teatret, ser han der i selskab med mr. og mrs. Lammle en heltinde ved navn –"

"Nej, sig ikke Georgiana Podsnap!" bad denne unge dame næsten grædende, "gør det ikke. Nævn en anden! Ikke Georgiana Podsnap. Å nej!"

"Ingen anden," sagde mrs. Lammle, idet hun huldsaligt smilede og under mange kælende fagter åbnede og lukkede Georgianas arme som en passer, "end min lille Georgiana Podsnap. Derpå går denne unge Fledgeby hen til Alfred Lammle og siger –"

"Å nej, la-a-a-d dog være!" udbrød Georgiana, som om denne bøn pressesedes ud af hende ved et stærkt tryk, "jeg hader ham, fordi han sagde det!"

"Hvilket, kære?" spurgte mrs. Lammle smilende.

"Å, jeg ved ikke, hvad han sagde," udbrød Georgiana vildt, "men jeg hader ham alligevel, fordi han sagde det."

"Kæreste barn, det stakkels unge menneske siger kun, at han er blevet dødeligt skudt."

"Å, hvad skal jeg dog gøre?" afbrød Georgiana hende, "å du store Gud, hvor han dog må være en stor tosse!"

"- og bønfalder om at blive bedt til middag og at turde være fjerde mand i teatret. Og så spiser han hos os i morgen og følger med os i operaen. Det er det hele, med undtagelse af, min kæreste Georgiana – ja, skulle De tro det? – at han er langt mere undselig, end De har i været det for nogen i alle Deres livfødte dage."

I sin forvirring stred miss Podsnap endnu lidt imod og sled i sine hænder, men kunne dog ikke bare sig for at smile ved tanken om, at nogen kunne være bange for hende. Sophronia benyttede sig af dette til på ny at smigre for hende og gøre sig lystig over hende, og denne gang med mere held, og den indsmigrende Alfred smigrede for hende og gjorde sig lystig over hende og lovede hende, at han, når som helst hun forlangte denne tjeneste af ham, ville føre den unge Fledgeby bort og træde ham under fode. Man enedes derfor i al venskabelighed om, at denne unge Fledgeby skulle komme for at beundre, og at Georgiana, skulle komme for at blive beundret, og med den ganske ny følelse i sit bryst, som denne udsigt fremkaldte, og efter at have fået mange kys af sin dyrebare Sophronia med på vejen, gik hun hjem foran et stykke misfornøjet tjener på seks fod – et kvantum af denne artikel, som altid kom efter hende, når hun skulle gå hjem.

Da det lykkelige par var blevet alene, sagde mrs. Lammle til sin mand:

"Forstår jeg mig på dette pigebarn, har dine farlige tillokkelser gjort indtryk på hende. Jeg omtaler denne erobring i tide, da jeg må tro, at din plan er dig mere værd end din forfængelighed."

Der hang et spejl på væggen foran dem, og hendes øjne greb ham i at smiske foran det. Hun sendte det afspejlede billede et blik, som udtrykte den dybeste foragt, og billedet modtog det i spejlet. Straks efter så de roligt på hinanden, som om de, hovedpersonerne, ingen del havde haft i denne udtryksfulde transaktion.

Det kan være muligt, at mrs. Lammle på en måde søgte af undskylde sin adfærd for sig selv ved at nedsætte det stakkels lille offer, hun havde omtalt med så bitter hån. Det kan også være muligt, at dette ikke ganske lykkedes hende, da det er så vanskeligt at modstå en andens tillid, og hun vidste, at hun ejede Georgianas.

Der veksledes ikke flere ord mellem det lykkelige par.

Når sammensvorne har sluttet en overenskomst, har de måske ingen overdrevet lyst til at tale mere om vilkårene og formålene for deres sammensværgelse. Næste dag kom, og med den Georgiana og Fledgeby.

Georgiana havde nu set en hel del af huset og dets gæster. Ligesom der nede i stuetagen fandtes et smukt værelse med et billard, der vendte ud til en baggård, som kunne have heddet Lammles kontor eller bibliotek, men ikke kaldtes nogen af delene, men kun simpelt hen Lammles værelse, sådan ville det have været vanskeligt for stærkere kvindelige hoveder end Georgianas at afgøre, om de, der kom der, kom for deres fornøjelse eller for at tale om forretninger. Imellem menneskene og værelset var der stærke lighedspunkter. Begge var alt for brogede og udmajede, lugtede alt for meget af cigarer og mindede alt for meget om hestestalden, hvilken sidste ejendommelighed viste sig hos værelset i dets udsmykning og

hos menneskene i deres tale. Blodsheste syntes at være nødvendige for alle mr. Lammles venner, lige så nødvendige, som at de afgjorde deres forretninger på en sigøjneragtig måde til de urimeligste tider morgen og aften og stumpe- og stykkevis. Det var mennesker, som syntes stadig at rejse frem og tilbage over Kanalen i ærinder vedrørende Børsen og græske, spanske, ostindiske og mexicanske lån, kurser, diskonto og trefjerdedele og syvottendedele. Der var andre venner, som syntes at drive frem og tilbage mellem City i forbindelse med spørgsmål vedrørende Børsen, græske, spanske, ostindiske og mexicanske lån, kurser, diskonto og trefjerdedele og syvottendedele. De var alle febrilske, stortalende og ubeskriveligt letfærdige, og alle spiste og drak de en hel del og indgik væddemål, mens de spiste og drak. Alle talte om pengesummer, men nævnte kun summerne og lod pengene være underforståede, såsom: "Femogfyrre tusinde, Tom," eller: "To hundrede og toogtyve på hver eneste aktie i bunken, Joe." De syntes at dele verden i to klasser mennesker: Mennesker, som var i færd med at skaffe sig umådelige formuer, og mennesker, som var i færd med at blive umådeligt ødelagte. De havde altid hastværk, men syntes dog ikke at have noget egentligt at gøre, med undtagelse af nogle få – disse var for størstedelen astmatiske og tyklæbede – der stadig viste de andre, hvordan man skulle tjene penge ved hjælp af guldblyanter, som de knap kunne holde for de tykke ringe på deres pegefingre. Endelig bandede de alle deres rideknægte, og rideknægtene var ikke fuldt så ærbødige og fuldkomne som andre folks, idet de syntes at være lige så langt fra idealet til en rideknægt som deres herrer fra idealet af en fin herre.

Den unge Fledgeby hørte til disse. Han havde en kind som en fersken eller en kind, sammensat af ferskenen og den brunrøde mur, på hvilken den vokser, og var en kejtet, lyshåret yngling med små øjne, overordentlig spinkel – hans fjender ville have sagt ranglet – og tilbøjelig til at fordybe sig i selvstudier med hensyn til bakkenbarter og overskæg. Når Fledgeby følte efter de bakkenbarter, hvorpå han så længselsfuldt ventede, svingede han mellem de mest forskellige sjælstilstande lige fra den største tillid til den sorteste fortvivelse. Der var tider, da han fo'r op, som om han ville udbryde: "Min sandten, der er de endelig!" Der var andre tider, da han kunne være i samme grad nedtrykt, og hvor man kunne se ham ryste på hovedet og opgive håbet. At se ham i sådanne øjeblikke støtte sig på en kaminhylde, ligesom en urne, der indeholdt hans ærgerrigheds aske, med den kind, som ikke ville spire, på den hånd, som den kind havde påtvunget denne triste overbevisning, var et sørgeligt syn.

Men sådan viste Fledgeby sig ikke ved denne lejlighed. Iført en glimrende dragt og med sin chapeaubas under armen, sluttede han fuld af håb sit selvstudium, ventede på miss Podsnaps komme og småsnakkede med mrs. Lammle. Som en spøgefuld tribut til hans tales tomhed og hans kantede væsen var Fledgebys fortrolige blevet enige om at give ham – bag hans ryg – hæderstitlen: den uimodståelige Fledgeby.

"Varmt i vejret, mrs. Lammle," sagde den uimodståelige Fledgeby. Mrs. Lammle fandt, at det dog ikke var så varmt, som det havde været i går.

"Måske ikke," sagde den uimodståelige Fledgeby med stor slagfærdighed, "men det bliver sikkert pokkers varmt i

morgen."

Han kom med en ny, lille åndrighed: "Været ude i dag, mrs. Lammle?"

Hun svarede: "På en kort køretur."

"Nogle," sagde Fledgeby, "plejer at køre lange ture, men det forekommer mig, at når de gør dem for lange, gøre de for meget af det."

I denne inspirerede stemning havde han måske overgået sig selv, hvis miss Podsnap ikke var blevet meldt. Mrs. Lammle fløj hen og omfavnede sin søde, lille Georgy, og da den første henrykkelse havde lagt sig, forestillede hun mr. Fledgeby. Lammle viste sig sidst på skuepladsen, for han kom altid sent, ligesom også de stadige gæster altid kom sent. Alle var nødt til at komme sent på grund af deres private undersøgelser.

Straks efter serveredes en fiks, lille middag, og Lammle sad og glimrede ved sin bordende med sin tjener bag sin stol og hans stadige uvished om hans løn bag ham selv. Lammle kunne have hele sit underholdningstalent nødig i dag, for den uimodståelige Fledgeby og Georgiana gjorde ikke alene hinanden målløse, men bragte hinanden i forbavsende stillinger, idet Georgiana, der sad lige over for Fledgeby, gjorde sådanne anstrengelser for at skjule sine albuer, at de var aldeles uforenelige med brugen af kniv og gaffel, og Fledgeby, der sad lige over for Georgiana, undgik hendes ansigt på enhver mulig måde og røbede sin uro ved at føle efter sine bakkenbarter med sin ske, sit vinglas og sit brød.

Værten og værtinden måtte derfor hjælpe dem på gled, og dette gjorde de på følgende måde:

"Georgiana," sagde Lammle sagte og smilende og glimrende over det hele ligesom en Harlekin, "De er ikke i Deres sædvanlige humør. Hvorfor er De ikke i Deres sædvanlige humør, Georgiana?"

Georgiana svarede, at hun var, som hun altid plejede at være. Hun vidste ikke af, at hun var anderledes.

"Ved De ikke af, at De er anderledes? De, min kære Georgiana, der altid er så naturlig og utvungen over for os! De, der gør sådan en vederkvægende undtagelse fra den store hob, hvor alle er ens! De, der er blidheden, naturligheden og ligefremheden selv!"

Hun så hen til døren, som om hun havde en forvirret forestilling om at søge at frigøre sig for disse lovtaler ved at tage flugten.

"Nu vel," sagde Lammle og hævede sin røst lidt, "jeg vil lade min ven Fledgeby dømme."

"Å nej," udbrød hun sagte, men i det samme kom mrs. Lammle til undsætning.

"Undskyld, kære Alfred, men jeg kan ikke lade mr. Fledgeby slippe endnu. Du må vente et øjeblik på ham. Han og jeg har noget privat at tale om med hinanden."

Fledgeby må for sit vedkommende have ført samtalen med en uforlignelig kunst, for det havde ikke været muligt at se på ham, at han sagde en eneste stavelse.

"Noget privat at tale om, kæreste Sophronia? Om hvad? Jeg bliver skinsyg, Fledgeby. Om hvad, Fledgeby?"

"Skal jeg sige ham det?" spurgte mrs. Lammle.

Idet han gjorde sig umage for at se ud, som om han vidste noget om det, sagde den uimodståelige: "Ja, sig mig det."

"Siden du endelig vil vide det, Alfred," sagde mrs. Lammle, "så diskuterede vi, om mr. Fledgeby var i sit sædvanlige humør."

"Hvad, det er jo netop det samme, Georgiana og jeg talte om for hendes vedkommende! Hvad sagde han?"

"Å, det var jo rart, at jeg skal sige dig alt, uden selv at få noget at vide! Hvad sagde Georgiana?"

"Georgiana sagde, at hun var aldeles, som hun plejede at være. Hvortil jeg sagde nej."

"Netop, hvad jeg sagde til mr. Fledgeby."

Men det hjalp alligevel ikke. De ville ikke se på hinanden. Nej, ikke engang da den funklende vært foreslog at firkløveret skulle drikke et funklende glas vin. Georgiana så fra sit vinglas hen på mr. og mrs. Lammle, men turde, kunne, skulle, ville ikke se på Fledgeby. Den uimodståelige så fra sit vinglas hen på mr. og mrs. Lammle, men turde, kunne, skulle, ville ikke se på Georgiana.

Det blev nødvendigt at hjælpe dem lidt mere på gled. Cupido måtte frem på brædderne. Direktøren havde sat ham på plakaten, og han måtte spille rollen.

"Kære Sophronia," sagde Lammle, "jeg synes ikke om farven i din kjole."

"Jeg appellerer til mr. Fledgeby."

"Og jeg," sagde Lammle, "til Georgiana."

"Søde Georgy," hviskede mrs. Lammle til sin kære pige, "jeg stoler på, at De ikke går over til modparten. Nåh, mr. Fledgeby?"

Den uimodståelige ønskede at vide, om farven ikke kaldtes rosenfarve. Jo, sagde Lammle. Han var også inde i alt. Det var virkelig rosenfarve. Den uimodståelige mente, at rosenfarve ville sige rosernes farve – ja, understøttedes han varmt af mr.

og mrs. Lammle. Den uimodståelige havde hørt udtrykket blomsternes dronning blive brugt om rosen. På samme måde kunne det siges, at kjolen var kjolernes dronning.

"Meget godt, Fledgeby!" sagde Lammle. – Ikke des mindre var den uimodståelige af den mening, at vi alle havde vore øjne – eller i det mindste et stort flertal af os – og at – og – og hvad han videre mente var flere "og'er," uden noget bag efter dem.

"Å, mr. Fledgeby," sagde mrs. Lammle, "at svigte mig sådan! Hvor kan De forlade min stakkels, søde, krænkede rosenfarve og tage parti for blåt!"

"Sejr, sejr!" udbrød Lammle, "din kjole er domfældt, min ven."

"Men hvad," sagde hun og listede sin kærlige hånd hen til sin søde piges, "hvad siger Georgy?"

"Hun siger," svarede Lammle, idet han tog ordet for hende, "at i hendes øjne klæder enhver farve dig, Sophronia, og at hun, hvis hun havde ventet at skulle blive sat i forlegenhed af en så smuk kompliment som den, hun har modtaget, selv ville have båret en anden farve, skønt jeg til svar siger, at det ikke ville have reddet hende, da enhver farve, hun havde båret, ville være Fledgebys farve. Men hvad siger Fledgeby?"

"Han siger," svarede mrs. Lammle, idet hun tog ordet for ham og klappede bagsiden af sin søde piges hånd, som om det havde været Fledgeby, der klappede den, "at det ikke var nogen kompliment, men en lille, naturlig hyldest, han ikke havde kunnet nægte sig at bringe. Og," tilføjede hun med endnu større følelse, som om det havde været en større følelse på Fledgebys side, "han har ret."

Men ikke engang nu ville de se på hinanden, og idet Lammle syntes at skære tænder, sendte han dem et skummelt øjekast,

der vidnede om en stærk lyst til at bringe dem sammen ved at støde deres hoveder imod hinanden.

"Har De hørt den opera, der går i aften, Fledgeby?" spurgte han, men standsede i det samme for ikke at fortsætte med et "gid fanden havde Dem."

"Nej, ikke videre," svarede Fledgeby. "Egentlig talt kender jeg ikke en tone af den."

"Kender De den heller ikke, Georgy?"

"N-ej," svarede Georgiana sagte, påvirket, af den sympatiske overensstemmelse.

"Men så kender jo ingen af Dem den!" sagde mrs. Lammle, henrykt over den af disse præmisser følgende opdagelse, "det var jo mageløst!"

Endog krysteren Fledgeby følte, at tiden nu var kommet, da han måtte slå et slag, og han slog det ved at sige dels til mrs. Lammle og dels til den dem omgivende luft: "Jeg føler mig såre lykkelig ved, at det er mig tildelt af –"

Da han her pludselig holdt inde, lavede Lammle sine rødlig-bakkenbarter til en busk, som han kunne se ud ad, og tilbød ham ordet: "Tilfældet."

"Nej, det var ikke det, jeg ville have sagt. Jeg vil have sagt skæbnen. Jeg føler mig såre lykkelig ved, at skæbnen har skrevet i skæbnens – i den bog, der hører den selv til – at jeg for første gang skulle gå hen og høre den opera under så mindeværdige omstændigheder, som det er at gå derhen i miss Podsnaps selskab," hvortil Georgiana svarede, idet hun hagede sine to lillefingre i hinanden og tiltalte borddugen: "Mange tak, men jeg går i almindelighed kun med Dem, Sophronia, og det synes jeg bedst om."

Nødt til for det første at lade sig nøje med denne fremgang, slap Lammle miss Podsnap ud af værelset, som om han åbnede døren til hendes bur, og mrs. Lammle fulgte bagefter. Mens der kort efter blev budt kaffe om oven på, passede han på Fledgeby, til miss Podsnaps kop var tom, og gav ham da et vink med sin finger – som om denne unge gentleman var en doven apportør – om at han skulle gå hen og hente den. Denne idræt udførte han ikke alene uden uheld, men endog med den originale forskønnelse, at han underrettede miss Podsnap om, at grøn te var skadelig for nerverne, skønt miss Podsnap her uforsætligt bragte ham fra koncepterne ved at stamme: "Er det muligt? Hvordan virker den da?" hvilket han ikke var forberedt på, at forklare.

Da vognen var blevet meldt, sagde mrs. Lammle: "Bryd Dem ikke om mig, mr. Fledgeby. Jeg har begge hænder fulde af mine skørter og min kåbe. Tag miss Podsnap." Og han tog hende, og derpå gik mrs. Lammle og sidst gik Lammle, der fulgte arrig bag efter sin lille hjord, som om han havde været en kvægdriver.

Men i logen i operaen var han lutter smil og solskin. Nu der holdt han og hans hustru sindrigt og kløgtigt en samtale i gang mellem Fledgeby og Georgiana. De sad i denne orden: Mrs. Lammle, den uimodståelige Fledgeby, Georgiana og Lammle. Mrs. Lammle ledte samtalen med Fledgeby på en sådan måde, at der kun krævedes enstavelsessvar, og det samme gjorde Lammle over for Georgiana. Undertiden bøjede mrs. Lammle sig forover for at henvende nogle ord til Lammle, som f. eks.:

"Kære Alfred. Mr. Fledgeby siger meget rigtigt om den sidste scene, at ægte trofasthed ikke ville have sådanne pirringsmidler nødvendig som dem, skuepladsen finder nødvendige." Hvortil

Lammle svarede: "Ja, søde Sophronia, men som Georgiana har gjort mig opmærksom på, damen havde ikke tilstrækkelig grund til at kende herrens følelser." Hvortil mrs. Lammle atter svarede: "Meget rigtigt, men mr. Fledgeby fremhæver" det og det, imod hvilket Alfred indvendte: "Ganske vist, Sophronia, men Georgiana siger meget skarpsindigt" det og det. På denne måde førte de to unge mennesker en meget lang konversation og gjorde sig skyldige i en mængde fine udtalelser uden en eneste gang at have åbnet deres læber, undtagen for at sige ja og nej, og ikke engang det, til hinanden.

Fledgeby tog afsked med miss Podsnap ved karetdøren, og Lammle'rne satte hende af ved hendes hjem, og undervejs drillede mrs. Lammle hende skælmsk på sin ømme og protegerende måde ved en gang imellem, at sige: "Å, lille Georgiana, lille Georgiana!" hvilket ikke var meget, men tonen tilføjede: "De har lagt Deres Fledgeby i lænker." Og sådan kom Lammle'rne omsider hjem, og damen sad mismodig og træt og så på sin mørke herre, mens han foretog sig en voldshandling mod en flaske sodavand, som om han vred halsen om på et eller andet ulykkeligt væsen og hældte dets blod ned i halsen på sig. Mens han blodtørstigt tørrede sit dryppende skæg, mødte han hendes blik og sagde i en alt andet end blid tone:

"Var det også nødvendigt at bruge sådan en ærkedumrian?"

"Jeg ved, hvad jeg gør. Han er ikke sådant et fæ, som du tror."

"Et geni måske?"

"Du spotter måske, og giver dig en overlegen mine måske! Men jeg siger dig, at hvor det gælder den unge fyrs fordel, bider han sig så fast som en hesteigle. Hvor der er penge med i spillet, kan han hamle op med fanden selv!"

"Kan han hamle op med dig?"

"Ja, han kan, og med dig med. Han har ingen andre af ungdommens egenskaber end dem, du har set i dag. Tal med ham om penge, så taler du ikke med nogen dumrian. I andre henseender tror jeg nok, han er et fæ, men det hjælper meget godt til at fremme hans eneste formål."

"Har hun penge, som hun selv råder for under alle omstændigheder?"

"Ja, hun har penge, som hun selv råder for under alle omstændigheder. Du har spillet din rolle så godt i dag, Sophronia, at jeg svarer dig på dette, skønt du ved, at jeg ellers ikke indlader mig på sådanne spørgsmål. Du må være træt. Gå i seng."

5. Mercurius hjælper på gled

Fledgeby var værdig til Alfred Lammles lovtale. Han var den mest lumpne køter på to ben, og da instinktet – et ord, som vi alle forstår så udmærket – i almindelighed går på fire ben, og fornuften altid på to, opnår lumpenheden på fire ben aldrig den fuldkommenhed, som lumpenheden på to.

Den unge mands fader havde været en ågerkarl, der havde gjort forretninger med den unge mands moder, mens den unge mand i denne verdens mørke, umådelige forgemak ventede på at blive født. Da damen, der var enke, ikke havde kunnet betale ågerkarlen, havde hun giftet sig med ham, og i tidens løb blev Fledgeby kaldt ud fra det mørke, umådelige forgemak for at blive forestillet for generalregistratoren. En ret kuriøs tanke den, hvorledes Fledgeby ellers ville have brugt sin fritid til dommedag.

Fledgebys moder fornærmede sin familie ved at gifte sig med Fledgebys fader. Det er en af de letteste ting i livet at fornærme sin familie, når familien ønsker at blive en kvit. Fledgebys moders familie havde været meget fornærmet på hende, fordi hun var fattig, og brød med hende, fordi hun var blevet forholdsvis rig. Moderens familie var familien Snigsworth, ja hun havde endog den store ære at være kusine til lord Snigsworth, skønt i så fjern en grad, at den højadelige jarl ikke ville have veget tilbage for at fjerne hende en grad til og sætte hende helt uden for familieskabet, men kusine til ham var hun nu engang.

Blandt andre forretninger med Fledgebys fader før ægteskabet havde moderen på meget trykkende vilkår lånt

penge af ham på en kapital, der skulle tilfalde hende efter en andens død, og da kapitalen forfaldt til udbetaling, kort efter at de var blevet gift, havde faderen lagt kontanterne til sit eget private brug. Dette ledte til subjektive meningsforskelligheder, for ikke at tale om objektive udvekslinger af støvleknægte, dambrætter og andre sådanne huslige kastevåben, mellem faderen og moderen, hvilket atter ledte til, at moderen brugte alle de penge, hun kunne, og at faderen gjorde alt, hvad han ikke kunne for at holde igen på hende. På grund af dette havde Fledgebys ungdom været stormende, men vindene og bølgerne var gået i graven, og Fledgeby blomstrede alene.

Han havde en møbleret lejlighed i Albany og optrådte med en vis elegance, men al hans ungdommelige ild indskrænkede sig til gnister fra slibestenen, og da gnisterne fløj bort, gik ud og aldrig opvarmede noget, kan man være sikker på, at han holdt sit værktøj på slibestenen og drejede den med et forsigtigt øje.

Lammle kom til Albany for at spise frokost hos Fledgeby. På bordet var der en lille tepotte, et lille brød, to små skiver smør, to små skiver skinke, to ynkelige æg og en overflødighed af smukt porcelæn, der var købt brugt.

"Hvad synes De om Georgiana?" spurgte Lammle.

"Å, jeg vil sige Dem –" sagde Fledgeby meget sindigt.

"Gør det, min gut."

"De misforstår mig. Jeg mener ikke, at jeg vil sige Dem det. Jeg mener, at jeg vil sige Dem noget andet."

"Sig mig, hvad De vil, gamle kammerat."

"Ah, men der misforstår De mig igen. Jeg mener, at jeg slet ikke vil sige Dem noget."

Lammle smilede huldsaligt, men rynkede samtidig panden.

"Hør engang," sagde Fledgeby, "De er snild, og De er hurtig. Om jeg er snild eller ikke, kan være det samme. Jeg er ikke hurtig, men en ting kan jeg gøre. Jeg kan holde min mund, og det agter jeg altid at gøre."

"De er en snedig fyr, Fledgeby."

"Måske og måske ikke. Er jeg en ordknap fyr, kommer det måske ud på det samme. Jeg svarer nemlig aldrig på spørgsmål."

"Det var jo det simpleste spørgsmål af verden, kære ven."

"Lige meget. Det syntes vel sådan, men en ting er ikke altid, hvad den synes at være. Jeg var engang til stede, da en mand blev afhørt i Westminster Hall som vidne. De spørgsmål, der blev forelagt ham, syntes at være de simpleste i verden, men viste sig at være noget ganske andet, da han havde svaret på dem. Meget vel. Han burde derfor have holdt sin mund. Havde han holdt sin mund, ville han ikke være kommet i de forlegenheder, hvori han kom."

"Havde jeg holdt min mund, ville De aldrig have fået genstanden for mit spørgsmål at se," sagde Lammle med mørkere mine.

"Hør, Lammle," sagde den uimodståelige Fledgeby, idet han roligt følte efter sit skæg, "det nytter ikke. Jeg lader mig ikke lokke ind i en diskussion. Jeg forstår mig ikke på at føre en diskussion, men jeg forstår mig på at holde min mund."

"Om De gør?" udbrød Lammle i en mere forsonlig tone, "Jo, det skulle jeg mene! Når disse fyre af vor omgangskreds drikker, og De drikker med dem, bliver De stadig mere tavs. Jo mere snaksommelige de andre bliver, jo mere de snakker løs, des mere holder De tæt."

"Jeg har intet imod," sagde Fledgeby med en indvendig latter, "at blive forstået, om jeg end ikke kan lide at blive udspurgt. Det er unægtelig den måde, jeg bærer mig ad på."

"Og når alle vi andre taler om vore spekulationer, får ingen af os en eneste af Deres at vide."

"Og det vil heller ingen nogen sinde få, Lammle," svarede Fledgeby med en ny indvendig latter, "det er unægtelig den måde, jeg bærer mig ad på."

"Ja, naturligvis, det ved jeg nok!" sagde Lammle med en forceret oprigtighed og lo, idet han strakte armene ud, som om han ville vise verden et mærkeligt menneske i Fledgeby, "havde jeg ikke vidst dette om min ven Fledgeby, ville jeg da have foreslået min ven Fledgeby vor lille fordelagtige overenskomst?"

"Ah!" sagde den uimodståelige og rystede fiffig på hovedet, "men sådan lader jeg mig ikke narre. Jeg er ikke forfængelig. Den slags forfængelighed lønner sig ikke. Nej, nej. Komplimenter bringe mig kun til at passe endnu bedre på mig selv."

Lammle skød sin tallerken fra sig – intet stort offer, da der var så lidt på den – stak hænderne i lommen, lagde sig tilbage i stolen og så stiltiende på Fledgeby. Derpå slap han langsomt sin venstre hånd ud af lommen, lavede en busk af sine bakkenbarter, sådan som han plejede, mens han stadig så stiltiende på ham. Endelig brød han tavsheden ved langsomt at sige: "Hvad fanden går der af den fyr i dag?"

"Hør nu engang, Lammle," sagde Fledgeby med det lumpneste blink i sine lumpne øjne, "jeg ved meget godt, at jeg slet ikke viste mig til min fordel i aftes, hvad derimod De og Deres kone – der, efter min mening, er en meget klog og meget

elskværdig dame – gjorde. Jeg duer ikke til at vise mig til min fordel under sådanne omstændigheder. Jeg ved meget godt, at både De og hun viste Dem til Deres fordel og gjorde Deres sager brillant, men derfor må De ikke komme og tale til mig, som om jeg var Deres dukke og marionet, for det er jeg ikke."

"Og alt dette," udbrød Alfred efter med et blik at have iagttaget den lumpenhed, der var nødt til at tage sin tilflugt til den lumpneste hjælp og dog var lumpen nok til at slå sig til ridder på den, "alt dette for et eneste simpelt og naturligt spørgsmåls skyld!"

"De burde have ventet til jeg havde fundet for godt selv at sige noget om det. Jeg kan ikke lide, at De overhænger mig med Deres Georgiana, som om De var både hendes og min herre."

"Nå, når De er så nådig selv at ville sige noget om det, så gør det."

"Det har jeg jo gjort. Jeg har sagt, at De gjorde Deres sager brillant, både De og Deres kone. Vil De blive ved at gøre dem lige så godt, vil jeg blive ved at spille min rolle. Kun må De ikke gøre Dem tyk eller sætte Dem i hovedet, at folk er Deres dukker, fordi de ikke viser sig til deres fordel lige i det samme øjeblik, De gør det ved hjælp af en meget klog og elskværdig kone. Alle de andre vedbliver at gøre det, og lad også mrs. Lammle vedblive at gøre det. Jeg har holdt min mund, når jeg fandt for godt, og jeg har talt, når jeg fandt for godt, og dermed er den vise ude. Og nu er spørgsmålet, vil De have et æg til?"

"Nej, jeg vil ikke," svarede Lammle kort.

"Måske har De ret og vil have det bedre uden det. At spørge, om De vil have en skive skinke til, vil være meningsløs smiger,

da De vil tørste af den hele dagen. Vil De have mere smørrebrød?"

"Nej, jeg vil ikke."

"Så vil jeg." Og det var ikke alene et svar for lydens skyld, men en glædelig, nødvendig følge af afslaget, for havde Lammle igen givet sig i færd med brødet, ville det efter Fledgebys mening være blevet så hårdt hjemsøgt, at han i det mindste ved dette måltid, om ikke ved hele det næste, havde måttet afholde sig aldeles fra brød.

Om denne unge mand – for han var kun treogtyve år – med en oldings gnieragtige last forbandt noget af den unge mands ødsle laster, var et uafgjort spørgsmål, så godt holdt han sin hemmelighed skjult. Han forstod at vurdere det ydre skin som en god spekulation og ville gerne gå godt klædt, men tingede om alt, hvad han havde i eje, lige fra kjolen på hans krop til porcelænet på hans frokostbord, og ved at minde ham om en eller andens ødelæggelse og tab fik enhver handel, han havde gjort, en særlig tilløkkelse for ham. Det hørte til hans gerrighed, inden for snævre grænser, at indgå væddemål ved væddeløbene. Vandt han, tingede han endnu skrappere. Tabte han, sultede han sig til næste gang. At penge kunne have så stort værd for et asen, der er alt for sløvt og dorsk til at bytte dem bort for nogen anden nydelse, er mærkeligt, men intet dyr er så sikkert på at blive overlæstet med dem som det asen, der ikke ser andet skrevet på himmelens og jordens overflade end de tre bogstaver P.S.P. (pund, shillings, pence) – ikke pigebørn, spil, pragt, hvad de ofte står for, men de tre tørre bogstaver. Den topmålte ræv kan, hvor det gælder at puge penge sammen, sjældent sammenlignes med det topmålte asen.

Fledgeby gav sig mine af at være en ung mand, der levede af sine midler, men man vidste underhånden, at han var en slags fribytter i diskontofaget, og at han på forskellige måder lånte penge ud mod høje renter. Hele hans omgangskreds, fra Lammle af, havde et skær af fribytteren på grund af deres strejftog i den lystige grønne spekulationsskov, der lå i udkanten af aktiemarkedet og fondsbørsen.

"De har vist altid søgt fruentimmerselskab, Lammle?" sagde Fledgeby, mens han spiste sit smørrebrød.

"Altid," svarede Lammle, der ærgrede sig lumsk over den medfart, han nylig havde fået.

"Faldt det Dem naturligt, hvad?" sagde Fledgeby.

"Det smukke køn fandt for godt at synes om mig," svarede Lammle tvært, men med et udtryk, som om han ikke havde kunnet være i fred.

"Gjorde nok en ganske god forretning ved at gifte Dem?"

Den anden smilede – et hæsligt smil – og slog sig en gang på næsen.

"Min afdøde fader skaffede sig tusinde ulykker på halsen ved det," sagde Fledgeby. "Men Geor – er det rigtige navn Georgine eller Georgiana?"

"Georgiana."

"Jeg vidste i går ikke af, at der fandtes et sådant navn, men troede, at det måtte ende på ine."

"Hvorfor det?"

"Å, man går jo med krinoline, hvis man har nogen," svarede Fledgeby, idet han tænkte sig meget langsomt om, "og man har kolerine, hvis man er så uheldig. Og man kan sidde på en

tambu – en tabu – nej, det kan må dog ikke. Nå, så siger vi Georget – Georgiana mener jeg."

"De vil sige om Georgiana?" spurgte Lammle mørkt efter at have ventet forgæves.

"Jeg vil sige om Georgiana," sagde Fledgeby, som det slet ikke huede at blive mindet om, at han havde glemt det, "at hun ikke synes at være heftig af sig. Ikke synes at være af dem, som straks slår til."

"Hun er så from som en due, Fledgeby."

"Man kan naturligvis ikke vente, at De skulle sige andet," svarede Fledgeby, der var på sin post i det øjeblik, da hans interesse omtaltes af en anden, "men De ved, at det vigtigste er, hvad jeg, ikke hvad De siger. Med mine afdøde forældre for øje siger jeg, at Georgiana ikke forekommer mig at være af dem, der straks slår til."

Den højtagtede Lammle var en grobrian både af naturen og ved langvarig øvelse. Da han, alt som Fledgebys fornærmelser tiltog, mærkede, at forsonlighed her ingenlunde ville være hensigtsmæssig, sendte han nu et skulende blik ind i Fledgebys små øjne for at prøve virkningen af en modsat fremgangsmåde, og vel tilfreds med, hvad han så der, gav han sin vrede frit løb og slog i bordet, så porcelænet klirrede og dansede.

"De er en uforskammet karl," udbrød han og rejste sig, "en rigtig uforskammet slyngel. Hvad mener De med denne opførsel?"

"Nej hør, tag dog ikke sådan på vej!"

"De er en uforskammet karl," gentog Lammle, "en listig, uforskammet slyngel!"

"Så hør dog!" bad Fledgeby bævende.

"Sådan en grov, ubehøvlet landstryger," sagde Lammle og så sig forbitret om, "var Deres tjener her for at give mig seks pence af Deres penge til at få mine støvler børstet for bagefter – for De er ikke den udgift værd – ville jeg sparke Dem."

"Nej, De ville ikke," bad Fledgeby. "Jeg er sikker på, at De ville lade være."

"Jeg vil sige Dem noget," sagde Lammle, idet han nærmede sig ham. "Da De vover at modsige mig, vil jeg give Dem en lille lektion. Kom med Deres næse!"

I stedet for skjulte Fledgeby den med hånden og sagde, idet han trak sig tilbage: "Lad være, jeg beder Dem!"

"Kom med Deres næse!" gentog Lammle.

Idet Fledgeby stadig skjulte denne ansigtsdel og vedblev at gå baglæns, gentog han – tilsyneladende med stærk snue: "Å nej, lad være, beder jeg Dem!"

"Fordi jeg," udbrød Lammle, idet han blev stående og brystede sig, "fordi jeg har udvalgt denne karl mellem alle mine yngre bekendte for at gøre ham en tjeneste, fordi jeg i min pult har hans smudsige underskrift for en ussel sum penge, der skal udbetales i tilfælde af en tildragelse, som kun kan bringes i stand ved min og min kones hjælp, drister denne karl sig til at være uforskammet mod mig. Kom med Deres næse!"

"Nej! Holdt! Jeg beder Dem om forladelse," sagde Fledgeby ydmygt.

"Hvad siger De?" spurgte Lammle, der lod, som han var alt for rasende til at kunne høre.

"Jeg beder Dem om forladelse," gentog Fledgeby.

"Gentag Deres ord tydeligere. En gentlemans retfærdige harme har jaget mig blodet til hovedet. Jeg kan ikke høre, hvad

De siger."

"Jeg siger," gentog Fledgeby, idet han gjorde sig umage for at tale så tydeligt og høfligt som muligt, "at jeg beder Dem om forladelse."

Lammle gjorde en pause. "Som mand af ære," sagde han og kastede sig i en lænestol, "er jeg afvæbnet."

Fledgeby satte sig ligeledes, skønt på en mindre demonstrativ måde, og fjernede lidt efter lidt hånden fra sin næse. En naturlig mistillid afholdt ham fra at pudse den så kort efter, at den havde fået en personlig og delikat, for ikke at sige offentlig karakter, men efterhånden fik han bugt med sine skrupler og tog sig beskedent denne frihed under en stiltiende protest.

"Lammle," sagde han krybende, da det var gjort, "jeg håber, at vi igen er venner?"

"Mr. Fledgeby," svarede Lammle, "ikke et ord mere."

"Jeg må være gået for vidt og have gjort mig alt for ubehagelig, men det var ikke min hensigt."

"Ikke et ord mere!" gentog Lammle højmodigt, "kom kun," – Fledgeby fo'r sammen – "Deres hånd."

De vekslede håndtryk, og begge lagde nu megen venskabelighed for dagen, men især Lammle, for han var fuldt så fej som den anden og havde svævet i lige så stor fare for at bukke under, indtil han netop i rette tid tog mod til sig for at drage nytte af, hvad han havde set i Fledgebys øje.

Frokosten endte med fuldkommen enighed. Uophørlige intriger skulle holdes i gang af ægteparret Lammle, der skulle gøres kur på Fledgebys vegne, og erobringen sikres ham, mens han på sin side ydmygt indrømmede sine mangler, hvor det

kom an på sociale finesser, og bønfuldt om at blive understøttet til det yderste af sine to dygtigere medhjælpere.

Lidet anede Podsnap, hvilke snarer og garn der blev sat for hans datter. Han troede hende tryk i podsnapperiets tempel, hvor hun ventede på den tidens fylde, da hun, Georgiana, skulle tage ham, Fitz-Podsnap, der skulle skænke hende alt sit jordiske gods. Det ville fremkalde en blussen på hans mønsterværdige datters kind at have andet med sådanne sager at gøre end at tage den pågældende med det i ægteskabskontrakten omtalte jordiske gods. Hvem giver denne mand denne kvinde til ægte? Jeg, Podsnap. Bort med den formastelige tanke, at nogen ringere kunne komme ham på tværs!

Det var en almindelig helligdag, og Fledgeby genvandt ikke sit humør eller sin sædvanlige næsetemperatur før om eftermiddagen. Da han denne helligdags eftermiddag gik ind til City, gik han mod en levende strøm, som kom ud derfra, og fandt derfor i jødegaden St. Mary Axe en ualmindelig ro og stilhed. I et gult, ludende hus med gipset facade, uden for hvilket han blev stående, var der ligeledes stille.

Rullegardinerne var trukket for, og Pubsey & Co.'s navn syntes at blunde i det ud til den søvnige gade vendende butiksvindue i stuen.

Fledgeby bankede og ringede, og Fledgeby ringede og bankede, men ingen kom. Han gik over på den anden side af den smalle gade og så op til vinduerne, men ingen så ned på ham. Han blev vred, gik atter over den smalle gade og trak i gadedørsklokken, som om den var husets næse, og han fulgte et vink fra sin seneste erfaring. Hans øre ved nøglehullet syntes derpå omsider at overbevise ham om, at noget rørte sig

indenfor. Hans øje ved nøglehullet syntes at stemme overens med hans øre, for han trak forbitret i husets næse og trak og trak og fortsatte at trække, indtil en menneskelig næse viste sig i den mørke dørkarm.

"Nå!" råbte Fledgeby, "det er nogle nette løjer!"

Den, han tiltalte, var en gammel jøde i en gammel frakke med lange skøder og vide lommer. En ærværdig mand var det, med en skaldet og blank isse og langt gråt hår, der hang ned og blandede sig med hans skæg. En mand, der med en klædelig, østerlandsk hilsen bøjede sit hoved og strakte sine hænder ud med fladerne nedad ligesom for at afværge en overordneds vrede.

"Hvad har De for?" buldrede Fledgeby løs.

"Ædle, kristne herre," svarede den gamle i en undskyldende tone, "da det var helligdag, ventede jeg ingen."

"Pokker i vold med helligdagen!" sagde Fledgeby, idet han trådte ind, "hvad kommer helligdage Dem ved? Luk døren."

Den gamle mand adlød. I gangen hang hans rustrøde, bredskyggede, lavpuldede hat, der var lige så gammel som hans frakke. I hjørnet tæt ved den stod hans stav, ingen spadserestok, men en virkelig stav. Fledgeby gik ind i butikken, krøb op på en kontorstol og satte sin hat på snur. På hylderne i kontoret stod lette kasser, og bundter af uægte perler var hængt op hist og her. Der var prøver af billige stueure og prøver af billige blomstervaser. Lutter udenlandsk stads.

Mens Fledgeby sad på stolen med hatten på snur og dinglede med det ene ben, dannede hans ungdom næppe nogen fordelagtig modsætning til jødens alderdom, mens denne stod med sit bøjede og blottede hoved og fæstede sine øjne, som han

kun af og til løftede i vejret, på gulvet. Hans klæder var så slidte, at de havde fået den samme rustrøde farve som hatten ude på gangen, men skønt lurvet, så han dog ikke lumpen ud, hvorimod Fledgeby, skønt ikke lurvet, så lumpen ud.

"De har ikke sagt mig, hvad De tog Dem for," sagde Fledgeby og kløede sig i hovedet med sin hatteskylge.

"Jeg trak frisk luft."

"Nede i kælderen, siden De ikke kunne høre?"

"Oppe på taget."

"Nå, det må jeg sige! Det er også en måde at passe forretningen på."

"Sir," forestillede den gamle mand ham alvorlig og tålmodig, "der må være to om at gøre en forretning, og helligdagen har ladet mig være alene."

"Ah! De kan ikke være både køber og sælger. Det er jo det, jøderne siger, ikke sandt?"

"I det mindste har vi ret i det, hvis vi siger det," svarede den gamle mand med et smil.

"Deres folk kunne nok have brug for at sige sandhed en gang imellem, for de lyver stærkt nok."

"Der findes alt for megen usandhed blandt folk af alle trosbekendelser," sagde den gamle mand roligt.

Noget overrasket kløede Fledgeby sig i sit åndrige hoved for at vinde tid til at fatte sig.

"For eksempel," tog han atter til orde, som om det var ham, der havde talt sidst, "hvem andre end De og jeg har hørt tale om en fattig jøde?"

"Jøderne," sagde den gamle mand og løftede sine øjne op fra gulvet med sit forrige smil, "hører ofte tale om fattige jøder og

er meget gode imod dem."

"Å sniksnak! De ved, hvad jeg mener. De vil gerne bilde mig ind, hvis De kunne, at De er en fattig jøde. Gid De vil tilstå, hvor meget De virkelig tjente ved min afdøde fader, så vil jeg få bedre tanker om Dem."

Den gamle mand bøjede kun sit hoved og strakte sine hænder ud ligesom før.

"Stå ikke der og skab Dem som en døvstum," sagde den vittige Fledgeby, "men udtryk Dem som en kristen, eller dog en kristen så ligt, som De kan."

"Jeg havde haft sygdom og uheld og var så fattig," sagde den gamle, "at jeg skyldte faderen både kapital og renter uden håb om nogen sinde at kunne betale ham. Da sønnen arvede, var han så barmhjertig, at han eftergav mig begge dele og gav mig en plads her."

Han gjorde en lille bevægelse, som om han kyssede sømmen af et klædningsstykke, som den ædle, foran ham stående yngling havde på. Det skete på en ydmyg, men malerisk måde og nedværdigede ikke den, der gjorde det.

"De vil ikke sige mere, mærker jeg," sagde Fledgeby, idet han så på ham, som om han havde lyst til at prøve, hvilken virkning det ville gøre at trække et par dobbelte kindtænder ud på ham, "og det kan derfor ikke nytte, at jeg spørger Dem. Men tilstå kun så meget, Riah: Hvem tror, at De nu er fattig?"

"Ingen," svarede den gamle mand.

"Det har De ret i."

"Ingen," gentog den gamle mand med et alvorligt, langsomt kast med hovedet. "Alle ler ad det som en fabel. Ville jeg sige: Denne lille galanterihandel," sagde han med et smidigt sving

med sin bøjelige hånd for at omfatte de forskellige genstande, der lå på hylderne, "tilhører ikke mig, men en ung, kristen herre, der har betroet mig den som sin tjener, og som jeg står til regnskab overfor for hver eneste perle, ville de le. Når jeg i den større låneforretning siger til låntagerne –"

"Hør, gamle dreng," afbrød Fledgeby ham, "jeg vil håbe, at De passer på, hvad De siger til dem?"

"Jeg siger ikke andet til dem, end hvad jeg nu gentager. Når jeg siger: "Jeg kan ikke love dette, jeg kan ikke indestå for hint. Jeg må tale med min principal, jeg har ingen penge, jeg er en fattig mand, det afhænger ikke af mig," bliver de så vantro og utålmodige, at de undertiden forbander mig i Jehovas navn."

"Det er pokkers godt, er det!" sagde Fledgeby.

"Og undertiden siger de: "Kan det dog aldrig lade sig gøre uden disse omsvøb, Riah? Nå, nå, vi kender Deres folks kunster" – mit folks! – "Er pengene at få til låns, så hent dem. Hvis ikke, så behold dem og sig det rent ud." De tror mig aldrig."

"Alt sammen meget rigtigt."

"De siger: "Det kender vi, Riah. Vi har kun nødig at se på Dem for at vide det."

"Du passer ypperligt til posten," tænkte Fledgeby, "og snildt var det af mig at vælge dig til den! Jeg er måske noget langsom til at tænke, men jeg er temmelig sikker."

Ikke med det svageste åndedræt røbede Fledgeby en stavelse af, hvad han tænkte på, for at det ikke skulle skrue prisen på hans tjener op, men idet han så på den gamle mand, mens denne stod stilfærdig med bøjet hoved og nedslagne øjne foran ham, følte han, at hvis han opgav en tomme af hans skaldethed, en tomme af hans grå hår, en tomme af hans frakkeskøder, en

tomme af hans hatteskygge, en tomme af hans vandringsstav, ville det være det samme som at opgive flere hundrede pund.

"Hør engang, Riah," sagde Fledgeby, formildet af denne opbyggelige tanke, "jeg kunne nok have lyst til at lægge mig noget mere efter at opkøbe dårlige veksler. Hold lidt udkig i den retning."

"Det skal ske."

"Ved at gennemløbe regnskaberne finder jeg, at denne forretningsgren lønner sig ganske godt, og jeg har lyst til at udvide den. Jeg kan også nok lide at kende andre folks sager. Pas derfor på."

"Det skal jeg."

"Spred ud på de rette steder, at De køber dårlige veksler over en lav sko – i pundevis, om det så skal være – når De ved at se pakken efter øjner udsigt til en rimelig fordel. Og en ting endnu. Kom til mig mandag morgen klokken otte med bøgerne til det sædvanlige eftersyn."

Riah tog en notesbog ud af sin brystlomme og skrev det op.

"Det er alt, hvad jeg for øjeblikket har at sige," fortsatte Fledgeby i en uvillig tone, idet han rejste sig, "med undtagelse af, at jeg ønsker, at De vil trække frisk luft, hvor De kan høre enten klokken eller dørhammeren eller dem begge. Men sig mig dog, hvordan bærer De Dem ad med at trække frisk luft oppe på taget? Stikker De hovedet ud ad en skorstenspipe?"

"Der er blytag deroppe, og jeg har en lille have der."

"Til at begrave Deres penge i, gamle grævling?"

"En have så stor som neglen på en tommelfinger ville kunne rumme de skatte, jeg begraver, herre. Tolv shillings om ugen begraver sig selv, om de også er en gammel mands ugeløn."

"Jeg gad dog vide, hvad De virkelig ejer," svarede Fledgeby, for hvem det var en meget tiltalende forestilling, at den gamle kunne blive rig af en sådan gage. "Men kom, vis mig Deres have, før jeg går."

Den gamle mand gjorde et skridt tilbage.

"Oprigtig talt, så har jeg selskab der."

"Nej, hvad har De! Da ved De dog vel tilfældigvis, hvis huset er?"

"Det er Deres, og jeg er Deres tjener."

"Nå, jeg troede, at De havde glemt det," svarede Fledgeby, idet han fæstede sine øjne på Riahs skæg, mens han følte efter sit eget, "siden De gør selskab på mine enemærker."

"Følg med og se gæsterne. Jeg håber, De vil indrømme, at de er uskadelige."

Idet den gamle mand gik forbi ham med en høflig hilsen, der var vidt forskellig fra enhver bevægelse, som Fledgeby, om det så skulle have kostet hans liv, kunne have udført med sit hoved og sine hænder, begyndte han at gå op ad trappen. Mens han arbejdede sig frem med hånden på rækværket, og hans lange, sorte frakke, en sand kaftan, slæbte fra det ene trin til det andet, kunne man have taget ham for føreren på en from valfart til en profets grav, men uden at lade sig forstyrre af sådanne dumme forestillinger, tænkte Fledgeby kun på, hvor godt han passede til sin stilling.

Efter til sidst at være kommet op ad en stige, måtte de bukke sig under en lav kvistkarm og stod ude på taget. Her blev Riah stående og pegede på sine gæster, idet han vendte sig om mod sin herre.

Det var Lizzie Hexam og Jenny Wren, for hvem den venlige jøde, måske med et gammelt raceinstinkt, havde bredt et tæppe ud. Siddende på dette op til en ikke mere romantisk genstand end en sværtet skorsten, der var dækket af nogle simple slyngplanter, læste de begge i en og samme bog, begge med opmærksomme ansigter, af hvilke Jennys var det klogeste, Lizzies det mest forbavsede. I nærheden af dem lå et par andre små bøger, og der stod en simpel kurv med simpel frugt og en anden kurv, der var fuld af perlebundter og al slags flitterstads. Nogle kasser med fattigmandsblomster og stedsegrønne planter fuldstændiggjorde haven, som var omgivet af en labyrint af gamle skorstene, der drejede deres hætter og udstødte deres røg, næsten som om de brystede og viftede sig og så undrende til.

Idet Lizzie løftede sine øjne op fra bogen for at prøve, om hun kunne huske noget af den, var hun den første, som opdagede, at hun blev iagttaget. Idet hun rejste sig blev Jenny også opmærksom på det og sagde, uden ærbødighed for husets mægtige herre: "Hvem De så er, kan jeg ikke stå op, da min ryg er dårlig og mine ben svage!"

"Det er min herre," sagde Riah og trådte frem.

"Han ser ikke ud, som om han var nogens herre," tænkte Jenny.

"Det er en lille syjomfru for småfolk," fortsatte den gamle mand, "forklar herren det, Jenny."

"Dukker, det er det hele," sagde hun kort, "meget vanskelige at gøre tilpas, da deres kroppe er så forskellige. Man ved aldrig, hvor man skal søge deres liv."

"Hendes veninde," tog den gamle mand atter til orde og pegede på Lizzie, "og lige så flittig som dydig. Men det er de begge. De er på færde tidligt og sent, og i ny og næ, såsom på denne helligdag, lægger de sig efter boglærdom."

"Det skal der ikke komme stort ud af," sagde Fledgeby.

"Kommer an på personen," snubbede Jenny ham af.

"Jeg gjorde mine gæsters bekendtskab," fortsatte jøden, åbenbart for at få dukkesyersken på gled, "ved at de kom her for at købe af vort spild og affald til miss Jennys modehandel. Vort affald kommer i det bedste selskab på hendes rødkindede, små kunder. De bærer det i deres balkjoler og bliver endog – fortæller hun mig – forestillet ved hoffet med det."

"Ah," sagde Fledgeby, til hvis intelligens denne dukkefantasi stillede temmelig stærke krav, "hun har vel købt denne kurvfuld i dag?"

"Det har hun vel," afbrød Jenny ham, "og sandsynligvis også betalt den."

"Lad os engang se på den," sagde den mistroiske principal. Riah rakte ham kurven. "For hvor meget?"

"For to blanke sølvshillings," sagde Jenny.

Riah stadfæstede hendes udsagn med to nik, da Fledgeby så på ham. Et nik for hver shilling.

"Nå," sagde Fledgeby og ragede med sin pegefinger i kurvens indhold. "Prisen er ikke så gal. De har fået godt mål, miss, hvad De nu hedder."

"Prøv engang at kalde mig Jenny," foreslog den unge dame med stor ro.

"De har fået godt mål, miss Jenny, men prisen er ikke så gal. Og De," sagde Fledgeby til den anden gæst, "køber De også

noget her, miss?"

"Nej, sir."

"Og sælger heller ikke noget, miss?"

"Nej, sir."

Idet Jenny skottede til spørgeren, listede hun sin hånd hen til sin venindes og drog hende ned, så at hun lå på knæ ved siden af hende.

"Vi er taknemmelige for at turde komme her og hvile os," sagde Jenny. "De ved ikke, hvad denne hvile her på dette sted er for os. Gør han vel, Lizzie? Det er stilheden og luften."

"Stilheden!" gentog Fledgeby med en hånlig drejning med hovedet mod larmen i City, "og luften!" tilføjede han med et puh ad røgen.

"Ja," sagde Jenny, "men det er så højt, og man ser skyerne fare hen over de smalle gader uden at ænse dem, og de forgyldte fløjpile peger mod bjergene på himlen, hvorfra blæsten kommer, og man bliver til mode, som om man var død."

Hun så op og rakte sin spinkle, gennemsigtige hånd i vejret.

"Hvordan er De da til mode, når De er død?"

"Å, så rolig," svarede hun smilende, "å, så fredelig og så taknemmelig! Og de levende mennesker hører man råbe og arbejde og kalde på hinanden nede i de lumre, mørke gader, og man synes at ynke dem! Og der et faldet sådan en lænke af en, og der kommer sådan en underlig velgørende, vemodig lyksalighed over en!"

Hendes øjne faldt på den gamle mand, der stod og så roligt til med foldede hænder.

"Lige for et øjeblik siden," sagde Jenny og pegede på ham, "bildte jeg mig ind, at jeg så ham komme ud af sin grav! Han

slæbte sig ud ad den lave dør der, så nedbøjet og så udslidt, og så trak han vejret og rettede sig og så op på himmelen, og blæsten blæste på ham og hans liv nede i mørket var forbi – indtil han kaldtes tilbage til livet," tilføjede hun og så hen på Fledgeby med sit mere hverdagsagtige, kloge udtryk. "hvorfor kaldte De ham tilbage?"

"Han var i ethvert tilfælde længe nok om at komme," brummede Fledgeby.

"Men De er jo ikke død. Gå ned til livet!"

Fledgeby syntes at finde dette forslag ganske fornuftigt og vendte sig nikkende om. Da Riah gik med for at følge ham ned ad trappen, råbte Jenny i en sølvklar tone til jøden: "Bliv ikke for længe borte, kom tilbage og vær død!" og mens de gik ned, hørte de hele tiden den lille, blide stemme svagere og svagere halvt råbe, halvt synge: "Kom tilbage og vær død, kom tilbage og vær død!"

Da de var kommet ned i gangen, sagde Fledgeby, idet han standsede i skyggen af den gamle bredskyggede hat og vuggede staven mekanisk i sin hånd:

"Det er en smuk pige, hende, der er ved sin forstand."

"Og lige så god som smuk," svarede Riah.

"I hvert tilfælde," sagde Fledgeby med en tør fløjten, "vil jeg håbe, at hun ikke er slet nok til at give en eller anden fyr anvisning på låsene, for at han kan bryde ind i huset. De må passe på. Hav øjnene med Dem og gør ingen flere bekendtskaber, om de end er nok så smukke. De holder da naturligvis stadig mit navn for Dem selv?"

"Det kan De være sikker på."

"Spørger man Dem om, hvad det er, kan De sige, at det er Pubsey, eller hvad De vil. Alt, undtagen hvad det er."

Hans taknemmelige tjener – hos hvis race taknemmeligheden er dyb, stærk og varig – bøjede hovedet og førte nu virkelig sømmen af hans frakke til sine læber, skønt så let, at han ikke mærkede det.

Derpå gik Fledgeby sin vej, stolt af den snedighed, hvormed han havde fået krammet på en jøde, og den gamle mand gik ovenpå. Mens han gik derop, begyndte denne kalden og syngen atter at lyde i hans øren, og da han så i vejret, opdagede han Jennys ansigt, der så ned på ham ud fra en glorie af lange, blanke, strålende hår, mens hun, ligesom et åndesyn, gentog for ham med en stemme, der klang som musik: "Kom op og vær død!"

6. En gåde uden løsning.

Atter var Mortimer og Eugene samlede i Temple, dog denne aften ikke i den udmærkede sagførers forretningslokale, men i en anden, uhyggelig lejlighed lige overfor på den samme anden sal, og på hvis fængselsagtige, sorte yderdør følgende stod at læse:

PRIVAT.
EUGENE WRAYBURN.
MORTIMER LIGHTWOOD.
NB. Mr. Lightwoods kontor er
lige overfor).

Det ydre tydede på, at dette etablisement var af ganske ny oprindelse. Indskriftens hvide bogstaver var usædvanlig hvide og havde en usædvanlig stærk lugt, bordenes og stolenes farve var – ligesom lady Tippins' – lidt for blomstrende til at være ægte, og gulvtæpperne syntes at fare op i ansigtet på en, på grund af det ualmindelig fremtrædende i deres mønster. Men vant, som Temple var, til at udviske både det døde og det levende, det havde at gøre med, ville det også snart få bugt med alt dette.

"Nå," sagde Eugene ved den ene side af kaminen, "jeg føler mig rigtig hyggelig til mode. Gid møbelhandleren må gøre det samme."

"Hvorfor skulle han ikke det?" svarede Mortimer fra den anden side af kaminen.

"Han er rigtigt nok ikke," fortsatte Eugene eftertænksomt, "indviet i vore pengesager og kan måske derfor være let om hjertet."

"Vi vil betale ham," sagde Mortimer.

"Vil vi virkelig?" spurgte Eugene med en indolent forbavselse, "nej, hvad siger De!"

"Jeg for mit vedkommende, Eugene, har i sinde betale ham," sagde Mortimer lidt krænket.

"Ja. Det har jeg jo også i sinde, men jeg har så meget i sinde, som jeg – som jeg ikke har i sinde."

"Ikke har i sinde?"

"Så meget, som jeg kun har i sinde og stadig vedbliver at have i sinde, uden at det bliver til mere, kære Mortimer. Det kommer ud på et og det samme."

Hans ven, der lå tilbage i sin lænestol, så på ham, der ligeledes lå i sin lænestol, med benene udstrakte på kamintæppet, og sagde med den oplivende mine, som Eugene Wrayburn altid kunne fremkalde hos ham, uden at han syntes at gøre sig umage for det eller at lægge mærke til det:

"Hvorom alting er, så har Deres excentriske ideer gjort regningen stor."

"Han kalder huslige dyder excentriske ideer!" udbrød Eugene og vendte øjnene op mod loftet.

"Dette komplet udstyrede lille køkken," sagde Mortimer, "hvor der aldrig vil blive lavet noget –"

"Kære, gode Mortimer," svarede hans ven og løftet trægt hovedet lidt for at se på ham, "hvor ofte har jeg ikke gjort Dem opmærksom på, at dets moralske indflydelse er vigtig ved det?"

"Dets moralske indflydelse på dette menneske!" udbrød Lightwood leende.

"Gør mig den tjeneste," sagde Eugene, idet han med megen alvor rejste sig op, "at gå med og tage det departement af vort husvæsen, som De så letsindigt nedsætter, i øjesyn." Med disse ord tog han et lys og førte sin husfælle ind i det fjerde værelse i lejligheden – et lille, smalt kammer, der var indrettet som et meget komplet og nydeligt køkken. "Se," sagde Eugene, "en meltønde i formindsket målestok, en dejrulle, en krydderikasse, en hylde med stenkrugger, et hakkebræt, en kaffemølle, et køkkenbord, elegant udstyret med alt tilbehør, gryder og potter, et stegespid, en dejlig kedel og et helt rustkammer af fadelåg. Disse genstandes moralske indflydelse på udviklingen af huslige dyder kan få en umådelig indflydelse på mig. Ikke på Dem, for De er uforbederlig, men på mig. Gør mig den tjeneste at træde ind i mit sovekammer. En sekretær, som De ser, indrettet med hemmelige rum af fuld mahogni, et for hvert bogstav i alfabetet. Hvad meningen er med dem? Jeg får en regning, for eksempel fra Jones. Ved sekretæren skriver jeg nok så pænt *Jones* uden på den og gemmer den i rum J. Den er næsten lige så god som en kvittering og fuldkommen så tilfredsstillende for mig. Jeg vil ret ønske, Mortimer," tilføjede han, idet han satte sig på sin seng med samme mine som en filosof, der holder en forelæsning for en discipel, "at mit eksempel måtte opmuntre Dem til at vænne Dem til punktlighed og orden og ved hjælp af den moralske indflydelse, hvormed jeg har omgivet Dem, fremme udviklingen af de huslige dyder."

Mortimer lo atter med sine sædvanlige kommentarer: "Hvor kan De dog være så naragtig, Eugene!" og: "Hvor De dog er en grinagtig fyr!" men da hans latter var forbi, var der noget alvorligt, om ikke mismodigt, i hans ansigt. Trods det påtagne skin af magelighed og ligegyldighed, der var blevet hans anden natur, var han sin ven inderligt hengiven. Han havde støttet sig til Eugene, mens de havde gået i skole sammen, og endnu i denne time efterlignede, beundrede og elskede han ham ikke mindre end i de svundne dage.

"Eugene," sagde han, "hvis De kan være alvorlig et minut, vil jeg prøve på at tale et alvorligt ord med Dem."

"Et alvorligt ord?" gentog Eugene, "de moralske indflydelser begynde at virke. Sig frem."

"Nu vel, det vil jeg, skønt De endnu ikke er alvorlig."

"I denne trang til alvor," mumlede Eugene med en mine, som om han tænkte dybt, "sporer jeg den lille meltøndes og kaffemøllens heldige indflydelse. Glædeligt."

"Eugene," tog Mortimer atter til orde uden at ænse den lille afbrydelse og lagde en hånd på Eugenes skulder, mens denne sad på sengen, "De holder noget skjult for mig."

Eugene så på ham, men sagde intet.

"Hele denne sommer igennem har De holdt noget skjult for mig. Før vi begyndte vore roture i ferien var De lige så opsat på dem, som jeg har set Dem være det på noget, siden vi først roede sammen, men De brød Dem kun meget lidt om dem og var stadig på farten. Det var nu godt nok, at De på Deres egen, pudsige måde som jeg kender så godt og synes så godt om, både en halv og en hel snes gange sagde, at De forsvandt af forsigtighed, for at vi ikke skulle kede hinanden, men snart

mærkede jeg, at der stak noget under. Jeg spørger ikke om, hvad det er, da De ikke har sagt mig det, men sandt er det. Sig mig, er det ikke?"

"Jeg giver Dem mit æresord på, Mortimer," svarede Eugene efter en lille, alvorlig pause, "at jeg ikke ved det!"

"Ikke ved det, Eugene?"

"Jeg ved det sandelig ikke. Jeg kender bedre til mig selv end til de fleste mennesker i verden, og jeg ved det ikke."

"Er det ikke en eller anden plan, der ligger Dem på sinde?"

"Er det? Det tror jeg ikke."

"Er det da i ethvert tilfælde ikke en eller anden ting, der interesserer Dem og ikke tidligere har interesseret Dem?"

"Jeg kan virkelig ikke sige det," svarede Eugene og rystede på hovedet efter at have gjort en pause for at tænke sig om.

"Undertiden har jeg troet jo, og undertiden har jeg troet nej. Snart har jeg været tilbøjelig til at lægge mig efter noget sådant. Snart har jeg følt, at det var latterligt, og at det kedede og plagede mig. Jeg kan virkelig ikke sige det. Ærligt og oprigtigt, jeg ville, hvis jeg kunne."

Med dette svar lagde han nu en hånd på sin vens skulder, idet han rejste sig fra sengen og sagde:

"De må tage Deres ven, som han er, og De ved, hvordan jeg er, Mortimer. De ved, hvor gyselig let jeg bliver ked af alt. De ved, at da jeg var blevet mand nok til i mig selv at finde en legemliggjort gåde, plagede jeg mig til det yderste for at finde ud af, hvad meningen var med mig. De ved, at jeg til sidst opgav det og ikke mere ville gætte. Hvordan skulle jeg da kunne give Dem det svar, jeg ikke har fundet? Det gamle ammestuerim

lyder: "Gæt kun, gæt kun igen, gåden du gætter måske da, min ven!" Mit svar lyder: "Nej, om det så gjaldt mit liv, kan jeg ikke."

I dette svar blandede der sig så meget af, hvad der efter hans eget kendskab til denne letsindige Eugene var sandt, at Mortimer ikke kunne opfatte det alene som en simpel udflugt. Desuden sagdes det med et vindende udtryk af åbenhjertighed og viste, at han, den eneste ven, på hvem han satte pris, udtrykkelig var undtaget fra hans hensynsløse ligegyldighed.

"Nå, gamle dreng," sagde Eugene. "lad os prøve, hvad en cigar kan gøre. Hvis den hjælper til at klare dette spørgsmål for mig, skal jeg meddele Dem det uden omsvøb."

De gik tilbage til det værelse, hvorfra de var kommet, og lukkede et vindue op, da de fandt det for varmt. Efter at have tændt deres cigarer lagde de sig ud ad dette vindue og så ned på måneskinnet i gården.

"Ingen klarhed," sagde Eugene efter nogle minutters tavshed. "Jeg vil gerne gøre Dem en undskyldning, Mortimer, men der kommer intet."

"Kommer der intet, kan der heller intet komme ud af det, og jeg vil derfor håbe, at dette må blive ved, og at der intet må være i gære. Intet skadeligt for Dem, Eugene, eller –"

Eugene standsede ham et øjeblik ved at lægge sin hånd på hans arm, mens han tog en klump jord af en gammel urtepotte, der stod i vindueskarmen, og kastede den efter en lille lysplet lige overfor, hvorpå han, efter at have udført dette til sin tilfredshed, sagde: "Eller?"

"Eller skadeligt for nogen anden?"

"Hvordan," sagde Eugene, idet han tog en klump til og kastede den med stor nøjagtighed efter det forrige mål.

"Hvordan skadeligt for nogen anden?"

"Det ved jeg ikke."

"Og for hvem ellers?"

"Det ved jeg ikke."

Idet Eugene holdt inde med en ny klump jord i hånden, så han spørgende og lidt mistroisk på sin ven. Der lå ingen skjult eller halvt udtrykt mening i hans ansigt.

"To af natten overfaldne vandringsmænd på lovens vildsomme vej," sagde Eugene, der var blevet opmærksom ved lyden af fodtrin og så ned, "går ind i gården. De undersøger dørstolperne i nummer ét for at finde det navn, de leder efter, og da de ikke finder det i nummer ét, kommer de til nummer to. Denne kugle lader jeg falde ned i hatten på vandringsmand nummer to, den mindste, og efter at have ramt ham på hatten ryger jeg med himmelsk ro og fordyber mig i studiet af himmelen."

Begge vandringsmændene så op til vinduet, men efter hviskende at have vekslet et par ord gav de sig snart til at undersøge dørstolperne nedenfor, hvor de syntes at finde, hvad de søgte, idet de forsvandt ind ad gadedøren. "Når de kommer frem igen," sagde Eugene, "skal De se mig træffe dem begge," i hvilket øjemed han lavede to kugler.

Han havde ikke gjort regning på, at de søgte efter hans eller Lightwoods navn, men der syntes at være spørgsmål om enten det ene eller det andet af disse, for nu blev der banket på døren. "Jeg har vagt i aften," sagde Mortimer, "bliv, hvor De er, Eugene." Han trængte ikke til at overtales, men blev, hvor han var, og røg roligt videre på sin cigar uden mindste nysgerrighed efter at få at vide, hvem der havde banket, indtil Mortimer talte til ham

inde i værelset og rørte ved ham. Da han nu trak hovedet til sig, så han, at gæsterne var Charley Hexam og skolelæreren, der begge stod lige over for ham og blev genkendt ved første øjekast.

"Husker De denne unge fyr, Eugene?" spurgte Mortimer.

"Lad mig engang se på ham," svarede Eugene koldblodigt, "ja vel, ja vist husker jeg ham!"

Han havde ikke i sinde, sådan som tidligere, at tage ham om hagen, men drengen havde haft ham mistænkt for det og med en forbitret studsens løftet armen op. Smilende så Wrayburn på Lightwood for at få forklaring på dette mærkelige besøg.

"Han siger, at han har noget at sige."

"Det må sikkert være til Dem, Mortimer."

"Det troede jeg også, men han siger nej. Han siger, at det er til Dem."

"Ja, det siger jeg," afbrød drengen ham, "og jeg vil også sige, hvad jeg har at sige, mr. Wrayburn."

Idet Eugene lod sine øjne glide forbi ham, som om der ikke var noget, hvor han stod, så han hen på Bradley Headstone, hvorpå han med fuldendt flegma vendte sig om mod Mortimer og spurgte: "Og hvem kan denne anden person være?"

"Jeg er Charley Hexams ven," sagde Bradley, "jeg er hans lærer."

"Så skulle De lære Deres elever større høflighed, min gode mand," svarede Eugene.

Idet han roligt fortsatte med at ryge, lagde han en albue på kaminhylden og så på skolelæreren. Det var et grusomt blik med dets kolde foragt for ham som en person uden værd. Skolelæreren så på ham, og også dette var et grusomt blik,

skønt af en anden art, idet det udtrykte rasende skinsyge og heftig forbitrelse.

Mærkværdigt nok så hverken Eugene eller Bradley et eneste øjeblik på drengen, men så under den påfølgende samtale udelukkende på hinanden uden hensyn til, hvem der talte eller blev tiltalt. Der var en hemmelig, sikker forståelse imellem dem, som på alle punkter stillede dem i et fjendtligt forhold til hinanden.

"I visse henseender, mr. Eugene Wrayburn," sagde Bradley med blege, dirrende læber, "er mine elevers naturlige følelser stærkere end min undervisning."

"I de fleste henseender tør jeg sige," svarede Eugene, idet han gjorde sig til gode med sin cigar, "De kender mit navn meget nøje. Hvad er Deres, om jeg må spørge?"

"Det kan ikke være Dem videre magtpåliggende at få det at vide, men –"

"Rigtigt," afbrød Eugene ham skarpt, "det er mig slet ikke magtpåliggende at få det at vide. Jeg kan sige *skolemester*, det er en højst agtværdig titel. De har ret, skolemester."

Det gjorde ikke denne brod mindre stikkende, at Bradley Headstone selv havde fremkaldt den i et øjeblik uforsigtig vrede. Han søgte at presse læberne sammen for at hindre dem fra at dirre, men de dirrede stærkt.

"Mr. Wrayburn," sagde drengen, "jeg ønsker at sige Dem et ord. Jeg har længtes så meget efter det, at vi har opsøgt Deres adresse i vejviseren og været på Deres kontor, hvorfra vi er gået herhen."

"De har gjort Dem megen ulejlighed, skolemester," sagde Eugene og pustede den fjerlette aske af sin cigar bort, "jeg vil

håbe, at det må lønne sig."

"Og det glæder mig," fortsatte drengen, "at kunne tale i overværelse af mr. Lightwood, da det var gennem ham, at De første gang fik min søster at se."

Kun et øjeblik vendte Wrayburn sine øjne bort fra skolelæreren for at lægge mærke til, hvilken virkning det sidste ord gjorde på Mortimer, der stod på den anden side af kaminen og, så såre ordet var udtalt, vendte sit ansigt om mod ilden og så ned i den.

"Det var ligeledes gennem mr. Lightwood, at De fik hende anden gang at se, da De var i følge med ham den nat, min fader blev fundet, og så traf jeg Dem sammen med hende dagen efter. Efter den tid har De tit og mange gange besøgt min søster, og jeg ønsker at vide hvorfor."

"Var det umagen værd, skolemester?" mumlede Eugene med en uegennyttig rådgivers mine. "Så megen ulejlighed for ingenting. De må selv bedst vide det, men jeg tror det ikke."

"Jeg ved ikke, mr. Wrayburn," svarede Bradley med stigende heftighed, "hvorfor De tiltaler mig –"

"Ikke det?" sagde Eugene, "så vil jeg lade det være."

Han sagde det så spydigt i sin rolige overlegenhed, at den respektable højre hånd, der knyttede sig om den respektable kæde til det respektable ur, kunne have slynget kæden om hans hals og kvalt ham med den. Ikke et eneste ord mere fandt Eugene det umagen værd at tilføje, men stod og støttede hovedet på sin hånd, røg og så roligt på den fnysende Bradley Headstone med den knyttede højre hånd, indtil Bradley var nær ved at blive afsindig.

"Mr. Wrayburn," blev drengen ved, "vi ved ikke alene det, som vi her har beskyldt Dem for, men vi ved endnu mere. Det er endnu ikke kommet til min søsters kundskab, at vi har fået det at vide, men det har vi. Vi havde lagt en plan, mr. Headstone og jeg, for min søsters undervisning, og meningen var, at den skulle ledes og tilses af mr. Headstone, der, hvad De så end giver Dem skin af at tro, mens De står der og ryger, forstår sig langt bedre på sådanne ting end De. Og hvad opdager vi så? Hvad opdager vi, mr. Lightwood? Vi opdager, at min søster uden vort vidende allerede nyder undervisning. Vi opdager, at mens min søster kun koldt og uvilligt låner øre til vore planer til hendes bedste – jeg, hendes broder, og mr. Headstone, der, hvad hans attester med lethed kan godtgøre, og den sagkyndigste autoritet, som kan opvises – er hun villig nok til at indlade sig på andre planer. Ja, og hun gør sig oven i købet umage, for jeg ved, hvad det vil sige og det ved også mr. Headstone. Nå, at der er nogen som betaler for dette, er en tanke, som straks falder os ind, men hvem er det, som betaler? Vi søger efter at finde ud af dette, mr. Lightwood, og får da at vide, at det er Deres ven, denne mr. Eugene Wrayburn, som betaler. Og nu spørger jeg ham, hvilken ret han har til at gøre det, og hvad han mener med det, og hvordan han kommer til at tage sig en sådan frihed uden mit samtykke, mens jeg arbejder mig frem ved mine egne kræfter og mr. Headstones hjælp og ikke fortjener, at min fremtid ødelægges, eller at der sættes en plet på mit gode navn gennem min søster?"

Det drengagtigt svage i denne tale i forbindelse med dens store egenkærlighed gjorde den unægtelig temmelig flov, og dog røbede Bradley Headstone, der kun var vant til en skoles

indskrænkede tilhørerkreds, men ukendt med livets større forhold, at han var helt stolt af den.

"Jeg siger nu, mr. Wrayburn," fortsatte drengen, tvunget til at bruge tredje person, da han fandt det håbløst at tale til ham i første person, "at jeg ikke vil vide af, at han har noget som helst samkvem med min søster, og at jeg forlanger, at han aldeles opgiver det. Han må ikke bilde sig ind, at jeg er bange for, at min søster skal bryde sig om ham –"

Ligesom drengen smilede læreren her hånligt, og Eugene pustede atter asken bort.

"- men jeg vil ikke vide af det, og det er nok. Jeg er mere uundværlig for min søster, end han tror. Efterhånden som jeg arbejder mig selv frem, vil jeg også drage hende med, det ved hun, og det er mig, hendes fremtid er afhængig af. Alt dette indser jeg meget godt, og det samme gør mr. Headstone. Min søster er en fortræffelig pige, men hun har nogle romantiske forestillinger, ikke om sådan noget som denne mr. Wrayburn, men om min faders død og andre ting af den slags. Mr. Wrayburn opmuntrer disse forestillinger for at gøre sig vigtig, og derfor tror hun, at hun bør være ham taknemmelig og synes måske endog godt om at være det. Jeg vil nu ikke have, at hun skal være ham eller nogen anden end mig og mr. Headstone taknemmelig, og jeg kan fortælle mr. Wrayburn, at hvis han ikke lægger sig på sinde, hvad jeg her siger, vil det være værst for hende. Lad ham huske vel på det – værst for hende!"

Der blev en pause, hvorunder læreren så meget forlegen ud.

"Tør jeg foreslå, skolemester," sagde Eugene og tog den næsten udbrændte cigar ud af munden for at se på gløden, "at De nu fører Deres elev bort?"

"Og, mr. Lightwood," tilføjede drengen, hvis ansigt glødede af forbitrelse over den grove fornærmelse, at der ikke blev værdiget ham et svar eller nogen opmærksomhed, "jeg håber, at De vil lægge mærke til, hvad jeg har sagt til Deres ven, og hvad Deres ven har hørt mig sige, hvor meget han så forstiller sig. Det er Deres pligt at lægge mærke til det, mr. Lightwood, for, som jeg allerede har sagt, De bragte først Deres ven sammen med min søster, og havde De ikke været, ville vi aldrig have fået ham at se. Gud skal vide, at ingen af os nogen sinde længtes efter ham, lige så lidt som nogen af os vil savne ham. Da mr. Wrayburn nu har været nødt til at høre, hvad jeg havde at sige, mr. Headstone, og ikke har kunnet undgå at høre det, og da jeg har sagt alt, hvad der lå mig på hjerte, har vi gjort, hvad vi ønskede at gøre, og kan gå."

"Gå ned og vent et øjeblik på mig, Hexam," svarede han. Drengen adlød med en harmfuld mine og fo'r så støjende han kunne ud af stuen, og Lightwood gik hen til vinduet og bøjede sig ud.

"De holder mig ikke for bedre end støvet under Deres fødder," sagde Bradley til Eugene i en omhyggeligt afvejet og afmålt tone, da han ellers slet ikke ville kunne have talt.

"Jeg forsikrer Dem, skolemester," svarede Eugene, "at jeg slet ikke tænker på Dem."

"Det er ikke sandt. Det ved De godt."

"Det er uhøfligt, men De ved ikke bedre."

"I det mindste, mr. Wrayburn, ved jeg meget godt, at det vil være ørkesløst, om jeg vil søge at måle mig med Dem i uartighed og grovhed. Det unge menneske, der nylig gik, ville i en halv time kunne gøre Dem til skamme i en halv snes

kundskabsfag, om De end kan sjofle ham som en underordnet person, og det samme kan De sikkert også gøre med mig."

"Meget muligt," bemærkede Eugene.

"Men jeg er noget mere end et ungt menneske," sagde Bradley og knyttede sin hånd, "og jeg vil høres."

"Som skolemester bliver De jo altid hørt, og dermed burde De lade Dem nøje."

"Men dermed vil jeg ikke lade mig nøje," svarede den anden, bleg af raseri, "tror De, at et menneske aflægger sin menneskelige natur, fordi han uddanner sig for det hverv, jeg udfører, og fordi han daglig våger over sig selv og lægger bånd på sig selv for at udføre det godt?"

"At dømme efter, hvad jeg ser, når jeg ser på Dem," sagde Eugene, "kan jeg ikke tro andet, end at De er for hidsig til at kunne være en god skolemester." Og med disse ord kastede han stumpen af sin cigar bort.

"Hidsig over for Dem, det indrømmer jeg, at jeg er. Hidsig over for Dem, sætter jeg en ære i at være, men jeg har ikke djævlene til elever."

"Men til lærere, ville jeg snarere sige."

"Mr. Wrayburn."

"Skolemester."

"Mit navn er Bradley Headstone."

"Som De med rette sagde, min gode mand, kan Deres navn ikke vedkomme mig. Nå, hvad så mere?"

"Dette. – Å, hvor det dog er en ulykke for mig," udbrød Bradley og holdt inde for at tørre den frembrydende sved af sit ansigt, mens han rystede fra top til tå, "at jeg ikke kan være nok herre over mig selv til at vise mig stærkere, når et menneske,

der ikke i hele sit liv har følt, hvad jeg har følt, kan være så rolig!" Man kunne ligefrem se, hvor han led, da han sagde dette, og han ledsagede sine ord med en vild bevægelse med hænderne, som om han kunne have sønderlidt sig selv.

Eugene så på ham, som om han fandt, at han begyndte at blive et ganske underholdende studium.

"Mr. Wrayburn, jeg ønsker at sige Dem noget på mine egne vegne."

"Godt, godt, skolemester," svarede Eugene med et lille tilløb til utålmodighed, "sig, hvad De har at sige, men tillad mig at minde Dem om, at døren står åben, og at Deres unge ven venter på Dem ude på gangen."

"Da jeg fulgte det unge menneske herhen, gjorde jeg det med det forsæt, at hvis De skulle sjofle ham, fordi han kun er en dreng, da ville jeg som en mand, der ikke lader sig sjofle, tilføje, at hans instinkt er rigtigt og sandt." Sådan talte Bradley Headstone med stor møje.

"Er det alt?" spurgte Eugene.

"Nej. Jeg deler levende hans misbilligelse af Deres besøg hos hans søster og hans indvendinger mod den påtrængenhed – for ikke at sige noget endnu værre – som De har vist ved det, De har påtaget Dem at gøre for hende."

"Er *det* da alt?" spurgte Eugene.

"Nej! Jeg vil og må sige Dem, at Deres handlemåde er uforsvarlig, og at den er skadelig for hans søster."

"Er De hendes skolemester, lige så vel som hendes broders? Eller måske De har lyst til at blive det?"

Det var et stik, der bragte blodet til at fare op i Bradley Headstones kinder lige så hurtigt, som om det var blevet givet

med en dolk. "Hvad mener De med det?" var alt, hvad han kunne få frem.

"En ret naturlig ærgerrighed," sagde Eugene koldblodigt, "det være langt fra mig at sige andet. Søsteren – som De måske fører vel meget i munden – er så vidt forskellig fra alle de omgivelser, hvortil hun har været vant, og fra de simple, uannede mennesker, som hun færdes iblandt, at denne ærgerrighed er meget naturlig."

"Gør De nar ad min ringe stand, mr. Wrayburn?"

"Det kan næppe være tilfældet, da jeg hverken ved eller bryder mig om at få noget at vide om den, skolemester."

"De bebrejder mig min fødsel," sagde Bradley Headstone, "De stikler på min opdragelse, men jeg siger Dem, at jeg har arbejdet mig frem trods dem begge og har krav på, at man skal regne mig for en bedre mand end Dem og med bedre grunde til at være stolt."

"Hvordan jeg kan bebrejde Dem, hvad jeg ikke kender noget til, eller hvordan jeg kan kaste med stene, som jeg aldrig har haft i hånden, er et problem, som der må en skolemesters sindrigthed til for at løse," svarede Eugene. "Er *det* alt?"

"Nej! Tror De, at den dreng –"

"Som nu må være ked af at vente."

"Tror De, at den dreng er venneløs, tager De fejl. Jeg er hans ven, og De skal få at føle, at han ikke står alene!"

"For øjeblikket står han alene ude på trappen."

"De har måske troet, at De kunne gøre, hvad De ville her, fordi De kun havde med en uerfaren, venne- og hjælpeløs dreng at gøre, men jeg siger Dem, at De har forregnet Dem grundigt. De har også med en mand at gøre – De har med mig at gøre. Jeg

vil støtte ham og, hvis det er nødvendigt, værne om hans ret. Min hånd og mit hjerte er med i denne sag og står åbne for ham."

"Og – hvilket mærkeligt træf – døren står også åben!"

"Jeg foragter Deres listige udflugter og foragter Dem selv," sagde skolelæreren. "I Deres lave natur spotter De mig for min lave byrd. Jeg foragter Dem for det. Men fører De Dem ikke dette besøg til nytte og handler derefter, vil De finde en lige så forbitret modstander i mig, som jeg kunne være, hvis jeg holdt Dem for værdig til at skænke Dem en tanke for mit eget vedkommende."

Med disse ord gik han med et, som han godt vidste, stift og uklædeligt væsen, mens Wrayburn så rolig og utvungent efter ham, og den tunge dør lukkede sig, ligesom døren til en smelteovn, for hans hvidglødende raseri.

"En underlig monomani," sagde Eugene, "dette menneske synes at tro, at alle har kendt hans moder."

Da Mortimer endnu lå i vinduet, som han hensynsfuldt havde trukket sig tilbage til, kaldte Eugene på ham, hvorpå han begyndte at gå langsomt op og ned ad gulvet.

"Kære ven," sagde Eugene, mens han tændte en frisk cigar, "jeg er bange for, at mine uventede gæster har generet Dem. Kan De som kontraktkrav – tilgiv en sagfører dette juridiske udtryk – have lyst til at indbyde Tippins til te, forpligter jeg mig til at gøre kur til hende."

"Eugene, Eugene," svarede Mortimer, idet han fortsatte at gå op og ned ad gulvet, "dette her gør mig ondt. Og at tænke sig, at jeg har været så blind!"

"Hvor blind, gamle ven?" spurgte hans ven rolig.

"Hvordan faldt Deres ord den nat i værtshuset nede ved floden?" sagde Lightwood og blev stående, "hvad var det, De spurgte mig om? Om jeg ikke var til mode, som om jeg var en sort sammensætning af en forræder og lommetyv, når jeg tænkte på den pige?"

"Det forekommer mig, at jeg husker det udtryk."

"Hvordan er De til mode, når De nu tænker på hende?"

Hans ven gav intet direkte svar, men sagde efter nogle drag af sin cigar: "Misforstå nu ikke stillingen. Der er ingen bedre pige i hele London end Lizzie Hexam. Der er ingen bedre blandt mine slægtninge, ingen bedre blandt Deres."

"Indrømmet. Hvad følger så af det?"

"Der," sagde Eugene og så tvivlende på ham, mens han gik hen i den anden ende af stuen, "bringer De mig igen til at gætte på den gåde, jeg har opgivet."

"Eugene, har De i sinde at fange og forlade denne pige?"

"Nej, kære ven."

"Har De i sinde at gifte Dem med hende?"

"Nej, kære ven."

"Har De i sinde at forfølge hende?"

"Jeg har intet i sinde, kære ven. Jeg har ingen som helst plan. Jeg duer ikke til at lægge planer. Fattede jeg en plan, ville jeg, udmattet af arbejdet, snart opgive den igen."

"Å, Eugene. Eugene!"

"Ikke denne tungsindige, bebrejdende tone, beder jeg Dem, kære Mortimer. Hvad kan jeg gøre mere end sige Dem alt, hvad jeg ved, og indrømme min uvidenhed og alt, hvad jeg ikke ved? Hvordan er det nu, at den gamle vise lyder, som under skin af at være lystig er den sørgeligste, jeg nogen sinde har hørt?"

Bort med al melankoli,
lad os glasset fylde.
Sorgen drukne vi deri,
glæden vil vi hylde.

Tralala!

Men lad os ikke synge tralala, hvilket er forholdsvis meningsløst, men lad os synge, at vi rent opgiver at gætte gåden."

"Står De i forbindelse med denne pige, Eugene, og er det, disse mennesker siger, sandt?"

"Jeg indrømmer min højtærede og lærde ven rigtigheden af begge dele."

"Hvad skal der da komme ud af det? Hvad vil De gøre? Hvor vil De hen?"

"Man skulle tro, kære Mortimer, at skolemesteren havde efterladt sig en katekiserende smitte. De er gnaven, fordi De ingen cigar har. Tag en af disse, hører De, og tænd den ved min, som er i fuldkommen orden. Så! Vis mig nu den retfærdighed at lægge mærke til, at jeg efter bedste evne stræber efter at forbedre mig, og at der er blevet udbredt et lys over de husholdningsgenstande, som De, mens De kun så dem uklart, ligesom i et spejl, var tilbøjelig til at udtale en overilet – jeg må sige overilet – fordømmelsesdom over. Da jeg kender mine mangler, har jeg omgivet mig med moralske indflydelser, som udtrykkeligt har måttet fremme udviklingen af de huslige dyder. Overgiv mig, med Deres bedste ønsker, til disse indflydelser og min barndomsvens forædlende selskab."

"Ak, Eugene," sagde Lightwood kærligt, mens han nu stod så tæt ved ham, at de begge blev omgivet af en lille røgsky, "gid De

vil svare på mine tre spørgsmål! Hvad skal der komme ud af det? Hvad vil De gøre? Hvor vil De hen?"

"Vær overbevist om, kære Mortimer," svarede Eugene og viftede røgen let bort med sin hånd, for at hans frimodige ansigt og væsen kunne falde så meget des bedre i øjnene, "at jeg øjeblikkelig ville svare på dem, hvis jeg kunne. Men for at jeg skulle kunne det, måtte jeg først have gættet den vanskelige, for længe siden opgivne gåde. Her er den: *Eugene Wrayburn*." Med disse ord slog han sig for bryst og pande. "Gæt kun, gæt kun igen, gåden du løser måske da, min ven. – nej, om det så skulle koste mit liv, kan jeg det ikke. Jeg opgiver det!"

7. Hvori der træffes en venskabelig aftale

Overenskomsten mellem Boffin og hans boglærde mand forandredes for så vidt ved Boffins forandrede levemåde, at det romerske rige i almindelighed forfaldt om morgen og i den yderst aristokratiske familiebolig, i stedet for som tidligere om aftenen og i Løvhytten, men undertiden kunne dog Boffin, når han søgte for en stakket stund at slippe bort fra den fine verdens tillokkelser, indfinde sig i Løvhytten, når det var blevet mørkt, for at foregribe Weggs næste besøg og kunne da på den gamle bænk følge med ned ad bakke med de svækkede og fordærvede verdensherskere, der nu sang på deres sidste vers. Var Wegg blevet lønnet slettere for sin gerning, eller havde han været bedre egnet til at røgte den, ville han have fundet disse besøg hædrende og behagelige, men da han indtog en vellønnet vindmagers stilling, ærgrede han sig over dem. Dette var fuldkommen i sin orden, da den uduelige tjener, uanset i hvis tjeneste han så står, altid har et eller andet at udsætte på sin herre. Ja, endog de fødte styrere, de højfornemme og højvelbårne mennesker, der har vist sig allerudueligst på deres høje poster, har altid – undertiden ved bagtalerisk mistro, undertiden ved smagløs uforskammethed – vist sig mest fjendske mod *deres* overherre. Hvad der i så henseende gælder om den offentlige herre og tjener, gælder lige så vel om den private herre og tjener, overalt i verden.

Da Silas Wegg omsider havde fået fri adgang til "vort hus," som han havde plejet at kalde den bygning, uden for hvilken han så længe havde siddet udsat for vind og vejr, og da han omsider havde fundet det i enhver henseende så forskelligt fra

sine egne forestillinger om det, som det efter sagens natur vel kunne være, lod denne fremsynede og fremadstræbende person for at hævde sin værdighed og skaffe sig krav på et vederlag, som om han hensank i tungsindig grublen over den sørgelige fortid, som om det samtidig var gået tilbage for ham og huset.

"Og dette," plejede han med et vemodigt, grublende nik at sige til sin velynder, "var engang vort hus! Dette er den bygning, hvor jeg så ofte har set så mange højtstående personer: miss Elisabeth, master George, tante Jane og onkel Parker" – lutter navne af hans egen opfindelse – "gå ind og ud! Så vidt er det kommet! Å Gud, å Gud!"

Så rørende var hans klager, at den godmodige Boffin blev helt ulykkelig for hans skyld og næsten fik en mistanke om, at han havde tilføjet ham en blodig uret ved at købe huset.

Nogle diplomatiske sammenkomster – resultatet af en stor snuheit fra Weggs side, idet han gav det udseende af, at han kun havde givet efter for et tilfældigt sammenstød af omstændigheder, der havde drevet ham til Clerkenwell – havde sat ham i stand til at slutte sin handel med Venus.

"Bring mig det hjem til Løvhytten," sagde Silas, da handlen var sluttet, "på lørdag aften, og skulle De have lyst til et glas varm toddy, er jeg ikke den mand, der vil nægte Dem det."

"De ved, hvor lidt jeg duer til at holde nogen med selskab," svarede Venus, "men komme skal jeg."

Og derved blev det. Så da lørdag aften kommer, kommer også Venus og ringer på ved porten til Løvhytten.

Wegg åbner porten og opdager en slags papirskommandostav under Venus' arm og siger tørt: "Å, jeg troede, at De var kommet i en droske."

"Nej, jeg holder mig ikke for god til at bære en pakke."

"For god til en pakke? Nej," siger Wegg lidt misfornøjet og brummer ved sig selv: "En vis slags pakker kunne måske være for gode til Dem."

"Her er, hvad De har købt, mr. Wegg," siger Venus idet han høfligt rækker ham det, "og det glæder mig at give det tilbage til den kilde, hvorfra det er udsprunget."

"Mange tak. Da nu denne sag er afgjort, kan jeg i al venskabelighed sige Dem, at jeg har en tvivl, om De, hvis jeg havde rådført mig med en prokurator, kunne have nægtet at udlevere mig denne genstand. Jeg henstiller det kun som et juridisk spørgsmål."

"Mener De det, mr. Wegg? Jeg købte dem ved en åbenlys handel."

"De kan ikke købe menneskeligt kød og blod her til lands, ikke når det er levende," siger Wegg og ryster på hovedet. "Det er derfor et spørgsmål, om De kan købe ben."

"Er det et juridisk spørgsmål?" siger Venus.

"Ja, det er."

"Det er jeg ikke kompetent til at tale om," siger Venus, rød i hovedet og i en noget højere tone, "men om en ren og klar handel tror jeg nok, at jeg er kompetent til at tale. Rent ud sagt, så ville jeg før have set den – tillader De, at jeg siger mere?"

"I Deres sted ville jeg ikke sige mere."

"- end jeg ville have overgivet denne pakke i Deres hånd, uden at få betaling for den."

Da Venus er pirrelig, uden tvivl på grund af sit uheld i kærlighed, og da det ikke passer i Weggs krav at sætte ham i

ondt lune, siger Wegg formildende: "Jeg fremsatte det kun som et lille spørgsmål, bare for løjer."

"Så så jeg hellere, at De en anden gang var mindre spøgefuld, for jeg tilstår, at jeg ikke ynder Deres små spørgsmål."

Da de nu er kommet ind i Weggs dagligstue, som på denne kolde aften oplives af gas og ild, bliver Venus mildere og ønsker ham til lykke med hans bolig, idet han benytter lejligheden til at minde Wegg om, at han havde sagt ham, at han havde haft lykken med sig.

"Så tålelig," svarer Wegg. "men husk på, at det ikke er alt guld, der glimrer. Lav Dem et glas og sæt Dem i kaminkrogen. Har De lyst til en pibe?"

"Jeg er kun en dårlig tobaksryger, men jeg kan gøre Dem selskab med et par drag en gang imellem."

Venus laver sig altså en toddy, og Wegg laver sig en. Venus tænder og damper, og Wegg tænder og damper.

"De har altså også Deres læs at trækkes med – De ville sige noget, mr. Wegg?"

"En hemmelighed," svarer Wegg, "det huer mig ikke. Jeg kan ikke lide, at livet bliver taget af tidligere beboere af dette hus i det skumle mørke, og ikke vide, hvem der har gjort det."

"Har De nogen mistanke, mr. Wegg?"

"Nej. Jeg ved, hvem der har gavn af det, men jeg har ingen mistanke."

Wegg ryger og ser på ilden med det mest determinerede udtryk af kristenkærlighed, som om han havde grebet denne kardinaldyd i skøderne og med vold og magt holdt den tilbage, da den følte det som en smertelig pligt at forlade ham.

"Jeg har også," tager Wegg atter til orde, "et og andet at sige om visse ting og personer, men jeg dadler ingen. Her falder en umådelig formue ned fra skyerne på en person, som jeg ikke vil nævne. Her falder en ugentlig godtgørelse sammen med et kvantum kul ned fra skyerne på mig. Hvem af os er den bedste mand? Ikke den person, som jeg ikke vil nævne. Jeg siger det, men dadler ingen. Jeg tager min godtgørelse og mine kul, og han tager sin formue. Sådan går det."

"Det ville være godt for mig, om jeg kunne se tingene i det samme rolige lys som De, mr. Wegg."

"Så er der også," fortsætter Silas med et oratorisk sving med sin pibe og sit træben, hvilket sidste har en upassende tilbøjelighed til at vælte ham tilbage på hans stol, "noget andet, der ikke heller indeholder nogen dadel. Han, som jeg ikke vil nævne, er udsat for, at man taler om ham, og der bliver talt om ham. Skønt han nu har mig på sin højre side, og jeg ganske naturligt venter at blive forfremmet, og De vil måske sige: fortjener at blive forfremmet, så skubber han mig alligevel til side og sætter en fremmed over mig. Hvem af os to er den bedste mand? Hvem af os to kan fremsige mest poesi? Hvem af os to har i hans tjeneste slidt med romerne, både de civile og de militære, til han er blevet så hæs, som om han var blevet vænnet fra og siden opfødt med savspåner? Ikke den fremmede. Og dog står huset ham åbent, som om det var hans, og han har sit eget værelse og bliver kælet for og lønnes med omtrent et tusinde om året. Jeg forvises til Løvhytten, for at jeg altid kan findes der, som et andet stykke bohave, når der er brug for det. Den sande fortjeneste spørger altså ingen om. Sådan går det. Jeg ser det, fordi jeg ikke kan undgå at se det, eftersom jeg er vant til at

lukke øjnene op, men jeg dadler ingen. Har De været her før, mr. Venus?"

"Ikke inden for porten."

"Så har De altså været ved porten?"

"Ja, og kigget ind ad den af nysgerrighed!"

"Så De noget?"

"Ikke andet end gården med affalddyngerne."

Med det spejdende blik, som aldrig finder, hvad det søger, lader Wegg sine øjne løbe rundt i stuen og derpå rundt om Venus, som om han havde mistanke om, at der var noget at opdage ved ham.

"Og dog," fortsætter han, "skulle man, da De kendte gamle Harmon, have troet, at det også ville være høfligt af Dem at have hilst på ham. De er i det hele taget af en høflig natur, er De." Denne sidste sætning skulle være en formildende artighed mod Venus.

"Det var jeg unægtelig," svarede han, idet han blinkede med sine svage øjne og lod fingrene løbe gennem sin støvede hårbusk, "det var jeg unægtelig, før en udtalelse gjorde mig bitter. De fatter vel, hvad jeg sigter til, mr. Wegg? En skriftlig udtalelse om ikke at ønske at blive betragtet i et vist lys. Efter den tid er alt dunstet bort, så at der kun er blevet galde tilbage."

"Ikke alt," siger Wegg i en sentimental, deltagende tone.

"Jo alt! Verden vil måske finde det grusomt, men jeg kunne have den største lyst til at slå løs på min bedste ven!"

Idet Wegg gør en bevægelse med sit træben for at dække sig, da Venus farer op, henrevet af dette uvenskabelige udbrud, vælter han bagover med stol og det hele og bliver, mens han i en

højest ynkelig forfatning gnider sit forslåede hoved, frelst af denne harmløse menneskefjende.

"De tabte jo ligevægten, mr. Wegg," siger Venus og rækker ham hans pibe.

"Det er nok ikke så underligt," brummer Silas, "når ens gæster uden mindste foregående varsel pludselig bliver ondskabsfulde og farer op som en trold af en æske! De må ikke fare sådan op fra Deres stol, mr. Venus!"

"Om forladelse, men jeg er så bitter."

"Ja, men for pokker," siger Wegg formanende, "en fornuftig mand kan godt være bitter og dog blive siddende! Og med hensyn til at blive betragtet i et vist lys, så må jeg frabede mig at blive betragtet som en ting, man kan knubse, som man har lyst til."

"Det skal jeg huske på."

"Ja, vil De have den godhed." Wegg undertrykker lidt efter lidt sin spydige tone og sin pirrelighed og tager atter fat på sin pibe.

"Vi talte om, at gamle Harmon var en ven af Dem?"

"Ingen ven, kun en mand, med hvem man kunne snakke lidt en gang imellem og slå en lille handel af. En meget nysgerrig person med hensyn til, hvad der fandtes i affaldet, og lige så hemmelighedsfuld som nysgerrig."

"Så De fandt ham hemmelighedsfuld?" spurgte Wegg med grisk velbehag.

"Ja, det var han altid."

"Ah!" sagde Wegg og lod atter sine øjne rulle. "Nu med hensyn til, hvad der fandtes i affaldet, hørte De ham da nogen sinde sige, hvordan han fandt det, kære ven? Da man bor her på disse hemmelighedsfulde enemærker, kunne man jo nok have lyst til

at vide det. For eksempel, hvor han fandt ting? Eller for eksempel, hvordan han bar sig ad med det? Om han begyndte ovenfra eller nedenfra? Om han stak," her blev Wegg mimiske fagter malende og udtryksfulde, "eller gravede i dyngerne? Vil De sige gravede, bedste mr. Venus, eller vil De – som en mand – sige stak?"

"Jeg vil ikke sige nogen af delene."

"Som et medmenneske – lav Dem et glas til – hvorfor ikke nogen af delene?"

"Fordi jeg tror, at det, der fandtes, blev fundet ved sorteringen og sigtningen. Er alle dyngerne blevet sorteret og sigtet?"

"De skal få dem at se og kan så sige mig Deres mening. Lav Dem et glas til."

Hver gang Wegg siger: "Lav Dem et glas til," flytter han med et hop på sit træben sin stol lidt nærmere, som om han foreslog, at han og Venus snarere skulle åbne deres hjerter for hinanden end atter fylde deres glas.

"Da man, som sagt, bor på disse hemmelighedsfulde enemærker," siger Wegg, efter at den anden har adlydt hans gæstfri opfordring, "kunne man jo nok have lyst til at vide lidt nærmere. Vil De være tilbøjelig til nu – som en broder – at sige, at han lige såvel gemte som fandt ting i affaldet?"

"Ja, det kan nok være."

Wegg sætter hurtigt sine briller på og stirrer beundrende på Venus.

"Som en dødelig – ligesom jeg selv – hvis hånd jeg nu griber for første gang i dag – det er rent uforklarligt, at jeg har glemt dette tegn på den grænseløse tillid, der knytter det ene

menneke til det andet," siger Wegg, idet han holder Venus' hånd fladt ud, rede til at modtage et dask, og nu dasker i den, "som en sådan – og ingen anden – for jeg foragter alle lavere bånd mellem mig selv og den mand, der går med oprejst pande, og som jeg alene kalder min tvillingbroder – sig mig i kraft af dette tillidsforhold, hvad tror De, at han kan have gemt?"

"Det er kun en gisning."

"Som et væsen med hånden på hjertet," udbryder Wegg, og denne højtidelige appel gør ikke mindre indtryk, fordi væsenets hånd i dette øjeblik hviler på dets toddyglas, "klæd Deres gisning i ord og kom frem med den."

"Det var en gammel herre," svarer den praktiske anatomiker langsomt efter at have drukket, "som man nok kunne tiltro, at han ville benytte de lejligheder, som stedet tilbød, til at gemme penge, kostbarheder, ja måske papirer."

"Forklar som den, der altid har været en prydelse for menneskeheden," siger Wegg, idet han igen holder Venus' flade hånd ud, som om han vil spå ham af den, og holder sin egen frem, rede til at give et dask, når det rette øjeblik er kommet, "som den, digteren kan have haft for øje, da han skrev de nationale sømandsord:

Op med roret og læg hende klos
på siden af fjenden, den kryster.

Gutter, råbte jeg, mr. Venus, lad os nu slås,
se, hvorledes han ryster!

Det vil sige, som en ægte engelsk eg, for det er De – forklar, mr. Venus, udtrykket *papirer*!"

"Da den gamle herre altid havde travlt med at forstøde en eller anden nær slægtning eller gøre vold på en eller anden

naturlig følelse, har han efter al sandsynlighed gjort en mængde testamenter og kodiciiler."

Weggs flade hånd falder med et lydeligt klask ned på Venus' flade hånd, og Wegg udbryder jublende: "Tvillingebroder i tanker og følelser! Lav Dem en lille en endnu!"

Efter nu at have flyttet sit træben og sin stol hen foran Venus laver Wegg hurtigt toddy til dem begge, giver sin gæst hans glas, støder til dets rand med randen af sit eget, fører sit eget til munden, sætter det fra sig og tiltaler sin gæst således, idet han breder sine hænder ud på hans knæ:

"Mr. Venus. Det er ikke, fordi jeg føler mig krænkede ved at være blevet tilsidesat for en fremmed, skønt jeg holder denne fremmede for at være en mere end tvivlsom person. Det er ikke for at tjene penge, skønt penge altid er velkomne. Det er ikke for min egen skyld, skønt jeg ikke er så hovmodig, at jeg skulle holde mig for god til at gøre mig selv en tjeneste. Det er for retfærdighedens skyld."

Venus blinker ligegyldig med begge sine svage øjne på en gang og spørger: "Hvad er det, Wegg?"

"Det venskabelige forslag, jeg nu vil stille. Fatter De det?"

"Før De har fremsat det, kan jeg ikke sige, om jeg fatter det eller ikke."

"Hvis der er noget at finde på denne grund, vil vi finde det i forening. Lad os træffe den venskabelige aftale at søge efter det i forening. Lad os træffe den venskabelige aftale at dele udbyttet imellem os. For retfærdighedens skyld." Sådan taler Silas Wegg og påtager sig en ædel mine.

"Hvis der altså," siger Venus og ser op efter at have tænkt sig om med hovedet i begge hænder, som om hans tanker ikke

kunne holde fast på noget, uden at han holder fast på sit hoved, "skulle blive gravet noget op af affaldet, vil det blive holdt hemmeligt mellem Dem og mig? Ikke sandt, mr. Wegg?"

"Det vil afhænge af, hvad det var. Var det penge, sølvtøj eller smykker, vil det lige så godt være vort som enhver andens. Af simpel retfærdighed vil det være det, eftersom det vil være blevet solgt med affaldet, og køberen så vil have fået, hvad han aldrig havde tænkt på at få og ikke havde købt. Og hvad vil det være andet end den rene skære uretfærdighed, mr. Venus?"

"Men sæt nu, at det var papirerne?" spørger Venus.

"Overensstemmende med hvad de indeholdt, vil vi tilbyde at overlade dem til de nærmest pågældende."

"For retfærdighedens skyld, mr. Wegg?"

"Ja naturligvis. Brugte de pågældende dem i et uretfærdigt øjemed, vil det være deres sag og ikke vor. Jeg har en mening om Dem, som det ikke er let at udtale. Siden jeg talte med Dem den aften, da De, hvis jeg tør udtrykke mig sådan, døvede Deres kraftige ånd med te, er jeg kommet til den opdagelse, at De trænger til noget, der kan vække Dem, og denne venskabelige aftale vil give Dem en ypperlig lejlighed til at blive vækket."

Wegg giver sig derpå til at udbrede sig over, hvad der hele tiden har ligget ham mest på sinde: Venus' duelighed til en sådan søgen. Han udbreder sig over Venus' tålmodighed og udmærkede håndelag, hans dygtighed i at sætte små ting sammen, hans kendskab til alle slags stoffer og sandsynligheden af, at små kendetegn vil lede ham til at opdage store hemmeligheder. "Selv," siger Wegg. "duer jeg ikke til det. Hvad enten jeg gav mig til at stikke eller til at grave, vil jeg ikke kunne gøre det så snildt, at det ikke vil blive røbet, at jeg rørte

op i dyngerne. Ganske anderledes er det med Dem, når De går til værket, hvad De vil gøre som et medmenneske, der ved en venskabelig aftale er hellig forpligtet over for et andet medmenneske." Wegg dvæler derpå ved et træbens uskikkethed til at kravle op ad stiger og slige svimlende indretninger og lader samtidig falde vink om en medfødt tilbøjelighed hos dette kunstige lem til, når det skal bruges til en vandring på en askeskrænt, da at bore sig ned i det vigende fodfæste og nagle sin ejermænd fast. Idet han derpå forlader denne del af emnet, dvæler han ved det mærkelige fænomen, at det, før han blev installeret i Løvhytten, var af Venus, han først hørte sagnet om skjulte rigdomme i dyngerne, "hvilket," ytrer han med en halvt from mine, "sikkert ikke var for ingenting." Endelig vender han tilbage til retfærdighedens sag, idet han hentyder til muligheden af, at der kan blive bragt et eller andet for lyset, som kan vidne mod Boffin, og forudser hans overgivelse i den hævnende retfærdigheds hænder ved de venskabelige forbundsfæller. Og det, udhæver Wegg udtrykkelig, slet ikke for belønningens skyld, skønt det vil være principløst ikke at tage imod den.

På alt dette hører Venus opmærksomt, mens hans støvede hår stritter i vejret, ligesom ørene på en terrier. Da Wegg strækker armene vidt ud fra hinanden ligesom for at vise, hvor blottet hans bryst er, og derpå lægger dem over kors, mens han venter på svar, blinker Venus i nogen tid ad ham med begge øjne, før han svarer.

"Jeg mærker, at De selv har prøvet det, mr. Wegg. De kender vanskelighederne af erfaring."

"Nej, jeg tør næppe sige, at jeg har prøvet det. Jeg har bare sådan pillet lidt i overfladen."

"Og ikke fundet andet end vanskelighederne?"

Wegg ryster på hovedet.

"Jeg ved knap, hvad jeg skal sige til det, mr. Wegg."

"Sig ja," foreslår Wegg ganske naturligt.

"Var jeg ikke bitter, ville mit svar blive nej, men da jeg er bitter og er blevet drevet til vanvid og fortvivlelse, får jeg vel sige ja."

Glad griber Wegg igen de to glas, gentager den ceremoni at klynke deres rande mod hinanden og drikker i sit stille sind en hjertelig ment skål for den unge dame, der har bragt Venus i hans nuværende formålstjenlige sindstilstand.

Vilkårene for den venskabelige aftale bliver derpå hver for sig gennemgået og vedtaget og går kun ud på tavshed, troskab og udholdenhed. Venus skal altid have fri adgang til Løvhytten for undersøgelsernes skyld, og der skal træffes alle mulige forsigtighedsregler for at forebygge, at de vækker naboernes opmærksomhed.

"Tys! Jeg hører fodtrin!" udbryder Venus.

"Hvor?" spørger Wegg og farer op.

"Udenfor. Stille!"

De er i færd med at ratificere den venskabelige traktat med et håndslag, men bryder forsigtigt af, tænder atter deres piber og lægger sig tilbage i deres stole. Det er unægtelig fodtrin. De nærmer sig vinduet, og en hånd banker på ruden. "Kom ind!" råber Wegg, der mener, *gå hen til døren*, men den tunge, gammeldags vinduesramme bliver langsomt skudt i vejret, og et hoved langsomt stukket ind fra aftenens mørke baggrund.

"Med forlov, er mr. Wegg til stede? Å, nu ser jeg ham."

De venskabelige forbundsfæller ville måske ikke have været så ganske rolige til mode, selv om den besøgende var kommet ind på den sædvanlige måde, men idet han støtter sig til det brysthøje vindue og stirrer ind fra mørket, finder de ham yderst generende, i særdeleshed Venus, der tager sin pibe af munden, trækker hovedet tilbage og stirrer på den stirrende, som om det havde været hans eget hindubarn, der var kommet for at hente ham hjem.

"God aften, mr. Wegg. Portlåsen bør efterses. Den holder ikke."

"Er det mr. Rokesmith?" stammer Wegg.

"Ja, det er, men lad mig ikke forstyrre Dem, jeg går ikke indenfor. Jeg har kun et ærinde til Dem, som jeg lovet at udrette, når jeg gik hjem. Jeg var tvivlrådig, om jeg skulle gå ind ad porten uden at ringe, da jeg ikke vidste, om De ikke havde en løs hund her."

"Bare jeg havde," mumler Wegg, der vender ryggen til, idet han rejser sig fra sin stol. "Tys! Stille! Det er ham – den fremmede, mr. Venus."

"Er det nogen, jeg kender?" spørger den stirrende sekretær.

"Nej, mr. Rokesmith. Det er en af mine venner, der tilbringer aftenen hos mig."

"Å, så beder jeg ham om forladelse. Mr. Boffin lader Dem vide, at han ikke forlanger, at De skal blive hjemme hver aften, fordi han måske kunne komme. Det er faldet ham ind, at han måske har lagt et bånd på Dem uden at have villet det. Skulle han for fremtiden komme uden at have ladet Dem det vide i forvejen, vil han lade det afhænge af tilfældet, om han træffer

Dem eller ikke. Jeg lovede at sige Dem det, når jeg gik her forbi. Det er det hele."

Med disse ord og et "god nat" lader sekretæren vinduet glide ned igen og forsvinder. De lytter og hører hans fodtrin gå til porten og porten lukke sig efter ham.

"Og for denne persons skyld, mr. Venus," siger Wegg, da han er vel borte, "er jeg blevet sat til side! Må jeg spørge, hvad De mener om ham?"

Venus ved åbenbart ikke, hvad han skal tro om ham, for han gør flere tilløb til at svare uden at kunne frembringe nogen anden artikuleret udtalelse, end at han "ser underlig ud".

"Ser tvetydig ud, mener De," svarer Wegg med bittert eftertryk, "sådan ser han ud. For mig må enhver se så underlig ud, som han vil, men tvetydigt må hans udseende ikke være! Rokesmith har en snedig karakter."

"Er der noget at sige på ham?" spørger Venus.

"Noget?" gentager Wegg, "hvilken lettelse ville De ikke være for mine følelser som medmenneske, hvis jeg ikke var en slave af sandheden og så mig nødsaget til at svare: Alt!"

"På denne stjerneklare aften, mr. Venus," fortsatte Wegg, mens han følger denne venskabelige forbundsfælle ud ad gården, og de begge er noget medtagne af de mange glas, "på denne stjerneklare aften at tænke sig at fremmede snyltegæster og snedige sjæle kan gå hjem under himlen, som om de havde fuldstændig rent mel i deres pose!"

"Skuet af disse kloder," siger Venus og ser op, så at hans hat er nær ved at falde af, "minder mig smerteligt om hendes knusende ord, at hun ikke ønskede at betragte sig eller at blive betragtet i sådan –"

"Jeg ved det, jeg ved det! De har ikke nødig at gentage dem," siger Wegg og trykker hans hånd, "men tænk på, hvordan disse stjerner styrker mig i retfærdighedens tjeneste mod en person, som jeg ikke vil nævne. Det er ikke, fordi jeg bærer nag, men se, hvordan de tindrer af gamle minder! Gamle minder om hvilket?"

Venus begynder sørgmodigt at svare: "Om hendes ord med hendes egen håndskrift, at hun ikke ønsker at betragte sig eller at –" men Silas afbryder ham med værdighed:

"Nej! Minder om vort hus, om master George, om tante Jane, om onkel Parker, som nu alle er ryddet af vejen, alle opofret for en af lykkens forkælede yndlinge, en af øjeblikkets døgnfluer!"

8. Hvori en uskyldig bortførelse finder sted

Lykkens forkælede yndling og øjeblikkets døgnflue, eller med mindre bidende ord, den forgylde skarnager var blevet så hjemme i sin yderst aristokratiske familiebolig, som han sandsynligvis nogen sinde ville blive. Det kunne ikke undgå hans opmærksomhed, at den, ligesom en yderst aristokratisk familieost, var meget for stor for hans fornødenheder og avlede en umådelig mængde snyltegæster, men han fandt sig i at tage denne mangel ved sin ejendom som en slags permanent arveafgift og fandt sig så meget bedre i det, som hans kone var fuldkommen tilfreds og Bella henrykt.

Denne unge dame var unægtelig en akkvisition for Boffin'erne. Hun var alt for smuk til, at hun ikke skulle have gjort lykke alle steder, og havde en alt for hurtig opfattelsesevne til, at hun ikke skulle vise sig sin ny stilling voksen. Om denne forbedrede hendes hjerte, var en smagssag, der kunne rejses tvivl om, men med hensyn til en anden smagssag, dens forbedring af hendes udseende og væsen, kunne der ingen tvivl være.

Og det kom da også snart så vidt, at Bella begyndte at rette på mrs. Boffin, ja Bella begyndte endog at føle sig ilde til mode og ligesom ansvarlig, når hun så mrs. Boffin gøre noget galt. Ikke fordi et så kærligt sind og en så sund natur kunne gøre noget så særdeles galt endog blandt de store, visitaflæggende autoriteter, der var enige om, at Boffin'erne var "fortryllende simple" – hvilket visselig ikke var tilfældet med dem selv, når de udtrykte sig sådan, men når hun snublede på den selskabelige is, hvorpå alle podsnapperiets børn med gentile sjæle bør kunne

løbe på skøjter i kredse eller ligeud, rev hun uundgåeligt Bella omkuld – det følte hun – og gjorde hende ganske genert over for de mere dygtige kunstnere, som deltog i disse isøvelser.

I den alder, hvori Bella var, kunne man ikke forlange, at hun skulle undersøge sig selv synderlig nøje med hensyn til, hvorvidt det var en passende eller holdbar stilling hun indtog i Boffins hus, og da hun aldrig havde været sparsom med sine klager over sit gamle hjem, mens hun intet andet havde haft at sammenligne det med, var det ingen ny utaknemmelighed eller ringeagt hos hende, når hun langt foretrak sit ny.

"Den Rokesmith er et uvurderligt menneske," sagde Boffin, da hun havde været der nogle måneder, "men jeg kan ikke ret blive klog på ham."

Da Bella heller ikke kunne det, fandt hun dette emne ganske underholdende.

"Morgen, middag og aften bærer han større omsorg for mine sager," sagde Boffin, "end halvhundrede andre mennesker enten kunne eller ville, og dog har han så sin egen måde, at det er, ligesom han lægger en slagbom tværs over vejen og pludselig standser mig, når jeg næsten går arm i arm med ham."

"Tør jeg spørge, hvordan?" spurgte Bella.

"Jo, ser De, lille ven, han vil ikke træffe sammen med andre her end med Dem. Når vi har fremmede, så jeg gerne, at han indtog sin sædvanlige plads ved bordet, ligesom vi selv, men nej, det vil han ikke."

"Holder han sig for god til det," sagde Bella med et hånligt kast med hovedet, "vil jeg lade ham have sin vilje."

"Det er ikke det. Han holder sig ikke for god."

"Måske holder han sig ikke god nok," mente Bella. "hvis så er, må han selv bedst vide det."

"Nej, det er heller ikke det. Nej, Rokesmith er nok beskeden, men han mener dog ikke, at han ikke er god nok."

"Ja, hvad mener han da?" spurgte Bella.

"Jeg vil være en skælm, om jeg ved det! Først syntes det, som om det kun var Lightwood, han ikke ville træffe sammen med, men nu synes det at være alle undtagen Dem."

"Hååå!" tænkte Bella, "ja så! Nå, så det hænger sådan sammen!" For Mortimer Lightwood havde spist der to eller tre gange, og hun havde truffet ham andetsteds, og han havde vist hende opmærksomhed. "Temmelig dristigt af en sekretær og faders logerende at gøre mig til genstand for sin skinsyge!"

At faders datter kunne tænke så hånligt om faders logerende, var sært, men der var mærkeligere modsigelser i den forkvaklede piges sjæl, den dobbelt forkvaklede pige, først af fattigdom og derpå af rigdom.

"Lidt vel meget, synes jeg," tænkte Bella forbitret, "at faders logerende gør krav på mig og holder passende frieremner borte! Lidt vel meget, må jeg sige, at en slet og ret sekretær og faders logerende skal forspilde de chancer som mr. og mrs. Boffin åbner for mig!"

Og dog var det ikke så grumme længe siden, at Bellas hjerte var blevet sat i uro ved den opdagelse, at denne sekretær og logerende syntes at holde af hende. Ja, men da havde den yderst aristokratiske bolig og mrs. Boffins modehandlerinde endnu ikke begyndt at virke!

Trods sit tilsyneladende tilbageholdende væsen var denne sekretær og logerende efter Bellas mening en påtrængende

person. Altid var der lys i hans kontor, når vi kom hjem fra teatret eller operaen, og altid stod han ved karetdøren for at hjælpe os ud. Og altid var der oven i købet et irriterende strålende smil på mrs. Boffins ansigt og en væmmelig glæde ved synet af ham, som om det var muligt for alvor at billige, hvad dette menneske tænkte på.

"De giver mig aldrig nogen kommission til hjemmet, miss Wilfer," sagde sekretæren en dag, da han tilfældigvis traf hende alene i den store selskabssal, "det vil altid være mig en fornøjelse at udføre alt, hvad De har at befale i den retning."

"Hvad mener De, mr. Rokesmith?" spurgte Bella og sænkede flegmatisk sine øjenlåg.

"Med hjemmet? Dermed mener jeg Deres faders hus."

Hun rødmede over denne stikpille, der udslyngedes så snildt, at ordene kun syntes at være et simpelt svar givet i en ligefrem og oprigtig mening, og spurgte noget mere eftertrykkeligt og skarpt:

"Hvad er det for kommissioner og befalinger, De taler om?"

"Kun sådanne små hilsener, som jeg må tro, at De på en eller anden måde sender derhen. Det vil glæde mig, om De vil lade mig overbringe dem. Som De ved, kommer og går jeg hver dag mellem begge huse."

"Det har De ikke nødig at minde mig om."

Hun var alt for rask på det med dette overmodige udfald mod "faders logerende", og da hun mødte hans rolige blik, følte hun det selv.

"De sender ikke mange hilsener til mig," sagde Bella, der skyndte sig at søge dækning ved at spille den forurettede.

"De spørger mig ofte om dem, og jeg meddeler Dem alle små oplysninger, jeg kan."

"Jeg håber, at de er sandfærdige."

"Jeg håber, at De ikke kan tvivle om det, da det ville tale stærkt imod Dem, hvis De kunne."

"Nej, jeg tvivler ikke. Jeg fortjener denne bebrejdelse – den er virkelig vel grundet. Jeg beder Dem om forladelse, mr. Rokesmith."

"Jeg vil bede Dem lade det være, hvis det ikke klædte Dem så beundringsværdigt smukt," svarede han med varme. "Tilgiv mig, jeg kan ikke bare mig for at sige det. Men for at komme tilbage til det, jeg begyndte med, så tillad mig at tilføje, at de måske tror, at jeg omtaler dem for Dem, bringer små bud, men jeg undlader at genere Dem, da De aldrig spørger mig."

"I morgen," sagde Bella og så på ham, som om han havde irttesat hende, "agter jeg at besøge dem."

"Er dette," spurgte han tøvende, "sagt til mig eller til dem?"

"Til hvem De behager."

"Til begge? Må jeg sige det til dem?"

"Det kan De gerne, hvis De vil, mr. Rokesmith. Enten De siger det eller ikke, så agter jeg at besøge dem i morgen."

"Så vil jeg sige dem det."

Han tøvede et øjeblik, ligesom for at give hende lejlighed til at fortsætte samtalen, hvis hun ønskede det, men da hun tav, gik han. Der var to omstændigheder ved denne lille sammenkomst, som Bella selv, da hun atter var blevet alene, syntes var meget påfaldende. Den første var, at da han forlod hende, havde hun unægteligt en angergiven mine og en angergiven følelse i sit hjerte. Den anden var, at hun slet ikke

havde tænkt på at tage hjem, før hun havde meddelt ham det som en afgjort sag.

"Hvad kan jeg mene med det, eller hvad kan han mene med det?" spurgte hun sig selv, "han har ingen ret til at øve magt over mig, og hvorfor kommer jeg til at ænse ham, når jeg ikke bryder mig om ham?"

Da mrs. Boffin stod på, at Bella skulle gøre turen med wienervognen, kørte hun hjem i kongelig stil. Mrs. Wilfer og Lavinia havde spekuleret meget over sandsynligheden eller usandsynligheden af, at hun ville komme på denne standsømmæssige måde, og da de så vognen fra det vindue, hvor de havde skjult sig for at spejde efter den, blev de enige om, at den måtte holde så længe som muligt for døren til ærgrelse og harme for naboerne. Derpå trak de sig tilbage til det sædvanlige familieværelse for at modtage Bella med et passende skin af ligegyldighed.

Familieværelset så meget lille og tarveligt ud, og den trappe, der førte ned til det, så meget smal og meget kroget ud. Det lille hus og hele dets indretning dannede en ynkelig modsætning til den yderst aristokratiske bolig, hun nu beboede.

"Jeg kan næppe forestille mig," tænkte Bella, "at jeg har kunnet udholde at leve på dette sted!"

Skummel majestæt hos mrs. Wilfer og medfødt næsvished hos Lavvy gjorde ikke sagen bedre. Bella trængte virkelig til en smule hjælp, men fik ingen.

"Dette," sagde mrs. Wilfer og bød en kind frem til kys, der var lige så sympatisk og indbydende som bagsiden af en ske, "er jo en sand ære! Du finder sagtens, at din søster Lavvy er vokset, Bella."

"Moder," afbrød Lavinia hende, "der kan ikke siges noget imod, at du føler dig stødt, siden Bella så rigeligt fortjener det, men jeg må virkelig frabede mig, at du kommer med en sådan latterlig snak, som at jeg er vokset, efter at jeg er kommet over den alder, hvori man vokser."

"Jeg voksede selv," kundgjorde mrs. Wilfer strengt, "efter at jeg var blevet gift."

"Godt, moder, så tror jeg, at du langt hellere skulle have ladet være."

Den overlegne mine, hvormed den majestætiske kvinde modtog dette svar, kunne have sat en mindre næsvis modstander i forlegenhed, men gjorde intet indtryk på Lavinia, der lod sin moder more sig med at være så overlegen, som hun under de forhåndenværende omstændigheder fandt ønskeligt, og tiltalte sin søster uden at lade sig skræmme.

"Du mener vel ikke, at du bliver vanæret, Bella, hvis jeg giver dig et kys? Nå, hvordan har du det så? Og hvordan har dine Boffin'er det?"

"Stille!" udbrød mrs. Wilfer, "ti! Jeg tåler ikke denne letfærdige tone!"

"Store Gud! Hvordan har da dine Spoffin'er det, siden moder har så grumme meget mod dine Boffin'er?"

"Uforskammede tøs!" sagde moderen frygtelig strengt.

"Det er mig lige kært, enten jeg er en tøs eller en knøs," sagde Lavinia koldblodigt og slog med nakken, "og jeg vil lige så gerne være det ene som det andet, men det ved jeg, at jeg ikke vil vokse, efter at jeg er blevet gift!"

"Vil du ikke? Vil du ikke?"

"Nej, jeg vil ikke, moder. Det skal intet få mig til."

Nu blev mrs. Wilfer ophøjet patetisk: "Men det var at vente," således talte hun, "et af mine børn forlader mig for at ty til de stolte og rige, og et andet af mine børn foragter mig. Det ene svarer til det andet."

"Moder," tog Bella til orde, "mr. og mrs. Boffin er unægtelig rige, men du har ikke ret til at sige, at de er stolte. Du ved meget godt, at de ikke er det."

"Kort sagt, moder," sagde Lavvy, idet hun uden foregående varsel løb over til fjenden, "du ved godt – og ved du det ikke, er det kun så meget større skam for dig – at mr. og mrs. Boffin er fuldkommenheden selv."

"Det synes rigtignok," svarede moderen, der modtog overløberen med forekommenhed, "som om det forlanges, at vi skulle tro det, og dette, Lavinia, er grunden til, at jeg ikke vil vide af en letfærdig tone at sige. Mrs. Boffin – om hvis fysiognomi jeg aldrig kan tale med den fatning, jeg gerne ville – og din moder står ikke på nogen fortrolig fod med hinanden. Vi kunne intet øjeblik tro, at hun og hendes mand understår sig i at tage sig den frihed at omtale denne familie som Wilfer'ne, og jeg kan derfor ikke nedlade mig til at omtale dem som Boffin'erne. Nej, for en sådan tone – kald den fortrolighed, letfærdighed, lighed, eller hvad du vil – forudsætter et selskabeligt samkvem, som ikke finder sted. Gør jeg mig forståelig?"

Uden i mindste måde at ænse denne forespørgsel, skønt den fremsattes pompøst og deklamatorisk, henvendte Lavinia sig til sin søster med den påmindelse: "Hvorom alting er, Bella, så har du endnu ikke sagt os, hvordan dine, hvad de nu hedder, har det."

"Jeg ønsker ikke at tale om dem her," svarede Bella idet hun undertrykte sin harme og slog takt i gulvet med foden. "De er alt for venlige og gode til at drages ind i en sådan diskussion."

"Hvorfor tage det sådan?" spurgte moderen med bidende spot, "hvorfor bruge omsvøb? Det er høfligt og hensynsfuldt, men hvorfor gøre det? Hvorfor ikke lige ud sige, at de er alt for venlige og gode til os? Vi forstår hentydningen. Hvorfor bruge omsvøb?"

"Moder," sagde Bella og stampede en eneste gang i gulvet, "du kunne drive en helgen til vanvid, og det samme kunne Lavvy."

"Ulykkelige Lavvy!" udbrød moderen i en medlidende tone, "altid skal det gå ud over hende. Mit stakkels barn!" Men med samme pludselighed som ved sit forrige frafald løb Lavvy nu over til den anden fjende med det meget skarpe udfald: "Du har ikke nødig at forsvare mig, moder, det kan jeg selv gøre."

"Det undrer mig kun," tog moderen atter til orde, idet hun henvendte sine udtalelser til sin ældste datter som den, der i det hele taget var mindre farlig end hendes aldeles umedgørlige yngste, "at du har haft tid og lyst til at løsrive dig fra mr. og mrs. Boffin og overhovedet har villet besøge os. Det undrer mig kun, at vore krav har haft nogen vægt over for deres overordnede krav. Jeg føler, at jeg bør være taknemmelig for at have vundet så meget i en kappestrid med mr. og mrs. Boffin."

Den gode dame lagde bittert eftertryk på det første bogstav i ordet Boffin, som om det var skyld i hendes væsentligste uvilje mod indehaverne af dette navn, og hun langt bedre kunne have fundet sig i Doffin, Moffin eller Poffin.

"Moder," sagde Bella forbitret, "du nøder mig til at sige, at jeg virkelig angrrer at være kommet hjem, og at jeg aldrig vil komme

her mere, undtagen når den stakkels kære fader er her. Fader er alt for højsindet til at nære misundelse og had mod mine ædelmodige venner, og fader er fintfølende og ædel nok til at huske på det lille krav, jeg efter deres mening havde på dem, og den ualmindelig pinlige stilling, hvori jeg uden egen skyld var kommet. Jeg har altid holdt mere af den stakkels, kære fader end af alle jer andre tilsammen, og det gør jeg endnu og vil jeg altid gøre!"

Her brast Bella i gråd uden at finde trøst i sin fortryllende hat og sin elegante påklædning.

"Jeg tror, R. W.," udbrød mrs. Wilfer, idet hun løftede øjnene op og talte til luften, "at var du til stede, ville det være en prøvelse for dine følelser at høre din kone og dine børns moder blive rakket ned i dit navn. Men skæbnen har skånet dig herfor, R. W., hvor meget den end har fundet for godt at lade hende gå igennem!"

Her brast mrs. Wilfer i gråd.

"Jeg hader Boffin'erne!" forsikrede Lavinia, "det er mig ligegyldigt, om nogen ikke kan lide, at de kaldes Boffin'erne. Jeg vil kalde dem Boffin'erne, Boffin'erne, Boffin'erne! Og jeg siger, at de sætter splid imellem folk, disse Boffin'er, og jeg siger, at Boffin'erne har ophidset Bella imod mig, og jeg siger Boffin'erne lige i øjnene, at de er nogle afskyelige Boffin'er, uanstændige Boffin'er modbydelige Boffin'er, væmmelige Boffin'er. Så!"

Her brast Lavinia i gråd.

Havelågen klirrede, og de så sekretæren gå med raske skridt op ad trappetrinene.

"Lad mig lukke døren op for ham," sagde mrs. Wilfer og rejste sig med en statelig resignation, idet hun rystede på hovedet og

tørrede sine øjne, "vi holder for tiden ingen tjenestepige til at gøre det. Vi har intet at skjule. Ser han disse spor af sindsbevægelse på vore kinder, får han at udlægge dem, som han vil."

Med disse ord spankulerede hun ud, og straks efter spankulerede hun ind igen og forkyndte i sin heroldstone: "Mr. Rokesmith er overbringer af en pakke til miss Bella Wilfer."

Rokesmith trådte ind og så naturligvis, hvad der var i vejen, men lod hensynsfuldt, som om han intet havde set, og henvendte sig til Bella:

"Mr. Boffin ville have lagt dette i vognen til Dem i formiddags. Han ønskede, at De skulle have det som et lille minde – det er kun en pung – men da hans indfald mislykkedes for ham, tilbød jeg at gå efter Dem med den."

Bella tog den og takkede ham.

"Vi har skændtes lidt her, mr. Rokesmith, men ikke mere, end vi så tit har gjort! De ved, hvor rart vi plejer at have det sammen. De træffer mig lige i færd med at gå. Far vel, moder. Far vel, Lavvy!" og med et kys til hver vendte Bella sig om mod døren. Sekretæren ville have ledsaget hende, men da mrs. Wilfer trådte frem og med værdighed sagde: "Undskyld! Tillad, at jeg hævder min naturlige ret til at følge mit barn til vognen," bad han om forladelse og trådte til side. Det var et i sandhed storartet skue at se mrs. Wilfer lukke gadedøren op, udstrække sine handsker og råbe højt: "Mrs. Boffins mandlige tyende!" som, da han indfandt sig, fik den korte, men majestætiske tiltale: "Miss Wilfer – kommer ud!" som om hun havde været en kvindelig kommandant i Tower, der udleverede en statsfange. Denne ceremoni virkede et kvarters tid fuldstændig lammende

på naboerne, og indtrykket af den forstærkedes i høj grad ved, at den værdige dame i dette tidsrum luftede sig i en slags salig henrykkelsestilstand på det øverste trappetrin.

Efter at Bella havde taget plads i vognen, åbnede hun den lille pakke, hun havde i hånden. Den indeholdt en smuk pung, og pungen en banknote på halvhundrede pund.

"Det skal blive en glad overraskelse for min stakkels, kære fader, og jeg vil selv bringe den til City."

Da hun ikke vidste nøjagtig, hvor Chicksey, Veneering & Stobbles' forretningslokale var, men kun, at det lå i nærheden af Mincing Lane, lod hun sig køre hen til hjørnet af denne skumle gade. Her afsendte hun "mrs. Boffins mandlige tyende" for at opdage kontoret og sige, at hvis R. Wilfer kunne komme ud, var der en dame, som gerne ville tale med ham. Overbringelsen af disse hemmelighedsfulde ord gennem en tjeners mund vakte et sådant røre i kontoret, at det øjeblikkelig pålagdes en ungdommelig spejder at gå bag efter Rumty, iagttage damen og komme tilbage og aflægge melding. Og ophidselsen blev ikke på nogen måde mindre, da spejderen kom farende tilbage med det budskab, at damen var "et flot pigebarn i en pokkers fin wienervogn".

Med pennen bag øret under den rustbrune hat kom Rumty hen til vognen aldeles åndeløs og blev halet helt ind i vognen ved sit halsbind og omfavnet, så han var nær ved at kvæles, før han genkendte sin datter. "Mit kære barn!" stammede han forpustet. "Store Gud! Hvor du dog er dejlig at se på! Jeg troede, at du havde været styg og glemt din moder og søster."

"Jeg kommer lige fra dem, kære fader."

"Åh! Og hvordan – hvordan syntes du, din moder var?"
spurgte R. W. tvivlende.

"Meget ubehagelig, og det var Lavvy også."

"De er undertiden lidt tilbøjelige til det, men jeg håber at du bar over med dem, Bella?"

"Nej. Jeg var også ubehagelig. Vi var alle sammen ubehagelige. Men nu skal du komme og spise med mig et eller andet sted, fader."

"Ja, kære barn, men jeg har allerede nydt en – hvis man tør nævne noget sådant i denne prægtige vogn – en medisterpølse," svarede R. Wilfer, idet han undseligt dæmpede sin stemme ved dette ord, mens han så på det kanariegule betræk.

"Å, det er jo ingenting, fader!"

"Ganske vist er det ikke så meget, som man undertiden kunne ønske," indrømmede han og strøg sig om munden, "men når omstændigheder, hvorover man ikke er herre, stiller sig imellem en selv og små wienerpølser, kan man ikke gøre bedre end tage til takke med" – her dæmpede han atter sin stemme af ærbødighed for wienervognen – "medisterpølse."

"Du stakkels gode fader! Hør, fader, jeg tigger og beder dig, skaf dig fri resten af dagen og kom og tilbring den med mig."

"Godt, barn, jeg skal stikke tilbage og bede mig fri."

"Men før du stikker tilbage," sagde Bella, der allerede havde grebet ham om hagen, taget hans hat af og var begyndt at purre op i hans hår på sin gamle måde, "skal du sige, at du nok ved, at jeg er letsindig og tankeløs, men at jeg aldrig for alvor har krænket dig."

"Det siger jeg af mit ganske hjerte, kære barn. Men tør jeg samtidig tilføje," sagde hendes fader med et fint vink, idet han

skottede ud ad vinduet, "at det måske kunne egne sig til at vække opmærksomhed at få sit hår friseret for alles øjne af en yndig kvinde i en elegant ekvipage midt i Fenchurch Street?"

Bella lo og satte hans hat på igen, men da hans drengeagtige skikkelse hoppede bort, pressede hans lurvethed og ufortrødne tålmodighed tårerne ud af hendes øjne. "Jeg hader den sekretær, fordi han tror det om mig," sagde hun ved sig selv, "og dog synes det næsten at være halvt sandt."

Da hendes fader kom tilbage, lignede han mere end før en dreng, der har fået lov i skolen. "Alting i orden, min pige. Jeg fik straks fri. Det var virkelig meget smukt af dem."

"Hvor skal vi nu finde et roligt sted, hvor jeg kan vente på dig, mens du går et ærinde for mig, hvis jeg sender vognen bort?"

Det krævede overvejelse. "Ser du, min pige," forklarede han, "du er virkelig blevet en så overmåde yndig ung dame, at det bør være et meget roligt sted." Omsider foreslog han: "I nærheden af haven ved Trinity House på Tower Hill." De lod sig altså køre derhen, og Bella sendte vognen hjem og gav tjeneren en med blyant skrevet billet med til mrs. Boffin om, at hun var i selskab med sin fader.

"Hør nu efter, fader, hvad jeg vil sige dig, og lov og sværg at være lydig."

"Det lover og sværger jeg, barn."

"Du stiller ingen spørgsmål, men tager denne pung og går hen til det nærmeste sted, hvor der findes færdige sager af den allerbedste slags, og der køber og ifører du dig det smukkeste sæt klæder, den smukkeste hat og det smukkeste par blanke støvler – lakeret læder, fader, husk vel på det – som kan fås for penge, og så kommer du tilbage til mig."

"Men, kære Bella –"

"Vogt dig, fader!" sagde hun og truede spøgende ad ham med sin pegefinger, "du har lovet og svoret. Det er mened, ved du."

Den naragtige lille fyr fik vand i øjnene, men hun kyssede dem tørre, skønt hendes egne var våde, og han hoppede igen bort. En halv time efter kom han så glimrende forvandlet tilbage, at Bella måtte gå tyve gange rundt om ham i henrykt beundring, før hun kunne lægge sin arm i hans og fuld af glæde trykke den ind til sig.

"Før nu, fader," sagde Bella og klyngede sig tæt til ham, "denne yndige, unge dame hen til et sted, hvor man kan få noget at spise."

"Hvor skal vi da tage hen, barn?"

"Til Greenwich!" svarede Bella kækt, "og pas vel på, at du trakterer denne yndige, unge dame med da allerbedste, der er at få."

Mens de gik videre for at finde en båd, sagde R. W. frygtsomt: "Vil du ikke ønske, kære barn, at din moder var her?"

"Nej, fader, i dag vil jeg helst have dig ganske for min egen mund. Hjemme var jeg altid din lille yndling og du altid min. Vi er tit før løbet bort med hinanden, er vi ikke, fader?"

"Jo, det er vi rigtignok! Mangen en søndag, når din moder var – var lidt tilbøjelig til det," sagde R. W. efter at have gjort en pause for at hoste.

"Ja, og jeg er bange for, at jeg sjældent eller aldrig var så artig, som jeg burde være. Tit og mange gange fik jeg dig til at bære mig, i stedet for at du skulle have ladet mig gå, og tit tvang jeg dig til at lege hest med mig, når du hellere ville have siddet og læst din avis, gjorde jeg ikke?"

"Jo, undertiden, men du var også sådant et mageløst barn, sådan en fornøjelig lille kammerat!"

"Fornøjelig kammerat! Det er netop det, jeg ønsker at være i dag."

"Og det vil også lykkes dig, min pige. Dine søskende har alle været mig til selskab til en vis grad. Din moder har hele livet igennem været en livsledsagerinde, som enhver mand kunne – kunne se op til – og lære mange visdomsord af – og danne sig efter – hvis han –"

"Hvis han syntes om modellen?" spurgte Bella.

"Å ja, så-mænd," svarede han, men tænkte sig dog lidt om, da han ikke var rigtig tilfreds med dette udtryk, "eller måske rettere sagt, hvis det stod til ham. Sæt for eksempel, at nogen havde lyst til stadig at marchere, så ville han i din moder finde en uvurderlig ledsager, men vil han hellere gå skridtgang eller kunne fået lyst til en gang imellem at slå over i trav, vil han undertiden finde det lidt vanskeligt at holde skridt med din moder. Eller lad os tage det således, Bella," tilføjede han, "sæt, at en skulle gå gennem livet, vi vil sige med en kammerat, men efter en melodi. Meget vel. Sæt, at den melodi, han fik tildelt, var ligmarchen fra *Saul*. Godt. Det vil være en til visse lejligheder meget passende melodi – ingen kan være bedre – men det vil være vanskeligt at holde takt med den ved de sædvanlige huslige sysler. Spiste han, for eksempel, efter en streng dag sin aftensmad til melodien af ligmarchen fra *Saul*, vil maden sandsynligvis komme til at ligge ham tungt i maven, eller fik han lyst til at lette sit sind ved at synge en munter vise eller at danse en hornpipe og skal gøre det til melodien af

ligmarchen fra *Saul*, vil han måske føle sig generet i udførelsen af sine livlige hensigter."

"Stakkels fader!" tænkte Bella, idet hun hængte sig ved hans arm.

"Hvad jeg må sige til din ros," fortsatte faderen mildt og uden skygge af klage, "er, at du er så omgængelig."

"Da er jeg virkelig bange for, at jeg har lagt et stygt sind for dagen, fader, og været meget klynkevorn og meget lunefuld. Jeg har sjældent eller aldrig tænkt på det før, men mens jeg sad i vognen og så dig komme hen ad fortovet, bebrejdede jeg mig det."

"Sniksnak, sig ikke sådan noget."

En lykkelig og snaksom mand var fader den dag i sine ny klæder. Når alt kom til alt, var det måske den lykkeligste dag, han havde oplevet, ikke engang med undtagelse af den, da hans heroiske ægtefælle var skredet op til bryllupsalteret til melodien af ligmarchen fra *Saul*.

Den lille udflugt ned ad floden var dejlig, og det lille værelse, der vendte ud til floden, hvor de blev vist ind for at spise, var dejligt. Alt var dejligt. Parken var dejlig, punchen var dejlig, fiskeretterne var dejlige, vinen var dejlig. Bella var det dejligste af det alt sammen. Fik sin fader i det mest udmærkede humør, kaldte sig hele tiden den yndige unge dame, æggede fader til at kræve ind ved at påstå, at den yndige, unge dame ville trakteres, og gjorde, kort sagt, fader henrykt ved den tanke, at han var fader til en så indtagende datter.

Og mens de derpå sad og så på sejl- og dampskibene, der gik til søs med ebben, udmaledede den yndige, unge dame alle slags rejser for sig selv og fader. Snart krydsede fader i egenskab af

ejer af et klodset kulkib op til Newcastle efter "sorte
diamanter", hvormed han skulle gøre sin lykke. Snart rejste
fader til Kina med den smukke tremaster der for at sælge
opium, hvormed ham skulle stikke Chicksey, Veneering &
Stobbles ud, og kom tilbage med silketøjer og sjaler i massevis
til prydelse for sin indtagende datter. Snart var John Harmons
sørgelige skæbne kun en drøm, og han var kommet hjem og
havde fundet, at den yndige unge dame netop var den rette for
ham, og hun havde fundet, at han netop var den rette for
hende, og de var i færd med at gøre en udflugt på deres stolte
snekke for at se til deres vinbjerger, mens vimpler og flag vajede,
et musikkorps spillede på dækket, og fader sad nede i den store
kahyt. Snart var John Harmon igen lagt i sin grav, og en
købmand med en umådelig formue (navnet ukendt) havde friet
til og giftet sig med den yndige, unge dame, og han var så uhyre
rig, at alt, hvad man så sejle eller dampe på floden, tilhørte
ham, og han holdt en sådan flåde af lystjagter, og den lille
næsvisse lystjagt, som man så derovre med det store hvide sejl,
var blevet kaldt *Bella*, til ære for hans kone, og når hun fik lyst,
holdt hun hof om bord i den som en moderne Cleopatra. Eller,
når hun nu kom til Gravesend, ville en mægtig general (navnet
ligeledes ukendt) med en stor formue indskibe sig i det
transportskib, og han ville ikke vide noget af at drage til sejr
uden sin kone, og hans kone var den yndige, unge dame, og hun
skulle blive alle rødkjolernes og blåtrøjernes afgud både til vejrs
og på dækket. Og så igen: Så du det skib, der blev bugseret ud af
en dampslæber? Nå, hvor troede du da, det skulle hen? Det
skulle ud til koralrevene og kokosnødderne og alt sådant noget,
og det var fragtet for et lykkeligt individ ved navn fader – han

var selv om bord og meget agtet af hele mandskabet – og det skulle, ene og alene til fordel for ham, hente en ladning vellugtende træsorter, de dejligste, man nogen sinde havde set, og de mest indbringende, man nogen sinde havde hørt om, og dets ladning ville indbringe en hel formue, hvad den da også burde, eftersom den yndige, unge dame, der havde købt den og udrustet skibet specielt til denne rejse, var gift med en ostindisk fyrste, som var et eller andet og gik klædt i lutter ægte sjaler og bar strålende diamanter og smaragder i sin turban og var så dejlig kaffebrun og grumme kærlig, skønt lidt vel skinsyg. Sådan sladrede Bella lystigt væk og fortryllede fader sådan, at han var lige så villig til at stikke sit hoved i sultanens vandtønde, som drengene udenfor var til at stå på deres i snavset.

"Vi må vel være fattet på hjemme at have mistet dig for stedse, min pige?" sagde fader efter bordet.

Bella rystede på hovedet, kunne ikke sige noget om det, vidste det ikke. Alt, hvad hun kunne meddele, var, at hun blev rigeligt forsynet med alt, hvad hun kunne ønske sig, og at, når hun snakkede om at forlade mr. og mrs. Boffin, ville de ikke høre noget om det.

"Men nu, fader," fortsatte Bella, "vil jeg gøre dig en tilståelse. Jeg er et frygtelig pengegrisk, lille skarn."

"Det ville jeg næppe have troet om dig, barn," svarede hendes fader og skottede først til sig selv og derpå til desserten.

"Jeg forstår, hvad du mener, fader, men det er ikke det. Jeg lægger ikke vægt på penge for at kunne gemme dem, men jeg sætter så stor pris på alt det, der kan købes for dem."

"Det gør vel de fleste af os."

"Men ikke i den skrækkelige grad som jeg, fader. U-uh!"
udbrød Bella, der skruede dette udråb ud af sig med en vridning med sin kløftede hage. "Jeg er så pengegrisk!"

Med et tankefuldt blik sagde R. W. i mangel af noget bedre: "Hvornår begyndte du at mærke til det, min pige?"

"Det er netop det, fader. Det er det skrækkelige ved det. Mens jeg var hjemme og kun vidste, hvad det var at være fattig, knurrede jeg, men tænkte ikke så meget over det. Så længe jeg hjemme tænkte på at blive rig, gjorde jeg mig kun uklare tanker om alle de store ting, jeg ville gøre, men da jeg var gået glip af min glimrende formue og kom til den ene dag efter den anden at se den i andres hænder og så, hvad der virkelig kunne udrettes med den, da blev jeg det pengegriske, lille skarn, jeg er."

"Indbildning, barn."

"Nej, det kan jeg forsikre dig, at det ikke er, fader!" sagde Bella og nikkede ad ham, idet hun trak sine smukke øjenbryn så højt op, hun kunne få dem, og så komisk forskrækket ud. "Det er sandhed. Jeg har altid hovedet fuldt af pengespekulationer."

"Gud, hvordan da?"

"Det skal jeg sige dig. Dig kan jeg godt sige det, da vi altid har holdt så meget af hinanden, og du er ikke som en fader, men mere som en slags yngre broder med en allerkæreste, ærværdig buttethed. Og desuden," tilføjede Bella og pegede drillende ad ham med fingeren, "fordi jeg har dig i min magt. Dette er en hemmelig ekspedition, og sladrer du om mig, sladrer jeg igen om dig og fortæller moder, at du har spist til middag i Greenwich."

"Nå ja. Alvorlig talt, min pige," sagde R. W. lidt nervøs, "det vil måske være lige så godt ikke at snakke om det."

"Haha!" lo Bella. "jeg vidste nok, at du ikke ville synes om det! Ti derfor om mig, så skal jeg tie om dig, men forråder du den yndige, unge dame, vil du finde en slange i hende. Giv mig nu et kys, fader, og jeg kan have lyst til at give dit hår en overhaling, da det er blevet så skrækkelig forsømt i min fraværelse."

R. W. overgav sit hoved til operatricen, og hun fortsatte at snakke, mens hun underkastede de enkelte lokker af hans hår en mærkelig proces, idet hun snoede dem om sine pegefingre, der drejede sig om hinanden og derpå pludselig blev trukket ud af lokken hver til sin side. Hver gang dette skete, krympede og vred patienten sig.

"Jeg er blevet enig med mig selv om, fader, at jeg må have penge, og da jeg indser, at jeg ikke kan få dem ved at tigge, låne eller stjæle, har jeg besluttet at gifte mig dem til."

R. W. vendte øjnene mod hende, så godt han kunne under den tvang, operationen pålagde ham, og sagde i en formanende tone: "Kære Bella!"

"Jeg har besluttet, siger jeg, fader, at jeg for at få penge må gifte mig dem til, og derfor ligger jeg stadig på lur efter penge, som jeg kan fange i mit garn."

"Kæ-ære Bella!"

"Ja, fader, sådan står sagen. Har der nogen sinde været en pengegrisk rænkemagerske, hvis lave stræben har optaget alle hendes tanker, da er jeg dette elskværdige væsen. Men det bryder jeg mig ikke om. Jeg hader og afskyr at være fattig og vil ikke være fattig, hvis jeg kan gifte mig penge til. Nu er du

yndigt krøllet og i stand til at forbavse opvarteren, når du betaler regningen."

"Men, kære Bella, det er virkelig foruroligende i din alder."

"Det sagde jeg dig, fader, men du ville ikke tro mig," svarede Bella med en indtagende, barnlig alvor, "er det ikke græsseligt?"

"Det ville det sandelig være, hvis du rigtig vidste eller mente, hvad du siger, min pige."

"Ja, jeg kan kun sige, at jeg ikke mener andet. At tale til mig om kærlighed!" sagde Bella hånligt, skønt hendes ansigt og skikkelse ingeni lunde gjorde dette så urimeligt. "Lige så gerne kunne man tale til mig om ildsprudende drager! Men tal til mig om fattigdom og rigdom, så taler vi om noget virkeligt."

"Det bliver foruroligende, kæ-ære –" begyndte hendes fader med eftertryk, da hun afbrød ham.

"Sig mig, fader, giftede du dig for penge?"

"Det ved du nok, at jeg ikke gjorde, min pige."

Bella nynnede ligmarchen af *Saul* og sagde, at det i grunden ikke havde stort at sige, men da hun så ham blive alvorlig og modfalden, tog hun ham om halsen og kyssede ham til han igen blev i godt humør.

"Jeg mente ikke noget med det. Det blev kun sagt for spøg. Men husk på, at så længe du ikke sladrer om mig, sladrer jeg heller ikke om dig. Hvad mere er, jeg lover ingen hemmeligheder at have for dig, og du kan være vis på, at hvor vidt min pengegriskhed end går, skal jeg altid åbent sige dig alt om det."

Nødt til at lade sig nøje med denne indrømmelse fra den yndige unge dame, ringede R. W. og betalte regningen. "Hele resten af dette," sagde Bella, idet hun, da de atter var blevet

alene, rullede pungen sammen og med sin lille knyttede hånd bankede den flad på bordet og proppede den ned i en af lommerne i hans nye vest, "skal du have til at købe gaver for til dem hjemme og betale regninger med og uddele, som du vil, og give ud, ganske som du lyster. Læg endelig vel mærke til, at det ikke er frugten af nogen pengespekulation. Hvis det var det, ville dit lille pengegriske skarn af datter måske ikke rutte sådan med dem."

Derpå halede hun i hans frakke med begge hænder og trak ham ganske skæv ved at knappe dette klædningsstykke over den kostbare vestelomme, bandt derpå højst koket sine friske kinder ind i sine hattebånd og førte ham tilbage til London. Da de kom til Boffins dør, stillede hun ham med ryggen imod den, tog ham kælent ved ørene, som et par gode hanke i dette øjemed, og kyssede ham, indtil han slog dæmpede dobbeltslag på døren med sit baghoved. Da det var gjort, mindede hun ham endnu en gang om deres overenskomst og skiltes muntert fra ham.

Dog ikke så munter, at tårer ikke fyldte hendes øjne, da han gik ned ad den mørke gade. Dog ikke så munter, at hun ikke flere gange sagde: "Ak, stakkels lille fader! Ak, stakkels gode, stræbsomme, lurvede, lille fader!" før hun mandede sig op og bankede på døren. Dog ikke så munter, at det glimrende bohavede ikke syntes at stirre på hende, til hun tabte fatningen, som om det forlangte at blive sammenlignet med det forslidte bohavede hjemme. Dog ikke så munter, at hun ikke blev meget mistrøstig, mens hun sent om aftenen sad i sit værelse og græd hjerteligt, idet hun ønskede, snart at den afdøde gamle John Harmon intet testamente havde gjort til fordel for hende, snart

at den afdøde unge Harmon måtte have levet længe nok til at kunne have giftet sig med hende. "Modsigende ting at ønske sig," sagde Bella, "men mit liv og min skæbne er så modsigende, at jeg ikke kan vente, at jeg selv skulle være anderledes!"

9. Hvori den forældreløse gør sit testamente

Mens sekretæren tidligt næste morgen sad og arbejdede, underrettedes han om, at der ude i forstuen ventede en yngling, som kaldte sig Sloppy. Tjeneren, som bragte denne meddelelse, gjorde, før han nævnte navnet, et passende ophold for at tilkendegive, at det mod hans vilje var blevet ham påtvunget af den omtalte yngling, og hvis denne havde haft forstand og god smag nok til at have arvet et andet navn, ville det have skånet overbringerens følelser.

"Det vil være mrs. Boffin meget kært," sagde sekretæren ganske roligt, "vis ham ind."

Da Sloppy var blevet ført ind, blev han stående tæt ved døren og åbenbarede på forskellige steder af sit legeme en mangfoldighed af overraskende, sindsforvirrende og ufattelige knapper.

"Det glæder mig at se dig," sagde Rokesmith i en venlig velkomstone, "jeg har længtes efter dig."

Sloppy forklarede, at han gerne var kommet før, men den forældreløse, som han omtalte som vor Johnny, havde været syg, og han havde ventet på at kunne melde ham rask.

"Er han da nu frisk?" spurgte sekretæren.

"Nej, han er ikke," svarede Sloppy.

Efter at Sloppy havde rystet stærkt på hovedet, gik han over til at udtale, at han troede, at Johnny måtte have fået dem af plejebørnene. Adspurgt, hvad han mente, svarede han, dem, der var kommet ud på ham og især på hans bryst. Opfordret til at forklare sig nærmere sagde han, at der var nogle iblandt dem, som var større end en sixpence. Presset til at udtrykke sig

i nævneform svarede han, at de var omtrent så røde, som de vel kunne være, "men så længe de slår ud," fortsatte han, "har det ingen nød. Kun må man tage sig i agt for, at de ikke slår ind."

Rokesmith håbede, at drengen havde haft lægetilsyn? Ja vel, sagde Sloppy, han var en gang blevet bragt hen til doktoren. Hvad kaldte doktoren det da, spurgte Rokesmith ham. Efter at have brudt sit hoved lidt svarede Sloppy, som om der gik et lys op for ham: "Han kaldte dem noget, der var meget langt for pletter."

Rokesmith mente, at det kunne være mæslinger.

"Nej," sagde Sloppy, "det var meget længere end som så!" Sloppy var stolt over denne omstændighed og syntes at tro, at den ville gøre den stakkels, lille patient ære.

"Det vil gøre mrs. Boffin ondt at høre dette."

"Det samme sagde mrs. Higden, da hun besluttede at skjule det for hende i håb om, at vor Johnny ville komme sig."

"Og det håber jeg da, han vil?" sagde Rokesmith og vendte sig hurtigt om mod sendebuddet.

"Det håber jeg med, men det gælder om, at de slår ind."

Endvidere sagde han, at enten Johnny nu havde "fået dem" af plejebørnene eller plejebørnene "fået dem" af Johnny, så var plejebørnene blevet sendt hjem og "havde dem." Og da mrs. Higden havde ofret alle sine dage og nætter på vor Johnny, som aldrig havde været af hendes skød, havde han sørget for hele rulningen, så at han havde haft en temmelig drøj tid. Den kejtede, brave knøs strålede og blussede, da han sagde det, aldeles henrykt ved tanken om at have gjort gavn.

"Mens jeg temmelig sent i aftes drejede på hjulet," sagde Sloppy, "syntes rullen at gå ligesom vor Johnnys åndedræt. Den

begyndte godt nok, men da den løb ud, rystede den lidt og blev ustadig, og da den så skulle løbe tilbage igen, lød den som en skralde og rumlede lidt. Så gik den glat igen, og sådan blev den ved, til jeg knap vidste, hvad der var rullen, og hvad der var vor Johnny. Og vor Johnny vidste det heller ikke, for somme tider, når rullen rumlede, sagde han: "Jeg kvæles, bedstemoder!" og så rejste hun ham op på sit skød og sagde til mig: "Hold lidt op, Sloppy", og så holdt vi alle sammen op. Og når vor Johnny fik sit vejr igen, begyndte jeg igen at rulle, og så fulgtes vi alle sammen ad igen."

Under sin skildring havde Sloppy efterhånden givet sig til at stirre og grine uden at vide hvorfor, men da han nu tav, brast han i en halvt undertrykt gråd og strøg sig under påskud af at være blevet varm, på en påfaldende kejtet og meningsløs måde over øjnene med den underste del af sit ærme.

"Det er sørgeligt," sagde Rokesmith, "jeg må gå hen og forberede mrs. Boffin på det. Bliv her så længe, Sloppy."

Sloppy blev der og så på mønsteret i tapetpapiret på væggen, indtil sekretæren kom tilbage med mrs. Boffin. Og med mrs. Boffin kom en ung dame – ved navn miss Bella Wilfer – som forekom Sloppy fornøjeligere at se på end det bedste tapetpapir.

"Åh, min stakkels, søde, smukke lille John Harmon!" udbrød mrs. Boffin.

"Ja, frue," sagde Sloppy medfølende.

"Du tror da vel ikke, at det er så grumme dårligt med ham, vel?" spurgte den venlige kone hjerteligt.

Da Sloppy således blev opfordret til at sige sin ærlige mening og fandt, at den stred mod hans tilbøjelighed, lagde han

hovedet tilbage og udstødte et velklingende hyl, som blev afrundet med en snøften.

"Er det så galt fat?" udbrød mrs. Boffin, "og det har Betty Higden ikke før ladet mig vide!"

"Jeg tror, at hun har været bange, frue."

"Hvorfor, for himmelens skyld?"

"Jeg tror, at hun har været bange for, frue," svarede Sloppy nødtvungent, "at det skulle skade vor Johnny. Der er så mange bryderier og udgifter ved sygdom, og hun har så tit set, at folk er blevet gnavne over det."

"Men hun kan da ikke have troet, at jeg ville have nægtet det kære barn noget?"

"Nej, frue, men hun kan have troet – bare af vane – at det ville skade Johnny, og har villet se at få ham rask igen, uden at De vidste af det."

Sloppy vidste godt, hvad han talte om. At skjule sig i sygdom som et lavere dyr, at snige sig bort og rulle sig sammen og dø, var denne kvindes instinkt. At tage det syge barn, der var hende så dyrebart, på sine arme, skjule det, som om det var en forbryder, og afvise al anden pleje end den, hendes egen uvidende ømhed og tålmodighed kunne skaffe ham, var blevet denne kvindes forestilling om moderlig kærlighed, troskab og pligt. De skammelige skildringer, vi læser hver evige uge i det kristelige år, de skændige beretninger om smålig embedsmands-umenneskelighed glemmes ikke så let af folket som af os. Og derfra hidrører disse urimelige, blinde og forstokkede fordomme, der er så overraskende for os i vor væld, og hvori der ikke er mere fornuft – Gud bevare

dronningen og gøre deres politik til skamme! – end i, at der går røg af en brand.

"Det er ikke rigtigt, at det stakkels barn bliver der," sagde mrs. Boffin, "sig, kære mr. Rokesmith, hvad vi skal gøre."

Da han allerede havde overvejet dette, blev rådslagningen ganske kort. Om en halv time, sagde han, kunne han være færdig, og så ville de køre til Brentford.

"Å, tag mig med," sagde Bella. Sekretæren ville skaffe en vogn, som var stor nok til at rumme dem alle, og imidlertid blev Sloppy trakteret og godtede sig i sekretærens værelse med en fuldstændig virkeliggørelse af den skønne drøm: Kød, øl, grøntsager og budding. Dette havde til følge, at hans knapper påtrængte sig almenhedens opmærksomhed endnu mere end før, alene med undtagelse af nogle i bukselinningen, hvor de undseligt skjulte sig i en fold.

Punktligt på klokkeslættet kom vognen og sekretæren. Han satte sig på bukken, mens Sloppy prydede tjenersædet, og nu gik rejsen ligesom før til *De Tre Skader*, hvor mrs. Boffin og Bella blev hjulpet ud, og hvorfra de alle gik til fods hen til Betty Higden.

Men undervejs var de gået ind i et legetøjsudsalg og havde købt den ædle ganger, hvoraf der forrige gang var blevet givet en skildring, som havde forsonet den da verdsligtsindede forældreløse, en Noas Ark, en gul fugl med kunstig stemme og en soldaterdukke, der var så smukt klædt på, at havde den bare været i legemsstørrelse, ville de andre gardeofficerer ikke have kunnet se, at det var en dukke. Bærende disse gaver, løftede de klinken op ved Betty Higdens dør og så hende sidde i den mørkeste og fjerneste krog med stakkels Johnny på skødet.

"Hvordan er det med min dreng, Betty?" spurgte mrs. Boffin og satte sig ved siden af hende.

"Dårligt, dårligt!" svarede Betty, "jeg er bange for, at han lige så lidt vil blive Deres som min. Alle de andre, der har hørt ham til, er gået til magten og herligheden, og jeg har den tanke, at de drager ham til sig."

"Nej, nej," sagde mrs. Boffin.

"Jeg ved ikke, hvorfor han ellers knytter sin lille hånd, som om han havde tag i en finger, jeg ikke kan se. Se engang," sagde Betty og slog tæppet til side, hvori det hede barn lå indsvøbt, og viste, hvordan dets højre lille i hånd lå lukket på dets bryst.

"Sådan er det stadig. Han ænser ikke mig."

"Sover han?"

"Nej, det tror jeg ikke. Sover du, min Johnny?"

"Nej," svarede Johnny med et stille udtryk af medlidenhed med sig selv og uden at slå øjnene op.

"Her er damen, Johnny, og hesten."

Damen kunne Johnny godt stå for, men ikke for hesten. Idet han åbnede sine tunge øjne, gav han sig langsomt til at smile ved dette pragtfulde fænomen og ville tage den i sine arme, men da den var alt for stor til det, blev den sat på en stol, hvor han kunne holde den i manken og se på den, hvilket han dog snart glemte at gøre.

Da Johnny med lukkede øjne mumlede noget, som mrs. Boffin ikke kunne høre hvad var, bukkede gamle Betty sig for at lytte og gjorde sig umage for at forstå ham. På hendes opfordring om at gentage, hvad han havde sagt, gjorde han det et par gange, og det viste sig da, at han, da han havde slået øjnene op for at se på hesten, måtte have set mere, end de

troede, idet han mumlede: "Hvem er den smukke dame?" Den smukke dame var nu ingen anden end Bella, og ligesom denne ytring af det stakkels barn i og for sig ville have rørt hende, blev den endnu mere rørende derved, at hendes hjerte nys var blevet blødgjort ved synet af hendes stakkels fader og deres spøgen med den yndige unge dame. Bella var derfor meget kærlig og naturlig, da hun knælede på murstensgulvet for at omfavne barnet, og barnet med et barns beundring for alt, hvad der er ungt og smukt, kælede for den smukke dame.

"Hør nu, min gode, kære Betty," sagde mrs. Boffin, der håbede, at lejligheden var gunstig, og lagde sin hånd overtalende på hendes arm, "vi er kommet for at flytte Johnny fra denne hytte hen til et sted, hvor der kan blive sørget bedre for ham."

Øjeblikkelig og før der kunne blive sagt et ord til, sprang den gamle kone op med luende øjne og fo'r hen til døren med det syge barn.

"Bort fra mig, alle sammen!" udbrød hun vildt, "nu ser jeg, hvad I mener. Lad mig gå, alle sammen. Hellere vil jeg tage livet af drengen og mig selv!"

"Bliv, bliv!" sagde Rokesmith for at få hende rolig, "De forstår os ikke."

"Jeg forstår Dem kun alt for godt. Jeg kender det kun alt for vel. Jeg er flygtet for det i mange år. Nej! Hverken for mig eller for barnet, så længe der er vand nok i England til at skjule os."

Den skræk og skam, den heftige rædsel og modbydelighed, som opildnede det udtærede ansigt og gjorde det ganske afsindigt, ville have været et frygteligt syn, om de også kun havde vist sig hos en eneste gammel medskabning, men de

"dukker op" – som det hedder – hos andre medskabninger, og det temmelig hyppigt.

"Det har forfulgt mig hele mit liv. Men I skal ikke tage mig og mine i levende live!" udbrød gamle Betty. "Jeg er færdig med jer. Hellere ville jeg have stængt dør og vindue og være sultet ihjel, end jeg ville have ladet jer komme ind, hvis jeg havde vidst, hvorfor I var kommet!"

Da hun fik øje på mrs. Boffins ærlige ansigt, blev hun mildere stemt, og idet hun krøb sammen ved døren og bøjede sig over barnet for at tysse på det, sagde hun ydmygt: "Min frygt har måske bragt mig til at tage fejl. Har den, så sig det, og den gode Gud tilgive mig! Jeg får let denne frygt, ved jeg nok, og jeg er noget forstumlet i hovedet af at våge og sørge."

"Så, så," svarede mrs. Boffin, "nå, nå. Tal ikke mere om det, Betty. Det var en fejltagelse. Enhver af os kunne have gjort den i Deres sted og følt ligesom De."

"Gud velsigne Dem!" sagde den gamle kone og rakte hende hånden.

"Hør nu, Betty," fortsatte den kærlige, medlidende sjæl, idet hun venligt holdt Bettys hånd i sin, "hvad der virkelig var min mening, og hvad jeg burde have begyndt med at sige, hvis jeg havde været bare en lille smule forstandigere. Vi ønsker at bringe Johnny hen til et sted, hvor der ikke er andre end børn. Et sted, der særlig er indrettet for børn. Hvor de gode læger og sygevogtersker tilbringer hele deres liv med børn, ikke taler med andre end børn, ikke rører ved andre end børn, ikke trøster og helbreder andre end børn."

"Findes der virkelig et sådant sted?" spurgte den gamle.

"Ja, det forsikrer jeg Dem, og De skal selv få det at se. Var mit hjem et bedre sted for den kære dreng, ville jeg have bragt ham derhen, men det er det ikke."

"De må bringe ham," svarede Betty med et varmt kys på den trøstende hånd. "hvorhen De vil, gode dame. Jeg er ikke så hårdhjertet, at jeg ikke skulle tro Deres ansigt og stemme, og det vil jeg, så længe jeg kan se og høre."

Da denne sejr var vundet, skyndte Rokesmith sig at udnytte den, idet han så, hvor sørgeligt tiden var blevet spildt. Han sendte Sloppy efter vognen, fik barnet pakket omhyggelig ind, bad gamle Betty tage sin hat på, samlede legetøjet sammen for at få den lille fyr til at forstå, at hans skatte skulle følge med ham, og ordnede alt så hurtigt, at de var færdige til at køre, da vognen kom, så at de en minut derefter var undervejs. Sloppy lod de blive tilbage, og han lettede sit overlæssede bryst med rulning.

På børnehospitalet var den ædle gangster, Noas Ark, den gule fugl og gardeofficeren lige så velkomne som deres ejer, men lægen sagde afsides til Rokesmith: "Det burde være sket for flere dage siden. Det er for sent!"

De blev imidlertid alle ført op i et luftigt værelse, og der kom Johnny til sig selv efter en halvsøvn eller afmagt, eller hvad det nu var, for at se sig ligge i en lille, fredelig seng, med en forhøjning over sit bryst, hvor legetøjet allerede var opstillet for at glæde og opmuntre ham, mens gardeofficeren holdt vagt over det hele til omtrent lige så stor glæde for sit fædreland, som om han havde været på parade. Og ved hovedgærdet hang et malet billede, der var dejligt at se, og som forestillede ligesom en anden Johnny, der sad på knæet af en engel, som visselig

elskede små børn. Og hvilken vidunderlig ting at ligge og stirre på! Johnny var kommet ind blandt en flok småbørn, der alle lå i små fredelige senge – undtagen to, som spillede domino i små lænestole ved et lille bord tæt ved kaminen – og på alle de små senge var der små forhøjninger, hvorpå der fandtes dukkehuse, lodne hunde, der kunne give mekaniske bjæf fra sig, der ikke vare synderlig forskellige fra den kunstige stemme, som udgik fra den gule fugls mave, tinsoldater, sprællemænd, tetøj af træ og alverdens skatte.

Da Johnny i sin stille beundring mumlede noget, spurgte vågekonen ham, hvad det var, han sagde, og da det lod til, at han ønskede at vide, om alle disse var hans søskende, svarede hun ja. Det lod dernæst til, at han ønskede at vide, om Gud havde bragt dem alle sammen derhen, og da svarede hun atter ja. Derefter mærkede de, at han ønskede at vide, om de alle ville blive fri for smerte, og så svarede de ligeledes ja på dette spørgsmål og lod ham at forstå, at det også gjaldt ham selv.

Johnnys evner til at føre en samtale var, endog i sund tilstand, endnu så lidt udviklet, at de i hans sygdom for det meste indskrænkede sig til enstavelsesord, men han skulle vaskes og passes og have medicin, og skønt alt dette udførtes med en langt, langt mere øvet og let hånd end noget, der ellers var blevet gjort for ham i hans ublide og korte liv, ville det dog have smertet og plaget ham, hvis der ikke havde været en forbavsende omstændighed, som tog hele hans opmærksomhed fangen. Dette var intet mindre end synet på hans lille forhøjning af hele den levende skabning parvis på vejen til hans egen ark med elefanten i spidsen og fluen sluttende troppen med en generende følelse af sin egen ringhed. En ganske lille

broder, der lå i sengen ved siden af med et brækket ben, blev så henrykt over dette syn, at hans fryd forøgede dets trylleri, og så kom der ro og søvn.

"Nu mærker jeg, at De ikke er bange for at lade det søde barn blive her, Betty," hviskede mrs. Boffin.

"Nej, frue, med største glæde og taknemmelighed."

Derpå kyssede de ham og gik, og gamle Betty skulle komme igen tidligt næste morgen, og ingen andre end Rokesmith vidste, at lægen havde sagt: "For sent."

Da Rokesmith vidste det og vidste, at det senere ville være den gode kone, der havde været det eneste lys i den forladte, nu afdøde John Harmons barndom, kært, at han havde husket på det, besluttede han, at han om aftenen ville vende tilbage til Johnnys leje og høre, hvordan det gik ham.

De børn, Gud havde ført sammen, sov ikke alle, men alle lå stille. Fra seng til seng vandrede lette kvindefjed og et venligt ansigt i nattens tavshed. Et lille hoved kunne hist og her løfte sig op i det dæmpede lys for at blive kysset, når det venlige ansigt gik forbi – disse små patienter er så kærlige – og kunne da finde sig i at lægge sig til ro igen. Puslingen med det brækkede ben var urolig og gav sig, men vendte lidt efter sit ansigt om mod Johnnys seng for at styrke sig ved synet af arken og faldt så i søvn. Oven på de fleste senge stod legetøjet endnu opstillet, som da børnene havde lagt sig ned, og i dets uskyldige barokhed og planløse sammenhobning mindede det om børnenes drømme.

Også lægen kom ind for at se, hvordan Johnny havde det, og han og Rokesmith stod ved siden af hinanden og så medlidende ned på ham.

"Hvad er der, Johnny?" spurgte Rokesmith og lagde sin arm om det stakkels barn, idet det gjorde en anstrengelse.

"Han!" sagde den lille fyr. "Dem!"

Lægen, der var hurtig til at forstå børn, tog hesten, arken, den gule fugl og gardisten fra Johnnys seng og satte dem hen til hans nabo, puslingen med det brækkede ben.

Med et mat og dog glad smil og en bevægelse, som om han strakte sit lille legeme til hvile, løftede drengen sig op på den understøttende arm og sagde, idet han søgte Rokesmiths ansigt med sine læber: "Et kys til den smukke dame."

Efter nu at have bortgivet alt, hvad han havde at råde over, og ordnet sine sager her i denne verden, forlod Johnny den med disse ord.

10. En eftermand

Nogle af Hans Velærværdighed Frank Milveys embedsbrødre havde følt sig særdeles uhyggeligt til mode ved at skulle begrave de døde med alt for godt håb, men da Frank Milvey hældte til den tro, at der var en eller to andre ting af dem, ritualet pålagde dem, der egnede sig til at forurolige deres samvittigheder endnu mere, hvis de tænkte lige så meget på dem, tav han.

Hans Velærværdighed var virkelig en mand, der havde øje for mange sørgelige misvækster og vanskud i den vingård, hvori han arbejdede, og gav sig ikke mine af at have slugt alverdens visdom. Han lærte kun, at jo mere han selv vidste på sin indskrænkede menneskelige vis, desto bedre kunne han forestille sig, hvad alvidenheden måtte vide.

Skulle Frank have læst de ord, der foruroligede visse af hans brødre og gavnligt rørte utallige hjerter, i værre tilfælde end Johnnys, ville han derfor have gjort det i sin sjæls ydmyghed og medlidenhed, og da han læste dem over Johnny, tænkte han på sine egne seks børn, men ikke på sin fattigdom, og læste dem med fugtige øjne. Og meget alvorligt så han og hans kvikke lille kone, der havde hørt på ham, ned i graven og gik bort arm i arm.

Der var sorg i den aristokratiske bolig, og der var glæde i Løvhytten. Wegg tænkte, at hvis man søgte en forældreløs, så var han jo selv en sådan, og kunne man vel ønske sig en bedre? Og hvorfor ville man gå på opdagelse i Brentford efter forældreløse, som ingen krav havde på en og ingen ofre havde bragt, når man her havde en forældreløs lige ved hånden?

Wegg lo følgelig i skægget, da han hørte budskabet, ja, et vidne forsikrede senere, at han i Løvhyttens ensomhed stak sit træben ud fra sig og på balletmaner udførte en drillende eller triumferende pirouette på det ægte ben, han havde tilbage.

Rokesmiths adfærd mod mrs. Boffin var på denne tid snarere som et ungt menneskes mod hans moder end som en sekretærs mod hans principals kone. Den havde altid udmærket sig ved en stilfærdig, kærlig ærbødighed, der syntes at være opstået samme dag, som han havde tiltrådt sin tjeneste. Hvad der kunne være sært ved hendes klædedragt eller væsen, havde intet sært for ham. Hans ansigt havde undertiden røbet, at han i sit stille sind morede sig, når hun var til stede, men dog syntes det, som om den glæde, hendes elskværdige karakter og livsfriske natur voldte ham, havde kunnet udtrykke sig lige så naturligt i en tåre som i et smil. Sin fulde sympati med hendes indfald, at ville have en lille John Harmon, som hun kunne opfostre og værne om, havde han vist i ord og gerning, og nu, da dette kærlige indfald var glippet, omtalte han det med en mandig ømhed og agtelse, hvorfor hun ikke noksom kunne takke ham.

"Men jeg må takke Dem, mr. Rokesmith," sagde mrs. Boffin, "takke Dem hjerteligt. De holder af børn."

"Det gør vel alle, vil jeg håbe."

"Det burde de, men vi er jo ikke alle, som vi burde være, vel?"

"Nogle af os bøder på de øvriges mangler. De holdt meget af børn, har Boffin fortalt mig."

"Ikke en smule mere end han, men sådan er han nu altid, han tillægger mig alt, hvad der er godt. De taler så sørgmodigt, mr. Rokesmith."

"Gør jeg?"

"Jeg synes det. Har De haft mange søskende?"

Han rystede på hovedet.

"Var De da eneste barn?"

"Nej, der var et til, men det døde for længe siden."

"Lever Deres fader eller moder?"

"De er begge døde."

"Og Deres øvrige slægtninge?"

"De er alle døde, hvis jeg overhovedet har haft nogen, for jeg har aldrig hørt tale om dem."

På dette punkt af samtalen kom Bella ind med lette fjed, men standsede et øjeblik ved døren, i tvivl om, hvorvidt hun skulle blive eller gå igen, da hun blev forlegen ved at se, at ingen lagde mærke til hende.

"Bryd Dem nu ikke om en gammel kones snak," sagde mrs. Boffin, "men fortæl mig alt. Er De ganske vis på, at De aldrig har haft modgang i kærlighed?"

"Ganske vis. Hvorfor spørger De mig om det?"

"Jo, fordi der undertiden er noget nedslået i Deres væsen, som ikke passer til Deres alder. De kan vist næppe være tredive år?"

"Nej, endnu ikke."

Da Bella fandt det på høj tid at underrette dem om sin nærværelse, hostede hun her for at vække opmærksomhed, bad om forladelse og sagde, at hun ville gå, hvis hun forstyrrede dem i en forretningssag.

"Nej, gå ikke," svarede mrs. Boffin, "for vi skulle først til at tale om en forretningssag, og den vedkommer Dem lige så meget som mig, kære Bella, men jeg så gerne, at min Noddy rådslog med os. Vil en af Dem ikke være så god at kalde på ham?"

Rokesmith gik og kom straks efter tilbage med Boffin. Bella følte en uklar ængstelse med hensyn til genstanden for denne rådslagning, indtil mrs. Boffin åbenbarede den.

"Kom nu og sæt Dem hos mig, lille ven," sagde denne brave kone, idet hun satte sig på sin magelige plads på en bred sofa midt i stuen og tog Bella under armen, "og sæt du dig, Noddy, her, og De, mr. Rokesmith, der. Hvad jeg nu vil tale om, er dette: Mr. og mrs. Milvey har sendt mig en grumme venlig billet, som mr. Rokesmith nylig har læst højt for mig, da jeg ikke er god til at læse skrift, hvori de tilbyder at skaffe mig et andet, lille barn, som jeg kan opkalde og opdrage. Nå, det har bragt mig til at tænke."

"Og det går for hende som en dampmaskine," mumlede Boffin i en beundrende parentes, "når hun først begynder. Det er måske ikke så let at sætte hende i gang, men er hun kommet i gang, er hun en dampmaskine."

"Det har bragt mig til at tænke, siger jeg," gentog mrs. Boffin, der glædede sig hjerteligt over sin mands lovtale, "og jeg har tænkt på to ting. Først og fremmest er jeg blevet bange for at genoplive John Harmons navn, og jeg tror, at jeg ville bebrejde mig at have givet et andet kært barn det, hvis det atter viste sig uheldigt."

"Kan man," sagde Boffin med dyb alvor, idet han henstillede dette spørgsmål til sin sekretærs afgørelse, "kan man kalde dette overtro?"

"Det er en følelsessag for mrs. Boffin," svarede Rokesmith mildt. "Navnet har altid været uheldigt, og nu knytter dette ny sørgelige minde sig til det. Navnet er uddødt, hvorfor da genoplive det? Tør jeg spørge miss Wilfer, hvad hun mener?"

"Navnet har ikke været heldigt for mig," sagde Bella rødmende, "eller da i det mindste ikke, før det var skyld i, at jeg kom hertil – men det er ikke det, der for mig er hovedsagen. Da vi havde givet det stakkels barn navnet, og det stakkels barn viste sig så kærligt mod mig, tror jeg, at jeg kun nødtigt ville kalde et andet barn ved det. Jeg tror, at jeg ville have en følelse af, at navnet var blevet mig dyrebart, og jeg ikke havde ret til at bruge det på den måde."

"Er det også Deres mening?" spurgte Boffin, idet han studerede sekretærens ansigt og igen henvendte sig til ham.

"Jeg siger atter, at det er en følelsessag," svarede sekretæren, "og jeg finder miss Wilfers følelse meget smuk og kvindelig."

"Lad os nu høre din mening, Noddy," sagde mis. Boffin.

"Min mening, mutter, er din mening."

"Så," sagde mrs. Boffin, "er vi enige om ikke at genoplive John Harmons navn, men at lade det hvile i graven. Det er, som mr. Rokesmith siger, en følelsessag, men Gud, hvor mange ting er ikke følelsessager! Nå, og så kommer jeg til det andet, jeg har tænkt på. De, kære Bella og mr. Rokesmith, må vide, at da jeg første gang talte til min mand om at tage en lille forældreløs dreng i barns sted til minde om John Harmon, sagde jeg også til min mand, at det ville være trøsteligt at tænke sig, at den stakkels dreng ville få godt af Johns egne penge og blive værnet imod Johns egen forladthed."

"Hør, hør!" udbrød Boffin, "ja, det sagde hun. Dakaput!"

"Nej, ikke dakaput, kære Noddy, eftersom jeg har mere at sige. Jeg mente det sandelig lige så alvorligt, som jeg mener det endnu. Men den lille drengs død har bragt mig til for alvor at stille mig det spørgsmål, om jeg ikke var alt for opsat på at

glæde mig selv. Hvorfor søgte jeg ellers så ivrigt efter et smukt barn og efter et barn, der var ganske efter mit sind? Når jeg ville gøre noget godt, hvorfor gjorde jeg det da ikke for dets egen skyld uden at tænke på mine egne lyster og tilbøjeligheder?"

"Måske," sagde Bella, og måske sagde hun det med en lille smule ømtålighed, der hidrørte fra hendes tidligere underlige forhold til den myrdede, "måske ville De, når De genoplivede navnet, ikke have holdt af at give det til et barn, der interesserede Dem mindre end originalen! Han interesserede Dem jo meget."

"Ja, min pige," svarede mrs. Boffin og trykkede hende ind til sig, "det er nu så meget smukt af Dem at finde på den grund. Jeg vil håbe, at det kan have været tilfældet, og for en del tror jeg virkelig også, at det var tilfældet, men jeg er dog bange for, at det ikke var det eneste. Dog, det er der nu ikke mere tale om, da vi er færdige med navnet."

"Har gemt det som et minde," sagde Bella grublende.

"Meget bedre sagt, gemt det som et minde. Nu vel da, jeg har tænkt på, at hvis jeg tager mig af en forældreløs, skal det ikke være som en kæledægge og et legetøj for mig, men som et væsen, der skal hjælpes for dets egen skyld."

"Altså ikke smuk?" sagde Bella.

"Nej," svarede mrs. Boffin.

"Og heller ikke tiltalende?"

"Nej, det er ikke absolut nødvendigt. Det får blive, som det kan falde sig. Støder jeg på en god dreng, der måske har en eller anden ufuldkommenhed, men for resten er flittig og skikkelig og trænger til en hjælpsom hånd og er værdig til den, – og det er

min faste vilje ikke at være egenkærlig – så tager jeg mig af ham."

Her kom tjeneren ind og gik hen til Rokesmith, for hvem han undskyldende meldte den ubehagelige Sloppy.

De fire medlemmer af rådsforsamlingen så på hinanden og tav. "Skal jeg vise ham herind, frue?" spurgte Rokesmith.

"Ja," sagde mrs. Boffin, hvorpå tjeneren forsvandt, kom ind igen med Sloppy og trak sig indigneret tilbage.

Ved mrs. Boffins omsorg var Sloppy blevet iført et sæt sorte klæder, på hvilket skrædderen, ifølge Rokesmiths ordre, havde brugt den største kunsthåndværk for at skjule knapperne. Men skrædderkunstens kraftigste hjælpemidler havde ikke magtet at få bugt med Sloppys legemlige skrøbeligheder. Han stod nu derfor for rådsforsamlingen som en sand Argus i retning af knapper, skinnende, blinkende, strålende og tindrende fra hundrede af disse blanke metaløjne ad de blændede tilskuere. En eller anden hattemagers kunstsans havde forsynet ham med et vældigt hatteflor, der lå i læg bagtil fra pulden og ned til skyggen og endte i en sort bunke, der satte indbildningskraften i forlegenhed og trodsede fornuften. Nogle særlige evner, hvormed hans ben var udstyret, havde allerede halet hans blanke bukser op fra anklerne og poset dem for knæene, mens lignende egenskaber ved hans arme havde trukket hans ærmer bort fra hans håndled og bunket dem sammen ved hans albuer. Således udstafferet, og med et par ekstra prydelser i form af et par ganske små skøder på hans kjole og et gabende svælg ved hans bukselinning, stod Sloppy for dem.

"Nå, hvordan har Betty det, min ven?" spurgte mrs. Boffin ham.

"Jo tak, frue, hun har det ganske godt og sender sin hilsen og mange taksigelser for teen og de andre gode sager og vil gerne vide, hvordan familien lever."

"Er du lige kommet, Sloppy?"

"Ja jeg er, frue."

"Så har du vel endnu ikke fået middagsmad?"

"Nej, frue, men jeg får den nok, for jeg har ikke glemt Deres venlige ordre om, at jeg aldrig måtte gå uden at have fået et godt måltid med kød og øl og budding – nej, der var fire dele, for jeg talte dem. Da jeg fik dem: kød en, øl to, grøntsager tre. Og hvad var nu det fjerde? – Ah, budding, det var det fjerde!" Her lagde Sloppy hovedet tilbage, spærrede munden op og lo henrykt.

"Hvordan har de to stakkels små plejebørn det?"

"De slår dygtigt ud, frue, og kommer sig udmærket."

Mrs. Boffin så på de tre andre medlemmer af rådet og sagde derpå, idet hun vinkede med sin finger:

"Kom herhen, Sloppy. Kunne du have lyst til at spise til middag her hver dag?"

"Og få alle fire dele, frue? Å, frue!" Sloppy blev så rørt, at han klemte sin hat flad og trak sit ene ben sammen ved knæet.

"Ja, og kunne du have lyst til stadig at blive her, hvis du var flittig og skikkelig?"

"Å, frue! – Men mrs. Higden," sagde Sloppy, idet han dæmpede sin henrykkelse, trak sig tilbage og rystede på hovedet, "mrs. Higden går forud for alt. Ingen kan blive bedre imod mig, end hun har været. Og der må rulles for mrs. Higden. Hvad skulle der blive af hende, hvis der ikke blev rullet for hende?" Alene ved tanken om at mrs. Higden kunne blive

stedt i en sådan vande, blev Sloppys ansigt ganske blegt og røbede de pinefuldeste følelser.

"Du har fuldkommen ret, Sloppy," sagde mrs. Boffin, "og det være langt fra mig at sige dig imod. Det skal vi nok komme ud over. Og kan vi få nogen til at rulle for Betty Higden, skal du komme og blive her og blive sat i stand til at hjælpe hende på anden måde end ved at rulle."

"Og for den sags skyld," svarede den henrykte Sloppy, "kunne rulningen jo ske om natten, ikke sandt, frue? Jeg kunne være her om dagen og rulle om natten. Jeg trænger ikke til at sove. Eller om jeg også skulle trænge til en lille lur, kunne jeg jo tage mig den ved rulningen. Jeg har fået mig mangen en god lur, når jeg rullede."

I øjeblikkets taknemmelige tilskyndelse kyssede Sloppy mrs. Boffin på hånden og løsrev sig derpå fra denne brave kone for at få plads til sine følelser, lagde hovedet tilbage, spærrede munden vidt op og udstødte et ynkeligt hyl. Det gjorde hans hjertes ømhed ære, men tydede på, at han ved given lejlighed kunne forarge naboerne, så meget mere, som tjeneren kom ind og bad om forladelse, da han fik at vide, at der ikke var blevet kaldt på ham, men undskyldte sig med, "at han havde troet, at der var katte."

11. Nogle hjertesager

I sin lille embedsbolig med de små vinduer, der så ud som synåleøjne, og de små døre, der så ud som bind om skolebøger, holdt den lille miss Peecher flittigt øje med genstanden for sin stille kærlighed. Skønt Amor har ord for at være slået med blindhed, er han en årvågen skildvagt, og miss Peecher holdt ham stadig til at passe på Bradley Headstone, ikke fordi hun af naturen var tilbøjelig til at spionere eller overhovedet hemmelighedsfuld eller lumsk, men simpelt hen fordi hun elskede den ufølsomme Bradley med hele det forråd af naturlig og ukunstlet kærlighed, der ikke var blevet eksamineret og attesteret ud af hende. Havde hendes trofaste tavle ejet de samme skjulte egenskaber som sympatisk papir og den til den hørende griffel de samme skjulte egenskaber som usynligt blæk, ville mangan en lille afhandling, der egnede sig til at vække elevernes forbavselse være trængt igennem de tørre regnestykker i skoletiden under hendes barms varmende påvirkning. For uden for skoletiden, når hendes rolige fritid og rolige lille hus tilhørte hende selv, betroede miss Peecher ofte den tavse tavle en i tankerne udkastet skildring af, hvordan to skikkelser en balsamisk aften om skumringen kunne være blevet set i køkkenhaven omme på hjørnet, af hvilke den ene, en mandlig, bøjede sig over den anden, en kvindelig, med en lille, men tætbygget figur, og med dæmpet stemme udåndede de ord: "Emma Peecher, vil du være min?" hvorpå den kvindelige skikkelses hoved lagde sig på den mandlige skikkelses skulder, og nattergalene stemte op. Skønt uset og uanet af eleverne, gennemtrængte Bradley endog skoleøvelserne. Blev der hørt i

geografi, kom han flyvende triumferende ud fra Vesuv og Etna foran lavaen, kogtes uskadte i de varme kilder på Island og flød majestætisk ned ad Ganges og Nilen. Omtalte historien en mændenes konge, viste han sig i gråmelerede benklæder og med sin urkæde om halsen. Blev der skrevet efter forskrift, var de fleste af de pigebørn, der undervistes af miss Peecher, et halvt år forud for alle andre bogstaver i alfabetet med store B'er og H'er. Den af hende ledede hovedregning helligede sig ofte til at udstyre Bradley med en garderobe af fabelagtigt omfang, såsom fire snese og fire halstørklæder, to gros sølvure, fireoghalvfjerds sorte hatte og mange lignende overflødigheder, alt til dyre priser.

Den årvågne skildvagt, der dagligt benyttede lejligheden til at vende sine øjne mod Bradley, underrettede hende snart om, at Bradley var mere tankefuld, end han plejede at være, og mere tilbøjelig til at gå og drive med nedslået og tilbageholdent åsyn, som om han grublede over en vanskelighed, der ikke hørte til lektierne. Idet skildvagten lagde det ene sammen med det andet og henværte under rubrikken "dette" hans nuværende udseende og det fortrolige forhold til Charley Hexam og under rubrikken "hint" besøget hos hans søster, meddelte han miss Peecher sin stærke mistanke om, at det var søsteren, der stod bag ved det hele.

"Jeg gad vide," sagde miss Peecher, mens hun en eftermiddag, da skolen havde lukket, sad og affattede sin ugentlige indberetning, "hvad Hexams søster hedder?"

"Hun hedder Lizzie, frøken."

"Jeg tror næppe, at hun kan hedde Lizzie," svarede miss Peecher belærende, "er Lizzie et døbenavn?"

Mary Anne lagde sit sytøj fra sig, stod op, lagde sine hænder på ryggen, som om hun skulle høres, og svarede: "Nej, det er en forkortelse, miss Peecher."

"Hvem gav hende det navn?" begyndte miss Peecher allerede, ene og alene af vanens magt, men holdt inde, idet Mary Anne røbede en teologisk utålmodighed efter at udbryde i: "Hendes faddere," og sagde: "Jeg mener, af hvilket navn er det en forkortelse?"

"Elisabeth eller Elisa, miss Peecher."

"Rigtigt, Mary Anne. Om der har været Lizzi'er i den ældste, kristelige kirke, er såre tvivlsomt." Her blev hun overordentlig viis: "Når man altså vil tale korrekt, må man sige, at Hexams søster kaldes Lizzie, ikke, at hun hedder således. Må man ikke, Mary Anne?"

"Jo, miss Peecher."

"Og hvorfor," fortsatte miss Peecher, der nød sin lille gennemsigtige fiktion at foretage eksaminationen på en halvofficiel måde til bedste for Mary Anne og ikke for sig selv, "hvor bor denne unge kvinde, der kaldes, men ikke hedder Lizzie? Tænk dig vel om, før du svarer."

"I Church Street, Smith Square, ved Mill Bank, frøken."

"I Church Street, Smith Square, ved Mill Bank," gentog miss Peecher, som om hun i forvejen ejede den bog, hvori det stod skrevet, "ja netop. Og hvoraf lever denne unge kvinde? Giv dig tid!"

"Hun har en betroet plads hos en ekviperingshandler i City, frøken."

"Åh!" sagde miss Peecher, idet hun grublede over dette, men tilføjede blidt: "Ja, hos en ekviperingshandler i City, nå?"

"Og Charley –" fortsatte Mary Anne, men standsede, da miss Peecher så vist på hende.

"Jeg mener Hexam, miss Peecher."

"Det skulle jeg også mene, at du gjorde, Mary Anne. Det glæder mig at høre, at du gør det. Og Hexam?"

"Siger, at han slet ikke er fornøjet med sin søster, og at hans søster ikke vil lade sig lede af hans råd, men fremturer i at lade sig lede af en andens –"

"Der går mr. Headstone gennem haven!" udbrød miss Peecher og skottede forvirret til spejlet. "Du har svaret meget godt, Mary Anne, og begynder at vænne dig til at ordne dine tanker. Det vil komme dig til nytte."

Den forstandige Mary Anne tav og satte sig atter og syede og syede endnu, da skolelærerens skygge nærmede sig og varslede, at han kunne ventes hvert øjeblik.

"God aften, miss Peecher," sagde han, idet han fulgte bag efter skyggen og indtog dens plads.

"God aften, mr. Headstone. En stol, Mary Anne."

"Mange tak," sagde Bradley og satte sig, "det er kun et flygtigt besøg. Jeg så herind på min vej for at udbede mig en godhed af Dem som naboerske."

"Sagde De på Deres vej, mr. Headstone?"

"På min vej til – hvor jeg skal hen."

"Church Street, Smith Square, ved Mill Bank," opremsede miss Peecher i sine egne tanker.

"Charles Hexam er gået ud efter et par bøger, han skal bruge, og kommer sandsynligvis tilbage før jeg. Da vi således begge er ude og huset tomt, sagde jeg til ham, at jeg ville tage mig den

frihed at lade nøglen blive liggende her. Er De så god at tillade det?"

"Gerne. Går De Dem en aftentur?"

"Dels en aftentur og dels – dels et ærinde."

"Ærinde i Church Street, Smith Square, ved Mill Bank," gentog miss Peecher ved sig selv.

"Og nu," fortsatte Bradley og lagde sin gadedørsnøgle på bordet, "må jeg virkelig gå. Er der intet, jeg kan udrette for Dem, miss Peecher?"

"Mange tak, mr. Headstone. På hvilken kant?"

"Ad Westminster til."

"Mill Bank," gentog miss Peecher endnu en gang i sine egne tanker. "Nej tak, mr. Headstone, jeg vil ikke plage Dem med noget."

"Det er ingen plage."

"Ah!" svarede miss Peecher, skønt ikke højt, "men De kan nok volde mig plage." Og trods sit rolige væsen og rolige smil var han fuld af uro, da han gik.

Hun havde ret med hensyn til hans mål, for han styrede så lige en kurs efter dukkesyerskens hus, som hans forfædres visdom, således som denne åbenbarede sig i anlægget af de mellemliggende gader, ville tillade ham. Han gik med nedadbøjet hoved, der hamrede løs på en eneste fiks idé. Det havde været en urokkelig idé, siden han første gang havde fæstet sine øjne på hende. Det forekom ham, som om han havde undertrykt alt, hvad han havde kunnet undertrykke hos sig, som om han havde kuert alt, hvad han havde kunnet kue hos sig, og at den tid var kommet – kommet som et lyn – da han havde tabt al magt over sig selv. Kærlighed ved første øjekast er

et forslidt udtryk, der er blevet mere end tilstrækkeligt drøftet. Nok er det, at hos visse ulmende naturer som denne mands blusser denne lidenskab op i lys lue og gør samme fremgang som ild i en rasende storm, mens andre lidenskaber, hvis den ikke havde haft herredømmet, kunne være blevet holdt i ave, ligesom en mængde svage, uselvstændige naturer altid ligger stille hen, rede til at blive vanvittige over den første, den bedste gale idé – nu i almindelighed en form af begejstring for et eller andet, der aldrig er blevet gjort, eller, hvis det er blevet det, gjort af en anden – således kunne sådanne mindre almindelige naturer ligge stille hen i flere år, rede til i et nu at bryde ud i flamme.

Grundende gik skolelæreren sin gang, og i hans udtærede træk kunne man have læst, at han vidste, at han var blevet overvundet i en kamp. Ganske vist dvælede der i hans bryst en harmfuld skamfølelse ved at finde sig overvundet af denne lidenskab for Charleys søster, skønt han i det selvsamme øjeblik sammentrængte alle sine tanker på at bringe denne lidenskab til en lykkelig udgang.

Han gik ind til dukkesyersken, der sad alene ved sit arbejde. "Haha!" tænkte denne kloge unge person, "er det Dem? Jeg kender godt Deres gavtyvestreger og Deres uvaner."

"Hexams søster," sagde Bradley, "er nok ikke kommet hjem?"

"De er en sand heksemester," svarede Jenny.

"Med Deres tilladelse vil jeg vente, da jeg ønsker at tale med hende."

"Gør De? Sæt Dem ned. Jeg vil håbe, det er gensidigt."

Bradley skottede mistroisk til det kløgtige ansigt, der atter bøjede sig over arbejdet, og sagde for at overvinde enhver tvivl:

"Jeg håber, at De ikke dermed vil sige, at mit besøg er Hexams søster uvelkomment?"

"Så! Kald hende ikke således. Jeg tåler ikke, at De kalder hende således," svarede Jenny og affyrede en hel salve af utålmodige knips med fingrene, "for jeg kan ikke lide Hexam."

"Ikke det?"

"Nej." Hun slog krøller på næsen for at tilkendegive sit mishag. "Egenkærlig, tænker kun på sig selv. Således er det med jer alle."

"Så kan De altså heller ikke lide mig?"

"Så så," svarede hun med et smil og et skuldertræk, "jeg kender ikke synderlig til Dem."

"Men jeg ved ikke af, at det er sådan med os alle," sagde Bradley, idet han lidt krænket vendte tilbage til beskyldningen, "hvorfor siger De ikke, sådan er det med nogle af jer?"

"Fordi jeg mener jer alle sammen med undtagelse af Dem. Ha! Se nu denne dame i ansigtet. Det er den højvelbårne mrs. Sandhed i fuld galla."

Bradley skottede til den dukke, hun holdt i vejret, for at han skulle tage den i øjesyn – den havde hidtil ligget på sit ansigt på hendes bord, mens hun med nål og tråd havde syet kjolen fast på ryggen af den – og så fra den hen på hende.

"Jeg stiller den højvelbårne mrs. S. op på mit bord i dette hjørne mod væggen, for at hendes blå øjne kan skinne på Dem," vedblev hun og stillede dukken op, som hun havde sagt, idet hun gjorde to små udfald i luften efter ham med sin nål, som om hun stak ham i øjnene med den, "og jeg opfordrer Dem til i hendes påhør at sige, hvorfor De er kommet."

"For at tale med Hexams søster."

"Det er vel aldrig Deres alvor?" sagde hun og trak hagen i vejret, "men for hvis skyld?"

"For hendes egen."

"Å, mrs. S.," udbrød Jenny, "hører De ham?"

"For at tale hende til fornuft. For hendes egen skyld."

"Å, mrs. S.!" udbrød dukkesyersken.

"For hendes egen skyld," gentog Bradley, der blev varmere og varmere, "og for hendes broders, og som en fuldkommen uegennyttig person."

"Ja, mrs. S., siden det er kommet så vidt, ser vi os nødsaget til at vende Dem med ansigtet ind mod væggen." Næppe havde hun gjort det, før Lizzie Hexam kom og røbede sin overraskelse ved at se Bradley sidde der og Jenny true ad ham med sin lille knyttede hånd tæt foran sine øjne, mens den højvelbårne mrs. S. stod med ansigtet ind mod væggen.

"Her er en fuldkommen uegennyttig person, kære Lizzie!" sagde Jenny skælmisk, "der er kommet for at tale med Dem for Deres egen og Deres broders skyld. Husk vel på det. Der bør sikkert ikke være nogen tredje person til stede ved noget så ædelt og alvorligt. Vil De derfor hjælpe den tredje person ovenpå, vil den tredje person trække sig tilbage."

Lizzie tog den hånd, dukkesyersken havde udstrakt mod hende i den hensigt at blive hjulpet bort, men så kun på hende med et spørgende smil og rørte sig ikke.

"Den tredje person hinker så skrækkeligt, når hun skal hjælpe sig selv," sagde miss Wren, "fordi hendes ryg er så dårlig og hendes ben så svage, og hun kan derfor ikke trække sig tilbage med anstand, hvis De ikke vil hjælpe hende."

"Hun gør bedst i at blive, hvor hun er," svarede Lizzie idet hun slap hånden og lagde sin egen let på Jennys lokker. Derpå sagde hun til Bradley: "Fra Charley?"

Forlegen og med et stjålent, kejtet blik på hende rejste Bradley sig for at sætte en stol hen til hende og vendte derpå tilbage til sin egen.

"Strengt taget," sagde han, "kommer jeg fra Charley, eftersom jeg forlod ham for ganske kort siden, men jeg har intet ærinde fra Charley. Jeg kommer ganske af egen drift."

Støttende albuerne på sit bord og hagen på sine hænder, sad Jenny og iagttog ham med et årvågent sideblik. Lizzie sad ligeledes og iagttog ham på sin egen måde.

"Sagen er," begyndte Bradley med så tør en mund, at han havde nogen møje med at tale, og følelsen heraf gjorde hans væsen endnu mere frastødende og kejtet, "sandheden er, at Charley, der, så vidt jeg ved, ingen hemmeligheder har for mig, har fortalt den hele sag til mig."

Her standsede han, og Lizzie spurgte: "hvilken sag?"

"Jeg troede," svarede skolelæreren, idet han stjal sig til at kaste et nyt blik på hende og forgæves syntes at stræbe efter at fæstne det på hende – for han slog øjnene ned, da de mødte hendes, "at det ville være så overflødigt, at det næsten ville være næsvist at gå ind på en nærmere forklaring. Den sag, hvortil jeg hentydede, er, at De har forkastet Deres broders planer for Dem og foretrukket mr. – mr. Eugene Wrayburns – jeg tror, det er sådan, han hedder."

Han gav sig dette skin af ikke at være vis på navnet med et nyt uroligt blik på hende, der prellede af ligesom det forrige.

Da der intet blev sagt fra den anden side, måtte han begynde igen og begyndte med ny forlegenhed.

"Deres broders planer meddeltes mig, så såre han havde undfanget dem. Egentlig talt, udlod han sig for mig om dem, da han havde været her forrige gang – da vi gik hjem sammen, og jeg – jeg havde et frisk indtryk af at have set hans søster."

Der var måske ingen mening i dette, men den lille syerske tog her den ene af sine hænder bort fra sin hage og vendte grublende den højvelbårne mrs. S. med ansigtet om mod selskabet, hvorpå hun igen indtog sin forrige stilling.

"Jeg billigede hans tanke," sagde Bradley, mens hans urolige blik vandrede hen til dukken og uvilkårligt hvilede længere på denne, end det havde hvilet på Lizzie, "både fordi en sådan plan selvfølgelig burde udgå fra Deres broder, og fordi jeg håbede at kunne fremme den. Det ville have været mig usigelig kært, det ville have interesseret mig usigeligt at fremme den, og jeg må derfor tilstå, at da Deres broder blev skuffet, følte også jeg mig skuffet. Jeg ønsker at undgå enhver fortielse og reservation og tilstår derfor dette ganske ligefrem."

Han syntes at have fået mere mod ved at være kommet så langt. I ethvert tilfælde fortsatte han med langt større fasthed og eftertryk, skønt med en underlig tilbøjelighed til at presse sine tænder sammen og en påfaldende, fastskruende bevægelse med sin højre hånd inde i den indvendige flade af den knyttede venstre, som om han følte en legemlig smerte, men ikke ville skrigе.

"Jeg er en mand med stærke følelser og har taget mig denne skuffelse meget nær. Jeg viser ikke, hvad jeg føler. Nogle mennesker er nødt til som oftest at undertrykke det. Men

tilbage til Deres broder. Sagen er gået ham så nær til hjerte, at han i min overværelse har gjort Eugene Wrayburn forestillinger, men aldeles uden nytte, hvilket enhver, der ikke var blind for Eugene Wrayburns sande karakter, let kunne have sagt sig selv."

Han så atter på Lizzie, og denne gang var hans blik fast, og hans ansigtsfarve skiftede fra glødende rødt til hvidt, og fra hvidt atter til glødende rødt og derpå igen til en ligbleghed, som holdt sig i lang tid.

"Til sidst blev jeg enig med mig selv om at gå alene herhen og tale med Dem. Jeg kom alene herhen for at bønfalde Dem om at vende om på den vej, De har valgt og i stedet for at stole på en fremmed – en person, der har opført sig så højst uforskammet mod Deres broder og andre – at foretrække Deres broder og Deres broders ven."

Lizzie havde skiftet farve, og hendes ansigt udtrykte nu nogen harme, endnu mere uvilje, ja endog frygt, men hun svarede ham ganske roligt:

"Jeg tvivler ikke på, at Deres besøg er godt ment. De har vist Dem så god imod Charley, at jeg ikke har ret til at tvivle om det. Jeg har intet andet at sige Charley, end at jeg modtog den hjælp, han har så meget imod, før han havde lagt nogen plan for mig eller dog i hvert tilfælde, før jeg vidste noget om den. Denne hjælp blev tilbudt mig på en fin og hensynsfuld måde, og der var grunde, som havde vægt for mig og burde være lige så dyrebare for Charley som for mig. Mere har jeg ikke at sige Charley om denne sag."

Hans læber dirrede og åbnede sig, mens han fulgte denne tilsidesættelse af ham selv og denne indskrænkning af hendes ord til hendes broder.

"Var Charley kommet til mig," tog hun atter til orde, som om det var noget, der først nu faldt hende ind, "ville jeg have sagt ham, at Jenny og jeg finder, at vor lærerinde er meget duelig og tålmodig, og at hun gør sig megen umage med os, ja, så meget, at vi har sagt hende, at vi håber snart at kunne hjælpe os selv. Charley forstår sig på lærere, og jeg ville til hans beroligelse have sagt ham, at vor lærerinde er udgået fra et institut, som særlig lægger vægt på at uddanne lærerinder."

"Jeg ville gerne spørge Dem," sagde Bradley, idet han pressede sine ord langsomt ud, som om de kom fra et rustent maskineri, "hvis jeg kan gøre det uden at fornærme, om De ville have noget imod – nej, jeg vil gerne sige, hvis jeg kan gøre det uden at fornærme, at jeg ville ønske, at jeg havde fået lejlighed til at komme her med Deres broder og stille mine ringe evner og erfaring til Deres tjeneste."

"Tak, mr. Headstone."

"Men jeg er bange for," fortsatte han efter en pause, mens han hemmeligt knugede sædet på sin stol med den ene hånd, som om han ville knuge stolen i stumper og stykker, og mørkt iagttog hende, "at min beskedne hjælp ikke ville have fundet synderlig nåde for Deres øjne."

Hun svarede ikke, og den ulykkelige stakkel sad og kæmpede med sig selv i et anfald af kval og lidenskab, lidt efter tog han sit tørklæde op af lommen og tørrede pande og hænder med det.

"Jeg har endnu kun et at sige, men det er det vigtigste. Der er en grund, der taler mod denne sag, der er et personligt forhold i denne sag, som endnu ikke er blevet forklaret for Dem. Det kunne – jeg siger ikke, at det vil det – det kunne måske bringe Dem til at forandre Deres syn på den. Vil De have den godhed at

love, at denne sag må blive taget under overvejelse endnu en gang?"

"Med Charley, mr. Headstone?"

"Med – nu vel," svarede han og brød af, "ja, også med ham. Vil De have den godhed at love, at denne sag må blive drøftet endnu en gang under heldigere omstændigheder, før der bliver truffet en endelig afgørelse?"

"Jeg forstår ikke, hvad De mener, mr. Headstone," sagde Lizzie og rystede på hovedet.

"Indskrænk for øjeblikket," afbrød han hende, "min mening til, at den hele sag må blive forelagt for Dem ved en ny sammenkomst."

"Hvilken sag, mr. Headstone? Hvad mangler der endnu?"

"Det – det skal De få at vide ved den næste sammenkomst." Derpå sagde han, ligesom i et anfald af ustyrlig fortvivlelse: "Jeg – jeg kan ikke tale ud! Jeg tror, jeg er forhekset!" og derpå tilføjede han, næsten som om han tiggede om medynk: "God nat!"

Han strakte sin hånd ud, og idet hun med en åbenbar tøven, for ikke at sige uvilje, rørte ved den, gik der en sælsom skælven gennem ham, og hans ligblege ansigt fortrak sig ligesom af smerte. Og så var han borte.

Dukkesyersken blev siddende i samme stilling og så på døren, ad hvilken han var gået ud, indtil Lizzie skød hendes bord bort og satte sig ved siden af hende. Idet Jenny derpå så på Lizzie, ligesom hun før havde set på Bradley og døren, gav hun sig til at klapre med kæberne på den ejendommelige måde, som hun undertiden plejede, lagde sig med korslagte arme tilbage på sin stol og udtalte sig således:

"Hm! Hvis han – jeg mener naturligvis den person der, når tiden er kommet, melder sig for at fri til mig – skulle være sådant et menneske, kan han lige så godt spare sig ulejligheden. Han ville ikke du til at trave om og gøre nytte. Der ville gå ild i ham, og han ville springe i luften."

"Og dermed ville De blive fri for ham," sagde Lizzie, idet hun gik ind på hendes tankegang.

"Ikke så let. Han ville ikke springe alene i luften, men ville tage mig med sig. Jeg kender hans gavtyvestreger og uvaner."

"Mener De, at han kunne have lyst til at gøre Dem skade?" spurgte Lizzie.

"Måske ikke lyst til det, min pige, men der kunne lige så gerne være et krudtmagasin og tændte svovlstikker i værelset ved siden af."

"Det er en meget underlig mand," sagde Lizzie tankefuldt, "gid han var så underlig, at han ville holde sig for sig selv."

Da det, når de var alene om aftenen, var Lizzies regelmæssige arbejde at børste og glatte dukkesyerskens smukke, lyse hår, løsnede hun det bånd, som holdt det sammen, mens den lille syede, og det faldt nu i en smuk byge ned over de stakkels skuldre, der trængte så stærkt til en sådan forskønnende regn. "Nå, kære Lizzie," sagde Jenny, "lad os nu få os en passiar ved kaminen." Med disse ord løste hun sin venindes mørke hår, så at det ved dets egen tyngde faldt ned over hendes bryst i to rige strømme. Idet Jenny lod, som om hun sammenlignede farverne og beundrede forskellen, magede hun det således ved et par strøg med sine flinke hænder, at hun, idet hun lagde sin kind mod en af de mørke folder, syntes at blindes af sine egne tykke lokker for alt andet end ilden, mens

Lizzies fine smukke ansigt og pande uhindret viste sig i det dæmpede lys.

"Lad os," sagde Jenny, "tale om Eugene Wrayburn." Der var noget, som tindrede nede imellem det lyse hår, der hvilede på det mørke, og var det ikke en stjerne – hvad det ikke kunne være – var det et øje, og var det et øje, var dette Jenny Wrens øje, der var lige så klart og årvågent som hendes navnes, gærdesmutterns.

"Hvorfor om Wrayburn?" spurgte Lizzie.

"Af ingen bedre grund, end fordi jeg har lyst til det. Jeg gad vide, om han er rig."

"Nej, ikke rig."

"Fattig?"

"Det tror jeg – det vil sige af en gentleman at være."

"Åh, ja rigtigt! Ja, han er en gentleman. Ikke af vor slags, er han vel?"

En rysten på hovedet, en tankefuld rysten på hovedet og det sagte udtalte svar: "Ak nej, nej."

Dukkesyersken havde lagt en arm om sin venindes liv. Idet hun forandrede armens leje, benyttede hun listigt lejligheden til at puste sit eget hår bort, hvor det faldt ned over hendes ansigt, og da tindrede øjet dernede under de svagere skygger klarere og syntes at blive mere årvågent.

"Når *han* kommer, skal han ingen gentleman være. Er han det, skal han snart få lov til at pakke sig. Men han er ikke mr. Wrayburn, og *ham* har jeg ikke fanget. Jeg gad vide, om nogen har det, Lizzie?"

"Det er højst sandsynligt."

"Er det? Så gad jeg vide, hvem det er."

"Er det ikke meget sandsynligt, at en eller anden dame er blevet indtaget i ham, og at han kan elske hende?"

"Måske. Jeg ved det ikke. Hvordan ville De synes om ham, Lizzie, hvis De var en dame?"

"Jeg en dame!" gentog hun smilende, "det var et underligt indfald!"

"Ja, men lad os høre – bare for løjers skyld."

"Jeg en dame! Jeg, en fattig pige, som plejede at ro for stakkels fader på floden. Jeg, som havde roet stakkels fader ud og hjem den aften, jeg så ham for første gang. Jeg, som blev så bange, fordi han så på mig, at jeg rejste mig og gik ud!"

"Han så allerede på Dem den aften, skønt De ingen dame var!" tænkte miss Wren.

"Jeg – en dame!" fortsatte Lizzie med øjnene fæstede på ilden, "jeg, hvis stakkels faders minde ikke engang er rensset for uforskyldt skam og vanære, hvorfor han søger at rense det for mig! Jeg en dame!"

"Bare for løjers skyld," bad Jenny.

"Det er for meget, kære Jenny, alt for meget! Det kan min fantasi ikke udmale."

Idet den dæmpede ild spillede på hende, røbede den, at hun smilede sørgmodigt og åndsfraværende.

"Men nu har jeg lyst til det, og De må føje mig, Lizzie, fordi jeg, når alt kommer til alt, dog kun er en svagelig, lille stakkel og har haft en streng dag med mit uartige barn. Se på ilden, sådan som jeg så godt kan lide at høre Dem fortælle, at De plejede at gøre, mens De boede i det gamle, øde hus. Se ned i – hvad var det nu, De kaldte det, når De spæede Deres broder, som jeg ikke kan lide?"

"Hulningen nede i gløderne?"

"Ja, det er rigtigt! Der kan De finde en dame, ved jeg."

"Lettere, end jeg kan lave en af det stof, jeg selv er af."

Det tindrende øje så vist op, idet det grublende ansigt så tankefuldt nedad.

"Nå," sagde dukkesyersken, "har vi fundet vor dame?"

Lizzie nikkede og spurgte: "Skal hun være rig?"

"Det må hun helst være, da han er fattig."

"Hun er meget rig. Skal hun være smuk?"

"Det kan De selv være, Lizzie, så det bør hun også være."

"Hun er meget smuk."

"Hvad siger hun om ham?" spurgte Jenny sagte og iagttog ansigtet, der var vendt mod ilden.

"Hun er så glad over at være rig, for at han kan få pengene. Hun er så glad over at være smuk, for at han kan være stolt af hende. Hendes stakkels hjerte –"

"Nå! Hendes stakkels hjerte?" sagde Jenny.

"Hendes stakkels hjerte – tilhører ham med hele dets kærlighed og trofasthed. Hun ville med glæde dø med ham eller, hvad bedre er, dø for ham. Hun ved, at han har sine fejl, men hun tror, at de er opstået af, at han har været ligesom et udskud af mangel på noget at stole på, at bære omsorg for og tro godt om. Og hun siger, gør denne rige og smukke dame, som jeg ikke kan komme nær: "Sæt mig kun på den tomme plads, prøv kun på, hvor lidt jeg bryder mig om mig selv, se kun alle de ting, jeg vil gøre og tåle for din skyld, og jeg håber, at også du vil blive meget bedre, end du er ved mig, der er så meget ringere og næppe værd at tænke på ved siden af dig."

Alt som det mod ilden vendte ansigt var blevet begejstret og revet med af disse ord, havde den lille fjernet sit lyse hår med den hånd, hun havde fri, og stirrede på det med spændt opmærksomhed og ligesom med en slags uro. Nu, da Lizzie tav, lagde Jenny hovedet ned igen og sukkede: "Ak ve, ak ve!"

"Føler De smerter?" spurgte Lizzie, ligesom om hun vågnede.

"Ja, men ikke den gamle smerte. Læg mig ned. Gå ikke fra mig i aften. Luk døren af og bliv hos mig."

Og idet hun vendte ansigtet bort, sagde hun hviskende til sig selv: "Min Lizzie, min stakkels Lizzie! Å, mine velsignede børn, kom tilbage i de lange, lyse, skrå rækker! Men kom til hende, ikke til mig. Hun trænger mere til hjælp end jeg, mine velsignede børn!"

Hun havde rakt hænderne op med dette bedre og mere ophøjede udtryk, og nu vendte hun sig atter om og lagde dem om Lizzies hals og vuggede sig ved Lizzies bryst.

12. Flere rovfugle

Rogue Riderhood boede midt inde i Limehouse Hole imellem riggerne, maste-, åre- og blokkemagerne, bådebyggerne og sejlmagerne, ligesom i en slags skibsrums, der var fuldt af søfarende, af hvilke nogle ikke var bedre, nogle meget bedre og ingen meget værre end han. Skønt "Hullet" i det hele taget ikke var overdrevet kræsen i valget af sit selskab, var det dog temmelig tilbageholdent med hensyn til æren af at dyrke Rogues bekendtskab, gav ham hyppigere et koldt blik end en varm hånd og drak sjældent eller aldrig med ham, undtagen for hans penge. Ja, en del af Hullet sad endog inde med så megen almenånd og privat dyd, at ikke engang denne løftestang kunne få den til at indgå kammeratskab med en berygtet anklager. Men der var måske dog den mangel ved denne højsindede moralitet, at dens repræsentanter holdt et sanddru vidne for domstolene for at være den mest ukammeratlige og fordømmelige person næst efter et falsk.

Havde den af ham så ofte omtalte datter ikke været, ville Riderhood måske have fundet, at Hullet ikke var stort bedre end en grav med hensyn til de midler, det kunne yde ham til hans underhold, men miss Pleasant Riderhood havde en lille stilling og kundekreds i Limehouse Hole. Efter den mindst mulige målestok var hun upriviligeret pantelånerske og havde, hvad man kalder en "sættekælder", hvor hun udlånte små summer på små ejendele, der blev overdraget hende til sikkerhed. Skønt kun fireogtyve år gammel, havde Pleasant allerede på femte år drevet denne næringsvej, der var blevet åbnet af hendes afdøde moder, efter hvis dødelige afgang hun

havde brugt en hemmelig kapital af femten shillings til selv at drive den, idet denne kapitals tilværelse i en hovedpude havde været den sidste fortrolige meddelelse, den afdøde havde gjort hende, før hun var bukket under for en af snustobak og gin fremkaldt vattersottig tilstand, der både havde nedbrudt hendes åndsklarhed og hendes livskraft.

Hvorfor Pleasant var blevet døbt sådan, havde den afdøde mrs. Riderhood måske været i stand til at forklare og måske ikke, men datteren vidste intet om det. Pleasant hed hun nu en gang, og hun kunne ikke gøre for det. Hun var lige så lidt blevet taget på råd med om dette spørgsmål som om, hvorfor hun var kommet til disse jordiske egne for at få et navn. På samme måde havde hun, hvad man i daglig tale kalder et skelende blik – en arvelod efter hendes fader – hvilket hun måske ville have afslået at tage imod, hvis hun var blevet spurgt om sin mening. For øvrigt var hun ikke ligefrem grim, skønt hun var gnaven, mager og grå i huden og så dobbelt så gammel ud, som hun virkelig var.

Ligesom visse hunde har det i blodet eller er blevet afrettet til at pine og plage visse dyr til en vis grad, sådan havde Pleasant Riderhood – uden at sammenligningen dog skal være fornærmelig – det i blodet eller var blevet afrettet til inden for visse grænser at se på søfolk som sit bytte. Så hun et menneske i en blå trøje, slog hun, billedlig talt, straks sin klo i ham, og dog var hun i alting velovervejet, hverken ond eller ukærlig. For man bør vel huske på, hvordan mange ting burde opfattes efter hendes egen ulykkelige erfaring. Så Pleasant et bryllupsselskab på gaden, så hun kun et par folk, der løste en lovlig bevilling til at skændes og slås. Så hun en barnedåb, så hun kun en lille,

hedensk person, som fik et aldeles overflødigt navn, eftersom vedkommende i reglen ville blive tiltalt med et eller andet skældsord, mens den nævnte lille person ikke i mindste måde var velkommen hos nogen og blev sparket og puffet til side af alle og enhver, indtil den blev stor nok til at puffe andre til side. Så hun en begravelse, så hun en i pekuniær henseende ufrugtbar ceremoni i skikkelse af en sort maskerade, der med umådelig udgift skaffede deltagerne en forbigående fornemhed og repræsenterede det eneste egentlige selskab, den afdøde nogen sinde havde holdt. Så hun en levende fader, så hun en genpart af sin egen fader, der lige fra hendes barndom nu og da havde fået det indfald at opfylde sin pligt imod hende, hvilken pligt altid havde vist sig i form af en knyttet næve eller en læderrem og, når den opfyldtes, havde smertet hende. Alt vel overvejet, var Pleasant Riderhood derfor ikke så grumme, grumme slem, ja, hun havde endog et skær af romantik – af den slags romantik, som kunne liste sig ind i Limehouse Hole – og når hun en sommeraften stod med korslagte arme i sin butiksdør og fra den stinkende gade så op på himmelen, hvor solen var ved at gå ned, har hun måske haft tågede syner med fjerne øer i Sydhavet eller andetsteds, hvor det kunne være herligt at gå rundt med en åndsfælle i lunde af brødfrugttræer og vente på skibe fra civilisationens triste havne. For matroser, der kunne tages ved næsen, var et hovedvilkår for hendes Eden.

Det var ingen sommeraften, da hun kom ud i sin lille butiksdør, og en mand, der stod lige over for huset på den anden side af gaden, lagde mærke til hende. Det var en kold, skarp, blæsende aften, efter at det var blevet mørkt. Med de fleste af Hullets kvindelige indbyggere havde Pleasant den

ejendommelighed til fælles, at hendes hår var en pjusket knude, der altid faldt ned bagtil, og at hun aldrig kunne tage fat på noget, uden først at have snoet den op på dens plads. Da hun netop i dette øjeblik havde stillet sig på dørtærsklen for at se sig lidt om, trak hun sig på denne måde op med begge hænder. Og så fremherskende var denne skik, at når der var slagsmål eller opløb i Hullet, kunne man se damerne strømme til fra alle kanter og alle som en i færd med at sno deres baghår, og mange af dem have deres nakkekamme i munden.

Det var en ussel lille bod med et loft, som ethvert mandfolk kunne nå med sin hånd, kun lidt bedre end en kælder eller hule, med tre trin ned til den. Og dog så man i dens dårligt oplyste vindue indskriften: *Kosthus for Søfolk* mellem et par brogede tørklæder, en gammel pjækkert, nogle få, værdiløse ure og kompasser, en kardus tobak og to korslagte kridtpiber, en flaske valnøddesauce og nogle rædselsfulde sukkergodter – hvilke materielle goder, hvis man tør kalde dem så, tjente til skærmbret for sættekælderens hovedforretning.

Da manden fik øje på Pleasant, gik han så rask over gaden, at hun endnu trak sig op, da han stod foran hende.

"Er Deres fader hjemme?" spurgte han.

"Det tror jeg," svarede Pleasant og tog sine arme ned, "kom indenfor."

Det var et prøvende svar, da manden så ud til at være sømand, og Pleasant vidste, at hendes fader ikke var hjemme.

"Kom ind og sæt Dem ved kaminen," lød hendes gæstfri ord, "folk af Deres stand er altid velkomne her."

"Mange tak," sagde manden.

Han havde et væsen som en matros og et par hænder som en matros, med undtagelse af, at de var glatte. Pleasant havde et åbent øje for matroser og lagde lige så nøje mærke til hændernes farve og finhed, om de end var solbrændte, som til deres umiskendelige bøjelighed og smidighed, da han, idet han satte sig, slyngede sin venstre arm skødesløst over sit venstre ben lidt oven for knæet og den højre arm lige så skødesløst over armen på trælænestolen med hånden krummet, halvt åben og halvt lukket, som om den nys havde sluppet et tov.

"Ser De Dem måske om efter et logi?" spurgte Pleasant, idet hun stillede sig på sin iagttagelsespost på den ene side af kaminen.

"Jeg ved endnu ikke rigtig, hvad jeg vil gøre."

"De søger vel ikke en sættekælder?"

"Nej," sagde manden.

"Nej," indrømmede Pleasant, "dertil har De for gode klæder på kroppen. Men skulle De trænge til nogen af delene, så findes de begge her."

"Godt, godt," sagde manden og så sig om i stuen, "det ved jeg. Jeg har været her før."

"Pantsatte De noget, da De var her sidst?" spurgte Pleasant med tanken henvendt på kapital og renter.

"Nej." Manden rystede på hovedet.

"De har vist heller ikke haft logi her?"

"Nej." Manden rystede atter på hovedet.

"Hvad tog De Dem da for, da De var her sidst?" spurgte Pleasant, "jeg kan ikke huske Dem."

"Det er rimeligt nok. Jeg stod kun i døren en aften på det nederste trin derhenne – mens en kammerat af mig gik

indenfor for at tale med Deres fader. Jeg husker meget godt stedet." Og med disse ord så han sig nysgerrigt om.

"Er det længe siden?"

"Ja, det er en god tid siden. Det var, da jeg var kommet hjem fra min sidste rejse."

"Så har De altså ikke nylig været til søs?"

"Nej. Jeg har været syg siden den tid og haft arbejde i land."

"Det forklarer altså, hvorfor Deres hænder se ud, som de gør."

Manden overrumplede hende med et skarpt blik, et hurtigt smil og en forandring i sit væsen. "De er en god iagttager. Ja, det forklarer, hvorfor mine hænder se ud, som de gør."

Pleasant blev noget urolig over hans blik og så mistroisk på ham. Ikke alene var forandringen i hans væsen, skønt den var foregået så pludseligt, meget sindig, men hans tidligere væsen, som han nu atter påtog sig, havde et præg af skjult sikkerhed og overlegenhed, hvori der var noget truende.

"Bliver Deres fader længe borte?" spurgte han.

"Det skal jeg ikke kunne sige."

"Da De troede, at han var hjemme, skulle det synes, at han nylig var gået ud. Hvordan hænger det sammen?"

"Jeg troede, at han var kommet hjem," forklarede Pleasant.

"Å, De troede, at han var kommet hjem? Så har han altså været ude nogen tid. Hvordan hænger det sammen?"

"Jeg vil ikke narre Dem. Fader er ude på floden med sin båd."

"Og i lag med det gamle håndværk?"

"Jeg ved ikke, hvad De mener," sagde Pleasant og veg et skridt tilbage, "hvad i al verden vil De?"

"Jeg vil ingen skade gøre Deres fader. Jeg vil ikke sige, at jeg kunne, hvis jeg ville. Jeg vil tale med ham. Det er der da vel ikke

noget i? Der skal ikke blive holdt noget hemmeligt for Dem. De skal være til stede. Og rent ud sagt, miss Riderhood, der er intet at få ud af mig eller tjene ved mig. Jeg agter ikke at spendere sixpence hverken på sættekældereren eller på logiet eller på noget i Deres fag. Slå det ud af hovedet, så skulle vi nok komme ud af det med hinanden!"

"Men De er dog sømand?" indvendte Pleasant, som om det var tilstrækkeligt bevis for, at hun dog måtte kunne få noget ud af ham.

"Ja og nej. Jeg har været det og kan blive det igen, men De kan ikke bruge mig. Vil De tro mig på mit ord?"

Samtalen var kommet til et vendepunkt, som retfærdiggjorde, at Pleasants hår trillede ned. Det trillede altså ned, og mens hun snoede det op igen, så hun hen på manden. Idet hun optog et inventarium over hans grove sømandsklæder stykke for stykke, optog hun samtidig i dette inventarium en vældig kniv i en skede, der sad ved hans ene hofte, sådan at han let kunne komme til den med hånden, en bådsmandspibe, der hang om hans hals, og en kort, knortet knippel med blyklump på enden, der tittede ud ad en lomme i hans stortrøje. Han sad og så roligt på hende, men disse til dels synlige rekvisitter og en masse struttende hår og skæg, der havde samme farve som oppillet tovværk, gav ham et gruopvækkende udseende.

"Vil De ikke tro mig på mit ord?" spurgte han atter.

Pleasant svarede med et kort, stumt nik, hvilket han gengældte med et andet kort, stumt nik. Derpå rejste han sig og stillede sig med korslagte arme lige over for ilden og så af og til ned i den, mens hun ligeledes med korslagte arme støttede sig til kaminhylden.

"For at få ende på tiden, til Deres fader kommer, kan De fortælle mig, om søfolk nu ofte bliver plyndret og myrdet nede ved floden?"

"Nej," sagde Pleasant.

"Men dog en gang imellem?"

"Der høres undertiden klager over den slags. Men hvem ved, hvor mange af dem der er sande?"

"Det har De ret i. Der synes ikke at være nogen grund til det."

"Netop hvad jeg siger," sagde Pleasant, "hvad grund er der til det? Gud velsigne søfolkene, om de kunne holde på, hvad de har!"

"Meget rigtigt. Det er let nok at lokke pengene ud af lommen på dem uden vold."

"Ja naturligvis, og så tager de hyre igen og tjener flere. Og det bedste, de kunne gøre, er at tage hyre igen, så snart man kan få dem til det. De er aldrig så vel farne, som når de er om bord."

"Jeg vil sige Dem, hvorfor jeg spurgte," fortsatte gæsten og så op fra ilden, "jeg er selv engang blevet overfaldet på den måde og blev liggende som død."

"Nej virkelig. Hvor var det?"

"Det var," sagde manden med en grublende mine, idet han strøg sig om hagen med sin højre hånd og stak den anden ned i lommen i sin stortrøje, "det var et sted her i nærheden. Jeg tror ikke, at det kan have været et par hundrede skridt herfra."

"Var De drukken?" spurgte Pleasant.

"Jeg var forstumlet i hovedet, men ikke af ærlige drikkevarer. Jeg havde ikke drukket, må De vide. En mundfuld gjorde det."

Pleasant rystede alvorligt på hovedet, idet hun lod sig forstå med, at hun nok kendte denne fremgangsmåde, men

fuldstændig misbilligede den.

"En ærlig handel er en ting," sagde hun, "men dette her en anden ting. Ingen har ret til at tage Jack på den måde."

"Den opfattelse gør Dem ære," svarede manden med et uhyggeligt smil og tilføjede mumlende: "Så meget mere, som jeg ikke tror, at Deres fader deler den. – Ja, det gik mig ilde dengang. Jeg mistede alt og måtte, så svag jeg var, stride hårdt for mit liv."

"Fik De de pågældende straffet?" spurgte Pleasant.

"Der efterfulgte en frygtelig straf," sagde manden i en alvorligere tone, "men den var jeg ikke skyld i."

"Hvem da?" spurgte Pleasant.

Manden rakte sin pegefinger i vejret, hvorpå han langsomt tog hånden til sig og atter lagde sin hage til rette i den, mens han så på ilden. Pleasant holdt sit arvede øje fæstet på ham og følte sig mere og mere uhyggelig til mode. Hans væsen var så gådefuldt, så alvorligt, så fattet.

"Hvorom alting er," sagde hun, "så glæder det mig, at straffen kom, og det siger jeg åbent. Den ærlige handel lider derunder, når der bliver øvet voldsgerninger. Jeg har lige så meget imod vold over for søfolk, som søfolk selv kan have. Ærlig handel, plejede min moder at sige, men hverken plyndring eller overfald." I sin forretning ville Pleasant have taget – og gjorde det også, når hun kunne – tredive shillings om ugen for en kost, der ville have været dyrt betalt med fem, og hun drev sætteforretningen efter lignende billige grundsætninger, men dog havde hun en så øm samvittighed og så menneskekærlige følelser, at hun i det øjeblik, da hendes handelsbegreber blev

krænkede, blev sømandens forsvarer, endog mod sin fader, mod hvem hun ellers kun sjældent gjorde modstand.

Men her blev hun afbrudt af sin faders stemme, der forbitret udbrød: "Nå, du papegøje af en sladdertaske!" og ved at faderens hat blev udslynget tungt af hans hånd og traf hende i ansigtet. Vant, som Pleasant var, til den slags tilfældige udslag af hans faderlige pligtfølelse, tørrede hun kun ansigtet med sit hår, der naturligvis var trillet ned. Dette var også en skik, der var almindelig blandt damerne i Hullet, når de var blevet ophedet under en ordstrid eller nævekamp.

"Jeg vil lade mig skyde, om jeg tror, at sådan en papegøje af en sladdertaske som du nogen sinde har lært at snakke!" brummede Riderhood, idet han bukkede sig for at tage sin hat op og gjorde et udfald efter hende med sit hoved og sin højre albue, for han var umådelig forarget over, at hun havde talt om et så kildent emne som at plyndre søfolk og var desuden i slet humør. "Hvad står du nu og våser om? Har du ikke andet at gøre end at lægge armene over kors og sladde hele aftenen væk?"

"Lad hende være," bad manden, "hun talte kun med mig."

"Lade hende være, skal jeg?" svarede Riderhood og målte ham fra øverst til nederst, "ved De, at hun er min datter?"

"Ja."

"Og ved De ikke, at jeg ingen sladren og snakken tåler af min datter? Nej, og ingen sladren og snakken af noget menneske? Og hvem er De og hvad vil De?"

"Hvor kan jeg sige Dem det, før De tier stille?" svarede den anden barsk.

"Nå," sagde Riderhood lidt mere spagfærdig, "så vil jeg da tie for at høre, hvad De har at sige. Men kom nu ikke med sladder

og snak."

"Er De tørstig?" spurgte manden i den samme korte, barske tone efter at have gengældt hans blik.

"Ja naturligvis. Er jeg måske ikke altid tørstig?" sagde Riderhood, forbitret over et så dumt spørgsmål.

"Hvad vil De drikke?" spurgte manden.

"Sherry, hvis De har råd til det."

Manden stak hånden i lommen, tog en halv sovereign op af den og bad Pleasant have den godhed at hente en flaske, "men uoptrukket," tilføjede han med eftertryk og så på hendes fader.

"Jeg tør gøre min ed på," mumlede Riderhood, hvis træk langsomt formede sig til et mørkt smil, "at De kender rummelen. Kender jeg Dem? N-n-nej, jeg kender Dem ikke."

Manden svarede: "Nej, De kender mig ikke," og sådan stod de og så surt nok til hinanden, indtil Pleasant kom tilbage.

"Der står små glas på hylden," sagde Riderhood til sin datter, "giv mig det uden fod. Jeg tjener mit brød i mit ansigts sved, og det er godt nok til mig." Dette havde et skin af beskeden selvfornægtelse, men det viste sig snart, at der stak noget andet under. Sagen var nemlig den, at da det var umuligt at sætte glasset hen, så længe der var noget i det, og det måtte tømmes, hver gang der blev skænket i det, så Riderhood sådan sit snit til at drikke i et forhold af tre til en.

Med sit fortunatusbæger i hånden satte Riderhood sig på den ene side af bordet foran ilden, mens den fremmede satte sig på den anden. Pleasant tog plads på en stol mellem ham og kaminen. Baggrunden, der dannedes af tørklæder, trøjer, hatte og andre gamle sager, der var blevet "sat," havde lidt lighed med menneskelige tilhørere, i særdeleshed der, hvor der hang en

glinsende, sort klædning med en sydvest, som i høj grad lignede en klodset matros, der vendte ryggen til selskabet og var så nysgerrig efter at høre, at han ikke havde fået trøjen helt på, men var standset på halvvejen med skuldrene trukket op til ørene.

Gæsten holdt først flasken op mod skinnet af lyset og undersøgte derpå det øverste af proppen, og efter at have overbevist sig om, at den ikke var blevet rørt, tog han en rusten foldekniv op af sin brystlomme og trak proppen op med en proptrækker, der sad i knivskaftet. Da det var gjort, så han på proppen, skruede den af proptrækkeren, lagde hver for sig på bordet og tørrede flaskehalsen af indvendig med enden af sit i en matrosknode slåede halstørklæde. Alt sammen med største sindighed.

I begyndelsen havde Riderhood siddet og holdt sit glas uden fod ud fra sig i strakt arm for at få skænket i det, mens den yderst sindige fremmede syntes at være fordybet i sine forberedelser, men efterhånden tog han atter armen til sig og sænkede mere og mere sit glas, indtil han satte det omvendt på bordet. Under dette havde hans opmærksomhed fæstet sig på kniven, og da manden nu rakte flasken frem for at skænke rundt, rejste Riderhood sig, bøjede sig over bordet for at se nøjere på kniven og stirrede fra denne over på ham.

"Hvad er det?" spurgte manden.

"Jeg kender jo denne kniv!" sagde Riderhood.

"Ja, det undrer mig ikke, at De gør."

Han gjorde tegn til ham, at han skulle tage sit glas, og skænkede i det. Riderhood tømte det til sidste dråbe og begyndte igen.

"Denne hersens kniv –"

"Holdt," sagde manden roligt, "jeg var i færd med at drikke Deres datter til. Deres skål, miss Riderhood."

"Denne kniv har tilhørt en sømand ved navn George Radfoot."

"Det har den."

"Den sømand kendte jeg godt."

"Det gjorde De nok."

"Hvad er der blevet af ham?"

"Han er død, død på en afskyelig måde. Han så," sagde manden, "rædsom ud bagefter."

"Efter hvad?" spurgte Riderhood med en truende stirren.

"Efter at han var blevet dræbt."

"Dræbt? Hvem dræbte ham da?"

Manden svarede kun med et skuldertræk og skænkede i det fodløse glas, som Riderhood tømte, idet han så forbavset fra sin datter hen på gæsten.

"De vil da vel aldrig fortælle en ærlig mand –" havde han allerede begyndt, da hans blik i det samme fængsledes af den fremmedes stortrøje. Han bøjede sig over bordet for at tage den nærmere i øjesyn, rørte ved ærmet, smøgede opslaget op for at undersøge ærmeforet, uden at manden i sin fuldkomne ro lagde ham mindste hindring i vejen, og udbrød: "Det er min tro, at denne stortrøje også har tilhørt George Radfoot!"

"De har ret. Han havde den på den sidste gang, De så ham, og den sidste, De nogen sinde igen vil få ham at se – her i denne verden."

"Jeg tror, at De vil fortælle mig lige i mine øjne, at De slog ham ihjel!" udbrød Riderhood.

Manden svarede kun med et nyt skuldertræk og vist ikke spor af forvirring.

"Gid jeg må dø, om jeg kan blive klog på den karl!" sagde Riderhood. "Fortæl os noget om Dem selv. Sig noget, man kan forstå."

"Det skal jeg," svarede den anden, idet han bøjede sig ud over bordet og talte i en dæmpet, eftertrykkelig tone, "De er en stor løgner!"

Det ærlige vidne rejste sig og gjorde mine til at kaste sit glas i ansigtet på manden, men da denne frygtløs og halvt spøgende kun truede med fingeren ad ham, satte han sig ned igen og satte ligeledes glasset fra sig.

"Og da De gik hen til prokuratoren ovre i Temple med den opdigtede historie," sagde den fremmede med tirrende ro, "havde De måske stærk mistanke til en af Deres venner, som De nok ved. Jeg tror, at De havde det, må De vide."

"Jeg mistanke? Til hvilken af mine venner?"

"Sig mig igen, hvis var denne kniv?" spurgte manden.

"Den tilhørte – ham, jeg har nævnt," sagde Riderhood, idet han dumt undgik at udtale selve navnet.

"Sig mig igen, hvis var denne stortrøje?"

"Det klædningsstykke der tilhørte ligeledes og blev båret af – ham, jeg har nævnt," lød atter den matte, kæltringeagtige udflugt.

"Jeg har mistanke om, at De gav ham æren for gerningen og for, at han snildelig holdt sig skjult. Men for ham hørte der ikke megen snildhed til for at holde sig skjult. Nej, men hvis han kun et eneste øjeblik var kommet tilbage til Solens lys, så ville det have været et snildt stykke."

"Det er kommet vidt," brummede Riderhood, der sprang op, da han følte sig bragt i klemme, "når skrydere, der bærer døde menneskers klæder og er bevæbnet med døde menneskers knive, skulle kunne gå ind i huset til skikkelige, levende folk og komme med den slags beskyldninger uden mindste grund eller årsag! Hvorfor skulle jeg have haft mistanke til ham?"

"Fordi De kendte ham," svarede manden, "fordi han og De har været to alen af et stykke, og De kendte hans sande karakter. Fordi han den selvsamme aften, da mordet blev udført, kom herind, knap en time efter at han var gået fra borde nede i dokken og spurgte Dem, hvor han kunne få logi. Var der ikke en fremmed med ham?"

"Jeg vil gøre min saligheds ed på, at De ikke var med ham. De fører store ord i munden, men det ser temmelig sort ud for Dem selv, synes jeg. De giver mig skyld for, at George Radfoot forsvandt og ikke mere blev tænkt på. Hvad vil det sige om en matros? Halvhundrede af dem er jo ude af øje og ude af sind ti gange så længe som han, fordi de tager hyre under forskellige navne, deserterer på udrejsen og så videre og kommer dog hver dag for lyset igen, uden at der gøres noget væsen af det. Spørg min datter. De holdt jo faddersladder med hende, før jeg kom hjem. Hold nu en smule faddersladder med hende om det. De med Deres mistanke om min mistanke til ham! Vil De vide, hvilken mistanke jeg har til Dem? De fortæller mig, at George Radfoot blev dræbt. Jeg spørger Dem om, hvem der gjorde, det, og hvoraf De ved det. De har hans kniv og går med hans stortrøje. Jeg spørger, hvorfra har De fået dem? Ræk mig flasken!" Her syntes Riderhood at svæve i den dydige vildfarelse, at den var hans ejendom. "Og du," sagde han til sin

datter, idet han skænkede i glasset, "var det ikke, fordi det var synd at spille god sherry på dig, kastede jeg det i ansigtet på dig, fordi du har holdt faddersladder med dette menneske. Det er fra faddersladder, at fyre som han får deres mistanker, i stedet for at jeg får mine ved at bruge min fornuft, og fordi jeg er en ærlig mand, der sveder i sit ansigt, som det sig en ærlig mand hør og bør."

Her skænkede han atter i det fodløse bæger og stod og tyggede på den ene halvdel af dets indhold og så ned i den anden, mens han langsomt lod vinen løbe rundt i glasset.

"Nå, er De nu færdig?" spurgte den fremmede mand.

"Nej, jeg er ikke," svarede Riderhood, "langtfra. Jeg vil vide, hvordan George Radfoot kom af dage, og hvordan De er kommet til hans tøj."

"Om De også engang får det at vide, får De det dog ikke at vide nu."

"Og dernæst vil jeg vide, om De har i sinde at skyde skylden for dette hersens mord, som man kalder det –"

"Harmon-mordet, fader," sufflerede Pleasant.

"Ingen faddersladder!" brølede han til svar, "hold mund! Jeg vil vide, om De vil skyde skylden for denne forbrydelse på George Radfoot?"

"Om De også engang får det at vide, får De det dog ikke at vide nu."

"De har måske selv dræbt ham?" sagde Riderhood truende.

"Kun jeg," svarede manden og rystede alvorlig på hovedet, "kender hemmeligheden ved den forbrydelse. Kun jeg ved, at Deres sammenlavede historie umulig kan være sand. Kun jeg ved, at den må være løgn fra ende til anden, og at De også må

vide dette. Jeg er kommet her i aften for at sige Dem så meget af, hvad jeg ved, og ikke mere."

Idet Riderhood holdt sit skelende øje fæstet på sin gæst, tænkte han sig lidt om, skænkede derpå igen i sit glas og hældte indholdet i tre slurke i halsen.

"Luk butiksdøren," sagde han derpå til sin datter, idet han pludselig satte glasset fra sig, "drej nøglen om og bliv stående ved den! Når De ved alt dette," tilføjede han og stillede sig imellem døren og gæsten, "hvorfor har De så ikke henvendt dem til prokurator Lightwood?"

"Også det ved kun jeg," lød det kolde svar.

"Ved De ikke, at hvis De ikke har myrdet ham, er det, De siger, De kunne fortælle, fra fem til ti tusinde pund værd?"

"Det ved jeg meget godt, og når jeg gør krav på pengene, vil jeg dele dem med Dem."

Den ærlige mand tøvede og flyttede sig lidt længere bort fra døren og lidt nærmere hen til gæsten.

"Jeg ved det," gentog manden rolig, "lige så godt som jeg ved, at De og George Radfoot har været fælles om mere end én skammelig streg, og lige så godt som jeg ved, at De, Roger Riderhood, sammensvor Dem mod en uskyldig mand for blodpenges skyld. Og lige så godt ved jeg, at jeg kan – og det sværger jeg, at jeg vil – få Dem sat fast for begge dele og selv vidne imod Dem, hvis De trodser mig!"

"Trods ham ikke, fader!" udbrød Pleasant henne ved døren, "giv efter for ham! Bring dig ikke i mere forlegenhed!"

"Vil du holde din mund med din faddersladder, spørger jeg?" udbrød Riderhood, halvt ude af sig selv, hvorpå han i en forsonlig og krybende tone henvendte sig til gæsten. "Hør De

der! De har jo ikke engang sagt, hvad De forlanger af mig. Er det retfærdigt, er det Dem selv værdigt at tale om, at jeg skulle ville trodse Dem, før De har sagt, hvad De forlanger af mig?"

"Jeg forlanger ikke ret meget," sagde manden, "den beskyldning, De er fremkommet med, må ikke blive stående ved magt. Hvad der er gjort for blodpenges skyld, må fuldstændig kaldes tilbage."

"Godt, men – kammerat –"

"Kald mig ikke kammerat," sagde manden.

"Så kaptajn da. Mod kaptajn har De da intet at indvende? Det er en hæderlig titel, og De passer godt til den! Er manden ikke død, spørger jeg Dem? Er Gaffer ikke død?"

"Nu vel," svarede den anden utålmodig, "jo, han er død. Hvad så mere?"

"Kunne ord skade en død mand? Jeg spørger Dem bare."

"De kunne skade en død mands minde og hans efterlevende børn. Hvor mange børn havde denne mand?"

"Mener De Gaffer, kaptajn?"

"Om hvem taler vi ellers?" svarede den anden med en bevægelse med sin fod, som om Rogue Riderhood såvel legemligt som åndelig begyndte at krybe i støvet for ham, og han sparkede ham bort fra sig. "Jeg har hørt tale om en datter og en søn. Jeg vil have oplysning om det. Jeg spørger Deres datter. Jeg foretrækker at tale med hende. Hvor mange børn efterlod Hexam sig?"

Idet Pleasant så hen på sin fader for at bede om tilladelse til at tale, udbrød denne ærlige mand:

"Hvorfor i djævelens skind og ben svarer du ikke kaptajnen? Du kan føre sladder nok, når ingen har brug for din sladder, din

stridige tøjte!"

Efter denne opmuntring forklarede Pleasant, at der kun var Lizzie, den omtalte datter, og det unge menneske. Begge var meget agtværdige, tilføjede hun.

"Det er skrækkeligt, at der skal hvile en plet på dem," sagde gæsten, hvem denne tanke gjorde så urolig, at han rejste sig og gik op og ned ad gulvet, mens han mumlede: "Skrækkeligt! Uforudset? Hvordan kunne det forudses?" Derpå blev han stående og spurgte højt: "Hvor bor de?"

Pleasant forklarede, at datteren havde boet sammen med faderen, indtil han var kommet af dage ved en ulykkelig hændelse, og at hun straks efter havde forladt det kvarter af byen.

"Ja, det ved jeg," sagde manden, "da jeg har været på det sted, hvor de boede, dengang ligskuet blev holdt. Kan De ikke i al stilhed skaffe mig at vide, hvor hun nu bor?"

Det troede Pleasant, hun nok kunne. Hvor snart, troede hun? Om en dags tid. Gæsten sagde, at det var godt, og at han ville komme igen, idet han stolede på at hun ville skaffe den ønskede oplysning. Riderhood, der stiltiende havde hørt på denne samtale, henvendte sig nu ydmygt til kaptajnen.

"Hør, kaptajn, siden De har talt om mine uheldige ord med hensyn til Gaffer, så må De også huske på, at Gaffer altid var en stor slyngel, og at hans håndtering var en tyvagtig håndtering. I lige måde kan jeg, da jeg gik hen til de to gode herrer, prokurator Lightwood og den anden gode herre, med min angivelse, måske have været lidt vel ivrig for retfærdighedens sag eller med andre ord lidt vel ophidset af de følelser, som ægger et menneske til, når der er en skæppe fuld af penge at

hole, at få sin hånd ned i denne skæppe penge for hans families skyld. Desuden tror jeg, at de gode herrers vin var, jeg vil ikke sige forfalsket, men dog langt fra god for sundheden. Og der er endnu en ting at huske på, kaptajn. Holdt jeg fast på mine ord, efter at Gaffer var død, og sagde jeg dristigt til de to herrer: "Hør, De gode herrer, hvad jeg påstod, det påstår jeg endnu. Hvad der blev skrevet op, det siger jeg endnu?" Nej. Jeg siger frit og ligefrem – uden udflugter, forstår De, kaptajn! "Jeg kan have taget fejl, jeg har tænkt nærmere derover, det er måske ikke blevet skrevet rigtig op alt sammen, og før jeg vil sværge på hvert eneste ord, vil jeg forspilde Deres gode mening om mig." Og så vidt jeg ved," sluttede Riderhood for at vise, hvilken ærlig mand han var, "har jeg også virkelig forspildt flere personers gode mening om mig – og deriblandt også Deres, kaptajn, hvis jeg forstår Deres ord rigtigt – men det vil jeg hellere, end jeg vil gøre mig mensvoren. Så er det sammensværgelse, så kald mig en sammensvoren."

"De skal," sagde den fremmede uden at ænse dette foredrag synderligt, "underskrive en erklæring om, at det alt sammen var usandt, og den skal den stakkels pige have. Jeg skal tage den med, for at De kan underskrive den, når jeg kommer igen."

"Når kan jeg vente Dem, kaptajn?" spurgte Riderhood, idet han igen tvivlrådig stillede sig mellem ham og døren.

"Tidsnok for Dem. De har ikke nødig at være bange for, at jeg skal narre Dem."

"Kunne De ikke have lyst til at sige mig Deres navn, kaptajn?"

"Nej, slet ikke. Det har jeg ikke i sinde."

"Skal er et temmelig hårdt ord, kaptajn," sagde Riderhood, idet han trippede uroligt omkring mellem døren og ham, da

han nærmede sig, "når De siger, at et menneske *skal* underskrive et eller andet, kaptajn, behandler De ham på en noget overlegen måde. Synes De ikke selv?"

Manden blev stående og så vredt på ham.

"Fader, fader!" bønfuldt Pleasant ved døren, "lad være! Bring dig ikke i mere forlegenhed!"

"Lad mig tale ud, kaptajn! Alt, hvad jeg ville omtale, kaptajn, før De gik," sagde den krybende Riderhood og veg til side, "var Deres smukke ord om belønningen."

"Når jeg gør krav på den," sagde manden i en tone, som om han med rene ord havde tilføjet "din køter", "skal De få Deres part af den."

Idet han så vist på Riderhood, sagde han endnu en gang med dæmpet røst, men denne gang med en slags uhyggelig beundring for ham som en fuldendt slyngel: "Hvor De er en stor løgner!" – en kompliment, som han ledsagede med et par nik, idet han gik ud af butikken. Men til Pleasant sagde han venligt godnat.

Den ærlige mand blev stående næsten lammet, indtil det fodløse glas og den ikke helt tømte flaske vendte tilbage i hans tanker. Fra sine tanker førte han dem over i sine hænder og overførte således resten af vinen til sin mave. Da det var gjort, vågnede han til en klar opfattelse af, at den papegøje af en sladdertaske ene og alene var skyld i det forefaldne, og for altså ikke at forsømme sin pligt som fader kastede han et par støvler efter Pleasant, der dukkede sig for at undgå dem, hvorpå staklen gav sig til at græde og brugte sit hår til lommetørklæde.

13. En solo og en duet

Det blæste så stærkt, da den fremmede kom fra butiksdøren ud i mørket og snavset i Limehouse Hole, at han nær var blevet blæst ind ad den igen. Døre blev smækket voldsomt i, gadelygter flimrede eller blæstes ud, skilte svingedes frem og tilbage, og det af blæsten piskede rendestensvand fløj omkring i dråber som regn. Ligegyldig for vejret, og endog foretrækkende det for bedre vejr, da det bortjog folk fra gaderne, så manden sig om med et forskende blik.

"Så meget ved jeg," mumlede han, "jeg har ikke været her siden den aften, og jeg havde aldrig været her før den aften, men så meget genkender jeg. Jeg gad vide, hvilken vej vi gik, da vi kom ud af den butik. Vi drejede til højre, ligesom jeg har gjort, men mere kan jeg ikke huske. Gik vi igennem dette stræde eller ned ad den lille gyde?"

Han gjorde et forsøg med dem begge, men de forvirrede ham lige meget, og han vendte tilbage til det samme sted. "Jeg kan huske, at der var stukket stænger ud af de øverste vinduer, hvorpå der var hængt tøj til tørring, og jeg kan huske et simpelt værtshus, og at lyden af en violin og slæbende fødder kunne høres ned ad en gang, der hørte til huset. Men det samme findes både i strædet og i gyden, og i øvrigt kan jeg ikke huske andet end en mur, en mørk indgang, en trappe og et værelse."

Han prøvede på at gå i en anden retning, men uden større held. Der var alt for mange mure, mørke indgange, trapper og værelser. Som de fleste mennesker i en sådan forlegenhed gik han atter og atter i en cirkel og kom igen tilbage til det punkt, hvorfra han var gået ud.

"Dette ligner, hvad jeg har læst om undvigelser fra fængsler," sagde han, "hvor flygtningenes lille spor i natten altid synes at få skikkelsen af den store, runde verden, i hvilken de vandrer, som om det var en hemmelig lov."

Her ophørte han at være den mand med det hørfarvede hår og skæg, som Pleasant havde set på, og blev, med undtagelse af, at han stadig var indhyllet i en stortrøje, den borteblevne Julius Handford så lig, som aldrig noget menneske har været et andet her i verden. I et øjeblik, da en gunstig vind blæste ham ned til et ensomt sted, som den havde gjort ryddeligt for fodgængere, stak han det struttende hår og skæg ned i brystlommen i stortrøjen, men blev i samme øjeblik også til sekretæren, Boffins sekretær. Også John Rokesmith var den borteblevne Julius Handford så lig, som aldrig noget menneske har været det her i verden.

"Jeg har intet, der kan lede mig på sporet efter skuepladsen for min død," sagde han, "ikke fordi det gør noget til sagen, men da jeg har udsat mig for at blive røbet ved at vove mig herhen, kunne jeg dog nok have haft lyst til at opspore en del af vejen." Med disse sælsomme ord opgav han sin søgen og gik ud af Limehouse Hole og forbi Limehouse kirken. Ved den store gitterport til kirkegården blev han stående og så ind ad den. Han så op ad det høje tårn, der spøgelsesagtigt modstod blæsten, og omkring på de hvide ligsten, der havde lighed nok med de døde i deres ligklæder, og talte ni klokkeslag.

"Det er en følelse, som ikke ret mange dødelige kender," sagde han, "at se ind på en kirkegård en vild, stormfuld aften og vide med mig selv, at jeg ikke hører mere til de levende, end disse døde gør. Ja, at jeg ligger begravet et eller andet sted,

ligesom de ligger begravede her. Intet kan vænne mig til den. Et genfærd, der engang havde været et menneske, ville næppe kunne føle sig mere fremmed og forladt ved at vandre ukendt om blandt menneskene, end jeg føler mig.

Men dette er den fantastiske side af situationen. Den har også en materiel side, der er så vanskelig, at skønt jeg hver dag tænker på den, tænker jeg den dog aldrig helt ud. Nu vil jeg gøre det, mens jeg går hjem. Jeg ved, at jeg undgår det, som så mange, ja, måske de fleste undgår at tænke tanken helt ud, når de er i forlegenhed. Jeg vil prøve at være standhaftig. Skyd det ikke fra dig, John Harmon. Tænk tanken helt ud.

Da jeg rejste tilbage til England, lokket til det land, hvorom jeg kun havde de sørgeligste minder, af de meddelelser om min smukke arv, der nåede mig i udlandet, gøs jeg tilbage for min faders minde, gøs jeg tilbage for min faders penge og fattede mistanke om, at jeg ville blive sammenkoblet med en egennyttig hustru, mistanke om min faders hensigt med at påtvinge mig dette ægteskab, mistanke om, at jeg allerede begyndte at blive havesyg, mistanke om, at jeg ikke ville blive så taknemmelig, som jeg burde være, mod de to kære, ædle, retskafne venner, der havde været den eneste solstråle i mit og min ulykkelige søsters liv. Jeg kom tilbage, frygtsom, uenig med mig selv, bange for mig selv og alle her, uden at vide, at min faders rigdom nogen sinde havde voldet andet end ulykker. Stop nu, John Harmon, og tænk til bunds i sagen. Er det sådan? Jo netop.

Om bord gjorde George Radfoot tjeneste som tredje styrmand. Jeg kendte ikke noget til ham og fik først hans navn at vide otte dage, før vi sejlede, idet en af skibsmæglernes

kontorister tiltalte mig som "mr. Radfoot." Det var en dag, jeg var gået om bord for at se til mit lukaf, og mens jeg stod på dækket, kom kontoristen bagfra hen til mig, slog mig på skulderen og sagde: "Se engang her, mr. Radfoot," og pegede på nogle papirer, han havde i hånden. Og Radfoot fik først mit navn at vide ved, at en anden kontorist nogle dage efter, mens skibet lå i havnen, bagfra kom hen til ham, slog ham på skulderen og begyndte:

"Undskyld, mr. Harmon –" jeg tror, at vi lignede hinanden i højde og bygning – ellers ikke – og det ikke engang i nogen påfaldende grad, når vi var sammen og kunne sammenlignes.

Et par spøgefulde ord om disse fejltagelser bragte os til at tale med hinanden, og da det var varmt i vejret, og han skaffede mig et køligt lukaf på dækket ved siden af hans eget og havde gået i skole i Brüssel, ligesom jeg, og lært fransk, ligesom jeg, og havde en lille historie at fortælle om sig selv – kun Gud ved, hvor meget af den, der var sandt eller ikke – der lignede min – og da jeg også havde været sømand, blev vi fortrolige med hinanden, så meget mere, som han og alle om bord vidste af rygter, hvorfor jeg rejste til England. På denne måde fik han lidt efter lidt kundskab om min urolige sindsstemning og om, at jeg på dette tidspunkt var optaget af ønsket om at se min tilkommende hustru og danne mig en mening om hende, før hun fik at vide, hvem jeg var, og at jeg også ville sætte mrs. Boffin på prøve og på en glædelig måde overraske hende. Vi aftalte derfor, at vi ville anskaffe os almindelige matrosdragter – da han kunne vise mig vej i London – og drive om i Bella Wilfers kvarter for at se at møde hende og overlade resten til tilfældet og afvente, hvad der måtte komme ud deraf. Kom der

intet ud af det, ville jeg ikke være værre faren. Jeg ville kun have spildt lidt tid og kunne da fremstille mig for Lightwood. Er nu alle disse omstændigheder rigtige? Ja, fuldkommen rigtige.

Den fordel, han havde af alt dette, lå i, at jeg for en tid måtte forsvinde. Det kunne blive på et par dage, men forsvinde måtte jeg, så såre vi landede, da jeg ellers kunne blive genkendt og det hele mislykkes. Jeg gik derfor fra borde med min vadsæk i hånden – sådan som hovmesteren Potterson og min rejsefælle, Jacob Kibble, bagefter kunne mindes – og ventede på ham i mørket ved Limehouse kirke, der nu ligger bag ved mig.

Da jeg altid havde skyet Londons havn, kendte jeg kun kirken af, at han fra dækket havde vist mig dens spir. Måske kunne jeg, hvis det kunne nytte at prøve på det, genkalde mig den vej, jeg gik til den fra floden, men hvordan vi to kom fra den hen til Riderhoods butik, ved jeg ikke, lige så lidt som jeg ved, hvilke drejninger og vendinger vi gjorde, efter at vi havde forladt den. Uden al tvivl gik han ad krogveje for at udslette vort spor.

Dog, jeg vil vedblive at gennemtænke de faktiske omstændigheder uden at forvirre dem med mine egne spekulationer, og hvad gør det desuden nu til sagen, om han førte mig en lige eller en kroget vej? Sindig, John Harmon.

Havde jeg ringeste mistanke til ham, mens vi var inde hos Riderhood, og han gjorde denne kæltring nogle spørgsmål om de logihuse, hvor der var plads til os? Nej, slet ingen, før jeg bagefter fik tråden til det hele. Jeg tror, at han af Riderhood fik et papir med den medicin, eller hvad det nu var, som tog sans og samling fra mig, men jeg er langt fra vis på det. Alt, hvad jeg i aften trygt turde beskyldte ham for, var, at de i fællesskab havde gjort mange skurkestreger. Deres fortrolighed og det rygte, jeg

nu ved, Riderhood har, gjorde det ingenlunde voveligt, men jeg er ikke sikker i min sag med hensyn til medicinen. Når jeg husker på de omstændigheder, hvorpå jeg støtter min mistanke, er de kun to. Den ene er, at jeg husker, at han, da vi var kommet ud, flyttede et lille sammenlagt papir, som han ikke tidligere havde rørt ved, fra en lomme over i en anden, og den anden, at jeg nu ved, at Riderhood tidligere har været tiltalt for meddelagtighed i udplyndringen af en ulykkelig sømand, der var blevet forgivet.

Det er min overbevisning, at vi ikke kunne være gået en fjerdingvej fra den butik, før vi kom til muren, den mørke indgang, trappen og værelset. Aftenen var påfaldende mørk, og det regnede stærkt. Når jeg i tanken genkalder mig omstændighederne, hører jeg regnen plaske på stengulvet i gangen, som ikke var under tag. Værelset vendte ud til floden eller en dok eller en bugt, og det var ebbe. Da jeg indtil dette tidspunkt er sikker på tiden, ved jeg, at det må have været ebbe, men mens kaffen blev lavet, trak jeg gardinet – det var et mørkebrunt gardin – til side og kunne af genskinnet af de få lygter der i nærheden se, at de spejlede sig i ebbedynd.

Han havde haft et sæt klæder under armen i en sejldugspose, hvorimod jeg ingen andre klæder havde med end dem, jeg havde på kroppen, da jeg ville købe mig et sæt matrostøj. "De er meget våd, mr. Harmon," kan jeg endnu høre ham sige, "og jeg er ganske tør under denne gode, vandtætte stortrøje. Tag den og disse klæder her i posen, og når De prøver dem, vil De finde, at De passer lige så godt eller bedre til Deres plan i morgen som dem, De agter at købe. Mens De skifter, vil jeg skynde mig ud efter den varme kaffe." Da han kom tilbage, havde jeg hans

klæder på. En neger, der var iført en lærredstrøje, ligesom en hovmester, kom ind med ham og satte en bakke med den dampende kaffe på bordet uden at se på mig. Er alt dette aldeles nøjagtigt? Ja fuldkommen.

Nu kommer jeg til sygelige og forvirrede indtryk. De er så levende, at jeg stoler på dem, men der er mellemrum imellem dem, som jeg ikke ved noget om, og de er ikke forbundet med nogen forestilling om tiden.

Da jeg havde drukket noget kaffe, begyndte Radfoot at svulme umådeligt op i mine øjne, og der var noget, som drev mig til at fare løs på ham. Vi brødes tæt ved døren, og han slap fra mig, da jeg ikke vidste, hvor jeg skulle slå til, eftersom stuen løb rundt med mig, og det ligesom lynede med ildsluer imellem os. Jeg faldt, og mens jeg lå hjælpeløs på jorden, blev jeg trillet rundt med en fod og slæbt ved halsen ind i en krog. Jeg hørte folk tale sammen, blev trillet rundt med andre fødder og så en skikkelse, der lignede mig og havde mine klæder på, ligge på en seng. En stilhed, der for den sags skyld gerne kunne have varet i dage, uger, måneder eller år, afbrødes af et voldsomt slagsmål overalt i værelset. Jeg så en skikkelse, der lignede mig og havde min vadsæk i hånden, blive overfaldet. Jeg selv blev trådt under fode. Man snublede over mig. Jeg hørte lyden af slag og troede, at det var en skovhugger, der fældede et træ. Jeg kunne ikke have sagt, at mit navn var John Harmon, kunne ikke have tænkt mig det, vidste det ikke, men da jeg hørte slagene, tænkte jeg på skovhuggeren og hans økse og havde en uklar forestilling om, at jeg lå ude i en skov.

Er det endnu rigtigt? Endnu rigtigt, med undtagelse af, at jeg ikke kan udtrykke det for mig selv uden at bruge ordet jeg. Men

der var intet jeg. Jeg vidste ikke af noget jeg at sige.

Først efter at jeg var gledet igennem ligesom et rør, og der havde været en stærk larm og luen og bragen, ligesom af ild, kom jeg til den tanke: "Det er John Harmon, der drukner! Kæmp for dit liv, John Harmon! Bønfald Gud, John Harmon, og frels dig!" Jeg tror, at jeg råbte det højt i heftig smerte, og derpå forsvandt et tungt, rædsomt, uforklarligt noget, og det var mig, som kæmpede der alene i vandet.

Jeg var meget mat og svag, frygtelig overvældet af søvnighed og drev hurtigt af sted med strømmen. Når jeg så ud over det sorte vand, så jeg lysene fare forbi mig på de to flodbredder, som om de havde travlt med at komme af sted og lade mig dø i mørket. Ebben løb ud, men jeg vidste dengang hverken ud eller ind. Mens jeg med Guds hjælp styrede mig frem i den rivende strøm, fik jeg til sidst fat i en båd, der lå fortøjet mellem en række andre ved en bro, men jeg blev trukket ned under den og kom kun med nød og næppe levende op på den anden side.

Havde jeg været længe i vandet? Længe nok til at være blevet iskold om hjertet, men hvor længe ved jeg ikke. Dog var kulden barmhjertig, for det var den kolde i natteluft og regnen, der bragte mig til mig selv efter en afmagt på stenene på broen. Da jeg var krøbet hen til det værtshus, hvortil den hørte, troede folkene der naturligvis, at jeg var faldet i vandet i en rus, for jeg havde ingen forestilling om, hvor jeg var, og kunne ikke tale – fordi giften samtidig havde berøvet mig mit mæle – og jeg troede, at natten var den foregående nat, da det endnu var mørkt og regnede. Men der var gået fireogtyve timer til spilde for mig.

Jeg har ofte regnet efter, og jeg må have ligget to nætter i det værtshus. Lad mig engang se. Ja, jeg er sikker på, at det var, mens jeg lå i sengen der, at det faldt mig ind at udnytte den fare, jeg havde overstået, til at vække den tro, at jeg var forsvundet på en gådefuld måde, og til at udforske Bella. Skrækken for at vi skulle blive påtvunget hinanden og forevige den skæbne, der syntes at hvile over min faders rigdomme – den skæbne, at de kun skulle føre til ulykker – var for stærk for den moralske frygtsomhed, der skriver sig fra min barndom med min stakkels søster.

Ligesom jeg endnu i dette øjeblik ikke kan forstå, at den side af floden, hvor jeg kom til mig selv, var den modsatte side af den, hvor jeg blev overlistet, lige så lidt vil jeg nogen sinde kunne forstå det. Endog nu, da jeg går hjem og lader floden ligge bag mig, kan jeg ikke fatte, at den løber mellem mig og det sted, eller at vandet er, hvor det er. Men dette er ikke at tænke sagen til ende. Det er at gøre et spring ind i nutiden.

Jeg kunne ikke have gjort det, hvis pengene i det vandtætte bælte, jeg havde om livet, ikke havde været. Det var ingen stor formue, nogle og fyrre pund, for arvingen til hundrede og nogle tusinde! Men det var nok. Uden dem kunne jeg ikke have taget ind på hotellet eller lejet mig ind hos mrs. Wilfer.

Jeg havde opholdt mig en fjorten dages tid på det hotel den aften, da jeg så Radfoots lig på politistationen. Den nervøse rædsel, hvoraf jeg led som følge af giften, gør, at denne mellemtid synes meget længere, men det er den ikke. Lidelsen har siden tabt sig mere og mere og kun overfaldet mig i ny og næ, og jeg håber nu at være fri for den, men endog nu må jeg

undertiden tænke mig om, tvinge mig til at standse, før jeg taler, da jeg ellers ikke ville kunne sige, hvad jeg vil.

Atter skejer jeg ud fra at tænke sagen helt ud. Der er ikke så langt til enden, at jeg har nødig at lade mig friste til at bryde af. Frisk mod, derfor!

Jeg søgte hver dag i bladene efterretninger om, at jeg savnedes, men fandt ingen. Da jeg den aften gik mig en tur – jeg holdt mig nemlig inde, så længe det var lyst – så jeg en flok mennesker samlede om en i Whitehall opslået plakat. Den omtalte mig, John Harmon, som fundet død og lemlæstet i floden under højst mistænkelige omstændigheder, omtalte mine klæder og de i mine lommer fundne papirer og opgav, hvor mit lig kunne tages i øjesyn. Uden at tænke over, hvad jeg gjorde, styrtede jeg derhen og så med rædsel den død, jeg var undgået, for mine øjne i dens forfærdeligste skikkelse. Jeg følte den samme uforklarlige rædsel, som pinte mig, dengang det giftige stof endnu virkede stærkest, og opdagede, at Radfoot var blevet myrdet af ukendte hænder for de penges skyld, for hvis skyld han ville have myrdet mig, og at vi sandsynligvis begge var blevet kastet ud i floden fra det samme mørke sted, ud i den samme mørke, rivende strøm.

Den aften havde jeg nær røbet min hemmelighed, skønt jeg ingen havde mistænkt, ingen oplysninger kunne meddele og bogstavelig talt ikke vidste andet, end at den myrdede ikke var mig, men Radfoot. Den næste og den følgende dag syntes det, som om hele landet havde vedtaget, at jeg skulle være død. Ligskuet erklærede mig for død. Regeringen kundgjorde, at jeg var død, og jeg kunne ikke sidde fem minutter i min stue og lytte efter larmen udenfor, uden at jeg hørte, at jeg var død.

Sådan døde John Harmon, forsvandt Julius Handford, og John Rokesmith blev født. Det har i aften været John Rokesmiths hensigt at råde bod på en forurettelse, der er kommet ham for øre, gennem hvad der er blevet ham fortalt om Lightwoods snakken, men som han ikke kunne have tænkt sig mulig, og som det er hans pligt for enhver pris at afhjælpe. I denne hensigt vil han fremture, sådan som det er hans skyldighed.

Er det nu alt tænkt ud til enden? Alt sammen lige til nu? Intet forbigået? Nej, intet. Men længere frem i tiden? At tænke det igennem for fremtidens vedkommende er en vanskeligere, skønt langt mindre vidtløftig opgave end at tænke det igennem for fortidens vedkommende. John Harmon er død. Skal John Harmon komme til live igen?

Hvis ja, så hvorfor? Hvis nej, så hvorfor?

Lad os først tage ja, for at oplyse den menneskelige retfærdighed om en forbrydelse, udøvet af et menneske, som dens arm ikke kan nå, og som måske har en moder i live. For at oplyse den om en gang med stengulv, en trappe, et brunt vinduesgardin og en neger. For at komme til at eje min faders penge og med dem egennyttigt købe mig et dejligt væsen, som jeg elsker – jeg kan ikke gøre for det; fornuften har intet at gøre med det; jeg elsker hende trods fornuften – men som lige så gerne ville elske mig for min egen skyld, som hun ville elske tiggeren derhenne på hjørnet. Dette er en god brug af pengene og værdig de gamle misbrug af dem!

Lad os nu tage nej. De grunde, hvorfor John Harmon ikke skal komme til live igen? Fordi han uden modstand har ladet de kære, gamle, trofaste venner få formuen. Fordi han ser dem

glæde sig ved den, gøre god brug af den og udslette den gamle rust, der har samlet sig på pengene. Fordi de så godt som har adopteret Bella, fordi der er kærlighed nok i hendes natur og varme nok i hendes hjerte, til at det under heldige vilkår kan udvikle sig til noget varigt godt. Fordi hendes fejl er blevet næret på grund af den plads, hun havde fået i min faders testamente, og hun allerede begynder at blive bedre. Fordi hendes ægteskab med John Harmon, efter hvad jeg har hørt af hendes egen mund, ville være et skammeligt komediespil, som både hun og jeg altid måtte tænke på, og som ville nedsætte hende i hendes og mig i mine tanker og os begge i hinandens gensidigt. Fordi formuen, hvis John Harmon kommer til live og ikke gifter sig med hende, netop falder i de samme hænder, hvori den nu er. Hvad vil jeg? Som død har jeg fundet dem, der i mit levende live var mine sande venner, lige så oprigtige, kærlige og trofaste, som da jeg levede, mens de gør mindet om mig til en spore til gode gerninger, der gøres i mit navn. Som død har jeg set dem, i stedet for at de kunne have ladet hånt om mit navn og være skredet grådige hen over min grav til rigdom og gode dage, standse på vejen som enfoldige børn for at genkalde sig deres kærlighed til mig, da jeg var et stakkels, skræmt barn. Som død har jeg af den kvinde, der ville være blevet min hustru, hvis jeg havde levet, hørt den oprørende sandhed, at jeg kunne have købt hende, uden at hun havde brudt sig det mindste om mig, ligesom en sultan køber sig en slavinde.

Hvad jeg vil? Hvis de døde kunne vide, hvordan de levende opfører sig mod dem, hvem blandt de dødes herskere har da fundet en mere uegennyttig troskab på jorden end jeg? Er det

ikke nok for mig? Var jeg kommet tilbage, ville disse ædle mennesker have budt mig velkommen, grædt over mig, med glæde afstået alt til mig. Jeg kom ikke tilbage, og de er trådt i mit sted. Lad dem da blive der, og lad Bella blive der, hvor hun er.

Men hvordan skal jeg da bære mig ad? Sådan, at jeg fortsætter med at føre det samme stilfærdige sekretærliv og omhyggeligt undgår enhver mulighed for en genkendelse, indtil de er blevet mere fortrolige med deres forandrede kår, og den store sværm af bedragere har fundet sig et nyt bytte. Når den tid kommer, tør jeg håbe, at den orden, som jeg søger at indføre i alle deres sager, og som jeg hver dag skal gøre mig fornyet umage for at gøre dem fortrolige med, vil være blevet en så regelmæssigt arbejdende maskine, at de kan holde den i gang. Jeg ved, at jeg kun behøver at henvende mig til deres ædelmodighed for at opnå, hvad jeg ønsker. Når den rette tid er kommet, vil jeg kun udbede mig så meget, at det igen kan bringe mig ind på min tidligere livsbane. John Rokesmith skal da gå frem på den så tilfreds, han er i stand til. John Harmon skal ikke mere vende tilbage.

For at jeg ikke i en fjern fremtid skal have følelsen af, at Bella dog måske under visse forhold ville have taget mig for min egen skyld, hvis jeg havde spurgt hende lige ud, vil jeg lige ud stille hende dette spørgsmål og derved hæve det, jeg allerede kun alt for godt ved, over enhver tvivl. Nu er alt tænkt ud fra begyndelsen til enden, og jeg føler mig lettere om hjertet."

Så fordybet havde det levende-døde menneske været i denne enetale med sig selv, at han hverken havde lagt mærke til vejrr eller vej, men havde modstået vejret lige så instinktmæssigt,

som han havde fulgt vejen. Da han nu kom til en holdeplads i City, blev han stående tvivlrådig og vidste ikke, om han skulle gå lige hjem eller først tage hen til Boffins hus. Han lagde vejen om ad dette, idet han tænkte, at hans stortrøje, som han havde på armen, ville vække mindre opmærksomhed der, end hvis han bragte den til Holloway, da mrs. Wilfer og Lavinia var så nysgerrige som ravne med hensyn til enhver ting, den logerende havde i sit eje.

Da han kom derhen, hørte han, at Boffins var ude, men at Bella var inde i salen. Hun var blevet hjemme, da hun ikke havde følt sig rigtig vel, og havde om aftenen spurgt, om Rokesmith var på sit værelse.

"Hils miss Wilfer og sig hende, at nu er jeg her."

Hun sendte sin hilsen tilbage og lod spørge, om Rokesmith ikke, hvis det ikke var til for megen ulejlighed, ville have den godhed at komme ovenpå, før han gik hjem.

Det var ikke til for megen ulejlighed, og Rokesmith gik ovenpå.

Hvor var hun dog smuk! Gid dog den forhenværende John Harmons fader havde testamenteret sin søn sine penge uden noget vilkår, gid hans søn selv havde fundet denne yndige pige og haft den lykke at vinde hendes hjerte i bytte for sit!

"Du min Gud, er De ikke rask, mr. Rokesmith?"

"Jo fuldkommen, men det har gjort mig ondt at høre, at De ikke var vel."

"En ren bagatel. Jeg havde hovedpine – den er nu gået over – og følte mig ikke oplagt til at gå i det varme teater, og derfor blev jeg hjemme. Jeg spurgte Dem, om De ikke var rask, da De er så bleg."

"Er jeg? Jeg har haft meget at gøre i aften."

Hun sad på en lav sofa foran ilden ved en lille skinnende juvel af et bord med sin bog og sit arbejde foran sig. Ak, hvor forskelligt ville ikke den forhenværende John Harmons lod have været, hvis han havde haft det lykkelige privilegium at kunne tage plads på denne sofa, lægge sin arm om dette liv og sige: "Jeg håber, at tiden er faldet dig lang uden mig? Du ser jo ud som en sand husalf, min øjsten!"

Men da den nuværende John Rokesmith var så langt fjernet fra den forhenværende John Harmon, blev han stående i nogen afstand, en kort afstand i henseende til rum, men en lang afstand i henseende til adskillelse.

"Mr. Rokesmith," sagde Bella, idet hun tog sit arbejde og efterså det på alle kanter, "det har været mit ønske, når jeg fik lejlighed dertil, at sige Dem noget til forklaring af, hvorfor jeg var uartig imod Dem forleden dag. De har ikke ret til at tænke ondt om mig."

Det lille, skarpe blik, som hun halvt fornærmet, halvt koket kastede til ham, ville være blevet højligt beundret af den forhenværende John Harmon.

"De ved ikke, hvor gode tanker jeg har om Dem, miss Wilfer."

"De må rigtignok have meget høje tanker om mig, når De tror, at jeg i medgangens dage glemmer og forsømmer mit fordums hjem."

"Tror jeg det?"

"I det mindste troede De det."

"Jeg tog mig den frihed at minde Dem om en lille forsømmelse, hvori De havde gjort Dem skyldig i – Dem selv uafvidende – og ganske naturligt. Andet var det ikke."

"Og jeg tillader mig at spørge Dem, mr. Rokesmith, hvorfor De tog Dem denne frihed? Jeg håber, at der intet fornærmeligt er i denne talemåde. De husker nok, at De selv brugte den."

"Fordi jeg nærer en sand, dyb, varm interesse for Dem. Fordi jeg altid ønsker at se Dem fra Deres fordelagtigste side. Fordi – skal jeg blive ved?"

"Nej," sagde Bella med glødende ansigt, "De har sagt mere end nok. Jeg beder Dem ikke at blive ved. Hvis De har mindste gnist af ædelmodighed eller æresfølelse, siger De ikke mere."

Havde den forhenværende John Harmon set det stolte ansigt med de nedslagne øjne, og hvordan det hurtige åndedragt bevægede det blanke, brune hår i dets fald ned over den smukke hals, ville han sandsynligvis have blevet ved at tie.

"Jeg ønsker at tale med Dem," sagde Bella, "en gang for alle, men jeg ved ikke, hvordan jeg skal bære mig ad. Jeg har siddet her hele aftenen og ønsket at tale med Dem, fast på at tale med Dem og følt, at jeg måtte tale med Dem. Giv mig tid et øjeblik."

Han vedblev at tie, og hun vedblev at sidde med bortvendt ansigt, men rørte sig dog af og til lidt, som om hun ville vende sig om og tale. Omsider gjorde hun det også.

"De kender min stilling både her og hjemme. Jeg må selv tale med Dem, da der ikke er nogen blandt mine omgivelser, som jeg kunne bede derom. Det er ikke ædelmodigt, ikke hæderligt af Dem at opføre Dem imod mig, som De gør."

"Er det uædelmodigt eller uhæderligt at være indtaget i Dem, henrevet af Dem?"

"Uforskammet!" sagde Bella.

John Harmon ville måske have fundet dette afvisende ord temmelig hånligt og hovmodigt.

"Nu føler jeg, at det er min pligt at blive ved," sagde sekretæren, "om ikke for andet, så for at forsvare og forklare mig. Jeg håber, miss Wilfer, at det ikke er utilgiveligt, ikke engang af mig, at aflægge en oprigtig tilståelse om en oprigtig kærlighed til Dem?"

"Jeg må udbede mig," sagde Bella og tog sin tilflugt til en slags harme, "ikke at blive taget i forhør. De må undskylde, at jeg ikke vil lade mig krydsforhøre."

"Å, miss Wilfer, dette er næppe smukt af Dem. Jeg spørger ikke om andet end det, hvortil Deres eget eftertryk giver mig ret. Imidlertid lader jeg endog dette spørgsmål fare, men hvad jeg har sagt, står jeg ved. Jeg kan ikke tilbagekalde tilståelsen om min oprigtige og dybe følelse for Dem, og jeg tilbagekalder den ikke."

"Jeg afviser den," sagde Bella.

"Jeg måtte være blind og døv, hvis jeg ikke havde ventet dette svar. Tilgiv min fornærmelse, da den selv medfører sin straf."

"Hvilken straf?" spurgte Bella.

"Er min nuværende kval ingen straf? Men undskyld mig. Det var ikke min hensigt at krydsforhøre Dem igen."

"De misbruger et overilet ord af mig," sagde Bella med et lille stik af selvbekendelse, "til at lade mig synes – jeg ved ikke hvad. Jeg talte uden overlæg, da jeg brugte det. Var det urigtigt, gør det mig ondt, men De gentager det med overlæg, og det synes mig, at det i det mindste ikke er bedre. I øvrigt udbeder jeg mig, mr. Rokesmith, at det må være en afgjort sag, at dette her er forbi mellem os, nu og for stedse."

"Nu og for stedse," gentog han.

"Ja. Jeg bønfaller Dem om," fortsatte Bella med stigende heftighed, "ikke at forfølge mig mere. Jeg bønfaller Dem om ikke at misbruge Deres stilling her i huset til at gøre min her pinlig og ubehagelig. Jeg bønfaller Dem, om at aflægge den vane at gøre Deres ilde anbragte opmærksomheder lige så tydelige for mrs. Boffin som for mig."

"Har jeg gjort det?"

"Det skulle jeg mene," svarede Bella, "i det mindste er det ikke Deres skyld, hvis De ikke har gjort det."

"Jeg håber, at dette må være et fejlagtigt indtryk, og det ville gøre mig meget ondt at give Dem grund til det, men det tror jeg ikke. For fremtiden har De ikke nødig at være bange. Det er forbi."

"Jeg føler mig meget lettet ved at høre dette. Jeg har helt andre udsigter i livet, og hvorfor skulle De forspilde Deres?"

"Mine udsigter?" sagde sekretæren, "mit liv!"

Hans påfaldende tone bragte Bella til at skotte til det påfaldende smil, hvormed han havde sagt disse ord. Det var forsvundet, da han atter så på hende. "Undskyld mig, miss Wilfer," fortsatte han, da deres øjne mødtes, "men De har brugt nogle hårde ord, hvortil De uden tvivl tror at have en grund, som jeg ikke fatter. Uædelmodig og uhæderlig. Hvori?"

"Jeg vil helst være fri for at blive spurgt," sagde Bella, idet hun stolt slog øjnene ned.

"Og jeg helst være fri for at spørge, men spørgsmålet påhviler mig som pligt. Vær så venlig at, forklare Dem – eller, om ikke venlig, så retfærdig da?"

"Åh," sagde Bella og vendte sine øjne op mod hans, "er det ædelmodigt og hæderligt at bruge den indflydelse, som mr. og

mrs. Boffins yndest for Dem og Deres dygtighed i Deres stilling skaffer Dem, imod mig?"

"Imod Dem?"

"Er det ædelmodigt og hæderligt at udklække en plan om lidt efter lidt at få dem til at lægge deres indflydelse i vægtskålen til fordel for et frieri, der, som jeg har vist Dem, er mig imod, og som jeg herved på det bestemteste afviser?"

John Harmon kunne have fundet sig i en hel del, men en mistanke som denne ville have skåret ham i hjertet.

"Ville det være ædelmodigt og hæderligt at tiltræde Deres plads her – hvis De har gjort det, for jeg ved ikke, om De har gjort det, og vil heller ikke håbe det – fordi De håbede eller vidste forud, at jeg ville komme her i huset, og spekulerede i at udnytte denne fordel."

"Denne lave og grusomme fordel."

"Ja," indrømmede Bella.

Sekretæren tav lidt og sagde derpå kun: "De tager aldeles fejl, miss Wilfer, underlig fejl, men dog kan jeg ikke sige, at skylden er Deres. Har jeg fortjent bedre af Dem, så ved De det ikke."

"I det mindste," svarede Bella, hvis tidligere bitre stemning fik mere og mere magt over hende, "kender De sammenhængen med, at jeg overhovedet er kommet her i huset. Jeg har hørt mr. Boffin sige, at De kender det testamente til punkt og prikke og er fuldkommen inde i alle hans affærer. Var det ikke nok, at jeg var blevet testamenteret bort, ligesom en hest, en hund eller en fugl? Skulle De også begynde at disponere over mig i Deres tanker og spekulere i mig, så såre jeg ikke længere var genstand for byens sladder og latter? Skal jeg da altid handles med som herreløst gods?"

"Tro mig," sagde sekretæren, "De tager forunderligt fejl."

"Det ville være mig kært at vide hvordan."

"Det får De næppe nogen sinde at vide. Jeg skal naturligvis omhyggeligt skjule ethvert spor af denne samtale for mr. og mrs. Boffin, så længe jeg bliver her, og De kan være sikker på, at det, De har beklaget Dem over, er forbi."

"Så glæder det mig, at jeg har talt, mr. Rokesmith. Det har været pinligt og vanskeligt, men nu er det gjort. Har jeg krænket Dem, håber jeg, at De vil tilgive mig. Jeg er uerfaren og heftig og er blevet lidt forkælet, men jeg er sandelig ikke så slem, som jeg synes, eller som De holder mig for."

Da Bella havde sagt dette, gik han, og nu begyndte hun at formildes på sin lunefulde og ustadige måde.

Da hun var blevet alene, lagde hun sig tilbage på sofaen og sagde: "Jeg vidste ikke af, at den yndige unge dame var en sådan drage!" Med disse ord rejste hun sig, så sig i spejlet og sagde til sit billede: "Du er jo ganske opsvulmet i ansigtet, du lille nar!" Derpå gik hun utålmodigt op og ned ad gulvet og sagde: "Gid fader var her, for at jeg kunne snakke med ham om et godt giftermål! Men det er dog bedst, at han er, hvor han er, den kære stakkel, for jeg ved, at jeg ville rykke ham i håret, hvis han var her." Til sidst kastede hun sit arbejde langt bort og sin bog bagefter og satte sig ned og nynnede en melodi og nynnede den falsk og ærgrede sig over den.

Og John Rokesmith, hvad gjorde han?

Han gik ned til sit værelse og begravede John Harmon mange flere favne dybt. Han tog sin hat og gik ud, og mens han gik, hobede han den ene dyng jord efter den anden op på John Harmons grav. Hans vandring førte ham først hjem ved daggry,

og så travlt havde han haft hele natten med at kaste det ene bjerg af jord oven på det andet på John Harmons grav, at denne nu lå begravet under en hel alpekæde, og endnu dyngede graver Rokesmith bjerg på bjerg oven på ham, lettende sit arbejde med det omkvæd: "Skjul ham, knus ham, hold ham nede!"

14. Viljestyrke

Graverarbejdet egnede sig ikke til at fremkalde nogen tryk søvn, men ud på morgenstunden fik Rokesmith dog en afbrudt hvile og rejste sig, styrket i sit forsæt. Nu var alt afgjort. Intet genfærd skulle forstyrre mr. og mrs. Boffins ro. Usynligt og målløst ville genfærdet endnu en kort tid blive i sin tidligere tilværelsestilstand og ville derpå ophøre at besøge de steder, hvor det ikke havde hjemme.

Han gennemgik det hele endnu en gang. I den tilstand, han var kommet i, var han hensunken, som så mangt et menneske hensynker i så mangan en tilstand, uden at lægge mærke til dens enkelte omstændigheders samvirkende magt. Da han i den mistro, der var blevet avlet af hans ulykkelige barndom, og den skadelige indflydelse, som hans fader og hans faders rigdomme havde haft på alle, der var kommet inden for deres rækkevidde – han havde dengang aldrig set dem udrette noget godt – havde fattet tanken om sit første bedrageri, havde det været hans hensigt, at det skulle være aldeles harmløst, kun vare nogle få dage eller timer og kun gælde den pige, der så lunefuldt var blevet ham påtvunget, og han havde i al oprigtighed ment hende det godt. For havde han fundet hende ulykkelig over udsigten til dette ægteskab, enten fordi hendes hjerte havde fattet tilbøjelighed for en anden mand eller af andre grunde, ville han i fuldt i alvor have sagt: "Dette er atter et af de gamle misbrug af de ulykkestiftende penge. Jeg vil lade dem tilfalde mine og min søsters eneste beskyttere og venner." Da den snare, hvori han var faldet, havde passet så ypperligt ind i hans første plan, at han havde set politimyndighederne

kundgøre hans dødsfald på Londons mure, havde han, uden helt at gøre sig selv rede for det, draget nytte af den hjælp, som han så uventet havde fået, uden at tage hensyn til i hvor høj grad det måtte synes at bestyrke Boffin'erne i troen på deres ret til formuen. Da han så dem og lærte dem at kende og, skønt han havde så god lejlighed til at udforske dem, ikke kunne opdage nogen mangel ved dem, spurgte han sig selv: "Skal jeg komme til live for at stå sådanne mennesker i lyset?" Der kunne ikke komme noget godt ud af at sætte dem på denne hårde prøve. Af Bellas egne læber havde han hørt, mens han den aften, da han var flyttet ind i sit logi, havde stået og banket på døren, at ægteskabet fra hendes side ville have været en ren spekulation, og siden havde han udforsket hende i sin fingerede stilling uden at være kendt af hende, og hun havde ikke alene afvist hans tilnærmelser, men var endog blevet vred over dem. Skulle han gøre sig skyldig i en så skammelig handling som at købe hende eller vise sig lav nok til at straffe hende? Og dog måtte han ved at komme til live og gå ind på det vilkår, der knyttede sig til arven, gøre det første, og ved at komme til live og forkaste det, måtte han gøre det sidste.

En anden følge, som han aldrig havde forudset, var den, at et uskyldigt menneske var blevet indviklet i det formentlige mord. Han ville aftvinge anklageren en fuldstændig tilbagekaldelse og gøre den skete uret god igen, men denne uret kunne ikke være sket, hvis han ikke selv havde pønset på et bedrageri. Hvilke bryderier og hvilke sorger bedrageriet end voldte ham, var det mandigt at bære dem med tålmod som nogle af dets følger viden at klage.

Sådan gik John Rokesmith i rette med sig selv om morgenen, og det begravede John Harmon endnu mange flere favne dybere, end han var blevet om natten.

Idet han gik tidligere ud, end han plejede, mødte han Bellas fader i døren, og da denne til dels skulle samme vej som han, fulgtes de ad.

Det var umuligt andet end at blive opmærksom på faderens ydre, og denne følte da også dette og ytrede beskedent: "En foræring af min datter Bella."

Disse ord glædede sekretæren, fordi han huskede de halvhundrede pund og endnu elskede pigen. Det var unægtelig meget svagt af ham – det er altid meget svagt, påstår visse autoriteter – men elske pigen gjorde han.

"Jeg ved ikke, om De skulle have læst mange afrikanske rejseskildringer, mr. Rokesmith?"

"Jo, nogle."

"Nå, så ved de også, at der findes en kong George eller kong Sambo eller kong Bill eller kong Rom, eller hvilket navn matroserne nu tilfældigvis har givet ham."

"Hvor?" spurgte Rokesmith.

"Et eller andet sted i Afrika, mener jeg. Så noget nær overalt, tør jeg sige, for sorte konger er en billig og – finder jeg – dårlig vare."

"Jeg er af samme mening. De ville sige –?"

"Jeg ville sige, at en sådan konge i almindelighed kun er iført en hat fra London eller et par seler fra Manchester eller en epaulet eller en uniformskjole med benene i ærmerne eller noget af den slags."

"Ja vel," sagde sekretæren.

"Jeg vil sige Dem i fortrolighed, mr. Rokesmith," fortsatte den glade fader, "at mens jeg havde flere af mine børn hjemme at sørge for, tænkte jeg tit og mange gange på en sådan konge. Som ugift kan De ikke forestille Dem, hvor ondt jeg har haft ved at gå med mere end et ordentligt klædningsstykke ad gangen."

"Det vil jeg gerne tro, mr. Wilfer."

"Jeg siger det kun," sagde R.W. i sit hjertes varme, "som et bevis på min Bellas elskværdige, hensynsfulde og kærlige omtanke. Havde hun været forkvaklet, ville jeg ikke have lagt videre vægt på det under de forhåndenværende omstændigheder. Men nej, ikke det mindste. Og hun er så smuk! Jeg håber, at De er enig med mig i at finde hende smuk, mr. Rokesmith?"

"Ja ganske vist. Det må jo enhver."

"Det håber jeg, ja jeg tvivler egentlig slet ikke om det. Er det ikke en stor lykke, hun har gjort, med de udsigter, der har åbnet sig for hende?"

"Miss Wilfer kunne ikke have bedre venner end mr. og mrs. Boffin."

"Nej, det er umuligt! Ja, jeg begynder virkelig at finde, at alt er meget godt, som det er. Havde John Harmon levet –"

"Det er bedre, at han er død," sagde sekretæren.

"Nej, det vil jeg dog ikke sige," indvendte keruben, idet han tog lidt afstand over for den meget bestemte og medlidende tone, "men han var måske ikke faldet i Bellas smag, eller Bella ikke i hans, eller der kunne være kommet halvhundrede andre ting i vejen, i stedet for at jeg nu tør håbe, at hun selv kan vælge."

"Har hun – da De viser mig den fortrolighed at tale til mig om denne sag, vil De undskylde mit spørgsmål – har hun – måske – valgt?" stammede sekretæren.

"Å Gud, nej!"

"Unge damer vælger undertiden uden at fortælle Deres fædre om deres valg."

"Ikke i dette tilfælde. Mellem min datter Bella og mig er der et tillids- og fortrolighedsforbund, som blev indgået for nogle få dage siden. Dets indgåelse skriver sig fra disse," sagde keruben med et lille ryk i forstykkerne i sin frakke og lommerne i sine bukser, "å nej, hun har ikke valgt. Ganske vist vimsede George Sampson, dengang der søgtes efter John Harmon –"

"Som jeg ville ønske aldrig var blevet født!" sagde sekretæren med mørk pande.

R.W. så forundret på ham, som om han troede, at han havde fattet et uforklarligt nag til den salig afdøde, og fortsatte:

"Dengang vimsede George Sampson unægtelig om Bella, og Bella lod ham vimse, men der blev aldrig tænkt for alvor på det. Bella er nemlig ærgerrig, og jeg tror at turde forudsige, at hun vil gifte sig med en mand med formue. Denne gang, ser De, vil hun have personen og formuen samlet for sig og kan træffe sit valg med åbne øjne. Jeg skal denne vej. Det gør mig ondt at skulle sige Dem så snart farvel. God morgen!"

Sekretæren fortsatte sin gang, ikke videre opmuntret af denne samtale, og kom til Boffins herskabelige bolig, hvor han traf Betty Higden, som ventede på ham.

"Jeg ville takke Dem så mange gange," sagde Betty, "hvis jeg måtte være så fri at tale et par ord med Dem."

Hun skulle have lov til at tale så mange ord, hun ville, sagde han og førte hende ind i sit værelse og lod hende sætte sig ned.

"Det er om Sloppy," sagde Betty. "Jeg er kommet selv, for da jeg ikke ville have, at han skulle vide, hvad jeg vil sige til Dem, kom jeg ham i forkøbet og gik herop."

"De har en vidunderlig energi," svarede Rokesmith, "De er lige så ung som jeg."

Betty Higden rystede alvorligt på hovedet. "Jeg er stærk af min alder, men ikke ung, Gud være lovet!"

"Takker De Gud, fordi De ikke er ung?"

"Ja, jeg gør. Indser De ikke, at hvis jeg var ung, skulle jeg først til at gå det alt sammen igennem? Men lad os ikke tale om mig, men om Sloppy."

"Og hvad han, Betty?"

"Det er kun dette. Det er mig ikke muligt at få det ud af hovedet på ham, at han jo godt kan gøre, hvad han skal gøre for Deres gode frue og herre og passe sit arbejde for mig. Men det kan han ikke. For at han kan kunne blive sat i stand til at tjene sit brød og komme frem i verden, må han give slip på mig, og det vil han ikke."

"Det ærer jeg ham for," sagde Rokesmith.

"Gør De? Jeg ved ikke, hvad jeg selv gør, men derfor er det ikke rigtigt at lade ham råde sig selv, og da han nu ikke vil give slip på mig, så vil jeg give slip på ham."

"Hvordan det, Betty."

"Jeg har i sinde at løbe fra ham."

Med et forbavset blik på det ubetvingelige, gamle ansigt og de klare øjne gentog sekretæren: "Løbe fra ham?"

"Ja," sagde Betty med et nik. Og i dette nik og det faste træk ved hendes mund lå der en viljestyrke, som ikke kunne drages i tvivl.

"Nå, nå," sagde sekretæren, "det må vi tale nærmere om. Lad os give os tid og se, om vi lidt efter lidt kunne komme til en klar forståelse af sagen, og hvad der vil være rigtigst at gøre."

"Hør nu engang, gode ven," sagde Betty – "om forladelse, fordi jeg er så ligefrem, men jeg er så gammel, at jeg næsten kunne være Deres bedstemoder to gange. Hør nu engang! Det er kun en sur fortjeneste, der er ved det arbejde, jeg nu har, og hvis Sloppy ikke var, ved jeg ikke, hvordan jeg skulle have holdt det ud så længe. Men vi havde dog vort udkomme ved det. Nu, da jeg er ene – siden endog Johnny er borte – ville jeg langt hellere røre mig og gå mig træt end evig og altid sidde ved ilden og lægge tøj sammen. Og jeg skal sige Dem hvorfor. Somme tider kommer der en døsighed over mig, som følger med et sådant liv, men som jeg ikke kan lide. Snart synes det mig, som om jeg har Johnny eller hans moder eller mormoder på armen, snart som om jeg selv igen var et barn og lå i min moders arme, og så bliver jeg sløvet både på tanker og sanser, indtil jeg farer op fra min stol, bange for, at jeg begynder at blive ligesom de stakkels gamle mennesker, de murer inde i fattighusene, og som man somme tider kan se, når de slipper dem uden for de fire vægge, for at de skal varme sig i solen, mens de kryber skræmte om i gaderne. Som pige var jeg flink og har altid haft lyst til virksomhed, som jeg sagde til Deres frue, den første gang jeg så hendes gode ansigt. Jeg kan endnu gå flere mil, når det skal være, og jeg vil langt hellere gå end blive sløv og døs. Jeg forstår mig godt på at strikke og kan gøre mange småting,

som jeg kunne sælge. Ville Deres frue og herre låne mig tyve shillings til at udstyre en kurv med, ville det være en lykke for mig. Når jeg trasker om i landet og går mig træt, holder jeg døsiggheden borte og tjener selv mit brød ved mit eget arbejde. Hvad mere kan jeg vel ønske mig?"

"Det er altså Deres plan til at løbe bort?"

"Vis mig en bedre, gode ven! Jeg ved jo meget godt, og De ved det også meget godt, at Deres frue og herre ville lade mig få det som en dronning i resten af mine dage, hvis vi kunne blive enige om, at det skulle være sådan, men det kunne vi ikke blive enige om. Jeg har endnu aldrig taget imod almisser, og det har heller ingen i af dem, der har hørt mig til. Og det ville være at svigte mig selv og mine børn, der er døde og borte, og svigte deres børn, der er døde og borte, nu til sidst at gøre det modsatte."

"Det kunne måske dog til sidst blive forsvarligt og uundgåeligt," sagde sekretæren venligt med et let eftertryk på det sidste ord.

"Det håber jeg, at det aldrig vil! Ikke fordi jeg vil fornærme ved på nogen måde at være stolt," sagde den gamle i sin enfoldighed, "men jeg vil så gerne være ligesom mig selv lige til enden og selv hjælpe mig igennem til min død."

"Og jeg er sikker på," tilføjede sekretæren for at trøste hende, "at Sloppy vil stræbe efter at blive i stand til at være for Dem, hvad De har været for ham."

"Ja, det kan De stole på," sagde Betty frejdigt, "skønt han må skynde sig noget med det, da jeg begynder at blive en gammel kone. Men jeg er også en stærk kone, og vind og vejr gør mig ingen skade! Vær nu så god at tale for mig til Deres frue og

herre og sig, hvad jeg beder dem vise mig den venlighed at lade mig gøre, og hvorfor jeg beder om det."

Da sekretæren indså, at det ikke kunne nytte at modsætte sig denne gamle, gæve heltindes forsæt, gik han straks ind til mrs. Boffin og rådede hende at lade Betty Higden få sin vilje, i det mindste lige med det første. "Jeg ved nok," sagde han, "at det ville være en langt større tilfredsstillelse for Deres kærlige hjerte at sørge for hende, men det er måske en pligt at ære denne selvstændige ånd." Over for denne synsmåde måtte mrs. Boffin give tabt. Også hun og hendes mand havde arbejdet og bragt deres enfoldige ære og retskaffenhed rene ud af skarndyngerne. Havde de nogen pligt over for Betty Higden, skulle denne pligt visselig også blive opfyldt.

"Men, Betty," sagde mrs. Boffin, da hun med John Rokesmith var kommet ind i hans værelse og lod sit ansigts strålende lys spille på hende, "lad alt andet være, hvad det vil, så synes jeg dog, at jeg ikke ville løbe min vej."

"Det ville være bedst for Sloppy," sagde mrs. Higden og rystede på hovedet, "og det ville også være bedst for mig, men det må De om."

"Hvornår vil De da af sted?"

"Straks," lød det raske svar, "i dag, min rare frue, eller i morgen. Gud velsigne Dem, jeg er vant til det. Jeg er godt kendt mange steder i landet, for når der ikke var andet at få at gøre, har jeg før arbejdet i mangel en have og i mangel en humlegård med."

"Om jeg nu også samtykker i, at De går, Betty – hvad mr. Rokesmith tror, at jeg burde –"

Betty takkede ham med et taknemmeligt kniks.

"- bør vi dog ikke tabe Dem af syne eller lade Dem blive borte for os, men altid vide, hvordan det går Dem."

"Ja, min rare frue, men ikke ved breve, for i min ungdom lærte jeg og mine lige ikke at skrive breve eller overhovedet at skrive, men jeg skal selv komme af og til. De har ikke nødig at være bange for, at jeg skal forsømme nogen lejlighed til at få Deres opmuntrende ansigt at se. Og desuden," tilføjede Betty med logisk ærlighed, "har jeg jo en gæld at afbetale, og det ville jo naturligvis føre mig her tilbage, om ikke andet ville det."

"Må det da være?" spurgte mrs. Boffin sekretæren.

"Jeg tror, det må."

Efter nogle flere forhandlinger blev man enige om, at det skulle være således, og mrs. Boffin bad Bella om at notere de små indkøb, der var nødvendige for at sætte Betty i vej. "De skal ikke være bange for min skyld," sagde den modige gamle, idet hun lagde mærke til Bellas ansigt, "når jeg, ren og pæn og vel til mode, sætter mig på en torveplads med mit arbejde, skal jeg lige så sikkert tjene mig en sixpence som nogen bondekone der."

Sekretæren benyttede lejligheden til at røre ved det praktiske spørgsmål om Sloppys evner. Han ville være blevet en udmærket møbelsnedker, sagde mrs. Higden, hvis der havde været råd til at få ham sat i lære. Hun havde set ham på en ganske forbavsende måde bruge værktøj, som han havde lånt for at gøre rullen i stand, eller sætte et sønderbrudt stykke bohove sammen, og med hensyn til at lave legetøj til plejebørnene af ingenting, så havde han gjort det hver dag, og en gang havde over en halv snes mennesker samlet sig på vejen

for at se, hvor nydeligt han havde repareret en udenlandsk abekats instrument, der var gået i stykker.

"Det er godt," sagde sekretæren, "så vil det ikke være nogen vanskelig sag at finde et håndværk, der passer for ham."

Da John Harmon nu lå begravet under høje bjerge, gav sekretæren sig endnu samme dag til at bringe hans sager i orden og blive færdig med ham. Han opsatte en udførlig erklæring, der skulle underskrives af Rogue Riderhood – han vidste, at han kunne få ham til at sætte sit navn under den ved at aflægge ham et nyt og langt kortere aftenbesøg – og overvejede så, hvem han skulle give dette dokument, sønnen eller datteren. Han blev hurtigt enig med sig selv om, at det skulle være datteren, skønt det dog ville være sikrest at undgå at tale med datteren, da sønnen havde set Julius Handford, og der – han kunne ikke være forsigtig nok – muligvis ville komme ting på tale mellem sønnen og datteren, som kunne vække mistanke og drage følger efter sig. "Jeg kunne måske endog," tænkte han, "blive pågrebet som medskyldig i mit eget mord!" Det var derfor bedst at sende datteren erklæringen med posten. Pleasant havde lovet at skaffe ham at vide, hvor hun boede, og det var unødvendigt at ledsage erklæringen med et eneste ord til forklaring. For så vidt var alt godt nok.

Men alt, hvad han vidste om datteren, vidste han af mrs. Boffins fortællinger om, hvad hun havde hørt af Lightwood, der syntes at stå i ry for den måde, hvorpå han fortalte historier, og særlig at have lagt sig efter denne historie. Den interesserede ham, og han ville gerne sættes i stand til at få mere at vide – som f. eks. om hun havde modtaget det rensende dokument, og om det havde tilfredsstillet hende – ved at finde en kilde, der

var aldeles uafhængig af Lightwood, som ligeledes havde set Julius Handford, offentligt havde efterlyst Julius Handford, og hvem sekretæren skyede mest af alle "men med hvem jeg ifølge tingenes naturlige gang kunne komme til at stå ansigt til ansigt, hvilken dag i ugen og hvilken time på dagen det skulle være."

Det gjaldt derfor om at finde en sådan kilde. Drengen Hexam blev oplært til skolelærer og af en skolelærer, hvilket sekretæren vidste, fordi hans søsters delagtighed i denne uddannelse syntes at være den bedste del af Lightwoods fortælling om familien. Sloppy trængte til undervisning, og når sekretæren valgte den samme skolelærer til at meddele ham denne, kunne han måske her finde den søgte kilde. Det næste spørgsmål var, om mrs. Boffin vidste skolelærerens navn. Nej, men hun vidste, hvor skolen var, og det var mere end nok. Sekretæren skrev straks til forstanderen for denne skole, og endnu samme aften bragte Bradley Headstone i egen person ham sit svar.

Sekretæren forklarede skolelæreren, at det var hensigten at lade et ungt menneske, som mr. og mrs. Boffin ønskede at hjælpe ind i en nyttig livsstilling, komme til ham om aftenen for at få undervisning. Skolelæreren var villig til at tage sig af eleven. Sekretæren spurgte om vilkårene, skolelæreren nævnte dem, de blev enige om dem, og dermed var den sag afgjort.

"Tør jeg spørge," sagde Bradley, "hvis gode mening jeg skylder, at jeg er blevet anbefalet til Dem?"

"De bør vide, at jeg ikke er hovedpersonen her, men kun mr. Boffins sekretær. Mr. Boffin er en gentleman, som har arvet en formue, De måske har hørt omtale, nemlig den Harmonske arv."

"Harmon," sagde Bradley, der ville have følt sig langt mere forlegen, end han gjorde, hvis han havde vidst, med hvem han talte, "blev jo myrdet og fundet i floden?"

"Ja, blev myrdet og fundet i floden."

"Det er altså ikke –"

"Nej," afbrød sekretæren ham smilende, "det er ikke ham, der har anbefalet Dem, men mr. Boffin har hørt dem omtale gennem mr. Lightwood. De kender sagtens Lightwood eller ved dog, hvem han er?"

"Jeg ved alt det om Lightwood, som jeg ønsker at vide, men jeg kender ham ikke, lige så lidt som jeg ønsker at gøre hans bekendtskab. Jeg har intet imod ham selv, men meget imod nogle af hans venner – kort sagt, mod en af dem – hans bedste ven."

Selv i dette øjeblik kunne han næppe få ordene frem, så hidsig blev han, skønt han tvang sig med stor møje, da han kom til at tænke på Eugene Wrayburns kolde, overmodige holdning.

Sekretæren mærkede, at der her var et eller andet ømt sted, og han var gerne gået uden om det, hvis Bradley ikke på sin klodsede måde havde holdt fast på det.

"Jeg har intet imod at nævne denne ven ved navn," sagde han trodsig, "den person, som jeg ikke kan fordrage, er Eugene Wrayburn."

Sekretæren huskede ham. Fra den aften da han var under indflydelse af den forgiftede drik, mindedes han utydeligt Eugene, men han huskede hans navn og den måde, hvorpå han havde talt, og at han var fulgt med dem for at se liget, og hvor han havde stået, og hvad han havde sagt.

"Undskyld, mr. Headstone," sagde han, idet han igen prøvede på at gå udenom, "hvad hedder den unge Hexams søster?"

"Hun hedder Lizzie," svarede skolelæreren med en stærk sammentrækning af hele sit ansigt.

"Hun er jo en ung kvinde med en mærkelig karakter, er hun ikke?"

"Hun er mærkelig nok til at stå langt over Eugene Wrayburn, skønt det kan da ethvert almindeligt menneske, og jeg håber, at De ikke vil finde det næsvist af mig, at jeg spørger Dem, hvorfor De stillede de to navne sammen?"

"Det var rent tilfældigt. Da jeg mærkede, at Eugene Wrayburn var et ubehageligt emne for Dem, søgte jeg at komme bort fra det, skønt ikke med videre held, som det synes."

"Kender De Wrayburn?"

"Nej."

"Så kunne navnene måske ikke stilles sammen på grund af noget, han har sagt?"

"Nej, på ingen måde."

"Jeg tog mig den frihed at spørge om det, fordi han i sin uforskammethed og brovtende letsindighed er i stand til at sige, hvad det skal være. – Jeg – jeg håber, at De ikke vil misforstå mig. Denne – denne broder og søster interesserer mig meget, og det er et emne, der sætter mine følelser i stærk bevægelse. Meget, meget stærk bevægelse." Med rystende hånd tog Bradley sit tørklæde op af lommen og tørrede panden.

Mens sekretæren så på skolelærerens ansigt, fandt han, at han her unægtelig havde fundet en kilde, men at den var uventet mørk og dyb og oprørt at komme til bunds i. Pludselig

standsede Bradley midt i sin heftige sindsbevægelse og syntes at udæske hans blik, som om han lige med et havde sagt: "Hvad ser De hos mig?"

"Broderen, den unge Hexam, var Deres virkelige anbefaling her," sagde sekretæren, idet han roligt vendte tilbage til udgangspunktet, "idet mr. og mrs. Boffin tilfældigvis gennem Lightwood havde fået at vide, at han var Deres elev. Alt, hvad jeg spørger om med hensyn til broderen eller søsteren eller nogen af dem, spørger jeg om på mine egne vegne, på grund af min egen interesse for dem og ikke i min egenskab af mr. Boffins sekretær eller på hans vegne. Hvordan jeg er kommet til at fatte denne interesse, har jeg ikke nødig at forklare. De kender faderens forbindelse med opdagelsen af Harmons lig?"

"Ja, jeg kender alle omstændighederne ved denne sag."

"Sig mig, mr. Headstone," vedblev sekretæren, "hviler der nogen plet på søsteren på grund af den umulige beskyldning – grundløse ville være et bedre ord – der blev rettet imod faderen og igen taget fuldstændig tilbage?"

"Nej," svarede Bradley.

"Det glæder mig at høre."

"Ved søsteren," sagde Bradley halvt i vrede, idet han med overdreven omhu adskilte sine ord og talte, som om han læste det op af en bog, "klæber der ikke nogen dadel, som kan afholde en uplettet mand, der selv har arbejdet sig frem i livet, fra at stille hende ved siden af sig selv. Jeg vil ikke sige, hæve hende op til sig selv. Jeg siger, sætte hende ved siden af sig selv. Ved søsteren klæber der ikke nogen dadel, med mindre hun ulykkeligvis selv skulle pådrage sig den. Når en sådan mand ikke lader sig afskrække fra at opfatte hende som sin lige, og

når han har overbevist sig om, at der ingen plet hviler på hende, så mener jeg, at sagen må være temmelig tydelig."

"Og der er en sådan mand?"

Bradley rynkede brynene, skød sin brede underkæbe frem og fæstede øjnene på gulvet med et determineret udtryk, der syntes overflødig ved denne lejlighed, idet han sagde: "Og der er en sådan mand."

Sekretæren havde ingen grund eller påskud til at forlænge samtalen, og den endte derfor her. Tre timer efter dukkede den sømandsmæssige fremtoning, med det hørfarvede hår og skæg, igen ned i sættekælderens, og samme aften lå Rogue Riderhoods tilbagekaldelse på posthuset med Lizzie Hexams rigtige adresse på omslaget.

Alt dette havde beskæftiget John Rokesmith så meget, at han først dagen efter atter så Bella, og det syntes da at være en stiltiende overenskomst imellem dem, at de skulle være så ligegyldige og utvungne over for hinanden, som de kunne, uden at mr. og mrs. Boffin blev opmærksomme på nogen påfaldende forandring i deres væsen. Gamle Betty Higdens udstyrelse gjorde dette lettere, da den holdt Bella i ånde og optog den almindelige opmærksomhed.

"Jeg synes," sagde Rokesmith, da de alle stod omkring hende, mens hun pakkede sin pyntelige kurv – alle, med undtagelse af Bella, der lå på knæ ved stolen, på hvilken den stod, og hjalp hende nok så flittigt, "jeg synes, at De i det mindste burde have et brev i Deres lomme, mrs. Higden, som jeg vil skrive for Dem og datere herfra, og hvori jeg kun i mr. og mrs. Boffins navn vil sige, at de er Deres venner."

"Med hensyn til brevet, Rokesmith," sagde Boffin, "så er den ting så klar som blæk. Giv hende brevet, få hende til at tage brevet, stik det med vold og magt i lommen på hende. Hun kunne blive syg. – De ved, at De kunne blive syg. Vær ikke så stivsindet at nægte det, mrs. Higden. De ved, at De kunne."

Gamle Betty smilede og sagde, at hun ville tage mod brevet og sige tak til.

"Det var godt! Nå, det var fornuftigt, og tak ikke os, for vi ville aldrig have fundet på det, men mr. Rokesmith."

Brevet blev skrevet, læst op for hende og givet til hende.

"Nå, synes De om det?" spurgte Boffin.

"Om brevet? Ja, det er et dejligt brev!"

"Nej, nej," sagde Boffin, "ikke om brevet, men om planen. Er De vis på, at De er stærk nok til at føre planen igennem?"

"Jeg vil blive stærkere og bedre kunne holde døsigheden fra livet på den måde end på nogen anden."

"Sig ikke, end på nogen anden måde," indvendte Boffin, "for der findes måder uden tal. En husholderske ville være velkommen derovre i Løvhytten, for eksempel. Kunne De ikke have lyst til at se Løvhytten og gøre bekendtskab med en enlig, boglærd mand ved navn Wegg, som bor der – med et træben?"

Men også mod denne fristelse holdt gamle Betty stand og gav sig til at rette på sin sorte hat og sit sjal.

"Jeg ville ikke lade Dem gå alligevel," sagde Boffin, "hvis jeg ikke håbede, at det ville gøre Sloppy til mand og håndværksmand på så kort en tid, som det overhovedet er muligt. Men hvad er det, De har der, Betty? Dog vel aldrig en dukke?"

Det var gardisten, som havde stået skildvagt ved Johnnys seng. Den gamle kone viste dem, hvad det var, og gemte ganske rolig dukken i sin kjole, hvorpå hun under mange taksigelser tog afsked, lagde sine gamle, runkne arme om Bellas unge, blomstrende hals og sagde, idet hun gentog Johnnys ord: "Et kys til den smukke dame."

Sekretæren stod i en dør og så hen på den således omslyngede smukke dame og så stadig på den smukke dame, da hun stod alene der, mens den standhaftige gamle skikkelse med sine rolige, klare øjne traskede gennem gaderne bort fra lamhed og fattighjælp.

15. Hele sagen

Bradley Headstone holdt fast ved endnu en gang at tale med Lizzie. Da han havde bedt om det, var han blevet tilskyndet af en til fortvivlelse grænsende følelse, som ikke senere havde forladt ham. Meget kort efter hans samtale med sekretæren gik han og Charley en skyldig aften ud for at få denne fortvivlede sammenkomst overstået.

"Den dukkesyerske," sagde Bradley, "ynder hverken mig eller dig, Hexam."

"Det er en uforskammet, pukkelrygget lille tingest! Jeg vidste, at hun ville stille sig i vejen for os, hvis hun kunne, og komme med en eller anden af sine næsvisheder, og af den grund foreslog jeg, at vi skulle gå til City i aften og møde min søster."

"Det tænkte jeg nok," sagde Bradley, idet han trak handskerne på sine rystende hænder, mens han gik.

"Kun min søster ville have kunnet udsøge sig en så mærkværdig omgangsfælle. Hun har gjort det af en latterlig trang til at opofre sig for en anden. Det sagde hun mig den aften, da vi gik derhen."

"Men hvorfor ville hun opofre sig for dukkesyersken?"

"Å," sagde drengen rødmende, "det er en af hendes romantiske ideer! Jeg søgte at overbevise hende om det, men det lykkedes mig ikke. Men hvad vi har at gøre, er at få bugt med hende i aften. Så følger resten af sig selv."

"Du har endnu godt håb, Hexam."

"Ja, det har jeg. Vi har jo alt på vor side."

"Undtagen måske din søster," tænkte Bradley. Men han tænkte det kun og sagde intet.

"Alt er på vor side," gentog drengen med en drengs tillidsfuldhed, "folks gode omdømme, en ypperlig forbindelse for mig, sund fornuft, alt."

"Din søster har unægtelig altid vist sig som en opofrende søster," sagde Bradley, der kun alt for gerne ville klynge sig til dette svage håb.

"Jeg har naturligvis en hel del indflydelse på hende, og nu da De har gjort mig den ære at tale først til mig, siger jeg atter, at vi har alt på vor side."

Og atter tænkte Bradley: "Undtagen måske din søster."

En grå, støvet, vissen aften i Londons City har intet forhåbningsfuldt udtryk. De lukkede pakhuse og kontorer havde et præg af død ved sig, og den nationale skræk for farver et præg af sorg. Tårnene og spirene på de mange af huse omringede kirker, der er mørke og triste som den himmel, der synes at dale ned over dem, lavede ikke op i den almindelige skummelhed. En solskive på en kirkemur ser i dens unyttige, sorte skygge ud, som om den var gået fallit og havde standset sine betalinger. Sørgelige portnere og gårdskarle fejer sørgelige levninger af papir ud i rendestenene, og andre endnu sørgeligere eksemplarer af menneskeheden ransager disse og bukker sig og roder og leder efter noget, de kunne sælge. Menneskestrømmen ud fra City ligner en strøm af fanger, som forlader et fængsel, og det skumle Newgate synes at være en fuldt så passende borg for den mægtige lordmayor som hans egen embedsbolig.

På en sådan aften, da City-sandet trænger ind i håret, øjnene og huden, og det fra de få, ulykkelige City-træer nedfaldne løv knuses på gadehjørnerne af blæstens hjul, kom skolelæreren og

drengen ud i Leadenhall Street-kvarteret og spejdede mod øst efter Lizzie. Da de var kommet noget for tidligt, blev de stående i en krog og lurede på, at hun skulle komme. Selv den af os, der ser bedst ud, vil ikke se videre godt ud, når han står og lurer i en krog, og Bradley tog sig virkelig meget ynkelig ud i denne ufordelagtige stilling.

"Der kommer hun, mr. Headstone! Lad os gå hende i møde!"

Idet de nærmede sig, så hun dem komme og syntes at blive noget urolig, men hilste dog på sin broder med sin sædvanlige varme og rørte ved Bradleys fremstrakte hånd.

"Hvor skal du hen, kære Charley?" spurgte hun så.

"Ingensteds. Vi er kommet for at træffe dig!"

"For at træffe mig, Charley?"

"Ja. Vi vil spadserere med dig. Men ikke gennem de store gader, hvor alle går, og man ikke kan høre, hvad man selv siger. Lad os gå gennem de rolige sidegader. Derhenne ved kirken er der en stor og rolig plads. Lad os gå derind."

"Men det er ikke på vejen."

"Jo, det er," sagde drengen hidsigt, "det er på min vej, og min vej er også din vej."

Hun havde ikke sluppet hans hånd og så ligesom bønfoldende på ham, men under påskud af at sige: "Kom, mr. Headstone," undgik han hendes blik. Bradley gik ved siden af ham – ikke hende – og broderen og søsteren gik hånd i hånd. Gennem pladsen kom de til en kirkegård, en firkantet, brolagt plads med en omtrent brysthøj bunke jord i midten, omgivet af et jerngitter. Hævet i en god og sund højde over de levendes niveau, hvilede her de døde med deres ligsten, hvoraf nogle

hældte stærkt forover, som om de skammede sig over de løgne, de fortalte.

Da de under en tvungen og uhyggelig tavshed havde gået hele denne plads en gang rundt, blev drengen stående og sagde:

"Mr. Headstone har noget at sige dig, Lizzie, og da jeg nødig vil genere ham eller dig, vil jeg gå mig en lille spadseretur og komme tilbage. Jeg ved sådan ganske i almindelighed, hvad mr. Headstone agter at meddele dig, og billiger det ganske, hvad jeg også håber, ja, eller rettere sagt, ikke tvivler om, at du også vil gøre. Jeg har ikke nødig at sige dig, Lizzie, at jeg skylder mr. Headstone meget, og det er mig derfor meget om at gøre, at han har lykken med sig i alt, hvad han foretager sig. Og jeg håber, eller rettere sagt, tvivler ikke om, at det samme må være tilfældet med dig."

"Charley," sagde hans søster, idet hun holdt fast ved hans hånd, da han ville tage den til sig, "jeg tror, at du helst må blive, og at mr. Headstone helst må lade være at sige, hvad han har i sinde at sige."

"Men hvoraf ved du, hvad det er?" spurgte drengen.

"Det ved jeg måske heller ikke, men –"

"Det ved du måske heller ikke? Nej, det skulle jeg mene. Vidste du, hvad det var, ville du have givet mig et ganske andet svar. Så lad mig nu gå. Vær fornuftig. Det undrer mig, at du ikke husker på, at han venter."

Hun slap hans hånd, og efter at have sagt: "Vær nu en fornuftig pige, Liz, og en god søster," gik han sin vej. Hun blev stående alene med Bradley Headstone, og først da hun så op, begyndte han at tale.

"Da jeg talte forrige gang med Dem," begyndte han, "sagde jeg, at der var noget, som endnu ikke var forklaret og måske kunne indvirke på Dem. Jeg er kommet i aften for at forklare det. Jeg håber, at De ikke vil dømme mig efter den forlegne tone, hvori jeg taler til Dem. De ser mig fra min ufordelagtigste side. Det er højst uheldigt for mig, da jeg ønsker, at De skulle se mig fra min bedste side, men ved, at De ser mig fra min værste."

Da han holdt inde, gik hun langsomt videre, og han fulgte langsomt ved siden af hende.

"Det kan synes egenkærligt at begynde med at tale så meget om sig selv," tog han atter til orde, "men hvad jeg så siger til Dem, så forekommer det endog mig selv at stå så langt tilbage for og at være så forskelligt fra, hvad jeg så gerne ville sige. Men således er det. Jeg kan ikke gøre for det. De er min ulykke."

De sidste ords lidenskabelige klang og den lidenskabelige gestus, hvormed de ledsagedes, bragte hende til at fare sammen.

"Ja! De er min ulykke – min ulykke. Jeg har intet holdepunkt i mig selv, ingen tillid til mig selv, intet herredømme over mig selv, når De er i min nærhed eller i mine tanker. Og nu er De altid i mine tanker. De har ikke været ude af dem, siden jeg så Dem første gang. Å, det var en ulyksalig dag for mig! En ulyksalig, sørgelig dag!"

Lidt medynk blandede sig med hendes uvilje mod ham, og hun sagde: "Det gør mig ondt, mr. Headstone, at jeg har voldt Dem sorg, men det har aldrig været min hensigt."

"Så!" udbrød han fortvivlet, "nu synes jeg at have gjort Dem bebrejdelser i stedet for at have åbenbaret min sindstilstand for

Dem! Bær over med mig. Jeg kommer altid galt af sted, når talen er om Dem. Det er min skæbne."

Mens han kæmpede med sig selv og undertiden så op til de tomme vinduer, som om der kunne stå noget skrevet på de smudsige ruder, der kunne hjælpe ham, gik han helt ned ad fortovet ved siden af hende, før han igen åbnede munden.

"Jeg må søge at udtrykke, hvad der rører sig i min sjæl. Det skal og må siges. Uagtet De ser mig være så forvirret, uagtet De gør mig helt hjælpeløs, beder jeg Dem dog tro, at der findes mange, som har gode tanker om mig, ja nogle, som højagter mig, og at jeg i mit kald har vundet mig en stilling, der holdes for værdig til at vindes."

"Det tror jeg ganske vist, mr. Headstone, og har altid hørt det af Charley."

"Jeg beder Dem tro, at hvis jeg tilbød en af de mest ansete, dygtige og udmærkede unge kvinder mit hjem, min stilling og mit hjerte, således som de er, ville de sandsynligvis blive modtaget, ja endog modtaget med kyshånd."

"Det tvivler jeg ikke om," sagde Lizzie med øjnene fæstede på jorden.

"Jeg har undertiden tænkt på at gøre et sådant tilbud og bosætte mig, som så mange mænd af min klasse: jeg på den ene og min kone på den anden side af en skole, og vi begge virkende i det samme kald."

"Hvorfor har De ikke gjort det?" spurgte Lizzie.

"Det er meget bedre, at jeg ikke har gjort det! Det eneste gran af trøst," sagde han, idet han hele tiden talte lidenskabeligt og, når han blev heftigst, gentog den gestus, der så ud, som om han dråbevis kastede sit hjerteblod hen for hende på brostenene,

"det eneste gran af trøst, jeg har haft i disse mange uger, er, at jeg ikke har gjort det. Havde jeg gjort det, og var jeg til min ulykke blevet grebet af den samme trolddomsmagt, ved jeg, at jeg ville have sønderrevet dette bånd, som om det havde været en sytråd."

Hun så på ham med et ængsteligt blik og gyste tilbage, og han svarede, som om, hun havde talt:

"Nej, det ville ikke have været frivilligt fra min side, lige så lidt som det er af min fri vilje, at jeg nu er her. De drager mig til Dem. Var jeg indespærret i det sikreste fængsel, ville De drage mig ud af det. Jeg ville bryde gennem muren for at komme til Dem. Lå jeg på et sygeleje, ville De drage mig op af det, og jeg ville vakle hen til Deres fødder og falde om der."

Mandens vilde kraft, der havde sprængt alle bånd, var ligefrem frygtelig. Han blev stående og lagde sin hånd på en af dækstenene på indhegningen om begravelsespladsen, som om han ville rive stenen løs.

"Intet menneske ved, før tiden kommer, hvad der ligger skjult i ham. Hos nogle kommer det aldrig for dagen. Lad dem hvile og være taknemmelige! Hos mig har De bragt det frem. Hos mig har De tvunget det frem, og siden den tid har bunden af dette rasende hav," tilføjede han og slog sig for brystet, "stadig været i oprør."

"Jeg har hørt nok, mr. Headstone. Lad mig afbryde Dem her. Det vil være bedst for Dem og for mig. Lad os opsøge min broder."

"Endnu ikke. Det skal og må siges. Jeg har lidt de utåleligste kvaler siden sidst, da jeg ikke fik det sagt. De bliver urolig. Det er også en af mine ulykker, at jeg ikke kan tale til eller om Dem

uden at snuble over hver eneste stavelse, medmindre jeg helt slipper tøjlen og bliver vanvittig. En mand er i færd med at tænde lygterne, men han går straks. Lad os gå pladsen rundt en gang endnu, beder jeg Dem. De har ingen grund til at være urolig, jeg kan og skal tvinge mig."

Hun gav efter for hans bøn – hvor kunne hun andet? – og de gik stiltiende hen ad stenbroen. En for en blussede lygterne op og trængte det kolde, grå kirketårn længere tilbage, og de var atter alene. Han talte ikke, før de var kommet tilbage til det sted, hvor han havde brudt af, og der blev han stående og greb atter fat om stenen. Mens han atter talte, så han ikke en eneste gang på hende, men på stenen og rokkede ved den.

"De ved, hvad jeg nu vil sige. Jeg elsker Dem. Hvad andre mænd mener, når de bruger dette udtryk, kan jeg ikke sige. Jeg mener, at jeg er under indflydelse af en frygtelig tiltrækningskraft, mod hvilken jeg forgæves har gjort modstand, og som overvælder mig. De kunne drage mig gennem ild, De kunne drage mig dybt ned i vand, De kunne drage mig til galgen, De kunne drage mig til hvilken som helst død, De kunne drage mig til, hvad jeg mest har skyet, De kunne drage mig til, hvilken skam og skændsel det skulle være. Dette og en sådan forvirring i mine tanker, at jeg er uskikket til alt, er, hvad jeg mener med, at De er min ulykke. Men ville De give mig et venligt svar på mit ægteskabstilbud, ville De med samme kraft drage mig til alt godt. Mine kår er gode, og De ville ikke komme til at mangle noget. Mit navn er godt og ville blive et skjold for Deres. Så De mig ved mit arbejde, i stand til at udføre det godt, og æret for det, ville De måske endog komme til at føle en slags stolthed over mig. Jeg ville opbyde alle mine kræfter,

for at De skulle kunne det. Deres broder holder af mig, og der er sandsynlighed for, at vi ville komme til at leve og virke sammen. I hvert tilfælde er det vist, at jeg ville være ham en god hjælp og støtte. Jeg ved ikke, om jeg kunne sige mere, selv om jeg prøvede. Jeg ville kun svække, hvad der allerede er sagt dårligt nok, som det er. Jeg tilføjer kun, at hvis det kan give mig nogen adkomst til Dem, at jeg mener det alvorligt, så er det fuldt alvor, frygteligt alvor."

Den smuldrede kalk under den sten, ved hvilken han rokkede, faldt ned på fortovet for at stadfæste hans ord.

"Mr. Headstone –"

"Holdt! Jeg bønfalder Dem om at gå denne plads rundt en gang endnu, før De svarer mig. Det vil give Dem en minuts tid til at tænke over det og mig en minuts tid til at samle styrke."

Atter gav hun efter for hans bøn, atter kom de tilbage til det samme sted, og atter rokkede han ved stenen.

"Er det," spurgte han, mens hans opmærksomhed tilsyneladende var optaget af den, "ja eller nej?"

"Jeg takker Dem oprigtigt, takker Dem hjerteligt, mr. Headstone, og håber, at De snart må finde en hustru, der er Dem værdig, og blive meget lykkelig. Men det er nej!"

"Er det ikke nødvendigt, at De får en kort tid til at tænke over det – uger eller dage?" spurgte han i den samme halvkvalte tone.

"Nej, slet ikke."

"Er De fuldkommen enig med Dem selv, og er der aldeles ingen udsigt til en forandring til fordel for mig?"

"Jeg er ganske enig med mig selv og pligtig til at svare, at der aldeles ingen sådan udsigt er."

"Da," sagde han og vendte sig om mod hende, idet han pludselig forandrede sin tone og lod sin knyttede hånd falde ned på stenen med en sådan kraft, at han slog knoerne til blods, "da vil jeg håbe, at jeg ikke engang slår ham ihjel!"

Det mørke udtryk af had og hævngrerrighed, hvormed ordene brød frem over hans ligblå læber, og hvormed han stod og udstrakte sin blodige hånd, som om den havde holdt et våben, med hvilket han nys havde gjort et dræbende stød, gjorde hende så bange for ham, at hun vendte sig om for at løbe bort, men han greb hende ved armen.

"Slip mig, mr. Headstone! Jeg råber om hjælp!"

"Det er mig, som skulle råbe om hjælp. De ved ikke, hvor hårdt jeg har den nødig."

Trækningerne i hans ansigt, idet hun gøs tilbage for ham og så sig om efter sin broder, uvis om, hvad hun skulle gøre, ville i det næste øjeblik have afpresset hende et skrig, men pludselig fik hans ansigt et roligt og alvorsfuldt udtryk, som om døden selv havde stivnet det.

"Så! De ser, at jeg har fattet mig. Lad mig tale ud."

Med meget af den værdighed, som modet giver, frigjorde hun sin arm fra hans hånd og stod og så ham lige i ansigtet, idet hun tænkte på sit selvstændige liv og sin ret til at være fri for at skylde denne mand noget regnskab. Aldrig havde hun været så smuk i hans øjne. En skygge fo'r hen over dem, mens han igen så hen på hende, som om hun drog selve lyset ud af dem og hen på sig selv.

"Denne gang i det mindste vil jeg ikke lade noget usagt," fortsatte han og foldede sine hænder foran sig, åbenbart for ikke at lade sig forlede til nogen voldsom bevægelse, "denne

sidste gang i det mindste vil jeg ikke lade mig pine af tanken om en forsømt lejlighed. Eugene Wrayburn!"

"Var det om ham, De talte i Deres ustyrlige forbitrelse og heftighed?" spurgte Lizzie Hexam modigt.

Han bed sig i læben og så på hende, men sagde ikke et ord.

"De bad mig lade Dem tale ud, og nu vil De ikke svare mig. Jeg vil opsøge min broder."

"Holdt! Jeg truede ingen."

Hendes blik faldt et øjeblik på hans blødende hånd.

Han førte den op til sin mund, tørrede den af på sit ærme og foldede den igen i den anden. "Eugene Wrayburn," gentog han.

"Hvorfor nævner De atter og atter dette navn, mr. Headstone?"

"Fordi det er teksten til det, jeg endnu har at sige. Det indeholder, vel at mærke, ingen trusler. Udtaler jeg en trussel, så afbryd mig og gør mig opmærksom på det. Eugene Wrayburn."

En værre trussel end den, der indeholdtes i den tone, han udtalte navnet i, kunne næppe være undsluppet ham.

"Han forfølger Dem. De modtager tjenester af ham. Ham er De villig nok til at låne øre. Jeg ved det lige så godt som han."

"Mr. Wrayburn har været god og hensynsfuld imod mig," sagde Lizzie stolt, "i forbindelse med min faders død og minde."

"Utvivlsomt. Eugene Wrayburn er naturligvis et meget godt og hensynsfuldt menneske."

"Han er intet i Deres øjne," sagde Lizzie med en harme, hun ikke kunne undertrykke.

"Jo vist er han så. De tager fejl. Han er meget for mig."

"Hvordan det?"

"Han kan blandt andet være min rival."

"Mr. Headstone," svarede Lizzie med glødende åsyn, "det er fejdt af Dem at tale sådan til mig, men det sætter mig i stand til at sige Dem, at jeg ikke kan lide Dem, at jeg lige fra først af ikke har kunnet lide Dem, og at ingen anden har lod eller del i det indtryk, De selv har gjort på mig."

Hans hoved bøjede sig et øjeblik ligesom under en byrde, og derpå så han igen op og vædede sine læber.

"Jeg var i færd med at fuldende det, jeg endnu har at sige. I al den tid, De drog mig til Dem, vidste jeg alt dette om Eugene Wrayburn. Jeg kæmpede mod denne viden, men forgæves. Den frembragte ingen forandring hos mig. Med Eugene Wrayburn i mine tanker blev jeg ved. Med Eugene Wrayburn i mine tanker talte jeg nys med Dem. Med Eugene Wrayburn i mine tanker er jeg blevet tilsidesat og forskudt."

"Er det min skyld, mr. Headstone, at De kalder det, at jeg har takket Dem for Deres tilbud og afslået det, således?" sagde Lizzie, idet hun næsten ynkede den bitre kamp, han ikke kunne skjule, lige så meget, som hun oprørtes og skræmtes af den.

"Jeg klager ikke," svarede han, "men fremstiller kun sagen, som den er. Jeg måtte kæmpe med min selvagtelse, da jeg fandt mig i at lade mig drage hen til Dem trods Wrayburn. De kan forestille Dem, hvor dybt min selvagtelse nu må være sunket."

Hun var opbragt og følte sig krænket, men betvang sig af hensyn til hans lidelse, og fordi han var hendes broders ven.

"Og den ligger under hans fødder," sagde Bradley, idet han mod sin vilje skilte sine hænder ad og pegede med dem begge ned på brostenene, "glem ikke det! Den ligger under denne karls fødder, og han træder på den og bryster sig af det."

"Det gør han ikke!" sagde Lizzie.

"Jo, det gør han! Jeg har stået ansigt til ansigt med ham, og han trampede mig ned i sin foragts skarn og skred hen over mig. Hvorfor? Fordi han vidste og hoverede over, hvad der ventede mig i aften."

"Åh, mr. Headstone, De taler over Dem."

"Jeg taler fuldkommen roligt og ved kun alt for godt, hvad jeg siger. Nu har jeg sagt alt. Jeg har ingen trusler brugt, glem ikke det. Jeg har ikke gjort andet end vist Dem, hvordan sagen står – hvordan sagen står indtil videre."

I dette øjeblik viste hendes broder sig tæt ved dem, og hun fo'r hen og greb hans hånd. Bradley fulgte bagefter og lagde sin tunge hånd på drengens skulder.

"Jeg går hjem, Charley Hexam. Jeg må gå alene hjem i aften og lukke mig inde i mit værelse, uden at nogen taler til mig. Giv mig en halv times forspring og kom ikke til mig, før du i morgen ser mig ved mit arbejde. I morgen er jeg ved mit arbejde som sædvanlig."

Idet han slog hænderne sammen, udstødte han et kort, unaturligt skrig og gik. Broderen og søsteren blev stående og så på hinanden i nærheden af en lygte på den ensomme kirkegård, og drengens ansigt blev mørkt, idet han barsk sagde:

"Hvad skal dog dette sige? Hvad har du gjort ved min bedste ven? Frem med sandheden!"

"Charley!" sagde hans søster, "tal lidt venligere til mig!"

"Jeg er ikke oplagt til venlighed eller nogen slags vrøvl. Hvad har du gjort? Hvorfor er mr. Headstone gået fra os på den måde?"

"Han bad mig – du ved, at han bad mig – blive hans kone."

"Nå?" sagde drengen utålmodig.

"Og jeg var nødt til at sige ham, at jeg ikke kunne blive hans kone."

"Du var nødt til at sige ham," gentog drengen forbitret mellem tænderne og skød hende plumpt fra sig, "ved du, at han er lige så meget værd som halvhundrede som du?"

"Det kan nok være muligt, men jeg kan ikke gifte mig med ham."

"Du mener vel, at du ikke forstår at påskønne ham og ikke er ham værdig?"

"Jeg mener, at jeg ikke kan lide ham, Charley, og aldrig vil gifte mig med ham."

"Det må jeg sige, du er en net søster! Det er rigtignok en rar uegennyttighed, du viser! Altså skal alt mit arbejde for at udslette fortiden og forbedre min stilling i livet, og din med, strande på dine lave nykker, skal det?"

"Jeg vil ingen bebrejdelser gøre dig, Charley!"

"Hør hende!" udbrød drengen og så sig om i mørket, "hun vil ingen bebrejdelser gøre mig! Hun gør sit bedste for at tilintetgøre min og sin egen lykke og vil ingen bebrejdelser gøre mig! Du vil vel også fortælle mig, at du ikke vil gøre mr. Headstone bebrejdelser, fordi han træder ud af den sfære, hvis prydhed han er, og lægger sig for *dine* fødder for at blive afvist af *dig*!"

"Nej, Charley, jeg vil kun sige dig, som jeg sagde ham, at jeg takker ham for det, at det gør mig ondt, at han har gjort det, og at jeg håber, at han vil få andre tanker og blive lykkelig."

Drengens forhærdede hjerte følte en smule anger, da han så på hende, hans tålmodige, lille barnepige i hans barndom, hans

tålmodige veninde, rådgiverske og frelserinde i hans drengeår, den selvforbyggende søster, som havde gjort alt for ham. Hans tone blev mildere, og han tog hende under armen.

"Hør nu, Liz, vi vil ikke skændes. Lad os være fornuftige og tale om det som broder og søster. Vil du høre på mig?"

"Å, Charley," svarede hun ham gennem frembrydende gråd, "hører jeg ikke på dig, og hører jeg ikke mange hårde ting?"

"Da gør det mig ondt, oprigtig ondt. Men du gjorde mig så hidsig. Hør nu, mr. Headstone elsker dig af sit ganske hjerte og har i de stærkeste udtryk forsikret mig, at han ikke en eneste minut har været sig selv, siden jeg første gang bragte ham sammen med dig. Vor skoleforstanderinde, miss Peecher – ung og smuk og så videre – er ham meget hengiven, som enhver ved, men han vil ikke så meget som se til hende eller høre tale om hende. Hans kærlighed til dig må derfor være uegennyttig, ikke sandt? Giftede han sig med miss Peecher, ville han rent materielt set blive en hel del bedre faren, end hvis han giftede sig med dig. Nu vel da, han vinder intet ved det, gør han vel?"

"Nej, det skal Gud vide!"

"Nå, det er noget, der taler til hans fordel, og det meget stærkt. Dernæst kommer *jeg*. Mr. Headstone har altid hjulpet mig frem og har en hel del indflydelse, og blev han min svoger, ville han naturligvis ikke hjælpe mig mindre, men derimod mere. Han kommer og betror sig på en meget hensynsfuld måde til mig og siger: "Jeg håber, at det ville være dig kært og nyttigt, hvis jeg giftede mig med din søster?" Dertil svarer jeg: "Intet i verden ville være mig kærere." Herpå siger han: "Så tør jeg altså stole på, at du på grund af dit nøje kendskab til mig vil lægge et godt ord ind for mig hos din søster?" og så siger jeg:

"Javist, og jeg evner naturligvis en hel del hos hende." Og det gør jeg. Gør jeg ikke, Liz?"

"Jo, Charley."

"Vel talt! Ser du nu, at vi begynder at komme ud af det, så såre vi begynder at tale om det som broder og søster? Meget vel, så kommer vi til dig. Som hans kone vil du indtage en meget agtværdig stilling og få en langt smukkere plads i samfundet, end du nu har, og vil endelig engang ryste flodlivet og alle dets uhyggelige minder af dig og blive fri for dukkesyersker og deres fordrukne fædre og alt sådant noget. Ikke fordi jeg vil sige det mindste ondt om miss Wren. Hun kan sikkert være meget god på sin vis, men hendes levevis er ikke din levevis som mr. Headstones kone. Du ser altså, Liz, at for alle tres skyld – for mr. Headstones, for min og for din – kan intet være bedre eller ønskeligere."

De gik langsomt, mens drengen talte, og nu blev han stående for at se, hvilket indtryk han havde gjort. Hans søsters øjne var fæstede på ham, men da de ikke røbede eftergivenhed, og hun tav, gik han videre med hende. Der lå mismod i hans tone, da han atter tog til orde, skønt han søgte at skjule det.

"Da jeg har den indflydelse hos dig, Liz, som jeg har, havde jeg måske gjort bedre i at have fået en lille passiar med dig, før mr. Headstone selv talte. Men alt, hvad der talte for ham, syntes at være så klart og tydeligt, og jeg vidste, at du altid havde været så rimelig og fornuftig, at jeg ikke tænkte, det var umagen værd. Det var sagtens en fejltagelse af mig, men den skal snart blive rettet. Alt, hvad der kræves for at få den rettet, er, at du straks siger til mig, at jeg kan gå hjem og sige til mr. Headstone,

at hvad der har fundet sted, ikke er endelig afgjort, og at alt nok vil blive godt med tiden."

Han blev atter stående. Det blege ansigt så sørgmodigt og kærligt på ham, men hun rystede på hovedet.

"Kan du ikke tale?" spurgte drengen skarpt.

"Jeg vil meget nødig tale, Charley, men må jeg, så må jeg. Jeg kan ikke give dig lov til at sige noget sådant til mr. Headstone. Jeg kan ikke samtykke i, at du siger det. Der er intet at sige ham fra mig efter det, jeg har sagt ham i aften en gang for alle."

"Og denne pige," udbrød drengen og stødte hende igen hånligt fra sig, "kalder sig en søster!"

"Kære Charley, det er anden gang, at du har været nær ved at slå mig. Bliv ikke vred. Jeg mener ikke – det forbyde Gud! – at det var din hensigt, men du ved næppe, med hvilket pludseligt ryk du rev dig fra mig."

"Lige meget," sagde drengen, der ikke ænsede, hvad hun sagde, men kun tænkte på sin egen skuffelse. "Jeg ved, hvad dette vil sige, og du skal ikke gøre mig skam."

"Det er kun, hvad jeg har sagt dig, og intet andet."

"Men du skal ikke gøre mig skam," fortsatte drengen trodsigt, "det er mit faste forsæt, at du, efter at jeg har arbejdet mig op af snavset, ikke skal trække mig ned i det igen. Du kan ikke gøre mig skam, når jeg intet har med dig at gøre, og for fremtiden vil jeg intet have med dig at gøre."

"Mangen en aften som denne, Charley, og mangen en værre aften har jeg siddet på brostenene og tysset på dig, mens du lå i mine arme. Tag de ord tilbage uden engang at sige, at det gør dig ondt at have sagt dem, og mine arme og mit hjerte skal være åbne for dig!"

"Jeg vil ikke tage dem tilbage. Jeg vil gentage dem. Du er en i bund og grund slet pige og falsk søster, og jeg er færdig med dig!"

Han slog ud med sin utaknemmelige og ukærlige hånd, som om den oprejste en skranke imellem dem, drejede sig om på sin hæl og forlod hende. Hun blev stående tavs og forstenet uden at røre sig af stedet, indtil hun vækkedes af kirkeuret og vendte sig om. Men i samme øjeblik optøedes også de vande, som den egenkærlige drengs kolde hjerte havde bragt til at fryse, og: "Gid jeg lå her blandt de døde!" og: "Å, Charley, Charley, at dette skulle blive enden på vore billeder i ilden!" var alt det, hun sagde, idet hun lagde sit ansigt ned på en ligsten og skjulte det i sine hænder.

En skikkelse kom forbi og gik videre, men standsede og så sig om efter hende. Det var en gammel mand med bøjet hoved, en stor, bredskygget hat og en langskødet frakke. Efter at have stået stille vendte han om og nærmede sig med et udtryk af blidhed og medynk, idet han sagde:

"Undskyld, unge dame, at jeg taler til Dem, men De lider af en eller anden sorg. Jeg kan ikke gå min vej og lade Dem blive stående alene her og græde, som om her intet var på færde. Kan jeg hjælpe Dem? Er der noget, jeg kan gøre for at trøste Dem?"

Ved lyden af disse kærlige ord løftede hun hovedet og svarede glad: "Å, mr. Riah, er det Dem?"

"Min datter," sagde den gamle, "jeg er som himmelfalden! Jeg talte, som om det havde været til en fremmed. Tag min arm. Hvad er det, der græmmer Dem? Hvem er skyld i dette? Stakkels pige, stakkels pige!"

"Min broder er blevet vred på mig," hulkede Lizzie, "og har forstødt mig."

"Han er en utaknemmelig hvalp," sagde jøden forbitret, "lad ham gå. Ryst støvet af Deres fødder og lad ham gå. Kom, min datter, gå hjem med mig – det er kun tværs over gaden – og giv Dem tid til at fatte Dem og tør Deres øjne, så skal jeg følge Dem gennem gaderne. Det er over Deres sædvanlige tid og bliver snart sent, og der er mange folk ude i aften."

Hun modtog den hjælp, han tilbød hende, og de gik langsomt ud af kirkegården. Idet de var i færd med at bøje ud i hovedgaden, kom en anden mandsskikkelse drivende misfornøjet forbi dem, idet den så op og ned ad gaden og rundt omkring. Manden studsede og udbrød: "Lizzie! Hvor har De været? Hvad er her på færde?"

Mens Eugene Wrayburn talte sådan til hende, trykkede hun sig tættere ind til jøden og bøjede sit hoved, og efter at have mønstret Eugene med et skarpt blik slog jøden øjnene ned og blev stående uden at mæle et ord.

"Hvad er der i vejen, Lizzie?"

"Det kan jeg ikke sige Dem nu, mr. Wrayburn. Det kan jeg ikke sige Dem i aften, hvis jeg overhovedet nogen sinde kan sige Dem det. Forlad mig, hører De!"

"Men, Lizzie, jeg kom for at træffe Dem. Jeg kom for at gå hjem med Dem, da jeg vidste Deres tid. Jeg har lusket rundt," tilføjede Eugene, "som en politispion eller," med et blik på Riah, "som en mand, der handler med gamle klæder."

Jøden løftede øjnene op og mønstrede atter Eugene.

"Overlad mig til denne beskytter, beder jeg Dem, mr. Wrayburn. Og en bøn endnu: Tag Dem i agt."

"Det er jo *Udolfos Hemmeligheder!*" sagde Eugene forandret, "tør jeg være så fri i denne ældre herres nærværelse at spørge, hvem denne venlige beskytter er?"

"En pålidelig ven," sagde Lizzie.

"Jeg vil fritage ham for hans hverv," svarede Eugene, "men De må sige mig, Lizzie, hvad der er i vejen."

"Det er hendes broder," sagde den gamle mand.

"Vor broder?" svarede Eugene hånligt, "vor broder fortjener ikke en tanke, langt mindre en tåre. Hvad har vor broder gjort?"

Den gamle mand kastede et alvorligt blik på Wrayburn og et alvorligt blik på Lizzie, der begge var så meget sigende, at endog Eugene holdt inde med sin letsindige tale, som tabte sig i et tankefuldt "hm!"

Med det mest tålmodige udtryk af verden blev den gamle mand stående uden at mæle et ord og med øjnene vendt mod jorden, idet han holdt på Lizzies arm, som om han var så vant til passiv udholdenhed, at det ville være ham fuldstændig ligegyldigt, om han skulle stå ubevægelig der hele natten.

"Hvis mr. Aron," sagde Eugene, der snart fandt dette trættende, "vil have den godhed at overlade sin protege til mig, vil der ikke være noget, der afholder ham fra at gå hen i synagogen, hvis han har noget at gøre der. Vil De være så god, mr. Aron?"

Men den gamle mand rørte sig ikke af pletten.

"Far vel, mr. Aron," sagde Eugene i en høflig tone, "vi vil ikke opholde Dem." Derpå vendte han sig om mod Lizzie og tilføjede: "Er vor ven, mr. Aron, lidt døv?"

"Jeg hører meget godt, kristne herre," svarede den gamle mand roligt, "men jeg vil kun høre en stemme opfordre mig til

at forlade denne unge jomfru, før jeg har fulgt hende hjem. Forlanger hun det af mig, skal jeg gøre det, ellers ikke."

"Tør jeg spørge om grunden, mr. Aron?" sagde Eugene uden at lade sig genere i mindste måde.

"Undskyld, spørger hun mig om den, vil jeg sige hende den, men ellers ingen."

"Jeg spørger Dem ikke," sagde Lizzie, "men beder Dem følge mig hjem. Jeg har gennemgået en bitter prøvelse i aften, mr. Wrayburn, og håber, at De ikke vil finde mig utaknemmelig, hemmelighedsfuld eller vægelsindet. Jeg er ingen af delene. Jeg er ulykkelig. Husk på, hvad jeg sagde Dem. Vogt Dem!"

"Kære Lizzie," svarede han med dæmpet stemme og bøjede sig over hende på den anden side, "hvorfor og for hvem?"

"For en, med hvem De for nylig har talt, og som De har fornærmet."

Han knipsede med fingrene og lo, "nå," sagde han, "siden det ikke kan være anderledes, vil mr. Aron og jeg dele dette tillidshverv og i forening følge Dem hjem. Mr. Aron på den ene og jeg på den anden side. Hvis det konvenerer mr. Aron, kan eskorten nu sætte sig i bevægelse."

Han kendte sin magt over hende og vidste, at hun ikke ville fordre, at han skulle forlade hende. Han vidste, at da hun var blevet ængstelig for hans skyld, ville hun være urolig, når hun ikke så ham. Trods al sin tilsyneladende letsindighed og ligegyldighed vidste han, hvad han ville vide om hendes hjertes tanker.

Mens han gik ved hendes side, så glad og så ligegyldig for alt, hvad der var blevet lagt ham til last, så overlegen i sine lystige indfald og sin fatning i sammenligning med hendes bejlens

mørke, tvungne væsen og hendes broders egenkærlige pirrelighed, så trofast imod hende, som det syntes, mens hendes egne svigtede hende, hvilken umådelig fordel, hvilken overvældende indflydelse havde han da ikke den aften! Hertil kom endnu, at den stakkels pige havde hørt ham blive bagtalt for hendes skyld og selv havde lidt for hans. Var det da at undres over, at hans tonefald, der nu og da røbede en alvorlig deltagelse, der fremhævede hans ligegyldighed, som om den var påtaget for at berolige hende, hans svageste berøring, hans flygtigste blik, alene hans nærværelse ved hendes side i den mørke, simple gade var ligesom glimt fra en trylleverden, hvis klarhed skinsyge, ondskab og lavhed ikke kunne udholde, men kun kunne rase imod ligesom en flok onde ånder?

Da der ikke blev talt mere om at gå til Riahs hus, gik de lige til Lizzies bolig, og et kort stykke fra gadedøren forlod hun dem og gik alene ind.

"Mr. Aron," sagde Eugene, da de var blevet alene på gaden, "med mange tak for Deres selskab gør det mig nu ondt at skulle sige Dem farvel."

"Herre," svarede den anden, "jeg siger Dem godnat og ønsker, at De ikke var så tankeløs."

"Mr. Aron, jeg siger Dem godnat og ønsker – for De er lidt kedelig – at De ikke var så tankefuld."

Men nu, da hans rolle var udspillet for den aften, og han, idet han vendte ryggen til jøden, forlod skuepladsen, blev han selv tankefuld.

"Hvordan var det, at Lightwoods katekismus lød?" mumlede han, mens han standsede for at tænde en cigar, "hvad skal der

komme ud af det? Hvad gør de? Hvor vil de hen? Det skal vi snart få at se. Ah!" tilføjede han med et dybt suk.

Det dybe suk gentoges en halv time efter ligesom af et ekko, da Riah, der havde siddet på en mørk trappe i en krog lige over for huset, rejste sig og tålmodigt gik sin gang, idet han sneg sig gennem gaderne i sin gammeldags dragt som et genfærd af en svunden tid.

16. En årsdag

Mens den agtværdige Twemlow klæder sig på i sit hjem oven over stalden og hører hestene gøre toilette nedenunder, forekommer det ham, at han i det hele taget er dårlig stillet i sammenligning med de ædle dyr, for mens han på den ene side ingen oppasser har, som med dygtige dask og grov stemme byder ham at stå op, så har han på den anden side slet ingen tjener, og mens den blide gentlemans fingerled og andre ledemod arbejder trevent om morgenen, synes det ham endog at kunne være ganske rart at stå bundet med hovedet ved sin kammerdør, hvis han kunne blive gnedet og striglet og vasket og poleret af en øvet hånd og selv kun skulle spille en passiv rolle ved dette møjsommelige arbejde.

Twemlow er omsider udrustet med flipper, halstørklæde og manchetter og går ud for at spise frokost, og hos hvem andre vel end hos sine nærmeste naboer Lammlerne, der har tilkendegivet ham, at han vil træffe sin fjerne slægtning Fledgeby hos dem. Den skrækkelige Snigsworth ville måske forskyde Fledgeby og lægge ham under tabu, men den fredelige Twemlow siger som så: "Om han også er min slægtning, så har jeg dog ikke gjort ham til dette, og at træffe sammen med en mand er ikke det samme som at kende ham."

Det er mr. og mrs. Lammles lykkelige ægteskabs første årsdag, og den skal højtideligholdes med en frokost, eftersom et middagsselskab i en ønskelig luksuriøs stil ikke kan arrangeres inden for snævrere grænser end den paladsagtige bolig, som ikke er til, men som så mange er rasende misundelige for.

Idet Twemlow nærmer sig Lammle'ernes dør, kører en lille enspænder med den guddommelige Tippins op for den. Tippins slår vinduet ned og roser spøgende sin kavalier, fordi han er så årvågen, at han venter der for at hjælpe hende ud. Twemlow hjælper hende ud med så megen poleret alvor, som om hun var noget virkeligt, og de går ovenpå, Tippins meget meddelsom med hensyn til sine ben, idet hun søger at udtrykke, at disse vaklevorne genstande kun hopper og springer i deres overstrømmende livskraft.

"Og kære mrs. Lammle og kære mr. Lammle, hvordan har De det, og hvornår tager De ned til, hvad er det nu, det hedder – Dun Cow – for at kræve Deres flæskeside? [Note 2\)](#) Og De, Mortimer, hvis navn for længe siden er slettet ud af min liste, for det første på grund af ustadighed og dernæst for skammelig troløshed, hvordan har De det, elendige? Og mr. Wrayburn, De her! Hvad er De dog kommet for, da vi forud er overbeviste om, at De ikke har i sinde at tale? Og Veneering, M.P., hvordan går det i Parlamentet, og hvornår vil De gøre os den tjeneste at jage disse skrækelige mennesker på døren? Og min bedste mrs. Veneering, kan det virkelig være muligt, at De den ene aften efter den anden tager ned til det kvælende sted for at høre disse mandfolk våse? Og siden vi taler om det, Veneering, hvorfor våser De ikke, for De har jo endnu ikke lukket Deres mund op der, skønt vi er nær ved at dø af længsel efter at høre, hvad De har at sige os! Henrykt over at se Dem, miss Podsnap. Papa her? Nej! Mama heller ikke? Å! mr. Boots! Stor fornøjelse! Mr. Brewer! Det er jo en hel folkeforsamling!" Sådan sladrer Tippins, mens hun mønstrer Fledgeby og andre udenforstående gennem sin guldlorgnet og mumler, idet hun på, sin uskyldige,

overgivne måde idelig drejer sig rundt: "Ellers ingen, jeg kender? Nej, det tror jeg ikke. Ingen her, ingen der, ingen nogensteds!"

Lutter smil fra øverst til nederst, præsenterer Lammle sin ven Fledgeby, der er nær ved at dø af længsel efter at blive forestillet for lady Tippins. Da Fledgeby er blevet forestillet, ser han ud, som om han ville sige noget, ser ud, som om han ikke ville sige noget, ser ud, som om han først tænker, derpå resignerer og til sidst fortvivler, trækker sig tilbage med Brewer, går rundt om Boots og forsvinder i den fjerneste baggrund, hvor han føler efter sine bakkenbarter, som om de kunne have vist sig, siden han var der for fem minutter siden.

Men Lammle haler ham frem igen, endnu før han rigtigt har overbevist sig om landets nøgenhed. Det lader til, at det står dårligt til med ham, for Lammle forestiller ham igen som døende. Nu er han ved at dø, fordi han ikke er præsenteret for Twemlow.

Twemlow byder ham hånden. Glæder sig ved at se ham.

"Deres moder var i slægt med mig."

"Det var hun nok, men min moder og hendes slægt var to."

"Opholder De Dem i byen?" spørger Twemlow.

"Ja, altid."

"De holder altså af byen?" siger Twemlow, men bliver slået helt fra det ved, at Fledgeby tager det meget ilde op og svarer: Nej, han holder ikke af byen. Lammle søger at dække over det ved at sige, at der er dem, som ikke holder af byen, og da Fledgeby svarer, at han aldrig har hørt, at det har været tilfældet med andre end ham selv, går Twemlow igen fra det.

Der meldes, at frokosten er serveret. Alt på bordet er broget og glimrende, men dekorationerne har et overmodigt, midlertidigt og nomadisk præg, som om de pralede af at skulle blive endnu mere brogede og pralende i den paladsagtige bolig.

Veneering sidder på højre side af mrs. Lammle, Twemlow på hendes venstre, mrs. Veneering og lady Tippins på højre og venstre side af Lammle. Men man kan være sikker på, at inden for Lammles øjnes og smils tryllering sidder den lille Georgiana, og lige så sikker kan man være på, at tæt ved den lille Georgiana og ligeledes under opsyn af ham sidder Fledgeby.

Flere gange under frokosten vender Twemlow sig pludselig lidt om mod mrs. Lammle og siger: "Undskyld!" Da Twemlow ikke plejer at bære sig sådan ad, hvorfor gør han det da i dag? Ih, sagen er, at Twemlow flere gange svæver i den vildfarelse, at mrs. Lammle er i færd med at ville tale til ham, men når han vender sig, mærker han, at det ikke er tilfældet, og at hun for det meste holder sine øjne fæstet på Veneering. Underligt, at dette indtryk kan holde sig således hos Twemlow, efter at han har opdaget sin vildfarelse, men sådan er det.

Lady Tippins, der nyder rigelig af jordens frugter, druesaft medregnet, bliver livligere og gør sig umage for at lokke gnister ud af Mortimer Lightwood. De indviede tager det altid som en selvfølge, at denne troløse elsker ved bordet må have plads lige over for hende, for at hun kan få ham på gled. Mens lady Tippins et øjeblik holder op at tygge og sluge, ser hun på Mortimer og minder om, at det var hos vore kære Veneerings i overværelse af gæster, som sikkert alle er til stede her, at han fortalte dem sin historie om manden et steds fra, der bagefter

blev så skrækkelig interessant og så populær, at det grænsede til det vulgære.

"Ja, lady Tippins," indrømmer Mortimer, "som det hedder på teatret – De taler sandheds ord!"

"Så vente vi også," genmæler hjerteknusersken, "at De hævder Deres ry og fortæller os noget mere."

"Den dag, lady Tippins, udtømte jeg mig for hele min levetid, og der er ikke mere at få ud af mig."

Mortimer værger sig således, da han ved, at det ellers er Eugene og ikke ham, der er spøgéfuglen, og at han i disse kredse, hvor Eugene fremturer i at være umælende, kun er den vens dobbeltgænger, på hvem han har støttet sig.

"Men," siger den fortryllende Tippins, "jeg har nu sat mig for at få noget mere ud af Dem, troløse! Hvad er det, jeg hører om, at der nu igen er en, der er forsvundet?"

"Da det er Dem, der har hørt det, er De måske så god at fortælle os det."

"Bort, uhyre! Deres egen forgylde skarnager henviste mig selv til Dem."

Lammle, der nu tager ordet, meddeler højtideligt, at der er et tillæg til historien om manden et steds fra.

"Jeg forsikrer Dem," siger Lightwood og ser sig om i kredsen, "jeg har ikke noget at fortælle." Men da Eugene med dæmpet stemme tilføjer: "Å, fortæl det!" tilføjer han: "Intet, som det er umagen værd at tale om." Boots og Brewer mærker øjeblikkelig, at det i høj grad er umagen værd at tale om, og bliver høfligt højrøstede, og Veneering gør en opdagelse i samme retning, men det er tydeligt, at hans opmærksomhed nu er temmelig

opslidt og vanskelig at holde fast på, eftersom dette er tonen i Underhuset.

"Gør Dem ikke den ulejlighed at sætte Dem i lave til at høre," siger Mortimer, "da jeg vil være færdig, længe før De har fundet magelige stillinger. Det er ligesom –"

"Det er," afbryder Eugene ham utålmodigt, "ligesom børnerimet:

Snip, snap, snude,
nu er eventyret ude.
Tip, tap, tønne,
nu kan en anden begynde."

Begynd og bliv færdig med det."

Eugene siger dette med en ærgerlig klang i sin stemme, idet han lægger sig tilbage i sin stol og ser giftigt på lady Tippins, der nikker ad ham som sin kære bjørn og spøgende insinuerer, at hun er den skønne og han uhyret.

"Hvad min højtærede og skønne herskerinde lige overfor sigter til, er sagtens følgende omstændighed: For ganske nylig modtog Lizzie Hexam – datteren af den afdøde Jesse Hexam, også kaldet Gaffer, som De vil mindes, fandt liget af manden et steds fra – på en gådefuld måde, hun vidste ikke hvorfra, en udtrykkelig tilbagekaldelse af de beskyldninger, der var blevet gjort mod hendes fader af en flodfisker ved navn Riderhood. Ingen troede dem, fordi Rogue Riderhood tidligere havde drevet humbug med disse beskyldninger og i virkeligheden ladet dem falde. Den omtalte tilbagekaldelse kom imidlertid Lizzie Hexam i hænde på en måde, som tydede på, at den var blevet overbragt af et unavngivet bud i en mørk kappe og med bredskygget hat, og blev af hende tilstillet min klient, mr.

Boffin, for at forsvare hendes fader. De må undskylde dette forretningsudtryk, men da jeg aldrig har haft nogen anden klient og efter al rimelighed heller aldrig vil få nogen, er jeg temmelig stolt af ham som en i sin slags sandsynligvis enestående naturmærkværdighed."

Skønt Lightwood er lige så utvungen som sædvanlig på overfladen, er han dog ikke lige så utvungen som sædvanlig neden under den. Skønt han giver sig mine af slet ikke at ænse Eugene, føler han, at det er et kildent emne i denne forbindelse.

"Naturmærkværdigheden, der er mit juridiske museums eneste prydelser," vedbliver han, "opfordrer derpå sin sekretær – et individ af eremitkrebse- eller østersarten, og hvis navn, tror jeg, er Skokesmith – men det gør ikke det mindste til sagen – lad det være artiskok – til at sætte sig i forbindelse med Lizzie Hexam. Artiskok siger, han er villig til at gøre det, men det mislykkes for ham."

"Hvorfor?" spørger Boots.

"Hvorledes?" spørger Brewer.

"Undskyld," svarer Lightwood, "jeg må udsætte svaret et øjeblik, da vi ellers ville få en antiklimaks. Da det ganske mislykkes for Artiskok, overdrager min klient dette hverv til mig, eftersom det er hans hensigt at tage sig af genstanden for hans søgen. Jeg giver mig til selv at sætte mig i forbindelse med hende, ja jeg er endog så heldig at have visse særlige midler," siger Lightwood med et blik på Eugene, "til at sætte mig i forbindelse med hende, men også for mig mislykkes det, eftersom hun er forsvundet. Ingen ved hvordan, ingen ved hvornår, ingen ved hvorhen. Og dermed er den historie ude, hvortil min højtærede og skønne herskerinde hentydede."

Tippins udtaler den mening, at vi alle sammen vil blive myrdet i vore senge. Eugene låner hende et par øjne, som om visse af os ville være nok for ham. Mrs. Veneering ytrer, at sådanne sociale mysterier kunne gøre en bange for at forlade barnet. Veneering ønsker (med en slags lånt mine af at se Hans Excellence indenrigsministeren på hans plads) at blive oplyst, om det er meningen, at den forsvundne person er blevet hekset bort, eller om der på anden måde er blevet tilføjet hende overlast. I stedet for Lightwood svarer Eugene, og svarer hastigt og i en opirret tone: "Nej, nej, det mener han ikke. Han mener frivilligt forsvundet, men fuldstændig sporløst."

Det tør imidlertid ikke tillades, at det store emne, mr. og mrs. Lammles lyksalighed, forsvinder under den almindelige forsvinden – morderens forsvinden, Julius Handfords forsvinden, Lizzie Hexams forsvinden – og derfor må Veneering kalde de tilstedeværende får tilbage til den fold, som de er brudt ud af. Hvem er vel så skikket til at udbrede sig over ægteparrets lykke, da de er de ældste og kæreste venner, han har her i verden, eller hvilken tilhørerkreds er vel så skikket til at indvies i hans fortrolighed som denne tilhørerkreds, der omfatter mange, som alle er de ældste og kæreste venner, han har her i verden? Og uden at iagttage den formalitet at rejse sig holder Veneering derfor et fortroligt foredrag, der lidt efter lidt glider over i den parlamentariske jargon, og hvori han ved dette bord ser sin kære Twemlow, der i dag for et år siden skænkede hans kære ven Lammle hans kære veninde Sophronias skønne hånd, og hvori han ligeledes ved dette bord ser sine kære venner Boots og Brewer, hvis samlen sig om ham på et tidspunkt, da hans kære veninde, lady Tippins, ligeledes samlede sig om ham

– og det i forreste række – han aldrig skal glemme, så længe hans hjerte banker. Men han tilstår, at han ved dette bord savner sin kære gamle ven Podsnap, selv om han er så godt repræsenteret ved hans kære unge veninde Georgiana. Og han ser fremdeles ved dette bord – dette udtaler han med stor aplomb, som om han var stolt af at eje et ualmindelig fjerntskuende blik – sin ven Fledgeby, hvis han vil tillade ham at kalde ham således. Af alle disse og af mange flere grunde, der, som han helt vel ved, må være gået op for mennesker med deres ualmindelige skarpsindighed, er han så fri at gøre dem opmærksomme på, at det øjeblik nu er kommet, da vi med vore hjerter i vore glas, med tårer i vore øjne, med velsignelse på vore læber og i det hele taget med en overflødighed af fede ord og fedt flæsk alle som en bør drikke en skål for vore kære venner Lammle'rne og ønske dem mange, mange lige så lykkelige år som det første og mange, mange lige så lykkeligt forenede venner som de selv.

Da Veneering ikke ser nogen bedre udvej til at slippe ud af det, standser han her sin oratoriske Pegasus med et pludseligt ryk og plumper ned, helt ud over hovedet på den, med et: "Gud velsigne Dem, Lammle!"

Derpå Lammle. Der er for meget af ham, hvor man så ser på ham. Alt for overdreven megen næse af en plump og vanskabt form, og hans næse er i hans sind og hans væsen. Alt for megen smilen til at den kan være ægte. Alt for mange rynker i panden til at de kunne være falske. Alt for mange store tænder til at de kunne vise sig på en gang uden at vække frygt for, at han skal bide. Han takker Dem, kære venner, for Deres gode ønsker og håber at kunne – måske ved den næste af disse glædelige

lejligheder – modtage Dem i en bolig, der stemmer bedre med Deres adkomster til gæstfrihedens skikke. Han kan aldrig glemme, at det var hos Veneerings, at han først så Sophronia. Sophronia kan aldrig glemme, at det var hos Veneerings, at hun først så ham. De talte om det kort efter deres bryllup og var enige om, at de aldrig ville kunne glemme det. Ja, det er Veneering, de skylder deres forening, og de håber engang i tiden at skal kunne vise deres påskønnelse ("nej, nej," fra Veneering) – jo, jo, han kan stole på, at de skal det, hvis de kan det! Tak! I hans dyrebare Sophronias og hans eget navn, tak!

Mrs. Lammle har siddet ganske stille og holdt sine øjne fæstet på borddugen. Idet Lammle slutter sin tale, vender Twemlow, der endnu ikke er blevet helbredt for det ofte tilbagevendende indtryk af, at hun er i færd med at tale til ham, sig uvilkårligt om imod hende. Denne gang vil hun virkelig tale til ham. Veneering taler med sin anden nabo, og hun taler med dæmpet stemme.

"Mr. Twemlow."

Stadig lidt tvivlrådig, fordi hun ikke ser på ham, svarer han: "Undskyld, ja?"

"De har en sjæl som en gentleman, og jeg ved, at jeg kan stole på Dem. Vil De give mig lejlighed til at sige Dem et par ord, når De er kommet ovenpå?"

"Ja gerne. Det vil være mig en ære."

"Lad ingen mærke noget, læg ikke noget i det, hvis mit væsen skulle være mere ligegyldigt end mine ord. Der holdes måske øje med mig."

Yderst forbavset fører Twemlow hånden op til panden og synker grublende tilbage i sin stol. Mrs. Lammle rejser sig. Alle

rejser sig. Damerne går ovenpå, og herrerne følger snart bagefter.

I salen danner der sig grupper som sædvanlig. Lightwood, Boots og Brewer flagrer som møl om det løbende, gule voksllys med en høvlspån i, lady Tippins. Udenforstående dyrker Veneering og mrs. Veneering. Lammle står med korslagte arme mefistofelisk i en krog med Georgiana og Fledgeby. Mrs. Lammle, der sidder i en sofa ved et bord, henleder Twemlows opmærksomhed på en bog med portrætter, som hun har i hånden.

Twemlow tager plads på en puf foran hende, og mrs. Lammle viser ham et portræt.

"De har grund til at blive overrasket," siger hun sagte, "men jeg ville ønske, at De ikke ville se sådan ud."

Twemlow bliver forlegen og gør en anstrengelse for ikke at se sådan ud, men ser kun så meget mere sådan ud.

"Jeg tror ikke, mr. Twemlow, at De har set denne fjerne slægtning af Dem før i dag?"

"Nej aldrig."

"Nu, da De ser ham, ser De, hvad han er. De er vist næppe stolt af ham?"

"Sandt at sige, mrs. Lammle, nej."

"Kendte De ham bedre, ville De være endnu mindre tilbøjelig til at vedkendes ham. Her er et andet portræt. Hvad synes De om det?"

Twemlow har netop åndsnærværelse nok til at sige højt: "Meget ligt! Ualmindelig ligt!"

"De har måske lagt mærke til, hvem det er, han bærer med sine opmærksomheder? Ser De, hvor han nu er, og hvordan han

er optaget?"

"Ja, men mr. Lammle –"

Hun tilkaster ham et blik, som han ikke kan fatte, og viser ham et portræt til.

"Meget godt, er det ikke?"

"Fortryllende!"

"Så ligt, at det næsten er en karikatur. Det er umuligt at sige Dem, hvor jeg har stridt med mig selv, før jeg kunne bringe det over mit sind at tale til Dem, som jeg nu gør. Det er kun i overbevisningen om, at De ikke vil forråde mig, at jeg kan blive ved. Lov mig oprigtigt, at De aldrig vil svigte min tillid, at De vil agte den, selv om De ikke længere måtte agte mig – og jeg vil være lige så rolig, som om De havde gjort Deres ed derpå."

"Frue, ved en ringe gentlemans ære –"

"Tak. Mere kan jeg ikke forlange. Jeg bønfaller Dem, mr. Twemlow, at frelse det barn."

"Det barn?"

"Georgiana. Hun vil blive ofret. Hun vil blive lokket til at gifte sig med Deres slægtning. Det er en interessentskabssag, en pengespekulation. Hun har ikke viljestyrke eller karakterfasthed til at hjælpe sig og står i færd med at blive solgt til elendighed for hele livet."

"Forbavsende! Men hvordan kan jeg hindre det?"

"Her er et andet portræt, men det er ikke godt, vel?"

Skønt forfærdet over den ligegyldige måde, hvorpå hun lægger hovedet tilbage for at se kritisk på portrættet, fatter Twemlow dog hensigtsmæssigheden af, at han selv også lægger hovedet tilbage, og gør det, skønt han ikke ser mere til portrættet, end om det havde været i Kina.

"Langtfra godt," siger mrs. Lammle, "stift og overdrevet. "

"Og over –". Men i sin tilintetgjorte tilstand kan Twemlow ikke få fat på ordet, og det bliver til "overordentligt."

"Mr. Twemlow, Deres ord ville have vægt hos hendes indbildske, forblindede fader. De ved, hvor stor pris han sætter på Deres familie. Advar ham!"

"Men imod hvem?"

"Imod mig."

Til al lykke får Twemlow i dette vanskelige øjeblik en spore. Denne spore er Lammles stemme.

"Hvad er det for portrætter, du viser Twemlow?"

"Nogle offentlige personligheder, Alfred."

"Vis ham det sidste af mig."

"Ja gerne."

Hun lægger bogen fra sig, tager en anden, vender bladene og viser Twemlow portrættet.

"Dette er det sidste af Lammle. Finder De, at det er godt? Advar hendes fader imod mig. Jeg fortjener det, for jeg har fra begyndelsen af været indviet i intrigen. Det er min mands, Deres slægtnings og min intrige. Jeg siger Dem dette kun for at vise Dem nødvendigheden af, at denne stakkels lille, enfoldige, kærlige pige bliver hjulpet og frelst. De må ikke røbe dette for hendes fader, men skåne mig og min mand, for skønt denne højtideligholdelse af vor bryllupsdag er en farce, er han dog min mand, og vi må leve. – Finder De, at det ligner?"

Aldeles forstumlet lader Twemlow, som om han sammenligner portrættet, han har i hånden, med originalen, der skotter til ham fra sin mefistofeliske krog.

"Meget godt!" er de ord, som Twemlow omsider med stor møjle får frem.

"Det glæder mig, at det er Deres mening. I det hele taget finder jeg selv, at det er det bedste. De andre er så mørke. Her, for eksempel, er et til af Lammle –"

"Men jeg forstår det ikke! Jeg ved hverken ud eller ind," stammer Twemlow, mens han stirrer vildt i bogen med sit øjeglasse for øjet. "Hvordan skal jeg advare hendes fader uden at røbe noget for ham? Hvor meget eller hvor lidt skal jeg sige ham? Jeg – jeg – er ganske forstumlet."

"Sig ham, at jeg er en koblerske. Sig ham, at jeg er en listig og rænkefuld kvinde. Sig ham, at De er overbevist om, at hans datter helst må blive borte fra mit hus og mit selskab. Sig ham alt sådan noget om mig. Det vil alt sammen være sandt. De ved, hvor indbildsk han er, og hvor let man kan opskræmme hans forfængelighed. Sig ham så meget, at det vil sætte ham i uro og gøre ham forsigtig for hendes skyld, og skån mig for resten."

Alfred nærmer sig. Grupperne opløses. Tippins rejser sig for at gå, og mrs. Veneering følger sin ægteherre. For øjeblikket vender mrs. Lammle sig ikke om imod dem, men bliver ved at se på Twemlow, der ser på Alfreds portræt gennem sin lorgnet. Da øjeblikket er forbi, lader Twemlow lorgnetten falde i dens båndes fulde længde, står op og lukker bogen med et smæk, der bringer dette feernes skrøbelige dæggebarn, Tippins, til at fare sammen.

Derpå farvel og farvel, og storartet aften, guldalderen værdig, og mere om flæskesiden og alt sådan noget. Twemlow går vaklende gennem Piccadilly med hånden for panden og er nær ved at blive kørt over af en jagende postvogn, og til sidst

synker den troskyldige, skikkelige mand ned i sin lænestol,
mens alting løber rundt for ham.

Note 2: Egtl. Dunmow, et gods i Essex. En Lord Fitzwalter indførte på Henrik III.s tid, at ethvert ægtepar, der efter at have været gift et år og en dag, indfandt sig på klostret og knælende på to spidse sten i priorens nærværelse og klosterbrødrenes påhør, erklærede, at de i den tid hverken havde angret deres ægteskab eller været uenige, skulle have en side flæsk.

Tredje bog

En lang gade

1. Folk i knibe

Det var tåget vejr i London, og tågen var tæt og mørk. Det levende London med dets svidende øjne og irriterede lunger blinkede, nøs og hostede; det livløse London var et sodet spøgelse, der vaklede imellem, om det skulle være synligt eller usynligt og derfor ikke rigtig var nogen af delene. Gasblus flimrede i butikkerne med et mat og ulykkeligt udtryk, som om de vidste, at de var natteskabninger, der intet havde at gøre under Solen, mens Solen selv, når den nogle få øjeblikke kunne skimtes dunkelt gennem kredsende tågehvirvler, så ud, som om den var gået ud og skulle til at synke flad og kold sammen. Endog i omegnen var det tåget; men der var tågen grå, hvorimod den i London omtrent ved grænseskellet var mørkegul og lidt længere inde brun og derpå blev brunere og brunere, indtil den i hjertet af City – ved St. Mary Axe – blev sortebrun. Fra ethvert punkt af højdedraget mod nord kunne man have set, at de højeste bygninger stundom stred for at få deres hoveder op oven for tågehavet, og at i særdeleshed St. Pauls-kirkens store kuppel syntes at have en hård døds kamp; men dette kunne man ikke mærke ved foden af dem, hvor hele hovedstaden var en masse dunster, som var opfyldt af den dæmpede lyd af vognhjul og udviklede en vældig forkølelse. Kl. ni en sådan morgen var Pubsey & Co.'s forretningslokale ikke den livligste plet, ikke engang i St. Mary Axe – der i sig selv ikke er noget synderlig livligt sted – med et sukkende gasblus i kontorvinduet og en tyvagtig tågestrøm, der sneg sig ind ad nøglehullet i gadedøren for at kvæle det. Men blusset gik ud og gadedøren op, og Riah trådte frem med en pose under armen.

Riah var knap kommet helt ud ad døren, før han kom ind i tågen og forsvandt for St. Mary Axe's øjne; men denne fortællings øjne kunne følge ham på hans gang til Piccadilly og Albany. Derhen gik han med sine alvorlige, afmålte skridt, sin stav i hånden og frakkeskøderne dinglende i hælene på sig, og mere end et hoved, der drejede sig for at se efter hans ærværdige, allerede i tågen borteblevne skikkelse, troede, at det var en ganske almindelig skikkelse, som fantasien og tågen havde givet dette midlertidige udsende.

Da Riah var kommet til det hus, hvor hans herre boede på anden sal, gik han op ad trappen og blev stående uden for Fledgebys dør. Uden at ty til klokke eller dørhammer bankede han på døren med enden af sin stav og satte sig, efter at have lyttet, ned på tærsklen. Det var karakteristisk for hans vante ydmyghed, at han satte sig ude i den kolde, mørke trappegang, således som så mange af hans forfædre sandsynligvis havde siddet i fængsler, og fandt sig i sin skæbne, som han bedst kunne.

Da han efter nogen tid var blevet så forfrossen, at han måtte ånde på fingrene, rejste han sig og bankede atter med sin stav, lyttede igen og satte sig atter ned for at vente. Tre gange gentog han dette, førend hans lyttende øren hilstes af Fledgebys stemme, der råbte inde fra hans seng: "Hold op med den støj! Nu skal jeg straks komme og lukke op!" Men i stedet for at komme straks, faldt han i en sød lur på et kvarters tid til, og i denne ny mellemtid sad Riah ude på trappen og ventede tålmodigt.

Endelig gik døren op og Fledgebys nattøj dykkede igen ned i sengen. Riah fulgte efter i ærbødig afstand og gik ind i

sovekammeret, hvor der allerede for noget siden var blevet lagt i kaminen, så at ilden nu blussede rask.

"Hvad tid på natten vil De kalde det?" spurgte Fledgeby, idet han drejede sig under dynen og vendte en lunt tildækket skulder mod oldingens forfrosne skikkelse.

"Klokken er over halv elleve om formiddagen."

"Den er pokker heller! Så må det være tåget?"

"Ja, meget tåget."

"Og råkoldt altså?"

"Bitterlig koldt," svarede Riah, idet han tog et lommetørklæde frem og tørrede fugtigheden af sit skæg og sit lange grå hår, mens han stod på kanten af måtten og holdt sine øjne fæstet på den velgørende ild.

Fledgeby skuttede sig velbehagelig og lagde sig på ny til rette.

"Er det sne, hagl, slud eller noget af den slags?"

"Nej, så galt er det dog ikke. Gaderne er temmelig rene."

"Det har de ikke nødigt at prale af," svarede Fledgeby, skuffet i sit ønske om at forhøje modsætningen mellem sin seng og gaderne, "men de skal altid prale. Har De bøgerne med?"

"Ja, her er de."

"Godt. Jeg vil overveje sagen i dens almindelighed et par minutter, og imens kan De tømme Deres pose og gøre Dem færdig."

Fledgeby skuttede sig igen og faldt atter i søvn, og den gamle mand satte sig på kanten af en stol, hvor han med foldede hænder efterhånden gav efter for varmens indflydelse og begyndte at blunde. Han vækkedes ved, at Fledgeby viste sig ved fødderne af sengen i oprejst stilling med tyrkiske tøfler, rosenfarvede tyrkiske benklæder – han havde fået dem for

spotpris af en, der havde snydt en anden for dem – og tilsvarende hue og slåbrok. I denne dragt ville han ikke have ladet noget tilbage at ønske, hvis han endvidere havde været udstyret med en stol uden sæde, en lygte og et bundt tændstikker.

"Nå, gamle," udbrød den uimodståelige med sin lette spot, "hvilke lurendrejerier har De nu for, siden De sidder der med lukkede øjne? De sover ikke. Det ville ikke ligne en jøde."

"Jeg er virkelig bange for, at jeg nikkede."

"Jo vist!" svarede Fledgeby med en kløgtig mine, "et godt fif over for mange andre, men mig narrer det ikke. Indfaldet er ellers ikke så galt, når man vil give sig et ligegyldigt udseende ved en handel. Å, De er udspekuleret, er De!"

Den gamle rystede på hovedet, idet han mildt afviste denne beskyldning, undertrykte et suk og gik hen til bordet, hvor Fledgeby nu skænkede sig en kop dampende, duftende kaffe af en kande, som havde stået færdig på kaminpladen. Det var et opbyggeligt syn at se den unge mand sidde i sin lænestol og drikke sin kaffe og den gamle mand med det gråhårede, bøjede hoved stå og vente på hans bud.

"Nå," sagde Fledgeby, "kom nu frem med Deres saldo og godtgør med tal, at der ikke skal være mere. Men tænd først det lys."

Riah adlød. Idet han derpå tog en pung ud fra sit bryst og henviste til den sum i regnskabet, som han efter dette havde at tilsvare, talte han den op på bordet. Fledgeby talte den meget omhyggeligt efter og lod hver eneste sovereign klingre.

"Jeg tror ikke," sagde han og holdt en af dem tæt op for sit øje, "at De har gjort fiksfakserier med nogen af disse, men det er jo

et håndværk, der ligger for Deres race. De forstår, hvad det vil sige, at gøre et pund lettere, ikke?"

"Omtrent lige så godt som De selv," svarede den gamle mand, mens han stod ved bordet med hænderne inde under opslagene i sine vide ærmer og ærbødigt iagttog sin herres ansigt. "Tør jeg tage mig den frihed at stille Dem et spørgsmål?"

"Det tør De," indrømmede Fledgeby nådigt.

"Skulle De ikke – uden at ville det – naturligvis uden at ville det – undertiden forveksle det rygte, jeg ærligt fortjener i mit tjenesteforhold til Dem, med den rolle, som det passer i Deres politik, at jeg skal påtage mig?"

"Jeg finder det ikke umagen værd at indlade mig på et sådant håarkløveri," svarede Fledgeby koldblodigt.

"Ikke af retfærdighed?"

"Pokker i vold med retfærdighed!"

"Ikke af ædelmodighed?"

"Jøder og ædelmodighed! Det var en morsom sammensætning. Kom med Deres kvitteringer og spild ikke tiden med hebraisk sludder."

Kvitteringerne blev fremlagt, og i den første halve time sammentrængte Fledgeby hele sin ophøjede opmærksomhed på dem. Både de og regnskabet fandtes rigtige og blev atter gemt i posen.

"Dernæst," sagde Fledgeby, "kommer vi til vekslerne. Den gren af forretningen, jeg holder mest af. Hvilke dårlige veksler er der at få til købs og til hvilke priser? Har De Deres liste over, hvad der er på markedet?"

"Det er en lang liste," svarede Riah og tog en brevtaske frem, blandt hvis indhold han udsøgte et sammenlagt papir, som, da

det blev bredt ud, blev til et tætskrevet folioark.

"Pyh!" fløjtede Fledgeby, idet han tog det i hånden, "der er nok mange, der er i knibe. Disse skulle vel afhændes i småpartier?"

"I småpartier," svarede den gamle mand og så over sin herres skulder, "eller under et."

"Halvdelen af dem vil kun være makulatur, ved man på forhånd. Kan de fås til makulaturpris? Det er spørgsmålet."

Riah rystede på hovedet, og Fledgeby gennemløb listen med sine små øjne. Lidt efter begyndte de at blinke, men ikke så såre mærkede han dette, før han så over sin skulder op på det alvorlige ansigt oven for ham og gik hen til kaminhylden. Idet han brugte den som pult, stod han der med ryggen mod den gamle mand, mens han varmede sine knæ og læste listen igennem i al magelighed, og ofte vendte han tilbage til nogle linjer i den, som om disse var særlig interessante. I sådanne øjeblikke skottede han til kaminspejlet for at se, hvilken opmærksomhed den gamle mand skænkede ham. Han skænkede ham ingen opmærksomhed, så vidt man kunne opdage, men stod og holdt sine øjne fæstet på gulvet, da han kendte sin principals mistroiskhed.

Mens Fledgeby var så menneskevenligt sysselsat, hørtes der fodtrin ved yderdøren, som blev lukket hastig op. "Tys! Det er Deres skyld, De Jerusalems skomager," sagde Fledgeby, "De har ikke lukket døren af." Derpå hørtes fodtrinene indenfor, og Alfred Lammles stemme råbte højt: "Er De her, Fledgeby?" hvortil Fledgeby, efter med dæmpet stemme at have pålagt Riah at passe på, når han gav ham stikordet, svarede: "Her er jeg!" og åbnede sovekammerdøren.

"Kom ind," sagde Fledgeby, "denne herre er ingen anden end Pubsey & Co., med hvem jeg søger at træffe en overenskomst for en uheldig ven af mig i en sag vedrørende nogle protesterede veksler. Men Pubsey & Co. er virkelig så strenge mod deres skyldnere og så vanskelige at røre, at det lader til, at jeg spilder min tid. Kan jeg ikke komme overens med Dem på min vens vegne, mr. Riah?"

"Jeg er kun en andens fuldmægtig, sir," svarede jøden med dæmpet stemme. "Jeg gør, hvad min principal foreskriver mig. Det er ikke mine penge, som står i forretningen, det er ikke mig, der høster fordel af den."

"Ha, ha, ha!" lo Fledgeby, "Lammle?"

"Ha, ha, ha!" lo Lammle. "Ja. Naturligvis. Det kender vi nok."

"Forbandet godt, er det ikke, Lammle?" sagde Fledgeby, der morede sig uendeligt over sine hemmelige løjer.

"Altid det samme!" sagde Lammle, "mr. –"

"Riah, Pubsey & Co.," tilføjede Fledgeby, idet han aftørrede de tårer, som piblede ud af hans øjne, så udmærket morede han sig over spasen.

"Mr. Riah er nødsaget til at iagttage de for sådanne tilfælde uforanderligt gældende former," sagde Lammle.

"Han er kun en andens fuldmægtig!" udbrød Fledgeby, "gør, hvad hans principal foreskriver ham! Det er ikke *hans* penge, som står i forretningen. Å, det er godt! Ha, ha, ha!" Lammle istemte latteren og så polisk ud, og jo mere han gjorde begge dele, des mere godtede Fledgeby sig.

"Bliver vi imidlertid ved på denne måde," sagde den indtagende unge mand, idet han tørrede sine øjne, "vil vi næsten synes at gøre nar ad mr. Riah eller af Pubsey & Co. eller

ad en anden, hvilket langt fra er vor hensigt. Vil De have den godhed, mr. Riah, at opholde Dem nogle minutter i værelset ved siden af, mens jeg taler med mr. Lammle her, så skal jeg atter prøve på at komme til en overenskomst med Dem, før De går."

Den gamle mand, der ikke en eneste gang havde vendt øjnene i vejret, mens Fledgeby havde gjort sine løjer, bukkede stiltiende og gik ud ad den dør, Fledgeby åbnede for ham. Efter at have lukket den efter ham, vendte Fledgeby tilbage til Lammle, der stod med ryggen til kaminen med den ene hånd under sine kjoleskøder og hele sit skæg i den anden.

"Halløj!" sagde Fledgeby, "der er noget galt på færde!"

"Hvor ved De det fra?" spurgte Lammle.

"Det kan jeg se på Dem."

"Nå, det er der også, der er noget galt på færde. Den hele sag går galt."

"Hvad siger De?" sagde Fledgeby meget langsomt og satte sig med hænderne på sine knæ for at se nøje på sin stirrende ven.

"Jeg siger Dem, Fledgeby," sagde Lammle med et sving med armen, "den hele sag går galt. Spillet er ude."

"Hvilket spil er ude?" spurgte Fledgeby lige så langsomt som før, men i en alvorligere tone.

"Ih, spillet. Vort spil. Læs dette."

Fledgeby tog et brev af hans udstrakte hånd og læste den højt.

"Alfred Lammle, Esquire.

– Tillad, at mrs. Podsnap og jeg i forening udtaler vor påskønnelse af mrs. Alfred Lammles og Deres egne forekommende opmærksomheder mod vor datter

Georgiana. Tillad, at vi samtidig ganske frabeder os dem for fremtiden og udtaler det bestemte ønske, at vore to familier fra nu af må være aldeles fremmede for hinanden. Jeg har den ære at være Deres lydigste og meget ærbødige tjener,

John Podsnap."

Fledgeby så fuldt så længe og alvorligt på de tre blanke sider af denne skrivelse, som han havde set på den skrevne, og så derefter på Lammle, der svarede med et nyt, omfattende sving med armen.

"Hvem er skyld i det?" spurgte Fledgeby.

"Det er mig umuligt at finde ud af det."

"Måske," sagde Fledgeby, efter at han med et meget misfornøjet ansigt havde grundet lidt, "er der nogen, som har givet Dem et dårligt skudsmål."

"Eller Dem," sagde Lammle med endnu dybere rynker i panden.

Ligesom Fledgeby syntes at være på nippet til at fremkomme med nogle oprørske udtryk, kom hans hånd til at røre ved hans næse, og da et minde, der stod i forbindelse med denne ansigtsdel, virkede som en advarsel, tog han den mellem sin tommel- og pegefinger og grublede, mens Lammle iagttog ham med stjalne øjekast.

"Nå," sagde Fledgeby, "det bliver ikke bedre, fordi vi taler om det, men kommer vi nogen sinde efter, hvem der har gjort det, vil vi mærke os denne person. Der er ikke andet at sige, end at De påtog Dem noget, som omstændighederne hindrer Dem i at udføre."

"Og at De påtog dem noget, som De kunne have udført, hvis De havde gjort raskere brug af omstændighederne."

"Å! Det kan der være to meninger om."

"Mr. Fledgeby," spurgte Lammle buldrende, "er det Deres mening at kaste en skygge på mig eller tilkendegive, at De er misfornøjet med mig i denne sag?"

"Nej, forudsat, at De har min forskrivning i Deres lomme og nu giver mig den."

Lammle tog den frem, skønt ikke uden ulyst. Fledgeby så på den, snoede den sammen og kastede den i ilden. De så begge på den, mens den brændte, gik ud og fløj som fjerlet aske op i kaminen.

"Nå, Fledgeby," spurgte Lammle, "er det Deres mening at kaste en skygge på mig, eller at De er misfornøjet med mig i denne sag?"

"Nej," svarede Fledgeby.

"Er det nu Deres alvorlige mening?"

"Ja."

"Der er min hånd, Fledgeby."

Fledgeby greb den og sagde: "Lad mig i al venskabelighed sige en ting endnu. Jeg ved ikke, hvordan Deres omstændigheder er, og spørger ikke om det. De har lidt et tab. Der gives så mange, som undertiden kunne komme i forlegenhed, og det kan De måske med. Eller måske ikke. Men hvad De så gør, Lammle, så giv Dem – giv Dem aldrig i hænderne på Pubsey & Co. inde i værelset ved siden af, for de er blodsugere. – Rigtige optrækkere og blodsugere, min kære Lammle," gentog Fledgeby med et ejendommeligt velbehag, "og de vil flå Dem fra Deres nakke til Deres fodsåler og suge hver eneste blodsdråbe ud af

Dem. De har set, hvordan Riah er. Pas på, De aldrig falder i hans kløer, det beder jeg Dem om som Deres ven."

Urolig over den højtidelighed, hvormed denne venskabelige bøn blev fremsat, spurgte Lammle, hvorfor han i djævelens skind og ben skulle falde i kløerne på Pubsey & Co.

"Ærlig talt, blev jeg lidt ængstelig," sagde den oprigtige Fledgeby, "over den måde, hvorpå jøden så på Dem, da han hørte Deres navn. Hans blik huede mig ikke, men det kan jo have været en vens ophidsede fantasi. Er De vis på, at De ikke har veksler løbende, som De ikke så ganske kan dække, og som kunne være kommet i hans hænder, må det naturligvis have været en fantasi, men ikke des mindre huede hans blik mig ikke."

Den grublende Lammle, på hvis bævrende næse nogle hvide pletter kom og gik, så ud, som om en onskabsfuld trold kneb ham i den, og Fledgeby, der iagttog ham med en trækning i sit lumpne ansigt, der gjorde tjeneste som smil, havde en stærk lighed med den knibende plageånd.

"Men jeg tør ikke opholde ham for længe," sagde Fledgeby, "ellers hævner han sig på min ulykkelige ven. Hvordan lever Deres snilde og elskværdige kone? Ved hun, at vor plan er strandet?"

"Jeg har vist hende brevet."

"Hun blev vel meget overrasket?"

"Jeg tror, at hun ville være blevet det endnu mere," svarede Lammle, "hvis der havde været mere skub i Dem!"

"Å! Hun giver altså mig skylden?"

"Jeg vil ikke have mine ord mistydede, mr. Fledgeby."

"Tag nu ikke sådan på vej, Lammle," bad Fledgeby ydmygt, "der er jo ingen grund til det. Jeg spurgte jo bare. Så giver hun mig altså ikke skylden, spørger jeg da."

"Nej."

"Meget vel," sagde Fledgeby, der tydeligt så, at hun gjorde det, "vil De hilse hende fra mig. Far vel!"

De gav hinanden hånden, og Lammle gik grublende sin vej. Fledgeby så efter ham, indtil han forsvandt i tågen, og vendte tilbage til kaminen, hvor han strakte benene i de rosenrøde, tyrkiske bukser langt fra hinanden og tankefuldt bøjede knæene, som om han ville lægge sig på dem.

"De har et par bakkenbarter, Lammle, som jeg aldrig har kunnet lide," mumlede Fledgeby, "og som ikke kan fås for penge. De praler af Deres dannelse og Deres talegaver. De ville knibe mig i næsen og har lokket mig ind på en mislykket spekulation, og Deres kone siger, at skylden er min. Jeg vil vippe Dem af pinden. Det vil jeg, skønt jeg hverken har bakkenbarter eller dannelse eller talegaver."

Efter sådan at have lettet sin ædle sjæl, samlede han benene i de tyrkiske bukser, rettede sig i knæene og råbte til Riah inde i værelset ved siden af: "Hejda, De!" Ved synet af den gamle mand, der trådte ind med en sagtmodighed, som dannede en skrigende modsætning til det skudsmål, han havde givet ham, godtede Fledgeby sig igen så kosteligt, at han leende udbrød: "Godt! Godt! Det er på min sjæl ualmindelig godt!"

"Nå, gamle," fortsatte Fledgeby, da han havde leet sig mæt, "nu må De købe de partier, som jeg mærker med min blyant – der er et kryds der og der og der – og jeg vil holde to pence på, at De bagefter klemmer disse kristne som den jøde, De er.

Dernæst må De have en anvisning eller vil i det mindste sige, at De må have den, skønt De har penge nok et eller andet sted, men De vil før lade strø peber og salt på Dem og steges på en rist, før De vil tilstå det – og den anvisning vil jeg skrive."

Da han havde lukket en skuffe op og taget en nøgle i den til at lukke en anden skuffe op med, hvori der lå en anden nøgle, så lukkede han en tredje skuffe op, hvori bankbogen lå, og da han havde skrevet anvisningen og ved at gentage nøgle- og skuffeprocessen i omvendt orden atter havde lagt bankbogen i dens trygge gemme, vinkede han ad den gamle mand med den sammenlagte anvisning, for at han skulle komme og tage imod den.

"Hør, gamle," sagde Fledgeby, da jøden havde lagt anvisningen i sin brevtaske og var i færd med at gemme denne i brystlommen i sin overfrakke, "nu ikke mere om mine sager, men et ord om en sag, som egentlig ikke er min. Hvor er hun?"

Riah studsede og tøvede.

"Aha! Det kom uventet! Hvor har De skjult hende?"

Idet den gamle mand røbede, at han var blevet overrumplet, så han på sin herre med en forvirring, som godtede herren i høj grad.

"Er hun i det hus i St. Mary Axe, hvoraf jeg svarer leje og skatter?" spurgte Fledgeby.

"Nej, sir."

"Er hun oppe i Deres have oven på dette hus – gået der op for at være død. Eller hvad det er, legen hedder?"

"Nej, sir."

"Hvor er hun da?"

Riah fæstede sine øjne på gulvet, som om han overvejede, om han kunne svare på dette spørgsmål uden at bryde et givet løfte, og vendte dem så op mod Fledgeby, som om han ikke kunne det.

"Nå," sagde Fledgeby, "jeg vil ikke trænge videre på for øjeblikket, men jeg ønsker at få det at vide og vil have det at vide, forstår De. Hvad har De i sinde?"

Med en undskyldende bevægelse med sit hoved og sine hænder, som om han ikke fattede herrens mening, sendte den gamle mand ham et stumt, spørgende blik.

"De kan ikke være en forklædt gammel udhaler, dertil er De alt for aflægs," sagde Fledgeby. "De er en af patriarkerne. En rystende gammel knark er De og kan ikke være forelsket i denne Lizzie."

"Å, sir!" indvendte Riah.

"Hvorfor vil De da ikke rykke ud med grunden til, at De overhovedet har Deres finger med i spillet?"

"Jeg vil sige Dem sandheden. Men – undskyld dette vilkår – det er i den strengeste fortrolighed. På æresord."

"Også på æresord!" udbrød Fledgeby med et hånsmil på sine læber, "æresord mellem jøder. Godt, køр væk!"

"Er det på æresord?" gentog Riah.

"Ja vist, på æresord."

Den gamle mand, som ikke blev opfordret til at sidde ned, stod og holdt alvorligt hånden på ryggen af den unge mands lænestol. Den unge mand sad og så på ilden med et udtryk af lyttende nysgerrighed, rede til at kontrollere ham og fange ham, hvis han fortalte en usandhed.

"Kør væk," sagde Fledgeby, "frem med Deres motiv!"

"Jeg har intet andet motiv end at hjælpe den hjælpeløse."

Fledgeby kunne kun udtrykke de følelser, som denne utrolige forsikring vakte i hans bryst, ved en umådelig lang, spottende snøften.

"Hvordan jeg lærte den unge pige at kende og kom til at agte og ære hende, sagde jeg Dem, da De så hende i min fattige have oppe på taget," sagde jøden.

"Gjorde De?" sagde Fledgeby mistroisk, "nå, måske gjorde De det."

"Jo bedre jeg lærte hende at kende, des større deltagelse følte jeg for hendes skæbne. Den kom til en krise. Jeg fandt hende plaget af en egenkærlig, utaknemmelig broder, plaget af en uvelkommen frier, indhyllt i en mere formående elskers rænker, indhyllt i sit eget hjertes garn."

"Hun følte sig altså tiltrukket af en af disse fyre?"

"Det var ganske naturligt, at hun følte tilbøjelighed for ham, da han havde mange og store fortrin, men han var ikke af hendes stand, og at gifte sig med hende tænkte han ikke på. Farerne trak sig tættere og tættere sammen om hende, og det begyndte at se broget ud, men da trådte jeg til – jeg, der, som De sagde, er for gammel og affældig til at kunne mistænkes for at nære andre følelser for hende end en faders – og jeg rådede til flugt. Jeg sagde: "Der findes moralsk farlige øjeblikke, min datter, da den dydigste beslutning er at flygte, selv om det koster overvindelse, da det er det største heltedåd at flygte." Hun svarede, at hun selv havde sagt sig dette, men hvorhen hun skulle flygte uden hjælp, vidste hun ikke, og der var ingen, som kunne hjælpe hende. Jeg viste hende, at der var en, som ville hjælpe hende, og det var mig. Hun er borte."

"Hvad gjorde De med hende?"

"Jeg skaffede hende et sted at være noget herfra," svarede den gamle mand med en rolig, alvorlig gestus med begge sine flade hænder, "noget herfra – hos nogle af vort folk, hvor hendes vindskibelighed kan komme hende til nytte, og hvor hun tør håbe at øve den, uden at generes af nogen."

Fledgeby havde taget øjnene fra ilden for at iagttage hans tegn med hænderne, da han havde sagt "noget herfra," og sagde: "Så De skaffede hende et sted at være der? Å, De dumme gamle lurendrejer!"

Med den ene hånd på sit bryst og den anden på lænestolen ventede Riah, uden at retfærdiggøre sig, på, at der skulle stilles ham flere spørgsmål, men at det ville være frugtesløst at udspørge ham med hensyn til dette ene punkt, så Fledgeby meget godt med sine små, alt for tæt ved hinanden siddende øjne.

"Lizzie," sagde Fledgeby, idet han igen så på ilden og derefter op i vejret, "hm, Lizzie. De sagde mig ikke hendes efternavn. Jeg vil være meddelsommere mod Dem. Det er Hexam."

Riah bøjede hovedet til svar.

"Hør engang," sagde Fledgeby, "jeg tror at vide noget om den forføreriske fyr, ham, der har så stor magt. Han har noget med lovkyndigheden at gøre?"

"Af navn er det nok hans fag, så vidt jeg ved."

"Det tænkte jeg nok. Har navnet lighed med Lightwood?"

"Nej, slet ikke."

"Hør, gamle," sagde Fledgeby og blinkede til ham, "sig mig navnet."

"Wrayburn."

"Nu har jeg hørt det med!" udbrød Fledgeby, "er det ham? Jeg troede, at det kunne have været den anden, men ham havde jeg aldrig drømt om! Jeg ville ikke have noget imod, om De narrede dem begge to, for de er begge lige indbildske, men han er dog den værste, jeg nogen sinde har truffet på. Han har desuden skæg og gør sig til af det. Godt gjort, gamle! Bliv ved, og lykken være med Dem!"

Opmuntret af denne ros, spurgte Riah, om han havde mere at befale.

"Nej, nu kan De tøjle af, Juda, og give Dem i lag med de ordrer, De har fået."

Efter at være blevet afskediget med disse venlige ord tog oldingen sin stav og bredskyggede hat og forlod den stormægtige herre, snarere som om han havde været et overordnet væsen, der kærligt velsignede Fledgeby, end den fattige tjener, som denne trådte på nakken. Da Fledgeby var blevet alene, lukkede han sin yderdør af og vendte tilbage til sin kamin.

"Godt gjort af dig!" sagde den uimodståelige til sig selv, "langsom er du måske, men sikker er du!" Disse ord gentog han flere gange rigtig tilfreds, idet han atter spredte benene i de tyrkiske bukser og bøjede knæene.

"Et godt skud, det smigrer jeg mig med!" fortsatte han derpå i sin enetale, "og en jøde fældet med det! Da jeg havde hørt historien hos Lammles, fo'r jeg ikke løs på Riah, men fik lidt efter lidt tag i ham." Heri havde han fuldkommen ret, da det ikke var hans vane at fare eller hoppe eller springe opad efter noget som helst i livet, men at krybe efter enhver ting.

"Jeg fik tag i ham," fortsatte Fledgeby, "lidt efter lidt. Havde en Lammle eller en Lightwood fået fingre i ham, ville de have spurgt ham, om han havde haft noget med tøsens forsvinden at gøre, men jeg forstod bedre, hvordan jeg skulle gå til værks. Da jeg først var kommet bag hækken og havde fået ham i det rigtige lys, tog jeg sigte på ham og plaf! Der lå han. Ah, det har ikke meget at sige, at man er jøde, når det gælder om at hamle op med mig."

En ny tør trækning, i stedet for et smil, fordrejede her hans ansigt.

"Og med hensyn til de kristne," fortsatte Fledgeby, "så pas på, mine medkristne, i særdeleshed I, som er på knæene! Jeg har nu krammet på jer, og I skal se løjer. Det ville næsten være værd at spendere penge på at få jer i sin magt, skønt I tror, I er så kloge, men gælder det om at klemme en profit ud af jer oven i købet, så er der noget ved det!"

Under denne enetale fandt Fledgeby det passende at afføre sig sine tyrkiske klædningsstykker og iføre sig en kristen dragt. Under denne operation og hans morgentvætninger og hans indgnidning af sig selv med det nyeste ufejlbare middel til frembringelse af en yppig og blank hårvækst i det menneskelige ansigt – for kvaksalvere var de eneste vismænd, han troede på med undtagelse af ågerkarle – lukkede den mørke tåge sig omkring ham og indesluttede ham i sit sodede favntag. Havde den aldrig mere sluppet ham ud, ville verden ikke have lidt noget uerstatteligt tab, men kunne let have skaffet en afløser for ham fra sit lager.

2. En æret ven i en ny skikkelse

Den samme tågede dags aften, da Pubsey & Co.'s rullegardin var slået ned for dagens gerning, kom jøden atter til syne i St. Mary Axe, men denne gang uden pose og ikke i sin herres ærinde. Han gik over London-broen og vendte ad Westminster-broen tilbage til Middlesex-siden og vadede derpå gennem tågen til dukkesyerskens dør.

Miss Wren ventede ham. Ved skinnet af hendes dæmpede ild, der var omhyggeligt inddæmmet med fugtig aske for at kunne vare så meget længere og lade så lidt som muligt gå til spilde, når hun var ude, kunne han tydeligt se hende sidde og vente på ham, med hat på. Hans banken på ruden vækkede hende af hendes ensomme grublen, og idet hun støttede sig ved en lille krykkestok, gik hun hen til døren for at lukke op.

"God aften, gudmoder," sagde hun.

Den gamle mand lo og lod hende støtte sig på hans arm.

"Vil De ikke komme indenfor og varme Dem, gudmoder?"

"Ikke, hvis De er færdig, lille Askepot."

"Nå," udbrød Jenny henrykt, "De er virkelig en vittig, gammel dreng! Hvis vi uddelte præmier i denne anstalt – men vi holder kun nitter – skulle De have første sølvmedalje, fordi De svarede mig så flinkt." Samtidig tog hun nøglen ud af gadedøren og gemte den i sin lomme, hvorpå hun smækkede døren i og prøvede den. Efter at have overbevist sig om, at hendes bolig var forsvarligt lukket, tog hun den gamle mand under armen med sin ene hånd og gjorde sig rede til at bruge sin krykkestok med den anden, men nøglen var et redskab af så

kæmpemæssige dimensioner, at Riah, før de gik, tilbød at ville bære den.

"Nej, nej, jeg vil selv bære den," sagde hun, "jeg er skrækkelig skæv, ser De, og når nøglen stuves ned i min lomme, bringer den skibet på ret køl. For at åbenbare Dem en hemmelighed, gudmoder, så bærer jeg med vilje min lomme på højre side."

Dermed begyndte de at traske gennem tågen.

"Ja, det var rigtig snildt af Dem, gudmoder," tog hun med stor tilfredshed atter til orde, "at forstå mig. Men ser De, De ligner også fe-gudmoderen i de rare små bøger så meget! De er alle andre mennesker så ulig og ser ud, som om De lige i dette øjeblik havde påtaget Dem denne skikkelse i et eller andet velgørende øjemed. Buh!" udbrød Jenny og holdt sit ansigt tæt op til den gamle mands, "jeg kan se Deres træk bag skægget."

"Forestiller De Dem, at jeg også kan forvandle andre ting, Jenny?"

"Ja, det gør jeg! Hvis De bare ville låne min stok og banke her på fortovet med den – på denne snavsede sten, jeg banker på med min fod – ville der springe en karet med seks heste for op af den. Hør engang! Lad os tro det!"

"Med største fornøjelse," sagde den skikkelige gamle mand.

"Og jeg vil sige Dem, hvad jeg må bede Dem gøre, gudmoder. Jeg må bede Dem give mit barn et rap og forandre ham helt og holdent. Å, mit barn har i den sidste tid været sådant et slemt, slemt barn! Det plager mig således, at jeg er nær ved at gå fra forstanden over det. Ikke arbejdet det allermindste i de sidste ti dage. Har været fra sig selv oven i købet og bildt sig ind, at fire kobberfarvede mænd i røde klæder ville kaste ham ind i en gloende ovn."

"Men det er farligt, Jenny."

"Ja, mit slemme barn er altid mere eller mindre farligt. Han kunne" – her skottede den lille tilbage over skulderen op mod himlen – "i dette øjeblik være i færd med at stikke ild på huset. Jeg for min part kan ikke fatte, at nogen vil have et barn. Det nytter ikke at ruske ham. Jeg har rusket ham, til jeg selv er blevet svimmel af det. "Hvorfor husker du ikke på dine ti bud og ærer din moder, du uartige gamle dreng?" sagde jeg hele tiden til ham. Men han klynkede kun og stirrede på mig."

"Hvad skal der forandres næst efter ham?" spurgte Riah i en medlidende, spøgefuld tone.

"Jeg er min tro bange for, gudmoder, at jeg så må komme til min egen egenkærlige person og bede Dem rette mig i ryggen og benene. Det er en smal sag for Dem, der er så mægtig, men det er en stor ting for mig svagelige skrog."

Der lå en klynkende klagen i disse ord, men derfor var de ikke mindre rørende.

"Og så?"

"Ja, og så – det ved De nok, gudmoder. Vi ville begge sætte os op i kareten med de seks heste for og køre til Lizzie. Det minder mig om at stille Dem et alvorligt spørgsmål, gudmoder. De er så klog, som nogen kan være, eftersom De er blevet opfostret af feerne, og De kan sige mig, hvilket der er bedst, enten at have haft noget godt og miste det eller aldrig at have haft det?"

"Forklar Dem, guddatter."

"Jeg føler mig nu langt mere ensom og hjælpeløs uden Lizzie, end jeg plejede at føle, før jeg kendte hende." – Tårerne stod hende i øjnene, da hun sagde dette.

"De fleste mennesker oplever at miste en eller anden kær ven, mit barn," sagde jøden, "jeg har oplevet at miste en hustru, en sød datter og en lovende søn – men den glæde, De *har* haft, kan ikke tages fra Dem."

"Åh!" sagde Jenny tankefuldt, men ingeniøren overbevist og kappede udråbet af med sin skarpe lille økse, "så vil jeg sige Dem, hvad jeg synes, at De helst skulle begynde med, gudmoder. De skulle helst begynde med at forandre *er* til *var* og *var* til *er* og lade dem blive således."

"Ville det være godt for Dem? Ville De da ikke altid have smerter?" spurgte den gamle kærligt.

"Rigtigt! De har forvandlet mig og gjort mig klogere, gudmoder. Ikke," tilføjede hun med den underlige trækning med hagen og øjnene, "fordi De nødvendigvis må være en så særdeles vidunderlig gudmoder for at gøre det."

Idet de talte sådan med hinanden, tilbagelagde de den samme strækning, som Riah nys havde tilbagelagt, og desuden en ny strækning, for da de atter var kommet over Themsen ad London-broen, gik de ned langs med floden og styrede deres stadig mere og mere tågede kurs den vej.

Men forinden trak Jenny sin ærværdige ven hen til et glimrende oplyst vindue i en legetøjsbutik og sagde: "Se nu på dem! De er alle sammen mit arbejde!"

Disse ord gjaldt en glimrende halvkreds af dukker i alle regnbuens farver, der var påklædt til at forestilles ved hoffet, til at gå på bal, til at køre ud, til at ride ud, til at gå ud at spadser, til at holde bryllup, til at hjælpe andre dukker at holde bryllup, til alle glædelige episoder i livet.

"Smukt, smukt!" sagde den gamle mand og slog hænderne sammen.

"Det glæder mig, at De synes om Dem," svarede miss Wren stolt, "men det morsomme, gudmoder, er, hvordan jeg lader de fornemme damer prøve mine kjoler, skønt det er den vanskeligste del af mit fag og ville være det, selv om min ryg ikke var så dårlig og mine ben så svage."

Han så på hende, som om han ikke forstod, hvad hun sagde.

"Gud velsigne Dem, gudmoder, jeg må jo være på færde rundt om i byen til enhver tid. Hvis jeg kun skulle sidde ved mit bord og skære til og sy, ville arbejdet være forholdsvis let, men det er prøvningen med de fornemme damer, som tager på mig."

"Hvordan, prøvningen?" spurgte Riah.

"Hvor De dog alligevel er enfoldig, gudmoder! Hør nu engang. Der skal være kur ved hoffet eller stads i parken, eller udstilling eller fest, eller hvad De vil. Meget vel, jeg presser mig ind i trængslen og ser mig om, og når jeg så ser en fin dame, som ret passer sig for mit fag, siger jeg: "Dem kan jeg bruge, lille ven!" og lægger nøje mærke til hende og løber hjem og skærer hende til og rier hende. Så kommer jeg igen en anden dag for at prøve, og da lægger jeg igen nøje mærke til hende. Undertiden synes hun tydeligt at sige: Hvor den lille stirrer på mig! Men jeg siger hele tiden kun til mig selv: "Jeg må hule lidt der. Jeg må skrå lidt her," og jeg gør hende til min slavinde ved at lade hende prøve mine dukkekjoler. Aftenselskaberne er de værste for mig, fordi man så kun har en port at se ind ad, og jeg venter fuldt og fast at blive kørt over en aften, når jeg hinker omkring mellem vognhjulene og hestenes ben. Mens de går fejende ind i forstuen fra kareten og opfanger et glimt af mit

lille fjæs, som titter frem bag en politibetjents slag i regnvejret, tror de ganske sikkert, at jeg bliver rent borte af beundring for dem, men de tænker mindst på, at de kun arbejder for mine dukker! Der var nu lady Belinda Whitrose. Hende lod jeg gøre tjeneste to gange på en og samme aften. Da hun steg ud af kareten, sagde jeg: "Dem kan jeg bruge, lille ven!" og løb lige hjem og skar hende til og riede hende, og så gik jeg tilbage og ventede bag ved de folk, som råbte vognene op, uagtet vejret var så dårligt. Endelig hed det: "Lady Belinda Whitroses vogn! Lady Belinda Whitrose kommer!" og jeg lod hende prøve – å! og gøre sig umage oven i købet, før hun kom til at sidde. Det er lady Belinda, som er hængt op der ved livet, alt for tæt ved gasblusset for en voksdukke, med tærne indad."

Da de havde trasket nogen tid langs med floden, spurgte Riah om vej til et værtshus, som hed *De Seks Lystige Sjovere*, og ved at rette sig efter de oplysninger, han fik, kom de, efter at have standset tvivlrådige et par gange for at orientere sig, til miss Abbey Pottersons enemærker. Et blik gennem glasfyldingen i døren åbenbarede skænkestuens herligheder for dem tillige med miss Abbey selv, der sad på parade på sin hyggelige trone og læste avisen. For hende fremstillede de sig da i al ærbødighed.

Idet miss Abbey tog øjnene fra avisen og tøvede med et forventningsfuldt udtryk i ansigtet, som om hun måtte læse den artikel ud, på hvilken hun havde begyndt, før hun foretog sig noget andet, spurgte hun i en streng tone: "Nå, hvad er så Deres ærinde?"

"Kunne vi ikke få miss Potterson at se?" spurgte den gamle mand og tog hatten af.

"Det ikke alene kunne, men kan og gør De."

"Må vi tale med Dem, madam?"

Miss Abbeys øjne havde imidlertid opdaget Jennys lille skikkelse, og for at iagttage denne nøjere lagde hun sin avis fra sig, stod op og så ud over halvdøren i skænkestuen.

Krykkestokken syntes at bede om tilladelse for dens ejer til at gå ind og hvile sig ved ilden, hvorfor miss Abbey åbnede halvdøren og sagde, som om hun svarede krykkestokken: "Ja, kom kun indenfor og hvil Dem ved ilden."

"Mit navn er Riah," sagde den gamle mand med en høflig bevægelse, "og jeg har mine forretninger i City. Denne min unge ledsagerinde –"

"Vent lidt," afbrød Jenny ham, "jeg vil give damen mit kort." Hun tog det op af lommen med en vigtig mine efter at have kæmpet med den kæmpestore gadedørsnøgle, som var kommet til at ligge oven på det og havde holdt det nede. Miss Abbey tog med åbenbare tegn på forbavselse mod det diminutive dokument og så, at det i al korthed lød således:

Miss JENNY WREN

DUKKESYERSKE

—◆—
Dukker betjenes i deres hjem.

"Gud!" udbrød miss Potterson studsende og tabte kortet.

"Vi tog os den frihed, madam," sagde Riah, "at komme for at tale med Dem om Lizzie Hexam."

Miss Potterson havde bukket sig for at løse dukkesyerskens hattebånd, men så sig nu vredt om og sagde: "Lizzie Hexam er en meget stolt ung pige."

"Hun ville være så stolt," svarede Riah snildt, "af at stå højt i Deres gode omdømme, at vi, før hun forlod London for at tage —"

"Hvorhen, i Kap det Gode Håbs navn?" spurgte miss Potterson, som om hun troede, at hun var udvandret.

"Ud på landet," lød det forsigtige svar – "jeg måtte love hende at vise Dem et papir, som hun gav os udtrykkeligt i dette øjemed. Jeg er hendes ven, skønt jeg ingen nytte kan gøre hende, og lærte hende først at kende, efter at hun havde forladt dette nabolag. Hun har i nogen tid boet sammen med min unge ledsagerinde og været hende en tro og hjælpsom veninde. Trængte højlgt til det," tilføjede han med mere dæmpet stemme. "vidste De alt, ville De tro mig, når jeg siger, at hun trængte højlgt til det."

"Det tror jeg gerne," sagde miss Abbey med et formildet blik på den lille.

"Og er man stolt, når man har et hjerte, som aldrig forhærdes, et sind, som aldrig trættes, og en hånd, som aldrig sårer," tog Jenny ivrigt til orde, "så er hun stolt. Men hvis ikke, er hun det ikke."

Den urokkelige fasthed, hvormed hun modsagde miss Abbey, var så langt fra at fornærme denne frygtede myndighed, at den tværtimod lokkede et nådigt smil frem.

"De gør ret i, barn," sagde hun, "at tale godt om dem, der har været gode imod Dem selv."

"Ret eller uret, gamle dame," mumlede Jenny uhørligt, "så vil jeg gøre det, det kan De stole på."

"Her er papiret," sagde jøden og gav miss Potterson det originale, af Rokesmith opsatte og af Riderhood underskrevne

dokument, "vil De have den godhed at læse det?"

"Men først og fremmest," sagde miss Abbey, "har De nogen sinde smagt shrub, barn?"

Jenny rystede på hovedet.

"Kunne De have lyst til det?"

"Ja tak, hvis det er noget godt."

"De kan jo prøve på det, og smager det Dem, skal jeg lave noget til Dem med varmt vand. Sæt Deres stakkels små fødder på kamingærdet. Det er så koldt, og tågen sætter sig i klæderne."

Idet miss Abbey hjalp hende at få hendes stol vendt, faldt hendes løste hat på gulvet. "Men det var da et dejligt hår!" udbrød miss Abbey, "og nok til parykker til alle dukker i verden. Sikken en mængde!"

"Kalder De det en mængde?" svarede Jenny, "hvad siger De da om resten?" Med disse ord løste hun et bånd, og den gyldne strøm faldt ned over hende og stolen og flød hen ad gulvet. Miss Abbeys beundring syntes at forøge hendes forlegenhed, og hun vinkede jøden hen til sig, idet hun tog shrubflasken ned fra dens hylde, og sagde:

"Barn eller voksen?"

"Barn i år," var svaret, "men voksen i modgang og tillid til egne kræfter."

"I taler om mig, godtfolk," tænkte Jenny, mens hun sad i sit gyldne bur og varmede sine fødder, "jeg kan ikke høre, hvad I siger, men jeg kender jeres gavtyvestreger."

Såsom shrubben, da der blev smagt på den af en ske, harmonerede fuldkommen med Jennys gane, lavede miss Pottersons øvede hænder en passende portion, hvoraf også Riah

fik sin part. Efter denne indledning læste miss Abbey dokumentet igennem, og hver gang hun under dette trak sine øjenbryn i vejret, ledsagede den årvågne Jenny denne bevægelse med et udtryksfuldt og eftertrykkeligt nip til shrubben og vandet.

"Efter hvad dette indeholder," sagde miss Abbey, da hun havde læst det flere gange igennem og tænkt over det, "så beviser det, hvad der da ikke trængte til noget stærkt bevis, at Rogue Riderhood er en skurk. Jeg har så mine egne tanker, om han ikke er den skurk, der var ene om gerningen, men jeg venter ikke, at det nogen sinde vil blive opklaret. Jeg tror, at jeg gjorde Lizzies fader uret, men aldrig Lizzie, for da det stod allerværst til, troede jeg hende, havde fuldkommen tillid til hende og ville overtale hende til at ty til mig. Det gør mig meget ondt, at jeg har gjort et menneske uret, især når det ikke kan gøres godt igen. Vær så god at underrette Lizzie om, hvad jeg siger, og husk hende på, at hvis hun vil komme til *Sjoverne* og lade sket være glemt, skal hun finde et hjem og en veninde i *Sjoverne*. Hun kender miss Abbey fra gamle dage, husk hende på det, og ved, hvordan hjemmet og veninden ville blive. Jeg er i almindelighed kort og mild eller kort og sur, ligesom det kan falde sig, og meningerne skifter, og det er alt, hvad jeg har at sige, og det er også mere end nok."

Men før shrubben og vandet var drukket, kom miss Abbey i tanker om, at hun nok kunne have lyst til at have en afskrift af papiret hos sig.

"Det er ikke langt," sagde hun til Riah, "og De har måske ikke noget imod at skrive det af."

Den gamle mand satte straks sine briller på og skrev afskriften med smukke, tydelige bogstaver, mens han stod ved den lille pult i krogen, hvor miss Abbey gemte sine kvitteringer og prøveflasker. Mens han stod der og udførte sit mekaniske skriverarbejde med sin gamle skriverskikkelse bøjet over papiret, og den lille dukkesyerske sad i sit gyldne bur foran ilden, var miss Abbey i tvivl, om hun ikke havde drømt sig til, at disse to mærkelige skikkelser var inde i skænkestuen, og måske i det næste øjeblik ville vågne med et nik og ikke finde dem mere.

Da miss Abbey to gange havde gjort det forsøg at lukke sine øjne og åbne dem igen og hver gang forefundet skikkelserne, opstod der en drømmeagtig, forvirret tummel ude i kælderstuen. Idet hun fo'r op, og de alle tre så på hinanden, blev det til en larm af stemmer, som råbte, og fødder, som rørte sig, og derpå hørte de alle vinduerne blive skudt op, og råb og skrig trængte ind i huset fra floden. Straks derpå kom Bob Gliddery klaprende gennem gangen med larmen af alle sømmene i hans støvler sammentrængt i hvert enkelt søm.

"Hvad er det?" spurgte miss Abbey.

"Der er nogen, der er blevet oversejlet i tågen, madam. Der er sådan en mængde mennesker nede ved floden."

"Sig, at de skal sætte alle kedlerne på," udbrød miss Abbey, "få vandkedlen fyldt. Sæt et badekar frem. Hæng nogle tæpper ved ilden. Varm nogle stendunke. Hold tankerne samlede, I piger dernede, og brug dem."

Mens miss Abbey dels henvendte disse ordrer til Bob, som hun greb i håret, og hvis hoved hun dunkede mod væggen som en almindelig påmindelse om at vise påpasselighed og

åndsnærværelse, dels prajede køkkenet med dem, styrtede gæsterne i kælderstuen mellem hinanden ned til landingsbroen, og larmen udenfor tiltog.

"Kom og se," sagde miss Abbey til sine gæster. De skyndte sig alle tre ud i den tomme kælderstue og derfra ind i den ud over floden hængende træveranda.

"Er der ingen, der ved, hvad der er hændt?" spurgte miss Abbey i sin myndige tone.

"Det er en damper, miss Abbey!" råbte en utydelig skikkelse ude i tågen.

"Det er altid en damper, miss Abbey!" råbte en anden.

"Det er hendes lanterner, miss Abbey, De ser blinke derhenne," råbte en tredje.

"Hun slipper sin damp, miss Abbey, og det er det, som gør tågen og støjen værre, ser De," forklarede en fjerde.

Både satte af, fakler blev tændt, og folk ilede hovedkulds ned til vandet. En mand faldt i med et plask og blev halet op igen under en skraldende latter. Der råbtes på skraberne, og fra mund til mund gik der et råb om redningsbøjen. Det var umuligt at blive klog på, hvad der foregik ude på floden, da enhver båd, som satte af, roede ud i tågen og blev tabt af syne i en bådslængdes afstand. Kun det var klart, at den forhadte damper fra alle kanter overøstes med skældsord. Det var "morderen", som skulle til galgebugten. Det var "manddraberen", som skulle til forbryderkolonien. Dens kaptajn burde sættes under tiltale. Dens mandskab gjorde sig en glæde af at oversejle folk i rofartøjer. Den maste Themslægtere med sine skovle og stak ild på folks huse med sine skorstene. Den gjorde altid ulykker og ville altid gøre ulykker

som alle den slags ødelæggelsesmaskiner. Hele tågemassen bugnede af lignende stikpiller, der udtaltes i hæse toner. Imidlertid bevægede damperens lanterner sig spøgelsesagtigt ganske lidt, mens den lå bi og afventede udfaldet af, hvad der var hændt. Nu begyndte den at afbrænde blålys, der frembragte en lysplet omkring den, som om den havde stukket ild i tågen, og mens råbene forandrede deres klang og blev mere afbrudte og ophidsede, kunne man inde i lyskredsen se skygger af mennesker og både og høre stemmer råde:

"Der!"

"Der igen!"

"Et par årekast til forude!"

"Hurra!"

"Giv agt!"

"Hold fast!"

"Hal ind!" og deslige. Der faldt endnu nogle få klumper blå ild, derpå blev det igen mørk nat, man hørte damperens hjul dreje sig rundt, og dens lanterner gled roligt af sted i retning af havet.

Det forekom miss Abbey og hendes to gæster, at der under alt dette var gået en lang tid. Der styrede nu en lige så ivrig sværm af både ind mod strandbredden neden for huset, som der før var styret ud fra den, og først da den første båd kom ind, fik man at vide, hvad der var foregået.

"Er det Tom Tootle," kundgjorde miss Abbey i sin mest bydende tone, "skal han straks komme herhen."

Den underdanige Tom adlød, ledsaget af en stor skare.

"Hvad er det, Tootle?" spurgte miss Abbey.

"Det er en udenlandsk damper, miss, som har oversejlet en jolle."

"Hvor mange var der i jollen?"

"En mand, miss Abbey."

"Er han blevet fundet?"

"Ja. Han har været længe under vand, men de har fisket liget op."

"Lad dem bringe det herhen. Du, Bob, lukker gadedøren i lås og bliver stående indenfor uden at lukke den op, før jeg befaler dig det. Er der politi dernede?"

"Her, miss Abbey," lød det embedsmæssige svar.

"Vil De, når liget er blevet bragt herind, holde sværmen tilbage og hjælpe Bob med at lukke den ude?"

"Skal ske, miss Abbey."

Den autokratiske værtinde gik ind i huset med Riah og Jenny og opstillede disse hjælpetropper, en på hver side af sig, inden for halvdøren, ligesom bag et brystværn.

"Bliv stående, hvor De står," sagde miss Abbey til Riah og Jenny, "så vil De ingen skade komme til, og kunne se det blive bragt herind. Stil du dig ved døren, Bob."

Den nævnte skildvagt adlød, idet han gav sine opsmøgede skjorteærmer en rask og sidste ekstraombøjning oppe ved skuldrene.

Lyd af kommende stemmer, lyd af kommende skridt. Sammenstimlen og snakken udenfor. Kortvarigt ophold. To underlige dumpe stød eller slag på døren, som om den døde mand kom i liggende stilling og bankede på med sålerne under sine ubevægelige fødder.

"Det er båren eller vinduesskoddet, hvorpå de bærer ham," sagde miss Abbey med øvet øre. "Luk op, Bob."

Døren åbnes. Tunge fodtrin af mennesker, der bærer en byrde. En standsning. Folk strømmer til. Tilstrømningen standses. Døren lukkes. Forbitrede hyl af skuffede nysgerrige, der er blevet lukket ude.

"Kom her, folk!" sagde miss Abbey, for en sådan magt havde hun over sine undersåtter, at endog bærerne afventede hendes tilladelse, "op på første sal."

Da både gangen og trappen var lave, tog de byrden sådan, at de kunne bære den lavt. Den hvilende skikkelse lå, da den blev båret forbi, knap i linje med halvdøren. Ved synet af den fo'r miss Abbey tilbage.

"Du gode Gud," sagde hun til sine to gæster, "det er det samme menneske, der har afgivet den tilståelse, vi nylig have haft i vore hænder! Det er Riderhood!"

3. Den samme ærede ven i mere end en skikkelse

Det er virkelig ingen anden end Riderhood eller dog Riderhoods ydre bælg og skal og ingen andens, som bliver båret op i miss Abbeys sovekammer på første sal. Hvor bøjelig og smidig Rogue end før har været, er han dog nu stiv nok, og ikke uden megen tumlen og rumsteren med hans bære og fare for, at han skal glide ned ad den og blive slynget ud over trapperækværket, kan han blive bragt ovenpå.

"Hent en læge," siger miss Abbey og derpå: "Hent hans datter," og af sted skynder sig rapfodede sendebud i begge disse ærinder.

Det ene sendebud møder lægen på halvvejen under ledsagelse af politiet. Lægen undersøger det klamme legeme og erklærer i en ikke meget forhåbningsfuld tone, at det nok er umagen værd at prøve på at bringe det til live igen. Alle de bedste midler sættes straks i virksomhed, og enhver tilstedeværende yder med god vilje sin håndsrækning. Ingen har det mindste tilovers for manden. Alle har de skyet ham og næret uvilje og modbydelighed for ham, men den gnist af liv, der er i ham, er nu ligesom en ting for sig, der ikke har noget med ham selv at gøre, og de nærer en levende deltagelse for den, sandsynligvis fordi den er liv, og de er levende og må dø.

Til svar på lægens spørgsmål om, hvordan det var gået til, og om nogen havde været skyld i det, afgiver Tom Tootle sin kendelse: "Uundgåeligt ulykkestilfælde, og skylden ingen andens end den forulykkedes egen. Mens han luskede om i sin båd, sådan som det, for ikke at tale ondt om den døde, var

mandens vane, var han kommet lige tværs for boven af damperen, der har skåret ham midt over." Tootle taler for så vidt billedligt med hensyn til lemlæstelsen, som han mener båden og ikke manden, der ligger hel og holden foran dem.

Kaptajn Joey, den rød næsede stamgæst med den blanke hat, er en discipel af den højt ansete gamle skole, og efter at have listet sig ind i stuen ved at udføre den vigtige tjeneste at bære den druknedes halstørklæde foreslår han lægen det probate gammeldags middel, at legemet skulle hænges op ved benene, "ligesom," siger kaptajn Joey, "en fårekrop i en slagterbod," og derpå rulles på tønder, som en ypperlig måde til at fremme et frit åndedræt på. Disse stumper af kaptajnens forfædres visdom modtages med en så målløs harme af miss Abbey, at hun tager ham ved kraven og, uden at sige et eneste ord, kaster ham på døren, uden at han vover at gøre indvendinger.

Til at hjælpe lægen og Tom bliver da kun tre andre stamgæster tilbage, nemlig Bob Glarmour, William Williams og Jonathan, og de er også fuldkommen tilstrækkelige. Efter at have set indenfor for at overbevise sig om, at der ikke mangler noget, går miss Abbey ned i skænkestuen, hvor hun afventer udfaldet i selskab med den venlige jøde og Jenny.

Hvis du ikke er død og borte, Riderhood, ville det altid være noget at vide, hvor du for tiden holder dig skjult. I denne slappe kødklump, som vi tumler så møjsommeligt og tålmodigt med, finder vi intet spor af dig. Er du død og borte, Rogue, er det meget højtideligt, og vender du tilbage, er det næppe mindre, ja i det spændende og hemmelighedsfulde ved det sidste spørgsmål, der indeholder det, hvor du nu er. Ligger der en højtidelighed, som endog forøger dødens og gør os alle, der er

til stede, lige bange for at se på dig og for at se bort fra dig og bringer dem nedenunder til at fare sammen ved den svageste lyd af et knirkende bræt i gulvet.

Holdt! Dirrede ikke det øjenlåg? spørger lægen sig selv, idet han trækker vejret dybt og passer nøje på.

Nej.

Var der ikke en trækning i det næsebor?

Nej.

Mærker jeg, når det kunstige åndedræt hører op, ikke en svag sitren under min hånd på hans bryst?

Nej.

Atter og atter nej.

Nej.

Men gentag ikke des mindre atter og atter forsøgene.

Se! Et livstegn! Et utvivlsomt livstegn! Gnisten vil måske kun ulme og gå ud, vil måske fænge og blusse op, men se! De rå karle, der ser det, fælder tårer. Hverken Riderhood i denne verden eller Riderhood i den anden ville kunne aflokke dem tårer, men en menneskelig sjæl, der kæmper mellem disse to, kan med lethed gøre det.

Han strider for at komme tilbage. Nu er han her næsten, nu er han atter langt borte. Nu strider han hårdere for at komme tilbage. Og dog er han – ligesom vi alle, når vi er dånet – ligesom vi alle hver dag i vort liv, når vi vågner – instinktmæssigt uvillig til at lade sig igen bringe til bevidsthed om denne tilværelse og ville helst blive ved at sove, hvis han kunne.

Bob Gliddery kommer tilbage med Pleasant Riderhood, der havde været ude og vanskelig at finde, da der spurgtes efter

hende. Hun har et sjal over hovedet, og det første, hun gør, da hun grædende tager det af og nejser for miss Abbey, er at sno sit hår op.

"Tak, miss Abbey, fordi De har taget mod fader."

"Jeg er nødt til at sige, at jeg ikke vidste, hvem, det var, min pige," svarede miss Abbey, "men jeg tænker, at det næppe havde gjort nogen forskel, om jeg havde vidst det."

Efter at være blevet styrket med en lille slurk cognac føres stakkels Pleasant op til kammeret på første sal. Hun ville ikke kunne lægge megen følelse for dagen, hvis hun havde skullet holde hans ligprædiken, men hun nærer større ømhed for ham, end han har haft for hende, og bitterligt grædende, da hun ser ham ligge henstrakt uden samling, spørger hun med foldede hænder lægen: "Er der intet håb? Å, stakkels fader! Er stakkels fader død?"

Hvortil lægen, der ivrig og påpassende ligger på det ene knæ ved siden af legemet, kun svarer uden at vende sig om: "Hør, min pige, har De ikke så meget selvbeherskelse, at De kan holde Dem fuldkommen rolig, kan jeg ikke tillade Dem at blive herinde."

Pleasant tørrer derfor øjnene og iagttager i forfærdet spænding alt, hvad der går for sig. Hendes medfødte kvindelige snarrådighed sætter hende snart i stand til at yde lidt hjælp. Forudseende, at lægen vil have brug for dette eller hint, holder hun det rede til ham og bliver derfor til sidst betroet til at holde faderens hoved på sin arm.

Det er noget så nyt for Pleasant at se sin fader være genstand for deltagelse og medlidenhed, at se nogen så villig til at tåle hans selskab her i denne verden, for ikke at sige overtalende og

indstændigt at bønfalde ham om at høre til den, at det giver hende en følelse, hun aldrig før har kendt. Der foresvæver hende en uklar forestilling om, at det ville være en god forandring, hvis det længe kunne blive ved sådan – også en forestilling om, at den gamle syndighed er druknet med ham, og at hans sind ville være forandret, hvis sjælen lykkelig og vel skulle komme tilbage og atter tage bolig i den tomme skikkelse, der ligger på sengen. I denne sindstilstand kysser hun de stenkolde læber og tror fuldt og fast, at den modstandsløse hånd, som hun gnider, vil komme til live som en kærlig hånd, hvis den nogen sinde kommer til live igen.

Det er en skøn illusion, Pleasant Riderhood er indhyllet i. Men de plejer ham med en så ualmindelig deltagelse, deres omhu er så levende, deres årvågenhed så stor, deres ophidsede glæde bliver så stærk, da livstegnene tiltager, at hun ikke kan modstå det, den stakkel! Nu begynder han at trække vejret naturligt, og han rører sig, og lægen siger, at han er kommet tilbage fra den uforklarlige rejse, hvor han var standset på den mørke vej, og at han er her igen.

Tom Tootle, der står nærmest ved lægen, da denne siger dette, griber ivrigt hans hånd. Bob, William Williams og Jonathan trykker hinandens hænder. Bob pudser sin næse, og Jonathan føler sig opfordret til at gøre ligeså, men da han intet lommeørklæde har, opgiver han dette afløb for sin sindsbevægelse. Pleasant fælder tårer, der fortjener hendes eget navn, og hendes skønne illusion er på sit højeste.

Der er forstand i hans øjne. Han vil stille et spørgsmål. Han fatter ikke, hvor han er. Sig ham det.

"Du blev oversejlet på floden, fader, og er nu hos miss Abbey Potterson."

Han stirrer på datteren, stirrer på alle sine omgivelser og ligger og blunder på hendes arm.

Den skønne illusion begynder at svinde. Det lumpne, onde, for indtryk uimodtagelige ansigt begynder at komme op igen fra flodens dyb eller hvilket andet dyb, det nu er. Jo varmere han bliver, des koldere blive lægen og de fire mænd. Jo mere det tilbagevendende liv blødgør hans træk, des mere forhærdes deres ansigter og hjerter imod ham.

"Nu er han ovenpå," siger lægen, mens han vasker sine hænder og ser på sin patient med voksende uvilje.

"Mangen en bedre mand," moraliserer Tom Tootle og ryster mørkt på hovedet, "har ikke haft hans lykke."

"Man bør håbe, at han vil gøre bedre brug af sit liv," siger Bob, "end jeg tror om ham."

"Eller end han før har gjort," tilføjer William Williams.

"Ja på det lag!" siger Jonathan, idet han slutter kvartetten.

De taler sagte for hans datters skyld, men hun ser, at de har trukket sig tilbage og står i en klynge i den anden ende af værelset og skyr ham. Det ville være for meget at have dem mistænkt for at sørge over, at han ikke døde, da de har gjort så meget for ham, men åbenlyst, at de havde haft en bedre genstand at ofre deres umage på. Der går bud ned til miss Abbey, som indfinder sig på skuepladsen og ser til i afstand, mens hun hvisker med lægen. Livsgnisten havde en stærk tiltrækningskraft, så længe den var usikker, men nu, da den har fæstet bo hos Riderhood, synes det at være et almindeligt ønske,

at omstændighederne havde tilladt, at den havde udviklet sig hos enhver anden end hos denne mand.

"Imidlertid," siger miss Abbey for at opmuntre dem, "har I gjort jeres pligt som brave, trofaste karle, og I skal derfor gå ned og nyde noget på *Sjovernes* regning."

Det gør de alle, mens datteren bliver tilbage og passer på faderen, og i deres fraværelse går Bob hen til hende.

"Han ser noget flov ud, gør han ikke?" siger Bob.

Pleasant nikker svagt.

"Han vil se endnu flovere ud, når han vågner, vil han ikke?" siger Bob.

Pleasant håber det ikke. Hvorfor det?

"Når han mærker, hvor han er, ser De," forklarer Bob, "fordi miss Abbey forbød ham huset og jog ham på døren, men hvad man kalder skæbnen, førte ham ind i det igen, og det er flovt, ikke sandt?"

"Han ville ikke være kommet her frivilligt," svarer stakkels Pleasant med et forsøg på en smule stolthed.

"Nej, og heller ikke ville han være blevet lukket ind, hvis han var kommet."

Nu er den kortvarige drøm helt forsvundet. Lige så tydeligt som Pleasant ser den gamle fader ligge på hendes arm uden at være blevet forbedret, ser hun, at enhver her vil sky ham, når han igen kommer til sig selv.

"Jeg vil skaffe ham bort, så snart jeg kan," tænker Pleasant med et suk, "han må helst være hjemme."

Straks efter kommer de alle tilbage og venter på, at han skal komme til sig selv, da de så ville være glade ved at blive ham kvit. Der skaffes nogle klæder til veje, da hans egne er

gennemtrukne af vand, og hans nuværende dragt kun er tæpper.

Idet patienten bliver mere og mere urolig, som om den herskende uvilje opdagede ham et eller andet sted i hans søvn og ytrede sig imod ham, slår han omsider øjnene vidt op og hjælpes af sin datter til at sidde oprejst i sengen.

"Nå, Riderhood," siger lægen, "hvordan har De det?"

"Ikke noget at rose sig af," svarer han brummende, da han virkelig er kommet til live i en ualmindelig tvær stemning.

"Jeg vil ingen prædikener holde," siger lægen og ryster alvorligt på hovedet, "men jeg håber, at denne frelse vil have en god virkning på Dem, Riderhood."

Patientens misfornøjede brummen er uforståelig, men hvis hun ville, kunne hans datter fortolke, at han siger, at "han ikke vil vide af papegøjesladder at sige."

Dernæst forlanger Riderhood sin skjorte og trækker den på over hovedet med sin datters hjælp, ganske som om han nys havde været oppe at boks.

"Var det ikke en damper?" spørger han sin datter, idet han gør en standsning.

"Jo, fader."

"Jeg vil søge hende for retten og lade hende bøde for det."

Derpå knapper han meget mismodig sit linned, idet han standser et par gange for at undersøge sine arme og hænder, ligesom for at se, hvilken tugtelse han har fået i kampen. Så forlanger han tvært sine andre klædningsstykker og trækker dem langsomt på med et udtryk af stærkt nag til sin tidligere modstander og alle tilskuerne. Han har en følelse, som om hans næse bløder, og lader flere gange bagen af hånden gå hen over

den og ser efter resultatet på en måde, der i høj grad styrker denne lighed.

"Hvor er min lodne hue?" spørger han vranten, da han har fået sine klæder på.

"I floden," svarer en.

"Var der ikke en ærlig mand, som fiskede den op? Det var der naturligvis, og han er vel løbet sin vej med den bagefter. I er nogle nette fyre, alle til hobe."

Sådan taler Riderhood, idet han med udpræget uvilje af sin datters hånd modtager en lånt hue og brummer, mens han trækker den ned over ørene. Derpå rejser han sig op på sine leddeløse ben, og idet han støtter sig tungt på hende og brummer: "Kan du ikke stå stille? Hvad, skal du nu også til at dingle?" forlader han den kampplads, hvor han havde haft den lille omgang med døden.

4. En familiefest

Mr. og mrs. Wilfer havde oplevet over en fjerdedel af et hundrede flere bryllupsdage, end mr. og mrs. Lammle havde oplevet, men de højtideligholdt endnu denne fest i deres families skød. Ikke fordi disse højtideligholdelser medførte noget særlig behageligt, eller fordi familien af den grund følte sig skuffet, fordi de havde imødeset denne glædelige dags genkomst med sangvinske forventninger. Den fejredes moralsk, snarere som en faste- end som en festdag, der satte mrs. Wilfer i stand til at vise sig i en mørk statelighed og fremstillede denne ærefrygtbydende kvinde med en mystisk tandpine.

Da dagen nu oprandt, kom Bella i den Boffinske karet for at deltage i højtideligholdelsen. Når dagen indtraf, havde familien for skik at ofre et par høns på hymens alter, og da Bella denne gang forud skriftligt havde meldt, at hun ville bringe det hellige offer med, blev han og hønsene ved de forenede kræfter af to heste, to mandfolk, fire hjul og en hund med et halsbånd, der var så stift, som om den havde været George den Fjerde, sat af uden for døren til den fædrene bolig.

"Jeg har ikke brug for vognen i aften," sagde Bella, "jeg går hjem."

Tjeneren tog sin hat af og fik, idet han gik, et skrækkeligt øjekast af mrs. Wilfer, som skulle indpræge den overbevisning dybt i hans dumdristige sjæl, at hvad han så end tænkte i sit stille sind, så var liberitjenere ingen sjældenhed her.

"Nå, kære moder," sagde Bella, "hvordan har du det så?"

"Jeg har det så godt, Bella, som man kan vente."

"Gud, moder," sagde Bella, "du taler jo, som om der nylig var kommet en lille!"

"Det er netop, hvad moder har gjort," tog Lavvy til orde over den moderlige skulder, "lige siden vi stod op i morges. Du kan sagtens le, Bella, men noget mere tirrende er det umuligt at tænke sig."

Med en mine, der var alt for fuld af majestæt til at den kunne ledsages med ord, gik mrs. Wilfer med sine døtre ud i køkkenet, hvor ofret skulle gøres i stand.

"Mr. Rokesmith," sagde hun resigneret, "har været så artig at stille sin dagligstue til vor rådighed i dag. Du vil derfor, Bella, i dine forældres ringe bolig få en modtagelse, der for så vidt er i overensstemmelse med din nuværende levemåde, som der vil være både en selskabssal og en spisestue til din rådighed. Din fader indbød mr. Rokesmith til at deltage i vort simple måltid, men han undskyldte sig med påtrængende forretninger."

Bella vidste tilfældigvis, at han ingen forretninger havde uden for sit værelse hos Boffins, men fandt hans udeblivelse i sin orden.

"Vi ville kun have bragt hinanden i forlegenhed," tænkte hun, "og det gør vi tit nok endda."

Men dog var hun nysgerrig nok efter at se sig om i hans værelse til snarest muligt at løbe derop og foretage et nøjagtigt eftersyn af dets indhold. Det var smagfuldt, skønt tarveligt møbleret, og meget net indrettet. Der var hylder og reoler med engelske, franske og italienske bøger, og i en mappe på skrivebordet var der en mangfoldighed af ark med optegnelser og udregninger, som åbenbart vedkom den Boffinske formue. På dette bord lå ligeledes, omhyggeligt klæbet på lærred og

ferniseret, kantet og rullet sammen som et kort, den plakate, som omhandlede den myrdede mand, der var kommet så langvejs fra for at blive hendes ægtefælle. Hun gøs tilbage for denne spøgelsesagtige overraskelse og følte sig ganske ængstelig til mode, mens hun rullede og bandt den sammen igen. Idet hun så sig om hist og her, fik hun øje på et kobberstik, et smukt kvindehoved, der hang i en net ramme i krogen over lænestolen.

"Ja så!" sagde Bella og blev stående foran det for at tænke sig om, "ja så! Jeg tror at kunne gætte, hvem De mener, at det ligner. Men jeg kan sige Dem, hvad det ligner endnu mere – Deres uforskammethed!" Med disse ord gik hun, ikke alene fordi hun var fornærmet, men fordi der ikke var mere at se på.

"Nå, moder," sagde Bella, da hun igen kom ud i køkkenet med nogle spor af rødme, "du og Lavvy tror, at jeg slet ikke dur til noget, men jeg har sat mig for at overbevise jer om det modsatte. I dag vil jeg være kokkepige."

"Holdt!" svarede hendes majestætiske moder, "det kan jeg ikke tillade. Kokkepige i den kjole!"

"Åh, kjolen, moder," svarede Bella, idet hun lystigt rumsterede i en bordskuffe, "så tager jeg et forklæde på, og med hensyn til din tilladelse, så gør jeg det uden den."

"Du lave mad?" sagde mrs. Wilfer, "du, som aldrig lavede noget, mens du var hjemme?"

"Ja, moder, sådan er det netop."

Hun omgjordede sig med et hvidt forklæde, hvortil hun med bændler og knappenåle fæstede en smække, der nåede tæt og stramt op under hendes hage, som om den havde taget hende om halsen for at kysse hende. Oven for denne smække tog

hendes smilehuller sig nydelig ud, og under den var hendes figur ikke mindre nydelig.

"Nå, moder," sagde Bella, idet hun med begge hænder strøg sit hår tilbage, "hvad først?"

"Først," svarede mrs. Wilfer højtideligt, "hvis du fremturer i, hvad jeg ikke kan kalde andet end en opførsel, der er aldeles uforenelig med den ekvipage, i hvilken du kom –"

"Hvilket jeg gør, moder."

"Først holder du hønsene over ilden."

"Ja, rigtigt!" udbrød Bella, "og strør mel på dem og drejer dem rundt. Så, nu er det gjort!" tilføjede hun efter i største fart at have rullet dem i melet. "Hvad så, moder?"

"Dernæst ville jeg anbefale en undersøgelse af flæsket i stegepanden, der står på ilden, samt af kartoflerne ved hjælp af en gaffel. Fremdeles vil det blive nødvendigt at tilberede grønsagerne, hvis du fremturer i denne upassende opførsel."

"Hvilket jeg naturligvis gør, moder."

Fremturende i den, henvendte Bella sin opmærksomhed på en ting og glemte den anden, henvendte sin opmærksomhed på denne anden og glemte den tredje, huskede på den tredje, men forstyrredes af den fjerde og genoprettede sin forsømmelighed, når hun gjorde noget galt, ved at give de ulykkelige høns en ekstradrejning, der gjorde udsigten til, at de nogen sinde ville blive færdige, yderst tvivlsom. Men det var alligevel en fornøjelig kokkereren. Lavinia, der vimsede frem og tilbage mellem køkkenet og værelset lige overfor, dækkede imidlertid spisebordet i den sidstnævnte stue, et hverv, som hun, der altid passede sine husholdningspligter med ulyst, udførte med en overraskende række stød og bump, idet hun bredte duggen,

som om hun gjorde blæst, satte glassene og saltkarrene på bordet, som om hun bankede på døren, og raslede med knivene og gaflerne på en skærmydslende måde, der mindede om et håndgemæng.

"Se på moder," hviskede Lavinia til Bella, da dette var gjort, og de stod og så på hønsene, der blev stegt, "kunne man ikke, om man så var det kærligste barn i hele verden – hvilket man naturligvis håber, at man i det hele taget er – ikke få lyst til at pirre ved hende med en pind, når man ser hende sidde der i krogen så stiv som en stok?"

"Tænk dig bare," svarede Bella, "om stakkels fader skulle sidde lige så stiv i en anden krog."

"Det kunne han ikke," sagde Lavvy, "fader ville straks falde sammen. Men jeg tror virkelig ikke, at der nogen sinde har været et menneske, der har kunnet holde sig så stiv eller lægge en sådan mængde muggenhed i en ryg som moder. Hvad er der i vejen, moder? Er du ikke rask?"

"Jeg har det meget godt," svarede mrs. Wilfer, og fæstede med hånlig styrke sine øjne på sin yngste, "hvad skulle der være i vejen med *mig*?"

"Du synes ikke at være rigtig oppe, moder," indvendte Lavvy den dristige.

"Oppe?" gentog hendes moder, "oppe? Hvorfra dette simple udtryk, Lavinia? Når jeg ikke klager, når jeg er stiltiende tilfreds med min lod, må det være mine børn nok."

"Ja," svarede Lavvy, "siden du endelig vil presse det ud af mig, må jeg i al ærbødighed tage mig den frihed at sige, at dine børn unægtelig skylder dig megen tak, fordi du hvert år har tandpine på din bryllupsdag, og at det er såre uegennyttigt af dig og en

umådelig glæde for dem. Men i det hele taget er det dog muligt at være for stolt endog af dette gode."

"Det er dog den mest topmålte næsvished! Taler du sådan til mig, og det oven i købet på en dag som denne? Ved du, hvad der ville være blevet af dig, hvis jeg ikke på denne dag havde skænket din fader min hånd?"

"Nej, moder," svarede Lavvy, "det ved jeg rigtignok ikke, og med den største ærbødighed for dine evner og kundskaber tvivler jeg højlgt om, at du ved det."

Om dette kraftige anfald på et svagt punkt i mrs. Wilfers forskansninger for en tid ville have slået denne heltinde af marken eller ikke, blev uafgjort på grund af en parlamentærs komme i George Sampsons person. Han var blevet indbudt til festen som en husven, hvis tilbøjelighed man mente var i færd med at gå fra Bella over på Lavinia, og som hun – muligvis ved at huske på, at han havde haft den slette smag først at have overset hende – holdt under streng tugt.

"Jeg ønsker Dem til lykke, mrs. Wilfer," sagde Sampson, der undervejs havde udtænkt denne smukke tiltale. Mrs. Wilfer takkede ham med et højsindet suk og blev atter et værgeløst bytte for den uransagelige tandpine.

"Det overrasker mig," sagde Sampson med mat stemme, "at miss Bella nedlader sig til at lave mad."

Men her slog Lavinia ned på den ulykkelige unge mand med den knusende ytring, at det ikke kom ham ved, hvilket stemte Sampson til tungsindig ensomhed i ånden, indtil keruben kom og blev yderst forbavset over at se den yndige unge dame sådan beskæftiget.

Hun ville imidlertid lige såvel rette maden an som tillave den og satte sig derpå, uden smække og forklæde, ned for at deltage i måltidet som en fornem gæst, efter at først mrs. Wilfer havde svaret på sin ægtefælles bordbøn med et amen, der lød, som om det kom fra en grav, og egnede sig til at sætte en dæmper på den kraftigste appetit.

"Men jeg kan ikke fatte," sagde Bella, mens hun så på, at hønsene blev skåret for, "hvad det er, der gør dem røde indvendig, fader! Ligger det i racen?"

"Nej, det tror jeg dog ikke, barn," svarede fader, "det er vist snarere, fordi de ikke er stegt nok."

"Da burde de være det," sagde Bella.

"Ja, kære barn, men de er det ikke."

Stegeristen blev derfor taget i brug, og den skikkelige kerub, der ofte blev lige så kerubisk sysselsat hjemme i sit eget hus, som om han havde stået i tjeneste hos nogle af de gamle mestre, påtog sig at riste hønsene. Ja, alene med undtagelse af at stirre ud for sig – til hvilken gren af statstjenesten den maledede kerub er særlig henfalden – røgtede denne huslige kerub lige så mange mærkelige kald som hans forbillede, kun med den forskel, at han spillede med en børste på familiens skotøj i stedet for at spille på umådelige blikinstrumenter og dobbeltbasuner, og gjorde mange nyttige ting med et glad og villigt sind i stedet for at forkorte sig i luften til ingen verdens nytte. Bella hjalp ham med hans madlavning og gjorde ham meget lykkelig, men satte ham samtidig i en dødelig skræk ved, da de atter havde sat sig til bords, at spørge ham, hvordan han mente, at de stegte deres høns til middagsmåltiderne i Greenwich, og om han troede, at disse måltider virkelig var så

morsomme, som folk sagde. Den stjålne nikken og blinken, hvormed han svarede, fik den ondskabsfulde Bella til at le, så at hun var nær ved at kvæles, og så måtte Lavinia dunke hende i ryggen, og så lo hun endnu mere.

Men hendes moder var en god modvægt ved den anden ende af bordet, og til hende henvendte hendes fader sig i sin uskyldige gemytlighed undertiden med:

"Jeg er bange for, at du ikke morer dig, min ven?"

"Hvorfor det?" kunne hun da spørge med klangfuld røst.

"Fordi du synes at være i dårligt humør, kære ven."

"Nej, slet ikke," lød svaret i den selvsamme tone.

"Vil du have et lårben?"

"Tak. Jeg vil have, hvad du giver mig."

"Ja, men har du lyst til det?"

"Jeg har lige så stor lyst til det som til alt andet." Og den statelige kvinde fortsatte derpå sit måltid med et fortjenstligt skin af at opofre sig for det almindelige bedste, som om hun madede en anden af ophøjede offentlige grunde.

Bella havde taget dessert og to flasker vin med, hvorved der udbredtes en ukendt glans over festen. Mrs. Wilfer gjorde honnør ved det første glas ved at kundgøre: "R. W., jeg drikker din skål."

"Tak, min ven, og jeg din."

"Faders og moders skål," sagde Bella.

"Undskyld," tog mrs. Wilfer med udstrakt handske til orde, "nej, lad hellere være. Jeg drak jeres faders skål. Men ville I endelig tage min med, forbyder taknemmelighed mig at gøre indvendinger."

"Men Gud, moder," sagde Lavvy den Dristige, "er det ikke den dag, der gjorde dig og fader til et? Det er dog for galt!"

"Hvad der end ellers udmærker dagen, er den dog ikke en dag, Lavinia, hvor jeg vil tillade et af mine børn at fare op imod mig. Jeg beder – ja befaler! – dig ikke at fare op. Det er ikke mere end sømmeligt at huske på, at det tilkommer dig, R.W., at befale og mig at adlyde. Det er dit hus, og du er herre ved dit bord. Begges skål!"

"Jeg er virkelig lidt bange for, min ven," sagde keruben mygt, "at du ikke morer dig?"

"Tværtimod," svarede mrs. Wilfer, "udmærket. Hvorfor skulle jeg ikke more mig?"

"Jeg troede, min ven, at dit ansigt måske –"

"Mit ansigt kunne være en martyrdom, men hvad ville det have at sige, og hvem ville lægge mærke til, at jeg smilede?"

Og hun smilede virkelig og fik åbenbart George Sampsons blod til at fryse derved, for idet denne unge mand opfangede hendes smilende øje, blev han så forfærdet over udtrykket i det, at han gik i rette med sig selv om, hvad han kunne have gjort for at pådrage sig det.

"På en dag som denne," sagde mrs. Wilfer, "henfalder sjælen helt naturligt i, skal jeg kalde det, en drømmen eller en tilbageskuen?"

Lavvy, der sad med trodsigt korslagte arme, svarede, men ikke hørligt: "Kald det for Guds skyld, hvad du helst vil, moder, og gør ende på det."

"Sjælen vender," fortsatte mrs. Wilfer patetisk, "helt naturligt tilbage til fader og moder – jeg mener her mine forældre – på et tidspunkt, der er ældre end det første gry af denne dag. Jeg gik

for at være høj, måske var jeg det. Fader og moder var uimodsigeligt høje. Sjældent har jeg set en smukkere kvinde end min moder, aldrig end min fader."

"Hvordan bedstefader så har været, har han da ikke været noget fruentimmer," sagde den uforbederlige Lavvy.

"Din bedstefader," svarede mrs. Wilfer med en rædsom mine og i en lige så rædsom tone, "var sådan, som jeg skildrer ham, og ville have slået ethvert af sine børnebørn til jorden, der havde vovet at drage det i tvivl. Det var et af moders kæreste ønsker, at jeg måtte blive forenet med et højt medlem af samfundet. Det var måske en svaghed, men i så tilfælde var det en svaghed, hun havde tilfælles med, tror jeg, kong Frederik af Preussen."

Efter at disse ytringer var blevet henvendt til George Sampson, der ikke havde mod til at indlade sig på en tvekamp, men lurede med sit bryst under bordet og slog øjnene ned, fortsatte mrs. Wilfer med en røst, der tiltog i barskhed og eftertrykkelighed, indtil hun fik denne skulker til at overgive sig.

"Moder synes at have haft en uklar forudfølelse af, hvad der siden skete, for hun foreholdt mig ofte: "Ingen lille mand, lov mig, mit barn, ikke at tage en lille mand!"

Fader kunne ligeledes sige til mig – han havde et ualmindeligt lune – "at en slægt af hvalfisk ikke burde træde i forbindelse med hundestejler." Hans selskab blev ivrigt søgt, som man let kan tænke sig, af den tids vittige hoveder, og vort hus var deres stadige samlingssted. Jeg har hørt ikke færre end tre kobberstikkere veksle de mest åndrige indfald og svar der på en og samme tid." Her gav Sampson sig fangen og sagde med en urolig bevægelse på sin stol, at tre var et stort antal, og at det

måtte have været højst underholdende. "Blandt de mest fremragende medlemmer af denne udmærkede kreds var der en herre, som holdt seks fod og fire tommer. Han var *ikke* kobberstikker." Her sagde Sampson uden nogen grund: "Nej, naturligvis."

"Denne herre var så forekommende at hædre mig med opmærksomheder, som jeg ikke kunne andet end forstå." Her mumlede Sampson noget om, at når det først kom så vidt, kunne man altid mærke det. "Jeg underrettede øjeblikkelig mine forældre om, at disse opmærksomheder var spildt, og at jeg ikke kunne opmuntre hans kur. De spurgte, om han var for høj. Men jeg svarede, at det ikke var væksten, men ånden, der var for ophøjet. I vort hus, sagde jeg, var tonen for glimrende og trykket for højt til at kunne bevares af mig, en kvinde, i det daglige, huslige liv. Jeg husker godt, at moder slog hænderne sammen og udbrød: "Det vil ende med en lille mand!" Her skottede Sampson til sin vært og rystede modfalden på hovedet. "Senere gik hun endog så vidt, at hun forudsagde, at det ville ende med en lille mand, hvis ånd var under det middelmådige, men det var i, hvad jeg kan kalde et anfald af moderlig skuffelse. Inden en måned var omme," sagde mrs. Wilfer og gjorde sin stemme dybere, som om hun fortalte en skrækkelig spøgelseshistorie, "inden en måned var omme, så jeg første gang min mand. Inden et år var omme, blev jeg gift med ham. Det er naturligt, at man på en dag som denne genkalder sig slige triste omstændigheder."

Sampson, der endelig var sluppet ud af den varetægtsarrest, hvori mrs. Wilfers øjne havde holdt ham, trak vejret dybt og indskød den originale og slående ytring, at det var umuligt at

forklare sig sådanne forudfølelser. R.W. kløede sig i nakken og så sig om ved bordet, indtil han kom til sin kone, og da han så, at hun ligesom var indhyllet i et endnu mørkere slør end før, sagde han endnu en gang, "Jeg er virkelig bange for, min ven, at du slet ikke morer dig," hvortil hun endnu en gang svarede: "Tværtimod. Hvorfor skulle jeg ikke more mig?"

Den ulykkelige Sampsons stilling ved dette underholdende gæstebud var virkelig beklagelsesværdig, for ikke alene var han værgeløs udsat for mrs. Wilfers foredrag, men Lavinia viste ham også den største hån, idet hun dels for at vise Bella, at hun kunne gøre ved ham, hvad hun ville, og dels for at lade ham undgælde for, at han endnu åbenlyst beundrede Bella, lod ham føre et hundeliv. Idet han på den ene side blev stillet i et skarpt lys af mrs. Wilfers glimrende veltalenhed, og på den anden blev stillet i skygge af de drillerier og tilrettevisninger, der regnede ned over ham fra den unge dame, som han i sin forladthed havde helliget sig, var hans lidelser sørgelige at skue. Vaklede hans ånd et øjeblik under dem, kan det til undskyldning for dens svaghed fremføres, at det af naturen var en kalveknæet ånd, som aldrig stod synderlig godt på benene.

Sådan gik de rosenfarvede timer, indtil det blev på tide, at fader fulgte Bella hjem. Da smilehullerne var blevet bundet ind under hattebåndene, og hun havde taget afsked, gik de ud i luften, hvor keruben trak vejret dybt, som om han fandt, at det var en hel vederkvægelse.

"Nå, fader," sagde Bella, "nu er da bryllupsdagen forbi."

"Ja, mit barn, nu er en til af dem overstået."

Bella trak hans arm tættere ind i sin og gav den en hel del trøstende klap. "Tak, mit barn," sagde han, som om hun havde

sagt noget, "jeg har det meget godt. Nå, og hvordan går det dig, Bella?"

"Jeg har slet ikke forbedret mig, fader."

"Har du virkelig ikke?"

"Nej, fader, tværtimod, jeg er blevet værre."

"Gud!" sagde keruben.

"Jeg regner stadig ud, hvor meget jeg må have om året, når jeg gifter mig, og hvad der er det mindste, jeg kan komme ud af det med, så at jeg begynder at få rynker på næsen. Kan du se rynker på min næse i aften, fader?"

Da fader gav sig til at le, rystede Bella ham et par gange.

"Du vil ikke le, når du ser, at din yndige unge dame bliver mager. Du må hellere i tide forberede dig på det, kan jeg sige dig. Jeg vil ikke ret længe kunne holde min griskhed efter penge ude af mine øjne, og når du ser den der, vil det gøre dig ondt, men det kan du have godt af, fordi du ikke ville lade dig advare i tide. Vi indgik jo et fortrolighedsforbund. Har du noget at meddele?"

"Jeg troede, at det var dig, der havde noget at meddele."

"Nå, så det troede du? Hvorfor spurgte du mig da ikke, så snart vi var kommet ud? Yndige unge damers fortrolighed må man ikke ringeagte. Men denne gang vil jeg tilgive dig, fader, og hør nu, der" – Bella lagde den lille pegefinger i sin højre handske på sine læber og lagde den derefter på sin faders – "der har du et kys. Og nu skal jeg for ramme alvor fortælle dig – lad mig se, hvor mange – fire hemmeligheder. Husk på: store, alvorlige, vigtige hemmeligheder, men det bliver imellem os."

"Nummer et, min ven," sagde hendes fader og lagde hendes arm lunt og fortroligt til rette.

"Nummer et vil elektrisere dig, fader. Hvem tror du vel, der har" – trods den lystige måde, hvorpå hun begyndte, blev hun noget forlegen her – "har friet til mig."

Faderen så hende i ansigtet og så på jorden og så hende igen i ansigtet og forsikrede, at han ikke kunne gætte det.

"Mr. Rokesmith."

"Det er da ikke muligt, barn?"

"Mi-ster Roke-smith, fader," sagde Bella med større eftertryk. "hvad siger du til *det*?"

Fader svarede roligt med kontraspørgsmålet: "Hvad sagde du til det, kære barn?"

"Jeg sagde nej," svarede Bella skarpt, "naturligvis!"

"Ja, naturligvis," sagde hendes fader grublende.

"Og jeg sagde ham, hvorfor jeg fandt, at det var et tillidsbrud fra hans side og en fornærmelse mod mig."

"Ja, vist så. Det forbavser mig virkelig. Jeg kan ikke fatte, at han ville kompromittere sig, før han havde følt sig bedre for. Men nu, da jeg husker mig om, tror jeg, at han altid har beundret dig, barn."

"En droskekusk kan beundre mig," sagde Bella med lidt af sin moders stolthed.

"Det er højst sandsynligt. Nummer to, mit barn?"

"Nummer to, fader, er omtrent af samme indhold, skønt ikke så uforskammet. Mr. Lightwood ville fri til mig, hvis jeg ville tillade ham det."

"Jeg går altså ud fra, barn, at du ikke har i sinde at tillade ham det?"

Da Bella igen sagde: "Nej, naturligvis!" følte hendes fader sig forpligtet til at gentage: "Nej, naturligvis."

"Jeg bryder mig ikke om ham," sagde Bella.

"Det er nok," sagde hendes fader.

"Det er *ikke* nok," svajede Bella og rystede ham endnu et par gange, "har jeg ikke sagt dig, hvilket pengegrisk lille uhyre jeg er? Det er ikke nok, fordi han hverken har penge, klienter eller udsigter og ikke andet end gæld."

"Nå!" sagde keruben lidt modfalden, "og nummer tre?"

"Nummer tre er noget bedre. En herlig ting, en prægtig ting, en glædelig ting. Mrs. Boffin har selv betroet mig det som en hemmelighed med sin egen kærlige mund – og en mere sanddru mund har aldrig enten åbnet eller lukket sig i dette liv, er jeg vis på – at de ønsker at se mig godt gift, og hvis jeg gifter mig med deres samtykke, ville de give mig en god medgift." Her brast den taknemmelige pige i en hjertelig gråd.

"Græd ikke, min øjsten," sagde hendes fader og førte hånden til øjnene, "det er undskyldeligt, at jeg bliver lidt overvældet ved at høre, at min kære lille kæledægge efter al sin modgang skal blive således forsørget og æret i verden, men du må ikke græde. Jeg er meget taknemmelig og lykønsker dig af mit ganske hjerte, mit elskede barn." Idet den gode, blødhjertede mand tørrede øjnene, lagde Bella armene om hans hals og kyssede ham kærligt midt på gaden og forsikrede ham lidenskabeligt, at han var den bedste fader og den bedste ven, der nogen sinde havde været til, og at hun på sin bryllupsmorgen ville lægge sig på knæ og bede ham om tilgivelse, fordi hun undertiden havde drillet ham eller syntes at være ligegyldig for sådan et tålmodigt, deltagende, mildt og frisk ungt hjertes værd. Ved hvert af sine tillægsord fordoblede hun sine kys og kyssede til

sidst hatten af ham og stak derpå umådelig i at le, da vinden tog fat i den, og han løb efter den.

Da hendes fader havde fået sin hat og sit vejr igen, og de atter var kommet i gang, sagde han: "Og nummer fire?"

Bella blev lang i ansigtet midt i sin munterhed.

"Det er dog måske bedst, at jeg holder nummer fire for mig selv. Lad mig endnu en gang, om det så er for aldrig så kort en tid, prøve på at håbe, at det ikke er rigtigt."

Den forandring, der var foregået med hende, skærpede faderens nysgerrighed, og han sagde stilfærdigt: "Ikke er rigtigt, lille ven?"

Bella så tankefuldt på ham og rystede på hovedet.

"Og dog ved jeg kun alt for godt, at det er sådan."

"Du gør mig ganske urolig, kære barn," sagde hendes fader, "har du sagt nej til nogen anden?"

"Nej, fader."

"Eller ja til nogen?"

"Nej, fader."

"Er der ellers nogen, som ville prøve sin lykke, hvis du ville tillade ham det, barn?"

"Ikke det jeg ved, fader."

"Der skulle vel ikke være nogen, som ikke vil prøve sin lykke, skønt du nok ville have ham til det?"

"Ih, nej naturligvis," svarede Bella.

"Nej naturligvis," indrømmede han, "jeg er bange for, kære Bella, at jeg enten ingen søvn får i nat, eller også må jeg have nummer fire at vide."

"Å, fader, der er intet godt ved nummer fire! Det gør mig så ondt, jeg vil så nødig tro det, jeg har gjort mig så megen umage

for ikke at se det, og det falder mig så vanskeligt at sige det selv til dig. Men mr. Boffin er i færd med at blive ødelagt af lykken og forandrer sig for hver dag mere og mere."

"Det håber og tror jeg ikke."

"Jeg har også håbet og troet, at det ikke var sådan, fader, men for hver dag forandrer han sig mere og mere til det værre. Ikke mod mig – mod mig er han altid den samme – men mod andre af sine omgivelser. Lige for mine øjne bliver han mistroisk, lunefuld, hård, uretfærdig. Er et godt menneske nogen sinde blevet ødelagt af lykken, er det min velgører. Og tænk alligevel, fader, hvor stærk pengenes tryllemagt er! Jeg ser det og hader og frygter det og ved ikke, om penge ikke kunne frembringe en langt værre forandring hos mig, og dog har jeg til stadighed penge i mine tanker og ønsker, og det hele liv, jeg opstiller for mig, er penge, penge og atter penge, og hvad penge kunne bringe ud af livet!"

5. Den forgyldte skarnager kommer i slet selskab

Var Bellas klare og kvikke lille hoved på vildspor, eller var den forgyldte skarnager i færd med at gå gennem prøvelsens ovn og komme ud af den som slagger? Onde tidender spørges hurtigt, og vi vil tidsnok få det at vide.

Den selvsamme aften, da Bella kom tilbage fra familiefesten, hændte der noget, som hun med spændt opmærksomhed fulgte med sine øjne og øren. I den ene ende af den Boffinske bolig var der en stue, som kaldtes "Boffins værelse". Skønt langt mindre storartet end hele det øvrige hus, var dette værelse dog langt behageligere, eftersom det overalt havde et præg af hjemlig hygge, som tapetsererdespotismen havde forvist til dette sted, da den uden nåde og barmhjertighed havde modsat sig Boffins bønner om skånsel for alle de andre værelser. Skønt det lå fordringsløst nok – dets vinduer vendte nemlig ud til Silas Weggs tidligere hjørne – og det ikke kunne rose sig af fløj, atlask eller forgyldning, havde det således skaffet sig en huslig stilling, der svarede til en magelig slåbroks eller et par tøflers. Når familien havde lyst til at have sig en rigtig rar aften ved kaminen, søgte den altid til Boffins værelse.

Da Bella kom hjem, blev hun underrettet om, at mr. og mrs. Boffin var inde i dette værelse, og da hun trådte derind, så hun, at også sekretæren var der, i tjenestesager, som det lod, idet han stod med nogle papirer i hånden ved et bord, hvorpå der stod et par lys med skærme for, og ved hvilket Boffin sad henslængt i sin lænestol.

"De har nok travlt?" sagde Bella og blev tvivlrådig stående i døren.

"Nej, slet ikke, lille ven, slet ikke. De hører jo os til og er ikke fremmed her. Kom kun ind, mutter sidder her på sin sædvanlige plads."

Da mrs. Boffin føjede sit nik og velkomstsmil til disse ord, satte Bella sig med sin bog i kaminkrogen ved mrs. Boffins arbejdsbord. Boffin sad lige overfor.

"Nå, Rokesmith," sagde den forgyldte skarnager og slog så stærkt i bordet for at vække hans opmærksomhed, at Bella fo'r sammen, idet hun vendte bladene i sin bog, "Hvor var det, vi slap?"

"De sagde," svarede sekretæren med et lidt uvilligt i udtryk og et blik på de andre tilstedeværende, "at De fandt, at tiden var kommet til at fastsætte min gage."

"Hold Dem ikke for god til at kalde den løn, mand," sagde Boffin gnavent, "hvad pokker! Mens jeg tjente, talte jeg aldrig om min *gage*."

"Min løn," rettede sekretæren sig selv.

"De er dog vel ikke stolt, Rokesmith?" sagde Boffin og skottede til ham.

"Det vil jeg ikke håbe."

"Jeg var det ikke, mens jeg var fattig. Fattigdom og stolthed passer ikke til hinanden, husk vel på det. Og hvorfor passer de ikke til hinanden? Ih, det er jo tydeligt nok. Den, der er fattig, har intet at være stolt af: Det er en dumhed."

Med en let bøjning med hovedet og en noget overrasket mine syntes sekretæren at give ham ret ved at danne stavelserne i ordet *dumhed* med sine læber.

"Men nu med hensyn til Deres løn. Sæt Dem."

Sekretæren satte sig.

"Hvorfor har De ikke sat Dem før?" sagde Boffin i en mistroisk tone, "jeg vil håbe, at det ikke var af stolthed. Men det var om Deres løn, vi ville tale. Jeg har nu overvejet sagen og siger to hundrede pund om året. Hvad mener De om det? Finder De, at det er nok?"

"Jeg takker Dem. Det er et rimeligt tilbud."

"Jeg vil ikke lægge skjul på," argumenterede Boffin, "at det jo måske kan være mere end nok, og jeg skal sige Dem hvorfor. En formuende mand som jeg må tage hensyn til markedsprisen. I starten indlod jeg mig ikke så meget på det, som jeg måske burde have gjort, men senere er jeg kommet sammen med andre formuende mænd og har lært de pligter at kende, der følger med at være formuende. Fordi penge måske ikke har noget at sige for mig, bør jeg alligevel ikke skruer markedsprisen i vejret. Når et lam er så og så meget værd på markedet, bør jeg kun give det og ikke mere. Imidlertid har jeg dog ikke i sinde at være alt for nøjeregnende imod Dem."

"De er meget god, mr. Boffin," sagde sekretæren, idet han gjorde vold på sig selv.

"Vi vil altså," sagde Boffin, "sætte summen til to hundrede pund om året, og dermed er den sag afgjort. Men dernæst må der ikke være nogen misforståelse om, hvad jeg køber for to hundrede pund. Betaler jeg et lam, køber jeg det helt og holdent, og betaler jeg en sekretær, køber jeg også ham hel og holden."

"Med andre ord, De køber min hele tid?"

"Ja vist, ikke fordi jeg agter at beskæftige Dem hele tiden. De kan læse i en bog et par minutter, når De ikke har noget bedre at gøre, skønt jeg nok tror, at De altid vil finde noget nyttigt at foretage Dem. Men jeg ønsker at have Dem i nærheden af mig. Det er så nemt altid at have Dem ved hånden, og derfor venter jeg at kunne finde Dem her i huset, fra De har spist morgenmad, til De skal spise til aften."

Sekretæren bukkede.

"I fordums dage, mens jeg selv tjente, kunne jeg ikke gå og drive efter mit eget hoved, og De kan heller ikke forlange, at De skal kunne gå og drive efter Deres eget hoved. De er halvvejs kommet i den vane i den sidste tid, men det var måske, fordi der ingen ren aftale var imellem os. Lad det derfor være en ren aftale imellem os, at når De vil have frihed, må De bede om det."

Atter bukkede sekretæren. Hans væsen var uroligt og forbavset og røbede en følelse af ydmygelse.

"Jeg vil lade en klokke sætte op fra dette værelse til Deres, og når jeg vil Dem noget, ringer jeg på den. Og nu tror jeg ikke, at jeg har mere at sige Dem for øjeblikket."

Sekretæren rejste sig, samlede sine papirer sammen og gik. Bellas øjne fulgte ham til døren, fæstede sig på Boffin, mens denne lagde sig velbehageligt tilbage i sin lænestol, og sænkede sig derpå ned på hendes bog.

"Jeg har vænnet denne unge fyr," sagde Boffin, idet han traskede op og ned ad gulvet, "til at holde sig for god til sin gerning. Det kan ikke gå, og hans stolthed må bøjes en kende. En formuende mand har pligter mod andre formuende mænd og må holde et vågent øje med sine undergivne."

Bella følte, at mrs. Boffin ikke var vel til mode, og at den skikkelige kones øjne søgte af hendes ansigt at opdage, hvilken opmærksomhed hun havde skænket denne samtale, og hvilket indtryk den havde gjort på hende. Af denne grund fordybede Bellas øjne sig endnu mere i hendes bog, og hun vendte bladet, som om hun ikke havde sans for andet.

"Noddy," sagde mrs. Boffin og standsede tankefuldt med sit arbejde.

"Min ven," svarede Boffin og stod pludselig stille.

"Undskyld, at jeg siger det, Noddy, men har du ikke været lidt vel streng imod mr. Rokesmith i aften? Har du ikke været en lille smule – en ganske lille smule – anderledes end den gamle Boffin?"

"Jo, det vil jeg håbe, mutter," svarede Boffin i en munter, om ikke pralende tone.

"Håbe, min ven?"

"De gamle Boffin'er duer ikke her. Er du ikke allerede kommet under vejrs med det? De gamle Boffin'er ville ikke du til andet her end til at blive bestjålet og taget ved næsen. De gamle Boffin'er var ikke formuende folk, men det er de nye, og det gør en stor forskel."

"Ja," sagde mrs. Boffin og holdt atter inde med sit arbejde for sagte at drage et dybt suk og se på ilden, "en stor forskel!"

"Og denne forskel må vi være på højde med," fortsatte hendes mand, "vi må vise os forandringen voksne, må vi, og vi må nu værge vor formue mod enhver – for enhvers hånd strækkes ud for at dykke ned i vore lommer – og huske på, at penge skaffer penge, ligesom de skaffer alt andet."

"Siden du taler om at huske," sagde mrs. Boffin, "husker du da, Noddy, at du, da mr. Rokesmith første gang besøgte os i Løvhytten, og du fæstede ham, sagde, at hvis det havde været Vorherres vilje at lade John Harmon komme lykkelig og vel til sin formue, ville vi have været tilfredse med den ene dyng, som var testamenteret os, og have opgivet resten?"

"Ja, det husker jeg nok, mutter, men dengang havde vi endnu ikke prøvet, hvad det ville sige at eje resten. Vi havde fået vore ny sko hjem, men ikke trukket dem på, men det har vi nu og bør derfor indrette vor gang derefter."

Mrs. Boffin arbejdede stiltiende videre.

"Med hensyn til Rokesmith, min sekretær," sagde Boffin, idet han dæmpede sin stemme og skottede til døren, som om han var bange for, at nogen kunne lure der, "så går det med ham som med tjenerne. Jeg er kommet efter, at man enten må hundse dem eller lade sig hundse af dem. Viser man sig ikke stolt imod dem, ville de på grund af de historier, de har hørt om ens fortid, og som for det meste er løgn, ikke tro, at man er bedre, ja knap nok lige så god som de. Der gives ingen middelvej mellem at stramme sig op og kaste sig bort, tro kun mig, mutter."

Bella vovede et øjeblik at skotte til ham og så, at en mørk sky af mistroiskhed, griskhed og indbildskhed overskyggede det forhen åbne ansigt.

"Men dette," sagde han, "kan ikke mere Bella. Kan det vel, Bella?"

Hvor snedigt af Bella at se på ham med en tankefuld, åndsfraværende mine, som om hendes tanker var opfyldt af hendes bog, og hun ikke havde hørt et eneste ord!

"Ha! De har noget bedre at gøre end at lægge mærke til det," sagde Boffin, "det var ret, især da De ikke har nødig at lade Dem fortælle, hvilken pris De skal sætte på Dem selv."

Bella rødmede lidt over denne lovtale og svarede: "Jeg håber, at De ikke holder mig for forfængelig?"

"Ikke det mindste, men jeg finder, at det gør Dem ære, at De i Deres alder forstår Dem så godt på verdens gang og ved, hvad De bør stræbe efter. De har ret. Stræb efter penge, barn. Penge er hovedsagen. De vil skaffe Dem penge ved Deres smukke ydre og ved de penge, som min kone og jeg vil have den fornøjelse at give Dem i medgift, og De vil leve og dø i rigdom. Det er den tilstand, hvori man bør leve og dø!" sluttede han salvelsesfuldt, "r-r-rigdom!"

Der lå et udtryk af sorg i hans hustrus ansigt, da hun, efter at have iagttaget sin mand, vendte sig om mod deres adoptivdatter og sagde: "Bryd Dem ikke om ham, kære Bella."

"Hvad?" udbrød Boffin, "ikke bryde sig om ham?"

"Det er ikke det, jeg mener," sagde mrs. Boffin med en forlegen mine, "men jeg mener, at De ikke må tro andet om ham, end at han er god og højmodig, Bella, da han er det bedste menneske i verden. Jo, det må og vil jeg sige, Noddy. Du er altid det bedste menneske i verden."

Hun afgav denne forsikring, som om han gjorde indvendinger imod den, hvilket han dog på ingen måde gjorde.

"Og med hensyn til Dem selv, kære Bella," sagde mrs. Boffin, "så er han Dem så hengiven, hvad han så siger, at Deres egen fader ikke nærer oprigtigere deltagelse for Dem og næppe kan holde mere af Dem, end han gør."

"Siger!" udbrød Boffin, "hvad han så siger! Det siger jeg jo ligefrem. Giv mig et kys til godnat, kære barn, og lad mig sige ja til, hvad min gamle mutter har sagt Dem. Jeg holder meget af Dem, kære barn, og er fuldkommen enig med Dem. De og jeg vil sørge for, at De bliver rig. Deres smukke ydre, som De har en vis ret til at være forfængelig af, lille ven, skønt De jo ikke er det, er penge værd, og De skal gøre det i penge. De penge, De får, ville være penge værd, og De skal gøre flere penge ud af Dem. Der ligger en guldkugle ved Deres fødder. God nat."

Men hvordan det nu var eller ikke, så var Bella dog ikke så tilfreds med denne forsikring og disse udsigter, som hun burde have været. Da hun lagde sine arme om mrs. Boffins hals og sagde godnat, fremkaldte denne brave kones endnu sorgfulde ansigt og hendes øjensynlige ønske om at undskylde sin mand, en følelse af uværdighed hos hende.

"Hvorfor havde hun nødig at undskylde ham?" tænkte Bella, da hun satte sig i sit eget værelse, "hvad han sagde, var jo meget sandt og fornuftigt og ikke andet, end hvad jeg så tit siger til mig selv. Mishager det mig da? Ja, det mishager mig, og skønt han er så gavmild imod mig, bebrejder jeg ham det dog. Men," sagde Bella, idet hun strengt henvendte spørgsmålet til sig selv i spejlet som sædvanlig, "hvad mener du med dette, du vankelmodige lille dyr?"

Eftersom spejlet vedligeholdte en klog, ministeriel tavshed, da det sådan blev afæsket en forklaring, gik Bella i seng med en sjælelig træthed, der var mere end træthed af trang til søvn. Og om morgenen så hun atter efter den mørke sky i den forgyldte skarnagers ansigt.

Ved denne tid havde hun begyndt at ledsage ham på hans formiddagsudflugter i gaderne, og det var på dette tidspunkt, at han gjorde hende delagtig i et mærkeligt tidsfordriv. Da han hele sit liv igennem havde arbejdet i et og samme kedelige indelukke, fandt han et barns fornøjelse i at se på butikkerne. De havde været en af hans friheds første nydelser og adspredelser og var ligeledes hans kones fryd. I mange år var deres eneste vandringer i London blevet foretaget om søndagen, når butikkerne havde været lukket, og da hver dag i ugen var blevet en fridag for dem, fandt de en rig nydelse i afvekslingen, mangfoldigheden og skønheden af de i vinduerne udstillede ting. Som om hovedgaderne var et stort teater og skuespillet noget barnligt nyt for dem, havde de lige fra den tid, da Bella var kommet i huset til dem, stadig haft plads på første række, hvor de havde været henrykte over alt, hvad de så, og applauderet det af alle kræfter. Men nu begyndte Boffins nysgerrighed at koncentrere sig på bogladerne og, hvad mere var – for det ville i og for sig ikke have sagt ret meget – på en egen slags bøger.

"Se engang ind her, min pige," kunne han sige, idet han standsede Bella uden for en boghandlers vindue, "De læser så godt, og Deres øjne er lige så skarpe, som De er klare. Se Dem nu godt om og sig mig, om De kan se en eller anden bog om en gnier."

Så Bella en sådan bog, fo'r Boffin øjeblikkelig ind og købte den, og havde de ingen sådan bog fundet, opsøgte de en anden boglade, og han sagde da: "Se Dem nu godt om efter en levnedsskrivelse af en gnier eller en anden bog af den slags,

efter levnedbeskrivelser af særlinge, som kunne have været gniere."

Efter denne opfordring undersøgte Bella vinduet med den største opmærksomhed, mens Boffin iagttog hendes ansigt. Så såre hun udpegede en bog, der kaldte sig excentriske personers levnedsløb, anekdoter om ejendommelige karakterer, optegnelser om mærkelige individer eller deslige, opklaredes hans ansigt, og han fo'r øjeblikkelig ind og købte den uden hensyn til størrelse, pris eller indhold. Enhver bog, som syntes at love en levnedbeskrivelse af en gnier, købte han lige straks og bragte den derpå hjem. Da han tilfældigvis af en boghandler var blevet underrettet om, at en del af *The Annual Register* var helliget særlinge, købte han straks et helt eksemplar af denne åndrige samling og begyndte at bringe den stykkevis hjem, idet han lod Bella bære et bind og selv bar tre. Dette arbejde beskæftigede dem en fjorten dages tid, og da de var færdige med det, begyndte Boffin, hvis appetit for gniere snarere var blevet skærpet end mættet, atter at se sig om.

Det blev meget snart overflødigt at sige Bella, hvad hun skulle se sig om efter, og det var en stiltiende overenskomst mellem hende og Boffin, at hun altid skulle se sig om efter levnedbeskrivelser af gniere. Den ene formiddag efter den anden strejfede de om i byen og fortsatte denne sælsomme søgen, og skønt sekundærlitteraturen ikke var righoldig, og de uheldige forsøg forholdt sig til de heldige omtrent som hundrede til et, trættes Boffin dog aldrig, men fortsatte at være lige så grisk på gniere, som han lige fra første færd havde været. Det var mærkeligt nok, at Bella aldrig så bøgerne i huset, så lidt som hun nogen sinde hørte et ord af Boffin om deres

indhold. Han syntes at gemme sine gniere, ligesom de havde gemt deres penge, og ligesom de havde været griske på disse og tiet om dem og skjult dem, således var også han grisk på dem, tav om dem og holdt dem skjulte. Men det var hævet over enhver tvivl, og Bella lagde tydelig mærke til, at alt som han fortsatte jagten efter disse triste mindeskrifter med samme iver, som Don Quixote viste for sine ridderbøger, begyndte han at bruge sine penge med større sparsommelighed. Ofte når han kom ud fra en boglade med en ny skildring af en af de ulykkelige vanvittige, kunne hun næsten gyse tilbage for den listige, tørre fnisen, hvormed han tog hende under armen og atter traskede af sted. Mrs. Boffin lod ikke til at være vidende om denne tilbøjelighed. Han hentydede ikke til den undtagen på formiddagsvandringerne, når han og Bella var alene, og dels i den tro, at han stiltiende gjorde hende til sin fortrolige, og dels ved at mindes mrs. Boffins sørgmodige ansigt den aften, iagttog Bella den samme tilbageholdenhed.

Mens alt dette gik for sig, gjorde mrs. Lammle den opdagelse, at Bella havde en trolddomsagtig indflydelse over hende. Lammle'rne, som først var blevet forestillet af de kære Veneerings, besøgte Boffins ved alle højtidelige lejligheder, og mrs. Lammle havde ikke tidligere opdaget dette, men nu havde hun pludselig fået øjnene op. Det var højst mærkeligt, sagde hun til mrs. Boffin. Hun var naragtig modtagelig for skønhedens magt, men det var slet ikke det. Hun havde aldrig kunnet modstå et af naturen tækkeligt væsen, men det var heller ikke det. Det var noget mere end dette, og der var intet navn for den uendelige grad, hvori hun var fængslet af denne fortryllende pige.

Da den fortryllende pige hørte disse ord blive gentaget af mrs. Boffin, der var stolt af, at hun blev beundret, og ville have gjort alt for at glæde hende, så hun naturligvis en dame med skarpsindighed og smag i mrs. Lammle. Idet hun gengældte disse følelser ved at vise sig meget nådig mod mrs. Lammle, satte hun denne dame i stand til at benytte lejligheden sådan, at tiltrækningen blev gensidig, skønt den dog altid havde et præg af større sindighed hos hende end hos den sværmeriske Sophronia. Men alligevel omgikkes de hinanden en tid lang så meget, at den Boffinske ekvipage oftere rummede mrs. Lammle end mrs. Boffin, hvorover den sidstnævnte skikkelige sjæl ikke var i mindste måde skinsyg. Hun sagde kun ganske roligt: "Mrs. Lammle er yngre omgang for hende end jeg, og bebares! Hun er meget mere på moden!"

Men mellem Bella Wilfer og Georgiana Podsnap var der den forskel blandt mange andre, at Bella ikke var udsat for at blive fængslet af Alfred. Hun troede ham ikke og kunne ikke lide ham. Hendes fatteevne var i virkeligheden så hurtig og hendes blik så skarpt, at hun i grunden også var mistroisk over for hans kone, skønt hun i sin tåbelige forfængelighed og egensindighed pressede mistroiskheden ind i en krog i sit sind og holdt den indelukket der.

Mrs. Lammle nærede den venskabeligste interesse for, at Bella skulle gøre et godt parti, og sagde, at hun virkelig måtte vise sin skønne Bella, hvilke guldfugle hun og hendes Alfred havde på lager, der alle som en ville kaste sig lænkebundet for hendes fødder. Efter at have arrangeret en passende lejlighed fremstillede mrs. Lammle derfor de tåleligste af de febrilske, pralende og umådelig løse og ledige personer, og på deres

vindende måde bragte de Bella deres hyldest, som om hun var en sammensætning af smuk pige, blodhest, godt bygget gig og udmærket tobakspibe, men uden mindste virkning, skønt endog Fledgebys tillokkelser blev lagt i vægtskålen.

"Jeg er bange for, kære Bella," sagde mrs. Lammle en dag inde i vognen, "at det vil falde vanskeligt at gøre Dem tilpas."

"Jeg venter heller ikke at blive gjort tilpas," svarede Bella med en smægtende vending med øjnene.

"Det ville rigtignok ikke være nogen let sag, min skat, at finde en mand, der var Deres yndigheder værdig," blev Sophronia ved, idet hun rystede på hovedet og satte sit bedste smil op.

"Spørgsmålet er ikke om en mand," sagde Bella koldt, "men om et hjem."

"Deres klogskab sætter mig i forbavselse! Hvor har De dog studeret livet så godt? De har ret. I et tilfælde som Deres er et passende hjem det, som det kommer an på. De ville ikke kunne nedlade Dem til noget, som ikke svarede til mr. Boffins hus, men selv om Deres skønhed alene ikke skulle kunne skaffe Dem et, er det dog at vente, at mr. og mrs. Boffin vil –"

"Å, det har de allerede," afbrød Bella hende.

"Nej, hvad siger De! Har de allerede?"

Til trods for at Bella ærgrede sig lidt ved tanken om, at hun vistnok havde talt overilet, besluttede hun ikke at trække sig tilbage.

"Det vil sige," forklarede hun, "de har sagt mig, at de agter at udstyre mig som deres adopterede datter, hvis det er det, De mener. Men tal ikke om det."

"Tale om det!" svarede mrs. Lammle, som om hun var i opfyldt af krænkelse over hentydningen til en sådan umulighed.

"Jeg kan gerne betro Dem, mrs. Lammle, –"

"Sig Sophronia, min pige, eller også tør jeg ikke sige i Bella."

Med et lille kort, overmodigt "Å!" samtykkede Bella. "Å – Sophronia, altså – jeg kan gerne betro Dem, at jeg er vis på, at jeg ikke har, hvad folk kalder hjerte, og at jeg tror, at den ting kun er noget snak."

"Storartet pige!" mumlede mrs. Lammle.

"Og derfor," fortsatte Bella, "søger jeg ikke at gøre mig selv tilpas, undtagen i den ene henseende, jeg har nævnt. Alt andet er mig ligegyldigt."

"Men De kan ikke undgå at behage, Bella," sagde i mrs. Lammle, idet hun opmuntrede hende med en skælmsk mine og sit bedste smil, "De kan ikke undgå at vække stolthed og beundring hos Deres tilkommende ægtefælle. De bryder Dem måske ikke om at gøre Dem selv tilpas, og bryder Dem måske ikke om at gøre ham tilpas, men De er intet frit væsen i henseende til at behage. De er nødt til at gøre det, enten De vil eller ikke, hvorfor det kan være et spørgsmål, om De ikke lige så gerne også må gøre Dem selv tilpas, hvis De kan."

Nu forledte netop det grove i denne smiger Bella til at godtgøre, at hun virkelig behagede mod sin vilje. Hun havde en anelse om, at hun handlede urigtigt – skønt hun havde en uklar forudfølelse af, at der senere kunne opstå noget ondt af det, tænkte hun dog mindst på, hvilke følger det virkelig ville afstedkomme – men hun vedblev med sin fortrolighed.

"Tal ikke om at behage mod ens vilje," sagde hun, "det har jeg fået nok af."

"Hvad! Får jeg allerede ret?"

"Å, vi vil ikke tale mere om det. Spørg mig ikke."

Da dette åbenbart var ment som: Spørg mig, fulgte mrs. Lammle denne opfordring.

"Sig mig, kæreste Bella, hvad er det for en kedelig burre, som så ubelejligt har hængt sig fast i de fortryllende skørter, og som det falder vanskeligt at ryste af?"

"Ja kedelig, det må De nok sige!" sagde Bella, "og ingen burre at prale af! Men spørg mig ikke."

"Skal jeg gætte?"

"De gætter det aldrig. Hvad ville De sige om vor sekretær?"

"Hvad! Den eremit af sekretær, som kryber op og ned ad bagtrapper og aldrig lader sig se?"

"Jeg ved ikke andet om hans kryben op og ned ad bagtrapper," sagde Bella temmelig hånligt, "end at jeg ved, at han ikke gør det. Og med hensyn til, at han aldrig lader sig se, ville det være mig kært, om jeg aldrig havde set ham, skønt han er lige så synlig som De. Men for mine synders skyld syntes han om mig, og han havde den uforskammethed at sige mig det."

"Det menneske har dog vel aldrig gjort Dem en tilståelse?"

"Er De så vis på det? Jeg er det ikke, men er tværtimod overbevist om det modsatte."

"Mennesket må jo være afsindigt," sagde mrs. Lammle med en slags resignation.

"Han lod til at være ved sin fulde fornuft," svarede Bella og slog med nakken, "og havde meget at sige for sig selv. Jeg fortalte ham min mening om hans tilståelse og opførsel og lod ham gå, hvilket naturligvis alt sammen har været meget generende og ubehageligt for mig. Men det er en hemmelighed, og dette ord bringer mig i tanke om at sige, at jeg stoler på, at De ikke vil tale om det."

"Tale om det!" gentog mrs. Lammle med varme.

Denne gang mente Sophronia det så alvorligt, at hun fandt det fornødent at bøje sig forover i vognen og give Bella et kys, men en slags judaskys, for endnu mens hun trykkede Bellas hånd efter kysset, tænkte hun: "Efter hvad du selv har sagt, du forfængelige, hjerteløse pige, der er blevet forkælet af en idiotisk forblindet skarnager, har jeg ikke nødig at skåne dig. Skulle min mand, der sender mig herhen, lægge en eller anden plan til at gøre dig til et offer, skal jeg ingen hindringer lægge ham i vejen."

I det selvsamme øjeblik tænkte Bella: "Hvorfor ligger jeg altid i krig med mig selv? Hvorfor har jeg, ligesom nødtvungent, sagt, hvad jeg godt vidste, at jeg burde have skjult? Hvorfor gør jeg mig gode venner med det fruentimmer, der sidder her ved siden af mig, trods den advarende hvisken, jeg hører i mit hjerte?"

Som sædvanlig var der intet svar i spejlet, da hun kom hjem og henvendte disse spørgsmål til det. Havde hun rådført sig med et bedre orakel, ville udfaldet måske være blevet mere tilfredsstillende, men hun gjorde det ikke, og alt, hvad der blev følgen af det, gik sin uforstyrrede gang.

I en henseende, der stod i forbindelse med hendes iagttagelse af Boffin, var hun meget nysgerrig, og det var, om sekretæren ligeledes iagttog ham og fulgte den sikre og stadige forandring, der foregik med ham, ligesom hun. Hendes meget indskrænkede omgang med Rokesmith gjorde det vanskeligt at komme efter dette, for deres samkvem gik nu aldrig videre end til at vedligeholde det ydre skin over for mr. og mrs. Boffin, og blev Bella og sekretæren tilfældigvis alene med hinanden, trak

han sig øjeblikkelig tilbage. Hun udforskede hans ansigt, når hun kunne gøre det uset, men kunne ikke blive klog på det. Han så forkuet ud, men havde vundet et stærkt herredømme over sine træk, og når Boffin talte til ham i Bellas overværelse eller på en eller anden måde gav sig blot, forandrede sekretærens ansigt sig ikke mere, end om han havde været en væg. En let rynket pande, som kun udtrykte en næsten mekanisk opmærksomhed, og en sammenpresning af munden, som kunne være et værn mod et hånligt smil, det så hun fra morgen til aften, den ene dag og den ene uge efter den anden, ensformig og uforanderlig ligesom på en billedstøtte.

Det værste af det hele var, at det således umærkeligt – og højst ærgerligt, som Bella klagende sagde til sig selv på sin egen hidsige måde – endte med, at hendes iagttagelse af Boffin samtidig medførte en uafsladelig iagttagelse af Rokesmith. "Kan det ikke aflokke ham et blik?" – "Er det muligt, at *det* intet indtryk gør på ham?"

Sådanne spørgsmål stillede Bella sig selv, og det ofte lige så mange gange om dagen, som denne havde timer, men det var umuligt at blive klog på det.

Altid det samme uforanderlige ansigt.

"Kan han være lav nok til at sælge selve sin natur for to hundrede pund om året?" kunne Bella tænke, "men hvorfor ikke? Det er jo kun et pengespørgsmål for flere end ham. Jeg tror, at jeg ville sælge min, hvis jeg kunne få nok for den."

Og så kom hun atter i krig med sig selv.

Der bredte sig noget ulæseligt, skønt af en anden art, over Boffins ansigt. Det forrige naturlige udtryk skjultes af en vis snedighed, der endog smeltede sammen med hans

godmodighed, ja selv hans smil var underfundigt, som om han havde studeret smil blandt sine gñieres portrætter. Med undtagelse af et enkelt udbrud af utålmodighed eller en plump hævðelse af hans værdighed som herre i huset blev hans godmodighed uforandret, men havde nu en smudsig tilsætning af mistroiskhed, og skønt hans øjne kunne blinke og hele hans ansigt le, kunne han dog sidde og holde sig selv i sine arme, som om han havde i sinde at gemme sig og altid mod sin vilje måtte være på sin post.

Ved at holde øje med disse to ansigter og føle med sig selv, at denne skjulte beskæftigelse måtte præge sig i hendes eget, kom Bella snart til at tro, at der ikke var noget ærligt eller naturligt ansigt blandt dem alle sammen, undtagen mrs. Boffins, og dette ikke mindst, fordi det var langt mindre strålende end tidligere og i sin sorg og græmmelse tro afspejlede ethvert forandret træk i den forgylde skarnagers.

"Jeg bruger for mange penge, Rokesmith," sagde Boffin en aften, da de alle igen var inde i hans værelse, og han og sekretæren havde gennemgået nogle regnskaber, "eller i det mindste bruger De for mange på mine vegne."

"De er rig."

"Nej, jeg er ikke," sagde Boffin.

Indvendingen udtaltes så skarpt, at det næsten var det samme som at sige til sekretæren, at han løj, men det frembragte ingen forandring i det kolde ansigt.

"Jeg siger Dem, jeg er ikke rig," gentog Boffin, "og jeg vil ikke vide af det."

"Er De ikke rig?" gentog sekretæren med afmålte ord.

"Nå, om jeg også er det, så kommer det ingen ved. Jeg vil ikke øse sådan ud til højre og venstre for at glæde Dem eller andre. De ville ikke synes om det, hvis pengene var Deres."

"Selv i dette umulige tilfælde ville jeg –"

"Hold mund!" sagde Boffin, "De burde ikke i noget tilfælde synes om det. Nå! Det var ikke min hensigt at være grov, men De tirrede mig, og hvorom alting er, er jeg dog herre her i huset. Jeg havde ikke i sinde at sige, De skulle holde mund. Jeg beder Dem om forladelse. De skal ikke holde mund, men kun ikke modsige mig. Har De nogen sinde læst Elwes' levnedsbetegnelse?" tilføjede han til sidst, hentydende til sit yndlingsemne.

"Gnieren?"

"Ja, folk kaldte ham en gnier, men folk kalder altid andre folk et eller andet. Har De nogen sinde læst om ham?"

"Jo, det tror jeg nok."

"Han indrømmede aldrig, at han var rig, og dog kunne han have købt mig to gange. Har De nogen sinde hørt tale om Daniel Dancer?"

"Også en gnier? Ja."

"Det var en dygtig karl, og han havde en søster, der var ham værdig. Havde de kaldt sig rige, ville de sandsynligvis ikke have været det."

"De levede og døde nok i den største elendighed?"

"Det ved jeg ikke af, at de gjorde," sagde Boffin kort.

"Så er det ikke de gnier, jeg mener. Disse elendige uslinge –"

"Ingen skældsord, Rokesmith."

"- denne mønsterværdige broder og søster levede og døde i den væmmeligste og smudsigste nedværdigelse."

"De fulgte deres lyst, og mere kunne de næppe have gjort, hvis de havde brugt deres penge. Men i hvert tilfælde vil jeg ikke kaste mine bort. Indskrænk udgifterne. Sagen er, at De ikke er her nok, Rokesmith. Selv de mindste ting kræver stadig agtpågivenhed. Nogle af os kunne let komme til at dø i et fattighus."

"Ligesom de personer, De har nævnt, troede, at de ville, hvis jeg ikke husker fejl."

"Og det var meget fornuftigt af dem. Meget selvstændigt! Men nu nok om dem. Har De sagt Deres logi op?"

"Ja, som De befalede mig."

"Så vil jeg sige Dem noget. Betal et fjerdingårs leje og flyt straks herind, for at De altid kan være til stede, dag og nat, og indskrænke udgifterne. Lejen kan De føre mig til udgift. Så må vi se at spare den på andre måder. De har jo et smukt indbo?"

"Bohavet i mine værelser tilhører mig."

"Så har vi ikke nødig at købe noget til Dem. Hvis De," sagde Boffin med en overordentlig fiffig mine, "skulle finde, at en hæderlig selvstændighedsfølelse hos Dem vil gøre det til en lettelse for Deres sind at overdrage dette bohave til mig som et vederlag for lejen, så let kun Deres sind. Jeg forlanger det ikke, men vil ikke modsætte mig det, hvis De tror at skylde Dem selv det. Med hensyn til Deres værelse, kan De vælge, hvilket ledigt i værelse De vil, oppe i det øverste af huset."

"Ethvert værelse er godt nok til mig," sagde sekretæren.

"Vælg efter behag, og det vil være lige så godt som et tillæg af otte til ti shillings om ugen til Deres indtægter. Jeg vil ikke trække Dem noget af for det, men venter kun, at De vil skaffe mig vederlag ved at indskrænke udgifterne. Og vil De nu tage et

lys, vil jeg gå ned med Dem i Deres kontor og ekspedere et par breve."

Under denne samtale havde Bella i mrs. Boffins åbne, milde ansigt set sporene af en sådan hjertekvide, at hun ikke havde mod til at vende sine øjne om imod hende, da de blev alene. Idet hun lod, som om hun var optaget af sit broderi, sad hun og brugte sin nål, indtil hendes travle hånd blev standset ved, at mrs. Boffins hånd lagde sig sagte på den. Hun gav efter for trykket og mærkede, at hendes hånd blev ført til den gode sjæls læber, og følte, at der faldt en tåre på den.

"Å, min elskede mand!" sagde mrs. Boffin, "det er tungt at høre og se sådan noget. Men tro mig, kære Bella, trods al den forandring, der er foregået med ham, er han dog det bedste menneske i verden."

Han kom tilbage i det øjeblik, da Bella havde taget hånden trøstende mellem sine.

"Nå," sagde han og så mistroisk ind ad døren, "hvad fortæller hun Dem?"

"Hun roser Dem kun," svarede Bella.

"Roser mig? Er De vis på det? Bebrejder hun mig ikke, at jeg står på post mod en flok røvere, der gerne vil udsuge mig dråbe for dråbe? Bebrejder hun mig ikke, at jeg skraber til bunke?"

Han gik hen til dem, og hans hustru foldede sine hænder på hans skulder og rystede på hovedet, idet hun lagde det på dem.

"Nå, nå!" sagde Boffin ikke uvenligt, "tag dig det ikke så nær, mutter."

"Men jeg kan ikke tåle at se dig sådan."

"Sniksnak! Husk på, at vi ikke længere er de samme. Husk på, at vi enten må hundse eller lade os hundse. Husk på, vi må

holde på vor værdighed. Husk på, penge yngler penge. De må ikke være urolig, Bella. De må ikke ængste Dem, barn. Jo mere jeg sparer sammen, des mere får De."

Bella fandt, at det var godt for hans kone, at hun grublede med sit kærlige ansigt på hans skulder, for mens han sagde alt dette, var der et underfundigt glimt i hans øjne, som syntes at brede et stygt lys over den forandring, der var foregået med ham, og gøre den moralsk hæsligere.

6. Den forgylgte skarnager kommer i værre selskab

Det var kommet dertil, at Silas Wegg nu sjældent gjorde lykkens forkælede yndling og øjeblikkets døgnflue sin opvartning i dennes eget hus, men havde fået en almindelig ordre til at vente på ham i Løvhytten inden for en vis tidsgrænse. Dette arrangement havde Wegg taget meget fortrydeligt op, eftersom de fastsatte timer var aftentimer, og disse holdt han for uundværlige for den venskabelige aftales fremme.

Da det romerske rige havde fuldbragt sin undergang, kom Boffin i en droske med Rollins gamle historie, hvilket værdifulde værk, der fandtes at have søvndyssende egenskaber, gik i stå omtrent på den tid, da den makedoniske Aleksanders hele hær – dengang henved fyrre tusinde mand stærk – brast i gråd, fordi han havde fået koldfeber efter at have badet sig. Da jødernes krige ligeledes gik trægt under Weggs overansførsel, kom Boffin atter i en droske med Plutark, hvis levnedsbeskrivelser han længere hen fandt meget underholdende, skønt han håbede, at Plutark ikke ville forlange, at han skulle tro dem helt og holdent. Hvad han skulle tro af sin læsning, var rigtignok Boffins væsentligste litterære vanskelighed, for undertiden var han uenig med sig selv, om han skulle tro det halve, det hele eller slet intet, og da han til sidst som en mådeholden mand ville lade sig nøje med det halve, var endnu det spørgsmål tilbage, hvilken halvdel det da skulle være. Og ud over denne anstødssten kom han aldrig.

En aften, efter at Silas Wegg havde vænnet sig til at se sin patron komme i en droske med en eller anden profan

historieskriver, fuld af uudtalelige navne på ufattelige mennesker af umulig byrd, og som førte krige i utallige år og med den største lethed drog om med uendelige hærskarer og rigdomme hinsides geografiens grænser – en aften gik den sædvanlige tid, uden at nogen patron gav møde. Efter at have ventet en halv time gik Wegg ud til yderporten og udførte der en fløjtesolo, som skulle bringe Venus budskab om, hvis han muligvis var inden for hørevidde, at han var hjemme og sin egen mand, og ud fra en nabomurs ly trådte Venus da frem.

"Velkommen, våbenbroder!" sagde Wegg i den ypperligste stemning, men til svar herpå bød Venus ham kun et temmelig tørt godaften.

"Gå ind, broder," sagde Silas og slog ham på skulderen, "og sæt Dem i min arnekrog, for hvad står der i visen

Ej ondskab du frygte, sir,
for løgn ikke flygte:
For sandhed mig fryder, mr. Venus,
og godt jeg dig byder,
falderallalala,
og noget til varme
ved min egen arne, sir.
Ved min egen arne."

Med dette citat, hvis nethed mere afhang af dets ånd end af dets ord, førte Wegg sin gæst ind til sin kamin.

"Og De kommer, broder," sagde Wegg med gæstfri varme, "De kommer, som jeg ved ikke hvad – ganske som det – jeg ville ikke kunne skelne Dem derfra – og udbreder et stråleskær trindt omkring Dem."

"Hvilken slags stråleskær?" spurgte Venus.

"Håbets. Det er *Deres* skær."

Venus lod til at være tvivlrådig i denne henseende og så temmelig gnaven på ilden.

"Vi vil hellige aftenen, broder," udbrød Wegg, "til vor venskabelige aftales fremme, og bagefter vil vi i et skummende bæger vin – jeg sigter her til sammenblandingen af rom og vand – drikke hinanden til. For hvad siger digteren?"

Og ej har De nødig at spare på mosten, mr. Venus,
så længe en dråbe der findes,
og i et glas med en skive citron, som jeg ved, De ynder,
vil gamle dage vi mindes."

Denne overflod af citater og denne overstrømmende gæstfrihed hos Wegg tydede på, at han havde mærket en smule tværhed hos Venus.

"Med hensyn til den venskabelige aftale," sagde Venus og gned sig gnavent på sine knæ, "da er det en af mine indvendinger imod den, at den ikke fører til noget."

"Rom, broder," svarede Wegg, "en by, der – det er måske ikke almindelig kendt – havde sit udspring fra tvillinger og en ulv og endte med kejserligt marmor, blev ikke bygget på en dag."

"Har jeg sagt det?"

"Nej, De har ikke, broder. Godt spurgt."

"Men jeg siger," fortsatte Venus, "at jeg kaldes bort fra mine anatomiske trofæer, opfordres til at bytte mit menneskelige materiale med slet og ret kulaskemateriale, og der kommer ingenting ud af det. Jeg tror, jeg vil opgive det."

"Nej, nej!" indvendte Wegg begejstret.

"Fald an, Chester, fald an,
Fremad, mr. Venus, fremad!"

Tab aldrig modet! En mand i Deres stilling!"

"Jeg har ikke så meget imod at tale om det," svarede Venus,
"som mod at gøre det. Skal det endelig gøres, så har jeg ikke råd
til at spille min tid med at rage i aske for ingenting."

"Men tænk dog på, hvor kort tid De har ofret på aftalen,"
forestillede Wegg ham, "læg de aftener, De har spenderet på det
sammen, og hvad er så det hele? Og De, der stemmer overens
med mig selv i synsmåder, meninger og følelser, De, der har
tålmodighed til at sætte hele samfundsbygningen sammen med
ståltråd – jeg sigter her til det menneskelige skelet – De vil så
snart give tabt."

"Det huer mig ikke," svarede Venus mismodigt, idet han stak
sit hoved mellem sine knæ og purrede op i sit støvede hår, "og
det er ingen opmuntring til at blive ved."

"Er dyngerne derude," sagde Wegg og udstrakte sin arm med
et udtryk af højtidelig overbevisning, "ingen opmuntring? De
dynger, som nu skuer ned på os, ingen opmuntring?"

"De er for store," brummede Venus, "hvad er en kradsen hist
og en skraben her, et hak på et sted og et spadestik på et andet
vel i sammenligning med dem? Og hvad har vi desuden
fundet?"

"Hvad vi har fundet?" udbrød Wegg, henrykt over at kunne
give ham medhold. "Ja, det indrømmer jeg Dem, kammerat:
Intet. Men på den anden side, hvad kunne vi finde? Det må De
indrømme mig: hvad det skal være."

"Det huer mig ikke. Jeg gik ind på det uden tilstrækkeligt
overlæg. Og desuden, er Deres egen mr. Boffin ikke nøje kendt

med dyngerne? Og var han ikke nøje kendt med den afdøde og hele hans færd? Og har han nogen sinde udtrykt håb om at finde noget?"

I dette øjeblik hørtes vognhjul.

"Jeg ville nødig," sagde Wegg med et udtryk af tålmodig krænkelser, "tænke slet nok om ham til at tro ham i stand til at komme på denne tid af aftenen. Dog lyder det, ligesom det kunne være ham."

Nu ringede det på portklokken.

"Det er ham," sagde Wegg, "og han er i stand til det. Det gør mig ondt, da jeg havde håbet at kunne have et gran agtelse for ham."

Her hørte man Boffin råbe højt ved gårdporten: "Hejda! Wegg! Hejda!"

"Bliv siddende, mr. Venus," sagde Wegg, "han bliver måske ikke." Og derpå råbte han: "Halløj! Halløj! Jeg skal straks være hos Dem! Om et halvt minut, mr. Boffin. Nu kommer jeg, så hastigt mit ben kan bære mig!" og derpå humpede han med et skin af glad hastværk ud til porten med et lys og opdagede der Boffin, siddende i en droske, begravet i bøger.

"Kom og hjælp mig, Wegg," sagde Boffin ivrigt, "jeg kan ikke komme ud, før vejen er gjort ryddelig. Dette er *The Annual Register*, Wegg, en hel vognladning bind. Kender De det?"

"Om jeg kender det? Jeg tør vædde på, at jeg med lukkede øjne skal finde enhver ting, der står i det."

"Og her er Kirbys vidunderlige museum," sagde Boffin, "og Caulfields og Wilsons karakterskildringer. De kan tro, de er gode! Jeg må have et par af de bedste af dem i aften. Det er forbavsende, på hvilke steder de gemte deres guineas, indsvøbt

i pjalter. Pas godt på den bunke bøger, Wegg, ellers går de fra hinanden og falder i snavset. Er her ingen, som kan hjælpe os?"

"Her er en ven af mig, som ville tilbringe aftenen i her, da jeg havde opgivet håbet om at få Dem at se i aften."

"Kald ham ud," råbte Boffin, "og få ham til at give os en håndsækning. Tab ikke den, De har under armen. Det er Dancer. Han og hans søster lavede pølser af et dødt får, de havde fundet på en af deres spadsereture. Hvor er Deres ven? Nå, der er han. Vil De være så god at hjælpe Wegg og mig med disse bøger? Men tag hverken Jemmy Taylor fra Southwark eller Jemmy Taylor fra Gloucester. Her er de to Jemmy'er. Dem vil jeg selv bære."

Ustandselig talende og stadig ivrig ledede Boffin bøgernes flytning og ordning og syntes at være helt ude af sig selv, indtil de var blevet lagt på gulvet.

"Så!" sagde Boffin og stirrede på dem, "der er de, ligesom de fireogtyve spillemænd – alle i en rad. Sæt Deres briller på, Wegg. Jeg ved, hvor jeg skal finde de bedste af dem, og vi vil straks have os en mundsmag af, hvad vi har for os. Hvad hedder Deres ven?"

Wegg forestillede sin ven.

"Hvad?" udbrød Boffin, "mr. Venus fra Clerkenwell?"

"Fra Clerkenwell," sagde Venus.

"Så har jeg hørt tale om Dem i den gamle mands tid. De kendte ham. Købte De nogen sinde noget af ham?" tilføjede han med gennemborende ivrighed.

"Nej, aldrig."

"Men han viste Dem forskellige ting, gjorde han ikke?"

Med et blik på sin ven svarede Venus jo.

"Hvad viste han dem?" spurgte Boffin, idet han holdt i sine hænder på ryggen og ivrigt stak hovedet frem, "viste han Dem kasser, små skabe, lommebøger, pakker, noget, der var lukket i lås eller forseglet, noget, der var bundet sammen?"

Venus rystede på hovedet.

"Forstår De Dem på porcelæn?"

Venus rystede atter på hovedet.

"For hvis han nogen sinde viste Dem en tepotte, ville jeg gerne vide det," sagde Boffin. Og derpå gentog han tankefuldt, med den højre hånd for munden: "En tepotte, en tepotte," og skottede hen over bøgerne på gulvet, som om han vidste, at der et steds iblandt dem fandtes noget vigtigt, vedkommende en tepotte.

Wegg og Venus så forundret på hinanden, og idet Wegg satte sine briller på, spillede han øjnene vidt op over randen på brillerne og bankede sig på næsen, ligesom for at påminde Venus om at passe godt på.

"En tepotte," gentog Boffin, mens han stadig grublende så på bøgerne, "er De klar, Wegg?"

"Jeg er ganske til Deres tjeneste," svarede denne, idet han indtog sin sædvanlige plads på den sædvanlige bæk og stak sit træben ind under bordet. "Vil De ikke gøre Dem så nyttig, mr. Venus, at tage plads ved siden af mig, for nemmere at kunne pudse lysene?"

Venus fulgte denne indbydelse, inden den endnu var udtalt, og Silas puffede til ham med sit træben for at gøre ham opmærksom på Boffin, der stod grublende foran ilden.

"Hm! Hm!" hostede Wegg for at vække sin principals opmærksomhed, "ønsker De at begynde med noget i registret?"

"Nej, Wegg." Og dermed tog han en lille bog op af sin brystlomme, rakte meget forsigtig den boglærde mand den og spurgte: "Hvad kalder De den, Wegg?"

"Det er Merryweathers levnedbeskrivelser af og anekdoter om gnier. Vil De ikke gøre Dem så nyttig, mr. Venus, at flytte lysene lidt nærmere?" Dette sagde han for at få lejlighed til at se vist på sin kammerat.

"Hvem af dem har De der i bogen?" spurgte Boffin. "Kan De uden vanskelighed finde det?"

"Ja," svarede Silas, idet han slog indholdsfortegnelsen op og bladede langsomt i bogen, "jeg tror næsten, at jeg har dem alle sammen eller dog en stor del af dem. Mine øjne falder på John Overs, John Little, Dick Jarrel, John Elwes, pastor Jones fra Blewbury, Vulture Hopkins, Daniel Dancer – "

"Lad os få Dancer, Wegg," sagde Boffin.

"Side hundrede og ni, mr. Boffin, ottende kapitel: Kapitlets indhold. Hans fødsel og stand. Hans klædedragt og udseende. Miss Dancer og hendes kvindelige yndigheder. Gnierens bolig. Opdagelsen af en skat. Historien om fårepølserne. En gniers forestilling om døden. Gnierens køter Bob. Griffiths og hans herre. Hvad man kan få for en penny. Surrogat for ild. Fordelene ved at holde en snusdåse. Gnieren dør uden skjorte. Skatten i møddingen – "

"Hvad, hvad er det?" spurgte Boffin.

"Skatten i møddingen," gentog Silas, idet han læste meget tydelig. "Vil De ikke have den godhed at bruge lysesaksen, mr. Venus?" dette sagde han for at henlede opmærksomheden på, at han med læberne alene tilføjede ordet "dynger."

Boffin flyttede en lænestol hen på den plads, hvor han havde stået, og sagde, idet han gned sig listigt i hænderne: "Lad os få Dancer."

Wegg gennemgik denne udmærkede mands levnedsbetegnelse i dens forskellige faser af gerrighed og snavs, læste om miss Dancers død på sygekost af kolde melklumper, om hvordan mr. Dancer holdt sine pjalter sammen med et høbånd og varmede sin middagsmad ved at sidde på den, lige til den trøstelige episode, hvor han dør nøgen i en sæk. Derpå læste han videre, som følger:

"Det hus eller rettere sagt den dyng af ruiner, hvori Dancer havde boet, og som efter hans død tilfaldt kaptajn Holmes, var en i højeste grad ussel og forfalden bygning, da den ikke var blevet istandsat i over halvhundrede år."

Her kastede Wegg et blik på sin kammerat og værelset, hvori de sad, som heller ikke var blevet istandsat i lang tid.

"Men skønt fattigt at se til, var det faldefærdige hus rigt indvendig. Der gik flere uger med at undersøge dets hele indhold, og kaptajn Holmes fandt, at det var et meget behageligt stykke arbejde at rode op i gnierens hemmelige skatte."

Her gentog Wegg "hemmelige skatte" og puffede atter til sin kammerat.

"Et af Dancers rigeste gemmer fandtes at være en møgdyng i kostalden. I denne rige bunke gødning fandtes en sum af næsten to tusinde fem hundrede pund, og i en gammel trøje, der var bundet omhyggeligt sammen og sømmet fast til krybben, fandtes fem hundrede pund i banknoter og guld."

Her strakte Weggs træben sig frem under bordet og løftede sig langsomt, alt som han læste videre.

"Der blev opdaget flere kummer fulde af hele og halve guineas, og til forskellige tider fandt man ved at undersøge krogene i huset flere pakker banknoter. Nogle var stoppet ind i revnerne i væggene."

Her så Venus på væggen.

"Atter andre var gemt under bagklædninger på dragkister, og noter til et beløb af seks hundrede pund var lagt nok så pynteligt sammen i en gammel tepotte. I stalden fandt kaptajnen krukker fulde af gamle dalere og shillings, skorstenen blev også undersøgt, en undersøgelse, der lønnede umagen, for i nitten forskellige huller, der alle var fulde af sod, fandtes forskellige summer, der udgjorde over to hundrede pund."

På vejen til dette kritiske punkt havde Weggs træben løftet sig mere og mere og han selv puffet Venus mere og mere i siden med sin albue, indtil opretholdelsen af hans ligevægt til sidst blev uforenelig med disse to bevægelser, så at han nu faldt over mod vennen og trykkede ham ned mod kanten af bænken. Og ingen af dem gjorde i de første øjeblikke noget for at fatte sig, men de blev liggende i en slags pekuniær afmagt.

Men synet af Boffin, der sad i lænestolen og godtede sig og holdt sine øjne fæstet på ilden, virkede som et oplevelsesmiddel. Idet Wegg fingerede en nysen for at skjule deres bevægelser, halede han med et krampagtigt "A-tis!" sig selv og Venus op på en mesterlig måde.

"Lad os få mere," sagde Boffin grådigt.

"John Elwes er den næste, ønsker De, at jeg skal tage fat på ham?"

"Ja," sagde Boffin, "lad os høre, hvad John gjorde."

John syntes imidlertid ikke at have skjult noget og gjorde derfor et temmelig flovt indtryk, men en mønsterværdig dame ved navn Wilcocks, der havde stuvet guld og sølv væk i en syltekrukke, i et urfederal, en kurv fuld af kostbarheder i et hul under trappen og en mængde penge i en gammel rottefælde, genoplivede interessen. Efter hende fulgte en anden dame, der påstod at have ret til fattigforsørgelse, men hvis formue fandtes skjult i små stykker papir og gamle klude. Hun afløstes af en tredje dame, af håndtering æblekælling, der havde sammensparet en formue af ti tusinde pund og gemt dem hist og her i revner og sprækker under tagstenene og gulvbrædderne. Så kom en franskmand, der næsten havde stoppet lufttrækket i sin skorsten ved at proppe den til med en lædervadsæk, der indeholdt tyve tusinde francs, guldmønter og en stor mængde ædelsten og efter hans død blev fundet af en skorstensfejer. Ad disse trappetrin kom Wegg til slutningsfortællingen om den menneskelige skade:

"For mange år siden boede der i Cambridge et par gamle folk ved navn Jardine, som havde to sønner. Faderen var en ægte gnier, og efter hans død fandtes et tusinde guineas gemt i hans seng. De to sønner voksede til og viste sig at være lige så karrige som deres fader. I en alder af omtrent tyve år åbnede de en forretning som klædehandlere i Cambridge og fortsatte den lige til deres død, men deres udsalg var det smudsigste af alle i byen, så at kunder sjældent gik derind, undtagen måske af nysgerrighed. Brødrene havde det mest frastødende udseende,

man kunne tænke sig, for skønt de var omgivet af smukke ting i deres butik, var de dog selv klædt i de væmmeligste pjalter. Man sagde, at de ingen seng havde og, for at spare udgiften til en, altid sov på en bunke paklærred under disken. I deres husholdning var de karrige til det yderste, og i tyve år havde der ikke været kød på deres bord. Da den ene af dem døde, fandt den anden store summer, der var blevet holdt hemmelige endog for ham."

"Der ser De!" udbrød Boffin, "endog for ham! De var kun to, og dog skjulte den ene for den anden."

Venus, der siden han havde gjort franskmandens bekendtskab, havde holdt sig bøjet for at kunne se op i kaminen, blev ved den sidste ytring atter opmærksom og tog sig den frihed at gentage den.

"Synes De om det?" spurgte Boffin, idet han pludselig vendte sig om imod ham.

Venus svarede, at han fandt det særdeles underholdende.

"Så kom igen," sagde Boffin, "og hør noget mere. Kom, når De vil. Kom i overmorgen, en halv time tidligere. Der er meget mere, ja der er ingen ende på det."

Mr. Venus takkede og modtog indbydelsen.

"Det er vidunderligt, så meget der fra tid til anden er blevet skjult," sagde Boffin grublende.

"Mener De," sagde Wegg, idet han satte et mildt ansigt op for at lokke ham på gled og atter puffede til sin ven og broder, "penge?"

"Penge," svarede Boffin, "og papirer."

I en mat ekstase sank Wegg igen over på Venus og maskerede sin sindsbevægelse med en nysen, da han kom til sig selv igen.

"A-tis! Sagde De også papirer? Som er blevet stukket til side?"

"Ja, stukket til side og glemt. Boghandleren, som solgte mig *Det vidunderlige Museum* – hvor er *Det vidunderlige Museum*?"

Øjeblikkelig lagde han sig på knæ og rodede mellem bøgerne.

"Skal jeg hjælpe Dem?" spurgte Wegg.

"Nej, nu har jeg det. Her er det," sagde Boffin og støvede det af med sit kjoleærme, "fjerde bind. Jeg ved, at det var af fjerde bind, boghandleren læste det op for mig. Søg efter det, Wegg."

Silas tog bogen og vendte bladene.

"Mærkelig forstening?"

"Nej, det er ikke det," sagde Boffin, "det kan ikke have været en forstening."

"Fortælling om general John Reid, i almindelighed kaldet *det vandrende spedelys*? Med portræt?"

"Nej, det er heller ikke ham."

"Mærkelig tildragelse med en person, som slugte en krone?"

"For at skjule den?" spurgte Boffin.

"Nej," svarede Wegg efter at have rådført sig med teksten.

"Det synes at være sket af en hændelse. Nej, nu kommer det sikkert. Mærkelig opdagelse af et testamente, der havde været borte i enogtyve år."

"Der er det!" udbrød Boffin, "læs det."

"En højst mærkelig sag," læste Silas Wegg højt, "er blevet pådømt ved Assiseretten. I marts 1782 oprettede Robert Baldwin et testamente, hvorved han tillagde sin yngste søns børn nogle jorder, og kort efter mistede han sine åndsevner, så at han gik i barndom og døde i en alder af over firs år.

Indstævnte, den ældste søn, udsprede straks efter, at faderen havde tilintetgjort testamentet, og da det ikke blev fundet,

overtog han de omhandlede jorder. Således blev sagen stående i enogtyve år, mens familien hele tiden troede, at faderen intet testamente havde efterladt sig. Enogtyve år derefter døde indstævntes kone, og kort efter giftede han sig i sit otte og halvfjerdsindstyvende år med en ganske ung pige til stor ærgrelse for sine to sønner. Disse gav denne stemning luft i så bitre udtryk, at det opirrede deres fader, så at han i sin forbitrelse oprettede et testamente, hvorved han gjorde den ældste søn arveløs, og som han i et anfald af harme viste sin næstældste. Denne besluttede at få fat i det og tilintetgøre det, for at hans broder kunne få ejendommen. I denne hensigt brød han faderens skrivepult op og fandt, ikke sin faders testamente, men sin bedstefaders, som da var aldeles glemt i familien."

"Ja," sagde Boffin, "der ser man, hvad folk kan gemme og glemme eller kunne have i sinde at tilintetgøre uden dog at gøre det!" Derpå tilføjede han: "Forbavsende!" og mens han lod sine øjne løbe rundt i salen, lod Wegg og Venus ligeledes deres løbe rundt, hvorpå Wegg alene fæstede sine øjne på Boffin, der igen så på ilden, som om han kunne have lyst til at fare løs på ham og forlange hans tanker eller hans liv.

"Men det får være nok for i aften," sagde Boffin, "mere i overmorgen. Stil bøgerne op på hylderne, Wegg. Mr. Venus er nok så god at hjælpe Dem."

Mens han talte, stak han hånden ind i brystlommen i sin overfrakke og rumsterede med noget derinde, der var for stort, til at det med lethed kunne fås ud. Men hvor forbavsede blev de to sammensvorne ikke, da dette noget omsider kom for lyset og viste sig at være en stærkt medtaget blændlygte.

Uden i mindste måde at lægge mærke til den af dette lille redskab frembragte virkning satte Boffin det på sit knæ, tog en æske med fyrstikker frem og tændte sindigt lyset i lygten. "Jeg vil gøre en runde på pladsen og i gården, Wegg," tilkendegav han så. "Jeg har ingen brug for Dem. Jeg og denne hersens lygte har i sin tid gjort mange hundrede, ja tusinde sådanne runder."

"Men jeg kan ikke tænke på – nej, jeg kan ikke på nogen måde – " begyndte Wegg høfligt, indtil Boffin, der havde rejst sig og var på vej til døren, afbrød ham.

"Jeg har sagt, at jeg ikke har brug for Dem. Wegg."

Wegg satte en tænksom, forstående mine op, som om dette ikke var faldet ham ind, før han nu gav sig til at tænke på det. Der var ikke andet for end at lade Boffin gå ud og lukke døren efter sig, men så såre han var kommet ud, greb Wegg med begge hænder fat i Venus og sagde med en dæmpet hvisken, som om han var nær ved at kvæles:

"Vi følger efter ham, vi må passe på ham, så at vi intet øjeblik taber ham af syne."

"Hvorfor ikke det?" spurgte Venus, der ligeledes var nær ved at kvæles.

"Kammerat, De mærkede måske, at jeg var i godt humør, da De kom i aften? Jeg har fundet noget."

"Hvad har De fundet?" spurgte Venus og greb fat i ham med begge hænder, så at de stod sammenslyngede som et karikaturbillede af et par gladiatorer.

"Det er der ikke tid til at sige Dem nu. Jeg tror, at han må være gået for at søge efter det. Vi må straks holde øje med ham."

De slap hinanden, listede sig hen til døren, lukkede den sagte op og tittede ud. Himmelen var skyfuld, og den sorte skygge af

dyngerne gjorde den mørke gård endnu mørkere.

"Er han ikke en dobbelt bedrager," hviskede Wegg, "hvorfor bruger han da blændlygte? Vi kunne have set, hvad han tager sig for, hvis han havde haft en almindelig lygte. Sagte, denne vej."

Forsigtig listede de sig bag efter ham ad den sti, som var kantet med potteskår, nedlagt i aske. De kunne høre, hvordan han med sin ejendommelige traven knuste de løse småkul.

"Han kan stedet udenad," mumlede Silas, "og har ikke nødig at vende sin lygte, gid pokker havde ham!" Men i samme øjeblik vendte han den, og dens skær faldt som et lyn på den første af dyngerne.

"Er det stedet?" hviskede Venus.

"Han er varm," svarede Silas i samme tone, "han er umådelig varm. Han er lumsk. Han vil søge efter det. Hvad er det, han har i hånden?"

"En skovl. Og husk på, at han forstår hundrede gange bedre end nogen af os at bruge den."

"Hvis han søger efter det og ikke finder det, kompagnon," sagde Wegg, "hvad skal vi så gøre?"

"Først og fremmest vente, til han gør det."

Et forstandigt råd, for han gjorde atter sin lygte mørk, og dyngen blev sort. Nogle sekunder derefter drejede han atter lyssiden ud fra sig, og de så ham stå ved foden af den anden dyng, hvor han langsomt løftede lygten lidt efter lidt i vejret, indtil han holdt den en arms længde ud fra sig, som om han undersøgte den hele overflade.

"Det kan heller ikke være stedet," sagde Venus.

"Nej, han begynder at blive kold."

"Det falder mig ind," hviskede Venus, "at han vil se, om ingen har været i færd med at rode der."

"Stille," svarede Wegg, "han bliver koldere og koldere – nu er han på frysepunktet!"

Dette udråb fremkaldtes ved, at han atter havde vendt lygten ved foden af den tredje dyng.

"Men han går jo op på den?" sagde Venus.

"Ja, med skovl og det hele!" sagde Wegg.

I et raskere trav, som om skovlen, han havde på nakken, æggede ham ved at vække gamle minder, gik Boffin ad den bugtede sti op på den dyng, han havde vist Silas, da de begyndte at gå under og forfalde, og da han slog ind på den, drejede han lygten ind til sig. De to fulgte bagefter, idet de bukkede sig så dybt, at de ikke kunne ses, hvis han atter skulle vende lygten ud fra sig. Venus gik foran og bugserede Wegg, for at hans stridige ben hurtigt kunne udfries af de faldgruber, det måtte grave for sig selv. De kunne netop skimte, at den forgylde skarnager var blevet stående for at trække vejret, hvorfor de naturligvis også straks blev stående.

"Denne dyng er hans egen," hviskede Wegg, da han igen havde fået vejret.

"De er jo alle tre hans," sagde Venus.

"Det tror han, men han plejede at kalde den sin egen, fordi det er den, der først var ham tillagt. Den, der skulle være hans legat, hvis han ikke fik andet efter testamentet."

"Når han viser sit lys," sagde Venus, der hele tiden holdt øje med hans utydelige skikkelse, "må vi bukke os dybere og holde os stille."

Han gik videre, og de fulgte bag efter ham. Da han var kommet helt op på dyngen, vendte han lygten ud fra sig – men kun til dels – og satte den på asken. En nøgen, vindskæv, vejrslagen stang var stukket ned i asken, hvor den havde stået i mange år, og tæt ved denne stang stod hans lygte, der oplyste nogle få fod af den nederste del af den og lidt af asken rundt omkring og derpå sendte en overflødig lille klar lysstribe ud i luften.

"Han vil dog vel aldrig grave stangen op?" hviskede Venus, idet de bukkede sig og holdt sig stille.

"Den er måske hul og fuld af et eller andet," hviskede Wegg.

Grave ville han, i hvilket øjemed det så var, for han smøgede sine opslag op, spyttede i hænderne og tog derpå fat som en rigtig gammel graver, men han havde intet for med stangen med undtagelse af, at han målte en afstand af skovlens længde fra den, før han begyndte, og heller ikke havde han i sinde at grave dybt. En snes øvede kast var tilstrækkelige, hvorpå han holdt inde, så ned i hullet, bukkede sig over det og tog noget op af det, der så ud som en almindelig flaske til et flaskefederal, en af disse firkantede, højskuldrede, korthalsede ginflasker, hvori hollænderen siges at gemme sit mod. Da han havde gjort dette, drejede han lygten ind til sig, og da de kunne høre, at han fyldte hullet, og at asken lod sig flytte af en øvet hånd, tog spejderne dette som et vink til dem om at slippe bort i tide, hvorfor Venus smuttede forbi Wegg og bugserede ham ned. Men Weggs nedstigen tilendebragtes ikke uden adskillige personlige ulemper, idet hans egensindige ben på halvvejen blev stikkende fast i asken. Da de kun havde knap tid, tog Venus sig den frihed at hale ham bort ved kraven, hvilket havde til følge, at han

tilbagelagde resten af rejsen på sin ryg med hovedet indhyllt i frakkeskøderne og med sit træben bagefter som en hæmsko. Så fortumlet var Wegg blevet af denne rejsemåde, at han, da han var blevet sat på flad jord med sine åndelige organer øverst, ikke kunne orientere sig og ikke havde den fjerneste forestilling om, hvor hans bolig var, før Venus puffede ham ind i den. Endog da tumlede han fra den ene side til den anden og stirrede mat ud for sig, indtil Venus med en hård børste børstede hans sanser ind i ham og asken ud af ham.

Boffin gik tilbage i ro og mag, for børstningen var blevet tilendebragt, og Venus havde haft tid til at trække vejret, før han indfandt sig. At han havde flasken hos sig et eller andet sted, kunne der ingen tvivl være om, men hvor, var ikke så klart.

"Hvad er der i vejen med Dem, Wegg?" sagde Boffin. "De er jo hvid som et lagen."

Med bogstavelig nøjagtighed svarede Wegg, at han var så svimmel, som om han var blevet snurret rundt.

"Maven," sagde Boffin, idet han blæste lyset i lygten ud, lukkede den og gemte den i brystlommen i sin overfrakke, "er Deres mave ikke i orden, Wegg?"

Wegg svarede atter i streng overensstemmelse med sandheden, at han ikke troede nogen sinde at have mærket noget lignende i sit hoved.

"Tag noget ind i morgen, Wegg," sagde Boffin, "for at De kan være rask i overmorgen aften. Det er sandt, dette nabolag vil snart lide et tab ved at miste dyngerne."

De sammensvorne gjorde sig så øjensynlig umage for ikke at se på hinanden, at de lige så gerne kunne have stirret på hinanden af alle kræfter.

"Har De skilt Dem ved dem, mr. Boffin?" spurgte Silas.

"Ja, de skal bort. Min er allerede så godt som borte."

"Mener De den mindste af de tre, den med stangen! Oppe på toppen?"

"Ja," svarede Boffin og gned sit øre på sin vante måde med en tilsætning af den ny snedighed. "Den har indbragt mig et par skilling, og i morgen begynder man at køre den bort."

"Har De været ude og taget afsked med Deres gamle ven?" spurgte Silas spøgende.

"Nej. Hvem fanden har sat Dem det i hovedet?"

Han var så opfarende og så barsk, at Wegg, der mere og mere havde nærmet sig hans frakkeskøder og udsendt bagen af sin hånd på en opdagelsesrejse for at i søge efter flasken, trak sig nogle skridt tilbage.

"Jeg beder om forladelse," sagde Wegg ydmygt.

Boffin så til ham, ligesom en hund kan se til en anden hund, der vil tage dens ben fra den, og svarede endog med en dæmpet knurren, ligesom hunden kunne have svaret.

"God nat," sagde han efter at have stået hensunket i en mørk tavshed med hænderne på ryggen og ladet øjnene vandre mistroisk op og ned ad Wegg. "Nej, bliv inde. Jeg kender vejen og trænger ikke til lys."

Griskhed, aftenens fortællinger om gerrighed, den ophidsende virkning af, hvad Silas havde set, og måske også den omstændighed, at hans onde blod var steget ham til hovedet på hans nedfart, havde optændt en så umættelig grådighed hos ham, at han, da døren var blevet lukket, fo'r hen mod den og trak Venus med sig.

"Han må ikke gå," udbrød han, "vi må ikke lade ham gå! Han har flasken hos sig, og flasken må vi have."

"De vil da ikke tage den fra ham med magt?" sagde Venus, idet han holdt ham tilbage.

"Vil jeg ikke? Jo, det vil jeg. Jeg vil tage den med magt, jeg vil have den, hvad det så skal koste! Er De så bange for en gammel mand, at De lader ham gå, De kryster?"

"Jeg er så bange for Dem, at jeg ikke lader Dem gå," mumlede Venus trodsigt og omslyngede ham med sine arme.

"Hørte De det ikke? Hørte De ham ikke sige, at han ville narre os? Hørte De ham ikke sige, køter, at han ville lade dyngerne føre bort, så at hele pladsen uden al tvivl bliver ransaget? Har De ikke så meget mod som ni mus til at forsvare Deres rettigheder, så har jeg det. Lad mig gå efter ham."

Idet han i sin ilterhed ville rive sig løs, fandt Venus det hensigtsmæssigt at løfte ham op, kaste ham om og lade sig falde med ham, vel vidende, at når han først lå ned, ville han ikke så let kunne komme op igen på sit træben. Og sådan rullede de da begge på gulvet, og imens lukkede Boffin porten.

7. De sammensvorne indtager en stærk stilling

Da Boffin havde smækket porten i og var gået sin vej, sad Silas og Venus på gulvet og snappede efter vejret, mens de så på hinanden. I Venus' matte øjne og i ethvert rødligt, støvfarvet hår i hans hårbusk lå der en åbenbar mistro til Wegg og lyst til at fare løs på ham, så snart han sporede den svageste grund til det. I Weggs grovkornede ansigt og stive, knudrede skikkelse – han så ud som en trædukke – var der udtrykt en af klogskab påbudt forsonlighed, der intet frivilligt havde ved sig. Begge var varme, forpustede og stakåndede af den overståede brydekamp, og ved at falde om havde Wegg fået et snurrende dunk i bagsiden af sit ulykkelige hoved, som endnu fik ham til at gnide det med et udtryk af at være blevet højligt – men ubehageligt – overrasket. Begge tav i nogen tid, da den ene ventede på, at den anden skulle begynde.

"Broder," sagde Wegg, idet han omsider brød tavsheden, "De havde ret, og jeg uret. Jeg glemte mig selv."

Mens Wegg udtalte disse undskyldende ord, som om de gjorde ham selv stor ære, skød han sig med hænderne hen til en stol i et hjørne af stuen, hvor han efter en mængde kejtede manøvrer var så heldig at komme i en oprejst stilling. Venus rejste sig ligeledes.

"Sæt Dem, kammerat," sagde Wegg, "hvor De dog har et talende ansigt!"

Venus glattede uvilkårligt sit ansigt og så på sin hånd ligesom for at se, om nogen af dets talende egenskaber var fulgt med.

"For jeg ved på en prik, ser De," fortsatte Wegg, idet han fremhævede sine ord med sin pegefinger, "hvad det er for et spørgsmål, Deres udtryksfulde træk henvender til mig."

"Hvilket spørgsmål?" sagde Venus.

"Det spørgsmål," svarede Wegg med en slags glad frejdighed, "hvorfor jeg ikke tidligere omtalte, at jeg havde fundet noget. Deres talende ansigt siger til mig: "Hvorfor meddelte De mig ikke dette straks, da jeg kom i aften? Hvorfor skjulte De det, til De troede, at Boffin var kommet for at søge efter denne genstand?" Deres talende ansigt udtrykker det tydeligere end ord. Men De kan vel næppe læse i mit ansigt, hvad mit svar er?"

"Nej, jeg kan ikke," sagde Venus.

"Det vidste jeg! Og hvorfor ikke?" spurgte Wegg med den samme glade frimodighed, "fordi jeg ikke gør krav på at have et talende ansigt. Fordi jeg kun alt for godt kender mine ufuldkommenheder. Alle har ikke de samme evner. Men jeg kan svare med ord. Og med hvilke ord? Disse ord: Jeg ville skaffe Dem en glædelig overraskelse!"

Efter således at have forlænget og lagt eftertryk på ordet overraskelse trykkede Wegg sin ven og broders hænder og slog ham derefter på begge knæ som en kærlig velynder, der bad ham ikke at tale om en så ringe tjeneste som den, det var faldet i hans lykkelige lod at vise ham.

"Efter at have fået et tilfredsstillende svar," sagde Wegg, "spørger Deres talende ansigt dernæst kun: "Hvad har De fundet?" – Jeg hører det sige disse ord."

"Nå?" udbrød Venus arrigt, "når De hører det sige disse ord, hvorfor svarer De da ikke?"

"Lad mig tale ud! Nu kommer jeg til det. Mand og broder, min kompagnon i følelser såvel som i foretagender og handlinger, jeg har fundet en pengekasse."

"Hvor?"

"Lad mig tale ud!" sagde Wegg. Han søgte at tilbageholde så meget som muligt og brød, når en tilståelse blev ham aftvunget, ud i et overstrømmende: lad mig tale ud, "en dag –"

"Hvornår?" spurgte Venus mut.

"Nej," svarede Wegg og rystede på en gang ydmygt, tankefuldt og spøgende på hovedet. "Det er ikke Deres udtryksfulde ansigt, som stiller dette spørgsmål. Det er Deres røst, kun Deres røst. Men videre: En dag, da jeg tilfældigvis vandrede nede i gården og gjorde min ensomme runde – for, for at tale som en ven af min familie, forfatteren til *"Når Enden er God,"* arrangeret som duet:

forladt, som De vil mindes. Mr. Venus, af den blegnende
måne,
når stjerner, det vil falde Dem ind, før jeg nævner det,
begynde på himmelen at dåne,
på skanse, fort eller lejrens grund
den skildvagt går sin ensomme rund',
den skildvagt går.

– under disse omstændigheder vandrede jeg tilfældigvis tidligt en eftermiddag rundt nede i gården, og da jeg tilfældigvis havde en jernstang i hånden, hvormed jeg nu og da bøder på et boglærd livs ensformighed, kom jeg til at støde den mod noget, som det ikke er nødvendigt at nævne –"

"Det *er* nødvendigt. Hvad var det for noget?" spurgte Venus i en harmfuld tone.

"- lad mig tale ud!" sagde Wegg, "posten. – Da jeg stødte mod posten, mærkede jeg, at ikke alene det øverste af den var løst og lod sig åbne med et låg, men at der også var noget inde i den, som raslede. Dette noget, kammerat, opdagede jeg var en lille flad, aflang pengekasse. Skal jeg tilføje, at den var sørgelig let?"

"Der var dokumenter i den," sagde Venus.

"Der talte Deres udtryksfulde ansigt!" udbrød Wegg. "Et dokument. Kassen var lukket i lås, bundet sammen og forseglet, og uden på den var der en strimmel i pergament, hvorpå der stod skrevet *"Mit Testamente, John Harmon, foreløbig gemt her."*

"Vi må kende dets indhold," sagde Venus.

"Lad mig tale ud! Det samme sagde jeg og sprængte kassen."

"Uden at komme til mig!" udbrød Venus.

"Ja, netop!" svarede Wegg indsmigrende. "Jeg mærker, at De er med. Hør nu! Da jeg havde sat mig for at berede Dem en overraskelse, skulle den også være fuldstændig! Jeg undersøgte dokumentet, der var affattet i vedbørlig form, med vitterlighedsvidners underskrift og meget kort. Eftersom han aldrig har haft venner, og hans børn altid har gjort ham sorg, skænker han, John Harmon, Nikodemus Boffin den lille dynge, der er mere end nok til ham, og overdrager hele resten af sin formue til kronen."

"Det tidligere åbnede testamentes datum må efterses," mente Venus, "det kan være yngre end dette."

"Det samme tænkte jeg og betalte en shilling i retsarkivet for at få dette testamente at se. Broder, det andet testamente er flere måneder ældre end dette. Og sig nu som medmenneske og

kompagnon, om jeg har fuldbragt min kærlighedsgerning til Deres fuldkomne tilfredshed, og om De er overrasket?"

Venus så på sit medmenneske og sin kompagnon med tvivlende øjne og svarede derpå koldt:

"Ingen kan nægte, at dette virkelig er en stor nyhed, men jeg kunne have ønsket, at De havde meddelt mig den, før De blev bange i aften, og jeg kunne have ønsket, at De havde spurgt mig som Deres kompagnon, hvad vi burde gøre, før De tænkte på at dele ansvaret."

"Jeg vidste, at De ville tale sådan, men da jeg var alene om arbejdet, så lad mig også være alene om dadelen!" sagde han med en yderst højmodig mine.

"Nå, lad os da nu se det testamente og kassen."

"Hører jeg rigtigt, broder," svarede Wegg med stor ulyst, "at det er Deres ønske at se dette testamente og –"

Venus slog i bordet med sin hånd.

"Lad mig tale ud!" sagde Wegg. "Nu skal jeg hente det."

Efter at have været nogen tid borte, som om han i sin griskhed næsten ikke kunne bringe det over sit hjerte at vise sin kompagnon skatten, kom han tilbage med et gammelt hattefederal af læder, hvori han havde gemt kassen for bedre at vedligeholde skinnet af, at det var noget ganske almindeligt, og for at kunne afvæbne enhver mistanke.

"Men jeg har slet ikke lyst til at åbne den her," hviskede Silas og så sig om, "han kunne komme tilbage. Han er måske ikke gået endnu. Efter hvad vi har set, kan vi ikke vide, hvad han kan finde på."

"Det er der noget i. Gå hjem med mig."

Ængstelig for at få lov at beholde kassen og dog bange for at åbne den under de forhåndenværende forhold, nølede Wegg.

"Gå hjem med mig, siger jeg," gentog Venus opirret, og da Wegg ikke ret vel indså, hvordan han skulle undslå sig, busede han ud: "Lad mig tale ud! Ja gerne!" og efter at have lukket for Løvhytten gik de, idet Venus tog ham under armen og holdt godt fast på ham.

De fandt det sædvanlige matte lys brændende i vinduet i Venus' etablissement, hvor det ufuldstændigt åbenbarede det sædvanlige par præparerede frøer med sværd i hånd, og uden at deres æressag endnu var afgjort. Da Venus var gået ud, havde han lukket sin butik og åbnede den nu med nøglen og lukkede den igen, da de var kommet indenfor, dog ikke før han havde sat skodderne for vinduet og stængt for dem.

"Ingen kan komme ind uden at blive lukket ind," sagde han da, "og vi kan intetsteds være sikrere end her." Derpå ragede han de endnu glødende emmer sammen på den rustne kaminrist, tændte op og pudsede lyset, der stod på den lille disk. Idet ilden hist og her kastede sit flimrende skær på de mørke, fedtede vægge, trådte hindubarnet, det afrikanske barn, det engelske barn, hovederne og resten af samlingen pludselig frem på deres pladser, som om de alle havde været ude, ligesom deres herre, og indfandt sig punktligt på et fælles mødested for at overvære åbenbarelsen af hemmeligheden. Franskmanden var vokset stærkt, siden Wegg sidst havde set ham, og havde fået et par ben og et hoved, men manglede endnu arme. Hvem hovedet så oprindelig måtte have tilhørt, ville Silas Wegg have opfattet det med en personlig velvilje, hvis det ikke havde skåret så fælt tænder.

Silas satte sig på trækassen foran kaminen, og efter at være sunket ned i sin lave lænestol tog Venus sin tebakke og sine tekopper frem blandt sine skelethænder og satte kedlen på. Disse forberedelser bifaldt Silas i sit stille sind, idet han håbede, at det ville ende med, at Venus døvede sine sanser.

"Nå," sagde Venus, "alt er tyst og stille, lad os derfor se Deres opdagelse."

Med modstræbende hænder og med flere blikke på skelethænderne, som om han havde en mistanke om, at et par af dem kunne springe frem og gribe fat i dokumentet, åbnede Wegg hattefoderalet og tog pengekassen frem. Han åbnede den og tog testamentet frem, men holdt fast i et hjørne af det, mens Venus, der havde taget fat om det andet hjørne af det, læste det prøvende og opmærksomt.

"Var min beskrivelse af det rigtig, kompagnon?" spurgte Wegg omsider.

"Det var den, kompagnon," svarede Venus.

Derpå gjorde Wegg en let, gratiøs bevægelse, som om han ville lægge det sammen igen, men Venus blev ved at holde fast i sit hjørne.

"Nej," sagde Venus, idet han blinkede med sine matte øjne og rystede på hovedet, "nej, kompagnon. Der opstår nu det spørgsmål, hvem skal passe på dette? Ved De, hvem der skal passe på dette?"

"Det skal jeg," sagde Wegg.

"Nej, vist ikke, kompagnon. Det er en fejltagelse. Det skal *jeg*. Hør nu, jeg har ikke lyst til at skændes med Dem, og endnu mindre har jeg lyst til at foretage anatomiske forsøg med Dem."

"Hvad mener De med det?" spurgte Wegg hurtigt.

"Jeg mener, kompagnon," svarede Venus langsomt, "at det næppe er muligt for noget menneske at føle sig mere venskabeligt stemt mod noget andet menneske, end jeg i dette hellige øjeblik føler mig stemt mod Dem. Men jeg er her på min egen grund, jeg er omgivet af min kunsts trofæer, og det er meget nemt for mig at komme til mine redskaber."

"Hvad mener De, mr. Venus?" spurgte Wegg atter.

"Jeg er, som sagt," sagde Venus venligt, "omgivet af min kunsts trofæer. De er talrige. Mit oplag af menneskelige eksemplarer er stort, og butikken er temmelig godt forsynet, men jeg elsker min kunst og ved, hvordan jeg skal udøve den."

"Ingen ved det bedre," indrømmede Wegg lidt forlegen.

"I den kasse, hvorpå De sidder," sagde Venus, "findes der materiale til flere menneskelige eksemplarer. I den smukke sammensætning bag døren," tilføjede han med et nik til franskmanden, "findes der brudstykker af flere menneskelige eksemplarer, omend der endnu mangler et par arme. Men jeg siger *ikke*, at jeg har hastværk med at skaffe mig dem."

"De taler vist over Dem, kompagnon," indvendte Silas.

"De må undskylde mig, hvis jeg taler over mig. Jeg er undertiden noget tilbøjelig til det. Jeg elsker min kunst! Jeg ved, hvordan jeg skal udøve den. Og jeg har sat mig for at gemme det dokument."

"Men hvad har det med Deres kunst at gøre, kompagnon?" spurgte Wegg indsmigrende.

Venus blinkede med begge sine matte øjne på en gang, satte kedlen til rette på ilden og sagde med hul stemme til sig selv: "Den koger om et par minutter."

Silas Wegg skottede til kedlen, skottede til hylderne, skottede til franskmændene bag døren og gøs lidt tilbage, idet han skottede til Venus, der, blinkende med sine røde øjne, følte i sin brystlomme – efter en lancet for eksempel – med sin ledige hånd. Han og Venus sad naturligvis tæt ved hinanden, da hver af dem holdt i sit hjørne af dokumentet, der kun var et almindeligt ark papir.

"Kompagnon," sagde Wegg i en endnu mere indsmigrende tone, "jeg foreslår, at vi klipper det midt over, og at hver beholder halvdelen af det."

Venus rystede på sin hårbusk. "Det går ikke an at beskadige det. Det kunne derved få udseende af at være tilbagekaldt."

"Kompagnon," sagde Wegg efter et ophold, hvorunder de havde set på hinanden, "siger Deres talende ansigt ikke, at De er i færd med at foreslå en middelvej?"

Venus rystede på sin hårbusk, idet han svarede: "De har en gang unddraget mig dette papir, men De skal ikke unddrage mig det oftere. De kan gemme kassen og pergamentstrimmelen, men jeg vil gemme dokumentet."

Silas nølede lidt endnu, og idet han derpå pludselig slap sit hjørne og atter slog over i sin muntre tone, udbrød han: "Hvad er livet uden tillid? Hvad er et medmenneske uden æresfølelse? Jeg under Dem det, kompagnon, i en tillidens og fortrolighedens ånd."

Idet Venus blev ved at blinke med sine røde øjne – men ligesom ved sig selv og uden spor af hoveren – lagde han papiret sammen, lukkede det inde i en skuffe og stak nøglen i lommen. Derpå foreslog han: "En kop te?" og da Wegg hertil svarede: "Tak skal De have," blev teen lavet og skænket.

"Dernæst," sagde Venus, idet han pustede på sin te i sin underkop og så ud over den hen på sin tillidsfulde ven, "kommer spørgsmålet: Hvordan skal vi bære os ad?"

I denne henseende havde Wegg meget at sige, nemlig at han ville tillade sig at minde sin kammerat om de tildragelser, de havde læst om den aften, om den åbenbare lighed, Boffin havde fundet mellem dem og Løvhyttens forrige ejer og Løvhyttens nuværende vilkår, om flasken og om kassen. Hans kompagnons og hans egen lykke var uomtvistelig gjort, da de kun havde nødig at nævne deres pris for dokumentet og få denne pris af lykkens yndling og øjeblikkets døgnflue, der nu syntes at være mindre yndling og mere døgnflue, end de tidligere havde troet. Det var efter hans mening klart, at denne pris kunne nævnes med et eneste udtryksfuldt ord, hvilket ord var "halvparten!" Dernæst opstod det spørgsmål, hvornår ordet "halvparten!" skulle udtales. I så henseende ville han foreslå en slagplan med et dertil hørende vilkår. Slagplanen var den, at de skulle vente tålmodigt og lade dyngerne efterhånden blive jævnet og ført bort, mens de udnyttede den lejlighed, de havde til at holde øje med foretagendet, hvorved de efter hans mening ville vælte bryderiet og udgiften ved den daglige gravning over på andre og om natten kunne drage fordel af en sådan fuldstændig oprydning ved deres egne hemmelige undersøgelser. Når dyngerne var borte, og de havde ført sig disse muligheder til nytte i deres egen fællesinteresse alene, da, men ikke før, skulle de falde over yndlingen og døgnfluen. Men nu kom vilkåret, og for dette udbad han sig sin kammerats særlige opmærksomhed. Det burde ikke tales, at yndlingen og døgnfluen tilegnede sig noget af det, der nu måtte regnes for at

være deres ejendom. Da Wegg havde set yndlingen luske sig bort med flasken, havde han kun i ham set en tyv og ville, hvis hans kammerat ikke så forstandigt havde lagt sig imellem, have fratabet ham hans ulovlige bytte. Det vilkår, han foreslog, var derfor, at hvis yndlingen skulle komme igen på sin tidligere lumske måde og, mens de holdt nøje øje med ham, ville tilegne sig noget, lige meget hvilket, skulle det skarpe sværd, der svævede over hans hoved, øjeblikkelig vises ham. De, hans herrer, skulle tage ham i skarpt forhør om, hvad han vidste eller formodede, være strenge mod ham og holde ham i et ynkeligt, moralsk slaveri, indtil den tid kom, da de fandt det hensigtsmæssigt at tillade ham at købe sig fri med halvdelen af sin formue. Havde han, sagde Wegg til slut, gjort en fejl ved kun at sige halvparten, håbede han, at hans kammerat ikke ville nøle med at sætte ham i rette og bebrejde ham hans fejl. Det var måske mere overensstemmende med retfærdigheden at sige tre fjerdedele. I så henseende var han tilgængelig for ethvert råd.

Efter at have holdt sin opmærksomhed i ånde under i dette foredrag ved hjælp af tre underkopper te erklærede Venus sig enig i det fremsatte, og opildnet heraf udstrakte Wegg sin hånd med den forsikring, at det var en hånd, som endnu aldrig – uden at indlade sig på nærmere detaljer tilkendegav Venus i overensstemmelse med høflighedens fordringer, at han var overbevist om, at det var i en hånd, som endnu aldrig – men nøjedes med at se på den uden at trykke den til sit hjerte.

"Broder," sagde Wegg, da denne glædelige overenskomst var truffet, "jeg kunne have lyst til at stille Dem et spørgsmål. Husker De den aften, da jeg første gang besøgte Dem her og så Dem oversvømme Deres kraftige ånd med te?"

Venus nikkede, mens han vedblev at tulle te i sig.

"Og der sidder De," fortsatte Wegg med tankefuld beundring, "som om De slet ikke havde holdt op! Der sidder De, som om De havde en uindskrænket evne til at optage den vellugtende drik i Deres system! Der sidder De midt blandt Deres arbejder og ser ud, som om De var blevet opfordret til at synge "*Hjem, yndige hjem*", og var i færd med at opfylde selskabets ønsker!

En flygtning fra hjemmet af længsel tæres hen.

o, giv dem Deres egne præparater igen,

de udstoppede fugle, der ikke kunne forventes at komme,
når der bliver kaldt,

o, giv de dem med den sjælefred, der er mere værd end alt.

Hjem, hjem, hjem, yndige hjem!

– om det end," tilføjede Wegg og så sig om i butikken, "er aldrig så gyseligt, er der dog intet, der, alt vel overvejet, kan sammenlignes med det."

"De sagde, at De ville stille et spørgsmål, men har endnu ikke gjort det," ytrede Venus i en højst udeltagende tone.

"Det stod kun dårligt til med Deres sjælefred den aften," sagde Wegg fuld af medynk, "hvordan går det nu med den? Bedrer den sig?"

"Hun ønsker ikke," svarede Venus med en pudsig blanding af harmfuld trods og blid tungsind, "selv at se sig eller at blive set i det særlige lys. Andet er der ikke at sige."

"Å, herregud!" udbrød Wegg med et suk, men holdt øje med ham, mens han lod, som om han gjorde ham selskab med at se på ilden, "sådan er kvinden! Og jeg husker, at De sagde den aften, mens De sad, hvor jeg nu sidder – sagde den aften, da det

stod så dårligt til med Deres sjælefred, at De havde fattet interesse for disse sager. Således driver tilfældet sit spil!"

"Hendes fader var indviklet i dem."

"Jeg tror ikke, at De nævnte hendes navn?" spurgte Wegg.

"Det er Pleasant Riderhood."

"Nej virkelig! Pleasant Riderhood. Der er noget rørende i dette navn. Pleasant. Herregud! Det synes at udtrykke, hvad hun kunne have været, hvis hun ikke havde sagt de slemme ord, og hvad hun ikke er, fordi hun sagde dem. Ville det være at gyde balsam i Deres sår, om man spurgte, hvordan De lærte hende at kende?"

"Jeg var nede ved floden," svarede Venus, idet han tog sig en ny slurk te og blinkede sørgmodigt ad ilden, "for at se at få fat på nogle papegøjer, der var bragt hertil af søfolk, og som jeg ville købe for at udstoppe, og for at købe et par smukke klapperslanger, som jeg ville skelettere til et museum. Da blev det min lod, at jeg skulle få hende at se og købslå med hende. Det var netop på den tid, da det fund var blevet gjort ude på floden, og hendes fader havde set det blive bugseret der. Jeg brugte den opsigst, som denne sag havde gjort, som påskud til at komme igen og udvide bekendtskabet, men siden har jeg ikke været det menneske, jeg før var. Endog knoklerne i min krop er blevet sjattede af at grublisere over det. Kunne de blive bragt løse til mig, for at jeg skulle sortere dem, ville jeg næppe have dristighed til at gøre krav på dem som mine egne. I en sådan grad er jeg faldet af på den på grund af den historie."

Mindre interesseret, end han hidtil havde været, skottede Wegg til en hylde i mørket.

"Jeg husker," sagde han deltagende, "hvad De den aften sagde, De havde gemt der, og da var Deres ord: "Lige meget."

"- den papegøje, jeg havde købt af hende," sagde Venus med et håbløst blik. "Ja, der ligger den på siden og er blevet aldeles udtørret, med undtagelse af fjerene er den ganske som jeg selv. Jeg har ikke haft hjerte til i at præparere den og vil heller aldrig få det."

Med et udtryk af skuffelse ønskede Silas papegøjen hen til mere end tropiske egne og begyndte, idet han syntes for øjeblikket at være ude af stand til at give sig skin af deltagelse for Venus' lidelser, som en forberedelse til sin bortgang at spænde sit træben fast, da dets gymnastiske øvelser denne aften havde sat dets kræfter på en hård prøve.

Da Silas med hattefoderalet i hånden havde forladt butikken og ladet Venus være alene om at sænke sig ned til forglemmelsespunktet ved hjælp af den fornødne ballast te, nagede det i høj grad hans kløgtige ånd, at han overhovedet havde taget denne kunstner i kompagni med sig. Han beklagede bittert, at han fra først af havde narret sig selv ved at gribe efter Venus' vink, der nu viste sig ikke at være andet end halmstrå, der var værdiløse for hans øjemed. Han forkortede vejen mellem Clerkenwell og den forgyldte skarnagers bolig med at pønse på midler og udveje til at få forbindelsen løst uden pengetab, idet han bebrejdede sig, at han havde ladet sig forlede til at røbe sin hemmelighed, og holdt umådelige lovtaler over sig selv for sit rent tilfældige held.

Silas Wegg følte, at der ikke kunne være tale om, at han roligt kunne lægge sit hoved på puden, medmindre han først havde omsvævet Boffins hus i sin overordnede egenskab af dets onde

ånd. Magten – medmindre det er forstandens eller dydens magt – har altid størst tillokkelse for de laveste naturer, og alene det at kunne byde husets døde forside trods med sin magt til at rive taget af over hovedet på familien indenfor, ligesom taget på et korthus, var en sand nydelse for Silas Wegg.

Mens han vandrede frem og tilbage på den anden side af gaden, kørte kareten frem for døren.

"Det vil snart være forbi med dig," sagde Wegg truende, "glansen begynder at gå af din fernisering."

Mrs. Boffin steg ud og gik ind.

"Tag Dem i agt, at De ikke falder, fru skarnagerske."

Bella steg let ud og løb ind bag efter hende.

"Hvor flinkt vi kan bruge vore ben! De vil nok ikke løbe slet så glad tilbage til Deres gamle, lurvede hjem, min pige, men tilbage til det må De dog."

Kort efter steg sekretæren ud.

"Jeg blev skubbet til side for Deres skyld. Men De gør bedst i at se Dem om efter en anden plads, unge mand."

Boffins skygge viste sig bag rullegardinerne i tre store vinduer, mens han travede op og ned.

"Ha! Er du der? Hvor er flasken? Du gav gerne din flaske bort for min kasse, skarnager!"

Efter således at have skaffet sig sindsro til at kunne sove gik han hjem. Så stor var denne karls griskhed, at han i sine tanker allerede var skudt forbi halvdelen, to tredjedele og tre fjerdedele og var gået lige løs på det hele. "Men det lader sig ikke ret vel gøre," tænkte han, alt som han blev koldere, mens han gik. "Det er det, der ville ske ham, hvis han ikke købte os. Derved ville vi ingenting få!"

Vi dømmes andre sådan efter os selv, at det aldrig før var faldet ham ind, at han måske ikke ville købe, men ville vise sig retscaffen og foretrække at blive fattig. Det fremkaldte en lille skælven hos ham, men den var kun rent forbigående, for den frygtelige tanke var øjeblikkelig forsvundet.

"Dertil er han blevet alt for pengekr, " sagde Wegg, "alt for pengekr." Ordene faldt i en slags takt eller melodi, mens han humpede hen ad fortovene. Hele vejen hjem humpede han dem frem, *piano* med sin egen fod og *forte* med sit træben, "dertil er han blevet alt for pengekr, alt for pengekr."

Endog dagen efter trøstede Silas sig med dette melodiske vers, da han ved daggry blev kaldt op af sin seng for at lukke porten op for de mange vogne og heste, som skulle køre den lille dyng bort. Hele dagen igennem, mens han uden at blinke holdt øje med det langsomme arbejde, som tegnede til at ville vare mange dage og uger, humpede han, når han for ikke at kvæles af støv patruljerede op og ned ad en lille askesti, som han havde anlagt, i dette øjemed, uden nogensinde at vende øjnene fra graverne, i takt med: "*Dertil er han blevet alt for pengekr, alt for pengekr.*"

Rækken af heste og vogne kom og gik hele dagen fra den tidligste morgen til den sildigste aften, uden at man fra dag til dag kunne spore nogen væsentlig forandring i askebunken, skønt dyngen langsomt svandt ind.

8. Enden på en lang rejse

Det gik gamle Betty Higden på hendes pilgrimsfærd, som det går så mange retskafne mænd og kvinder på deres møjsommelige vandring på livets landeveje. Tålmodigt at tjene det nødtørftige til livets underhold og dø i stilhed, urørt af fattighushænder – det var hendes højeste jordiske håb.

Hjemme hos Boffin havde man intet hørt fra hende, siden hun var travet af sted. Vejret havde været strengt og vejene slette, men hun var ved godt mod. En mindre standhaftig natur ville have bukket under for sådanne fjendtlige indflydelser. Men endnu var der intet blevet afbetalt på lånet til hendes lille udstyr, og det var gået hende værre, end hun havde forudset, og det faldt hende tungt at overstå prøven og hævde sin selvstændighed.

Trofaste sjæl! Da hun havde talt til sekretæren om den "døsigthed, der undertiden kommer over mig," havde hendes sjælsstyrke lagt for lidt vægt på den. Hyppigere og hyppigere kom den over hende, og mørkere og mørkere, ligesom skyggen af den sig nærmende død. At skyggen var dyb, ligesom skyggen af noget virkeligt, var i overensstemmelse med fysikkens love, for alt det lys, der skinnede på Betty Higden, lå hinsides døden.

Det stakkels gamle skrog var gået op langs med Themsen som den vej, hvor hun oftest færdedes. Det var den vej, hvor hendes sidste hjem lå, og som hun senest havde kendt og fattet kærlighed til. En kort tid havde hun opholdt sig i nærheden af sin forladte bolig og solgt og strikket og solgt og var gået videre. I de venlige nabobyer var hendes skikkelse efter nogle uger blevet velkendt, men så var hun gået videre.

På torvedagene stillede hun sig på torvene, hvor der var torve. Til andre tider i den mest befærdede del af den lille hovedgade, eller også gik hun på sidevejene på opdagelse efter store huse og bad i portnerboligerne om tilladelse til at gå ind med sin kurv, men fik som oftest afslag. Men damer i deres vogne gjorde tit indkøb af hendes sparsomme vareforråd og syntes i reglen godt om hendes klare øjne og forhåbningsfulde tale. Herfra og fra hendes renlige påklædning hidrørte den fabel, at hun stod sig godt og var, hvad der efter hendes stilling kunne kaldes rig.

I disse venlige småbyer ved Themsen kan man høre vandet falde over mølledæmningerne, ja i stille vejr høre sivene suse, og fra broen kan man se den unge flod med smilehuller som et barn smutte spøgende bort mellem træerne, usmittet af de uhumskheder, som venter på den i dens i løb, og endnu uden for hørevidde af havets dybe kalden. Det ville være for meget at påstå, at Betty Higden tænkte på sligt, men hun hørte den blide flod hviske til mange ligesom til hende: "Kom til mig, kom til mig! Når den grusomme skam og skræk, for hvilken du så længe er flygtet, omspænder dig mest, så kom til mig. Jeg er den fattigforstander, der af den evige lov er sat til at gøre min gerning. Jeg holdes ikke i ære i forhold til, som jeg skiller mig fra den. Mit hjerte er blødere end vågekonens i fattighuset. Døden i mine arme er fredeligere end i fattighusets arbejdsstuer. Kom til mig!"

Men i hendes uoplyste sjæl var der også rigelig plads til blidere forestillinger. Kunne de fine folk og deres børn inde i de smukke huse, kunne de, når de så ud efter hende, føle, hvad det ville sige at være virkelig sulten og virkelig forfrossen? Følte de

noget af den forundring over hende, som hun følte over dem? Gud velsigne de søde, smilende børn! Ville de have grædt af medynk, hvis de havde set den syge Johnny i hendes arme? Kunne de have fattet det, hvis de havde set den døde Johnny ligge i sin lille seng? Gud velsigne alligevel de søde børn for hans skyld! Sådan gik det hende også med de tarveligere huse i den lille gade, hvor skæret af kaminilden indenfor skinnede på ruderne, når tusmørket udenfor tiltog. Når familierne var samlet derinde om aftenen, var det kun en tåbelig indbildning at være til mode, som om det var lidt hårdt af dem at lukke skodderne og formørke luen. Og sådan gik det hende med de oplyste butikker og hendes spekulationer over, om deres ejere og ejerinder, mens de drak te inde i en bagstue – ikke så langt borte, at duften af teen og det ristede brød og skæret af lyset ikke trængte ud på gaden – med så meget større tilfredshed spiste eller drak eller klædte sig i, hvad de solgte, fordi de handlede med det. Og sådan gik det hende med kirkegården ved en sidegren af den ensomme vej til hvilestedet for natten. "Ak ja! De døde og jeg synes at have det så temmelig for os selv i mørket og i dette vejr! Men så meget bedre for alle dem, der sidder varmt og lunt hjemme." Den stakkels sjæl bar ikke nag til nogen og misundte ingen det ringeste.

Men den gamle afsky blev stærkere, alt som hun blev svagere, og den fandt mere næring, end hun selv fandt på sine vandringer. Snart stødte hun på det skammelige syn af et eller andet nødlidende væsen eller af elendige, pjaltede klynger af mennesker af begge køn med børn, bunket sammen som kryb for en smule varmes skyld, der ventede og ventede på en gadedørstrappe, mens den lønnede misbruger af den offentlige

tillid varetog sit smudsige hverv med at søge at gøre dem trætte af det og sådan skaffe sig dem fra halsen. Snart stødte hun på en fattig, agtværdig person, ligesom hun selv, der på sin fod gjorde en valfart af mange mødige mile for at se til en slægtning eller ven, der kærligt var blevet bortført til et stort, øde og afskrækkende fattighus, som lå lige så langt borte fra det gamle hjem som grevskabsfængslet og på grund af dets spisereglement, dets indretning og sygepleje var en langt strengere straffeanstalt. Undertiden hørte hun en avis blive læst op og fik at vide, hvordan det statistiske bureau adderede de enere, der i den foregående uge var døde af mangel og kulde og ondt vejr, for hvilke denne optegnende engel syntes at have en bestemt plads i sin sum, som om de var dens halvpence. Alle sådanne ting kunne hun høre blive drøftet, og fra alle sådanne ting flygtede hun bort på den vilde fortvivlelses vinger.

Dette må ikke opfattes som en billedlig talemåde, for hvor træt og mødig gamle Betty Higden end var, sprang hun op og lod sig drive bort af sin vækkede afsky for at falde i barmhjertighedens hænder. Det er en mærkelig, kristelig forbedring at have gjort en forfølgende furie af den gode samaritan, men sådan var det i dette tilfælde, og det er et forbillede på mange, mange.

To hændelser forenede sig for at forstærke den gamle, urimelige afsky – som vi på et foregående sted har indrømmet er urimelig, eftersom folket altid er urimeligt og sætter en ære i at frembringe røg uden ild.

Mens hun en dag sad på et torv på en bænk uden for en gæstgivergård, kom den døsigthed, mod hvilken hun kæmpede, så tungt over hende, at omgivelserne svandt bort for hendes

øjne. Da de vendte tilbage, så hun sig liggende på jorden med hovedet understøttet af nogle godmodige torvekoner og omgivet af en lille hob mennesker.

"Er det nu bedre med Dem, morlille?" spurgte en af konerne, "tror De, at det er forbi?"

"Har jeg da været syg?" spurgte gamle Betty.

"De fik ligesom et krampeslag. Ikke fordi De har haft trækninger, men De har været stiv og sanseløs."

"Ah!" sagde Betty, idet hun genvandt sin hukommelse, "det er døsigheden. Ja, den kommer somme tider over mig."

Var den nu gået over? spurgte konen hende.

"Ja, nu er den gået over, og jeg vil blive stærkere, end jeg var. Mange tak, gode venner, når I bliver lige så gamle som jeg, gid da andre må gøre lige så meget for jer."

De hjalp hende op, men hun kunne endnu ikke stå på benene, og de understøttede hende, indtil hun atter kom til at sidde på bænken.

"Jeg er lidt forstumlet i hovedet, og mine ben er lidt tunge, men de kommer sig snart. Der er nu ikke noget i vejen med mig."

"Spørg hende," sagde nogle bønder, som stod tæt ved og for nylig var kommet ud fra deres torvedagsmåltid, "hvem der hører hende til."

"Er der nogen, som hører Dem til?" spurgte den kone, der havde talt til hende.

"Ja, vel er der det. Jeg hørte nok herrerne spørge om det, men kunne ikke svare rask nok. Der er mange, som hører mig til. Vær kun ikke bange for mig."

"Men er der nogen af dem her i nærheden?" spurgte mandfolkestemmerne, og fruentimmerne stemte i med.

"Mere end nær nok," sagde Betty og mandede sig op, "vær ikke bange for mig, godtfolk."

"Men De er ikke skikket til at gå. Hvor vil De hen?" lød det næste medlidende kor, hun hørte.

"Jeg vil til London, når jeg har solgt, hvad jeg har," sagde Betty og rejste sig med møje, "i London har jeg rigtig gode venner. Jeg trænger ikke til noget, og der vil intet ondt vederfares mig. Mange tak. Vær kun ikke bange for mig."

En velmenende tilstedeværende sagde, at man "ikke burde lade hende gå."

"Bryd Dem for Guds skyld ikke om mig," udbrød gamle Betty, idet hendes frygt påtrængte sig hende, "nu er jeg ganske rask og må af sted lige på minuttet."

Med disse ord tog hun sin kurv og var allerede i færd med at vakle bort fra dem, da den samme mand standsede hende ved at lægge sin hånd på hendes ærme og opfordrede hende til at følge med og tale med fattiglægen, men idet den stakkels, skælvende gamle opbød hele sin standhaftighed, rev hun sig næsten forbitret løs fra ham og tog flugten. Hun følte sig ikke tryk, før hun havde lagt en halv mils vej mellem sig og torvet og var krøbet ind i et krat, ligesom et jaget dyr, for at skjule sig og trække vejret. Først da vovede hun for første gang at huske på, at hun havde set sig tilbage, før hun drejede ud af byen, og da set skiltet "Den Hvide Løve" hænge over gaden og de flagrende markedstelte og den gamle, grå kirke og den lille hob, der havde stirret efter hende uden dog at søge at forfølge hende.

Den anden forskrækkelse var denne: Hun havde atter været syg, men i nogle dage været bedre og vandrede ad den del af vejen, som stødte til floden og i fugtigt vejr så ofte oversvømmedes af den, at der var rejst nogle høje, hvide stænger for at vise, hvor den gik. En pram bugseredes hen imod hende, og hun satte sig på flodbredden for at hvile sig og se på den. Idet bugsertovet slappedes ved en drejning af floden og sank ned i vandet, blev hun grebet af en sådan tankeforvirring, at hun troede at se sine døde børns og børnebørns skikkelser være i prammen og i højtidelig takt slå ud med hænderne efter hende. Da tovet derpå kom op igen og strammedes, dryppende af diamanter, syntes det at dirre ud i to jævnsidesløbende tove og slå til hende med et klask, skønt det var lang fra hende. Da hun atter så ud for sig, var der hverken pram, flod eller dagslys, men en mand, hun aldrig før havde set, holdt et lys tæt til hendes ansigt.

"Nå, mutter," sagde han, "hvor kommer De fra og hvor skal De hen?"

Den stakkels sjæl gjorde i sin forvirring det kontrapørgsmål, hvor hun var.

"Jeg er viceslusevogter, og dette er slusehuset. Sluse- eller vicesluse kommer ud på et, så længe den anden mand er på hospitalet. Hvilket sogn hører De til?"

"Sogn!"

Øjeblikkelig fo'r hun op fra sin plads, famlede vildt efter sin kurv og stirrede forfærdet på ham.

"Det spørgsmål vil man stille Dem nede i byen. Man vil tage imod Dem som midlertidig og straks sende Dem til Deres

hjemstavn. De er ikke i en sådan tilstand, at De kan komme på et fremmed sogn undtagen som midlertidig."

"Det var igen døsiggheden!" mumlede Betty Higden, idet hun førte hånden til hovedet.

"Ja, det er der ingen tvivl om. Jeg ville have tænkt, at døsigghed var et mildt ord, hvis det var blevet nævnt, da De bragtes hertil. Har De venner, mutter?"

"Ja, de bedste venner under solen."

"Så vil jeg råde Dem til at ty til dem, hvis De tror, at de kan gøre noget for Dem. Har De penge?"

"Kun en lille klat."

"Ønsker De at beholde dem?"

"Ja naturligvis."

"For ser De," sagde manden, idet han trak på skuldrene med hænderne i lommen og rystede på hovedet på en skummel, ildevarslende måde, "øvrigheden dernede i byen tager dem fra Dem, hvis De går derned. Det kan De bande på."

"Så vil jeg ikke gå derned."

"Den vil lade Dem betale for Deres understøttelse som midlertidig og Deres hjemsendelse til Deres sogn, for så vidt Deres penge strækker til."

"Mange tak for Deres advarsel, og fordi De gav mig husly, og nu far vel."

"Bliv lidt. Hvorfor ryster De sådan over hele kroppen og har så travlt for at komme bort, mutter?"

"Å, hele mit liv har jeg stridt så hårdt for ikke at komme på sognet og er flygtet for det, og nu vil jeg så gerne dø i fred for det!"

"Jeg ved ikke," sagde manden sindigt, "om jeg bør lade Dem gå. Jeg er en ærlig mand, der tjener mit brød i mit ansigts sved, og jeg kunne komme i forlegenhed ved at lade Dem gå. Jeg har før været i forlegenhed og ved, hvad det vil sige, og det gør mig forsigtig. De kunne igen blive overfaldet af Deres døsigthed en halv fjerdingvej herfra, og så ville man spørge: Hvorfor lod denne ærlige slusemand hende gå, i stedet for at overgive hende til sognet? Det burde en mand med hans rygte have gjort, ville man indvende. Han burde have overgivet hende til sognet. Det kunne man have ventet af en mand med hans fortjenester."

Mens han stod ved døren, brast den stakkels, forpinte, opslidte gamle kone i gråd og slog hænderne sammen, som om hun bønfuldt ham i den dybeste smerte.

"Jeg har jo sagt Dem, at jeg har de bedste venner under solen. Af dette brev kan De se, at jeg har sagt sandhed, og de vil vise sig taknemmelige for min skyld."

Manden åbnede brevet med et alvorligt ansigt, som ingen forandring undergik, mens han stirrede på det. Men det ville måske have gjort det, hvis han havde kunnet læse brevet.

"Hvor mange småpenge, mutter," sagde han med en åndsfraværende mine efter at have tænkt sig lidt om, "kalder De en lille klat?"

Gamle Betty tømte hastigt sin lomme og lagde en shilling, to sixpencer og nogle pence på bordet.

"Hvis jeg lod Dem gå, ville det så være Deres eget frivillige ønske at lade dette blive liggende der?"

"Tag det, gode ven, tag det, og De skal have tak til. Det er Dem vel undt."

"Jeg er en mand," sagde manden, idet han gav hende brevet tilbage og stak småpengene en for en i lommen, "der tjener sit brød i sit ansigts sved." Her strøg han med ærmet over sin pande, som om denne særlige del af hans tarvelige indtægt var udbytte af strengt arbejde og ærlig flid, "og jeg vil ikke stå Dem i vejen. Gå, hvorhen De vil."

Så såre han havde givet hende denne tilladelse, var hun ude af slusehuset og vaklede atter hen ad vejen. Men hun var bange for at gå tilbage og bange for at gå fremad. Foran sig så hun det, hun frygtede for, i skæret på himlen af lysene i den lille by, og bag hende lurede det i hver eneste brosten i den købstad, hun var flygtet bort fra. Drevet af en forvirret rædsel slog hun derfor ind på sidevejene, hvor hun for vild. Den aften søgte hun tilflugt for samaritanen i hans sidste skikkelse under en landmands høstak, og var samaritanen i den trøstesløse nat "gået forbi på den anden side," ville hun inderligt have takket sin Gud og skaber, fordi hun var sluppet fri for ham.

Morgenen fandt hende atter på benene, men det gik stærkt ned ad bakke med hendes tankers klarhed, skønt ikke med hendes viljes fasthed. Hun mærkede, at hendes kræfter var nær ved at forlade hende, og at hendes livs kamp snart var forbi, men kunne hverken tænke den tanke ud, hvordan hun skulle komme tilbage til sine venner, eller engang danne sig denne forestilling. Den overvældende skræk og den stolte, hårdnakkede beslutning, den avlede hos hende om at dø med ære, var de to eneste klare indtryk, der var tilbage i hendes omtågede ånd. Kun opretholdt af en følelse af, at hun måtte sejre i sin livsvarige kamp, fortsatte hun at gå.

Den tid var kommet, da hun ikke mere følte trang til dette usle livs fornødenheder. Hun kunne ikke have sunket mad, om der så var blevet dækket bord for hende på den nærmeste mark. Vejret var koldt og fugtigt, men hun vidste næppe af det. Hun sneg sig af sted, stakkels sjæl, som en forbryder, der er bange for at blive grebet, og mærkede ikke til stort andet end skrækken for at falde om, mens det endnu var lyst, og blive fundet levende. Hun nærede ingen frygt for, at hun ville opleve en nat til.

Pengene til hendes begravelse lå endnu urørte, indsyet i forstykket af hendes kjoleliv. Kunne hun slide sig gennem dagen og derpå lægge sig til at dø i mørkets skjul, ville hun dø uafhængig. Hvis hun blev fanget tidligere, ville pengene blive taget fra hende som et fattiglem, der ingen ret havde til dem, og hun ville blive bragt til det forhadte fattighus. Opnåede hun sit øjemed, ville brevet blive fundet på hendes bryst sammen med pengene, og når de fine folk fik det tilbage, ville de sige: "Hun satte pris på det, gjorde gamle Betty Higden. Hun var tro mod det. Så længe hun levede, ville hun ikke lade det vanære ved at falde i hænderne på dem, hun afskyede." Højst ulogisk! Urimeligt og tåbeligt var dette af hende, men de, der vandrer i dødens skyggedal, er tilbøjelige til at blive tankeløse, og udslidte gamle mennesker af ringe stand tænker lige så dårligt, som de lever, og ville uden tvivl se mere filosofisk på vor fattiglovgivning, hvis de havde en indtægt af ti tusinde om året.

Idet hun holdt sig på sideveje og skyede ethvert menneske, der nærmede sig, skjulte den trodsige, gamle kone sig altså og vandrede fremad hele den mødige dag igennem, men så forskellig var hun fra lyssky landstrygere i almindelighed, at der

af og til, efterhånden som dagen led, kom en klar ild i hendes øjne og en hurtigere banken i hendes matte hjerte, som om hun jublende sagde: "Herren vil hjælpe mig igennem!"

Af hvilke usynlige hænder hun blev vejledt på denne flugt fra samaritanen, hvordan hun syntes at høre stemmer fra graven. hvordan hun indbildte sig atter at have det døde barn på sine arme og utallige gange rettede på sit sjal for at holde det varmt, hvordan træerne viste sig for hende i en uendelig mangfoldighed af former, som tårne, tage og spir, hvor mange rasende ryttere der red forbi og råbte: "Der går hun! Holdt! Holdt, Betty Higden!", og smeltede bort, når de kom nærmere, – alt dette skal ikke skildres her. Den harmløse gamle stakkel vandrede videre og krøb i skjul, krøb i skjul og vandrede videre, som om hun var en morderske, og hele landet var på jagt efter hende. Sådan fik hun ende på dagen, og det blev nat.

"Moser eller sådan noget," havde hun undertiden mumlet ved sig selv under dagens pilgrimsfærd, når hun havde løftet hovedet i vejret og lagt mærke til de virkelige genstande, der omgav hende, men nu viste en stor bygning, fuld af oplyste vinduer, sig i mørket. Der steg røg op af en høj skorsten bag ved den, og ved siden af den hørtes lyden af et vandhjul. Mellem hende og bygningen lå et stykke vand, hvori de oplyste vinduer afspejlede sig, og på dets nærmeste rand var der en lille skov. "Jeg takker ydmygt Gud i det høje," sagde Betty Higden og rakte sine runkle hænder i vejret, "for, at jeg nu er kommet til min rejses ende!"

Mellem træerne krøb hun hen til en stamme, hvorfra hun på den anden side af nogle mellemliggende træer og grene kunne se de oplyste vinduer og deres afspejling i vandet. Her satte hun

sin lille, ordentlige kurv ved siden af sig og sank til jorden med ryggen mod stammen. Den mindede hende om korsets fod, og hun overgav sig til ham, der døde på det. Hendes kræfter havde holdt længe nok ud, til at hun havde kunnet gemme brevet således på sit bryst, at det kunne ses, at hun havde et papir liggende der. Dertil havde de holdt ud, og da det var gjort, forlod de hende.

"Her er jeg tryk," var hendes sidste, omtågede tanke, "når jeg bliver fundet død ved korsets fod, vil det være af nogle af mine lige, af nogle af de arbejdsfolk, der arbejder mellem lysene derhenne. Jeg kan ikke mere se de oplyste vinduer, men de er der. Jeg er taknemmelig for alt."

Mørket er borte, og et ansigt bukker sig ned.

"Det kan da aldrig være den smukke dame?"

"Jeg forstår ikke, hvad De siger. Lad mig igen væde Deres læber med lidt cognac. Jeg gik bort for at hente det. Synes De, at jeg blev længe borte?"

Det er ligesom en kvindes ansigt, overskygget af en masse fyldige, sorte hår. Det er en ung og smuk kvindes alvorlige ansigt, men alt er forbi med mig på jorden, og det må være en engel.

"Har jeg længe været død?"

"Jeg forstår ikke, hvad De siger. Lad mig igen væde Deres læber. Jeg skyndte mig, alt hvad jeg kunne, men tog ingen med tilbage, for at De ikke skulle dø af skræk for fremmede."

"Er jeg da ikke død?"

"Deres stemme er så svag og brudt, at jeg ikke kan høre Dem. Kan De høre, hvad jeg siger?"

"Ja."

"Mens jeg nylig gik fra mit arbejde langs med stien her udenfor – jeg havde i nat været oppe med nattearbejderne – hørte jeg nogen stønne og fandt Dem liggende her."

"Hvilket arbejde, kære barn?"

"Sagde De, hvilket arbejde? I papirmøllen."

"Hvor er den?"

"Deres ansigt er vendt op mod himmelen, og De kan ikke se den, men den er tæt herved. Kan De se mit ansigt mellem Dem og himmelen?"

"Ja."

"Må jeg løfte Dem op?"

"Ikke endnu."

"Ikke engang løfte Deres hoved i vejret, for at jeg kan få det op på min arm? Jeg skal gøre det ganske lempeligt, og De vil næppe mærke det."

"Ikke endnu. Papir. Brev."

"Papiret inde på Deres bryst?"

"Gud velsigne Dem!"

"Skal jeg åbne det for at læse det?"

"Gud velsigne Dem!"

Hun læser det med forundring og ser med et nyt udtryk og forøget deltagelse ned på det ubevægelige ansigt, ved siden af hvilket hun knæler.

"Jeg kender disse navne og har tit hørt dem nævne."

"Vil De sende dem det, kære barn?"

"Jeg kan ikke forstå Dem. Lad mig igen væde Deres læber og Deres pande. Så! Å, stakkel, stakkel!" Disse ord ledsagedes af hendes hurtigt rindende tårer. "Hvad var det, De bad mig om? Vent, til jeg har lagt mit øre tæt til Deres mund."

"Vil De sende dem det, kære barn?"

"Om jeg vil sende det til dem, der har skrevet det? Er det det, De ønsker? Ja vist."

"De vil ikke give det til nogen anden end til dem?"

"Nej."

"Så sandt også De med tiden vil blive gammel og selv engang skal til at dø, vil De ikke give det til andre end dem?"

"Nej, det lover jeg højt og helligt."

"Aldrig til sognet!" siger Betty med en krampetrækning.

"Nej, aldrig."

"Eller lade sognet røre ved mig eller så meget som se på mig?" siger hun med en ny krampetrækning.

"Nej, De kan tro mig."

Et udtryk af taknemmelighed og triumf opklarer det udtærede, gamle ansigt. Øjnene, der har været mørkt fæstede på himmelen, vender sig med et talende udtryk mod den medlidende skikkelse, fra hvilken tårerne rinde, og et smil svæver på de gamle læber, idet de spørger

"Hvad er Deres navn, kære barn?"

"Mit navn er Lizzie Hexam."

"Jeg må være slemt vanheldet. Er De bange for at kysse mig?"

Svaret er hendes læbers varme tryk på den kolde, men smilende mund.

"Gud velsigne Dem! Løft mig nu op, kære barn."

Ganske sagte løftede Lizzie Hexam det vejrslagne, grå hoved op – og løftede hende helt op til himmelen.

9. En vis person bliver genstand for en spådom

"Vi takker dig af hjertet, fordi du har været så nådig at udfri denne vor søster af denne syndige verdens trængsel." Sådan læste Hans Velærværdighed Frank Milvey med rørt stemme, for hans hjerte lod ham ane, at alt ikke ganske var, som det skulle være, mellem os og vor søster – vor søster efter loven – fattigloven – og at vi stundom læser disse ord på en skrækkelig måde over vor søster og vor broder.

Sloppy, som den hæderlige afdøde aldrig havde vendt ryggen, før hun var løbet bort fra ham, fordi hun havde vidst, at han ellers ikke ville have forladt hende, Sloppy kunne endnu ikke i sin samvittighed finde den hjertelige tak, som krævedes af den. Det var egenkærligt af Sloppy, og dog undskyldeligt, tør man måske ydmygt håbe, eftersom vor søster havde været mere end en moder for ham.

Ordene læstes over Betty Higden i et hjørne af en kirkegård nede ved floden, en kirkegård, der var så fattig, at der ikke fandtes andet end græstuer på den og ikke en eneste ligsten. Mens præsten læste, stod hans lille kone, John Rokesmith og Bella Wilfer tæt ved ham. Disse, og først og fremmest Sloppy, var de sørgende ved denne simple grav. Ikke en penny var der blevet lagt til de penge, der havde været indsyet i hendes kjole. Hvad hendes ærlige sind så længe havde påtænkt, var blevet fuldbyrdet.

"Jeg har sat mig det i hovedet," sagde Sloppy og lagde det utrøstelig op mod kirkedøren, da alt var forbi, "at jeg kunne

have rullet lidt flittigere for hende, og det skærer mig nu i hjertet at tænke på det."

For at trøste ham, forklarede Frank Milvey ham nu, at selv de bedste af os var mere eller mindre forsømmelige med at trække på vore forskellige ruller – ja nogle af os var endog overmåde forsømmelige med det – og at vi alle var slappe, upålidelige, svage og ustadige.

"Men det var hun ikke," sagde Sloppy, der på sin afdøde velgørerindes vegne tog denne gejstlige trøst temmelig ilde op, "hun gjorde trofast alt, hvad hun skulle. Hun var trofast mod mig, hun var trofast mod plejebørnene, hun var trofast mod sig selv, hun var trofast mod alt. Å mrs. Higden, mrs. Higden! De var en kvinde og en moder og en rullekone, som der ikke findes mage til imellem en million millioner!"

Med disse hjertelige ord tog Sloppy sit modfaldne hoved bort fra kirkedøren og bar det atter hen til graven i hjørnet, hvor han lagde det ned og græd alene for sig selv. "Det er ingen fattig grav," sagde Frank Milvey og strøg sig over øjnene med sin hånd, "når denne simple skikkelse hviler på den. Den er rigere, tror jeg, end de fleste billedstøtter i Westminster abbediet ville kunne gøre den."

De forstyrrede ham ikke og gik ud ad kirkegårdslågen, hvor papirmøllens vandhjul kunne høres og syntes at udøve en mildnende indflydelse på det klare vinterlandskab. De var først kommet for kort siden, og Lizzie Hexam meddelte dem nu det lidt, hun kunne føje til det brev, hvori hun havde sendt Rokesmiths brev og bedt dem om at lade hende vide, hvad hun skulle gøre. Det gik kun ud på, at hun havde hørt en stønnen, og hvad der derpå var sket, og at hun havde fået tilladelse til, at

liget måtte blive sat ind i det luftige, tomme pakrum i fabrikken, hvorfra de nylig havde fulgt det til kirkegården, og at den afdødes sidste bøn var blevet samvittighedsfuldt opfyldt.

"Selv kunne jeg ikke have udrettet det alt sammen, eller kun det meste af det," sagde Lizzie. "Ikke fordi det skortede mig på vilje, men jeg ville ikke have haft kræfter til det uden vor bestyrer."

"Det er dog vel aldrig den jøde, der modtog os?" sagde mrs. Milvey.

"Hvorfor ikke det?" spurgte hendes mand i parentes.

"Herren er unægtelig jøde," sagde Lizzie, "og fru, hans kone, jødinde, og jeg blev i sin tid anbefalet til dem af en jøde, men jeg tror ikke, at der kan findes kærligere mennesker her i verden."

"Men sæt, at de prøver på at omvende Dem?" sagde mrs. Milvey, der som præstekone begyndte at komme i harnisk på sin egen godmodige måde.

"Hvad mener De, frue?" spurgte Lizzie.

"At overtale Dem til at skifte religion."

Lizzie rystede smilende på hovedet: "De har aldrig spurgt mig om, til hvilken religion jeg bekender mig, men de spurgte mig om min historie, og den fortalte jeg dem, og derpå opfordrede de mig til at være flittig og tro, og det lovede jeg dem. De opfylder redbon deres pligt mod os alle, som arbejder her, og vi stræber at opfylde vore pligter mod dem. Ja, de gør meget mere, end hvad de egentlig skylder os, idet de på mange måder er mageløst omhyggelige for os."

"Det er let at mærke, at de står i Deres yndest, barn," sagde lille mrs. Milvey, ikke rigtig tilfreds.

"Det ville være meget utaknemmeligt af mig at nægte det," svarede Lizzie, "da jeg allerede er blevet forfremmet til en tillidspost her. Men derfor følger de lige godt deres religion og lader os andre følge vor. De taler aldrig om deres til os og heller ikke om vor, og selv om jeg var den ringeste i fabrikken, ville det ingen forskel gøre. De spurgte mig ikke om, til hvilken religion den stakkel havde bekendt sig."

"Jeg ville ønske," sagde mrs. Milvey afsides til sin mand, "at du ville snakke lidt med hende."

"Det tror jeg dog, jeg hellere vil overlade til en anden," sagde Frank afsides til sin gode lille hustru, "omstændighederne er næppe gunstige. Der går så mange omkring og snakker, og hun støder nok på en af dem."

Imidlertid havde både Bella og sekretæren meget opmærksomt iagttaget Lizzie Hexam. Da det var første gang, at John Harmon stod ansigt til ansigt med sin formentlige morders datter, var det ganske naturligt, at han havde sine hemmelige grunde til omhyggeligt at undersøge hendes åsyn og væsen. Bella vidste, at Lizzies fader falskelig havde fået skyld for den forbrydelse, der havde haft en så stor indflydelse på hendes egen livsstilling og skæbne, og skønt hendes nysgerrighed ikke havde noget hemmeligt udspring sådan som sekretærens, var den dog lige så naturlig. Begge havde ventet at skulle se noget fra den virkelige Lizzie Hexam helt forskelligt, og sådan gik det til, at hun, uden at vide det, blev midlet til at bringe dem sammen.

Da de var gået med hende hen til det lille hus i den venlige landsby ved papirmøllen, hvor Lizzie boede hos et par aldrende fabriksarbejdere, og da mrs. Milvey og Bella havde været ovenpå

og set hendes værelse og var kommet ned igen, ringede fabriksklokken. Lizzie blev således kaldt bort for nogen tid, så at sekretæren og Bella stod noget forlegne i den smalle gade, idet mrs. Milvey var optaget af at iagttage landsbybørnene og undersøge, om de stod i fare for at blive Israels børn, mens hendes mand, når sandt skal siges, var optaget af at slippe fri for denne gren af sin gejstlige virksomhed og listede sig bort i al hemmelighed.

Omsider sagde Bella:

"Gjorde vi ikke bedst i at tale om det hverv, vi har påtaget os, mr. Rokesmith?"

"Jo, gerne," svarede sekretæren.

"Vi har," stammede Bella, "sagtens begge et hverv, da vi vist ellers ikke ville have været her, nogen af os?"

"Det tænker jeg også."

"Da jeg foreslog at tage med mr. og mrs. Milvey, bad mrs. Boffin mig gøre det, for at jeg kunne aflægge min lille rapport – den har intet værd, undtagen for så vidt som den er en kvindes, hvilket rigtignok for Dem ville være en ny grund til at finde den uden værd – om Lizzie Hexam."

"Boffin pålagde mig at tage hertil i det samme øjemed."

Mens de talte, var de fra den lille gade kommet ud i skovlandskabet ved floden.

"Synes De godt om hende, mr. Rokesmith?" fortsatte Bella, vel vidende, at hun gjorde alle tilnærmelserne.

"Ja overmåde godt."

"Hvor det glæder mig! Der er noget så rent i hendes skønhed, er der ikke?"

"Hendes ydre er meget iøjnefaldende."

"Der hviler en skygge af sørgmodighed over hende, som er helt rørende. I det mindste finder jeg – jeg udtaler ikke min egen ringe dom, ved De nok, mr. Rokesmith," sagde Bella, idet hun undskyldte og forklarede sig på en klædelig, undselig måde, "jeg rådfører mig med Dem."

"Jeg lagde mærke til denne sørgmodighed, men jeg vil håbe," sagde sekretæren sagte, "at den ikke er en følge af den falske beskyldning, der jo er blevet tilbagekaldt."

Da de var gået et lille stykke endnu uden at have talt, sagde Bella, der havde skottet et par gange til sekretæren, pludselig:

"Å, mr. Rokesmith, vær ikke streng, vær ikke hård imod mig! Vær højmodig! Jeg ville så gerne tale åbent med Dem."

Sekretæren oplivedes lige så pludseligt og svarede: "Jeg tænkte på ære kun på Dem og tvang mig til at vise mig kold, for at De ikke skulle misforstå en større naturlighed hos mig. Så! Nu er detovre."

"Tak," sagde Bella og rakte ham sin lille hånd, "tilgiv mig."

"Nej! Tilgiv *mig*!" For der var tårer i hendes øjne, og de var i hans tanker smukkere end alt andet i verden, skønt de gik ham meget nær til hjertet.

Da de var gået lidt længere, sagde sekretæren, som den skygge, der havde hvilet så længe over ham, nu ganske havde forladt:

"De var i færd med at tale til mig om Lizzie Hexam, og jeg ville have talt til Dem om hende, hvis jeg kunne have begyndt."

"Hvad har De da at sige nu, da De kan begynde?" spurgte Bella, som om hun fremhævede ordet ved at understrege det med et af sine smilehuller.

"De husker naturligvis, at hun i sit korte brev til mrs. Boffin stillede det vilkår, at såvel hendes navn som hendes opholdssted blev en dyb hemmelighed mellem os."

Bella nikkede.

"Jeg må komme efter, hvorfor hun har stillet dette vilkår. Mr. Boffin har pålagt mig at skaffe mig kundskab om dette, og jeg er selv meget nysgerrig efter at få at vide, om den tilbagekaldte beskyldning endnu har efterladt nogen plet på hende. Om den, mener jeg, bringer hende i en skæv stilling til nogen eller vel endog til hende selv."

"Ja, det er både klogt og hensynsfuldt."

"De har måske ikke lagt mærke til, miss Wilfer, at hun nærer den samme interesse for Dem, som De for hende. Ganske som De føler Dem tiltrukket af hendes skøn – af hendes ydre og væsen, føler hun sig tiltrukket af Deres."

"Det har jeg virkelig *ikke* lagt mærke til," svarede Bella, idet hun igen understregede med smilehullerne, "og jeg ville have tiltroet hende –"

Med et smil rakte sekretæren hånden i vejret og udtrykte derved så tydeligt "ikke en bedre smag", at Bella rødmede over det lille koketteri, hvori hun var blevet afbrudt.

"Hvis De derfor," tog sekretæren atter til orde, "vil tale under fire øjne med hende her, før vi tager herfra, er jeg vis på, at der ville opstå en naturlig og utvungen fortrolighed imellem Dem. De vil naturligvis ikke blive opfordret til at svige den og ville naturligvis ikke gøre det, selv om De blev det, men har De intet imod at henvende dette spørgsmål til hende – på vore vegne at lære at kende hendes stemning i denne ene sag, kan De gøre det med langt større lethed end jeg eller nogen anden. Sagen er mr.

Boffin magtpåliggende, og mig," tilføjede sekretæren efter et kort ophold, "er den af en særlig grund yderst magtpåliggende."

"Det vil være mig kært at være til nogen, om end nok så ringe nytte, for efter de alvorlige optrin i dag føler jeg, at jeg er unyttig nok her i verden."

"Det må De ikke sige," indvendte sekretæren.

"Da mener jeg det dog."

"Ingen er unyttig her i verden," svarede sekretæren, "som letter dens byrder for en anden."

"Ja, men jeg forsikrer Dem, mr. Rokesmith, det gør jeg *ikke*," sagde Bella halvt grædende.

"Ikke for Deres fader?"

"Den kære, kærlige, selvforglemmende, nøjsomme fader? Å jo, i det mindste tror han det."

"Det er nok, når han kun tror det. Men undskyld afbrydelsen. Jeg kan ikke lide at høre Dem nedsætte Dem selv."

"Da nedsætter De dog engang mig," tænkte Bella surmulende, "og jeg håber, at De kan lade Dem nøje med de følger, De bragte over Deres hoved!" Imidlertid sagde hun intet i den retning, ja sagde endog noget i en helt anden.

"Det synes at være så længe siden, at vi talte utvungent med hinanden, mr. Rokesmith, at jeg er i forlegenhed med at nærme mig et andet emne – mr. Boffin. De ved, at jeg er ham meget taknemmelig, ikke sandt? De ved, at jeg føler oprigtig agtelse for ham og er knyttet til ham med hans egen ædelmodigheds stærke bånd, ikke sandt?"

"Ja ganske vist, ligesom også, at De er hans kæreste omgang."

"Det er det, som gør det så vanskeligt at tale om ham. Men opfører han sig godt imod Dem?"

"De ser, hvordan han er imod mig," svarede sekretæren med en tålmodig og dog stolt mine.

"Ja, og jeg ser det med smerte."

Sekretæren sendte hende et så strålende øjekast, at hvis han havde takket hende hundrede gange, kunne han ikke have sagt så meget, som dette øjekast udtalte.

"Jeg har set det med smerte," gentog Bella, "og det gør mig ofte ulykkelig. Ulykkelig, fordi jeg ikke kan finde mig i at mistænkes for at billige det eller at have nogen indirekte del deri. Ulykkelig, fordi jeg ikke kan finde mig i at måtte tilstå for mig selv, at lykken er nær ved at ødelægge mr. Boffin."

"Miss Wilfer," sagde sekretæren med et strålende ansigt, "kunne De vide, med hvilken glæde jeg gør den opdagelse, at lykken ikke ødelægger Dem, ville De også vide, at det mere end opvejer al den ringeagt, der vises mig af andre."

"Å, tal ikke om *mig*," sagde Bella og gav sig et utålmodigt lille smæk med sin handske, "De kender mig ikke så godt som –"

"Som De kender Dem selv," tilføjede sekretæren, da han mærkede, at hun standsede, "kender De Dem da selv?"

"Jeg kender mere end nok til mig selv," sagde Bella med et fortryllende udtryk af at være tilbøjelig til at opgive sig selv som en umulighed, "og jeg bliver ikke bedre ved nærmere bekendtskab, men mr. Boffin ..."

"At mr. Boffins adfærd imod mig eller hensynsfuldhed over for mig ikke er, hvad de plejede at være, må indrømmes. Det er alt for tydeligt til at kunne nægtes."

"Har De lyst til at nægte det, mr. Rokesmith?" spurgte Bella forundret.

"Burde jeg ikke gøre det med glæde, hvis jeg kunne, om det også kun var for min egen skyld?"

"Det må sætte Dem på en hård prøve, og – vil De være så venlig ikke at tage mig ilde op, hvad jeg nu vil tilføje?"

"Det lover jeg Dem, af ganske hjerte."

"- og undertiden må det, skulle jeg tro," sagde Bella tøvende, "nedsætte Dem lidt i Deres egen agtelse?"

Med en stadfæstende bøjning med hovedet, men uden at se ud, som om det gjorde det, svarede sekretæren:

"Jeg har meget stærke grunde til at finde mig i de ulemper, der er forbundet med min stilling i det hus, vi begge bor i. Vær overbevist om, at de ikke alle er egennyttige, skønt jeg ved en række sælsomme hændelser er blevet trængt bort fra min plads i livet. Egner det, De ser med en så venlig og velvillig deltagelse, sig end til at ægge min stolthed, findes der dog andre hensyn, som opfordrer mig til at holde tålmodigt ud, og disse er de stærkeste."

"Jeg tror at have lagt mærke til, mr. Rokesmith," sagde Bella og så nysgerrigt på ham, som om hun ikke ret kunne blive klog på ham, "at De lægger bånd på Dem selv og tvinger Dem selv til at spille en passiv rolle."

"Det har De ret i. Jeg lægger bånd på mig selv og tvinger mig til at spille en rolle, og det er ikke af fejhed, jeg bøjer mig, men jeg har en bestemt hensigt med det."

"Og en god, vil jeg håbe," sagde Bella.

"Og en god, vil jeg håbe," svarede han og så vist på hende.

"Undertiden har jeg troet," sagde Bella med bortvendte øjne, "at Deres store agtelse for mrs. Boffin er et meget stærkt motiv for Dem."

"Det har De atter ret i. Det er den. For hende ville jeg gøre og tåle alt. Der gives ingen ord, som kunne udtrykke, hvor højt jeg agter denne ejegode kone."

"Ligesom jeg! Må jeg spørge Dem om en ting endnu?"

"Om hvad De vil."

"De ser naturligvis, hvor nær det går hende, når mr. Boffin viser, hvordan han er ved at forandres?"

"Jeg ser det hver dag, ligesom De ser det, og sørger over at volde hende smerte."

"At volde hende smerte?"

"Jeg er i almindelighed den uheldige årsag dertil."

"Hun siger måske til Dem, hvad hun så ofte siger til mig, at han trods alt dette er det bedste menneske i verden?"

"Jeg hører hende ofte i sin oprigtige og skønne hengivenhed for ham sige det til Dem, men tør ikke påstå, at hun nogen sinde har sagt det til mig."

Bella mødte et øjeblik hans faste blik med et alvorligt og tankefuldt lille blik, og idet hun derpå nikkede flere gange med sit smukke hoved som en smilehullet filosof af den allerbedste skole, der moraliserede over livet, drog hun et lille suk og opgav tingene i almindelighed som en umulighed, ligesom hun tidligere havde været tilbøjelig til at opgive sig selv.

Men ikke des mindre var deres vandring til stor glæde for dem. Træerne manglede løv, og floden manglede vandliljer, men himlen manglede ikke sit dejlige blå, og vandet afspejlede det, og en lun vind løb med strømmen og krusede overfladen. Endnu er måske intet om end nok så gammelt spejl blevet dannet af menneskehænder, som, hvis alle de billeder, det i sin tid har afspejlet, atter kunne fare forbi dets flade, ikke ville

afspejle et eller andet rædselsfuldt eller sørgeligt optrin, men flodens rene, store spejl syntes ligesom på ny at kunne have fremstillet alt, hvad det havde afspejlet mellem disse venlige bredder, uden at ville have bragt andet for lyset, end hvad der var fredeligt, idyllisk og blomstrende.

Sådan gik de og talte om den nylig tilkastede grav og Johnny og mange andre ting, og på tilbagevejen mødte de den livlige mrs. Milvey, der kom for at bringe dem det glædelige budskab, at der intet var at frygte for landsbybørnene, eftersom der var en kristen skole i landsbyen og ingen værre jødisk indblanding i den end dyrkningen af dens have. Så kom de tilbage til landsbyen, da Lizzie Hexam kom ud fra papirmøllen, og Bella løsrev sig for at tale med hende i hendes eget hjem.

"Jeg er bange for, at det kun er et kummerligt værelse for Dem," sagde Lizzie med et smil til velkomst, idet hun bød sin gæst ærespladsen ved kaminen.

"Ikke så kummerligt, som De tror, kære," svarede Bella, "hvis De vidste alt." For skønt man kom herop ad en underlig, bugtet og smal trappe, der syntes at være lagt ind i en ren, hvid skorsten, og skønt der var meget lavt til loftet, og gulvet meget ujævnt, og skønt værelset fik et meget svagt lys fra dets gittervindue, var det dog hyggeligere end det foragtede kammer i Bellas gamle hjem, hvor hun havde jamret over, at de skulle tage mod logerende.

Dagen gik på hæld, mens de to unge piger så på hinanden ved kaminen. Det halvt mørke værelse oplystes af ilden, og kaminristen kunne for den sags skyld gerne have været den gamle ildgryde, og skæret den gamle hulning nede ved luen.

"Det er noget ganske nyt for mig," sagde Lizzie, "at få besøg af en dame, der næsten er på min alder og så smuk som De. Det er en glæde for mig at se på Dem."

"Nu har jeg intet at begynde med," svarede Bella rødmende, "da jeg netop ville have sagt, at det var en glæde for mig at se på Dem, Lizzie. Men vi kunne måske nok begynde uden en begyndelse, hvad?"

Lizzie greb den smukke, lille hånd, som blev rakt frem med en lige så smuk, lille frimodig gestus.

"Hør nu, kære," sagde Bella, idet hun flyttede sin stol lidt nærmere og tog Lizzie under armen, som om de skulle ud at spadserere, "jeg har noget at sige Dem, men siger det vist meget kejtet, skønt jeg nødig vil det, hvis jeg kan undgå det. Det vedrører Deres brev til mrs. Boffin. Lad mig engang se. Ja vel! Det er dette."

Med denne indledning gik Bella over til Lizzies bøn om tavshed, talte hensynsfuldt om den falske beskyldning og dens tilbagekaldelse og bad hende sige, om den stod i nogen nær eller fjern forbindelse med denne bøn. "Jeg indser, kære," sagde Bella, helt forbavset over den forretningsmæssige måde, hvorpå hun gik til værks, "at det må være en pinlig sag for Dem, men jeg er også indviklet i den, for – jeg ved ikke, om De ved det eller har nogen mistanke om det – jeg er den borttestamenterede pige, som skulle have været gift med den ulykkelige mand, hvis jeg havde fundet nåde for hans øjne. På den måde blev jeg uden mit samtykke trukket med ind i sagen, ligesom også De uden Deres samtykke blev trukket med ind i den, så at der ingen stor forskel er på os to."

"Jeg tvivlede ikke om," sagde Lizzie, "at De var den miss Wilfer, hvem jeg så ofte har hørt nævne. Kan De sige mig, hvem min ukendte ven er?"

"Deres ukendte ven, kære?" sagde Bella.

"Der fik beskyldningen mod stakkels fader tilbagekaldt og sendte mig det skrevne papir."

Ham havde Bella aldrig hørt tale om og havde ingen forestilling om, hvem han var.

"Jeg ville så gerne have takket ham," sagde Lizzie, "han har gjort så meget for mig, men jeg vil håbe, at han engang vil give mig lejlighed til det. De spurgte, om det havde noget at gøre –"

"- med dét eller med beskyldningen selv," tilføjede Bella.

"Ja. Om nogen af de to ting har noget at gøre med mit ønske om at leve stille og ukendt her? Nej."

Idet Lizzie Hexam rystede på hovedet, og hendes blik søgte ilden, lå der en rolig fasthed i hendes foldede hænder, der ikke undgik Bellas klare øjne.

"Har De levet meget alene?" spurgte Bella.

"Ja. Det er ikke noget nyt for mig. Mens stakkels fader levede, var jeg tit mange timer alene både om dagen og om natten."

"De har jo en broder, efter hvad jeg har hørt?"

"Ja, jeg har en broder, men han er ikke venlig sindet imod mig. Men det er alligevel en god dreng, der har svunget sig op ved sin flid. Jeg klager ikke over ham."

Mens hun sagde disse ord og holdt øjnene fæstet på den glødende ild, fik hendes ansigt pludselig et udtryk af sorg. Bella greb dette øjeblik til at røre ved hendes hånd.

"Jeg ville ønske, Lizzie, at De ville sige mig, om De har nogen veninde på Deres egen alder."

"Jeg har levet så ensomt, at jeg aldrig har haft nogen."

"Jeg ikke heller. Ikke fordi mit liv har været så ensomt, for jeg har undertiden kunnet ønske, at det var noget ensommere. Gid De kunne blive min veninde, Lizzie. Tror De, at De kunne? Jeg har ikke mere af, hvad man kalder karakter end en kanarieflugt, men jeg ved, at jeg er pålidelig."

Den ustadige, overgivne, kærlige natur, der var letsindig, fordi den savnede et fast mål, der kunne holde den i ligevægt, og lunefuld, fordi den altid flagrede mellem småting, var ikke des mindre fængslende. For Lizzie var den så ny, så smuk og på en gang så kvindelig og så barnlig, at den fuldstændig vandt hende, og da Bella med øjenbrynene trukket i vejret, hovedet liggende spørgende på siden og en sælsom tvivl i sit eget bryst atter sagde: "Tror De, at De kunne, Lizzie?" røbede Lizzie uimodsigeligt, at hun troede, at hun kunne.

"Sig mig, kære," sagde Bella, "hvad der stikker bag, og hvorfor De lever sådan."

Lizzie begyndte straks med indledningen: "De må have mange tilbedere –" men Bella afbrød hende med et lille forbavset skrig:

"Jeg har slet ingen!"

"Ikke en?"

"Nå, måske en, men jeg ved det ikke rigtig. Jeg havde en, men hvad han nu tænker om det, kan jeg ikke sige. Jeg har måske en halv – dem idiot George Sampson regner jeg naturligvis ikke. Men bryd Dem ikke om mig. Det er om Dem, jeg ønsker at høre noget."

"Der er en mand," sagde Lizzie, "en lidenskabelig og opfarende mand, som siger, at han elsker mig, og om hvem jeg

også må tro, at han elsker mig. Han er min broders ven. Jeg gøs for ham ved mig selv, da min broder første gang førte ham hjem til mig, men den sidste gang, jeg så ham, indjog han mig mere skræk, end jeg kan sige." Dermed holdt hun inde.

"Tog De hertil for at undfly ham, Lizzie?"

"Jeg tog hertil straks efter."

"Er De bange for ham her?"

"I almindelighed er jeg ikke frygtsom af mig, men for ham er jeg bange. Jeg tør ikke se i en avis eller høre et ord om, hvad der foregår i London, af frygt for at han skal have øvet en eller anden voldsgerning."

"Så er De altså ikke bange for ham for Deres egen skyld, kære?" sagde Bella.

"Også det ville jeg være, hvis jeg stødte på ham her. Jeg ser mig altid om efter ham, når jeg går ud eller hjem om aftenen."

"Er De bange for, at han skal gøre en ulykke på sig selv?"

"Nej. Han kunne være hidsig nok til det, men det er ikke det, jeg tænker på."

"Så skulle det jo næsten synes," sagde Bella skælmisk, "som om der måtte være en tredjemand med i spillet?"

Lizzie holdt et øjeblik hænderne for ansigtet, før hun svarede: "Ordene lyder stadig i mine øren, og det slag, han slog mod en mur, da han sagde dem, står stadig for mine øjne. Jeg har gjort alt for at få mig til at tro, at det ikke var umagen værd at huske på det, men jeg kan ikke lade være at lægge vægt på det. Blodet dryppede af hans hånd, da han sagde til mig: "Så vil jeg kun håbe, at jeg ikke tager livet af ham!"

Temmelig overrasket lagde Bella sine arme omkring Lizzies liv ligesom et bælte og spurgte derpå rolig og blidt:

"Er da denne mand så skinsyg?"

"På en fin herre. Jeg ved næsten ikke, hvordan jeg skal fortælle Dem det – på en herre, der står langt over mig og min stilling, men som bragte mig budskabet om min faders død og siden har vist interesse for mig."

"Elsker han Dem?"

Lizzie rystede på hovedet.

"Beundrer han Dem?"

Lizzie holdt op med at ryste på hovedet og trykkede sin hånd mod sit levende bælte.

"Er det ved hans hjælp, at De er kommet hertil?"

"Ak nej. Af alle i verden ville jeg mindst have, at han skulle vide, at jeg er her. Eller få nys om, hvor han kunne finde mig."

"Men hvorfor dog, Lizzie?" spurgte Bella forbavset over dette udråb, men tilføjede derpå hurtigt, idet hun læste i Lizzies ansigt: "Nej, sig ikke hvorfor. Det er et tåbeligt spørgsmål af mig. Jeg fatter det."

Der opstod tavshed mellem dem. Med sænket hoved så Lizzie ned på gløderne i ilden, hvor hendes første fantasier var blevet næret, og hun første gang var flygtet for det uhyggelige liv, som hun havde revet sin broder ud af, skønt hun forudså den løn, hun ville få.

"Nu ved De alt," sagde hun og vendte sine øjne op mod Bellas, "der er intet mere. Det er grunden til, at jeg lever ukendt her ved hjælp af en god, gammel mand, der er min sande ven. I en kort del af den tid, jeg boede hjemme hos fader, oplevede jeg ting – spørg mig ikke om, hvad det var – som jeg modsatte mig og søgte at ændre. Jeg tror ikke, at jeg da kunne have udrettet mere uden at have givet slip på fader, men de ligger mig

undertiden tungt på sinde. Ved at gøre alt så godt, jeg evner, håber jeg at skulle kunne glemme dem."

"Og glem også, Lizzie," sagde Bella trøstende, "den svaghed for en person, der ikke er den værdig."

"Nej, den ønsker jeg ikke at glemme," lød det ivrige svar, "og heller ikke ønsker jeg at tro, eller tror jeg, at han ikke er den værdig. Hvad kunne jeg vinde ved den, og hvor meget ville jeg ikke tabe?"

Bellas udtryksfulde små øjenbryn gik i rette med ilden, før hun svarede:

"Tro ikke, at jeg vil trænge ind på Dem, Lizzie, men ville De ikke vinde mere fred og håb og endog frihed? Ville det ikke være bedre ikke at leve ukendt og skjult og ikke at være udelukket fra Deres naturlige og gode udsigter? Tilgiv, at jeg spørger Dem, ville det ikke være en vinding?"

"Søger et kvindehjerte, som – som nærer den svaghed, De har omtalt," svarede Lizzie, "at vinde noget?"

Dette spørgsmål stod i en så åbenbar strid med Bellas livssyn, sådan som hun havde udviklet det for sin fader, at hun ved sig selv sagde: "Så, dit lille pengegriske uhyre! Hørte du det? Skammer du dig ikke over dig selv?" og løste sine armes bælte udelukkende for at give sig et bodfærdigt puf i siden.

"Men De sagde, Lizzie," sagde Bella, idet hun vendte tilbage til sit emne efter denne tugtelse, "at De desuden ville tabe. Har De noget imod at sige mig, hvad De ville tabe?"

"Jeg ville tabe nogle af de bedste minder, opmuntringer og formål, som følger mig gennem mit daglige liv. Jeg ville tabe min tro på, at jeg, hvis jeg havde været hans lige, og han havde elsket mig, af alle kræfter ville have stræbt efter at gøre ham

bedre og lykkeligere, ligesom han ville have gjort mig bedre og lykkeligere. Jeg ville tabe næsten hele den pris, jeg sætter på den smule kundskab, jeg har, og som jeg udelukkende skylder ham, og hvis vanskeligheder jeg overvandt, for at han ikke skulle tro, at den var spildt på mig. Jeg ville miste en slags billede af ham – eller af hvad han kunne have været, hvis jeg havde været en dame, og han havde elsket mig – der altid står for mig, og over for hvilket jeg føler ikke at kunne gøre mig skyldig i noget lavt eller urigtigt. Jeg ville holde op at sætte pris på mindet om, at han ikke har gjort mig andet end godt og fremkaldt en forandring hos mig ligesom – ligesom forandringen af huden på disse hænder, der var grove, sprukne, hårde og brune, mens jeg roede på floden med fader, men er blevet bløde og bøjelige af det ny arbejde, sådan som De nu ser dem."

De rystede, men ikke af svaghed, da hun viste dem frem.

"Forstå mig ret, kære," vedblev hun, "jeg har aldrig drømt mig muligheden af, at han kunne blive andet for mig her på denne jord end den slags billede, som jeg ved, jeg ikke ville kunne bringe Dem til at forstå, hvis forståelsen ikke allerede var til stede i Deres bryst. Jeg har lige så lidt drømt mig muligheden af, at jeg kunne blive hans kone, som han nogen sinde har det – og ord kunne ikke være stærkere end dette. Jeg elsker ham så højt og inderligt, at når mit liv undertiden forekommer mig møjsommeligt, bliver jeg stolt og glad over at lide noget for hans skyld, selv om det intet kan nytte ham, og han aldrig vil få det at vide eller bryde sig om det."

Bella sad lænkebundet af den dybe, uegenkærlige lidenskab hos denne med hende jævnaldrende kvinde, der modigt åbenbarede sig i tillid til hendes sympatiske forståelse af dens

sanddruhed. Og dog havde hun aldrig følt noget, der lignede den, eller tænkt sig tilværelsen af noget sådant.

"Sent en sørgelig aften," sagde Lizzie, "faldt hans øjne for første gang på mig i mit forrige hjem nede ved floden, der var så forskelligt fra dette. Hans øjne falder måske aldrig mere på mig. Jeg ville næsten ønske, at de aldrig var faldet på mig, og håber, at de ikke oftere vil gøre det, men ikke for alt, hvad mit liv kunne skænke mig, vil jeg se dem røvet deres lys. Nu har jeg sagt Dem alt, kære, og forekommer det mig end lidt underligt at have betroet Dem det, er jeg dog glad derover. Før De kom, troede jeg ikke, at jeg nogen sinde ville lade et eneste ord af det slippe over mine læber, men De kom, og jeg fik andre tanker."

Bella kyssede hende på kinden og takkede hende for hendes tillid.

"Jeg ville kun ønske, at jeg fortjente den mere."

"Fortjente den mere?" gentog Lizzie med et vantro smil.

"Jeg mener ikke med hensyn til at gemme Deres hemmelighed, for man skulle før slide mig i stykker, før man skulle få en stavelse af den at vide – skønt der ingen synderlig fortjeneste ville være i det, da, jeg af naturen er så stridig som en gris. Hvad jeg mener, Lizzie, er, at jeg ikke er andet end en indbildsk lille tingest, og at De gør mig til skamme."

Lizzie satte det smukke, brune hår op, som var rullet ned på grund af den kraft, hvormed Bella havde rystet på hovedet, og sagde i en bebrejdende tone:

"Men kære dog!"

"Ja, det er nu meget godt, at De kalder mig kære," sagde Bella med en vrippen klynken, "og jeg glæder mig også over at blive

kaldt sådan, skønt min adkomst til det er dårlig nok. Men jeg er sådan en ækel, lille tingest."

"Men kære dog!" indvendte Lizzie igen.

"Sådan et overfladisk, koldt, verdsligsindet, indskrænket dyr!" sagde Bella med stigende eftertryk på tillægsordene.

"Tror De ikke," spurgte Lizzie med sit rolige smil, efter at håret nu var blevet sat fast, "at jeg ved det bedre?"

"Tror De virkelig, at De ved det bedre? Å, hvor det ville være mig kært, om De vidste det bedre, men jeg er meget bange for, at jeg ved det bedst!"

Lizzie lo ganske højt, da hun spurgte hende, om hun nogen sinde havde set sit eget ansigt eller hørt sin egen stemme.

"Det skulle jeg mene," svarede Bella, "da jeg ser mig tit nok i spejlet og sladrer som en skade."

"I ethvert tilfælde har jeg set Deres ansigt og hørt Deres stemme, og De har fristet mig til at fortælle Dem – sikker på, at jeg ikke tog fejl – hvad jeg troede, jeg aldrig skulle have fortalt nogen. Er det så slemt?"

"Nej, det håber jeg ikke," mumlede Bella med en mellemting mellem velbehagelig latter og et velbehageligt suk.

"Tidligere så jeg ofte billeder i ilden for at glæde min broder," sagde Lizzie spøgende. "Skal jeg fortælle Dem, hvad jeg ser dernede, hvor ilden gløder?"

De havde rejst sig og stod ved kaminen, da tiden til at skilles nu var kommet, og havde lagt armen om livet på hinanden for at tage afsked.

"Skal jeg fortælle Dem, hvad jeg ser dernede?"

"Et usselt lille b?" spurgte Bella og trak øjenbrynene i vejret.

"Et hjerte, som det vel er værd at vinde, og som er vundet med ære. Et hjerte, der, når det først er vundet, går gennem ild og vand for den, der har vundet det, og aldrig forandres og aldrig lader sig skræmme."

"Et pigehjerte?" spurgte Bella.

Lizzie nikkede, "og den skikkelse, hvortil det hører –"

"Er Deres," afbrød Bella hende.

"Nej. Klart og tydeligt Deres."

Derpå endte sammenkomsten med venlige ord på begge sider og mange påmindelser fra Bella om, at de var veninder, og løfter om, at hun snart skulle komme ned til egnen igen.

Derefter gik Lizzie atter til sit arbejde, og Bella løb over til den lille gæstgivergård for at støde til sit rejseselskab.

"De ser noget alvorlig ud, miss Wilfer," var sekretærens første ord.

"Jeg er også noget alvorlig stemt."

Hun havde ikke andet at meddele ham, end at Lizzie Hexams hemmelighed ikke stod i den fjerneste forbindelse med den grusomme beskyldning eller dennes tilbagekaldelse. Dog jo, sagde Bella, hun kunne dog omtale en ting endnu. Lizzie længtes meget efter at komme til at takke den ukendte ven, der havde sendt hende den skriftlige tilbagekaldelse. Gjorde hun? sagde sekretæren. Ja så! Bella spurgte ham, om han ingen forestilling havde om, hvem denne ukendte ven kunne være, men det havde han ingen som helst forestilling om.

De skulle nu vende tilbage med jernbanetoget, og da stationen lå i nærheden, spadserede pastoren og hans kone, Sloppy, Bella og sekretæren til fods hen til den. Kun få landlige

stier er brede nok til fem, og Bella og sekretæren gik derfor bag efter de andre.

"Vil De tro, mr. Rokesmith," sagde Bella, "at det forekommer mig at være flere år siden, jeg gik ind i Lizzie Hexams bolig?"

"Vi har haft en møjsommelig dag," svarede han, "og De var meget grebet på kirkegården. De er træt."

"Nej, træt er jeg slet ikke, men jeg har ikke rigtig udtrykt, hvad jeg mener. Jeg mener ikke, at det forekommer mig, som om der var gået en lang tid, men at det forekommer mig, at der var hændt mig meget."

"Kun godt, håber jeg."

"Det håber jeg med," sagde Bella.

"De fryser, jeg kan mærke, at De ryster. Tillad, at jeg lægger min plaid over Dem. Kan jeg kaste den over denne skulder uden at gøre Deres kjole skade? Men nu bliver den for tung og for lang. Lad mig bære denne ende over min arm, da De ingen arm har at give mig."

Men det havde hun dog. Hvordan hun, indhyllet som hun var, fik den ud, må Vorherre vide, men ud kom den – der var den – og smuttede ind under sekretærens.

"Jeg har haft en lang og underholdende samtale med Lizzie, og hun skænkede mig hele sin fortrolighed."

"Hun kunne ikke nægte Dem den," sagde sekretæren.

"Jeg fatter ikke," sagde Bella og standsede pludselig, idet hun så på ham, "hvordan De kommer til at sige mig det samme, som hun sagde mig om det!"

"Det må vel være, fordi vi ser på sagen med samme øjne."

"Hvad vil De sige med det?" spurgte Bella, idet hun atter satte sig i gang.

"At når De vil vinde hendes eller enhver andens fortrolighed, er De vis på at vinde den."

Da jernbanen i samme øjeblik listigt lukkede et grønt øje og åbnede et rødt, måtte de skynde sig hen til den, og da Bella på grund af sin indpakning havde ondt ved at skynde sig, måtte sekretæren hjælpe hende. Da hun havde sat sig lige over for ham i hjørnet af vognen, var klarheden i hendes ansigt så fortryllende at skue, at sekretæren, da hun udbrød: "Hvor stjernerne er dejlige, og aftenen herlig!" sagde: "Ja," men syntes at foretrække at se aftenen og stjernerne i hendes yndige lille ansigts lys fremfor at se ud ad vinduet.

O smukke dame, fortryllende, smukke dame! Gid jeg var den lovlige eksekutor af Johnnys testamente! Gid jeg havde ret til at udbetale Dem Deres legat og tage mod Deres kvittering! Noget sådant blandede sig sikkert i togets piben, når det susede forbi stationerne, der listigt lukkede deres grønne øjne og åbnede Deres røde, mens de belavede sig til at lade den smukke dame køre forbi.

10. Spejdere ude

"Jeg kan altså ikke overtale Dem, miss Wren til at pynte en dukke til mig?" sagde Eugene Wrayburn.

"Nej," svarede miss Wren knibsk, "vil De have Dem en, må De købe den i udsalget."

"Og min fortryllende, unge guddatter," sagde Wrayburn klagende, "nede i Hertfordshire – " ("Humbugshire, mener De vist," afbrød Jenny ham) "- skal behandles med samme kulde som publikum i almindelighed og ingen nytte have af mit personlige bekendtskab med hofsyersken?"

"Kan det være Deres fortryllende guddatter til nogen nytte – og, jo, det er rigtignok en dejlig gudfader, hun har fået!" svarede Jenny og stak efter ham i luften med sin synål, – "at blive underrettet om, at hofsyersken kender Deres gavtyvestreger og Deres uvaner, kan De gerne skrive det til hende med posten og hilse hende fra mig."

Jenny syede ivrigt ved et lys, mens Wrayburn, der halvt morede, halvt ærgrede sig, men var helt ørkesløs og rådvild, stod ved hendes bord og så på hende. Jennys barn stod i skammekrogen i unåde og røbede stor sønderknuselse i et deliriumsanfald.

"Uh, din skammelige dreng!" udbrød Jenny, hvis opmærksomhed vakt ved lyden af hans klaprende tænder, "gid de alle ville glide ned gennem din hals og spille terninger i maven på dig! Bu, du slemme barn! Bæ, bæ, du sorte får!"

Idet hun ledsagede enhver af disse bebrejdelser med en truende stampen med foden, protesterede den elendige med en klynken.

"Betale fem shillings for dig!" fortsatte hun, "hvor mange timer tror du, at det koster mig at tjene fem shillings? – græd ikke sådan, eller jeg kaster en dukke efter dig. Betale en bøde af fem shillings for dig? Jeg ville før give skraldemanden fem shillings for at køre dig bort på sin vogn."

"Nej, nej," bad det sølle pjok, "å nej, lad være!"

"Han er i stand til at knuse sin moders hjerte, den dreng," sagde hun til Eugene. "gid jeg ikke havde opfostret ham. Han ville være skarpere end en ragekniv, hvis han ikke var så sløv som et murmeldyr. Se på ham. Det er et net syn for en moder!"

I sin værre end svinske tilstand var han unægtelig et net syn for enhver.

"En tykhovedet, gammel drukkendidrik," skældte Jenny, "der ikke duer til andet end at opbevares i den brændevin, der ødelægger ham, og blive gemt i en grøn flaske til skræk og afsky for andre drukkenbolte af samme slags. Vil han ikke tage hensyn til sin lever, burde han dog tage hensyn til sin moder."

"Ja. Hensyn, å, lad være!" udbrød genstanden for disse vrede ord.

"Evig og altid hedder det, lad være. Det var bedre, at du tog dig noget for."

"Jeg skal aldrig gøre det mere. Å, lad være!"

"Så!" sagde Jenny og holdt hånden for øjnene, "jeg kan ikke udholde at se på dig. Gå ovenpå og hent mig min hat og mit sjal. Gør nytte, slemme dreng, og lad mig et halvt minut være fri for dig."

Han adlød og sjokkede af, og Eugene så tårerne pible frem mellem den lilles fingre, mens hun holdt hånden for øjnene. Det

gjorde ham ondt, men hans deltagelse vakte ikke hans letsindighed til andet end medynk.

"Jeg vil gå i den italienske opera for at prøve," sagde Jenny, idet hun lidt efter tog hånden fra øjnene og lo satirisk for at skjule, at hun havde grædt, "men jeg må se Deres ryg, mr. Wrayburn, før jeg går. Men lad mig først en gang for alle sige Dem, at det ikke nytter, at De besøger mig. De får ikke det, De ønsker, ud af mig, nej, ikke om De så tog knibtænger med for at slide det ud!"

"Er De stadig stridig med hensyn til dukkekjolen?"

"Ja, så stridig er jeg. Gå Deres vej og opgiv det."

Hendes vanartige plejebarn var kommet tilbage og stod bag ved hende med hatten og sjalet.

"Giv mig Dem og gå ind i din krog igen, gamle synder! Nej nej, jeg vil ikke have din hjælp. Ind i din krog med dig!"

Idet han gned sig valent på bagsiden af sine rystende hænder fra håndleddene og nedefter, sjokkede uslingen ind i sin skammekrog, men sendte i forbigående Eugene et underligt blik, ledsaget af, hvad der kunne synes at være en forsætlig bevægelse med hans albue, hvis i det hele taget noget lem eller ledemod på ham kunne have lystret hans vilje. Uden at ænse ham videre, end at han uvilkaarligt trådte tilbage for at undgå at røre ved ham, udbad Eugene sig tilladelse til at tænde sin cigar og gik med en lad hilsen til miss Wren.

"Nu bliver du siddende der, til jeg kommer tilbage, du fortabte gamle søn," sagde Jenny, idet hun rystede på hovedet og truede med sin pegefinger ad sin plageånd. "Vover du dig et eneste øjeblik ud af din krog, mens jeg er borte, får du med mig at gøre."

Med denne formaning pustede hun lysene ud, så at han måtte nøjes med skinnet af ilden, og humpede bort med sin krykkestok i hånden.

Eugene drev langsomt ad Temple til og røg sin cigar, men så intet mere til dukkesyversken på grund af, at de gik hver på sin side af gaden. Han drev mismodig videre og standsede ved Charing Cross for at se sig om, men uden at bryde sig det mindste om trængslen, og drev atter videre, indtil han så et højst uventet syn. Det var intet ringere end Jenny Wrens slemme dreng, der prøvede på at gå over gaden.

Et latterligere og ynkeligere syn end denne ravende stakkel, der gjorde vaklende udfald mod kørebanen og lige så ofte vaklede tilbage af skræk for vogne, der var langt borte eller slet ikke var til, kunne gaderne ikke have opvist. Atter og atter tog han tilløb, når kørebanen var blevet fri, tilbagelagde halvvejen, gik i en cirkel, vendte sig om og gik tilbage igen, i stedet for at han kunne være gået fem, seks gange frem og tilbage. Derpå kunne han stå og ryste på kanten af fortovet og se op og ned ad gaden, mens snese af mennesker puffede til ham, gik over gaden og fortsatte deres gang. Opmuntret af så manges held, kunne han langt om længe gøre et nyt udfald, gå i en ny cirkel, så godt som sætte foden på det andet fortov, se eller indbilde sig at se noget komme og vakle tilbage igen. Derpå kunne han stå og gøre krampagtige forberedelser, ligesom til et stort spring, og til sidst vove et forsøg netop i det urette øjeblik, blive råbt an af kuske, atter gyse tilbage og igen stå og ryste på det forrige sted, mens han på ny gentog alle de tidligere forberedelser.

"Jeg er bange for," tænkte Eugene koldblodigt efter at have iagttaget ham nogle minutter, "at min ven kommer for sent,

hvis han skal være et sted til en fastsat tid." Han drev videre og tænkte ikke mere på ham.

Lightwood var hjemme, da han kom til deres lejlighed, og havde spist alene til middag der. Eugene flyttede en stol hen til kaminen, hvor Lightwood sad og nød sin vin og læste aftenbladet, og hentede sig et glas og skænkede i det for selskabs skyld.

"Kære Mortimer, De er det udtrykte billede af den tilfredse flid, der hviler sig efter dagens dydige arbejde."

"Kære Eugene, De er det udtrykte billede af den utilfredse lediggang, der slet ikke hviler sig. Hvor har De været?"

"Jeg har været – ude omkring i byen og kommer nu her for hos min højst intelligente og ærede advokat at spørge om, hvordan det står sig med mine sager."

"Deres højst intelligente og ærede advokat har den mening, at det står sig dårligt med Deres sager, Eugene."

"Men om dette kan siges at være intelligent sagt om en klients sager, når han intet har at tabe og umulig kan bringes til at betale, er et åbent spørgsmål."

"De er faldet i hænderne på jøderne, Eugene."

"Min kære ven," svarede skyldneren, idet han ganske rolig tog sit glas, "da jeg tidligere har været i hænderne på nogle af de kristne, kan jeg tage det med filosofisk ro."

"Jeg har i dag haft en samtale med en jøde, der synes at være opsat på at klemme os slemt. En sand Shylock og en sand patriark. En malerisk, gråhåret og gråskægget gammel jøde med talar og bredskygget hat."

"Det skulle dog vel aldrig," sagde Eugene, idet han satte sit glas fra sig, "være min værdige ven Aron?"

"Selv kalder han sig Riah."

"Det er sandt," sagde Eugene, "nu husker jeg, at det var mig, der, uden tvivl af et instinktmæssigt ønske om at se ham optaget i vor kirkes skød, gav ham navnet Aron."

"Eugene, Eugene," svarede Lightwood, "De er usædvanlig naragtig. Sig, hvad De mener."

"Ene og alene, kære ven, at jeg har den ære og glæde at kende lidt til en sådan patriark som ham, De skildrer, og at jeg tiltaler ham som mr. Aron, da det forekommer mig at være hebraisk, udtryksfuldt, passende og høfligt, skønt det trods alle disse stærke grunde for, at det kan være hans navn, måske dog ikke er vist, at det er det."

"Jeg tror, at De er det grinagtigste menneske på hele jordens overflade," sagde Lightwood smilende.

"Nej slet ikke, forsikrer jeg Dem. Sagde han, at han kendte mig?"

"Nej. Han sagde kun, at han ventede at blive betalt af Dem."

"Hvilket tyder på, at han ikke kender mig. Jeg vil håbe, at det ikke er min værdige ven Aron, for sandt at sige tror jeg, at han har et horn i siden på mig. Jeg har ham stærkt mistænkt for at have haft en finger med i spillet ved bortskaffelsen af Lizzie."

"Alt," svarede Lightwood utålmodig, "synes ved en skæbnens tilskikkelse at føre os tilbage til Lizzie. Ude omkring i byen betød for lidt siden ikke andet end ude om Lizzie."

"Min advokat," svarede Eugene og henvendte sig til bohavet, "er en umådelig skarpsindig mand, må De vide."

"Gjorde det ikke, Eugene?"

"Jo, det gjorde, Mortimer."

"Og dog ved De, Eugene, at De i virkeligheden ikke bryder Dem om hende."

Eugene rejste sig, stak hænderne i lommen og stod med en fod på kamingærdet, idet han rokkede mageligt frem og tilbage og så på ilden. Efter et længere ophold svarede han: "Det ved jeg dog ikke. Jeg må bede Dem ikke at sige det, som om vi tog det for givet."

"Men bryder De Dem om hende, burde De så meget mere overlade hende til sig selv."

"Det ved jeg dog heller ikke. Men sig mig en ting. Har De nogen sinde set mig tage mig noget så nær som hendes forsvinden? Jeg spørger kun om det til oplysning for mig selv."

"Gid jeg havde, kære Eugene!"

"Så har De altså ikke? Netop. De stadfæster mit eget indtryk. Tyder det på, at jeg bryder mig om hende? Jeg spørger om det til oplysning for mig selv."

"Det var mig, der bad Dem om oplysning, Eugene," sagde Lightwood bebrejdende.

"Det ved jeg nok, kære ven, men jeg kan ingen oplysning meddele Dem. Jeg tørster efter oplysning. Når det, at jeg gør mig så megen umage for at finde hende, ikke viser, at jeg bryder mig om hende, hvad vil det da sige?"

Skønt han sagde dette spøgende nok, sagde han det dog samtidig forlegent og med et spørgende udtryk, som om han virkelig ikke kunne blive klog på sig selv, og da Lightwood begyndte med den indvending: "Tænk på, hvad enden vil blive –" greb han disse ord og sagde:

"Ah! Det er netop det, jeg ikke er i stand til. Hvor snild De er, Mortimer, til at finde min svage side! Mens vi gik i skole

sammen, lærte jeg mine lektier i det sidste øjeblik, fra den ene dag til den anden og stykke for stykke, og nu, da vi færdes i livet med hinanden, lærer jeg mine lektier på samme måde. Jeg er ikke kommet ud over det ved den foreliggende opgave. Jeg er opsat på at finde Lizzie, jeg har sat mig for at finde hende og vil ikke sky tilbage for noget middel til at finde hende. Ærlige og uærlige midler er mig lige gode. Hvad viser nu dette, spørger jeg. Når jeg har fundet hende, spørger jeg Dem måske, hvad jeg så vil. Men det ville være for tidligt på dette standpunkt og ligger ikke i min karakter."

Mens Lightwood rystede på hovedet over den åbenhjertige og overbevisende mine, hvormed hans ven udtalte sig således, hørtes en sjokken uden for yderdøren og derpå en usikker banken, som om en hånd famlede efter dørhammeren.

"Nabolagets glade ungdom," sagde Eugene, "som det ville være mig en glæde uden foregående ceremonier at kaste ned på kirkegården fra dette ophøjede punkt, har sandsynligvis slukket lygten. Jeg har post i aften og skal se, hvem det er."

Næppe havde hans ven haft tid til at genkalde sig det uvante glimt af energi, hvormed han havde talt om at finde denne pige, og som var forsvundet igen i samme nu, før Eugene kom tilbage med en yderst modbydelig skygge af en mand, der rystede fra hoved til fod og var iført nogle lurvede, fedtede og tilsølede klædningsstykker.

"Denne interessante person," sagde Eugene, "er en søn – en undertiden temmelig vanskelig søn, eftersom han har sine skrøbeligheder – af en dame, jeg kender. Min kære Mortimer – mr. Dukker." Eugene havde ingen forestilling om, hvad han hed, da han vidste, at den lille dukkesyerskes navn var påtaget, men

forestillede ham med utvungen tillidsfuldhed under det første, det bedste navn, der faldt ham ind.

"Af mr. Dukkens væsen, der undertiden er noget kompliceret, slutter jeg," fortsatte Eugene, mens Lightwood stirrede på den uhumske gæst, "at han har noget at meddele mig. Jeg har underrettet ham om, at De og jeg står på en fortrolig fod med hinanden, og opfordret ham til at udtale sig her."

Da den elendige stympet havde ondt ved at holde fast på levningerne af sin hat, kastede Eugene den flot hen mod døren og satte ham ned på en stol.

"Det vil vist være nødvendigt," sagde han, "at trække mr. Dukker op, før vi kan få noget som helst fornuftigt ud af ham. Cognac, mr. Dukker, eller –?"

"En snaps rom," sagde Dukker.

Et passende, lille kvantum af denne drik blev rakt ham i et vinglas, som han begyndte at føre til munden med mange svingninger og kredsnings undervejs.

"Mr. Dukkens nerver," sagde Eugene til Lightwood, "er temmelig slappe, og jeg tror i det hele taget, det er hensigtsmæssigt at ryge mr. Dukker lidt."

Med disse ord tog han nogle glødende emmer på ildskuffen og i en æske på kaminhylden et par røgelsespastiller, som han opstillede på dem, hvorpå han med den største ro begyndte at svinge ildskuffen frem og tilbage foran Dukker for at afskære ham fra sit selskab.

"Du store Gud og fader, Eugene," udbrød Lightwood leende, "hvad De dog er for en galning! Hvad vil dette menneske Dem?"

"Det vil vi få at høre," sagde Wrayburn, der lagde nøje mærke til hans ansigt. "Nå. Sig frem. Vær ikke bange. Røgt Deres

ærinde, mr. Dukker."

"Mr. Wrayburn," sagde gæsten med tyk og hæs røst og en dum stirren, "det er jo mr. Wrayburn?"

"Ja naturligvis. Se på mig. Hvad vil De?"

Dukker faldt sammen på sin stol og sagde sagte: "En snaps rom."

"Vil De gøre mig den tjeneste, kære Mortimer, at trække mr. Dukker op igen? Jeg er optaget med rygningen!"

Det samme kvantum blev atter skænket i hans glas, som han ad de samme omveje førte til sine læber. Da Dukker havde tømt det, gik han til sagen med åbenbar frygt for at falde sammen igen, hvis han ikke skyndte sig.

"Mr. Wrayburn. Jeg prøvede på at puffe til Dem, men De ville ikke. De ønsker at få den adresse. De ønsker at få at vide, hvor hun bor. Ikke sandt, mr. Wrayburn?"

Med et blik på sin ven svarede Eugene barsk: "Jo."

"Jeg," sagde dukker og prøvede på at slå sig for brystet, men førte hånden op i nærheden af sit øje, "er mand for at gøre det."

"Hvad er De mand for at gøre?"

"For at skaffe den adresse."

"Har De den?"

Med et højst møjsommeligt tilløb til stolthed og værdighed virrede Dukker nogen tid med hovedet, hvorved han vakte de største forventninger, og svarede, som om det var det åndrigste, der på nogen måde kunne ventes af ham: "Nej."

"Hvad mener De da?"

Idet han faldt helt sammen efter sin nyvundne, åndelige triumf, svarede han: "En snaps rom."

"Træk ham op igen, kære Mortimer," sagde Wrayburn.

"Eugene, Eugene," indvendte Lightwood med dæmpet stemme, idet han opfyldte hans bøn, "kan De nedlade Dem til at bruge et sådant redskab?"

"Jeg sagde," lød svaret, der blev givet med det tidligere glimt af energi, "at jeg ville finde hende ved hvilke som helst midler, det være sig ærlige eller uærlige. Dette middel er uærligt, og jeg vil bruge det, det vil sige, hvis jeg ikke forinden fristes til at slå hovedet i stykker på ham med ildskuffen. Kan De skaffe adressen? Er det det, De mener? Tal! Er det derfor, De er kommet, så sig, hvad De vil have for det."

"Ti shillings – en snaps rom," sagde Dukker.

"Det skal De få."

"Femten shillings – en snaps rom," sagde Dukker og gjorde et forsøg på at stive sig af.

"Det skal De få, men bliv stående ved det. Hvordan vil De skaffe den adresse, De taler om?"

"Jeg er mand for at skaffe den."

"Hvordan vil De skaffe den, spørger jeg Dem?"

"Jeg er et mishandlet menneske. Får skænd morgen og aften. Bliver skældt ud. Hun tjener en masse penge, men trakterer aldrig med en snaps rom."

"Bliv ved," sagde Eugene og daskede ham med ildskuffen på hans lamme hoved, mens det sank ned på hans bryst, "hvad så mere?"

Idet Dukker gjorde et højtideligt forsøg på at samle sig sammen, men ligesom tabte en halv snes stykker af sig selv, mens han forgæves søgte at tage et op, så han med virrende hoved på den spørgende med noget, der skulle være et stolt smil og et hånligt blik.

"Hun behandler mig som et barn. Jeg er intet barn. Mand. Mand af talent. Der går breve mellem dem. Breve med posten. Lige så let for en mand af talent at skaffe den adresse som at skaffe sin egen adresse."

"Så skaf den da," sagde Eugene og tilføjede sagte: "dit væmmelige dyr! Skaf den og bring mig den her og tjen penge til tres snapse rom og drik dem alle, den ene efter den anden, og drik Dem selv ihjel jo før jo hellere."

De sidste punkter af disse særlige instruktioner henvendte han til ilden, mens han gav denne de emmer tilbage, han havde taget fra den, og atter satte ildskuffen på sin plads.

Nu gjorde Dukker den højst uventede opdagelse, at han var blevet fornærmet af Lightwood, ytrede det ønske at "afgøre deres mellemværende" straks og udfordre ham til at komme an på det billige vilkår: En sovereign mod en halvpenny. Derefter gav Dukker sig til at græde og røbede dernæst lyst til at falde i søvn. Denne sidste manifestation, der var den mest foruroligende, eftersom den truede med at forlænge hans ophold, nødvendiggjorde kraftige forholdsregler, hvorfor Eugene tog hans usle hat op med ildtangen, trykkede den på hans hoved og førte ham ved kraven – alt sammen i tilbørlig afstand – ned ad trappen og ud i Fleet Street. Der vendte han hans ansigt mod vest og forlod ham.

Da han kom tilbage, sad Lightwood ved ilden og grundede helt mismodig.

"Jeg vil vaske ham af mine hænder – legemlig talt –" sagde Eugene, "og skal straks være hos Dem."

"Jeg ville langt foretrække," svarede Mortimer, "at De vaskede ham, moralsk talt, af Deres hænder, Eugene!"

"Det ville jeg med, men De ser selv, kære ven, at jeg ikke kan undvære ham."

Et par minutter efter indtog han sin forrige plads, lige så sorgløs som altid, og drillede sin ven med, at han kun med nød og næppe var undgået at prøve kræfter med deres muskelkraftige gæst.

"Dette emne morer mig ikke," sagde Mortimer urolig, "De kan gøre så godt som ethvert emne underholdende for mig, kun ikke dette."

"Ja," udbrød Eugene, "jeg skammer mig selv lidt over det, og lad os derfor vælge et andet."

"Det er så sørgelig underfundigt," sagde Mortimer, "det er Dem så uværdigt at bruge en så lumpen spejder."

"Vi har forandret emne," udbrød Eugene overgiven. "Vi har fundet et nyt ord i spejder. Se ikke ud som tålmodigheden på en kaminhylde, der rynker panden ad Dukker, men sæt Dem ned, så skal jeg fortælle Dem noget, som De virkelig vil finde underholdende. Tag en cigar. Se på mig her. Jeg tænder den – tager et drag, puster røgen ud – væk er den – den er Dukker! – den er væk – og efter at den er væk, er man atter en mand."

"Deres emne," sagde Mortimer efter at have tændt en cigar og styrket sig med et par drag, "var spejdere, Eugene."

"Ganske rigtigt. Er det ikke underligt, at jeg aldrig kan gå ud, efter at det er blevet mørkt, uden at se mig fulgt, altid af en spejder, og ofte af to?"

Forundret tog Lightwood cigaren ud af munden og så på sin ven, ligesom med en hemmelig mistanke om, at der måtte være en spøg eller en skjult mening deri.

"På ære, nej," sagde Wrayburn, idet han gengældte blikket og smilede ligegyldig, "det undrer mig ikke, at De tror det, men på ære, nej. Jeg mener, hvad jeg siger. Jeg ser mig i den latterlige stilling at blive forfulgt og iagttaget i afstand, altid af en spejder, og ofte af to."

"Er De vis på det, Eugene?"

"Om jeg er vis på det? Bedste ven, det er jo altid de samme."

"Men der er ingen stævning udtaget imod Dem. Jøderne truer kun og har intet foretaget sig. Desuden ved de, hvor de kan finde Dem, og jeg er Deres befuldmægtigede. Hvorfor skulle de da gøre sig denne ulejlighed?"

"Læg mærke til den juridiske tankegang! Læg mærke til farverens hånd, der assimilerer sig med det, hvori den arbejder – eller hvori den ville arbejde, hvis nogen ville give den noget at gøre. Ærede advokat, det er ikke det. Det er skolemesteren, der er på færde."

"Skolemesteren!"

"Ja! Undertiden er skolemesteren og disciplen begge på færde. Men hvor hurtigt De dog sløves i min fraværelse! Forstår De det ikke endnu? De to fyre, der var her en aften, de er de spejdere, jeg taler om som dem, der gør mig den ære at følge mig, når det er blevet mørkt."

"Hvor længe har dette varet?" spurgte Lightwood og mødte sin vens smil med et alvorligt ansigt.

"Jeg tror, at det har varet ved, siden en vis person blev borte. Det havde sandsynligvis begyndt en kort tid, før jeg lagde mærke til det, hvilket vil føre det tilbage til dette tidspunkt."

"Tror De, at De mistænker Dem for at have ført hende bort?"

"Kære Mortimer, De kender mine forretningers alt opslugende natur. Jeg har virkelig ikke haft tid til at tænke over det."

"Har De spurgt dem, hvad de vil? Har De gjort indvendinger?"

"Hvorfor skulle jeg spørge Dem, hvad de vil, kære ven, når det er mig fuldkommen ligegyldigt? Hvorfor skulle jeg gøre indvendinger, når jeg intet har at indvende?"

"De er i Deres letsindigste stemning, men De kaldte nylig stillingen latterlig, og det er noget, de fleste mennesker ikke kan lide, om de end er ligegyldige for alt andet."

"De henrykker mig, Mortimer, med Deres fortolkning af mine svagheder. I forbigående sagt, så henrykker selve ordet fortolkning mig altid i dets kritiske brug. En skuespillerindes fortolkning af en kammerpige, en dansers fortolkning af en hornpipe, en marinemalers fortolkning af havet, paukeslagerens fortolkning af et musiknummer er talemåder, som altid er ungdommelige og træffende. Jeg talte om Deres blik for mine svagheder. Jeg må vedkende mig den svaghed, at jeg ikke kan lide at indtage en latterlig stilling, hvorfor jeg fører denne over på spejderne."

"Jeg ville ønske, Eugene, at De ville tale lidt mere alvorligt og tydeligt, om også kun af hensyn til at, jeg føler mig mindre rolig, end De gør."

"Altså alvorligt og tydeligt talt, Mortimer, så tirrer jeg skolemesteren til vanvid. Jeg gør skolemesteren så latterlig og lader ham således mærke, at han gøres latterlig, at jeg ser ham ærgre sig gul og grøn, når vi går forbi hinanden. Denne elskværdige beskæftigelse har været mit livs trøst, siden jeg blev

taget ved næsen på den måde, som det er unødvendigt at omtale. Jeg har fundet en usigelig trøst i den og bærer mig således ad med det: Når det er blevet mørkt, går jeg ud, går et lille stykke, titter ind ad et vindue og lister mig til at se efter skolemesteren. Tidligere eller senere ser jeg ham holde vagt, undertiden i selskab med sin håbefulde discipel, oftere uden denne, og er jeg først sikker på, at han passer på mig, lokker jeg ham gennem hele London. Den ene aften styrer jeg mod øst, den anden mod nord og har på nogle få aftener været hele kompasset rundt. Undertiden går jeg, undertiden kører jeg i droske og tømmer skolemesterens lomme, idet han da følger efter i droske. I løbet af dagen undersøger jeg mystiske gader uden udgang. Om aftenen søger jeg med venetiansk hemmelighedsfuldhed disse gader, smutter ind i dem gennem mørke stræder, frister skolemesteren til at følge efter, vender mig pludselig om og fanger ham, før han kan trække sig tilbage. Derpå glor vi på hinanden, og jeg går forbi ham, som om jeg ikke vidste af hans tilværelse at sige, og han lider helvedes kvaler. På samme måde går jeg meget rask ned ad en kort gade, drejer hurtigt om hjørnet og vender, når jeg er kommet ham af syne, lige så hurtigt tilbage. Jeg fanger ham, idet han trækker på vagt, går atter forbi ham, som om jeg ikke vidste af hans tilværelse at sige, og han lider atter helvedes kvaler. Den ene aften efter den anden venter der ham den bitreste skuffelse, men håbet genfødes uophørligt i det skolastiske bryst, og dagen efter forfølger han mig igen. Sådan nyder jeg jagtens glæder og har megen nytte af den sunde legemsbevægelse. Når jeg ikke nyder jagtens glæder, holder han, så vidt jeg ved hele natten vagt ved Temple-porten."

"Det er en mærkelig historie," sagde Lightwood, der med spændt opmærksomhed havde hørt på den, "den huer mig ikke."

"De er lidt stiv, kære ven, og har siddet for meget stille. Kom og nyd jagtens glæder."

"Tror De da, at han holder vagt nu?"

"Jeg glemte at se efter ham, da jeg nylig var ude," svarede Eugene med den roligste ligegyldighed, "men jeg er sikker på, at han var der. Kom og vis Dem som en britisk idrætsmand og nyd jagtens glæder! Det vil De have godt af."

Lightwood nølede, men gav efter for sin nysgerrighed og rejste sig.

"Bravo!" råbte Eugene, og stod ligeledes op, "eller hvis *allez* passer bedre, så siger vi *allez*! men pas på Deres fødder, Mortimer, for det kommer til at gå ud over vore støvler. Når De er færdig, er jeg naturligvis også færdig til at sætte af sted med et højt hallo!"

"Kan intet gøre Dem alvorlig?" spurgte Mortimer, der trods sin egen alvorlighed måtte smile.

"Jeg er altid alvorlig, men for øjeblikket føler jeg mig lidt oplivet af den glædelige omstændighed, at en sydlig vind og en skyfuld himmel varsler en jagtaften. Færdig? Godt, så vil vi slukke lampen, lukke døren og gå på jagt."

Mens de to venner gik fra Temple ud på gaden, spurgte Eugene med et skin af høflig nedladdenhed, i hvilken retning Mortimer helst ville have, jagten skulle gå.

"Eggen omkring Bethnal Green er temmelig vanskelig," sagde Eugene, "og vi har ikke været der for nylig. Hvad mener De om Bethnal Green?" Da Mortimer intet havde mod Bethnal Green at

indvende, gik de mod øst. "Når vi nu kommer til St. Pauls kirkegård, vil vi gå ganske langsomt," fortsatte Eugene, "og så skal jeg vise Dem skolemesteren."

Men de så ham begge, før de kom derhen, alene snige sig efter dem i skyggen af husene på den anden side af gaden.

"Træk vejret," sagde Eugene, "for nu går det straks løs. Falder det Dem ikke ind, at det lystige Englands drenge vil begynde at udarte med hensyn til kundskaber, hvis dette skal vare længe? Skolemesteren kan ikke passe både på mig og på drengene. Har De trukket vejret? Godt, så går det løs!"

Med hvilken fart han gik for at udmatte skolelæreren, og hvorledes han derpå nølede og tøvede for at sætte hans tålmodighed på en anden slags prøve. Hvilke urimelige veje han valgte uden anden hensigt i verden end for at narre og drille ham, og hvorledes han trættede ham ved enhver mulig list, som hans excentriske humør kunne finde på. Alt dette opdagede Lightwood med forbavselse over, at et så letsindigt menneske kunne være så snedigt og et så mageligt menneske gøre sig så megen ulejlighed. Da han omsider, efter at jagten havde varet i næsten tre timer, havde lokket den ulykkelige, hæsblæsende stakkel ind i City igen, trak han Mortimer op ad nogle mørke gyder, ind i en lille firkantet gård og derpå pludselig rundt, så at de næsten løb lige imod Headstone.

"Og De ser, som jeg sagde, Mortimer," sagde Eugene højt med den største koldblodighed, som om ingen andre end de selv kunne høre det, "han lider helvedes kvaler."

Disse ord var ingenlunde for stærke. Med et udseende, som om han havde været den forfulgte og ikke forfølgeren, skuffet, træt, med håbløs fortvivlelse og fortærende had malet i sit

ansigt, blege læber, vilde øjne, sammenfiltret hår og furer af skinsyge og forbitrelse, mens han pinte sig med overbevisningen om, at han røbede det alt sammen, og at de hoverede over det, gik han dem forbi i mørket som et udtæret hoved, der svævede frit i luften, for så kraftigt var udtrykket i hans ansigt, at man slet ikke lagde mærke til hans skikkelse.

Lightwood lod sig ikke let påvirke af noget, men dette ansigt gjorde et stærkt indtryk på ham. Han talte mere end en gang om det på hjemvejen og ligeledes, da de var kommet hjem.

Da de havde ligget et par timer i deres senge, hver i sit sovekammer, vågnede Eugene halvt ved at høre fodtrin og blev helt vågen ved at se Lightwood stå ved hans seng.

"Er der noget i vejen, Mortimer?"

"Nej."

"Hvordan falder det Dem da ind at vandre således om ved nattetid?"

"Jeg er så skrækkelig lysvågen."

"Hvad mon det kan komme af?"

"Jeg kan ikke glemme synet af det menneskes ansigt."

"Det var da sært!" sagde Eugene med en let latter, "da kan såmænd jeg." Og dermed vendte han sig og lagde sig atter til at sove.

11. I mørke

Der var ikke at tænke på søvn for Bradley Headstone den nat, da Eugene Wrayburn vendte sig så mageligt i sin seng, lige så lidt som der var at tænke på søvn for lille miss Peecher. Bradley brugte de ensomme timer til at pine sig selv ved at kredse om det sted, hvor hans sorgløse medbejler lå og drømte. Lille miss Peecher brugte dem til at lytte efter sit hjertes beherskers hjemkomst og til sørgmodigt at sige sig selv, at der var meget i vejen med ham. Men der var endnu mere i vejen med ham, end miss Peechers enfoldigt indrettede tankesyæske, der ikke havde skumle og mørke gemmer, kunne rumme. For mandens sindstilstand var morderisk.

Mandens sindstilstand var morderisk, og han vidste det, ja hvad mere var, han pirrede den med en slags sygelig glæde, der lignede den, som et sygt menneske undertiden finder i at pirre ved et sår på sit legeme. Bundet, som han hele dagen var, af ydre former, nødt til at gøre sine vante undervisningskunster, omringet af en pludrende hob, brød han om aftenen løs som et slet tæmmet, vildt dyr. Under hans daglige tvang var det en trøst, ikke nogen plage for ham at se frem til sin tilstand om natten og til, hvordan han da frit kunne hengive sig til den. Ville store forbrydere sige sandheden, hvilket de, da de er store forbrydere, ikke vil, ville de meget sjældent snakke om deres kamp imod forbrydelsen. De stræber tværtimod hen efter den og kæmper mod fjendtlige bølger for at nå den blodige kyst, ikke for at fjerne sig fra den. Dette menneske indså helt vel, at han hadede sin medbejler med sin stærkeste og værste kraft, og at han, hvis han forfulgte hans spor til Lizzie Hexam, ikke ville

gavne sig hos hende eller gavne hende ved det. Hele hans higen gik ud på at ophidse sig ved synet af den forhadte skikkelse i hendes selskab og yndest i hendes skjulested. Han vidste lige så godt, hvad der ville følge derpå fra hans side, som han vidste, at hans moder havde bragt ham til verden, selv om man kan gå ud fra, at han måske ikke holdt det for nødvendigt udtrykkeligt at udtale denne kendte sandhed for sig selv mere end den anden.

Lige så vel vidste han, at han nærede sin harme og sit had, og at han sammenhobede ophidselse og selvretfærdiggørelse ved hver aften at lade sig drille af den hensynsløse og uforskammede Eugene. Kunne hans mørke sjæl, når han vidste alt dette og ikke des mindre fremturede i det med uendelig udholdenhed, umage og standhaftighed, tvivle på, hvor dette ville føre hen til?

Skuffet, forbitret og træt blev han stående lige over for Temple-porten, da den havde lukket sig efter Wrayburn og Lightwood, og overvejede, om han skulle gå hjem for denne gang eller tøve længere. Optaget i sin skinsyge af den fikse ide, at Wrayburn var indviet i hemmeligheden, hvis den ikke helt og holdent var hans værk, var Bradley lige så fuldt og fast overbevist om, at han til sidst ville få bugt med ham ved ufortrødent at holde øje med ham, som han ville have været – og ofte havde været – om at få bugt med en eller anden til hans fag hørende opgave ved en lignende langsom og udholdende fremgangsmåde. Da han var et menneske med heftige lidenskaber og en sendrægtig forstand, var den ofte kommet ham til nytte og ville igen komme ham til nytte.

Mens han stod i en gadedør og holdt sine øjne fæstet på Temple-porten, steg den mistanke op hos ham, at hun måske

endog var skjult oppe i den samme lejlighed. Det kunne være en grund mere til Wrayburns planløse vandringer, og var det måske. Han tænkte og tænkte på det, indtil han besluttede at liste sig op ad trappen, hvis portneren ville lade ham slippe ind, og lytte. Det udtærede, i luften svævende hoved gled derfor over gaden, ligesom et genfærd af et af de mange forbryderhoveder, som i gamle dage opstilledes på den nærliggende Temple Bar, og standsede ved portneren.

Portneren så på ham og spurgte: "Hvem vil De tale med?"

"Med mr. Wrayburn."

"Det er meget sent."

"Jeg ved, at han for henvend to timer siden kom hjem med mr. Lightwood, men er han gået i seng, vil jeg lægge et brev i hans brevkasse. Jeg ventes."

Portneren sagde ikke mere, men åbnede mistroisk porten. Men da han så den fremmede gå lige og hurtigt i den rigtige retning, syntes han at slå sig til ro.

Det udtærede hoved svævede op ad den mørke trappe og bøjede sig sagte ned mod gulvet uden for yderdøren til lejligheden. Dørene i værelserne indenfor syntes at stå åbne, der skinnede lys gennem en af dem, og der hørtes fodtrin. Der var to stemmer. Ordene, som de udtalte, kunne ikke skelnes, men de var begge mandfolkestemmer. Lidt efter tav stemmerne, lyden af fodtrinene ophørte, og lyset indenfor blev slukket. Kunne Lightwood have set det ansigt, der holdt ham vågen, stirre og lytte i mørket uden for døren, mens han talte om det, ville han måske have følt sig mindre oplagt til at sove resten af natten.

"Hun er der ikke," sagde Bradley, "men hun kunne have været der." Hovedet rejste sig atter til sin fulde højde fra gulvet, svævede atter ned ad trappen og gik hen til porten, hvor der stod en mand, som talte med portneren.

"Å," sagde portneren, "der er han."

Da Bradley mærkede, at det var ham, der mentes, så han fra portneren hen på manden.

"Denne mand har flyet mig et brev til mr. Lightwood," forklarede portneren og fremviste brevet, "og jeg sagde ham, at en person nylig var gået op til mr. Lightwoods lejlighed. Det er måske i det samme ærinde?"

"Nej," svarede Bradley og skottede til manden.

"Nej," gentog manden tvært, "mit brev – det er skrevet af min datter, men det er fra mig – vedrører mit ærinde, og mit ærinde er ikke nogen andens ærinde."

Mens Bradley med usikre skridt gik ud ad porten, hørte han den blive lukket efter sig og mandens fodtrin komme bagefter.

"Undskyld," sagde manden, der syntes at have drukket en tår over tørsten og snarere snublede over end rørte ved ham for at vække hans opmærksomhed, "men De kender måske den anden gode herre?"

"Hvem?" spurgte Bradley.

"Den anden gode herre?" svarede manden og pegede bagud over sin højre skulder med højre tommelfinger.

"Jeg ved ikke, hvad De mener."

"Så hør da," sagde manden og hagede sin forklaring fast på fingrene på sin venstre hånd med højre pegefinger. "Der er jo to gode herrer, er der ikke? En og en gør to – prokurator

Lightwood, min pegefinger, er den ene, ikke sandt? Kanske kender De min mellemfinger, den anden?"

"Jeg kender mere til ham," sagde Bradley, idet han rynkede panden og stirrede ud for sig, "end jeg ønsker."

"Hurra! Hurra for den tredje gode herre! Jeg er af samme mening som De."

"Gør ikke en sådan støj så sent om aftenen. Hvad er det, De snakker om?"

"Hør engang," svarede manden, der begyndte at blive hæst fortrolig, "den anden herre gør nu altid nar ad mig, jeg tror, fordi jeg er en ærlig mand og tjener mit brød i mit ansigts sved, hvad han ikke er, og han ikke gør."

"Hvad kommer det mig ved?"

"Hør, gode herre," sagde manden i den krænkede uskyldigheds tone, "har De ikke lyst til at høre mere, så hør ikke mere. Det var Dem, der begyndte. De sagde og viste det også temmelig tydelig, at De på ingen måde holder af ham. Men jeg søger ikke at påtvinge nogen mine meninger eller mit selskab. Jeg er en ærlig mand, er jeg. Kald mig som vidne – det er mig det samme, hvor – og jeg siger: "Mylord, jeg er en ærlig mand." Kald mig som vidne, og jeg siger det samme til hans herlighed og kysser bogen. Jeg kysser ikke mit opslag, jeg kysser bogen."

Det var ikke så meget af hensyn til disse kraftige vidnesbyrd om et godt rygte som i sin rastløse søgen efter den første, den bedste håndsrækning til den opdagelse, hvortil hele hans hu stod, at Bradley Headstone svarede: "De skal ikke blive vred. Det var ikke min hensigt at afbryde Dem. De var kun for højrøstet herude på gaden. Det var det hele."

"Gode herre," svarede Riderhood formildet og hemmelighedsfuld, "jeg ved, hvad det er at være højrøstet, og jeg ved, hvad det er at være stille. Det ved jeg naturligvis. Det ville være underligt, om jeg ikke vidste det, eftersom mit døbenavn er Roger, hvilket jeg fik efter min egen fader, som igen havde fået det efter sin egen fader, men hvem af vor familie, der først bar det, vil jeg på ingen måde lede Dem vild ved at sige. Jeg vil ønske, at Deres helse må være bedre, end De ser ud til, for det må stå dårligt til med Deres indvendige dele, hvis de svarer til Deres udvendige."

Overrasket ved denne hentydning til, at hans ansigt åbenbarede for meget af hans sindsstemning, gjorde Bradley en anstrengelse for at glatte sin pande. Det kunne måske være umagen værd at få at vide, hvilket ærinde denne mand havde haft til Lightwood eller Wrayburn eller dem begge så sent om aftenen. Han foresatte sig at komme efter det, for manden kunne jo måske være et sendebud mellem de to.

"De kommer sent til Temple," sagde han med et klodset skin af utvungenhed.

"Gid jeg må dø," udbrød Riderhood med hæs latter, "om jeg ikke ville have sagt det selvsamme til Dem."

"Det var en ren hændelse for mit vedkommende," sagde Bradley og så sig forlegen om.

"Og det var også af en ren hændelse for mit vedkommende. Men jeg har ikke noget imod at sige Dem grunden. Hvorfor skulle jeg vel have noget imod at sige Dem den? Jeg er slusevogter et sted oppe ved floden, og jeg blev afløst i går og skal på vagt i morgen."

"Så?"

"Ja, og jeg er kommet til London for at passe mine egne forretninger. Mine egne forretninger gå ud på at blive fast vogter ved slusen på første hånd og få dom over et fordømt dampskib, der druknede mig. Jeg vil ikke lade mig drukne uden at få noget for det!"

Bradley så på ham, som om han gav sig ud for at være et genfærd.

"Dampskibet," sagde Riderhood i en hårdnakket tone, "oversejlede mig og druknede mig. Ved andre folks hjælp blev jeg bragt til live igen, men jeg bad dem slet ikke om at bringe mig til live, og lige så lidt bad dampskibet dem om det. Jeg vil have betaling for det liv, som dampskibet tog fra mig."

"Var dette Deres ærinde i mr. Lightwoods bolig midt om natten?" sagde Bradley og så mistroisk på ham.

"Ja, og at få noget skriftligt for at blive fast slusevogter. Da der forlanges en skriftlig anbefaling, hvem skulle vel så ellers give mig den? Som jeg siger i det brev, min datter har skrevet, og hvorunder jeg har sat mit mærke, for at det kan gælde i retten: Hvem andre end De, prokurator Lightwood, bør udstede denne attest, og hvem andre end De bør på mine vegne sagsøge dampskibet for at få skadeserstatning? For, som jeg siger, jeg har haft ulejlighed nok af Dem og Deres ven. Hvis De, prokurator Lightwood, havde hjulpet mig ærligt og redeligt, og hvis den anden herre havde skrevet mig rigtigt op, siger jeg, havde jeg nu været penge værd, i stedet for at der nu rives mig en hel pramfuld øgenavne i næsen, og jeg nødes til at æde mine egne ord, hvilket er en dårlig slags føde, hvor sulten et menneske så er. Og når De taler om midt om natten," brummede Riderhood, idet han sluttede sin monotone

opremsning af de forurettelser, han havde lidt, "så kast Deres øjne på denne hersens bylt under min arm, og husk på, at jeg nu går tilbage til min sluse, og at Temple lå på min vej."

Bradley Headstones ansigt havde skiftet udtryk under den sidste del af denne meddelelse, og han havde iagttaget den talende med mere vedholdende opmærksomhed.

"Ved De," sagde han efter et ophold, under hvilket de var gået videre ved siden af hinanden, "at jeg tror, at jeg kunne sige, hvad De hedder, hvis jeg prøvede på det?"

"Bevis, at De har ret," var svaret, som ledsagedes af en standsning og stirren, "prøv på det."

"Deres navn er Riderhood."

"Ja, gu' er det så! Men jeg ved ikke Deres."

"Det er en ganske anden sag. Det troede jeg heller ikke, at De gjorde."

Mens Bradley gik og grublede, gik Rogue ved siden af ham og mumlede. Denne mumlen gik ud på, "at Rogue Riderhood, min sandten, nu synes at blive gjort til offentlig ejendom, og at enhver synes at tro, at han havde lov til at gøre brug af hans navn, som om det var en gadepost." Og grubleriet gik ud på, at her var der et redskab. Kunne han bruge det?

De var gået videre til Hyde Park, idet Bradley rettede sin gang efter Riderhoods og lod ham vise vej. Så langsomme var skolelærerens tanker og så uklare hans hensigter, når de kun var som bifloder til den ene, alt andet fortrængende hensigt, eller snarere, når de som mørke træer under en skyfuld himmel kun kantede den lange alle, for enden af hvilken han så de to skikkelser af Wrayburn og Lizzie, på hvilke hans øjne var fæstet, at der i det mindste var blevet tilbagelagt en god halv

fjerdingvej, før han atter åbnede munden. Endog da var det kun for at spørge:

"Hvor er Deres sluse?"

"Godt og vel fem mile – lad os sige en seks mile eller så, om De vil – op ad floden," lød det tvære svar.

"Hvad hedder den?"

"Plashwater Møllesluse."

"Hvis jeg nu bød Dem fem shillings, hvad så?"

"Ih, så ville jeg tage imod dem."

Skolelæreren stak hånden i lommen og tog to halve kroner, som han lagde i Riderhoods flade hånd, hvorpå denne standsede ved den nærmeste gadedørstrappe for at lade dem begge klinge på den, før han kvitterede for modtagelsen.

"Der er noget ved Dem, gode herre," sagde Riderhood, "som klæder Dem godt, og det er, at De er en kontant mand. Men," tilføjede han efter omhyggelig at have gemt pengene i den af sine lommer, som var længst borte fra hans ny ven, "hvad er nu disse penge til?"

"Til Dem."

"Ja, det ved jeg naturligvis nok," sagde Riderhood, som om det var noget, der faldt af sig selv. "Jeg ved naturligvis meget godt, at ingen, der er ved sine fulde fem, vil finde på, at noget ville kunne få mig til at give dem tilbage igen, når jeg først havde fået dem. Men hvad forlanger De for dem?"

"Jeg ved ikke af, at jeg forlanger noget for dem, eller, hvis jeg ønsker noget for dem, ved jeg ikke, hvad det er." Bradley gav dette svar i en sløv, udtryksløs tone, som om han talte med sig selv, hvilket Riderhood fandt højst påfaldende.

"De har ikke meget tilovers for denne Wrayburn," sagde Bradley, idet han udtalte navnet på en modstræbende og tvungen måde, som om han blev slæbt hen til det.

"Nej,"

"Jeg ikke heller."

Riderhood nikkede og spurgte: "Er det derfor?"

"Det er lige så meget derfor som for hvad som helst andet. Det er altid noget, at en anden er enig med en om en ting, som sysselsætter ens tanker så meget."

"Men det gavner Dem ikke," busede Riderhood ud. "nej, det gør ikke, gode herre, og det nytter ikke, at De ser ud, som om De ville have mig til at tro, at det gavnede Dem. Jeg siger Dem, at det piner Dem. Det piner Dem, sætter ondt blod i Dem og forgifter Dem."

"Sæt, at det gør det," svarede Bradley med dirrende læber, "er der så ingen grund til det?"

"Grund nok, tør jeg holde et pund på!"

"Har De ikke selv sagt, at denne karl har overøst Dem med drillerier, fornærmelser og forhånelser eller dog noget lignende? Det samme har han gjort ved mig. Han er sammensat af giftige fornærmelser og forhånelser fra sin isse til sine fodsåler. Er De så forhåbningsfuld eller så enfoldig, at De ikke ved, at han og den anden ville vise foragt for Deres andragende og tænde deres cigarer ved det?"

"Det skulle, min sæl, ikke undre mig, om de gjorde det!" sagde Riderhood, der nu var blevet vred.

"Om de gjorde det? De ville gøre det! Lad mig stille Dem et spørgsmål. Jeg ved noget mere om Dem end Deres navn alene.

Jeg vidste noget om Gaffer Hexam. Hvornår så De sidst hans datter?"

"Hvornår jeg sidst så hans datter, gode herre?" gentog Riderhood, der med forsæt blev langsommere til at fatte, alt som den anden blev hurtigere i sin tale.

"Ja. Ikke talte med hende, men så hende – hvor?" Rogue havde fået den tråd, han ønskede, skønt han holdt den i en klodset hånd. Idet han så forvirret på det lidenskabelige ansigt, som om han prøvede på at udregne en sum i hovedet, svarede han langsomt: "Jeg har ikke set hende – ikke en eneste gang – siden den dag, Gaffer døde."

"De kender hende vel nok, når De ser hende?"

"Det skulle jeg mene! Der er ingen, jeg kender bedre."

"Og ham ville De vel kunne kende lige så godt?"

"Hvem er ham?" spurgte Riderhood. Han tog hatten af og gned sig på panden, idet han tilkastede spørgeren et dumt blik.

"Det fordømte navn! Synes De så godt om det, at De ønsker at høre det endnu en gang?"

"Å *ham*!" sagde Riderhood, der listigt havde lokket skolelæreren ind i denne krog for atter at kunne iagttage hans ansigt under dets onde indflydelse. "Ham ville jeg kunne kende blandt tusinde."

"Har De –" Bradley gjorde sig umage for at spørge i en rolig tone, men hvad han så gjorde ved sin stemme, kunne han dog ikke tøjle sit ansigt – "har De nogen sinde set dem sammen?"

Nu havde Rogue fået tråden i begge hænder. "Jeg så dem sammen den dag, Gaffer blev halet i land."

Bradley kunne have skjult en oplysning, der skulle forties, for en hel frittende classes skarpe øjne, men for den uvidende

Riderhoods øjne kunne han ikke tilsløre det tilbageholdte spørgsmål, som brændte ham på samvittigheden.

"Du skal spørge tydeligt, hvis du vil have svar," tænkte Rogue trodsigt, "af mig selv siger jeg intet."

"Nu vel da! Var han også uforskammet imod hende?" spurgte Bradley efter en kamp med sig selv, "eller lod han til at være venlig imod hende?"

"Han lod til at være overmåde venlig imod hende. Min sandten! Nu, da –"

Den måde, hvorpå han pludselig holdt inde, var uimodsigeligt naturlig. Bradley så på ham for at opdage grunden.

"Nu, da jeg tænker mig om," sagde Riderhood undvigende – han satte disse ord i stedet for: "Nu, da jeg ser, at De er så skinsyg," hvilket var det, han virkelig havde tænkt – "så gik han måske hen og skrev min forklaring galt ned med forsæt, fordi han havde et godt øje til hende."

Den lavhed at styrke hans mistanke, eller rettere denne påtagne mistanke, var en hårsbred uden for det mål, skolelæreren havde nået. Den lavhed at give sig i kast med og lægge råd op med den karl, som ville have sat denne plet på hende og på hendes broder med, var nået, og der blev han stående. Han svarede ikke, men gik videre med skummelt åsyn.

Hvad han kunne vinde ved dette bekendtskab, kunne han ikke rede ud af sit langsomme og tunge hoved. Manden bar nag til genstanden for hans nag, og det var noget, skønt det var mindre, end han troede, da der ikke boede en så dødelig harme og forbitrelse i manden, som der brændte i hans eget bryst. Manden kendte hende og kunne ved et slumpetræf få et eller

andet at vide om hende. Det var noget, da han derved fik et par øjne og øren mere til sin tjeneste. Manden var et slet menneske og villig nok til at træde i hans sold. Det var noget, for hans egen stemning og hensigt var så slette, som de kunne være, og han syntes at finde en svag trøst i at eje et beslægtet redskab, om det end måske aldrig ville blive brugt.

Pludselig stod han stille og spurgte Riderhood, om han vidste, hvor hun var. Det vidste han åbenbart ikke. Han spurgte Riderhood, om han var villig til, hvis han skulle få noget at vide om hende, eller om at Wrayburn opsøgte eller omgikkes hende, at underrette ham om det, hvis han blev betalt for det. Det ville han meget gerne. "Han var imod dem begge," sagde han med en ed, og hvorfor? Fordi de havde hindret ham fra at tjene sit brød i sit ansigts sved.

"Så vil det ikke vare længe," sagde Bradley, efter at de havde talt noget mere om det samme emne, "før vi atter ses. Her er vejen, og der er dagen. Begge har overrumplet mig."

"Men, gode herre," indvendte Riderhood, "jeg ved ikke, hvor jeg skal finde Dem."

"Det gør intet til sagen. Jeg ved, hvor jeg kan finde Dem, og vil opsøge Dem ved Deres sluse."

"Men, gode herre," indvendte Riderhood igen, "der kommer aldrig noget godt ud af et tørt bekendtskab. Lad os væde det med en mundfuld mælk og rom."

Bradley samtykkede og gik ind med ham i et af en modbydelig lugt af muggent hø og gammel halm opfyldt værtshus, som lukkedes tidligt op, og hvor fragtmænd, bønder, magre hunde og menneskelige natfugle, der fløj hjem til bane, trøstede sig på deres forskellige måder, og hvor ikke en af de

natfugle, som kredsede omkring den tilsølede disk, undlod ved første øjekast i den af lidenskab udtærede natfugl med de respektable fjer at opdage den værste natfugl af dem alle.

En pludselig opvågnende kærlighed til en halvdrunken fragtmand, der skulle bort, førte til, at Riderhood fik en ophøjet plads på en bunke kurve på en vogn og fortsatte sin rejse, liggende på ryggen med hovedet på sin bylt. Bradley vendte derpå om for at gå samme vej tilbage og skød efterhånden genvej ad mennesketomme stier og nåede efterhånden skole og hjem. Op stod solen og fandt ham vasket og børstet og, som sædvanlig, iført en respektabel sort kjole og vest, et respektabelt, i en stiv sløjfe bundet, sort halstørklæde og gråmelerede benklæder, med sit respektable sølvur i lommen og dets respektable hårkæde om halsen, som en skolastisk, til jagten påklædt jæger, omgivet af sit friske, hylende og gøende koppel.

Men mere virkelig forhekset end de ulykkelige væsner fra de gode gamle dage, der under en smitsot af rædsel og pinebænkens tankevækkende påvirkning anklagede sig selv for umuligheder, var han blevet redet skrap af onde ånder i denne nat. Han var blevet sporet og pisket og bragt i stærk sved. Havde fortællingen om dette ridt indtaget de fredelige bibelsteders plads på væggene, ville denne mest fremmelige af drengene være blevet bange og løbet bort fra læreren.

12. Ondt i sinde

Op stod solen, strålende over hele London, og nedlod sig endog i sin herlige upartiskhed til at frembringe prismatiske gnister i Alfred Lammles bakkenbarter, mens han sad ved sin frokost. Han var i trang for et eller andet oplivende udefra, for han havde et præg af at være temmelig mørk i sit indre og så grumme misfornøjet ud.

Mrs. Lammle sad lige over for sin husbond og herre. Det lykkelige par bedragere, der var forenet med det bånd hvori de gensidig havde lokket hinanden, sad og så gnavne på dugen. Tingene tog sig så mørke ud i frokoststuen, skønt de lå på solsiden, at hvis en af de handlende, der havde familiens søgning, havde set igennem jalousierne ville han have taget det som et vink om at sende sin regning og trænge på for at få den betalt. Men dette havde de fleste af familiens handlende rigtignok, også uden vinket, allerede gjort.

"Det forekommer mig," sagde mrs. Lammle, "som om du slet ingen penge har haft i al den tid, vi har været gift."

"Hvad der forekommer dig at have været tilfældet, har muligvis været tilfældet. Det gør intet til sagen."

Var det en ejendommelighed for dette ægtepar, eller gælder det også for andre kærlige ægtefolk? Under slige ægteskabelige samtaler tiltalte de aldrig hinanden, men altid en eller anden usynlig personlighed, der syntes at have plads omtrent midt imellem dem. Måske kommer ved sådanne huslige lejligheder skelettet i skabet ud for at lade sig tale til.

"Jeg har aldrig set andre penge her i huset," sagde mrs. Lammle til skelettet, "end min livrente. Det sværger jeg på."

"Du skal ikke gøre dig den ulejlighed at sværge," sagde Lammle til skelettet, "endnu en gang, det gør intet til sagen. Du har aldrig gjort så god brug af din livrente!"

"Hvorledes det?"

"Til at få kredit og leve godt."

Måske lo skelettet hånligt over at få dette spørgsmål og svar rettet til sig, men i hvert tilfælde gjorde mr. og mrs. Lammle det.

"Men hvad skal det nu blive til?" spurgte mrs. Lammle.

"Til bankerot."

Derefter så mrs. Lammle hånligt på skelettet – men uden at overføre dette blik på sin mand – og slog øjnene ned, og så gjorde Lammle nøjagtig det samme og slog ligeledes øjnene ned. Idet tjeneren derpå trådte ind med ristet brød, trak skelettet sig tilbage til skabet og lukkede sig inde.

"Sophronia," sagde Lammle, da tjeneren var gået. Og derpå meget højere: "Sophronia!"

"Nå, hvad er der?"

"Vær så god at høre efter." Han så strengt på hende, indtil hun hørte efter, og fortsatte: "Jeg ønsker at rådføre mig med dig. Nå, nå, ikke flere narrestreger. Du kender vor pagt og overenskomst. Vi skal arbejde sammen til vor fælles fordel, og du er lige så fiffig som jeg. Vi ville ikke være kommet sammen, hvis du ikke var det. Hvad er der at gøre? Vi er kommet i en klemme. Hvad skulle vi gøre?"

"Har du ikke tænkt dig et eller andet, som kunne kaste noget af sig?"

Lammle gemte sig i sine bakkenbarter for at tænke efter, men kom frem igen uden håb. "Nej. Som eventyrere er vi nødt

til at spille højt spil for om muligt at vinde noget klækkeligt, og lykken har været os imod."

Hun havde allerede begyndt: "Har du intet –" da han afbrød hende.

"Vi, Sophronia. Vi, vi."

"Har vi intet, som vi kunne sælge?"

"Ikke en stump. Jeg har givet en jøde pant i dette bohave, og han kan lade det hente i morgen, i dag, straks. Han havde allerede ladet det hente, tror jeg, hvis Fledgeby ikke havde været."

"Hvad har Fledgeby med ham at gøre?"

"Han kendte ham. Han advarede mig for ham, før jeg kom i hans klør, men kunne dengang ikke overtale ham på en andens vegne."

"Mener du, at Fledgeby overhovedet har stemt ham mildere imod dig?"

"Jeg mener, at jøden endnu ikke har gjort, hvad han kunne have gjort, og at Fledgeby er skyld i, at han har holdt sig tilbage."

"Tror du Fledgeby?"

"Jeg tror aldrig nogen, har aldrig troet nogen, siden jeg troede dig. Men det ser ud til det."

Efter at have givet hende denne tilrettevisning for hendes opsætsige ytringer til skelettet rejste Lammle sig fra bordet – måske for så meget bedre at kunne skjule et smil og et par hvide pletter ved sin næse – og gik et par gange frem og tilbage på tæppet og kom hen til kaminmåtten.

"Kunne vi have koblet det dyr sammen med Georgiana – men det nytter ikke at tale om det. Det er kun spildt ulejlighed."

Da Lammle, mens han stod med ryggen mod kaminen og trak skøderne af sin slåbrok i vejret, sagde dette og så på sin kone, blegnede hun og så ned på gulvet. Hun tænkte på sit forræderi, følte måske, at hun svævede i personlig fare – for hun var bange for ham, endog bange for hans hånd og bange for hans fod, skønt han aldrig havde tilføjet hende legemlig overlast – og skyndte sig derfor at hæve sig i hans øjne.

"Kunne vi få penge at låne, Alfred –"

"Tigge penge, låne penge, stjæle penge. Det ville alt sammen komme os ud på et," afbrød han hende.

"- kunne vi så komme ud over dette?"

"Uden al tvivl. For at sige noget originalt og uimodsigeligt, Sophronia, to og to er fire."

Men da han så hende overveje ved sig selv, samlede han atter skøderne af sin slåbrok sammen, stak dem ind under sin ene arm og samlede sine store bakkenbarter i sin anden hånd, idet han stiltiende holdt øje med hende.

"Det er så naturligt," sagde hun og så ham lidt frygtsomt ind i ansigtet, "at man i en sådan forlegenhed tænker på de rigeste og samtidig enfoldigste mennesker, man kender."

"Ja vist, Sophronia."

"Boffins."

"Ja vist, Sophronia!"

"Er der intet at gøre med dem?"

"Hvad er der at gøre med dem?"

Hun tænkte sig om, og han holdt, ligesom før, sit øje fæstet på hende.

"Jeg har naturligvis mange gange tænkt på Boffin'erne," tog han efter en ufrugtbar tavshed til orde, "men jeg har ikke

kunnet finde noget. De er alt for godt garderede. Den fordømte sekretær står imellem dem og – folk med talent."

"Men hvis man kunne blive ham kvit?" sagde hun lidt oplivet efter på ny at have tænkt over sagen.

"Giv dig tid, Sophronia," svarede hendes årvågne ægtefælle nedladende.

"Hvis det at skaffe ham af vejen kunne blive fremstillet som en tjeneste, der vistes Boffin?"

"Giv dig tid, Sophronia."

"Vi har i den sidste tid lagt mærke til, at den gamle mand begynder at blive meget mistroisk."

"Men også gerrig, min ven, hvilket er det mindst lovende for os. Giv dig ikke des mindre tid, Sophronia."

Hun gav sig tid og sagde så:

"Hvad om vi udnyttede den tilbøjelighed hos ham, som vi er fuldkommen på det rene med? Hvad om min samvittighed –"

"Og hvad det er for en samvittighed, ved vi, min engel. Nå?"

"Hvad om min samvittighed ikke tillod mig længere at tie med, hvad den uforskammede tøs fortalte mig om, at sekretæren havde friet til hende? Hvad om min samvittighed nødte mig til at gentage det for Boffin?"

"Det huer mig ikke så dårligt," sagde Lammle.

"Hvad om jeg gentog det for ham og lod ham forstå, at min takt og fine æresfølelse –"

"Meget gode ord, Sophronia."

"- at *vør* takt og fine æresfølelse," vedblev hun med et bittert eftertryk på denne talemåde, "ikke tillod os at være tavse medvidere i en så egennyttig og intrigant plan fra sekretærens side og et så groft troskabsbrud mod hans troskyldige

principal? Hvad om jeg havde underrettet min fortræffelige ægtefælle om min dydige uro, og han i sin retskaffenhed havde sagt: "Sophronia, du må straks åbenbare dette for Boffin?"

"Endnu en gang, det huer mig ikke dårligt."

"Du ytrede, at han er godt garderet," vedblev hun, "det tror jeg med, men kunne dette føre til, at han afskedigede sin sekretær, ville der fremkomme et svagt sted."

"Forklar dig nærmere, Sophronia. Dette begynder at hue mig bedre og bedre."

"Når vi i vor pletfri retskaffenhed har åbnet hans øjne for denne troløshed af en person, til hvem han havde tillid, vil vi have skaffet os et krav på ham og banet os vej til hans fortrolighed. Om der kan bringes meget eller lidt ud af det, får vi afvente, da der ikke er andet for. Sandsynligvis vil vi gøre så meget ud deraf som muligt."

"Sandsynligvis," sagde Lammle.

"Tror du, det er muligt," spurgte hun i den samme kolde, rænkefulde tone, "at du kunne få sekretærens plads?"

"Ikke umuligt, Sophronia. Det kunne måske bringes i stand. Under alle omstændigheder kunne terrænet forberedes med forsigtighed."

Idet hun så på ilden, nikkede hun for at tilkendegive, at hun fattede dette vink. "Min mand," sagde hun grublende, men ikke uden et svagt ironisk skær, "ville med største fornøjelse gøre alt, hvad der står i hans magt. Han er selv forretningsmand og kapitalist. Han har ofte med de mest delikate sager at gøre. Han har styret min egen lille formue så beundringsværdigt, men da han begyndte at skaffe sig anseelse, havde han unægtelig den

fordel at være en formuende mand og hævet over enhver fristelse og mistanke."

Lammle smilede og klappede hende endog på hovedet. I sin ondskabsfulde glæde over planen syntes han, mens han stod over for hende og gennemtænkte sagen, at have dobbelt så meget næse i sit ansigt, som han nogen sinde havde haft.

Han stod og grublede, og hun sad og så nogen tid på den støvede kamin uden at røre sig, men så såre han atter begyndte at tale, så hun sky i vejret og hørte på ham, som om hun havde tænkt på sit forræderi, og frygten for hans hånd eller fod igen var opstået hos hende.

"Det forekommer mig, som om du har forbigået en side af sagen. Måske dog ikke, for kvinder forstår sig bedst på kvinder. Kunne vi ikke fortrænge pigen selv?"

Mrs. Lammle rystede på hovedet. "Hun har et umådelig stærkt herredømme over dem begge, som ikke kan sammenlignes med en lønnet sekretær."

"Men det kære barn," sagde Lammle med et lumsk smil, "burde have været åbenhjertig mod sin velgører og velgørerinde. Det søde lam burde have haft uindskrænket tillid til sin velgører og velgørerinde."

Sophronia rystede atter på hovedet.

"Nu vel, kvinder forstår sig bedst på kvinder," sagde hendes mand noget ærgerlig. "jeg holder ikke videre fast på det. Vor lykke kunne måske være gjort, hvis vi kunne skaffe os dem begge fra halsen. Når jeg styrede formuen, og min kone folkene – tju!"

Atter rystede hun på hovedet og sagde: "De ville aldrig bryde med pigen eller lade det gå ud over hende. Vi må finde os i

hende, kan du være vis på."

"Nu vel," udbrød Lammle og trak på skuldrene, "lad så være, men husk bare på, at hun er os til ulejlighed."

"Nu er der kun et spørgsmål tilbage, og det er, hvornår skal jeg begynde?"

"Du kan ikke begynde for tidligt, Sophronia. Vore sager står, som sagt, fortvivlet, og det kan, hvilket øjeblik det skal være, ende med et knald."

"Jeg må tale under fire øjne med Boffin. Var hans kone til stede, ville hun gyde olie i vandet. Jeg ville ikke kunne forlede ham til et forbitret udbrud, hvis hans kone var til stede. Og med hensyn til pigen selv, så må hun også holdes udenfor, da jeg vil komme til at svige hendes tillid."

"Lod det sig ikke gøre, at du skriftligt bad ham om en sammenkomst?" spurgte Lammle.

"Nej, på ingen måde. De ville tale med hinanden om, hvorfor jeg havde skrevet, og jeg vil helst overraske ham."

"Eller om du gjorde et besøg og bad om at tale med ham i enrum?"

"Det ville jeg heller ikke gerne, men jeg skal nok komme ud af det, hvis du vil overlade mig den lille vogn i dag og i morgen. Så skal jeg lægge mig i baghold for ham."

Ligesom dette var blevet afgjort, så de en mandlig skikkelse gå forbi vinduerne og hørte ham banke og ringe.

"Det er Fledgeby," sagde Lammle, "han beundrer dig og har høje tanker om dig. Lok ham til at bruge sin indflydelse hos jøden, hvis navn er Riah af firmaet Pubsey & Co."

Efter at have tilføjet disse ord i en meget dæmpet tone, for at de ikke skulle blive hørt af Fledgebys spidsede øren gennem to

nøglehuller og forstuen, gik Lammle ganske sagte ovenpå, idet han ved tegn pålagde sin tjener tavshed.

"Hvor det glæder mig at se Dem, mr. Fledgeby," sagde mrs. Lammle og modtog ham yderst elskværdigt. "Min stakkels, kære Alfred, der for øjeblikket er så plaget af sine pengesager, gik temmelig tidligt ud. Tag dog plads, kære mr. Fledgeby."

Kære mr. Fledgeby tog plads og overbeviste sig om, at der ikke var forefaldet noget nyt i retningen af bakkenbartspiring, siden han var kommet omkring hjørnet fra Albany.

"Det var overflødigt, kære mr. Fledgeby, at tale til Dem om, at min stakkels Alfred for øjeblikket er så plaget af sine pengesager, da han har sagt mig, hvilken trøst De er for ham i hans forbigående forlegenheder, og hvilken stor tjeneste De har gjort ham."

"Åh!" sagde Fledgeby.

"Jo."

"Jeg vidste ikke andet," svarede Fledgeby og prøvede et nyt sted på sit stolesæde, "end at Lammle var tilbageholden om sine pengesager."

"Ikke mod mig," sagde mrs. Lammle med dyb følelse.

"Nej virkelig?"

"Ikke mod mig. Jeg er hans hustru."

"Ja. Det – det har jeg altid tænkt," sagde Fledgeby.

"Og som Alfreds hustru tør jeg nok, kære mr. Fledgeby, skønt uden hans fuldmagt eller vidende, bede Dem om at fortsætte denne store tjenstvillighed og en gang endnu bruge Deres velfortjente indflydelse hos mr. Riah til at skaffe os lidt henstand? Det navn, jeg har hørt Alfred nævne i sine urolige drømme, er Riah, ikke sandt?"

"Kreditorens navn er Riah," sagde Fledgeby med et noget ildevarslende eftertryk på det første substantiv, "St. Mary Axe. Pubsey & Co."

"Ja vist!" udbrød mrs. Lammle og slog hænderne sammen med en vis overstrømmende vildhed, "Pubsey & Co."

"En bøn fra det kvindelige –" begyndte Fledgeby, men tøvede her så længe for at finde på et ord til at fortsætte med, at mrs. Lammle sødt tilbød ham: "Hjerte."

"Nej, køn – er noget, hvortil en mand er pligtig at låne øre, og jeg ville ønske, at det afhang af mig, men denne Riah er en fæl fyr, mrs. Lammle. Han er virkelig fæl."

"Ikke, når De taler med ham, kære mr. Fledgeby."

"Jo, på min ære er han så!"

"Prøv på det. Prøv på det en gang endnu, kæreste mr. Fledgeby. Hvad kan De ikke opnå, når De vil?"

"Tak, det er meget smukt af Dem at tale sådan. Jeg har intet imod efter Deres opfordring at prøve endnu en gang med ham, men jeg kan naturligvis ikke indestå for følgerne. Riah er sej, og når han siger, at han vil gøre noget, så gør han det."

"Ja netop," udbrød mrs. Lammle, "og når han siger til Dem, at han vil vente, så venter han."

"Det er en satans fiffig kone," tænkte Fledgeby. "jeg så ikke denne blottelse, men hun opdager den og tager den lige straks til indtægt."

"Oprigtig talt, kære mr. Fledgeby," fortsatte mrs. Lammle indsmigrende, "for at jeg ikke skal få skin af at ville skjule Alfreds forhåbninger for Dem, der er en så god ven af ham, så viser der sig et fjernt lysskær i hans horisont."

Denne billedlige taleform lod til at være noget gådefuld for Fledgeby, der sagde:

"Hvad viser der sig i hans –?"

"Endnu i morges, kære mr. Fledgeby, talte Alfred, før han gik ud, med mig om nogle udsigter, han har, og som fuldstændig kunne gøre ende på hans forlegenheder."

"Virkelig?" sagde Fledgeby.

"Ja," svarede mrs. Lammle og tog her sin tilflugt til sit lommeværklæde, "og De ved – De, som studerer verden og det menneskelige hjerte – hvor tungt det ville være at miste stilling og anseelse, når alt kunne frelses ved kun at holde ud en ganske kort tid."

"Å! De tror altså, at hvis Lammle fik henstand, ville han ikke gå fallit? – for at bruge et udtryk," forklarede Fledgeby undskyldende, "der er gængs på pengemarkedet."

"Ja, det tror jeg ganske, ganske vist."

"Det forandrer aldeles sagen. Jeg vil straks opsøge Riah."

"Gud velsigne Dem, kære mr. Fledgeby."

"Intet at takke for."

Hun rakte ham hånden.

"En elskværdig og åndrig dames hånd," sagde Fledgeby, "er altid lønnen for en –"

"Ædel handling!" sagde mrs. Lammle, der var meget forhippet på at blive ham kvit.

"Det var ikke det, jeg ville sige," svarede Fledgeby, der aldrig under nogen som helst omstændighed ville bruge et foreslået udtryk, "men De er alt for god. Tør jeg trykke et – et eneste – på den? God morgen!"

"Jeg tør altså stole på, at De skynder Dem?"

"Det tør De," svarede Fledgeby, idet han vendte sig om ved døren og ærbødigt kyssede på fingeren.

Fledgeby ilede virkelig også med en sådan fart gennem gaderne i sit barmhjertighedsærinde, som om alle gode ånder, der står i ædelmodighedens tjeneste, gav hans fødder vinger, og de kunne for den sags skyld også have opslået deres bolig i hans bryst, så glad og lystig var han. Der var ordentlig en frisk klang i hans stemme, da han, idet han kom til kontoret i St. Mary Axe og fandt det tomt for øjeblikket, ved det nederste af trappen trallede: "Nå, Juda, hvad tager De Dem for der?"

Den gamle mand viste sig med sin sædvanlige ærbødighed.

"Halløj!" sagde Fledgeby og trådte blinkende tilbage, "De har ondt i sinde, Jerusalem!"

Den gamle mand så spørgende i vejret.

"Jo, De har. Å, De synder! Å, De lurendrejer! Hvad, vil De virkelig inddrive Lammles panteforskrivning? Kan intet afholde Dem derfra? De vil ikke vente en minut længere?"

Da principalens tone og blik gav ham ordre til øjeblikkelig at skride ind, tog den gamle mand sin hat, der lå på den lille disk.

"De har hørt, at han ville kunne holde sig, hvis De ikke klemmer på, gamle luks, har De ikke?" sagde Fledgeby, "men det er ikke Deres interesse, at han skal holde sig, skønt De har sikkerhed for pengene, og der er nok til at betale Dem, er det vel? Å, De jøde!"

Den gamle mand stod et øjeblik tvivlrådig, som om han ventede på flere ordrer.

"Skal jeg gå?" spurgte han omsider med dæmpet stemme.

"Han spørger mig, om han skal gå! Spørger mig, som om han ikke vidste, hvad han har i sinde! Spørger mig, som om han

ikke allerede havde sin hat i hånden! Spørger mig, som om hans gamle, skarpe øje – ih, det skærer jo som en kniv – ikke så efter hans stok bag døren!"

"Skal jeg gå?"

"Om De skal gå?" snerrede Fledgeby, "ja vist skal De gå. Af sted med Dem, Juda!"

13. Når læsset hælder –

Da den uimodståelige Fledgeby var blevet alene i kontoret, gik han fløjtende omkring der med hatten på snur; ragede i skufferne og søgte hist og her et eller andet lille bevis på, at han blev snydt, men kunne ikke finde noget.

"Det er ikke hans fortjeneste, at han ikke snyder mig," sagde Fledgeby og blinkede med det ene øje, "men min forsigtigheds skyld."

Derpå hævdede han med lad storagtighed sine rettigheder som Pubsey & Co.'s herre ved at støde mod stolene og kasserne med sin stok og spyttede ind i kaminen og drev så majestætisk hen til vinduet og så ud i den smalle gade, idet hans små øjne lige tittede over den øverste kant af vinduesskærmen. Som en skærm i mere end en henseende mindede den ham om, at han var alene, og at gadedøren stod åben. Han var allerede i færd med at gå ud for at lukke den for ikke ved sin egen uforsigtighed at blive sat i forbindelse med forretningen, da han standsedes af nogen, som nærmede sig døren.

Det var dukkesyersken, der kom med en lille kurv på armen og sin krykkestok i hånden. Hendes skarpe øjne havde opdaget Fledgeby, før han havde opdaget hende, og han blev lammet i sin hensigt at lukke døren, ikke så meget fordi hun nærmede sig den, som fordi hun gjorde ham den ære at sende ham en uendelighed af nik, så snart han fik øje på hende. Denne fordel tog hun sig til indtægt ved at humpe så rask op ad gadedørstrappen, at hun, før Fledgeby kunne få sørget for, at hun ingen traf hjemme, stod lige over for ham i kontoret.

"Håber, De har det godt," sagde miss Wren. "er mr. Riah til stede?"

Fledgeby var sunket ned i en lænestol i en stilling, som om han ventede og kedede sig. "Jeg tænker, at han snart er her igen," svarede han, "han løb sin vej på en underlig måde og bad mig vente, til han kom tilbage. Har jeg ikke set Dem før?"

"En gang før," svarede Jenny og tilføjede i en dæmpet tone, "hvis De da havde øjne i hovedet."

"Da De havde en eller anden leg for oppe oven på huset. Nu husker jeg det. Hvordan lever Deres veninde?"

"Jeg har mere end en veninde, vil jeg håbe. Hvilken veninde?"

"Å, det er det samme. Enhver af Deres veninder, alle Deres veninder. Har De det nogenlunde tåleligt?"

Noget forlegen afparerede Jenny denne spøg og satte sig i en krog bag døren med kurven på skødet. Til sidst brød hun en lang og tålmodig tavshed og sagde:

"Undskyld, men jeg plejer at træffe mr. Riah her på denne tid, og derfor kommer jeg også i almindelighed her på denne tid. Jeg vil kun købe affald for mine to fattige shillings. De er måske så god at give mig det, og så vil jeg traske tilbage til mit arbejde."

"Jeg give Dem det?" sagde Fledgeby og vendte hovedet om imod hende, for han havde siddet og blinket ad lyset og følt sig på hagen. "De tror da vel aldrig, at jeg har noget her med stedet eller forretningen at gøre, hvad?"

"Han sagde jo den dag, at De var herren!"

"Sagde den gamle skælmsmester det? Sagde Riah det? Ja, han kan finde på at sige, hvad det skal være."

"Godt, men De sagde det også eller opførte Dem i det mindste, som om De var herre her, og modsagde ham ikke."

"En af hans rævestreger," sagde Fledgeby med et koldsindigt og hånligt skuldertræk. "Han er fuld af rævestreger. Han sagde til mig: "Gå op med mig oven på huset, så skal jeg vise Dem en smuk pige. Men jeg må give Dem ud for min herre."

Så gik jeg da op ovenpå, hvor han viste mig den smukke pige – det var virkelig også nok umagen værd at se på hende – og jeg blev kaldt herre. Jeg ved ikke hvorfor, og han ved det rimeligvis ikke heller. Han ynder rævestreger for deres egen skyld, da han," tilføjede Fledgeby efter at have søgt et træffende udtryk, "er den største ræv, der nogen sinde har gået på to ben."

"Å, mit hoved!" udbrød den lille dukkesyerske og greb om det med begge hænder, som om det var i færd med at sprænges, "De kan ikke mene, hvad De siger."

"Jo, jeg kan, min lille ven, og jeg mener det med, kan jeg forsikre Dem."

Denne gendrivelse var ikke alene en overlagt politisk manøvre fra Fledgebys side for det tilfælde, at han skulle blive overrasket af andre fremmede, men samtidig en tilrettevisning til miss Wren for hendes alt for store kløgt og et fornøjeligt tegn på hans stemning mod den gamle jøde.

"Han har fået et slet navn som en gammel jøde og bliver betalt for at bruge det, og jeg vil have fuldt vederlag for mine penge ud af ham."

Dette var Fledgebys sædvanlige forretningsprincip, og det skærpedes nu ved, at den gamle mand tillod sig at have en hemmelighed for ham, skønt han ikke misbilligede

hemmeligheden selv, da den ærgrede en anden, som han ikke kunne lide.

Lang i ansigtet sad miss Wren bag døren og så tankefuld ned på gulvet, og den lange og tålmodige tavshed havde atter varet i nogen tid, da udtrykket i Fledgebys ansigt røbede, at han gennem overdelen af døren, der var af glas, så nogen stå og famle uden for kontoret. Straks efter hørtes en rumsteren og en banken og så mere rumsteren og en ny banken. Da Fledgeby ikke ænsede dette, blev døren til sidst lukket sagte op, og en lille mild, aldrende herres udtørrede ansigt tittede ind ad den.

"Mr. Riah?" spurgte denne fremmede meget høfligt.

"Jeg venter på ham," svarede Fledgeby, "han gik ud og lod mig blive her. Jeg venter ham hvert minut. De gør måske bedst i at tage plads."

Den fremmede satte sig og holdt hånden for panden, som om han var i en tungsindig sindsstemning. Fledgeby skottede til ham og morede sig over hans stilling.

"Smukt vejr," sagde Fledgeby.

Den lille herre var så fordybet i sine egne mørke tanker, at han ikke lagde mærke til denne ytring, før lyden af Fledgebys stemme var død hen uden for kontoret. Da fo'r han sammen og sagde: "Jeg beder om forladelse. Jeg er bange for, at De talte til mig?"

"Jeg sagde," svarede Fledgeby lidt højere end før, "at det var smukt vejr."

"Jeg beder om forladelse. Jeg beder om forladelse. Ja."

Atter holdt den lille herre hånden for panden, og atter syntes Fledgeby at more sig over, at han gjorde det. Da den fremmede forandrede sin stilling med et suk, sagde Fledgeby med et grin:

"Mr. Twemlow, tror jeg?"

Den lille herre syntes at blive højst overrasket.

"Jeg havde den fornøjelse at spise til middag med Dem hos Lammles," sagde Fledgeby. "Jeg har endog den ære at være en slægtning af Dem. Et uventet sted at mødes på, men når man kommer ind i City, ved man aldrig, hvem man kan falde over. Jeg håber, at De er ved god helsen og nyder livet."

Der kunne have ligget et skær af uforskammethed i disse sidste ord, men på den anden side kunne de også have været et udslag af Fledgebys medfødte elskværdighed. Fledgeby sad på en stol med den ene fod på tremmen under en anden stol og med hatten på. Twemlow havde taget hatten af, da han tittede ind ad døren, og holdt den endnu i hånden.

Nu var den samvittighedsfulde Twemlow, der vidste, hvad han havde gjort for at forpurre den elskværdige Fledgebys planer, særlig forlegen over dette møde. Han følte sig så ilde tilpas som vel muligt, mente sig forpligtet til at vise sig stiv imod Fledgeby og gjorde et koldt buk for ham. Fledgeby gjorde sine små øjne mindre, mens han nøje iagttog ham.

Dukkesyersken sad i en krog bag døren med øjnene fæstet på gulvet og hænderne foldet om sin kurv, idet hun holdt sin krykkestok imellem dem og ikke syntes at lægge mærke til noget.

"Han bliver længe borte," mumlede Fledgeby og så på sit ur. "Hvad tror De, klokken er?"

"Ti minutter over tolv."

"På en prik," indrømmede Fledgeby, "jeg vil håbe, at Deres ærinde her er af en behageligere natur end mit."

"Mange tak," sagde Twemlow.

Fledgeby gjorde atter sine små øjne mindre og skottede med stort velbehag til Twemlow, der bankede frygtsomt på bordet med et sammenlagt brev.

"Efter hvad jeg kender til mr. Riah," sagde Fledgeby med en meget nedsættende udtale af hans navn, "tror jeg, at dette noget nær er det rette sted for ubehagelige forretninger. Jeg har altid fundet, at han var den hårdeste negl i pengesager i hele London."

Twemlow svarede på denne ytring med et lille koldt buk. Den havde åbenbart gjort ham nervøs.

"Så meget er vist," fortsatte Fledgeby, "at var det ikke for at holde mit ord til en ven, skulle intet få mig til at vente her en eneste minut. Men når ens venner har modgang, bør man hjælpe dem. Det er nu min grundsætning, og den følger jeg."

Den upartiske Twemlow følte, at denne synsmåde uden hensyn til den, der havde udtalt den, var værdig til hans hjertelige billigelse, "De har fuldkommen ret," svarede han med varme, "det er en mandig og ædel handle måde."

"Det glæder mig, at den har Deres bifald," svarede Fledgeby. "Det er kuriøst" – her nedlod han sig fra sit stade og sjokkede hen imod ham – "de venner, jeg hjælper i dag, er de samme, i hvis hus jeg traf Dem, Lammles. Finder De ikke, at hun er en meget indtagende og elskværdig kone?"

Samvittigheden slog den blide Twemlow med bleghed.

"Jo," sagde han, "det er hun."

"Og da hun i formiddag bad mig gå herhen og se, hvad jeg kunne gøre for at snakke godt for deres kreditor, denne mr. Riah, hos hvem jeg unægtelig har fået en smule indflydelse ved

at gøre forretninger med ham på en anden vens vegne, skønt ikke nær så meget, som hun tror, hvad skulle jeg da gøre?"

Twemlow fremgispede: "De kunne ikke andet end gå herhen."

"Følgelig gik jeg herhen. Men hvorfor," sagde Fledgeby, idet han stak hænderne i lommen og gav sig mine af at falde i dybe tanker, "hvorfor Riah fo'r op, da jeg sagde ham, at Lammle'rne bønfoldt ham om at holde en pantefordring, han har på alle deres effekter, tilbage; hvorfor han skyndte sig bort med løfte om, at han straks ville være her igen, og hvorfor han har ladet mig vente så længe, det kan jeg ikke fatte."

Den ridderlige Twemlow, denne ridder af det enfoldige hjerte, var ude af stand til at ytre nogen mening. Han var alt for angergiven, alt for opfyldt af samvittighedsnag. For første gang i sit liv havde han gjort sig skyldig i en snedig handling og gjort noget urigtigt. Han havde hemmeligt modarbejdet denne troskyldige unge mand, ene og alene fordi denne troskyldige unge mand ikke var, som han selv var.

Men den troskyldige unge mand gav sig til at dyngte gloende kul på hans skøre hoved.

"Jeg beder Dem undskylde, mr. Twemlow. De ser, at jeg kender arten af de forretninger, der drives her. Er der noget, jeg kan udrette for Dem her? De er blevet opdraget som en gentleman og ikke til forretningsmand" – her ytrede der sig et nyt skær af mulig uforskammethed – "og er måske kun en dårlig forretningsmand. Hvad kan man vel vente andet!"

"Jeg er endnu dårligere forretningsmand end mand," svarede Twemlow, "og jeg ville næppe kunne karakterisere min ufuldkommenhed i stærkere udtryk. Jeg fatter ikke engang rigtig klart min stilling med hensyn til den sag, som har ført

mig hid, men der findes grunde, som gør det til en meget kilden sag for mig at modtage Deres hjælp. Jeg er meget, meget utilbøjelig til at tage imod den. Jeg fortjener den ikke."

Gode, barnlige natur! Fordømt til at vandre gennem verden ad sådanne små, smalle, mørke stier og finde så få lyspletter undervejs!

"De er måske," sagde Fledgeby, "lidt for stolt til at forklare Dem nøjere, eftersom De er blevet opdraget som gentleman."

"Det er ikke det," svarede Twemlow, "jeg håber at kunne skelne mellem ægte og falsk stolthed."

"Selv er jeg slet ikke stolt og ser måske ikke dybt nok i tingene til at kunne skelne den ene fra den anden, men jeg ved, at dette er et sted, hvor endog en forretningsmand kan have hele sin dygtighed nødvendig, og kan min være Dem til nogen nytte her, står den til Deres tjeneste."

"De er alt for god," stammede Twemlow, "men jeg vil meget nødvendig –"

"Jeg er ikke så forfængelig," fortsatte Fledgeby med et hæsligt øjekast, "at bilde mig ind, at min dygtighed skulle kunne være Dem til nogen nytte i selskabslivet, men her kunne den måske være det. De søger selskabet, og selskabet søger Dem, men Riah er ikke selskabet. I selskabslivet har Riah ikke hjemme, vel, mr. Twemlow?"

"Meget sandt," svarede Twemlow yderst forlegen, idet han lod hånden fare hen over sin pande.

Den troskyldige mand bad ham forklare sig nærmere, og den uskyldige Twemlow, der ventede, at Fledgeby ville blive sat i forbavselse over, hvad han havde at åbenbare, og intet øjeblik tænkte sig muligheden af, at det var noget, som hændtes hver

dag, men mente, det var et frygteligt særsyn, der viste sig en gang i hvert århundrede, fortalte ham nu følgende: Han havde haft en nu afdød ven, en gift embedsmand med børn, der havde trængt til penge for at kunne flytte på grund af sin forfremmelse. Han, Twemlow, havde derfor 'lånt ham sit navn' med det sædvanlige, men i Twemlows øjne næsten utrolige resultat, at han var blevet nødt til at tilbagebetale, hvad han aldrig havde modtaget. I årenes løb havde han formindsket kapitalen med små afdrag, "idet han," sagde Twemlow, "altid havde måttet leve med den største økonomi, eftersom han havde en fast, men indskrænket indtægt, som endda var afhængig af en adelsmands gavmildhed," og havde altid knebet og sparet for selv at udrede de fulde renter punktlig. Lidt efter lidt var han blevet vant til at opfatte denne sin eneste gæld som en regelmæssig fjerdingårlig ubehagelighed og ikke som noget værre, indtil 'hans navn' på en eller anden måde var kommet i hænderne på Riah, hvorfor denne havde ladet ham vide, at han måtte indløse det ved at klare det hele på en gang, hvis han ikke ville udsætte sig for de skrækkeligste følger. Dette og nogle uklare minder om, at han var blevet ført hen til et kontor for at vedgå gælden og blev ført hen til et andet kontor, hvor hans liv var blevet forsikret hos en, der ikke havde været uden for al forbindelse med sherryhandelen, og som han kunne huske på grund af den mærkelige omstændighed, at han havde en Stradivarius-violin og en Madonna til salg, udgjorde hovedindholdet af Twemlows fortælling. Og gennem denne fortælling spankulerede den skrækkelige Snigsworths skygge, der i ågerkarlenes øjne tegnede sig som en fjern, tåget

sikkerhed, mens han truede ad Twemlow med sin friherrelige kommandostav.

På alt dette hørte Fledgeby med den beskedne alvor, der sømmede sig for en uskyldig mand, som vidste det alt sammen i forvejen, og rystede alvorligt på hovedet, da fortællingen var ude.

"Det huer mig ikke, mr. Twemlow," sagde han, "at Riah forlanger kapitalen. Er det hans faste vilje at ville indkræve den, må den betales."

"Men sæt nu," sagde Twemlow modfalden, "at den ikke kan betales?"

"Så må De gå, De ved nok hvorhen."

"Hvorhen?" spurgte Twemlow med mat stemme.

"I fængsel," svarede Fledgeby, hvorover Twemlow støttede sit uskyldige hoved på sin hånd og drog et lille, fortvivlet og skamfuldt suk.

"Imidlertid," sagde Fledgeby, der lod, som om han samlede sit mod, "vil vi håbe, at det ikke er så slemt, at det skulle komme dertil. Hvis De vil tillade mig det, skal jeg, når Riah kommer, sige ham, hvem De er, og at De er min ven, og tale Deres sag for Dem. Jeg kan måske gøre det på en mere forretningsmæssig måde end De selv. De vil dog vel ikke tage mig det ilde op?"

"Jeg takker Dem atter og atter," sagde Twemlow, "jeg er meget, meget utilbøjelig til at tage min tilflugt til Deres ædelmodighed, men min hjælpeløshed giver efter, for jeg må tilstå, at jeg, mildest talt, ikke har gjort noget for at fortjene det af Dem."

"Hvor kan han dog blive af?" mumlede Fledgeby og så atter på sit ur. "Hvad kan han dog være gået ud efter? Har De nogen

sinde set ham, mr. Twemlow?"

"Nej, aldrig."

"Han er en rigtig jøde at se til, men endnu mere jøde at have med at gøre, og værst, når han er rolig. Er han rolig, vil jeg regne det for et meget slemt tegn. Hold øje med ham, når han kommer, og gør Dem ingen forhåbninger, hvis han er rolig. Der er han! – han ser ud til at være rolig."

Med disse ord, der satte den uskyldige Twemlow i pinlig sindsuro, trak Fledgeby sig tilbage til sin forrige post, og den gamle mand trådte ind i kontoret.

"Men, mr. Riah," sagde Fledgeby, "jeg troede, De var forsvundet."

Med et blik på den fremmede blev den gamle mand stående stille. Han mærkede, at hans herre forberedte sig på de ordrer, han skulle følge, og han ventede på signalet.

"Jeg troede virkelig, at De var forsvundet. Men nu, da jeg ser på Dem – dog nej, De kan ikke have gjort det. Nej, De kan ikke have gjort det!"

Med hatten i hånden løftede den gamle mand hovedet og så sørgmodigt på Fledgeby, som om han søgte at få at vide, hvilken ny moralsk byrde der skulle pålægges ham.

"De kan dog vel ikke være styrtet af sted for at komme enhver anden i forkøbet og have overgivet Lammles panteforskrivning i rettens hænder?" sagde Fledgeby.

"Jo, det har jeg," svarede den gamle mand sagte.

"Å, for pokker!" udbrød Fledgeby, "hm, hm! Herregud også! Nå, jeg vidste nok, at De var en hård negl, men så hård havde jeg dog ikke troet, at De var."

"Jeg gør, hvad der bliver mig pålagt," sagde den gamle mand, idet han gjorde vold på sig selv. "Her er jeg ikke hovedmanden, men kun fuldmægtig for en højerestående og har hverken valg eller myndighed."

"Sig ikke det," svarede Fledgeby med hemmelig fryd, da den gamle mand strakte sine hænder ud med en afværgende gestus for at værne sig mod de to iagttageres hårde dom. "Spil ikke den forslidte komedie. De har ret til at indkræve Deres tilgodehavende, når De har sat Dem det for, men kom ikke med de udflugter, som enhver i Deres fag regelmæssigt kommer med. Gør det i det mindste ikke over for mig. Hvorfor vil De det? De ved jo, at jeg kender Dem til bunds."

Med den hånd, han havde fri, greb den gamle mand om sit lange frakkeskød og så vist på Fledgeby.

"Og vær ikke," sagde Fledgeby, "jeg beder Dem om det som en personlig tjeneste, vær ikke så væmmelig spagfærdig, for jeg ved, hvad følgen vil blive, hvis De er det. Se her, mr. Riah, denne herre er mr. Twemlow."

Jøden vendte sig om imod ham og bukkede. Det stakkels lam svarede med et høfligt og forskrækket buk.

"Det er mislykket så fuldstændig for mig," fortsatte Fledgeby, "at opnå noget hos Dem for min ven Lammle, at jeg næppe har håb om at opnå noget hos Dem for min ven og slægtning, mr. Twemlow, men da jeg tror, at hvis der er nogen, De vil gøre en tjeneste, så er det mig, vil jeg ikke undlade at prøve. Desuden har jeg lovet mr. Twemlow det. Han har altid betalt sine renter i rette tid og altid klaret sine små afdrag. Hvorfor vil De da være streng mod ham? De kan jo intet nag have til ham! Hvorfor da ikke tage lidt let på ham?"

Den gamle mand så ind i Fledgebys små øjne efter et eller andet tegn på tilladelse til at være mild mod Twemlow, men der var intet sådant tegn at se i dem.

"Mr. Twemlow er ingen slægtning af Dem," sagde Fledgeby, "De kan ikke ville hævne Dem på ham, fordi han er gået gennem livet som en gentleman og har holdt sig til sin familie. Om han også nærer foragt for forretninger, hvad kan det så gøre Dem?"

"Men undskyld," afbrød det blide offer, "det gør jeg ikke. Jeg ville opfatte det som en uforskammethed af mig."

"Nå, mr. Riah," sagde Fledgeby, "er det ikke smukt sagt? Træf en overenskomst med mig på mr. Twemlows vegne."

Atter så den gamle mand efter et eller andet tegn på tilladelse til at skåne den stakkels lille mand. Men nej, det var Fledgebys hensigt at holde ham på pinebænken.

"Det gør mig ondt, mr. Twemlow," sagde Riah, "men jeg har min ordre og har ikke myndighed til at afvige fra den. Pengene må betales."

"Fuldt ud og lige på stedet, mener De, mr. Riah?" spurgte Fledgeby for at gøre det aldeles tydeligt.

"Fuldt ud og straks," var Riahs svar.

Fledgeby rystede beklagende på hovedet ad Twemlow og udtrykte stiltiende med hensyn til den ærværdige skikkelse, som stod foran ham med nedslagne øjne: "Hvor det dog er et uhyre af israelit!"

"Mr. Riah," sagde Fledgeby.

Den gamle mand løftede atter sine øjne op til de små øjne i Fledgebys hoved med nyt håb om, at tegnet endnu kunne vise sig.

"Det nytter ikke, mr. Riah, at jeg lægger skjul på det. Der står en fornem person bagved i mr. Twemlows sag, og De ved det."

"Jeg ved det," indrømmede den gamle mand.

"Jeg vil nu fremstille det som et simpelt forretningsspørgsmål. Er det Deres fulde og faste beslutning at ville have enten den omtalte, fornemme mands borgen eller den omtalte, fornemme mands penge?"

"Min fulde og faste beslutning," svarede Riah, idet han læste i sin herres ansigt og lærte sin lektie.

"Og De bryder Dem slet ikke om, ja det synes mig næsten, som om De glæder Dem over det hus, der vil ligge mellem mr. Twemlow og den omtalte, fornemme person?"

Dette hverken krævede eller fik noget svar. Stakkels Twemlow, der havde røbet den mest levende rædsel, siden hans højadelige frænde var dæmret op i det fjerne, rejste sig med et suk for at tage afsked.

"De skal ret have mange tak," sagde han og rakte Fledgeby sin feberhede hånd. "De har vist mig en uforskyldt tjeneste. Tak, tak!"

"Ingen årsag. Det er rigtignok hidtil glippet, men jeg bliver her og vil gøre endnu et forsøg."

"Skuf Dem ikke, mr. Twemlow," sagde jøden, som nu for første gang talte direkte til ham. "Der er intet håb for Dem, og De må ingen mildhed vente Dem her. De må betale fuldt ud og kan ikke betale for snart, da det ellers vil volde Dem svære omkostninger. Vent intet af mig. Penge, penge!" da han havde sagt disse ord i en eftertrykkelig tone, gengældte han Twemlows høflige buk, hvorpå denne elskværdige lille hædersmand tog afsked i den mest nedslåede stemning.

Da han havde forladt kontoret, følte den uimodståelige Fledgeby sig så munter, at der ikke var andet for, end at han måtte gå til vinduet og lægge armene på rammen af skærmen for i stilhed at le sig mæt med ryggen vendt mod sin underordnede, og da han igen vendte sig om med en rolig mine, stod denne endnu på det samme sted, og dukkesyersken sad bag døren med et udtryk af afsky.

"Halløj!" råbte Fledgeby, "De glemmer denne unge dame, og hun har dog måttet vente længe nok. Sælg hende hendes affald og giv hende godt mål, hvis De for en gangs skyld kan bringe det over Deres hjerte at være rundhåndet."

Han så til i nogen tid, mens jøden fyldte hendes lille kurv med de stumper og lapper, hun plejede at købe.

"Så, min egen, lille Askepot," hviskede den gamle mand med en sørgmodig mine, "nu er kurven fuld. Gud være med Dem, og gå nu Deres vej."

"Kald mig ikke Deres egen lille Askepot," svarede Jenny. "Å, De grusomme gudmoder!"

Idet hun gik, truede hun lige så alvorlig og bebrejdende ad ham med sin lille udtryksfulde pegefinger, som hun nogen sinde havde truet ad sit hæslige, gamle barn derhjemme.

"De er slet ikke gudmoderen!" sagde hun, "De er ulven i skoven, den slemme ulv! Og bliver min kære Lizzie nogen sinde solgt og forrådt, ved jeg, hvem der har solgt og forrådt hende!"

14. Wegg laver en slibesten til Boffins næse

Efter at have været til stede ved oplæsningen af nogle flere gniers levnedsskildringer blev Venus næsten uundværlig ved aftenunderholdningerne i Løvhytten. At have en tilhører til ved de af Wegg for lyset bragte vidundere, eller ligesom en regnemester til, som kunne sammenlægge de gnier, der fandtes i tepotter, kaminer, krybber og hække og andre sådanne sparebanker, syntes at forøge Boffins nydelse vældigt, mens Silas Wegg for sit vedkommende, skønt han havde en misundelig karakter og under sædvanlige omstændigheder ville have taget det ilde op, at anatomikeren vandt yndest, lod det være sig så magtpåliggende at holde øje med denne – for at han ikke, hvis han blev overladt for meget til sig selv, skulle fristes til at gøre et eller andet skælmsstykke med det kostbare, i hans varetægt værende dokument – at han aldrig forsømte nogen lejlighed til at anbefale ham til Boffins opmærksomhed som en tredjemand, hvis selskab var højst ønskeligt. Også på en anden måde viste Wegg nu regelmæssigt sit venskab for ham, idet han, når mødet var hævet, og velynderen var gået, altid fulgte Venus hjem. Ganske vist bad han lige så regelmæssigt om at blive forfrisket ved synet af det papir, hvorefter han var medejder, men han undlod aldrig at udtale, at det var den store glæde, han fandt i Venus' forædlende omgang, som havde lokket ham til Clerkenwell igen, og at han, da han nu atter så sig trukket hen til stedet af sin vens selskabelige evner, ville udbede sig tilladelse til at foretage denne lille tilfældige procedure alene for en forms skyld.

"For jeg ved meget godt," kunne Wegg da tilføje, "at en mand med Deres æresfølelse må ønske at blive set efter i sømmene, hver gang lejlighed gives, og det tilkommer ikke mig at støde Dem for hovedet."

En vis rustenhed hos Venus, som aldrig blev smurt så glat med Weggs olie, at han ikke drejede sig stiv og knirkende under skruen, blev omtrent på den tid meget iøjnefaldende. Under sin tilstedeværelse på de litterære aftener gik han et par gange endog så vidt, at han rettede Wegg, når denne groft forvanskede udtalen af et ord eller gjorde et sted meningsløst, så at Wegg om dagen gav sig til at studere sin kurs og træffe foranstaltninger til at undgå klipper om aftenen, i stedet for at løbe lige på dem. Ved den mindste anatomiske hentydning blev han påfaldende ængstelig, og når han så et "ben" forude, gik han hellere så langt af vejen for det, som det skulle være, end han nævnede det ved navn.

En fjendtlig skæbne ville det så, at Weggs kæmpende fartøj en aften blev omringet af en vrimmel af flerstavellesord og kom ind i en hel skærgård af halsbrækkende udtryk, og da det var nødvendigt at bruge loddet hvert minut og føle sig frem med den største varsomhed, blev Weggs hele opmærksomhed optaget. Denne forlegenhed udnyttede Venus til at stikke Boffin et stykke papir i hånden og lægge fingeren på munden.

Da Boffin var kommet hjem om aftenen, så han, at papiret indeholdt Venus' kort og disse ord: "Ville være mig kært, om De ville gøre mig den ære at se hjem til mig i en Dem vedkommende sag en af de første aftener i skumringen."

Allerede den følgende aften kiggede Boffin ind på de udstoppede frøer i Venus' butiksvindue, og da Venus opdagede

Boffin med en skildvagts hurtighed, vinkede han ham ind til sig. Da Boffin var kommet ind, opfordredes han til at tage plads på kassen med de blandede menneskeben og fulgte opfordringen, idet han så sig om i stuen med beundrende blikke. Ilden brændte svagt og ustadigt, og tusmørket var skummelt, hvorfor den hele samling syntes at blinke og plirre med begge øjne, ligesom Venus selv. Franskmanden stod, skønt han ingen øjne havde, aldeles ikke tilbage, men syntes, når luen steg og faldt, at åbne og lukke sine øjne med samme regelmæssighed som de glasøjede hunde, ænder og sangfugle, og børnene med de store hoveder var lige så villige til at yde deres groteske tilskud til det almindelige indtryk.

"De ser, at jeg ikke har spildt tiden, mr. Venus," sagde Boffin, "her er jeg."

"Ja, her er De," indrømmede Venus.

"Jeg holder ikke af hemmeligheder," fortsatte Boffin, "i det mindste ikke i almindelighed. De kan sikkert påvise en god grund til, at De hidtil har været hemmelighedsfuld."

"Det tror jeg nok."

"Godt. Jeg tager det for givet, at De ikke venter Wegg."

"Nej. Jeg venter ingen andre end det tilstedeværende selskab."

Boffin så sig om, som om dette elastiske udtryk også omfattede franskmanden og den kreds, hvori denne ikke bevægede sig, og gentog: "Det tilstedeværende selskab."

"Før jeg går til sagen," sagde Venus, "må jeg udbede mig Deres æresord til pant på, at vi taler i den strengeste fortrolighed."

"Lad os vente lidt og først blive enige om, hvad dette udtryk skal sige," svarede Boffin. "Hvor længe skal denne fortrolighed

vare? Fra nu af og i al evighed?"

"Jeg fatter Deres vink," sagde Venus. "De tror, at De måske, når De kom til kundskab om sagens sammenhæng, kunne finde, at den var uforenelig med tavshed fra Deres side."

"Det kunne jeg måske," sagde Boffin forsigtigt.

"Meget sandt. Nu vel," blev Venus ved efter at have gjort et greb i sit buskede hår for at klare sine tanker, "vi vil stille det på en anden måde. Jeg åbenbarer sagen for Dem, idet jeg stoler på, at Deres ære ikke vil tillade Dem uden mit vidende at foretage Dem noget eller nævne mig i den."

"Det er der mening i," sagde Boffin, "jeg lover det."

"Jeg har altså Deres ord og ære i pant?"

"De har mit ord, gode ven, men hvordan De kan have dette uden samtidig at have min ære, det fatter jeg ikke. Jeg har sorteret en hel del affald i mine dage, men aldrig vidst, at de to ting hørte hver til sin bunke."

Denne udtalelse syntes at gøre Venus noget skamfuld, så at han tøvede og sagde: "Meget rigtigt," og atter: "Meget rigtigt," før han igen optog tråden i sin tale.

"Når jeg tilstår, mr. Boffin, at jeg gik ind på et forslag, for hvilket De var genstanden, men for hvilket De ikke burde have været genstanden, må De tillade mig at sige, ligesom De gunstigst vil tage hensyn til, at jeg dengang var i en sønderknust sindstilstand."

Med hænderne samlet om knappen på sin tykke stok, hagen hvilende på dem og med noget skælmisk og lunt i sit øje, nikkede den forgyldte skarnager og sagde: "Ja vel."

"Det forslag gik ud på en sammensværgelse om at svige Deres tillid i et sådant omfang, at jeg straks burde have

underrettet Dem om det. Det gjorde jeg ikke, men gik ind på det."

Uden at røre øje eller finger nikkede Boffin på ny og gentog: "Ja vel."

"Ikke fordi jeg noget eneste øjeblik billigede det," fortsatte den bodfærdige anatomist, "eller ikke altid bebrejdede mig at have forladt videnskabens bane for at slå ind på – " han havde nær sagt "bedrageriets", men da han nødig ville være alt for streng imod sig selv, brugte han i stedet "Weggeriets". "Efter denne rå præparation vil jeg nu sætte enkelthederne sammen."

Med denne korte og fagmæssige indledning begyndte han derpå at skildre den venskabelige aftale og fortalte den overensstemmende med sandheden. Man skulle have troet, at den ville have fremkaldt en ytring af harme, overraskelse eller anden sindsbevægelse hos Boffin, men den fremkaldte kun hans tidligere ytring: "Ja vel."

"Jeg har nok sat Dem i forbavselse?" sagde Venus, idet han gjorde en usikker pause.

Boffin svarede simpelt hen ligesom før: "Ja vel."

Denne gang var hele forbavselsen på den anden side, men vedblev ikke at være der, for da Venus kom til Weggs opdagelse og derfra gik over til, at de begge havde set Boffin grave den hollandske flaske op, skiftede denne farve og stilling, blev urolig og sluttede, da Venus sluttede, med at være grebet af åbenbar ængstelighed, skælven og forvirring.

"Nu," sagde Venus til sidst, "må De selv bedst vide, hvad der var i den hollandske flaske, og hvorfor De gravede den op og tog den med. Jeg giver mig ikke ud for at vide mere, end hvad jeg så. Alt, hvad jeg ved, er dette: Jeg er i det hele stolt af mit fag, og

jeg agter at leve af mit fag. For at indklæde den samme mening i andre ord, så agter jeg ikke at tjene en eneste uærlig penny ved denne sag. Som den bedste oprejsning, jeg kan give Dem for overhovedet at have indladt mig på den, underretter jeg Dem, som en advarsel, om, hvad Wegg har opdaget. Efter min mening lader Wegg sig ikke bringe til tavshed for en ringe pris, og min mening bygger jeg på, at han begyndte at råde over Deres formue, så såre han mærkede, hvilken magt han havde. Om De finder det umagen værd at bringe ham til tavshed for nogen pris, må De selv afgøre og får at tage Deres forholdsregler derefter. For mit vedkommende fordrer jeg intet. Bliver jeg nogen sinde opfordret til at sige sandheden, så siger jeg den, men ønsker ikke at gøre mere, end hvad jeg nu har gjort."

"Tak, Venus!" sagde Boffin og trykkede hjerteligt hans hånd. Derpå gik han i stærkt sindsoprør frem og tilbage i den lille butik. "Men hør, Venus," tog han lidt efter atter til orde, idet han urolig satte sig ned igen, "skal jeg købe Wegg, vil jeg ikke kunne købe ham billigere, fordi De er ude af det. I stedet for at han ville have fået halvdelen af pengene – for De skulle jo vel have været delt i to lige dele?"

"Ja, det skulle de," svarede Venus.

"I stedet for det vil han nu få det hele, og jeg kommer til at betale det samme, om ikke mere. De har jo sagt, at han er en samvittighedsløs køter og grådig æsel."

"Det er han," sagde Venus.

"Tror De ikke, mener De ikke, at De kunne have lyst til at lade, som om De var med i det, indtil Wegg var blevet købt, og

derpå lette Deres samvittighed ved at afstå til mig, hvad De havde foregivet at have stukket i lommen?"

"Nej, jeg gør ikke," svarede Venus meget bestemt.

"Ikke for at give oprejsning?" spurgte Boffin.

"Nej. Efter moden overvejelse synes jeg, at den bedste oprejsning for at være kommet ud af det rette spor, er at komme ind i det rette spor igen."

"Hm, når De siger det rette spor, mener De –"

"Mener jeg," sagde Venus kraftigt og kort, "hvad ret er."

"Jeg synes," brummede Boffin i en fornærmet tone over ilden, "at retten er hos mig, hvis den er nogetsteds. Jeg har langt større ret til den gamle mands penge, end kronen på nogen måde kan have. Hvad var kronen vel for ham andet end kongelige skatter, hvorimod jeg og min kone var et og alt for ham."

Med hovedet støttet på sine hænder mumlede Venus, der var blevet tungsindig ved at se Boffins griskhed, kun for at svælge i nydelsen af denne sindsstemning: "Hun ønskede ikke, at han selv eller andre skulle have den mening."

"Og hvad skal jeg leve af," spurgte Boffin klynkende, "når jeg skal købe folk med den smule, jeg har? Hvordan skal jeg bære mig ad med det? Hvornår skal jeg holde mine penge parat? Hvornår skal jeg gøre et bud? De har ikke sagt mig, hvornår han har truet med at ville falde over mig,"

Venus forklarede, under hvilke omstændigheder og i hvilken hensigt det var aftalt at tøve med at falde over Boffin, indtil dyngerne var blevet ført bort, og Boffin hørte opmærksomt på ham. "Der er vel," sagde han med et glimt af håb, "ingen tvivl om det fordømte testamentes ægthed og datum?"

"Nej, ikke den fjerneste."

"Hvor mon det nu er gemt?" spurgte Boffin lokkende.

"Det er i mit væрге."

"Er det?" udbrød han ivrigt, "ville De ikke for en rundelig sum, som vi kunne komme overens om, kaste det på ilden, mr. Venus?"

"Nej, jeg vil ikke," afbrød Venus ham.

"Eller overlade mig det?"

"Det ville jo være det samme. Nej, på ingen måde."

Mens den forgylde skarnager syntes at være i færd med at fortsætte disse spørgsmål, hørtes en humpende lyd udenfor nærme sig døren. "Tys! Der kommer Wegg!" sagde Venus. "smut om bag ved den unge alligator henne i krogen og hør selv, hvad han siger. Jeg skal ikke tænde lys, før han er gået, så at han ikke kan se ved andet end skæret af ilden. Wegg kender godt alligatoren og vil ikke bryde sig videre om den. Træk Deres ben til Dem. Jeg kan se et par sko ved enden af dens hale. Gem Deres hoved godt bag dens hoved, så er De tryg. Der er plads nok til Dem bag ved dens gab. Den er lidt støvet, men ligner Dem ellers meget i kuløren. Er De færdig?"

Næppe havde Boffin hvisket ja, før Wegg kom humpende ind. "Nå, kompagnon," spurgte han livligt, "hvordan har De det?"

"Tåleligt," svarede Venus, "ikke meget at rose mig af."

"Virkelig? Det gør mig ondt, kompagnon, at De ikke kommer dem hurtigere, men Deres sjæl er for stor til Deres legeme, det er sagen. Og hvordan står det sig med vor driftskapital, kompagnon?"

"Ønsker De at se den?"

"Hvis De vil være så god," sagde Wegg og gned sig i hænderne, "jeg ønsker at se den sammen med Dem. Eller med lignende ord som de, der nylig er blevet satte i musik:

Jeg ønsker, De med Deres øjne det ser,
mens mine følger med."

Idet Venus vendte ryggen til og drejede nøglen om, tog han dokumentet frem og holdt fast ved det i sit sædvanlige hjørne, og idet Wegg holdt fast i det andet hjørne, satte han sig på den af Boffin netop rømmede plads og løb det igennem.

"Alting i orden," indrømmede han langsomt og modstræbende, da han ikke havde lyst til at slippe dokumentet og iagttog med grådige blikke sin kompagnon, mens denne igen vendte ryggen til og drejede nøglen om.

"Der er vel intet nyt?" spurgte Venus, idet han igen satte sig på sin lave stol bag disken.

"Jo, der er. Der var noget nyt i morges. Den gamle griske og grådige ræv –"

"Mr. Boffin?" spurgte Venus med et blik på alligatorens meterbrede gab.

"Pokker i vold med mister!" udbrød Wegg, idet han gav efter for sin ærlige harme. "Boffin, skarnager Boffin. Denne gamle, gnieragtige rævepels sender i morges et af sine lønnede kreaturer, en ung mand ved navn Sloppy, ind i gården, for at han skal skalte og valte med vor ejendom, og da jeg så siger til ham: "Hvad vil De her, unge mand? Dette er en privat gård," viser han mig et papir fra Boffins anden slyngel, han, for hvis skyld jeg blev skudt til side. "Herved bemyndiges Sloppy til at føre tilsyn med vognene og våge over arbejdet." Det er et temmelig stift stykke, synes jeg, mr. Venus."

"Husk på, at han endnu ikke kender vor adkomst til ejendommen," indvendte Venus.

"Så må han have et vink om det, og det et stærkt et, der kan sætte skræk i ham. Giv ham en finger, og han tager hele hånden. Lader vi ham slippe denne gang, hvad gør han så med vor formue næste gang? Jeg vil sige Dem noget, mr. Venus. Det er kommet så vidt, at jeg må være grov mod Boffin, hvis jeg ikke skal sprænges i tusinde stykker. Jeg kan ikke dy mig, når jeg ser på ham. Hver gang jeg ser ham stikke hånden i sin lomme, ser jeg ham stikke den i min. Hver gang jeg hører ham klingre med sine penge, hører jeg ham tage sig friheder med mine. Det er mere, end kød og blod kan udholde. Nej," sluttede Wegg rasende, "jeg vil gå videre og sige, at ikke engang et træben kan holde det ud!"

"Men, mr. Wegg, De foreslog jo selv, at han skulle lades i fred, indtil dyngerne var kørt bort."

"Men jeg foreslog også," svarede Wegg, "at hvis han kom og lurede og luskede ved ejendommen, skulle han trues og have at vide, at han ingen ret har til den, og gøres til vor slave. Foreslog jeg ikke det, mr. Venus?"

"Det gjorde De unægtelig."

"Ja, som De siger, kompagnon, det gjorde jeg unægtelig," sagde Wegg, som denne villige indrømmelse havde sat i bedre humør. "Meget vel! Jeg opfatter det som en lumsk og fræk handling, at han sætter et af sine lønnede kreaturer i gården. Hans næse skal lægges på slibestenen derfor."

"Det var da ikke Deres skyld, må jeg tilstå, at han den aften slap bort med ginflasken."

"Nej, det var ikke min skyld. Den flaske vil jeg have fra ham. Skulle man tåle, at han kom som en tyv i mørke og gravede mellem noget, der langt mere tilhørte os end ham – eftersom vi kunne fratage ham hvert gran af det, hvis han ikke betalte os, hvad vi ville forlange – og bortførte en skat lige for vore øjne? Nej, det skal ikke tåles. Og også derfor skal hans næse lægges på slibestenen."

"Hvordan agter De at bære Dem ad med det?"

"Med at lægge hans næse på slibestenen? Jeg agter," svarede denne agtværdige mand, "at fornærme ham offentligt, og når han ser mig i mit øje og vover at sige et eneste ord til svar, vil jeg råbe til ham, før han kan få trukket sit vejr: "Siger De et eneste ord til, De gamle køter af en skarnager, er De en tigger."

"Men hvis han nu ikke siger noget?"

"Så vil vi uden synderlig møje komme til en overenskomst, og jeg skal dressere og køre ham. Jeg skal spænde ham for og holde ham i stramme tøjler og dressere og køre ham. Jo strammere den gamle skarnager bliver holdt i tøjlerne, des mere betaler han. Og jeg vil have høj betaling, kan jeg fortælle Dem."

"De taler så hævnerrigt."

"Ja, var det ikke for hans skyld, at jeg den ene aften efter den anden faldt og gik under? Er jeg ikke for hans skyld blevet hjemme om aftenen som et spil kegler for at blive rejst og revet om, rejst og revet om af de kugler – eller bøger – han kastede efter mig? Jeg er hundrede, ja fem hundrede gange så god en mand som han."

Det var måske i den ondskabsfulde hensigt at opirre ham til det yderste, at Venus satte et ansigt op, som om han tvivlede om denne påstands rigtighed.

"Hvad? Var det ikke uden for det hus, hvor nu til dets skam denne lykkens yndling og øjeblikkets døgnflue bor," sagde Wegg, idet han brugte sine værste skældsord og slog i disken, "at jeg, Silas Wegg, der er fem hundrede gange så god en mand, som han nogen sinde har været, sad i al slags vejr og ventede på et ærinde eller en kunde? Var det ikke uden for det selvsamme hus, at jeg første gang fik øje på ham, mens han væltede sig i yppighedens skød, og jeg solgte skillingsviser for at leve? Og skal jeg krybe i støvet, for at *han* kan træde på mig? Nej!"

Ved ildens påvirkning bredte der sig et grin over franskmandens græsselige åsyn, som om han regnede ud, hvor mange tusinde forrædere og bagvaskere, der i kraft af de selvsamme præmisser som Weggs satte sig op imod de lykkelige. Man skulle have troet, at børnene med de store hoveder var i færd med at tumle omkuld under deres hydrocephaliske forsøg på at opregne de menneskebørn, der ved den samme fremgangsmåde forvandle deres velgørere til deres forurettede. Alligatorens meterbrede gab kunne have udtrykt: "Alt dette var noget, der i århundreder havde været såre velkendt nede i dyndets afgrunde."

"Men," sagde Wegg, muligvis med en svag følelse af rigtigheden af disse ytringer, "Deres talende åsyn tilkendegiver, at jeg er mere mørk og opbragt, end jeg plejer at være, og jeg har måske også tilladt mig at gruble for meget. Bort, mørke sorg! Nu er den borte. Jeg kommer til Dem, og munterheden har atter herredømmet. For, som der står i visen – det står Dem frit for at rette mig –

Når et menneskes hjerte nedtynges af sorg,
straks tågen svinder, hvis sig Venus vil røre.
Som med klang af musik, De sødelig, sir,
opmuntrer vor sjæl og fortryller vort øre.

God nat, mr. Venus."

"Jeg får snart et par ord at sige Dem, mr. Wegg, om min delagtighed i den plan, vi har talt om."

"Min tid er Deres. Men De kan være overbevist om, at jeg ikke skal forsømme at bruge slibestenen eller at lægge Boffins næse på den. Og er hans næse først blevet lagt på den, skal den blive holdt der af disse hænder, indtil gnisterne flyver ud af den som en plaskregn."

Med disse venlige ord humpede Wegg ud og lukkede butiksdøren efter sig. "Vent, til jeg har tændt lys, mr. Boffin," sagde Venus, "så kan De lettere komme ud."

Dermed tændte han et lys, og mens han holdt det ud fra sig, arbejdede Boffin sig ud fra alligatorens grinende gab med et så modfaldent udtryk, at det ikke alene så ud, som om alligatoren var ene om hele spøgen, men endog, som om den var blevet udtænkt og udført på Boffins bekostning.

"Det er en troløs slyngel," sagde Boffin, mens han støvede sig af på arme og ben, eftersom alligatoren havde været en temmelig muggen selskabsbroder, "det er en skrækkelig karl."

"Alligatoren?" spurgte Venus.

"Nej, nej, slangen."

"De vil have lagt mærke til, at jeg ikke sagde noget, om, at jeg ville trække mig ud af sagen, da jeg ikke på nogen måde ville overrumple Dem, men for min roligheds skyld kan jeg ikke

komme for snart ud af den, og jeg spørger Dem nu, hvornår det vil konvenere Dem, at jeg trækker mig tilbage."

"Tak, Venus, tak, men jeg ved ikke, hvad jeg skal sige eller gøre. Han vil falde over mig, hvordan jeg så bærer mig ad. Han synes fuldt og fast at ville falde over mig, ikke sandt?"

Venus ytrede, at dette åbenbart var hans hensigt.

"De kunne være en slags værn for mig, hvis De blev i den. De kunne stille Dem imellem ham og mig og holde ham i tømme. Tror De ikke, at De kunne lade, som om De blev i den, til jeg havde fået tid til at tænke mig om?"

Venus spurgte ganske naturligt, hvor lang tid Boffin troede at have nødig for at tænke sig om.

"Det ved jeg virkelig ikke," lød det forlegne svar. "Alting er jo af lave. Var formuen ikke tilfaldet mig, ville jeg ikke have brudt mig om det, men efter at jeg har fået den, ville det være meget hårdt for mig at skulle miste den. Det vil De dog vist indrømme, Venus?"

Venus foretrak, sagde han, at Boffin selv uddrog sine slutninger.

"Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal gøre. Rådfører jeg mig med en anden, er det kun at indvie ham i hemmeligheden for at måtte købe ham ud af den igen, og så bliver jeg ødelagt på den måde og kunne lige så gerne straks have givet slip på formuen og være tyet til fattighuset. Rådførte jeg mig med min sekretær Rokesmith, ville jeg blive nødt til at købe ham ud, da han naturligvis tidligere eller senere ville falde over mig ligesom Wegg. Jeg er kommet til verden for at blive overfaldet, lader det til."

Venus hørte stiltiende på disse klager, mens Boffin travede frem og tilbage og holdt på sine lommer, som om han havde ondt i dem.

"Men De har endnu ikke sagt, hvad De selv vil gøre, Venus. Hvordan vil De bære Dem ad med at trække Dem ud af det?"

Venus sagde, at da Wegg havde fundet dokumentet og overgivet ham det, havde han i sinde at give det tilbage og sige, at han ikke ville have noget med det at gøre. Så kunne Wegg gøre, hvad han fandt for godt, og måtte selv bære følgerne.

"Og så falder han med hele sin vægt over mig!" udbrød Boffin i en ynkelig tone. "Jeg ville hellere overfaldes af Dem end af ham eller af Dem begge i forening end af ham alene."

Venus kunne kun gentage, at det var hans faste forsæt at holde sig til videnskabens bane og vandre på denne i alle sit livs dage uden at falde over sine medskabninger, før de var døde, og da kun for efter ringe evne at sætte dem sammen igen på bedste måde.

"Hvor længe kunne De lade Dem overtale til at give Dem udseende af at blive i det?" spurgte Boffin, idet han kom tilbage til sin anden tanke. "Kunne De overtales til at gøre det, indtil dyngerne er kørt bort?"

Nej, det ville forlænge Venus' sjælelige uro alt for meget, sagde han.

"Ikke, hvis jeg giver Dem en grund til det," spurgte Boffin, "ikke, hvis jeg giver Dem en god og tilstrækkelig grund?"

Hvis Boffin med god og tilstrækkelig grund mente en redelig og uforklarlig grund, kunne det måske opveje Venus' personlige ønsker og interesser, men han måtte tilføje, at han ikke så nogen mulighed for, at der kunne gives ham en sådan grund.

"Kom og besøg mig, Venus," sagde Boffin.

"Er grunden dér?" spurgte Venus med et vantro smil.

"Måske eller måske ikke, det er, ligesom De tager det. Men træk Dem ikke ud af sagen så længe. Hør engang, gør det. Giv mig Deres ord på, at De ikke vil foretage Dem noget med Wegg uden mit vidende, ligesom jeg har givet Dem mit ord på, at jeg ikke vil gøre det uden Deres."

"Vel, mr. Boffin!" svarede Venus efter at have tænkt sig lidt om.

"Tak, Venus, tak!"

"Hvornår skal jeg komme til Dem?"

"Når De vil. Jo før jo hellere. Men nu må jeg gå. God nat, Venus."

"God nat, mr. Boffin."

"Og godnat til resten af det tilstedeværende selskab," sagde Boffin og så sig om i butikken. "De tager sig forunderlige ud, Venus, og jeg kunne have lyst til ved lejlighed at gøre deres nærmere bekendtskab. God nat, Venus, og tak!" Dermed travede han ud på gaden og hjemefter.

"Jeg gad vide" tænkte han, mens han gik og klappede sin stok, "om det kan være muligt, at Venus spekulerer på at skaffe sig Wegg fra halsen? Om det kan være muligt, at han agter, når jeg først har købt Wegg ud, da at have mig udelukkende for sig selv og pille mig ren lige til benene?"

Det var en snedig og mistroisk tanke, som gik ganske i samme retning som hans gnieres skole, og han så yderst snedig og mistroisk ud. Mere end en eller to og mere end to eller tre gange, ja vel en halv snes gange tog han sin stok ud fra den arm, under hvilken han bar den, og huggede lige og hårdt ud i luften

med håndtaget. Silas Weggs træede ansigt stod måske ulegemlig for ham i disse øjeblikke, for han huggede til af hjertens lyst.

Nogle få gader fra hans hus kørte en lille karet, der kom fra den modsatte kant, forbi ham, vendte og kørte atter forbi ham. Det var en lille karet, der bar sig meget excentrisk ad, for han hørte den holde bag ved ham og vende og så den atter køre forbi. Så holdt den, og derpå kørte den videre og kom ham af syne, men ikke langt af syne. Da han kom til hjørnet af sin egen gade, holdt den der igen.

Der var et dameansigt ved vinduet, da han indhentede kareten, og idet han gik forbi den, kaldte damen sagte på ham.

"Hvad er til tjeneste, højstærede?" sagde Boffin og stod stille.

"Jeg er mrs. Lammle," sagde damen.

Boffin gik hen til vinduet og udtalte det håb, at mrs. Lammle havde det godt.

"Ikke synderlig godt, bedste mr. Boffin. Jeg er kommet i sådan en – måske tåbelig – ængstelse og uro. Jeg har ventet på Dem i lang tid. Kan jeg tale med Dem?"

Boffin foreslog, at mrs. Lammle skulle køre til hans hjem, der kun lå nogle få hundrede skridt borte.

"Det ville jeg helst lade være med, medmindre De udtrykkelig ønsker det. Det vanskelige og kildne ved sagen tager så stærkt på mig, at jeg helst vil undgå at tale med Dem i Deres hjem. De finder sagtens dette underligt?"

Boffin sagde nej, men mente ja.

"Det er, fordi jeg påskønner alle mine venners gode omdømme så levende og røres så meget af det, at jeg ikke kan tåle at udsætte mig for at forspilde det under nogen

omstændighed, ikke engang hvor det gælder en pligt. Jeg har spurgt min mand – min kære Alfred, mr. Boffin – om der her er en pligt til stede, og han har på det udtrykkeligste sagt ja. Gid jeg havde spurgt ham tidligere, det ville have skånet mig for megen sorg."

"Kan det være et nyt overfald på mig?" tænkte Boffin ganske forfamsket.

"Det var Alfred, som sendte mig til Dem. Han sagde: "Kom ikke tilbage, Sophronia, før du har talt med mr. Boffin og sagt ham alt. Hvad han så end tænker om det, bør han have det at vide." Har De noget imod at sætte Dem ind i vognen til mig?"

Boffin svarede: "Nej, slet ikke," og satte sig ved siden af mrs. Lammle.

"Kør langsomt, hvorhen du vil," sagde mrs. Lammle til sin kusk, "men lad ikke vognen rumle."

"Det må sikkert være et nyt overfald," tænkte Boffin, "hvad nu?"

15. Den forgyldte skarnager fra hans værste side

Boffins frokostbord var i reglen meget fornøjeligt, og Bella førte altid forsædet ved det. Da han nemlig begyndte enhver ny dag med at vise sig i sin sande, naturlige skikkelse og måtte have flere vågne timer for at falde tilbage til sin rigdoms ødelæggende indflydelse, var den forgyldte skarnagers ansigt og væsen i almindelighed skyfri ved dette måltid, så at man da let kunne have troet, at der ingen forandring var foregået med ham. Først i dagens løb samledes skyerne og formørkede morgenens klarhed, og man kunne sige, at gerrighedens og mistroiskhedens skygger forlængedes, alt som hans egen skygge forlængede sig, og at natten efterhånden sænkede sig over ham.

Men en formiddag, der mindedes længe efter, var det sort midnat hos den forgyldte skarnager, da han viste sig. Forandringen i hans karakter var aldrig trådt så stærkt frem, og hans opførsel mod hans sekretær var så fuld af uforskammet mistro og hovmod, at sekretæren rejste sig fra bordet, før han var halvt færdig med morgenmaden. Det blik, han sendte efter hans bortgående skikkelse, var så snedigt og ondskabsfuldt, at Bella ville være blevet forbavset og forbitret, selv om han ikke var gået så vidt, at han, da Rokesmith lukkede døren, havde truet ad ham med sin knyttede næve. Denne den ulykkeligste formiddag af alle formiddage i året var formiddagen efter Boffins samtale med mrs. Lammle i hendes lille karet.

Bella søgte i mrs. Boffins ansigt efter en udtydning eller forklaring af hendes ægtefælles oprørte stemning, men fandt

ingen. En urolig og sørgmodig iagttagelse af hendes eget ansigt var alt, hvad hun kunne læse i det. Da de var blevet ene – hvilket først skete ved middagstid, eftersom Boffin skiftevis havde siddet længe i sin lænestol eller var travet frem og tilbage i frokostværelset og havde knyttet næven og mumlet i skægget – spurgte Bella hende i sin forfærdelse, hvad der var hændt, hvad der var i vejen.

"Det er mig forbudt at tale til Dem om det, kære Bella. Jeg tør ikke sige Dem det," var det hele svar, hun kunne opnå, og stadig så hun, når hun i sin forundring og skræk vendte sine øjne mod mrs. Boffins ansigt, den samme urolige og sørgmodige iagttagelse af sit eget i det.

Trykket af en følelse af, at der forestod et uvejr, og optaget af at grunde over, hvorfor mrs. Boffin så på hende, som om hun havde nogen del i det, fandt Bella dagen lang og trættende. Helt ud på eftermiddagen, mens Bella var inde på sit værelse, kom en tjener ind til hende og bad hende fra Boffin om at komme over til ham.

Mrs. Boffin var der og sad på sofaen, og Boffin travede op og ned ad gulvet, men da han så Bella, blev han stående, vinkede hende hen til sig og tog hende under armen.

"Bliv ikke bange, kære barn," sagde han venlig, "jeg er ikke vred på Dem. Men De ryster jo ligefrem! Vær ikke bange. Jeg skal skaffe Dem oprejsning."

"Skaffe mig oprejsning?" tænkte Bella og gentog derpå højt i en forbavset tone: "Skaffe mig oprejsning?"

"Ja vist, ja vist!" sagde Boffin, "skaffe Dem oprejsning. Kald på mr. Rokesmith, du."

Bella kunne være gået fra forstanden af forundring, hvis der havde været tid til det, men tjeneren traf Rokesmith ganske tæt ved, og han kom næsten øjeblikkelig.

"Luk døren!" sagde Boffin, "jeg har noget at sige Dem, som det rimeligvis ikke vil glæde Dem at høre."

"Jeg må desværre svare," sagde sekretæren, idet han efter at have lukket døren vendte sig om og så ham lige i øjnene, "at jeg finder dette højst sandsynligt."

"Hvad mener De?" busede Boffin ud.

"Jeg mener, at det ikke længere er noget nyt for mig af Deres mund at høre, hvad jeg helst ikke ville høre."

"Nå, det kunne vi måske snart blive fri for," sagde Boffin med en truende rullen med sit hoved.

"Det er vist det bedste," svarede sekretæren. Han var rolig og ærbødig, men holdt, som Bella troede og var glad ved at tro, samtidig fast på sin værdighed.

"Se nu på den unge dame, jeg her har under armen," sagde Boffin.

Idet Bella, da denne hentydning blev gjort til hende, uvilkårligt løftede øjnene op, mødte hun Rokesmiths. Han var bleg og syntes urolig. Derpå gled hendes øjne hen til mrs. Boffins, og hun mødte atter blikket. Som et lynglimt oplyste det hende om sagens sammenhæng, og hun begyndte at fatte, hvad hun havde gjort.

"Jeg siger Dem," gentog Boffin, "se på den unge dame, jeg her har under armen."

"Det gør jeg," svarede sekretæren.

Idet hans blik atter hvilede et sekund på Bella, forekom det hende, som om der lå en bebrejdelse i det. Men det kan også

være, at det var hende selv, i hvem denne bebrejdelse lå.

"Hvor tør De, mig uafvidende, søge at indlade Dem med denne unge dame? Hvor tør De sådan glemme Deres plads og stilling i mit hus, at De plager denne unge dame med Deres uforskammede tilnærmelser?"

"Jeg må afslå at svare på spørgsmål, der fremsættes på en så fornærmelig måde."

"De afslår at svare? Så vil jeg sige Dem, hvad det er, Rokesmith. Jeg vil svare for Dem. Der er to sider ved denne sag, og jeg vil tage dem hver for sig. Den første side er ren og skær uforskammethed. Det er den første side."

Sekretæren smilede bittert, som om han ville sige: "Det ser og hører jeg."

"Det var ren og skær uforskammethed af Dem, endog blot at tænke på denne unge dame. Denne unge dame stod langt over *Dem*. Denne unge dame var intet parti for *Dem*. Denne unge dame lå på lur efter penge – hvad hun havde ret til – og De havde ingen penge."

Bella hang med hovedet og syntes at trække sig lidt tilbage fra Boffins skærmende arm.

"Jeg gad nok vide, hvem De er," fortsatte Boffin, "at De turde driste Dem til at forfølge denne unge dame? Denne unge dame så sig om på markedet efter et godt bud. Hun var der ikke for at blive snappet op af fyre, som ingen penge havde og intet at købe for."

"Åh, mrs. Boffin! Læg dog et godt ord ind for mig," hviskede Bella, idet hun frigjorde sin arm og skjulte ansigtet i sine hænder.

"Du holder bøtte, mutter," sagde Boffin, idet han foregreb sin kone. "Tag Dem det ikke nær, kære Bella. Jeg skal nok skaffe Dem oprejsning."

"Men det gør De ikke, De skaffer mig ikke oprejsning!" udbrød Bella med et stærkt eftertryk. "De krænker mig!"

"Tag Dem det bare ikke nær," svarede Boffin roligt. "Jeg skal læse denne unge mand teksten. Hør nu, Rokesmith. De kan ikke undslå Dem for at høre, såvel som for at svare. De hører mig sige Dem, at den første side af Deres opførsel var uforskammethed – uforskammethed og overmod. Svar mig på en ting, om De kan: Sagde den unge dame Dem ikke selv dette?"

"Gjorde jeg, mr. Rokesmith?" spurgte Bella, der stadig skjulte sit ansigt. "Å sig det, mr. Rokesmith! Gjorde jeg?"

"De skal ikke bryde Dem om det, miss Wilfer. Det gør nu kun lidt til sagen."

"Ah, De kan altså ikke nægte det!" sagde Boffin og rystede på hovedet.

"Men jeg har siden bedt ham tilgive mig," udbrød Bella, "og jeg ville nu på mine knæ igen bede ham tilgive mig, hvis det kunne hjælpe ham!"

Her gav mrs. Boffin sig til at græde.

"Hold op med den støj, mutter!" sagde Boffin, "det er meget smukt af Dem, miss Bella, men jeg vil sige denne unge mand sandheden, nu da jeg har fået tag i ham. Hør nu, Rokesmith. Jeg har sagt Dem, at den ene side af Deres opførsel var uforskammethed og overmod. Nu kommer jeg til den anden, som er langt værre. Det var en spekulation af Dem."

"Den insinuation tilbageviser jeg med foragt."

"Det nytter ikke, at De nægter det. Jeg har et hoved på mine skuldre, og det er intet barnehoved. Hvad!" sagde Boffin, idet han indtog sin mest mistroiske stilling og rynkede sit ansigt, så at det lignede et sandt landkort med streger på kryds og tværs. "Ved jeg ikke, hvordan man er efter en mand med penge? Ville jeg ikke, hvis jeg ikke holdt mine øjne åbne og mine lommer tilknapet, være kommet i fattighuset, før jeg vidste, hvor jeg var? Har Dancer og Elwes, og hvad de nu alle sammen hed, ikke gjort den samme erfaring som jeg? Havde ikke alle lyst til at få fingre i, hvad de havde, og bringe dem i armod og elendighed? Blev de ikke tvunget til at skjule alt, hvad de ejede, af frygt for, at det skulle blive snappet fra dem? Jo naturligvis. Snart vil man nok fortælle mig, at de ikke kendte den menneskelige natur!"

"De? De stakler!" mumlede sekretæren.

"Hvad siger De," snerrede Boffin ad ham, "men De skal ikke gøre Dem den ulemage at gentage det, for det er ikke umagen værd at høre på, og det går ikke i mig. Jeg vil åbenbare Deres plan for denne unge dame. Jeg vil vise denne unge dame den anden side af Dem, og intet, som De kan sige, kan hindre det. Hør nu efter, kære Bella. De er en fattig stympet, Rokesmith. De er en fyr, som jeg tog op fra gaden. Er De, eller er De ikke?"

"Bliv ved, mr. Boffin, men uden at henvende Dem til mig."

"Uden at henvende mig til *Dem*?" svarede Boffin, som om han ikke allerede havde gjort det. "Nej, det vil jeg ikke håbe! Det ville rigtignok være morsomt, om jeg henvendte mig til Dem. De er, som jeg sagde, en fattig stympet, som jeg tog op fra gaden. De kommer og beder mig på gaden om at tage Dem til sekretær, og jeg tager Dem. Meget godt."

"Meget slemt," mumlede sekretæren.

"Hvad siger De?" snerrede Boffin.

Han gav intet svar, og efter at have set på ham med et pudsig udtryk af skuffet nysgerrighed var Boffin nødt til at begynde forfra.

"Denne Rokesmith er en fattig ung mand, som jeg lige fra gaden tager til min sekretær. Denne Rokesmith bliver sat ind i mine sager og får at vide, at jeg har i sinde at sætte en sum penge ud for denne unge dame. "Haha!" siger denne Rokesmith" – her lagde Boffin en finger på sin næse og slog sig flere gange på den for at vise, hvordan Rokesmith havde snakket i fortrolighed med sin næse – "Det kan blive et godt kup. Det må jeg lægge mig efter!" og dermed begynder denne Rokesmith, grådig og forsulten som han er, at krybe på alle fire efter pengene. Det var heller ikke så dårlig en spekulation; for havde denne unge dame været mindre stolt eller haft mindre forstand eller været den mindste smule romantisk af sig, kunne han måske nok have sat det igennem! Men lykkeligvis var hun ham for klog, og en dejlig figur gør han nu, da han er blevet klædt af. Der står han," sagde Boffin med komisk inkonsekvens til Rokesmith selv. "Se på ham!"

"Deres ulyksalige mistanke –" begyndte sekretæren.

"Ja, temmelig ulyksalig for Dem, kan jeg sige Dem."

"- kan ingen få bugt med, og jeg vil heller ikke give mig i lag med et så frugtesløst forsøg. Men jeg vil sige Dem et ord om sandheden."

"Åh! De bryder Dem nok stort om sandheden," sagde Boffin og knipsede med fingrene.

"Noddy! Kæreste mand!" bad hans kone.

"Du tier, mutter! Til denne Rokesmith her siger jeg, at han nok bryder sig stort om sandheden. Og jeg siger det endnu en gang til ham."

"Da vor forbindelse er ophørt," sagde sekretæren, "kan det omtrent være mig ligegyldigt, hvad De siger."

"Nå, så De er klog nok," sagde Boffin med et smørret smil, "til at indse, at vor forbindelse er ophørt? Men De kan ikke komme mig i forkøbet. Se, hvad jeg her har i hånden. Det er Deres løn ved Deres afskedigelse. De kan ikke tage kommandoen fra mig, men må smukt danse efter min pibe. Vi vil ikke vide af, at det skal se ud, som om det er Dem, der tager Deres afsked. Det er mig, som giver Dem den."

"Når jeg bare kommer herfra," sagde sekretæren, idet han skød dette tvistepunkt til side, "kommer det mig ud på et."

"Så? Men mig kommer det ud på to, kan jeg fortælle Dem. At lade en karl, der er blevet klædt af, selv tage sin afsked er et. At afskedige ham for uforskammethed, overmod og onde hensigter mod hans herres penge, et andet. En og en er to, og ikke en. Afbryd mig ikke, mutter. Du tier!"

"Har De nu sagt alt, hvad De ønsker at sige?"

"Det kan jeg hverken sige ja eller nej til."

"De vil måske overveje, om der er flere hårde udtalelser, De kunne ønske at rette imod mig?"

"Det vil jeg overveje," sagde Boffin trodsigt, "når det konvenerer mig og ikke Dem. De ønsker at have det sidste ord; men det vil måske ikke være rigtigt at lade Dem have det."

"Noddy! Kære Noddy! Du taler så hårdt!" udbrød den stakkels mrs. Boffin, som ikke helt lod sig kujonere.

"Mutter," sagde hendes ægtefælle, men uden strengthed, "snakker du uopfordret med, henter jeg en pude og bærer dig ud af stuen på den. Hvad har De at sige, De Rokesmith?"

"Til Dem intet, men et par ord til miss Wilfer og Deres gode, kærlige kone."

"Så frem med det, og gør det kort, for vi har fået nok af Dem."

"Jeg har fundet mig i min falske stilling her," sagde sekretæren med dæmpet stemme, "for ikke at blive adskilt fra miss Wilfer. At være hende nær har altid været mig et vederlag, endog for den ufortjente overlast, jeg har lidt her, og for den ydmygende stilling, hvori hun ofte har set mig. Siden miss Wilfer afviste mig, har jeg hverken med ord eller miner røbet mine følelser, men min kærlighed til hende er uforandret, med undtagelse af – hvis hun vil tillade mig at sige det – at den nu er dybere og mere grundet end før."

"Læg mærke til, at når denne fyr siger miss Wilfer, mener han pund, shillings og pence!" udbrød Boffin og blinkede polisk med øjnene.

"Jeg har ikke nødig at undse mig ved min følelse for miss Wilfer," fortsatte sekretæren uden at værdige ham nogen opmærksomhed, "men vedkender mig den. Jeg elsker hende. Hvor jeg så drager hen, når jeg om få øjeblikke forlader dette hus, drager jeg ud til et tomt liv, idet jeg lader hende blive tilbage."

"Lader pund, shillings og pence blive, tilbage!" sagde Boffin til en slags kommentar.

"At jeg er ude af stand til at nære nogen egennyttig plan eller tanke med hensyn til miss Wilfer," blev sekretæren ved, stadig uden at ænse ham, "er ingen fortjeneste af mig, da ethvert

jordisk gode ville blive til intet ved siden af hende. Om hun også ejede den største rigdom og den højeste rang, ville det kun have vigtighed i mine øjne, fordi det ville fjerne hende end mere fra mig og gøre min stilling endnu mere håbløs, hvis det var muligt. Kort sagt," tilføjede sekretæren og så vist på sin tidligere principal, "kunne hun med et ord skille mr. Boffin af med hans formue og selv tage den, ville hun ikke få større værd i mine øjne, end hun har."

"Hvad mener du nu, mutter," spurgte Boffin spøgende sin kone, "om denne Rokesmith her og hans kærlighed til sandheden? Du har ikke nødig at sige, hvad du mener, da jeg ikke ønsker, at du skal blande dig i samtalen, men derfor kan du ligefuldt mene det. Med hensyn til at tage min formue, så lover jeg for, at han selv ville gøre det, hvis han kunne."

"Nej," svarede sekretæren og så igen vist på ham.

"Ha, ha!" lo Boffin, "De er rigtignok god, er De!"

"Jeg er et øjeblik blevet ledet bort fra det, jeg har at sige," sagde sekretæren, idet han vendte sig bort fra ham og faldt tilbage i sin tidligere tone, "min interesse for miss Wilfer begyndte, så såre jeg fik hende at se, ja begyndte allerede, da jeg hørte tale om hende. Den var i virkeligheden grunden til, at jeg henledede mr. Boffins opmærksomhed på mig og trådte i hans tjeneste. Miss Wilfer har vidst det før nu, og jeg siger det nu kun som en stadfæstelse – skønt jeg håber, at den er overflødig – på, at jeg er fri for den smudsige hensigt, som tillægges mig."

"Det er dog en rigtig lumske rad," sagde Boffin med en dybsindig mine, "han er en snedigere rænkemager, end jeg havde troet. Se, hvor tålmodigt og planmæssigt han går til værks. Han skaffer sig oplysning om mig og min formue og om

denne unge dame og hendes andel i stakkels unges Johns historie og staver og lægger sammen og siger til sig selv: "Jeg vil indsmigre mig hos Boffin og denne unge dame og bearbejde dem begge på en og samme tid, og jeg skal nok smøre min lire på en eller anden måde." Jeg hører ham sige det, og nu, mens jeg ser på ham, ser jeg ham sige det!"

Boffin pegede på synderen, som om han var blevet grebet på fersk gerning, og skuttede sig i sin glæde over sin store skarpsindighed.

"Men lykkeligvis havde han ikke med den slags folk at gøre, som han troede, kære Bella! Nej! Lykkeligvis havde han med Dem og med mig og med Daniel og miss Dancer og alle de andre at gøre. Og han er blevet snydt. Det er det, han er. Han er blevet ordentlig snydt. Han troede at skulle klemme penge ud af os, og i det sted har han selv løbet sig en stage i livet, kære Bella!"

Kære Bella gav intet svar, intet tegn på, at hun var enig med ham. Straks efter at hun havde skjult ansigtet i sine hænder, var hun sunket ned på en stol med hænderne hvilende på ryggen af den og havde siden ikke rørt sig af stedet. Der opstod nu en kort pause, og mrs. Boffin rejste sig langsomt, ligesom for at gå hen til hende, men Boffin standsede hende med et vink med sin hånd, og hun satte sig lydigt ned igen og blev, hvor hun var.

"Der har De Deres løn, mr. Rokesmith," sagde den forgyldte skarnager og kastede den sammenlagte lap papir, han havde haft i hånden, hen mod sekretæren, "efter hvad De har nedladt Dem til her, er jeg vis på, at De vil nedlade Dem til at tage det op."

"Jeg har ikke nedladt mig til andet," sagde Rokesmith, mens han tog det op, "og det er mit, da jeg har tjent det ved det strengeste arbejde."

"Jeg håber, at De har øvelse i at pakke, for jo før De kan komme herfra med hele Deres kram, des bedre er det for alle parter."

"De har ikke nødig at være bange for, at jeg skal blive her længere end højst nødvendigt."

"Der er dog en ting, som jeg kunne have lyst til at spørge Dem om, før vi skilles ad, om det så kun var for at vise denne unge dame, hvor indbildske rænkemagere er, når I tror, at ingen kan opdage, hvordan I modsiger jer selv."

"Spørg mig, om hvad De vil," svarede Rokesmith, "men vær selv så hurtig, som De tilråder mig."

"De foregiver jo at nære en umådelig beundring for denne unge dame?"

"Jeg foregiver det ikke."

"Ja så! Godt! De nærer jo umådelig beundring for denne unge dame – siden De er så nøjeregnende?"

"Ja."

"Hvordan kan De forene dette med, at denne unge dame er en tankeløs, letsindig idiot, som ikke ved, hvad der tilkommer hende, men kaster sine penge efter vejrhannerne på kirketårnene og styrer lige løs på fattighuset i en lynende fart?"

"Jeg forstår Dem ikke."

"Ikke? Eller vil De ikke forstå mig? Hvad andet ville De have holdt denne unge dame for, hvis hun havde lånt øre til Deres ord?"

"Hvad andet, hvis jeg havde været så lykkelig at vinde hendes tilbøjelighed og komme til at eje hendes hjerte?"

"Vinde hendes tilbøjelighed," gentog Boffin med ubeskrivelig foragt, "og komme til at eje hendes hjerte! Miav, siger katten, rap rap, siger anden, vov vov vov, siger hunden! Vinde hendes tilbøjelighed og komme til at eje hendes hjerte! Miav, rap rap, vov vov vov!"

Rokesmith stirrede på ham ved dette udbrud, som om han tænkte, at han var gået fra forstanden.

"Hvad der tilkommer denne unge dame," sagde Boffin, "er penge, og det ved denne unge dame meget godt."

"De bagvasker den unge dame."

"Det er Dem, der bagvasker hende, De med Deres tilbøjeligheder og hjerter og sliddersladder. Det stemmer ganske overens med Deres øvrige opførsel. Først i aftes fik jeg at vide, hvordan De har båret Dem ad, ellers skulle De før have fået det at vide af mig, det kan De gøre Deres ed på. Jeg fik det at vide af en dame, der har så godt et hoved som den bedste, og hun kender denne unge dame, og jeg kender denne unge dame, og vi ved alle tre, at det er penge, hun ser på – penge, penge, penge – og at De og Deres tilbøjeligheder og hjerter er lutter løgn!"

"Mrs. Boffin," sagde Rokesmith og vendte sig roligt om mod denne, "for Deres hensynsfulde og uforanderlige godhed takker jeg Dem inderligt. Farvel! Farvel, miss Wilfer!"

"Og nu, lille ven," sagde Boffin og lagde sin hånd på Bellas hoved, "kan De begynde at trøste Dem, og jeg håber, at De føler, at De har fået oprejsning."

Men det var så langt fra, at Bella syntes at føle det, at hun fo'r tilbage fra hans hånd og fra stolen, og idet hun sprang op og strakte armene ud, udbrød hun med lidenskabelig gråd: "Åh, mr. Rokesmith, gid De, før De går, kunne gøre mig fattig igen! Åh, gør mig fattig igen, en eller anden, beder og tigger jeg om, ellers brister mit hjerte, hvis dette varer ved! Kære fader, gør mig fattig igen og tag mig hjem! Jeg var slem nok der, men jeg har været meget værre her. Giv mig ikke penge, mr. Boffin, jeg vil ikke have penge. Hold Dem borte fra mig og lad mig tale med min gode, lille fader og lægge mit hoved på hans skulder og betro ham alle mine sorger. Ingen anden kan forstå mig, ingen anden kan trøste mig, ingen anden ved, hvor uværdig jeg er, og kan dog holde af mig, som om jeg var et lille barn. Jeg er bedre, når jeg er hos fader, end når jeg er hos nogen anden, mere uskyldig, mere sørgmodig, mere glad!" og med et vildt udråb om, at hun ikke kunne udholde alt dette, sank Bella om i mrs. Boffins åbne arme.

John Rokesmith og Boffin iagttog hende stiltiende, indtil hun selv tav, hvorpå Boffin i en trøstende og beroligende tone sagde: "Så, lille ven, så. Nu har De fået oprejsning, og alt er i orden. Det undrer mig virkelig ikke, at De kunne gå lidt ud af Deres gode skind ved at have en scene med denne fyr, men nu er det overstået, og – og alt er i orden!" Hvilket Boffin gentog med en tilfreds mine, som om alt nu var klappet og klart.

"Jeg hader Dem!" udbrød Bella, idet hun stampede med i sin lille fod og pludselig vendte sig om imod ham, "eller, om jeg ikke kan hade Dem, så kan jeg i det mindste ikke lide Dem!"

"Halløj!" udbrød Boffin i en forbavset, dæmpet tone.

"De er en grov, uretfærdig, arrig, ond, gammel en. Jeg er vred på mig selv, fordi jeg kalder Dem sådan, men De er det, De ved, at De er det!"

Boffin stirrede hist og stirrede her, som om han begyndte at tro, at han havde fået et tilfælde af en eller anden art.

"Jeg har skammet mig ved at høre på Dem," sagde Bella, "skammet mig over mig selv og skammet mig over Dem. De burde være hævet over en slesk kvindes falske sladder, men De er ikke længere hævet over noget."

Boffin, der nu syntes at være blevet overbevist om, at han havde fået et tilfælde, løsnede sit tørklæde og rullede med øjnene.

"Da jeg kom hertil," fortsatte Bella, "agtede og ærede jeg Dem og kom snart til at holde af Dem, men nu kan jeg ikke tåle at se Dem. Jeg ved ikke, om jeg tør gå så vidt, men i det mindste er De – er De et uhyre!" efter at have afskudt denne pil med stærk kraft, lo og græd Bella krampagtigt.

"Det bedste, jeg kan ønske Dem," sagde hun, idet hun fornyede sit angreb, "er, at De ikke ejede en skilling. Kunne en oprigtig ven og velynder bringe Dem til at gå fallit, ville De være allerkæreste, men Deres rigdom gør Dem til en djævel!"

Efter at have afskudt denne pil med en endnu stærkere kraft lo og græd hun endnu mere.

"Bliv et øjeblik, mr. Rokesmith. Hør kun et ord af mig, før De går! De bebrejdelser, der er blevet Dem gjort for min skyld, smerter mig dybt. Af mit inderste hjerte beder jeg Dem oprigtigt og alvorligt om tilgivelse."

Idet hun trådte hen imod ham, gik han hende i møde, og da hun rakte ham sin hånd, kyssede han den og sagde: "Gud

velsigne Dem!" Da blandede ingen latter sig i Bellas gråd. Hendes tårer var rene og varme.

"Ethvert uædelmodigt ord, jeg har hørt – med harme og foragt har hørt henvendt til Dem, mr. Rokesmith – har såret mig langt mere end Dem, da jeg har fortjent det, men De aldrig. Det er mig, som De skylder denne forvanskede fremstilling af, hvad der foregik imellem os den aften. Allerede i det øjeblik, da jeg åbenbarede hemmeligheden, blev jeg vred på mig selv, fordi jeg havde gjort det. Det var meget slet af mig, men jeg gjorde det sandelig ikke af ondskab. Jeg gjorde det i et øjebliks indbildskhed og dårskab – for desværre har jeg haft mange sådanne øjeblikke, mange sådanne timer, mange sådanne år. Da jeg er blevet så hårdt straffet for det, beder jeg Dem søge at tilgive det!"

"Det gør jeg af min hele sjæl."

"Tak, å tak! Gå ikke herfra, før jeg har sagt et par ord endnu til Deres retfærdiggørelse. Det eneste, der med grund kan bebrejdes Dem, er, at De ved at tale til mig, som De gjorde den aften – med hvor stor hensynsfuldhed og overbærenhed kan jeg kun vide og takke Dem for – udsatte Dem for at blive hånet af en verdsligsindet, tankeløs pige, der var blevet forstyrret i hovedet og aldeles ude af stand til at fatte værdien af det, De tilbød hende. Den pige, mr. Rokesmith, har siden ofte set sig i et dårligt og jammerligt lys, men aldrig i et så dårligt og jammerligt lys som nu, da den lave tone, hvori hun svarede Dem, som den egennyttige og forfængelige pige hun var, er blevet gentaget for hendes øren af mr. Boffin."

Atter kyssede han hendes hånd.

"Mr. Boffins ord var vederstyggelige og oprørende for mig," sagde Bella og bragte den nævnte person til at fare sammen ved igen at stampe med sin lille fod. "Det er fuldkommen sandt, at der var en tid, og det for ikke så meget længe siden, da jeg fortjente at få en sådan "oprejsning," men jeg håber ikke oftere at skulle fortjene den."

Endnu en gang førte han hendes hånd til sine læber og slap den derpå og gik. Idet Bella ilede tilbage til den stol, hvor hun så længe havde skjult sit ansigt, og undervejs fik øje på mrs. Boffin, blev hun stående ved hende.

"Han er borte," hulkede Bella harmfuldt, fortvivlet og i et halvt hundrede andre stemninger på en gang, mens hun slyngede sine arme om mrs. Boffins hals, "han er blevet skammeligt mishandlet og jaget bort på den mest uretfærdige og skændige måde, og det er mig, som er skyld i det."

Boffin havde hele tiden rullet med øjnene ud over sit løsnede halstørklæde, som om han endnu stadig havde sit tilfælde. Idet han nu syntes at tro, at han begyndte at komme sig, stirrede han et øjeblik lige ud for sig, bandt igen sit halstørklæde, trak flere gange langsomt vejret, slugte flere gange noget og udbrød til sidst med et dybt suk, som om han i det hele følte sig bedre: "Nå!"

Mrs. Boffin sagde ikke et ord, hverken godt eller ondt, men kælede ømt for Bella og skottede til sin mand, som om hun ventede på en ordre. Uden at give nogen tog Boffin plads på en stol lige over for dem og sad der bøjet forover med et roligt ansigt, benene vidt fra hinanden, en hånd på hvert knæ og albuerne ind til kroppen, indtil Bella fandt på at tørre sine øjne og løfte hovedet.

"Jeg må hjem," sagde Bella og rejste sig hastigt, "jeg er Dem meget taknemmelig for alt, hvad De har gjort for mig, men jeg kan ikke blive her."

"Min egen pige," indvendte mrs. Boffin.

"Nej, jeg kan ikke blive her – uh, De ondskabsfulde, gamle krakiler!"

"Vær ikke overilet, kæreste Bella," bad mrs. Boffin, "tænk godt over, hvad De gør."

"Ja, De gør bedst i at tænke godt over det," sagde Boffin.

"Jeg vil aldrig mere tænke godt om *Dem*," udbrød Bella, idet hun faldt ham i talen med heftig trods i sine små, udtryksfulde øjenbryn, mens ethvert af hendes smilehuller tog den forhenværende sekretærs forsvar, "nej, aldrig mere! Deres penge har forvandlet Dem til marmor. De er en hårdhjertet gnier og værre end Dancer, værre end Hopkins, værre end nogen af alle disse uslinger. Og hvad mere er," fortsatte Bella og brast atter i gråd, "De er den mand, De har mistet, aldeles uværdig."

"Hvad, miss Bella," indvendte den forgyldte skarnager langsomt, "De vil dog vel ikke sammenligne Rokesmith med mig?"

"Jo, jeg vil! Han er mere værd end en hel million som De."

Meget smuk, men samtidig meget forbitret så hun ud, idet hun gjorde sig så høj, hun kunne – hvilket ikke var så overordentlig høj – og aldeles forskød sin velynder med et stolt kast med sine fyldige, brune lokker.

"Jeg ville hellere, at han havde gode tanker om mig," sagde Bella, "om han så fejede gaden for sit brød, end at det var Dem,

der havde dem, om De så overstænkede ham med snavs fra hjulene på en vogn af det pure guld. – Så!"

"Nå, det må jeg sige," udbrød Boffin.

"Og i lang tid har jeg, mens De troede Dem så ophøjet over ham, kun set Dem under hans fødder. – Så! Stadig så jeg herren i ham og tjeneren i Dem. – Så! Og da De behandlede ham skammeligt, tog jeg hans parti og elskede ham. – Så! Jeg er stolt af det!"

Efter denne kraftige tilståelse fik Bella et tilbagefald og græd himmelhøjt med ansigtet på stoleryggen.

"Hør nu engang," sagde Boffin, så såre han fandt lejlighed til at bryde tavsheden og tage ordet. "Skænk mig Deres opmærksomhed, Bella. Jeg er ikke vred."

"Men det er jeg," sagde Bella.

"Jeg siger, jeg er ikke vred, men mener Dem det godt og vil overse dette. Vil De blive, hvor De er, vil vi ikke tale mere om det."

"Nej, jeg kan ikke blive her," sagde Bella og rejste sig hastigt, "jeg kan ikke tænke på at blive her, men vil og må hjem."

"Vær nu ikke så enfoldig," foreholdt Boffin hende, "gør ikke, hvad De ikke kan ændre. Gør ikke, hvad De kan være sikker på at komme til at angre."

"Jeg vil aldrig angre det. Blev jeg her, efter hvad der er sket, ville jeg angre det og foragte mig selv hver minut af mit liv."

"Lad der i det mindste ikke være nogen misforståelse, Bella," sagde Boffin, "man bør se sig for, før man gør et spring, ved De nok. Bliver De, hvor De er, er alt godt, og som det altid har været. Går De, kan De ikke mere komme tilbage."

"Det ved jeg, og det er heller ikke min hensigt."

"De må ikke vente, at jeg vil sætte penge ud for Dem, når De forlader os sådan, for det gør jeg ikke. Nej, Bella! Tag Dem i agt! Ikke en eneste rød kobberskilling."

"Vente?" sagde Bella stolt, "tror De, at nogen magt på jorden kunne få mig til at tage imod dem?"

Men der skulle tages afsked med mrs. Boffin, og trods sin opbrusende værdighed sank den følsomme, lille pige sammen igen. Mens hun lå på knæ foran den brave kone, rokkede hun frem og tilbage ved hendes bryst og græd og hulkede og trykkede hende i sine arme med hele sin kraft.

"De er så god, så god, det bedste menneske på jorden. Jeg kan aldrig være taknemmelig nok imod Dem og aldrig glemme Dem. Om jeg skulle opleve at blive blind og døv, ved jeg, at jeg vil se og høre Dem i mine mørke tanker indtil den sidste af mine mørke dage!"

Mrs. Boffin græd hjerteligt og omfavnede hende med den største ømhed, men sagde ikke et eneste ord, undtagen at hun var hendes søde pige. Men det sagde hun også tit nok.

Endelig rev Bella sig løs fra hende, men mens hun gik grædende ud af stuen, var hendes lunefulde, kærlige, lille hjerte allerede i færd med halvvejs at blødgøres over for Boffin.

"Jeg er meget glad over, at jeg brugte hårde ord imod Dem," hulkede hun, "da De rigeligt havde fortjent det. Men det gør mig meget ondt, at jeg brugte meget hårde ord imod Dem, da De tidligere har været så forskellig fra, hvad De nu er. Sig mig farvel!"

"Farvel," sagde Boffin kort.

"Hvis jeg vidste, hvilken af Deres hænder der var den mindst slette, ville jeg bede Dem om at måtte røre ved den for sidste

gang. Men ikke fordi jeg angrer, hvad jeg har sagt til Dem, for det gør jeg ikke. Nej, langt fra!"

"Prøv den venstre," sagde Boffin og strakte den frem, ligesom åndsfraværende, "den bliver mindst brugt."

"De har været mageløs god og kærlig imod mig," sagde Bella, "og derfor kysser jeg den. De har været så ond som muligt mod mr. Rokesmith, og derfor kaster jeg den bort. Tak og farvel!"

Bella tog ham om halsen og kyssede ham og løb sin vej.

Hun løb ovenpå og satte sig på gulvet i sit værelse og græd sine modige tårer, men dagen gik i hæld, og hun havde ingen tid at spille. Hun åbnede alle de gemmer, hvori hun havde sine kjoler, tog kun dem, hun havde haft med sig, og lod resten blive tilbage, men lavede en stor bylt af de første for senere at sende bud efter den.

"Jeg vil ingen tage med af de andre," sagde hun, mens hun, opfyldt af dette faste forsæt, bandt knuderne i bylten meget stramt. "Jeg vil lade alle mine foræringer blive her og begynde helt forfra igen for egen regning."

For fuldstændig at gennemføre dette forsæt, byttede hun endog den kjole, hun havde på, med den, hvori hun var kommet til det store hus, ja, endog den hat, hun tog på, var den samme, hvormed hun i Holloway havde sat sig ind i den i Boffinske karet.

"Nu er jeg færdig," sagde hun. "det er lidt hårdt, men jeg har badet mine øjne med koldt vand og vil ikke græde mere. Du har været et rart værelse for mig, du kære værelse, farvel! Vi to ses ikke mere."

Hun kyssede til afsked på fingeren ad det, lukkede sagte døren og gik med lette fjed ned ad hovedtrappen, idet hun

standsede og lyttede for ikke at møde nogen af husets folk, men der var ingen at se, og hun kom uforstyrret ned i forstuen. Døren til sekretærens værelse stod åben. I forbigående kiggede hun derind, og af tomheden på hans bord og tingenes udseende i det hele taget gættede hun, at han allerede var borte. Efter sagte at have åbnet den store forstuedør og sagte lukket den efter sig igen, vendte hun sig om og kyssede den på den udvendige side – den ufølsomme gamle sammensætning af træ og jern, som den var – før hun med raske skridt løb bort fra huset.

"Det var godt gjort!" sagde Bella og snappede efter vejret, idet hun i den næste gade sagtnede sin fart og begyndte at gå langsommere. "Havde jeg haft så meget vejr tilbage, at jeg havde kunnet græde, havde jeg givet mig til at græde igen. Og nu, stakkels, kære, søde, lille fader, skal du uventet få din yndige, unge dame at se."

16. De tre nissers gilde

City så ikke videre indbydende ud, mens Bella gik gennem dens grusede gader. De fleste af dens pengemøller var ved at rebe deres sejl eller havde holdt op at male den dag. Møllejerne var allerede gået, og svendene i færd med at gå, og forretningsgaderne havde et udmattet præg, ja endog fortovene så ud til at være trætte af en million fødders trin. Der må flere timers nat til for at dæmpe dagens vildelse på et så feberhedt sted. Den dumpe susen af de nylig standsede pengemøllers hvirvlen og arbejden syntes endnu at dvæle i luften, og stilheden lignede snarere en overvundet kæmpes afmagt end et menneskes ro, der fornyr sine kræfter ved at hvile sig.

Om Bella end, da hun kastede et blik på den mægtige bank, tænkte på, hvor rart det kunne være at agere gartner der en times tid mellem pengene med en blank kobberskovel i hånden, var hun dog ikke pengegrisk stemt. Meget forbedret i så henseende, og mens nogle halvfærdige billeder, i hvis sammensætning der kun var lidt guld, dansede for hendes klare øjne, kom hun til Mincing Lanes stærkt krydrede region med en følelse af nylig at have åbnet en skuffe i en materialists udsalg.

Chicksey, Veneering & Stobbles' forretningslokale udpegedes af et aldrende fruentimmer, der var vant til kontorlivets byrder, og som Bella mødte, ligesom hun kom ud af et værtshus og tørrede sig om munden, hvis fugtighed hun forklarede overensstemmende med velkendte naturlige grundsætninger i fysikken ved at sige, at hun havde været indenfor for at se, hvad klokken var. Forretningslokalet var i en glasøjet stueetage inden for en mørk porthvælving, og mens Bella, idet hun nærmede sig

det, tænkte på, om der i City fandtes nogen hjemmel, som kunne give hende ret til at gå ind og spørge efter R. Wilfer, hvem andre skulle hun da se sidde ved et af vinduerne med spejlglasruden skudt op end R. Wilfer selv, der belavede sig til at nyde en let forfriskning!

Da Bella kom nærmere, opdagede hun, at forfriskningen havde udseende af et lille franskbrød og for en penny mælk, og samtidig med denne opdagelse opdagede hendes fader hende og opfordrede ekkoet i Mincing Lane til at udbryde: "Ih, du fredsens!"

Derpå kom han flyvende ud uden hat, omfavnede hende og førte hende indenfor. "Det er efter kontortid, og jeg er ganske alene, kære barn," forklarede han, "og i færd med – som jeg undertiden gør, når de alle er gået – at få mig en fredelig te."

Efter at have set sig om i kontoret, som om hendes fader var en fange og dette hans celle, knugede og kvalte Bella ham af hjertens lyst.

"Aldrig er jeg blevet så forundret!" sagde hendes fader, "jeg ville ikke tro mine egne øjne og tænkte virkelig, at de havde lagt sig efter at lyve! At tænke sig, at du selv er gået ned ad gaden! Hvorfor sendte du ikke tjeneren herved, kære barn?"

"Jeg har ingen tjener med, fader."

"Ja så! Men du er da kommet i det pæne køretøj?"

"Nej, fader."

"Du kan da umulig være gået?"

"Jo, jeg er, fader!"

Han så så yderst forbavset ud, at Bella ikke kunne overtale sig til allerede at betro ham noget nu.

"Følgen deraf er, fader, at jeg føler mig lidt træt og har stor lyst til at få noget med af din te."

Franskbrødet og mælken var blevet anrettet på et ark papir på vinduesbænken, og lommekniven, på hvis spids den første bid af brødet endnu sad, lå ved siden af dem, hvor den i en hast var blevet kastet hen. Bella tog bidden af den og stak den i munden.

"Kæreste barn," sagde hendes fader, "at tænke sig, at du skal tage til takke med en sådan kost! Men du må dog i det mindste have dit eget brød og din egen mælk. Vent et øjeblik. Mælkehandleren bor her lige overfor omme på hjørnet."

Uden at ænse Bellas indsigelser løb han ud og kom straks efter tilbage med det ny forråd.

"Kære barn," sagde han, mens han anrettede det på et andet stykke papir foran hende, "at tænke sig, at en elegant –!" og så derefter på hende og holdt pludselig inde.

"Hvad er det, fader?"

"- at en elegant dame," fortsatte han langsommere, "skal lade sig nøje med en opdækning som denne! – Er det en ny kjole, du har på?"

"Nej, fader, den er gammel. Kan du ikke huske den?"

"Jo, jeg synes nok, at jeg skulle huske den?"

"Det burde du også, da du selv har købt den."

"Ja, jeg syntes nok, at jeg har købt den," sagde faderen og rystede sig lidt, ligesom for at vække sine åndsevner.

"Er du da blevet så vankelmodig, kære fader, at du ikke mere kan lide dit eget valg?"

"Ja, ser du, mit lam," svarede han og slugte en bid af brødet med en svær anstrengelse, da det syntes at ville blive siddende

fast undervejs, "jeg ville have troet, at den næppe var elegant nok under de nærværende forhold."

"Så du tager dig undertiden en fredelig te her ganske alene?" sagde Bella, mens hun lokkende flyttede sig hen ved siden af ham, "er jeg i vejen for teen, når jeg som nu lægger min arm over din skulder, fader?"

"Ja og nej. Ja til det første spørgsmål og nej, på ingen måde til det sidste. Med hensyn til den fredelige te må du vide, at dagens forretninger undertiden er lidt trættende. Skydes der ikke noget ind mellem dagen og din moder, bliver hun undertiden også lidt trættende."

"Det ved jeg, fader."

"Ja, ja. Derfor nyder jeg undertiden en fredelig te her ved vinduet og morer mig samtidig med at se på gaden – det er så beroligende – mellem dagen og den huslige –"

"Lyksalighed," tilføjede Bella sørgmodigt.

"Og den huslige lyksalighed," sagde hendes fader, idet han uden indvending tiltrådte dette udtryk.

Bella kyssede ham. "Og det er i dette mørke, smudsige fængsel, at du, stakkels fader, tilbringer enhver time af dit liv, når du ikke er hjemme?"

"Når jeg ikke er hjemme eller på vejen dertil eller på vejen herhen. Ja, ser du den lille pult henne i kroen?"

"I den mørkeste krog, længst borte fra lyset og fra kaminen? Den dårligste af alle pultene?"

"Synes du virkelig, kære barn?" sagde hendes fader og mønstrede den kunstnerisk med hovedet på den ene side, "det er min. Den kaldes *Rumtys hanebjælke*."

"Hvis hanebjælke?" spurgte Bella meget forbitret.

"Rumtys. Fordi den er temmelig høj, og man går op ad to trin til den, kalder de den en hanebjælke. Og mig kalder de Rumty."

"Hvor tør de det?" spurgte Bella.

"Det er bare for spøg, lille ven. De er alle sammen yngre end jeg og holder af at gøre løjer. Hvad kan det skade? Det kunne være Surmule eller Tværdriver eller et halvt hundrede andre ubehagelige ting, som jeg ikke ville kunne lide at blive kaldt. Men Rumty! Hvorfor ikke Rumty?"

At tilføje denne blide natur, der trods alle hendes luner lige fra hendes barndom havde været genstanden for hendes påskønnelse, kærlighed og beundring, en tung skuffelse, følte Bella som den hårdeste opgave på denne hårde dag.

"Jeg havde gjort bedre i," tænkte hun, "straks at sige ham det. Jeg havde gjort bedre i at sige ham det for lidt siden, mens han havde en anelse om et eller andet, men nu er han igen glad, og jeg gør ham ulykkelig."

Han var ved at tage fat på sit brød og sin mælk igen med den største ro og veltilfredshed. Bella listede sin arm tættere om ham og purrede op i hans hår af en uimodståelig, på gammel vane grundet tilbøjelighed til at lege med ham og belavede sig til at sige: "Kære fader, tag dig det ikke nær, men jeg har noget ubehageligt at sige dig!" da han i det samme forekom hende på en uventet måde.

"Du gode Gud!" udbrød han, "det er virkelig mærkeligt!"

"Hvad er det, fader?"

"Der kommer jo mr. Rokesmith!"

"Nej, nej, fader, nej," udbrød Bella yderst forvirret, "det er da vel aldrig sandt!"

"Jo, han gør, se selv."

Og virkelig gik Rokesmith ikke alene forbi vinduet, men også ind i kontoret. Og ikke alene gik han ind i kontoret, men fo'r, da han så sig alene der med Bella og hendes fader, hen mod hende og greb hende i sine arme med de henrykte ord:

"Min kære, kære pige. Min kække, højsindede, uegennyttige, modige, ædle pige!"

Og ikke nok med det – hvilket man dog skulle synes kunne have været forbavselse nok i en dosis – men efter at have hængt et øjeblik med hovedet løftede Bella det i vejret og lagde det på hans bryst, som om det var hendes hoveds udkårne, stadige hvilested.

"Jeg vidste, at du ville gå til ham, og jeg gik bag efter dig!" sagde Rokesmith, "min elskede, mit liv! Er du min?"

Hvortil Bella svarede: "Ja, jeg er din, hvis du finder mig værd at tage!" og derpå syntes hun at svinde ind til så godt som ingenting i hans favntag, dels fordi det var så kraftigt fra hans side, og dels fordi der var så megen hengivelse i det fra hendes.

Keruben, hvis hår under påvirkningen af dette forbavsende skue selv ville have gjort det samme, som Bella nys havde gjort ved det, vaklede tilbage til vinduesbænken, fra hvilken han havde rejst sig, og stirrede på parret med opspilede øjne.

"Men vi må tænke på den kære fader," sagde Bella, "jeg har endnu ikke sagt den kære fader noget. Lad os tale med fader."

Hvorpå de vendte sig om for at gøre det.

"Først beder jeg dig, kære barn," sagde keruben med mat stemme, "have den godhed at stænke mig med lidt mælk, da jeg er til mode, som om jeg skulle blive borte i det."

Den skikkelige lille fyr var virkelig også blevet foruroligende leddeløs, og hans sanser syntes godt på vej til at tage rejsepas

fra hans knæ opefter. Bella stænkede ham med kys i stedet for mælk og gav ham noget af denne at drikke, og efterhånden kom han til sig selv under hendes kærlige omsorg.

"Vi ville fortælle dig det lidt efter lidt, kæreste fader," sagde Bella.

"Du fortalte så meget, kære barn, i den første udgydelse, hvis jeg tør udtrykke mig sådan," svarede keruben og så på dem begge, "at jeg nu nok kan tåle at høre en god slump på en gang."

"Mr. Wilfer," sagde John Rokesmith ellevild af glæde, "Bella tager mig, skønt jeg ikke har formue, ja for tiden ikke engang en stilling, ikke andet i vente, end hvad jeg kan skaffe mig ved mine egne kræfter. Bella tager mig."

"Ja, efter hvad jeg for få minutter siden var vidne til, min gode," svarede keruben med svag røst, "skulle jeg jo næsten tro, at Bella tager Dem."

"Du ved ikke, kære fader," sagde Bella, "hvor slet jeg har været mod ham!"

"De ved ikke," sagde Rokesmith, "hvilket hjerte hun har."

"Du ved ikke, fader," sagde Bella, "hvilken afskyelig en jeg ville være blevet, hvis han ikke havde frelst mig fra mig selv!"

"De ved ikke, hvilket offer hun har bragt mig!"

"Kære Bella," svarede keruben, der endnu var grebet af en højtidelig uro, "og kære John Rokesmith, hvis De vil tillade mig at kalde Dem således –"

"Ja, gør det, fader, gør det!" bad Bella, "jeg tillader det, og min vilje er hans lov. Er den ikke – kære John Rokesmith?"

Der var en indtagende undselighed i forening med en indtagende og kærlig, tillidsfuld og stolt ømhed, da hun sådan for første gang kaldte ham ved navn, som gjorde det

fuldkommen undskyldeligt, at John Rokesmith gjorde, hvad han gjorde. Og hvad han gjorde var, at han atter gav hende udseende af at forsvinde, som tidligere skildret.

"Jeg tror, mine venner," sagde keruben, "at hvis I, forudsat det ikke generer, ville sætte jer hver på sin side af mig, ville vi komme ud af det på en mere systematisk måde og hurtigere få sagen klaret. John Rokesmith sagde for lidt siden, at han for øjeblikket ingen stilling havde?"

"Nej, ingen."

"Nej, fader, ingen."

"Hvoraf jeg slutter, at han har forladt mr. Boffin?"

"Ja, fader. Og så –"

"Vent lidt, kære barn. Jeg vil helst komme til det lidt efter lidt. Og at mr. Boffin ikke har behandlet ham godt?"

"Skammeligt, kære fader!" udbrød Bella med blussende åsyn.

"Og det," vedblev keruben, idet han med sin hånd påbød tålmodighed, "kunne en vis pengegrisk, ung person, der er langt ude i slægt med mig, ikke billige? Er jeg på den rette vej?"

"Ikke billige, søde fader," sagde Bella med en tårekvalt latter og et glad kys.

"Hvorpå," fortsatte keruben, "den omtalte pengegriske, unge person, der tidligere havde opdaget og selv sagt til mig, at det var velstand, der ødelagde mr. Boffin, følte, at hun ikke burde sælge sin overbevisning om, hvad der var ret, og hvad der var uret, og hvad der var sandt, og hvad der var falsk, og hvad der var retfærdigt, og hvad der var uretfærdigt, for nogen pris, som noget levende menneske kunne betale hende? Er jeg på den rette vej?"

Med en ny tårekvalt latter kyssede Bella ham igen glad.

"Og derfor – og derfor," fortsatte keruben med bævende stemme, mens Bellas hånd lidt efter lidt listede sig op ad hans vest til hans hals, "afslog denne pengegriske, unge person prisen, aflagde al den glimrende stads, der hørte til den, tog den forholdsvis fattige kjole på, jeg sidst havde givet hende, og gik lige herhen til mig, fuldt og fast overbevist om, at jeg ville understøtte hende i, hvad der var ret. Har jeg truffet det?"

Nu lå Bellas hånd om hans hals og hendes ansigt på den.

"Den pengegriske, unge person handlede rigtigt! Hun stoledes ikke forgæves på mig! Jeg beundrer denne unge person mere i denne kjole, end om hun var kommet til mig i kinesisk atlassk og ægte sjaler og med diamanter fra Golconda. Jeg elsker denne unge person højt. Af mit ganske hjerte siger jeg til manden efter denne unge persons hjerte: "Min velsignelse følger jeres forbindelse, og hun bringer Dem en god formue i den fattigdom, hun har valgt for Deres og den ærlige sandheds skyld!"

Den standhaftige, lille mands stemme svigtede ham, da han rakte John Rokesmith hånden, og han tav, mens han bøjede sit ansigt helt ned over sin datter. Men ikke længe, for han så snart op igen og sagde livligt:

"Hvis du nu tror, kære barn, at du kan underholde John Rokesmith halvandet minut, vil jeg springe over til mælkehandleren efter et franskbrød og en drik mælk til ham, så at vi alle kan drikke te sammen."

"Det var," sagde Bella overgivent, "ligesom det aftensmåltid, der i ammetuehistorien anrettes for de tre nisser i deres hus ude i skoven, men uden deres dybe, tordenlignende brummen

over den foruroligende opdagelse: 'Der er nogen, som har drukket min mælk!' "

Det var et kosteligt måltid, det allerkosteligste, som Bella, John Rokesmith eller vel endog R. Wilfer nogen sinde havde holdt. Den pudsige modsætning mellem det og dets omgivelser, blandt hvilke de to messingknopper på pengekassen gloede ud, ligesom en doven drages øjne, gjorde det kun så meget mere lifligt.

"At tænke sig," sagde keruben og så sig om i kontoret med usigeligt velbehag, "at noget af en kælen art kunne gå for sig her. Det er det, der kildrer mig. At tænke sig, at jeg skulle se min Bella i sin tilkommende mands arme her!"

Først da franskrødene og mælken allerede i nogen tid havde været forsvundet, og aftenens skygger havde bredt sig over Mincing Lane, blev keruben efterhånden lidt ængstelig og sagde til Bella:

"Hm! Har du også tænkt på din moder?"

"Ja, fader."

"Og for eksempel også på din søster?"

"Ja, fader, og jeg tror, at vi gør bedst i ikke at indlade os på vidtløftigheder hjemme, men at det vil være mere end nok at sige, at jeg er blevet uenig med Boffin og har forladt hans hus."

"Da John Rokesmith kender din moder, mit lam, har jeg ikke nødig at undse mig ved i hans påhør at ytre, at du måske finder din moder en smule trættende."

"En smule, du tålmodige fader?" sagde Bella med en klangfuld latter, der blev så meget mere klangfuld, fordi den samtidig lød så kærlig.

"Godt! Så ville vi i strengeste fortrolighed mellem os selv sige trættende, uden videre omsvøb," indrømmede keruben modigt, "og din søster er også trættende."

"Det bryder jeg mig ikke noget om, fader."

"Og du må tænke på, min øjesten," sagde hendes fader med den største blidhed, "at vi ville tage os meget kummerlige og magre ud hjemme og i det heldigste tilfælde synes meget uhyggelige i sammenligning med mr. Boffins hus."

"Det bryder jeg mig ikke noget om. Jeg ville kunne finde mig i langt hårdere prøvelser – for Johns skyld."

Slutningsordene blev ikke sagt så sagte og undseligt, at John ikke hørte dem og viste, at han havde hørt dem, ved atter at hjælpe Bella til at forsvinde.

"Nå," sagde keruben glad og uden at ytre misbilligelse, "når du – når du kommer tilbage fra dit gemmested, min skat, og atter viser dig på overfladen, tror jeg, at det vil være på tiden, at vi lukker og går vor vej."

Var Chicksey, Veneering & Stobbles' kontor nogen sinde blevet lukket af tre glade mennesker, hvor glade de fleste mennesker end var ved at lukke det, måtte de i sandhed have været umanerlig glade. Men først satte Bella sig op på Rumtys hanebjælke og sagde: "Vis mig, hvad du tager dig for her hele dagen igennem, kære fader. Skriver du sådan?" og dermed lagde hun sin fyldige kind på sin buttede venstre arm og tabte sin pen af syne i en flod af lokker på en måde, der var højst uforretningsmæssig, omend John Rokesmith lod til at synes godt om den.

Efter derpå at have udslettet ethvert spor af deres gilde og fejte krummerne sammen forlod de tre nisser Mincing Lane for

at vandre til Holloway, og hvis de to af nisserne ikke ønskede, at vejen havde været dobbelt så lang, som den var, måtte den tredje nisse tage voldsomt meget fejl. Ja, denne beskedne ånd fandt, at han var så meget til hinder for, at de ret kunne nyde vandrungen, at han undskyldende sagde: "Jeg tror, kære børn, at jeg vil gå over på den anden side af gaden og lade, som om jeg ikke hørte til jer." Hvilket han gjorde, idet han på kerubisk vis strøede vejen med smil i mangel af blomster.

Klokken var næsten ti, da de standsede i sigte af Wilfer Castle, og da det var et stille og øde sted, begyndte Bella på en række forsvindingsnumre, der truede med at ville vare hele natten.

"Hør, John," sagde keruben omsider, "hvis De kan i undvære den unge person, vil jeg føre hende ind."

"Undvære hende kan jeg ikke," svarede John, "men jeg får vel at låne Dem hende."

"Læg nu, kæreste fader, din hånd i min, så vil vi løbe hjem, så rask vi kunne, og få det overstået. Nu fader. En –"

"Ved du hvad," stammede keruben lidt modfalden, "jeg ville lige til at sige, at hvis din moder –"

"Du må ikke nøle for at vinde tid," udbrød Bella og satte sin højre fod frem, "ser du den? En! To! Tre, og af sted!" Af sted fo'r hun og rev keruben med sig uden at standse eller tillade ham at standse, før hun havde ringet på klokken.

"Nu, kære fader," sagde Bella, idet hun tog ham ved begge øren, som om han havde været en krukke, og førte hans ansigt til sine rosenrøde læber, "nu begynder komedien!"

Lavvy kom ud for at åbne lågen, ledsaget af den opmærksomme kavalier George Sampson.

"Hvad, det er da vel aldrig Bella?" udbrød Lavvy, idet hun fo'r tilbage ved synet af hende og brølede så: "Bella er her, moder!"

Før de kunne komme ind i huset, kaldte disse ord mrs. Wilfer frem på skuepladsen, og stående i portalen modtog hun dem med spøgelsesagtig skummelhed og hele sit øvrige ceremonielle tilbehør.

"Skønt uventet, er mit barn velkomment," sagde hun, idet hun samtidig præsenterede sin kind ligesom en kold tavle, hvorpå fremmede kunne indskrive sig. "Også du, R.W., er velkommen, skønt du kommer sent. Kan mrs. Boffins tjener høre mig derude?" Dette dybttonende spørgsmål kastedes ud i natten, for at det omtalte tyende kunne svare derpå.

"Der er ingen derude, kære moder," sagde Bella.

"Er der ingen derude?"

En værdig gysen gennemtrængte mrs. Wilfers skuldre og handsker, som om hun ville sige: "En gåde!" og derpå drog hun i spidsen for optøget ind i familiens dagligstue, hvor hun sagde:

"Hvis du, R.W., ikke har brugt den forsigtighed på vejen til dit hjem at sørge for noget ekstra til vort tarvelige aftensmåltid, vil det kun smage Bella dårligt. Koldt lammehoved og salat kan ikke måle sig med mrs. Boffins yppige bord."

"Tal ikke således, kære moder," sagde Bella, "mrs. Boffins bord er mig ligegyldigt."

Men her tog Lavinia, der nøje havde studeret Bellas hat, til orde med et: "Men, Bella!"

"Ja, Lavvy, jeg ved det nok."

Lavvy sænkede sine øjne ned til Bellas kjole og bukkede sig for at se på den, hvorpå hun atter udbrød: "Men, Bella!"

"Ja, Lavvy, jeg ved nok, hvad jeg har på, og ville have sagt moder grunden, da du afbrød mig. Jeg har forladt mr. Boffins hus, moder, og er kommet hjem igen."

Mrs. Wilfer sagde ikke et ord, men efter at have stirret et par minutter på sit afkom i rædsom tavshed trak hun sig baglæns ind i sin tronkrog og satte sig ned. Hun lignede i dette øjeblik en frossen vare, der var udstillet til salg på et russisk torv.

"Kort sagt, kære moder," sagde Bella, idet hun tog den foragtede hat af og rystede sine lokker ud, "jeg har haft en meget alvorlig trætte med mr. Boffin på grund af den måde, hvorpå han opførte sig mod et medlem af sin husstand, og denne trætte har været så afgørende, at alt er ude imellem os."

"Og det er min pligt at sige dig, kære kone," tilføjede R.W. ydmygt, "at Bella har lagt et sandt mod og en sand finfølelse for dagen, hvorfor jeg håber, at du ikke vil tage dig det alt for nær."

"George!" sagde Lavvy i en formanende gravtone, der lignede hendes moders, "tal, George Sampson! Hvad sagde jeg dig om disse Boffin'er?"

Da Sampson mærkede, at hans skrøbelige fartøj arbejdede inde mellem skær og brændinger, fandt han det rådeligst ikke at henholde sig til noget, der var blevet ham sagt, men fik med beundringsværdigt sømandskab sit fartøj ud på dybt vande ved at mumle: "Ja, ganske vist."

"Ja! Jeg sagde George Sampson, hvad George siger dig," sagde Lavvy, "at nemlig disse afskyelige Boffin'er ville yppe kiv med Bella, så snart det nye var slidt af hende. Har de gjort det, eller har de ikke? Havde jeg ret eller ikke? Og hvad siger du nu, Bella, om dine Boffin'er?"

"Lavvy og moder," sagde Bella, "om dem siger jeg, hvad jeg altid har sagt, og vil jeg altid sige, hvad jeg har sagt om dem. Men intet skal få mig til at skændes med nogen i aften. Jeg håber, at det ikke er dig imod at se mig, kære moder," tilføjede hun og kyssede hende, "og heller ikke dig, Lavvy," – her kyssede hun hende – "og da jeg ser, at den salat, moder talte om, står på bordet, vil jeg lave den til."

Mens Bella spøgende gav sig i lag med dette arbejde, fulgte mrs. Wilfers udtryksfulde ansigt hende med stirrende øjne, idet det frembød en forening af det i sin tid populære gæstgiverskilt saracenerhovedet og et nürnbergerrur og vakte den tanke, at hendes datter ved tillavningen af salaten klogeligt kunne forbigå eddiken. Men ikke et ord kom der over den majestætiske matrones læber, hvilket var mere forfærdeligt for hendes ægtefælle end nogen strøm af veltalenhed, hvormed hun kunne have opbygget selskabet.

"Nu, moder," sagde Bella, da der var gået nogen tid, "er salaten færdig, og det er over spisetid."

Mrs. Wilfer rejste sig, men vedblev at være målløs. "George," sagde Lavinia formanende, "moders stol!" Sampson fløj hen bag den fortræffelige dames ryg og fulgte tæt bag efter hende med stol i hånd, mens hun spankulerede hen til festmåltidet. Da hun var kommet hen til bordet, satte hun sig stift på sin plads efter at have lånt Sampson et par øjne, der bragte den unge mand til forvirret at trække sig tilbage til sin plads.

Da keruben ikke vovede at tiltale en så frygtelig fremtoning, sørgede han for hendes forsyning gennem en tredje person, såsom: "Lammekød til din moder, kære Bella," eller: "Jeg er vis på, Lavvy, at din moder vil tage noget salat, hvis du rækker

hende fadet." Den måde, hvorpå mrs. Wilfer modtog disse fødevarer, udmærkede sig ved forstenet åndsfraværelse. Hun nød dem i samme tilstand, idet hun nu og da lagde kniv og gaffel fra sig, som om hun sagde til sig selv: "Hvad er det, jeg gør?" og stirrede på en eller anden af de tilstedeværende, som om hun indigneret søgte oplysning om det. Det magnetiske resultat af denne stirren var, at den person, på hvem der blev stirret, ikke med sin bedste vilje kunne lade, som om han var uvidende om den, så at en tredjemand, aldeles uden at se på mrs. Wilfer, måtte kunne have vidst, på hvem hun stirrede, ved at se hende blive afspejlet i vedkommendes ansigt.

Ved denne særlige lejlighed var Lavinia overordentlig venlig mod Sampson og fandt snart for godt at underrette sin søster om grunden.

"Det var ikke umagen værd at ulejliges dig med det, så længe du færdedes i en kreds, der var så langt fjernet fra din familie, da det var en sag, du rimeligvis kun kunne have såre liden interesse for," sagde hun med et kast med sin hage, "men George Sampson er forlovet med mig."

Det glædede Bella at høre det. Sampson blev tankefuld og rød og følte sig opfordret til at omslynge Lavinias liv med sin arm, men da han ved at støde på en stor knappenål i den unge dames bælte kom til at rive sin finger, udstødte han et skarpt skrig og tiltrak derved lynet fra mrs. Wilfers stirrende blik.

"George har det meget godt," sagde Lavinia – hvilket man i øjeblikket ikke skulle have troet – "og vi skal snart have bryllup. Jeg havde ikke lyst til at tale om det, så længe du var hos dine Boff... –" her brød hun pludselig af og tilføjede mere venligt –

"så længe du var hos mr. og mrs. Boffin, men nu synes jeg, det er søsterligt at underrette dig om det."

"Tak, kære Lavvy. Jeg ønsker dig til lykke."

"Selv tak, Bella. Sandt at sige, talte George og jeg om, om jeg skulle sige dig det, men jeg sagde til George, at du ikke ville interessere dig synderlig for en så lurvet affære, men at det var langt mere sandsynligt, at du helt ville skille dig fra os end se ham føjet til os andre."

"Det var en fejltagelse," svarede Bella.

"Det synes så, men forholdene har også forandret sig, min pige. George har fået en ny stilling, og hans udsigter er virkelig meget gode. I går ville jeg ikke have haft mod til at sige dig det, da du ville have fundet hans udsigter kummerlige og ikke værd at lægge mærke til, men i aften er jeg helt dristig til mode."

"Hvornår begyndte du at føle dig så frygtsom, Lavvy?"

"Jeg sagde ikke, at jeg nogen sinde følte mig frygtsom, Bella," svarede den uforbederlige, "men havde jeg ikke ladet mig afholde fra det af hensyn til en søsters følelser, kunne jeg måske have sagt, at jeg i nogen tid har følt mig uafhængig, for uafhængig, min pige, til at jeg kunne have fundet mig i, at der blev set ned på mit tilkommende giftermål. – Nu stikker du dig igen, George! – Ikke fordi jeg ville have bebrejdet dig, at du så ned på det, så længe du selv ventede at gøre et rigt og fornemt parti. Jeg følte mig kun uafhængig."

Om den uforbederlige følte sig tilsidesat ved Bellas forsikring om, at hun ikke ville skændes med nogen, eller om hendes ærgrelse hidrørte fra, at Bella var kommet tilbage til skuepladsen for Sampsons kurmageri, eller om det var en nødvendig opstrammer for hendes humør, at hun ved

nærværende lejlighed kom i kast med nogen, så er det vist, at hun nu med største voldsomhed gjorde et udfald mod sin majestætiske moder.

"Hør, moder, sid ikke og stir så irriterende på mig! Er der noget sort på min næse, så sig mig det, hvis ikke, så lad mig i fred."

"Taler du sådan til mig? Hvor tør du vove det?"

"Tal for Guds skyld ikke om at vove, moder. En pige, der er gammel nok til at være forlovet, er mere end gammel nok til ikke at ville vide af, at man ser på hende som på et ur."

"Uforskammede! Havde nogen af din bedstemoders døtre, hvor gammel hun så havde været, talt sådan til hende, ville hun have befalet hende at gå ind i et mørkt kammer."

"Min bedstemoder," svarede Lavvy, idet hun lagde sine arme over kors og lænede sig tilbage på sin stol, "ville ikke have siddet og stirret sådan på folk."

"Jo, hun ville!" sagde mrs. Wilfer.

"Så er det skade, at hun ikke havde bedre forstand. Gik min bedstemoder ikke i barndom, da hun fandt på at jage folk ind i mørke kamre, burde hun have gjort det. Min bedstemoder må rigtignok have taget sig godt ud! Jeg gad vide, om hun nogen sinde fandt på at ville jage folk op i kuglen på St. Paulskirken, og hvis hun gjorde det, hvordan hun da ville have fået dem derop!"

"Stille!" befalede mrs. Wilfer, "stille, siger jeg!"

Her rejste Bella sig og sagde: "God nat, kære moder, jeg har haft en drøj dag og vil gå i seng."

Dermed opløstes det behagelige selskab. George Sampson tog kort efter afsked og ledsagedes af Lavinia med et lys ud i

forstuen og uden lys ud til havelågen. Mrs. Wilfer vaskede striden af sine hænder og gik i seng, ligesom lady Macbeth, og R. W. blev tungsindig alene tilbage mellem levningerne af aftensmåltidet.

Men af sine grublerier vaktet han af lette fjed, og det var Bellas. Hendes smukke hår hang helt ned om hende, og hun var trippet sagte ned med hårbørsten i hånden og barfodet for at sige godnat til ham.

"Du er unægtelig en yndig, ung dame, min pige," sagde keruben og tog en lok i hånden.

"Hør engang," sagde Bella, "når din yndige unge dame bliver gift, skal du få denne lok, hvis du har lyst, og hun skal lave en kæde af den til dig. Vil du sætte pris på dette minde om den kære person?"

"Ja, min skat."

"Så skal du få den, hvis du er artig. Det gør mig ondt, at jeg har voldt al denne forstyrrelse herhjemme."

"Det skal du ikke tage dig nær, mit dæggelam," svarede hendes fader med troskyldig oprigtighed. "Det er virkelig ikke umagen værd at tale om det, da det alligevel ville være gået sådan til herhjemme. Kan din moder og søster ikke finde en ting at blive lidt trættende over, finder de en anden. Vi holder aldrig op med at være trættende, forsikrer jeg dig. Men jeg er bange for, at du finder dit og Lavvys gamle værelse skrækkelig ubekvem, Bella?"

"Nej, fader, det bryder jeg mig ikke om. Og hvorfor tror du, at jeg ikke bryder mig om det?"

"Da plejede du dog at klage over det, mens det ikke kunne forekomme dig så lille, som det nu må. Jeg kan virkelig kun

svare, at det må være, fordi du har forbedret dig så meget."

"Nej, fader, det er, fordi jeg er så taknemmelig og så lykkelig!"

Her kvalte hun ham, til hendes lange hår fik ham til at nyse, og så lo hun, til hun fik ham til at le, og så kvalte hun ham igen, for at ingen skulle høre dem.

"Hør," sagde Bella. "den yndige unge dame blev spået i aften, mens hun gik hjem. Det var ingen storartet spådom, for hvis hendes tilkommende får en plads, som han håber snart at få, gifter hun sig på halvandet hundrede pund om året. Men det er kun i begyndelsen, og selv om det ikke bliver til mere, skal hun dog få det til at slå rigeligt til. Dog det er ikke alt. Spådommen fortæller om en lyshåret mand – en lille mand, sagde spåmanden – der, som det lader, altid vil være i nærheden af den yndige, unge dame og altid have en fredelig krog ganske for sig selv i hendes lille hus, en krog, hvortil der aldrig har været mage. Kan du sige mig, hvad den mand hedder?"

"Er han knægten i kortene?" spurgte keruben med et blink i sine øjne.

"Ja!" udbrød Bella jublende. "Han er Wilfers knægt! Den yndige unge dame vil glæde sig til den skæbne, der blev spået hende, og lade den gøre hende til en bedre kvinde, end hun hidtil har været. Og hvad der forlanges af den lille mand er, at han også skal glæde sig til den og sige til sig selv, når han står i fare for at blive alt forplaget: "Endelig ser jeg land!"

"Endelig ser jeg land!" gentog hendes fader.

"Det var en sød Wilfer knægt!" udbrød Bella og satte derpå sin lille, hvide, bare fod frem, "der er målet. Sæt din fod imod det. Vi vil i forening stræbe efter det! Nu kan du kysse den yndige

unge dame, før hun løber bort, så taknemmelig og så lykkelig.
Ja, lyshårede, lille mand, så taknemmelig og så lykkelig!"

17. Et selskabeligt kor

Forbavselse troner på ansigterne i ægteparret Lammles omgangskreds, da bortsalget af deres elegante møbler – hvoriblandt et billard, med store bogstaver – "ved auktion for vedkommende panthavers regning" offentligt forkyndes på en svajende kaminmåtte i Sackville Street. Men ingen er halvt så forbavset som Hamilton Veneering, Esquire, M.P., der øjeblikkelig begynder at komme under vejrs med, at Lammle'rne er de eneste i hans sjæls register indtegnede mennesker, der *ikke* er de ældste og kæreste venner, han har. Mrs. Veneering deler som en trofast hustru sin ægtefælles opdagelse og forbavselse. Det Veneeringske par mener måske, at de skylder deres gode navn og rygte den sidstnævnte ubeskrivelige følelse, eftersom man i sin tid havde mumlet om, at nogle af de klogere hoveder i City havde givet sig til at ryste, når Veneerings udstrakte transaktioner og store rigdomme bragtes på tale. Men vist er det, at hverken mr. eller mrs. Veneering kunne finde ord for deres forundring, og det bliver nødvendigt, at de giver et undrende middagsselskab for de ældste og kæreste venner, de har her i verden.

I kemikerens fadebur pudses kamelerne til forundringsselskabet, som skal holdes, fordi Lammle'rne er gået bag af dansen. Twemlow føler sig lidt underlig til mode i sofaen i sin bolig, som følge af, at han omtrent ved middagstid har taget to piller, stolende på den med æsken fulgte brugsanvisnings forsikring om, at samme piller "ville vise sig såre nyttige som forebyggelsesmiddel med hensyn til bordets glæder." Og mens han har kvalme ved tanken om, at en

uopløselig pille bliver siddende fast i hans hals, samtidig med, at en bundfældning af varm gummi langsomt vandrer noget længere ned i ham, træder hans tjener ind med den melding, at der er en dame, som ønsker at tale med ham.

"En dame!" siger Twemlow og pynter på sine pjuskede fjer. "Udbed dig æren af damens navn."

Damens navn er Lammle. Damen skal kun opholde mr. Twemlow nogle få minutter. Damen er vis på, at mr. Twemlow vil vise hende den godhed at tale med hende, når han hører, at hun udtrykkelig ønsker sig en kort sammenkomst. Damen tvivler ikke om mr. Twemlows indvilligelse, når han hører hendes navn. Ville have sendt et kort ind, men har intet.

"Før damen ind." Damen indføres og træder ind.

Twemlows små værelser er tarveligt udstyrede på en gammeldags måde – omtrent ligesom husholderskens værelse på Snigsworthy Park – og ville være uden prydelser, hvis der ikke over kaminhylden havde hængt et kobberstik i hel figur af den ophøjede Snigsworth, prustende ud en korintisk søjle, med en uhyre rulle papir ved hans fødder og et svært tæppe, som truer med at falde ned i hovedet på ham – en staffage, der menes at skulle forestille, at den ædle lord er i færd med på en eller anden måde at frelse sit fædreland.

"Behag at tage plads, mrs. Lammle." Hun tager plads og åbner samtalen.

"Jeg tvivler ikke om, at De har hørt tale om det uheld, der har ramt os. De har naturligvis hørt tale om det, da ingen slags nyheder udbreder sig så hurtigt, i særdeleshed blandt ens venner."

Ihukommende forundringsselskabet indrømmer Twemlow med en lille vridning beskyldningens rigtighed.

"På grund af hvad der foregik imellem os i det hus, som nu er blevet endevendt," siger mrs. Lammle i en egen, forhærdet tone, som bringer Twemlow til at gyse, "har det sandsynligvis ikke overrasket Dem så meget som adskillige andre. Jeg har taget mig den frihed at komme til Dem for at føje en slags efterskrift til, hvad jeg sagde den dag."

Twemlows tørre og hule kinder bliver endnu tørrere og hulere ved udsigten til en ny forvikling.

"Oprigtig talt," siger den urolige lille herre, "ville jeg opfatte det som et vidnesbyrd om Deres velvilje, hvis De ville fritage mig for al videre fortrolighed. Det har altid været et af mine formål i livet – som desværre ikke har haft mange formål – ikke at skade nogen og holde mig uden for kabaler og indblanding i andres sager."

Mrs. Lammle, uden sammenligning den skarpsindigste af dem, finder det næppe nok nødvendigt at se på Twemlow, så let har hun ved at gennemskue ham.

"Min efterskrift – for at holde mig til det udtryk, jeg har brugt," siger mrs. Lammle og fæster sine øjne på hans ansigt for at give sine ord så meget større eftertryk, "falder nøjagtigt sammen med, hvad De siger. Det er så langt fra, at jeg vil trætte Dem med nogen ny fortrolighed, at jeg alene ønsker at minde Dem om, hvad den gamle gik ud på. Det er så langt fra, at jeg vil opfordre Dem til nogen indblanding, at jeg alene ønsker at bede Dem om streng neutralitet."

Da Twemlow nu igen vil til at svare, hviler hun igen sine øjne, vel vidende, at hendes øren er mere end tilstrækkelige for et så

svagt kars indhold.

"Jeg kan vel ikke," siger Twemlow nervøst, "fremføre nogen gyldig indvending imod at høre noget, De vil gøre mig den ære at sige mig med hensyn til disse to punkter, men hvis jeg tør bede Dem ikke at gå ud over dem, så – så tillader jeg mig at gøre det."

"Mr. Twemlow," siger hun, idet hun atter vender sine øjne op mod hans ansigt og aldeles kujonerer ham med sit forhærdede væsen, "jeg gav Dem en meddelelse, for at De atter skulle lade den gå videre til en vis person, som De bedst syntes."

"Hvilket jeg gjorde," siger Twemlow.

"Og det takker jeg Dem, skønt jeg virkelig næppe ved, hvorfor jeg blev en forræder mod min mand i denne sag, da pigebarnet er en stakkels, lille tosse. Jeg har selv engang været en stakkels lille tosse. En bedre grund kan jeg ikke finde." Da hun opdager, hvilket indtryk hun gør på ham ved sit ligegyldige smil og sin kolde mine, holder hun sine øjne fæstet på ham, mens hun fortsætter. "Skulle De tilfældigvis se min mand eller mig eller os begge nyde yndest eller tillid hos nogen – om det er en af vore fælles venner, gør intet til sagen – har De ikke ret til at bruge den meddelelse imod os, som jeg gav Dem i et øjemed, der nu er blevet opnået. Det er for at sige dette, jeg er kommet. Det er ingen overenskomst, for en gentleman er det simpelt hen en påmindelse."

Twemlow sidder og mumler noget ved sig selv.

"Det er en så simpel sag," fortsætter mrs. Lammle, "mellem mig, der fra først af stolede på Deres ære, og Dem, at jeg ikke vil spilde flere ord på den."

Hun ser vist på Twemlow, indtil han med et skuldertræk gør et lille sidebuk for hende, som om han ville sige: "Ja, jeg tror, at De har ret til at stole på mig," og derpå væder hun sine læber og viser, at hun føler sig lettet.

"Jeg håber at have holdt det løfte, jeg gav Dem ved Deres tjener om kun at skulle opholde Dem nogle få minutter, og har ikke længere nødig at ulejlige Dem."

"Bliv!" siger Twemlow og står op, idet hun rejser sig, "undskyld mig et øjeblik. Jeg ville ikke have opsøgt Dem, frue, for at sige, hvad jeg nu vil sige, men da De har opsøgt mig og er her, vil jeg lette mit hjerte på dette sted. Var det, ærlig talt, ganske overensstemmende med den aftale, vi traf med hensyn til Fledgeby, at De bagefter henvendte Dem til ham som Deres gode og fortrolige ven og bad ham om en tjeneste? Stadig forudsat, at De gjorde det. Jeg påstår ikke selv at vide noget i så henseende, men det er blevet mig sagt, at De gjorde det."

"Tør jeg spørge, hvor det skete, mr. Twemlow?"

"Jeg må tilstå," siger den spagfærdige mand, mens han lidt efter lidt afgiver sit svar, "at jeg følte en slags samvittighedsnag, da Fledgeby omtalte det. Jeg må indrømme, at jeg ikke kunne se mig selv i noget behageligt lys, i særdeleshed da Fledgeby med en forekommenhed, som jeg følte ikke at have fortjent af ham, viste mig den samme tjeneste, som De havde bedt ham om at vise Dem."

Det vidner om den sølle fyrs sande sjæleadel, at han siger disse sidste ord. "ellers," har han tænkt, "indtager jeg den overlegne stilling, at jeg ikke selv er i forlegenhed, mens jeg ved, at hun er det, hvilket ville være lavt."

"Var Fledgebys forbøn lige så unyttig for Deres vedkommende, som den var for vort?" spørger mrs. Lammle.

"Lige så unyttig."

"Kan De overtale Dem til at sige mig, hvor De traf Fledgeby?"

"Undskyld, det var min fulde og faste hensigt at sige det.

Fortielsen var aldeles ikke forsættlig. Det var ved et rent tilfælde, at jeg mødte Fledgeby på stedet. Ved udtrykket på stedet forstår jeg hos Riah i St. Mary Axe."

"Så er De altså så ulykkelig at være i kløerne på Riah?"

"Ja desværre, frue. Den eneste pengeforpligtelse, jeg har, den eneste gæld, jeg har gjort i mit liv, er faldet i Riahs hænder."

"Mr. Twemlow, den er faldet i Fledgebys hænder. Riah er kun hans stråmand. Denne oplysning kan måske komme Dem til nytte, om også kun ved at forebygge, at den godtroenhed, der bringer Dem til at dømme en andens sanddruhed efter Deres egen, bliver ført bag lyset."

"Umuligt! Hvor ved De det fra?"

"Jeg ved knap, hvor jeg ved det fra. Den hele række af omstændigheder syntes straks at vise mig det."

"Å, så De har altså intet bevis?"

"Det er højst påfaldende," siger mrs. Lammle koldt og stolt og med en vis hån, "hvor mandfolkene ligner hinanden i visse henseender, skønt deres karakterer er så forskellige! Man skulle ikke tro, at der fandtes to mænd, der ligner hinanden mindre end mr. Twemlow og min mand, og dog svarer min mand mig: "Du har intet bevis," og mr. Twemlow svarer mig med de selvsamme ord."

"Men hvorfor, frue?" vover Twemlow blidt at indvende, "hvorfor vel De selvsamme ord? Fordi de godtgør den påstand,

at De intet bevis har."

"Mandfolkene er så kloge på deres vis, men de kunne dog lære klogskab. Min mand, der ikke er synderlig troskyldig, åbenhjertig eller uerfaren, ser lige så lidt som mr. Twemlow denne klare og tydelige ting – fordi der intet bevis er! Og dog tror jeg, at fem fruentimmer af seks i mit sted ville se den lige så klart som jeg. Imidlertid vil jeg ikke hvile – om også kun fordi jeg ikke kan glemme, at Fledgeby har kysset min hånd – før min mand har set den. Og De, mr. Twemlow, vil for Deres egen skyld gøre vel i at se den fra nu af, uagtet jeg intet bevis kan give Dem."

Idet hun går hen til døren, hvortil Twemlow følger hende, udtaler han det deltagende håb, at Lammles forlegenheder ikke er uoprettelige.

"Det ved jeg ikke. Der åbner sig måske netop i dette øjeblik en udvej for ham, eller også måske ikke. Det vil snart vise sig. Hvis ikke, er det forbi med os her og vi kommer nok til at rejse til udlandet."

Med det godmodige ønske at se tingene fra den lyseste side ytrer Twemlow, at der gives behagelige livsstillinger i udlandet.

"Ja, men jeg tvivler om, at billardspil, kortspil og så videre for at skaffe midler til at leve som en mistænkelig person ved et smudsigt *table d'hôte* er en af dem."

Det er en stor ting for mr. Lammle, mener Twemlow høfligt – skønt højlig forarget – altid at have en person ved sin side, der under alle omskiftelser er ham tro, og, hvis gavnlige indflydelse vil afholde ham fra skridt, som ville være uhæderlige og ødelæggende.

"Gavnlig indflydelse? Man må spise, drikke og have klæder på kroppen og tag over hovedet. Altid ved hans side og tro under alle omskiftelser? Jeg har ikke meget at rose mig af i den retning. Hvad kan en kvinde i min alder gøre? Min mand og jeg førte hinanden bag lyset, da vi giftede os, og må nu bære følgerne af dette bedrageri, det vil sige, bære over med hinanden og bære den byrde at skulle finde på kneb for at få middagsmad i dag og frokost i morgen – indtil døden skiller os ad."

Med disse ord går hun ud i Duke Street, mens Twemlow vender tilbage til sin sofa og lægger sit værkende hoved på dens lille glatte hestehårs-pølse, overbevist om, at en pinlig samtale ikke er det, der bør tages ind oven på de med hensyn til bordets glæder så såre nyttige piller.

Men klokken seks er den brave lille fyr på vej til at blive bedre og også på vej til at iføre sig sine forældede, små silkestrømper og selskabssko til forundringsselskabet hos Veneerings. Og klokken syv traver han ud i Duke Street for at trave om hjørnet og spare en sixpence i vognleje.

Tippins den guddommelige har imidlertid til middag spist sig i en sådan tilstand, at et hadsk sind ville ønske hende, at hun for en heldig forandrings skyld ville spise til aften og gå i seng. Et sådant sind har Eugene Wrayburn, hvem Twemlow griber i at stirre på Tippins med et ærgerligt ansigt, mens dette spøgefulde væsen driller ham med, at det varer så længe, inden han kommer op på dommersædet. Tippins er også satirisk over for Mortimer Lightwood og dasker ham med sin vifte, fordi han var forlover, da disse snydere, hvad de nu hedder, der er gået i hundene, havde bryllup. Dog er viften i det hele taget livlig og

dasker løs på mandfolkene i alle retninger med en egen, skrallende lyd, der leder tanken hen på, at det er lady Tippins' knokler, der rasler.

Der er opstået en ny slægt af fortrolige venner hos Veneerings, siden han til almenhedens bedste trådte ind i parlamentet, og mod disse er mrs. Veneering meget opmærksom. Disse venner kunne, ligesom astronomiske afstande, kun omtales med de allerstørste talstørrelser. Boots siger, at en af dem er en entreprenør, der, efter hvad man har udlignet, direkte og indirekte beskæftiger fem hundrede tusinde mennesker. Brewer siger, at en anden af dem er en mut, efterspurgt formand i så mange og så langt fra hinanden værende direktioner, at han aldrig tilbagelægger færre end tusinde mile om ugen pr. jernbane. Stødpuden siger, at en tredje af dem for halvandet år siden ikke ejede en sixpence, men på grund af den glimrende genialitet, hvormed han fik de aktier udstedt til femogfirs og købte dem alle sammen op uden penge og derpå solgte dem igen til "pari" mod kontant betaling, ejer han nu en formue på tre hundrede tusinde pund. Over for stødpuden, Boots og Brewer er lady Tippins yderst vittig med hensyn til disse aktiekirkens fædre, idet hun mønstrer dem gennem sin lorgnet og spørger, om stødpuden, Boots og Brewer tror, at de ville gøre deres lykke, hvis hun gør kur til dem, foruden andre åndrigheder af samme slags. Veneering er på sin egen vis også meget sysselsat med fædrene og trækker dem fromt med sig ud på verandaen, fra hvilket tilflugtssted ordet "udvalg" undertiden lader sig høre, og hvor fædrene foreholder Veneering, at han bør forlade pianoets dal til venstre, tage sigte på kaminhylden, gå over gulvet til en åben gennemskæring

under lysekronen, tilegne sig fragthandlen ved konsollen og udrydde oppositionen med trævl og rod ved vinduesgardinet.

Mr. og mrs. Podsnap er med i selskabet, og fædrene opdager en statelig kvinde i mrs. Podsnap. Hun overgives en fader – Boots' fader – og bringes til ankers på venstre side af Veneering, hvorved han, der som sædvanlig er tom luft, skaffer den skæmtefulde Tippins på venstre side af sig lejlighed til at bede om at få noget at vide om disse velsignede jordarbejdere, og om de virkelig lever af råt kød og drikker porter af deres trillebøre. Men trods sådanne små skærmydsler føler man dog, at det skulle være et forundringsselskab, og at forundringen ikke bør forsømmes, hvorfor Brewer som den, der har den største anseelse at hævde, bliver tolken for det almindelige instinkt.

"I formiddags," siger Brewer under en heldig pause, "tog jeg en droske og kørte til den auktion."

Optændt af misundelse siger Boots: "Det samme gjorde jeg."

"Og hvordan løb den af?" spørger Veneering.

"Jeg forsikrer," svarer Brewer, idet han ser sig om efter en, til hvem han kan henvende sit svar, og giver Lightwood fortrinnet, "jeg forsikrer, at sagerne blev solgt for spotpris. Ganske nette sager var det, men der kom intet ud af dem."

"Det hørte jeg i eftermiddags," siger Lightwood.

Brewer ønsker nu at få at vide, om det er rigtigt at spørge en sagkyndig mand, hvordan – i – al – verden – disse – mennesker – har – kunnet – ødelægge – sig – således – i – bund – og – grund.

Lightwood svarer, at han rigtignok er blevet konsulteret, men ikke har kunnet give noget råd, som kunne dække

panteforskrivningen, og vil derfor ikke gøre sig skyldig i tillidsbrud ved at udtale den mening, at det kom af, at de havde levet over evne.

"Men hvordan," siger Veneering, "*kan* folk gøre det?"

Ha! Dette, mener alle, slår hovedet på sømmet! *Hvordan* kan folk gøre dette? Mens kemikeren går rundt med champagnen, ser han ud, som om han, hvis han ville, kunne give dem en ganske god forestilling om, hvordan folk bærer sig ad med det.

"Hvordan," siger mrs. Veneering, idet hun lægger sine ørnehænder sammen ved fingerspidserne "hvordan en moder kan se på sit barn, når hun ved, at hun lever over sin mands evne, det fatter jeg ikke."

Eugene mener, at da mrs. Lammle ikke er moder, har hun heller intet barn at se på.

"Sandt nok, men princippet er det samme."

"Men jeg forstår ikke," siger faderen med de tre hundrede tusinde " – hvis de mennesker, der er tale om, indtog den stilling at høre til det gode selskab – hørte de til det gode selskab?"

Veneering må tilstå, at de har spist til middag her og endog er blevet gift herfra.

"Så forstår jeg ikke, hvordan de, selv om de har levet over evne, har kunnet ødelægge sig så aldeles, som det siges, da den slags ting altid lader sig jævne, når folk indtager en vis stilling."

Eugene, der synes at være i humør til at gøre indvendinger, siger: "Men når man nu slet ikke har noget at leve af?"

Dette er en alt for insolvent tilstand til at faderen kan tænke sig den. Det er en alt for insolvent tilstand, til at nogen med mindste selvagtelse kan tænke sig den, den bliver almindeligt

forkastet. Men det er så forbavsende, at folk kan ødelægge sig i bund og grund, at enhver føler det som en pligt særlig at forklare det. En siger: "Spillebordet." En anden siger: "Spekulerede uden at vide, at det er en videnskab at kunne spekulere." Boots siger: "Heste." Lady Tippins siger til sin vifte: "To husholdninger." Podsnap, der ingenting siger, bliver spurgt om sin mening, og den udtaler han meget ivrigt og yderst forbitret, som følger:

"Spørg mig ikke. Jeg ønsker ikke at deltage i en forhandling om disse menneskers affærer. Det er et ubehageligt emne, et modbydeligt emne, et emne, som jeg får kvalme af, og jeg –" og med sit yndlingssving med sin højre arm, der fejer enhver ting bort og gør det af med den en gang for alle, fejer Podsnap disse irriterende, uforklarlige uslinger, der har levet over evne og ødelagt sig i bund og grund, bort fra jordens overflade.

Mens Eugene, lænet tilbage i sin stol, iagttager Podsnap med en uærbødig mine og måske er i færd med at udtale en ny mening, ser man kemikeren i kollision med kusken, idet kusken gør mine til at nærme sig selskabet med en sølvbakke, som om han havde i sinde at holde en indsamling til sin kone og sine børn, mens kemikeren spærrer vejen for ham ved buffeten. Kemikerens overordnede statelighed, om ikke feltherredygtighed, sejrer over et menneske, der ingenting er, når han ikke sidder på sin buk, og efter at have udleveret sin bakke trækker kusken sig overvundet tilbage.

Efter derpå at have gennemlæst en på bakken liggende lap papir med en mine som en litterær censor lægger kemikeren den til rette, giver sig god tid til at gå hen til bordet med den og

overrækker Eugene Wrayburn den, hvorpå den skæmtefulde Tippins siger højt: "Lordkansleren har taget sin afsked!"

Med tirrende kulde og langsomhed – for han ved, at hjerteknuserskens nysgerrighed altid er stor – tager Eugene under mange omsvøb en lorgnet op af lommen, pudser den og læser med møje papiret igennem, længe efter at han har set, hvad der står skrevet på det. Hvad der står skrevet på det med vådt blæk, er:

"Unge Blight."

"Er han udenfor," hvisker Eugene over sin skulder til kemikeren.

"Han er udenfor," svarer denne, ligeledes hviskende.

Med et blik siger Eugene: "Undskyld!" til mrs. Veneering, og går ud og ser Mortimers skriver ved forstuedøren.

"De pålagde mig at bringe ham til Dem, hvor De så var, hvis han kom, når De var ude og jeg hjemme," siger denne diskrete, unge mand, idet han står på tåspidserne for at hviske; "Og jeg har bragt ham med."

"Snildt gjort, min gut. Hvor er han?"

"Nede i en droske. Jeg fandt, at det var bedst ikke at føre ham ind, hvis det kunne undgås, for han ryster over hele kroppen, ligesom –"

Blights lignelse fremkaldtes måske af de i nærheden af ham stående asiatter med syltetøj – "ligesom gele."

"Igen snildt gjort, jeg vil gå ud til ham."

Går straks ud, lægger sine arme i det åbne vindue i en udenfor holdende droske og ser ind i den efter Dukker, der har taget sin ejendommelige atmosfære med sig og synes for

nemheds skyld, efter lugten at dømme, at have taget den med i et romfad.

"Nå, vågn nu op, Dukker!"

"Mister Wrayburn? Adresse! Femten shillings!"

Efter omhyggeligt at have læst den smudsige lap papir, som rækkes ham, og lige så omhyggeligt at have gemt den i sin vestelomme, tæller Eugene pengene op, men begynder uforsigtigt med at lægge den første shilling i Dukkens hånd, som øjeblikkelig slynger den ud af vinduet, og ender med at lægge de femten shillings på sædet.

"Kør ham til Charing Cross, min snilde gut, og sæt ham af der."

Idet Eugene igen kommer ind i spisesalen og bliver stående et øjeblik bag et skærmbræt ved døren, hører han, trods selskabets snakken og raslen med knive og gafler, den fagre Tippins sige: "Jeg dør af nysgerrighed efter at få at vide, hvorfor han blev kaldt ud!"

"Gør du?" mumler Eugene. "så dør du måske, når du ikke får det at vide. Jeg vil derfor vise mig som en velgører mod samfundet og gå. En spadseretur og en cigar, så kan jeg modent overveje dette."

Med tankefuldt åsyn tager han derfor, uset af kemikeren, kappe og hat og går sin vej.

Fjerde bog

En vending

1. Sæt en snare

Plashwater Møllesluse tog sig rolig og smuk ud en aften i sommerens tid. En mild luft susede gennem de friske, grønne træer og gled som en blød skygge hen over floden og som en endnu blødere skygge hen over det svajende græs. Det faldende vands stemme havde, ligesom havets og blæstens stemme, meget at fortælle for en lyttende iagttager, skønt ikke i nogen særlig grad for Riderhood, der sad og snuede på en af de klodsede træløftstænger til hans stigbord. Før vinen kan tappes, må den skaffes ind i fadet, og da følelsens vin aldrig var blevet skaffet ind i Riderhood, fandtes der intet i naturen, som kunne tappe ham.

Mens Rogue sad og nikkede, så at han atter og atter var ved at gå bagover, gav han sig til at stirre og brumme vredt, hver gang han genvandt ligevægten, som om han i mangel af andre havde fjendtlige hensigter mod sig selv. Under et af disse anfald hindrede råbet: "Sluse høj!" ham fra at falde i søvn igen. Som den tværdriver han var, skuttede han sig, idet han stod op, gav sin brummen en snerrende afslutning som en slags svar og vendte ansigtet ned mod floden for at se, hvem det var, der prajede.

Det var en amatørroer, der var fortrolig med sin gerning, skønt han tog sig den mageligt, og kom i så let en båd, at Rogue mumlede: "Havde du været lidt mindre, kunne du næsten have været en nøddeskal," hvorpå han gav sig i lag med sine håndspager og sluseporte for at lade roeren komme ind. Mens denne stod i sin båd og med bådshagen holdt fast i tømmeret på siden af slusen, genkendte Rogue Riderhood sin "anden gode

herre," Eugene Wrayburn, der imidlertid var for ligegyldig eller for optaget til at lægge mærke til ham.

De knirkende sluseporte åbnede sig langsomt, og den lette båd gled ind, så snart der var tilstrækkelig plads, og de knirkende sluseporte lukkede sig efter den, og den flød langt ned i bassinet mellem de to rækker stigning, indtil vandet steg op, og de andre porte gik op og lod den komme ud. Da Riderhood var løbet hen til sit andet spil og havde drejet det, mens han støttede sig mod løftestangen til denne sluseport for at hjælpe den med at gå op, fik han øje på en prammand, der lå og hvilede sig under den grønne hæk ved trækkestigen bag ved slusen.

Vandet steg og steg, idet sluseporten gik op, og spredte det skum, der havde samlet sig bag de tunge stigning, og hævede båden, så at roeren lidt efter lidt steg op som et syn imod lyset fra prammandens synspunkt. Riderhood lagde mærke til, at prammanden ligeledes rejste sig, idet han støttede sig på sin arm og syntes at have fæstet sine øjne på den opstigende skikkelse.

Men afgiften skulle modtages, da stigningerne nu knirkede åbnede sig. Den anden gode herre kastede den i land, indsvøbt i et stykke papir, og kendte i det samme sin mand.

"Ja så, ja så, er det Dem, min ærlige ven?" sagde Eugene og satte sig, før han igen tog fat på årene, "De fik altså pladsen?"

"Ja, men det takker jeg hverken Dem eller prokurator Lightwood for," svarede Riderhood barsk.

"Vi gemte vor anbefaling, ærlige mand," sagde Eugene, "til den næste ansøger – til den, der melder sig, når De er blevet

deporteret eller hængt. Vær ikke for længe om det, vil De have den godhed?"

Så uforstyrrelig og alvorlig var den mine, hvormed han bøjede sig over sine årer, at Riderhood stod og gloede efter ham uden at kunne finde på et svar, før han var roet forbi en række trægenstande, der tog sig ud som vældige spindekoner, som stod og hvilede i vandet, og han skjultes næsten af de ludende grene på den venstre bred, mens han roede væk, idet han holdt sig ude af strømmen. Da det nu var blevet for sent til at give svar på tiltale – hvis dette overhovedet havde kunnet lade sig gøre – indskrænkede den ærlige mand sig til at bande og knurre mellem tænderne, og efter derpå at have fået sine stigbord lukket, gik han over sin slusebro tilbage til trækkestien ved siden af floden.

Hvis han, idet han gjorde dette, igen kastede et blik på prammanden, stjal han sig til det. Han kastede sig mageligt i græsset ved slusen med ryggen imod den side og begyndte at tygge på nogle blade. Lyden af Eugene Wrayburns årer havde næsten tabt sig for hans øren, da prammanden gik forbi ham, idet han holdt sig så langt borte fra ham, han kunne, og tæt inde under hækken. Da satte Riderhood sig over ende og så længe efter ham, hvorpå han råbte: "Hejda! Sluse høj! Sluse! Plashwater Møllesluse."

Prammanden blev stående og så tilbage.

"Plashwater Møllesluse, tredje gode her-r-re!" råbte Riderhood med hænderne til munden.

Prammanden vendte om, og alt som han kom nærmere blev han til Bradley Headstone i en grov, slidt færgemandsdragt.

"Gid jeg må dø," sagde Riderhood og slog sig leende på sit højre ben, mens han sad i græsset, "om De ikke har efterlignet mig! Jeg havde ikke troet, at jeg så så godt ud."

Bradley Headstone havde virkelig også nøje bidt mærkes i den ærlige mands påklædning på den nattevandring, de havde gjort med hinanden. Han måtte have indpræget den i sin hukommelse og langsomt lært den udenad, for den var nøjagtigt gengivet i den dragt, han havde på. I stedet for at han i sine egne skolemesterklæder i almindelighed så ud, som om de var en andens, så han nu i en andens ud, som om de var hans.

"Er det Deres sluse?" spurgte Bradley, hvis forundring havde præget af at være ægte. "Hvor jeg sidst spurgte mig for, sagde man mig, at det var den tredje, jeg kom til, og denne er først den anden."

"Jeg tænker, gode herre," svarede Riderhood, idet han blinkede og rystede på hovedet, "at De har sprunget en over. Det er ikke sluser, De har haft i hovedet. Nej, nej!"

Idet han udtryksfuldt kastede sin pegefinger i den retning, båden havde taget, steg en utålmodig rødme op i Bradleys ansigt, og han så spejdende op ad floden.

"Hvilke andre regnestykker, tror De da, jeg har gjort? Matematiske?"

"Sådan har jeg aldrig hørt det kalde. Det er et langt ord for det. Men måske kalder De det sådan," sagde Riderhood og tyggede hårdnakket på sit græs.

"Det. Hvilket?"

"Jeg vil sige Dem i stedet for det, hvis De synes bedre om det," lød det koldblodige, brummende svar. "Det er sikrere at tale

sådan."

"Hvad mener De, at jeg skulle mene med dem?"

"Ærgrelser, drillerier, forhånelser på begge sider, dødelige fornærmelser og alt sådan noget."

Bradley måtte gøre, hvad han ville, så kunne han ikke holde den tidligere rødme borte fra sit ansigt eller styre sine øjne således, at de ikke atter så spejdende op ad floden.

"Haha! Vær ikke bange, gode herre. Den anden må ro op imod strømmen og tager sig det mageligt. De kan snart indhente ham. Men hvad kan det nytte at sige det til Dem? De ved godt, hvor De kunne have indhentet ham mellem det sted, hvor han fik strømmen imod sig, og her, hvis De havde villet."

"Tror De, at jeg har forfulgt ham?" spurgte Bradley.

"Ja, det ved jeg, at De har."

"Nu vel, det har jeg også," indrømmede Bradley, "men," tilføjede han med et nyt blik op ad floden, "han kan gå i land."

"Vær De kun ganske rolig. Om han også går i land, bliver han dog ikke borte af den grund, da han må lade sin båd blive tilbage og ikke kan lave en pakke af den og bære den under armen."

"Han talte med Dem lige før," sagde Bradley og lagde sig på det ene knæ i græsset ved siden af slusevogteren, "hvad sagde han?"

"Grovheder."

"Hvad for noget?"

"Grovheder," gentog Riderhood med en forbitret ed, "grovheder var det, han sagde. Han kan ikke sige andet end grovheder. Jeg havde stor lyst til at lade mig plumpe ned til ham med et tungt spring og få hans båd til at synke."

Bradley vendte et øjeblik sit blege ansigt bort og sagde så, mens han rev en tot græs op:

"Gid Djævelen havde ham!"

"Hurra!" råbte Riderhood, "det gør Dem ære! Hurra! Jeg synger i kor med den tredje gode herre."

"I hvilken retning," spurgte Bradley med et forsøg på at holde sig rolig, hvilket nødte ham til at tørre sit ansigt, "gik hans uforskammethed i dag?"

"Den gik i retning af at håbe," svarede Riderhood med mørk bisterhed, "at jeg måtte være rede til at blive hængt."

"Lad ham tage sig i vare for det!" udbrød, Bradley, "det vil gå ham ilde, når folk, som han har hånet og fornærmet, tænker på at blive hængte. Lad ham forberede sig på sin skæbne, når det kommer til det. Der var mere mening i, hvad han sagde, end han vidste af, da han ellens ikke ville have haft forstand nok til at sige det. Lad ham tage sig i vare for det! Når folk, han har krænket og ladet sin uforskammethed gå ud over, tænker på at blive hængt, ringer der en ligklokke. Men ikke for dem."

Riderhood så vist på ham og rejste sig lidt efter af den liggende stilling, mens skolemesteren sagde disse ord med det mest indædte raseri og had. Da alle ordene var udtalt, hvilede han på sit ene knæ i græsset, og de to mænd så på hinanden.

"Åh," sagde Riderhood og spyttede ganske sindigt det græs ud, han havde tygget på, "så slutter jeg altså, at han er på vej til hende?"

"Han forlod London i går. Jeg tænker denne gang, at han endelig er på vej til hende."

"Er De da ikke vis på det?"

"Jo, jeg er lige så vis på det her," sagde Bradley med et tag i brystet i sin grove skjorte, "som om det stod skrevet der!" tilføjede han med et slag eller stød efter himlen.

"Åh! Men efter Deres udseende at dømme," svarede Riderhood, "har De før været lige så vis og er dog blevet skuffet. Det har taget på Dem."

"Hør mig," sagde Bradley med dæmpet stemme og bøjede sig forover for at lægge sin hånd på slusevogterens skuldre, "i denne tid har jeg ferie."

"Nej, virkelig?" mumlede Riderhood med øjnene fæstet på det af lidenskab udtærede ansigt, "Deres arbejde må være drøjt nok, hvis De nu holder ferie."

"Og jeg har ikke forladt ham," fortsatte Bradley, idet han utålmodigt afviste afbrydelsen med hånden, "siden ferien begyndte. Jeg forlader ham heller ikke nu, før jeg har set ham sammen med hende."

"Og når De har set ham sammen med hende?"

"- kommer jeg tilbage til Dem."

Riderhood rejste sig og så skummelt på sin ny ven. Kort efter gik de, ligesom efter stiltiende overenskomst ved siden af hinanden i samme retning som den, båden havde taget, idet Bradley busede på, mens Riderhood søgte at holde igen. Undervejs tog Bradley sin nye, pyntelige pung i hånden – en gave, som hans elever havde skillinget sammen til – og Riderhood strøg sig tankefuldt om munden med sit trøjeopslag.

"Jeg har et pund til Dem," sagde Bradley.

"De har to."

Bradley holdt en sovereign mellem fingrene, og Riderhood, der traskede ved siden af ham, med sine øjne fæstet på trækkestien, holdt sin venstre hånd åben med en lille, gramsende bevægelse indefter mod sig selv. Bradley greb i sin pung efter en sovereign til, og to klingrede i Riderhoods hånd, hvis gramsende bevægelse hurtigt forstærkedes og førte dem ned i hans lomme.

"Nu må jeg følge efter ham," sagde Bradley. "Han vælger flodvejen – den tåbe! – for at undgå iagttagelse eller bortlede opmærksomheden, om ikke ene og alene for at narre mig. Men han må kunne gøre sig usynlig, hvis han skal kunne frigøre sig for mig."

Riderhood blev stående. "Hvis De ikke bliver skuffet igen, ser De måske ind til mig, når De kommer tilbage?"

"Det skal jeg."

Riderhood nikkede, og prammandens skikkelse gik hurtigt hen ad den bløde grønsvær ved siden af Riderhood, idet han holdt sig tæt ind til trækkestien. De var drejet om et hjørne, hvorfra et langt stykke af floden var synlig. Når man ikke havde vidst bedre, skulle man have troet, at der hist og her langs med hækken stod en skikkelse som iagttog prammanden og ventede på, at han skulle komme nærmere. Det havde han selv i starten troet, indtil hans øjne var blevet vant til stolperne, der bar Londons byvåben med den daggert, der gennemborede oprøreren Wat Tyler.

Efter hvad Riderhood vidste, var alle daggerter ens. Endog for Bradley, der kunne have fortalt alt udenad, hvad ungdommen bør vide om Wat Tyler, var der den sommeraften kun en eneste levende genstand i verden for ethvert skarpt,

dræbende redskab. Mens Riderhood så efter Bradley, idet denne hemmeligt lagde sin hånd på daggerten, når han kom forbi den, og holdt sine øjne fæstet på båden, var der derfor ikke synderlig forskel i så henseende.

Båden gled af sted under træernes hvælvinger, og hen over deres rolige skygger gik vandet, og prammanden gik luskende på den anden side af floden. Enkelte lysblink viste Riderhood, når og hvor roeren satte sine årer i vandet, indtil solen, endnu mens han stod ørkesløs og holdt øje med ham, gik ned, og landskabet farvedes rødt. Derpå så det ud, som om det røde forsvandt og steg op til himlen, sådan som uskyldigt udgydt blod siges at gøre.

På tilbagevejen til sin sluse grundede Rogue så dybt, som det var et menneske med hans indskrænkede evner muligt.

"Hvorfor har han efterlignet mine klæder? Han kunne jo have givet sig udseende af, hvad det skulle være, uden at han havde nødig at gøre netop det." Dette var hovedgenstanden for hans grublerier, hvori det spørgsmål: "Skete det af en hændelse?" dog af og til dukkede op ligesom en halvt flydende og halvt synkende vragestump i floden. At sætte en snare for at komme efter, om det var sket hændelsesvis, fortrængte snart som et praktisk fif den mere abstrakte undersøgelse af, hvorfor det ellers var sket. Han fandt på et middel.

Riderhood gik ind i sit slusehus og bar kisten med sine klæder ud i det matte, grå lys. Efter at have sat sig i græsset ved siden af kisten, tog han de sager, den indeholdt, frem en for en, indtil han kom til et iøjnefaldende, lyserødt halstørklæde, der hist og her havde fået nogle sorte pletter af slid, det fængslede hans opmærksomhed, og han blev siddende med det i hånden,

indtil han tog den gamle, farveløse trævl, han havde om halsen, af og i stedet for den bandt det røde tørklæde om halsen, idet han lod de lange ender hænge frit ned. "Hvis jeg nu," sagde han, "efter at han har set mig med dette halstørklæde, ser ham med et lignende, kan det ikke være en hændelse?" Stolt af sit påfund, bar han sin kiste ind igen og satte sig til at spise sin aftensmad.

"Sluse høj! Sluse!" Aftenen var lys, og en pram, der kom ned ad floden, vækkede ham af en lang lur. Langt om længe fik han prammen igennem og blev atter alene. Mens han derpå var i færd med at lukke sine stigbord, stod Bradley Headstone foran ham på kanten af slusen.

"Halløj," sagde Riderhood, "allerede tilbage?"

"Han bliver natten over i en lille kro," lød det trætte og hæse svar. "I morgen tidlig klokken seks går han op ad floden. Jeg kommer tilbage for at hvile mig et par timer."

"Det trænger De til," sagde Riderhood og gik over til skolemesteren ad sin plankebro.

"Nej, jeg gør ikke," svarede Bradley opirret, "jeg ville langt hellere undvære det og forfølge ham hele natten. Men når han ikke vil gå foran, kan jeg ikke følge bagefter. Jeg har ventet, til jeg med vished fik at vide, hvornår han ville bryde op. Havde jeg ikke kunnet skaffe mig sikre kundskaber om det, var jeg blevet der. Dette her ville være et slemt hul for et menneske at blive kastet ned med bundne hænder. Disse glatte, flade mure ville ikke åbne ham udvej til frelse. Og sluseportene ville sagtens suge ham ned?"

"Hvad enten de sugede ham ned eller slugte ham, ville han ikke slippe ud," sagde Riderhood, "ikke engang om også hans hænder ikke var bundet. Var der lukket for ham for begge

ender, ville jeg give ham en pot gammel ale, hvis han kunne komme op til mig, hvor jeg nu står."

Bradley så ned med rædsomt velbehag. "De løber rundt på randen og hen over den i dette usikre lys på nogle få tommer bredt, råddent træ," sagde han, "det undrer mig, at De ikke tænker på, at De kan drukne."

"Det kan jeg ikke," sagde Riderhood.

"Kan De ikke drukne?"

"Nej," svarede Riderhood og rystede på hovedet med et udtryk af fuld og fast overbevisning, "det er en velkendt sag. Jeg er blevet frelst fra at drukne og kan ikke drukne, men jeg vil ikke have, at denne hersens fordømte damper får det at vide, da hans mandskab måske så ville gøre indvendinger mod den skadeserstatning, jeg venter at få! Men det er en velkendt sag blandt flodfolk som jeg, at den, der en gang er blevet frelst fra at drukne, aldrig kan drukne."

Bradley smilede tvært over en uvidenhed, som han ville have rettet hos enhver af sine elever, og vedblev at se ned i vandet, som om det havde en skummel tillokkelse for ham.

"Det synes at hue Dem," sagde Riderhood.

Han ænsede det ikke, men stod og så ned, som om han ikke havde hørt ordene. I hans ansigt lå der et meget mørkt udtryk, som Rogue fandt det vanskeligt at blive klog på. Det var vildt og tydede på et fast forsæt, men dette forsæt kunne lige så vel have været rettet mod ham selv som mod en anden. Var han trådt tilbage for at springe, var sprunget og havde styrtet sig ud, ville det ikke have været nogen overraskende følge af dette udtryk. Måske vaklede hans oprørte, på en eller anden voldshandling

pønsende sjæl i dette øjeblik mellem denne voldshandling og en anden.

"Sagde De ikke," spurgte Riderhood efter i nogen tid at have iagttaget ham med et sideblik, "at De kom tilbage for at hvile Dem et par timers tid?"

Men endog nu måtte han puffe til ham med sin albue, før han svarede.

"Hvad? Jo."

"Er det derfor ikke bedst, at De går indenfor og hviler Dem et par timers tid?"

"Tak, jo."

Med en mine, som om han nylig var vågnet, fulgte han Riderhood ind i slusehuset, hvor Riderhood tog noget koldt, salt kød, et halvt brød og noget gin i en flaske ud af et skab. En dryppende krukke med koldt vand hentede han ude i floden.

"Der, gode herre," sagde Riderhood og bukkede sig over ham for at sætte det på bordet. "De gør bedst i at tage Dem en bid og en slurk, før De får Dem Deres lur."

De nedhængende ender af det røde halstørklæde fængslede skolelærerens blik. Riderhood lagde mærke til, at han så på dem.

"Å," tænkte denne hædersmand, "så De lægger mærke, gør De? Nå, så skal De også få lov til at glo Dem mæt."

Han satte sig på den anden side af bordet, knappede sin vest op og lod som om han med den største sindighed løste sit halstørklæde og bandt det igen.

Bradley spiste og drak. Mens han sad ved sin tallerken og sit krus, så Riderhood ham atter og atter skotte til halstørklædet,

som om han samlede sine tanker og opfriskede sin trevne hukommelse.

"Når De er færdig," sagde den ærlige mand, "så kast Dem på min seng der henne i krogen. Det bliver lyst før klokken tre, og jeg skal kalde tidligt på Dem."

"Det er ikke nødvendigt."

Og kort efter lagde han sig efter kun at have trukket sine sko og sin frakke af.

Lænet tilbage i sin lænestol med korslagte arme, så Riderhood på ham, mens han lå med sin højre hånd knyttet i søvne og med sammenbidte tænder, indtil der kom en tåge for hans øjne, og han faldt i søvn. Da han vågnede, var det lyst, og hans gæst var allerede på benene og i færd med at gå ud til floden for at køle sit hoved, "skønt jeg vil være en skælm," mumlede Riderhood, mens han stod i døren til slusehuset og så, efter ham, "om jeg tror, at der er vand nok i Themsen til det!" Fem minutter efter var han borte og tabte sig ligesom dagen forud i det rolige fjerne. Når der sprang en fisk, kunne Riderhood se det på, at han fo'r sammen og så sig om.

"Sluse høj! Sluse!" til forskellige tider hele dagen, og "Sluse høj! Sluse!" tre gange den påfølgende aften, men ingen Bradley. Den næste dag var luften lummer og trykkende. Om eftermiddagen trak der et tordenvejr op, og lige som det var brudt ud i en øsende regn, kom han farende ind ad døren som uvejret selv.

"De har set ham sammen med hende!" udbrød Riderhood.

"Ja."

"Hvor?"

"Ved målet for hans rejse. Hans båd er halet op for tre dage. Jeg hørte ham give ordre til det. Derefter så jeg ham vente og til sidst træffe sammen med hende. Jeg så dem" – han holdt inde, som om han skulle kvæles, og begyndte igen – "jeg så dem i aftes gå sammen."

"Hvad gjorde da De?"

"Intet."

"Hvad vil De gøre?"

Bradley sank ned på en stol og lo, og straks efter sprang en stor blodstråle ud af hans næse.

"Hvad kommer dét af?" spurgte Riderhood.

"Det ved jeg ikke. Jeg kan ikke holde det tilbage. Det skete to gange – tre gange – fire gange – jeg ved ikke hvor mange gange – siden i aftes. Jeg smager det, lugter det, ser det, det kvæler mig, og så bryder det ud."

Han gik atter ud i den øsende regn med bart hoved og vaskede blodet af, idet han bøjede sig ud over floden og øste vand op med begge hænder. Helt på den anden side af hans skikkelse var der, som Riderhood så fra døren, et uhyre mørkt tæppe i højtidelig bevægelse mod den ene side af himlen. Han løftede hovedet op og kom tilbage, våd fra øverst til nederst, og vandet løb ned af den nederste del af hans ærmer, som han havde dyppet i floden.

"Deres ansigt ser ud som et spøgelses," sagde Riderhood.

"Har De nogen sinde set et spøgelse?" lød det tvære svar.

"Jeg mente kun, at De så medtaget ud."

"Det kan nok være. Jeg har ingen hvile fået, siden jeg var her sidst. Ja, jeg kan ikke huske, om jeg har så meget som siddet, siden jeg var her."

"Læg Dem da nu."

"Det vil jeg, når De først har givet mig noget, hvormed jeg kan slukke min tørst."

Flasken og kruset blev igen satte frem, og han blandede sig en svag drik og en til og drak dem hurtigt efter hinanden.

"De spurgte mig om noget," sagde han så.

"Nej, jeg gjorde ikke," svarede Riderhood.

"Jeg siger Dem," udbrød Bradley og vendte sig på en vild og fortvivlet måde om imod ham, "at De spurgte mig om noget, før jeg gik ud for at vaske mit ansigt i floden."

"Åh, dengang?" sagde Riderhood og trak sig tilbage. "Ja, jeg spurgte Dem, hvad De ville gøre."

"Hvor kan et menneske i min tilstand have nogen forestilling om det?" svarede han og slog så heftigt og forbitret ud med sine rystende hænder, at han stænkede vand i sine ærmer omkring på gulvet, som om han havde vredet dem. "Hvor kan jeg tænke på noget, før jeg har sovet?"

"Var det ikke det, jeg sagde? sagde jeg ikke: læg Dem?"

"Det kan nok være."

"Nå, i hvert tilfælde siger jeg det nu. Læg Dem, hvor De lå sidst, og jo fastere og længere De kan sove, des bedre vil De bagefter vide, hvad De skal gøre."

Ved at pege på feltsengen i krogen syntes han lidt efter lidt at genkalde dette tarvelige leje i Bradleys forstyrrede hukommelse. Bradley skød sine slidte, nedtrådte sko af og kastede sig tungt og lige så våd, han var, på sengen.

Riderhood satte sig i sin trælnestol og så gennem vinduet på lynilden og hørte efter tordenen. Men hans tanker var langt fra at være optaget af torden og lynild, for atter og atter så han

meget nysgerrigt på den udmattede mand i sengen. Manden havde smøget kraven på sin grove frakke op for at skærme sig mod vejret og knappet den om sin hals, og uden at huske på dette eller på det meste andet, havde han ladet den blive siddende sådan, både da han vaskede sig, og da han kastede sig på sengen, skønt han ville have haft det langt mageligere, hvis han havde knappet den op.

Tordenen rullede dumpt, og de kløftede lyn syntes at frembringe takkede revner overalt i det umådelige tæppe udenfor, mens Riderhood sad ved vinduet og så på sengen. Snart så han manden ved et rødt lys, snart ved et blå, snart kunne han næppe se ham for uvejrets mørke. Snart så han intet af ham for et blændende skær af sitrende hvid ild. Lidt efter kom regnen igen med en frygtelig kraft og floden syntes at stige for at møde den, og et vindstød, som stødte døren op, fik mandens hår og klæder til at flagre, som om usynlige sendebud havde samlet sig om hans leje for at føre ham bort. Fra alle disse overgangsstadier vendte Riderhood sig bort, som om de var afbrydelser – måske temmelig gribende afbrydelser, men dog altid afbrydelser – der forstyrrede ham i at iagttage den sovende.

"Han sover trygt," sagde han ved sig selv, "men jeg har dog stadig så meget i hans tanker, at han ville vågne ved, at jeg rejste mig fra min stol, selv om et tordenskrald ikke ville vække ham, for ikke at tale om, hvis jeg rørte ved ham."

Han rejste sig forsigtigt op.

"Nå," sagde han med dæmpet, rolig stemme, "ligger De godt? Det er koldt i luften, gode herre. Skal jeg brede en frakke over Dem?"

Intet svar.

"De kan trænge til det," mumlede Riderhood i en endnu mere dæmpet tone, "en frakke over Dem!"

Da den sovende i det samme rørte sin arm, satte han sig igen i sin lænestol og lod, som om han iagttog uvejret udenfor. Det var et storartet skuespil, men ikke så storartet, at det et halvt minut ad gangen kunne holde hans øjne fra at skotte til den sovende mand.

Det var den sovendes skjulte hals, som Riderhood så ofte så så nysgerrigt på, indtil søvnen syntes at gå over til et på sjæl og legeme dødstræt menneskes lammelse. Så listede Riderhood sig forsigtigt fra vinduet hen til sengen.

"Stakkels mand," mumlede han med et listigt udtryk i sit ansigt, et årvågent blik og en let fod, for at han ikke skulle fare op, "denne hersens frakke må genere ham i hans søvn. Skal jeg knappe den op for ham og gøre ham det mageligere? Ja, jeg tror, jeg bør gøre det, stakkels mand!"

Meget forsigtigt rørte han ved den første knap og trådte et skridt tilbage, men da den sovende blev liggende aldeles sanseløs, rørte han med fastere og måske netop derfor så meget lettere hånd ved de andre knapper. Sagte og langsomt åbnede han frakken og slog den tilbage.

De nedhængende ender af et lyserødt halstørklæde kom da til syne, og Bradley havde endog gjort sig den ulejlighed at dyppe det på nogle steder i en eller anden væske for at give det udseende af at være blevet plettet ved slid. Med en yderst forvirret mine så Riderhood fra det hen på den sovende og fra den sovende hen på det igen og listede sig til sidst hen til sin

stol, hvor han med hånden under kinden sad længe i dybe tanker og så på begge.

2. Den forgyldte skarnager stiger en kende

Ægteparret Lammle var kommet for at spise frokost hos mr. og mrs. Boffin. De var ikke ligefrem indbudt, men havde presset sig således ind på det forgyldte par, at en undgåelse af æren og fornøjelsen af deres selskab ville have været vanskelig, hvis den havde været ønsket. De var i en mageløs elskværdig stemning begge to og næsten lige så forelskede i mr. og mrs. Boffin som i hinanden.

"Min kære mrs. Boffin," sagde mrs. Lammle, "det giver mig nyt liv at se min Alfred stå på en fortrolig fod med mr. Boffin. De to er skabt til at være fortrolige venner. Så megen naturlighed i forening med så megen karakterstyrke, så megen medfødt skarpsindighed i forening med så megen blidhed og venlighed er de egenskaber, der udmærker dem begge."

Da dette blev sagt højt, idet Lammle kom med Boffin fra vinduet hen til frokostbordet, gav det ham lejlighed til at følge i sin elskede og højtagtede hustrus fodspor.

"Min Sophronia," sagde han, "din alt for partiske dom over din sølle mands karakter –"

"Nej! Ikke for partisk, Alfred," indvendte damen inderligt rørt, "sig ikke det."

"Din velvillige dom da over din mands karakter – mod den talemåde har du vel intet at indvende, min skat?"

"Hvor kan jeg det, Alfred?"

"Din velvillige dom altså, min dyrebare, er mindre end retfærdig mod mr. Boffin og mere end retfærdig mod mig."

"For det første klagepunkts vedkommende indrømmer jeg min fejl, men med hensyn til det sidste, åh nej, nej!"

"Mindre end retfærdig mod mr. Boffin, Sophronia," sagde Lammle i en tone, der hævede sig op til moralsk storhed, "fordi den fremstiller ham som stående på mit lavere standpunkt. Mere end retfærdig mod mig, fordi den fremstiller mig som stående på hans højere standpunkt. Mr. Boffin tåler og tilgiver langt mere, end jeg ville kunne."

"Langt mere, end du ville kunne for din egen person?"

"Det, min elskede, er der ikke tale om."

"Ikke tale om, prokurator?" sagde mrs. Lammle skælnsk.

"Nej, kære Sophronia. Fra mit lavere standpunkt synes jeg, at mr. Boffin er alt for ædelmodig, alt for overbærende, alt for god mod personer, der er ham uværdige og utaknemmelige imod ham. På disse ædle egenskaber kan jeg ikke gøre krav. De vækker tværtimod min harme mod de uværdige personer og fremkalder en stridbar lyst hos mig til at stille mig imellem ham og alle sådanne personer. Hvorfor? Fordi jeg ifølge min lavere natur er mere verdsligsindet og mindre hensynsfuld. Da jeg er mindre højsindet end mr. Boffin, harmer de krænkelser, han har lidt, mig mere, end de harmer ham, og gør mig opsat på at modarbejde dem, der har krænket ham."

Det slog mrs. Lammle, at det denne formiddag faldt noget vanskeligt at bringe en venskabelig samtale i gang med mr. og mrs. Boffin. Der var blevet brugt flere slags lokkemad, uden at nogen af dem endnu havde sagt et eneste ord. Både hun og hendes mand havde talt både rørende og kraftigt, men talt alene. Selv om det, de kære gamle sjæle havde hørt, havde gjort indtryk på dem, ville man jo dog gerne være sikre på det, og det så meget mere, som i det mindste den ene af dem var blevet temmelig stærkt fremhævet. Var de for undselige eller enfoldige

til selv at indtage den tiltænkte plads i samtalen, så syntes det at være ønskeligt, at de kære gamle sjæle blev taget i nakken og trukket ind i den.

"Men siger min mand ikke i virkeligheden," spurgte derfor mrs. Lammle med en uskyldig mine, "at han glemmer sine egne forbigående ulykker over sin beundring for en anden, som han brænder af iver efter at gavne? Og er dette ikke en indrømmelse af, at han har en ædelmodig natur? Jeg forstår mig kun dårligt på at føre beviser, men sådan er det dog sikkert, kære mr. og mrs. Boffin?"

Ikke des mindre sagde hverken mr. eller mrs. Boffin et ord. Han sad med øjnene fæstet på sin tallerken og spiste sine boller og sin skinke, og hun sad og så forlegen på tepotten. Mrs. Lammles uskyldige spørgsmål var aldeles spildt og kastet ud i luften for at blande sig med dampen fra temaskinen. Idet hun skottede til mr. og mrs. Boffin, trak hun sine øjenbryn ganske lidt i vejret, som om hun spurgte sin mand: "Mon der skulle være ugler i mosen?"

Lammle, der ved mange forskellige lejligheder havde haft megen nytte af sit bryst, manøvrerede således med det vide forstykke i sin skjorte, at det fik det størst mulige omfang, og tilretteviste derpå smilende sin kone sådan:

"Kære Sophronia, mr. og mrs. Boffin ville minde dig om det gamle ord, at selvros stinker."

"Selvros, Alfred? Mener du, fordi du og jeg er et?"

"Nej, kære barn. Jeg mener, at du, hvis du vil tænke dig et øjeblik om, må huske, at de følelser, som du tillægger mig over for mr. Boffin og roser mig for, ikke er andet end de samme

følelser, som du har betroet mig, at du selv nærer over for mr. Boffin."

"Jeg bliver slået af marken af denne prokurator," hviskede mrs. Lammle spøgende til mrs. Boffin, "og kommer vist til at indrømme det, da det kun er alt for sandt."

Flere hvide pletter begyndte at komme og gå på Lammles næse, da han mærkede, at mrs. Boffin kun så et øjeblik op fra tepotten med et forlegent smil, der ikke engang var et smil.

"Indrømmer du beskyldningens rigtighed, Sophronia?" spurgte Alfred i en drillende tone.

"Jeg tror virkelig," sagde mrs. Lammle stadig spøgende, "at jeg bliver nødt til at bønfalde retten om at skride ind. Er jeg forpligtet til at svare på dette spørgsmål, mylord?" spurgte hun Boffin.

"De har det ikke nodig, hvis De ikke vil, frue," var hans svar, "det gør ikke det mindste til sagen."

Både mand og kone skottede meget uroligt til ham. Hans væsen var alvorligt, men ikke stødende og fik en vis værdighed ved et undertrykt mishag med tonen i samtalen.

Atter trak mrs. Lammle sine øjenbryn i vejret for at spørge sin mand til råds, og med et let nik svarede han: "Gør et forsøg til."

"For at værgе mig mod mistanken for hemmelig selvros, bedste mrs. Boffin," sagde mrs. Lammle livligt, "må jeg sige Dem, hvordan det hænger sammen."

"Nej, lad være," afbrød Boffin hende.

Smilende vendte mrs. Lammle sig om imod ham: "Gør retten indsigelse?"

"Ja, frue. Retten – hvis jeg er retten – gør indsigelse af to grunde. For det første, fordi retten ikke synes, det er rigtigt, og dernæst, fordi det gør et pinligt indtryk på min kære, gamle mutter."

Der viste sig hos mrs. Lammle en højst påfaldende vaklen mellem to holdninger – mellem hendes forsonlige holdning her og hendes trodsige holdning hjemme hos Twemlow – idet hun sagde: "Hvad synes retten ikke er rigtigt?"

"At lade Dem blive ved," svarede Boffin og nikkede beroligende, som om han ville sige: Vi vil ikke være strengere imod Dem end nødvendigt, men se tingen fra den bedste side. "Det er ikke ærligt og ikke rigtigt. Når mutter føler sig ilde til mode, kan man være sikker på, at der er god grund til det. Er De færdig med at spise, frue?"

Med trodsig mine skød hun sin tallerken fra sig, så på sin mand og lo, men langt fra muntert.

"Er De færdig med at spise?" spurgte Boffin.

"Tak," svarede Alfred og viste alle sine tænder, "hvis mrs. Boffin vil være så god, vil jeg bede om en kop te til."

Han spildte lidt af den på det bryst, der skulle have gjort så stærkt indtryk, men havde gjort så lidt, men drak den i det hele taget med en vis værdighed, om end de kommende og gående pletter blev næsten lige så store, som om de var blevet frembragt ved et tryk med teskeen. "Tusind tak," sagde han så, "nu er jeg færdig."

"Nå, hvem af Dem," spurgte Boffin sagte, idet han tog en brevtaske frem, "er kasserer?"

"Kære Sophronia," sagde hendes ægtefælle, idet han lagde sig tilbage i sin stol og slog ud mod hende med sin højre hånd,

mens han lod sin venstre hænge ved tommelfingeren i armhullet i sin vest, "det er dit departement."

"Jeg havde hellere set," sagde Boffin, "at det havde været Deres mand, frue, fordi – men det er det samme hvorfor. Jeg ville hellere have haft med ham at gøre. Men hvad jeg har at sige, skal jeg sige på en så lidt stødende måde som muligt, og kan jeg sige det ganske uden at støde, skal det glæde mig hjerteligt. De har begge gjort mig en tjeneste, en meget stor tjeneste ved at gøre, hvad De har gjort – mutter ved, hvad det var – og i dette omslag har jeg lagt en banknote på hundrede pund. Jeg holder tjenesten for at være ærligt hundrede pund værd og betaler med fornøjelse pengene. Vil De have den godhed at modtage dem og tillige min tak?"

Med en stolt gestus og uden at se på ham udstrakte mrs. Lammle sin venstre hånd, og i den lagde Boffin den lille pakke. Da hun havde gemt den på sit bryst, så Lammle ud, som om han følte sig lettet og åndede friere, som om han ikke havde været fuldkommen sikker på, at pengene var hans, før banknoten lykkelig og vel var kommet fra Boffins varetægt over i hans dyrebare Sophronias.

"Det er ikke umuligt," sagde Boffin til Alfred, "at De har tænkt på at afløse Rokesmith?"

"Det er ikke umuligt," indrømmede Alfred med et glimtende smil, mens hans næse blev en hel del større.

"Og De, frue, har måske haft den godhed at tænke på min mutter og gjort hende den ære at overveje, om De ikke med det første vil komme til at tage Dem af hende? Om De ikke kunne blive en slags Bella Wilfer og noget mere?"

"Jeg tør håbe," svarede mrs. Lammle med et hånligt blik og hævet røst, "at blev jeg noget for Deres kone, ville jeg næppe kunne andet end blive noget *mere* end miss Bella Wilfer, som De kalder hende."

"Hvad kalder De hende, frue?" spurgte Boffin.

Mrs. Lammle nedlod sig ikke til at svare, men sad og bankede trodsigt i gulvet med sin ene fod.

"Jeg tror atter at turde sige, at det ikke er umuligt, er det vel?" spurgte Boffin Alfred.

"Nej," svarede Alfred med et indrømmende smil.

"Men," sagde Boffin sagte, "det går ikke. Jeg vil nødig sige et eneste ord, der bagefter kunne blive mindet som ubehageligt, men det går ikke."

"Kæreste Sophronia," sagde hendes mand spottende, "hører du? Det går ikke?"

"Nej," sagde Boffin stadig med dæmpet stemme, "det går virkelig ikke. De må have mig undskyldt. Når De går Deres vej og vi vore, håber jeg, at denne sag vil ende til alle parter tilfredshed."

Mrs. Lammle sendte ham et øjekast som en afgjort utilfreds part, der frabad sig at blive henført til denne kategori, men sagde intet.

"Det bedste, vi kan gøre," sagde Boffin, "er at tage sagen som en forretningssag, og som forretningssag er den afgjort. De har vist mig en stor tjeneste, en meget stor tjeneste, og jeg har betalt Dem for den. Har De noget mod betalingen at indvende?"

Mr. og mrs. Lammle så på hinanden over bordet, men ingen af dem havde nogen indvending at gøre. Lammle trak på skuldrene, og hun sad stiv som en stok.

"Meget vel," sagde Boffin, "vi håber, at De vil indrømme, at vi har brugt en fuldstændig åben og ærlig fremgangsmåde. Vi har talt en hel del om det med hinanden og indset, at det ikke ville være rigtigt at opmuntre Dem, eller endog kun at lade Dem blive i vildfarelsen. Og nu har jeg åbent givet Dem at forstå, at –" Boffin søgte efter en ny vending, men da han ikke kunne finde nogen, der var så udtryksfuld som hans tidligere, gentog han i en fortrolig tone: "- at det går ikke. Kunne jeg have udtrykt mig på en behageligere måde, havde jeg gerne gjort det, men jeg håber dog ikke at have udtrykt mig på en særlig ubehagelig måde. I hvert tilfælde har det ikke været min hensigt, og derfor," endte Boffin, "vil vi ønske Dem held og lykke på Deres vej og slutte med, at De måske nu vil gå?"

Lammle og mrs. Lammle rejste sig hver på sin side af bordet, han med en fræk latter, og hun med et hånligt blik. I det samme hørtes hurtige skridt ude på trappen, og Georgiana Podsnap styrtede uanmeldt og grædende ind i stuen.

"Åh, kære Sophronia," udbrød hun og vred sine hænder, mens hun løb hen for at omfavne hende, "at tænke sig, at De og Alfred er ødelagt! Å, min stakkels, kære Sophronia, at tænke sig, at De efter al Deres godhed imod mig har haft auktion i Deres hus! Å, mr. og mrs. Boffin, tilgiv min påtrængenhed, men De ved ikke, hvor meget jeg holdt af Sophronia, da fader ikke længere vil tillade mig at komme til hende, eller hvor ondt jeg har haft af hende, siden moder fortalte mig, at det var gået hende så galt! De kan ikke forestille Dem, hvordan jeg har ligget vågen om natten og grædt over min gode Sophronia, min første og eneste veninde!"

Mrs. Lammles væsen forandredes ved det stakkels enfoldige pigebarns omfavnelser. Hun blev overordentlig bleg, idet hun henvendte et bønfoldende blik først til mrs. Boffin og derpå til Boffin. Begge forstod hende øjeblikkelig med en finere taktfølelse, end folk med langt større dannelse, hvis opfattelse var kommet mindre umiddelbart fra hjertet, ville have lagt for dagen i dette tilfælde.

"Jeg tør ikke blive her en minut," sagde stakkels Georgiana, "jeg er ude at gøre indkøb med moder og sagde, at jeg havde hovedpine, og fik moder til at lade mig blive udenfor i phaetonen i Piccadilly og kørte om i Sackville Street og fik at vide, at Sophronia var her, og så ville moder gøre visit hos en skrækkelig, gammel, vindtør kone fra landet med en turban på Portland Place, men jeg sagde, at jeg ikke ville gå op med moder, men køre hen og lægge kort hos Boffins, hvilket er at tage sig friheder med navnet, men å, du gode Gud, jeg er helt fra det. Phaetonen holder udenfor, og hvad ville fader sige, hvis han fik det at vide!"

"Vær ikke så ængstelig, lille ven," sagde mrs. Boffin, "De er jo kommet for at besøge os."

"Å nej, jeg er ikke," sagde Georgiana grædende, "det er meget uhøfligt, ved jeg nok, men jeg kom for at se min stakkels Sophronia, min eneste veninde. Åh, hvor adskillelsen gik mig nær, kærester Sophronia, før jeg fik at vide, hvor galt det var gået Dem, men nu går den mig meget mere nær."

Den fripostige kvinde fik virkelig tårer i øjnene, da den enfoldige, blødhjertede pige snoede sine arme om hendes hals.

"Men jeg er kommet her i et ærinde," sagde Georgiana hulkende, mens hun tørrede sine øjne og derpå søgte i en lille

taske, "og hvis jeg ikke får det udrettet, kunne jeg lige så godt være blevet borte. Min Gud, hvad ville fader sige, hvis han hørte om Sackville Street, og hvad ville moder sige, hvis hun må vente på den skrækkelige turbans trappe, og der har aldrig været mage til sådanne ustyrlige heste som vore, for hvert øjeblik gør de mig mere og mere forstyrrede i hovedet, netop da jeg har brug for mere hoved, end jeg har, ved at stå og stampe i mr. Boffins gade, hvor de intet har at gøre. Å, hvor er de, hvor er de? Å, jeg kan ikke finde dem!" Og hele tiden hulkede hun og søgte i den lille taske.

"Hvad savner De?" spurgte Boffin og trådte nærmere.

"Å, det er lidt nok, da moder altid behandler mig, som om jeg var et pattebarn – ja, gid jeg var – men jeg giver næsten aldrig noget ud, og det er løbet op til femten pund, Sophronia, og jeg håber, at tre fempundsnoter er bedre end intet, skønt de er så lidt, så lidt! Og nu, da jeg har fundet Dem – å Gud! – så er det andet borte! Å nej, det er ikke, her er det!"

Med disse ord tog Georgiana, stadig hulkende og søgende i tasken, et halsbånd frem.

"Moder siger, at børn og smykker ikke passer sammen," vedblev hun, "og det er grunden til, at jeg ikke har andre kostbarheder end denne. Men min tante Hawkinson må nok have været af en anden mening, eftersom hun testamenterede mig det, skønt jeg altid har troet, at hun lige så gerne kunne have begravet det, da det altid ligger indpakket i bomuld. Imidlertid her er det, Gud ske lov, og kan omsider komme til nytte. De må sælge det, kære Sophronia, og købe Dem et eller andet for det."

"Giv mig det," sagde Boffin og tog det, "jeg skal tage mig af det."

"Å, holder De så meget af Sophronia, mr. Boffin?" udbrød Georgiana, "å, hvor det er smukt af Dem! Å, min Gud, der var endnu noget, men det har jeg glemt! Dog nej, nu husker jeg det. Hele min bedstemoders formue, som tilfalder mig, når jeg er blevet myndig, tilhører udelukkende mig, og hverken fader eller moder har noget at sige over den. Jeg ønsker at overdrage noget af den til Sophronia og Alfred ved at underskrive noget, som kan bringe nogen til at forstrække dem med noget. Gid de må få noget klækkeligt, hvorved de igen kan komme på benene. Å, min Gud! Da De holder så meget af Sophronia, vil De ikke nægte mig det, vil De vel?"

"Nej, nej," sagde Boffin, "det skal blive ordnet."

"Å tak, tak! Hvis min kammerjomfru havde et ark postpapir og en halv krone, kunne jeg løbe om til konditorens og underskrive noget, eller også kunne jeg underskrive noget nede på pladsen, hvis nogen ville komme og hoste ad mig, for at jeg kunne lukke ham ind med nøglen, og han ville tage pen og blæk med og et stykke trækpapir. Å, min Gud! Jeg må rive mig løs, ellers får fader og moder alting at vide! Kære Sophronia, far vel, far vel!"

Den lettroende, lille skabning omfavnede atter mrs. Lammle kærligt og rakte derpå Lammle hånden.

"Farvel, kære mr. Lammle – Alfred, ville jeg sige. Nu vil De ikke længere tro, at jeg har glemt Dem og Sophronia, fordi det er gået Dem galt, vil De vel? Å Gud, å Gud! Jeg har grædt mine øjne ud af hovedet, og moder vil spørge, hvad der fejler mig. Å, er der ingen, der vil være så god at følge mig ned?"

Boffin fulgte hende ned og så hende køre bort med de røde øjne og den barnlige hage tittende ud over det store forlæder på den æggekagefarvede phaeton, som om det var blevet hende pålagt at afsone en eller anden barnlig forseelse ved at gå i seng ved højlys dag. Hun lå og kiggede op over tæppet opløst i anger og fortvivlelse. Da han igen kom ind i frokostværelset, så han mr. og mrs. Lammle endnu stå hver på sin side af bordet.

"Jeg skal sørge for," sagde Boffin, idet han pegede på pengene og halsbåndet, "at disse ting snarest blive leveret tilbage."

Mrs. Lammle havde taget sin parasol på en buffet og stod og tegnede på mønsteret i den damaskes dug med den.

"Jeg håber, at De ikke vil bringe hende ud af hendes vildfarelse, mr. Boffin?" sagde hun og vendte sit hoved, men ikke sine øjne om imod ham.

"Nej," sagde Boffin.

"Jeg mener med hensyn til hendes venindes værd," forklarede mrs. Lammle i en afmålt tone og med eftertryk på de to sidste ord.

"Nej. Jeg vil måske prøve på at lade falde et vink i hendes hjem om, at hun trænger til en kærlig og omhyggelig omsorg, men mere vil jeg ikke sige til hendes forældre og intet til den unge dame."

"Mr. og mrs. Boffin," sagde mrs. Lammle, "der gives ikke ret mange, tror jeg, som under de forhåndenværende forhold ville have vist sig så hensynsfulde og skånsomme som De. Bryder De Dem om at blive takket?"

"En tak fortjener altid at modtages," sagde mrs. Boffin med sin imødekommende godmodighed.

"Så takker jeg Dem begge."

"Bliver du følsom?" spurgte hendes mand spottende.

"Nå, nå, min gode mand," tog Boffin til orde, "det er en meget god ting at have gode tanker om en anden, og en meget god ting, at en anden har gode tanker om en selv. Mrs. Lammle vil ingen skade have af, om hun er det."

"Meget forbunden, men jeg spurgte mrs. Lammle, om hun var det."

Mørk og indesluttet stod hun og tegnede på dugen, men sagde intet.

"For jeg," sagde Alfred, "er tilbøjelig til selv at blive følsom over, at De har tilegnet Dem smykket og pengene, mr. Boffin. Som vor lille Georgiana sagde, tre fempundsnoter er bedre end intet, og hvis man sælger et halsbånd, kan man købe sig et og andet for udbyttet af det."

"Ja, hvis man sælger det," svarede Boffin og stak det i lommen.

Alfred fulgte det med sine blikke og så ligeledes grådigt efter banknoterne, indtil de var forsvundet i Boffins vestelomme, hvorpå han sendte sin kone et halvt forbitret, halvt spottende blik. Hun stod endnu og tegnede, men imens foregik der en kamp i hende, som fandt sit udtryk i dybden af det sidste par linjer, som spidsen af parasollen pressede ned i borddugen, og derpå faldt der nogle tårer fra hendes øjne.

"Pokker stå i konen," udbrød Lammle, "hun er jo følsom!"

Idet hun krympede sig under hans forbitrede stirren, gik hun hen til vinduet, så et øjeblik ud ad det og vendte sig så fuldkommen kold om.

"Du har ikke tidligere haft grund til at klage over min følsomhed, Alfred, og skal heller ikke i fremtiden få grund til

det. Bryd dig bare ikke om den. Vi rejser vel snart til udlandet med de penge, vi har tjent her?"

"Det ved du. Du ved jo, at vi må."

"Så har du ikke nødig at være bange for, at jeg skal tage nogen følsomhed med, og jeg ville desuden snart blive af med den, hvis jeg gjorde det. Men den vil blive ladet tilbage. Den er ladet tilbage. Er du færdig, Alfred?"

"Hvem pokker har jeg vel ventet på undtagen på dig?"

"Så lad os gå. Det gør mig ondt at have sinket vor værdige bortgang."

Hun gik ud, og han bag efter hende. Mr. og mrs. Boffin var nysgerrige nok til at skyde et vindue sagte i vejret og se efter dem, mens de gik ned ad den lange gade. De gik arm i arm og nok så stolte, men syntes ikke at veksle en stavelse. Det ville måske været overdrevent at tro, at der under deres ydre holdning lå noget, der mindede om to skamfulde bedragere, der var lænket til hinanden ved skjulte håndjern, men ikke for overdrevent at tro, at de var inderligt kede af hinanden, sig selv og hele denne verden. Da de drejede om gadehjørnet, kunne de, efter hvad mr. og mrs. Boffin nogen sinde så til dem, gerne være drejet ud af denne verden, for de så aldrig mere Lammle'rne for deres øjne.

3. Den forgylde skarnager daler igen

Da denne dags aften var en af forelæsningsaftenerne i Løvhytten, kyssede Boffin sin kone efter at have spist til middag klokken fem og travede ud med sin tykke stok mellem begge sine arme, så at den ligesom i gamle dage syntes at hviske til ham. Der lå et så opmærksomt udtryk i hans ansigt, at det så ud, som om den tykke stoks fortrolige meddelelser måtte følges meget omhyggeligt. Hans ansigt mindede om en, der hører på et meget indviklet foredrag, og mens han travede af sted, skottede han undertiden til stokken med en mine, som om han ville sige: "Det er da vel aldrig Deres alvor?"

Boffin og hans stok gik alene med hinanden, indtil de kom til nogle tværgader, hvor der var sandsynlighed for, at de ville møde en person, der omtrent på samme tid var gået fra Clerkenwell til Løvhytten. Her standsede de, og Boffin så på sit ur.

"Der er over fem minutter til den tid, jeg aftalte med Venus," sagde han. "Jeg er kommet lidt vel tidligt."

Men Venus var en punktlig mand, og Boffin så ham allerede nærme sig. Da han opdagede, at Boffin allerede var på mødestedet, skyndte han sig og kom snart hen til ham.

"Tak, Venus," sagde Boffin, "tak, tak!"

Det ville ikke have været ret klart, hvorfor han takkede anatomikeren, hvis han ikke havde forklaret det ved, hvad han derpå sagde.

"Alting i orden, Venus. Nu da De har været hos mig og samtykket i at lade over for Wegg, som om De endnu i nogen

tid er med i det, har jeg fået en slags rygstød. Alting i orden, Venus. Tak!"

Venus trykkede beskedent hans fremrakte hånd, hvorpå de fortsatte deres vandring til Løvhytten.

"Tror De, at Wegg vil falde over mig i aften, Venus?" spurgte Boffin spændt, mens de gik.

"Det tror jeg sikkert, han vil."

"Har De nogen særlig grund til at tro det?"

"Ja, sagen er, at han atter har været hos mig for at se, om det, han kalder vor driftskapital, var i orden, og sagt, at det var hans hensigt ikke at lade sig afholde fra at begynde med Dem, den allerførste gang De kom. Og da dette," tilføjede Venus fint, "jo er den allerførste gang –"

"Så mener De, at han vil sætte slibestenen i gang, Venus?"

"Ja netop."

Boffin tog sig om sin næse, som om den allerede var hudløs, og gnisterne begyndte at flyve ud af denne ansigtsdel. "Det er en skrækkelig karl, Venus. Det er en frygtelig karl. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal komme ud af det med ham. De må hjælpe mig som en god og trofast mand. De vil jo gøre alt for at hjælpe mig, vil De ikke?"

Venus svarede ja, og med en urolig og modfalden mine gik Boffin stiltiende videre, indtil de ringede på ved porten til Løvhytten. De hørte snart Wegg nærme sig humpende, og da den drejede sig på sine hængsler, blev han synlig med sin hånd på låsen.

"Mr. Boffin?" sagde han, "man ser Dem så sjældent!"

"Ja, jeg har haft andet at gøre, Wegg."

"Har De virkelig?" spurgte Wegg med et truende hånsmil, "jeg kan forsikre, at jeg ret har længtes efter Dem."

"Nej, De har vel ikke, Wegg?"

"Jo, jeg har. Var De ikke kommet til mig i aften, var jeg spille mig kommet til Dem i morgen, kan jeg fortælle Dem."

"Dog vel intet galt på færde?"

"Å nej," lød det spydige svar, "intet galt! Hvad skulle vel være galt i Boffins Løvhytte? Træd indenfor.

Når du kommer til hytten bag skyggende pile,
på et leje af roser du ikke skal hvile.

Vil du, vil du, vil du komme til hytten,
o vil du ej, vil du ej komme til hytten?"

Der skinnede et uhyggeligt skær af trods og opsætsighed i Weggs øjne, idet han drejede nøglen om efter sin velynder, efter at han med dette velklingende citat havde ført ham ind i gården. Boffin så modløs og fortabt ud, og mens Wegg og Venus gik over gården bag efter ham, hviskede Wegg til Venus: "Se på yndlingen og døgnfluen. Han hænger allerede med næbbet," hvorpå Venus hviskede til Wegg: "Det er, fordi jeg har sagt ham det. Jeg har banet vejen for Dem."

Efter at være kommet ind i det sædvanlige værelse lagde Boffin sin stok på den bænk, der efter sædvane var reserveret for ham, stak hænderne i sine lommer og så så, med skuldrene trukket i vejret og hatten synkende tilbage på dem, mistrøstigt på Wegg. "Min ven og kompagnon, mr. Venus, har givet mig at forstå," sagde denne magthaver, "at De ved, hvilken magt vi har over Dem. Når De har taget Deres hat af, ville vi gå til sagen."

Boffin rystede den af med et kast, så at den faldt på gulvet, og blev stående i sin tidligere stilling med den samme angergivne

mine.

"For det første," sagde Wegg, "vil jeg for kortheds skyld kalde Dem Boffin. Synes De ikke om det, står det Dem frit for at overhøre det."

"Det er mig ligegyldigt," svarede Boffin.

"Det er godt for Dem, Boffin. Nu vil De velsagtens, at der skal læses højt for Dem?"

"Jeg bryder mig ikke videre om det i aften."

"For hvis De ønskede det," fortsatte Wegg, hvis vittighed mistede en del af sit point ved, at han så uventet havde fået svar, "ville De ikke få Deres ønske opfyldt. Jeg har længe nok været Deres slave og vil ikke længere lade mig træde under fode af en skarnager. Ene og alene med undtagelse af lønnen opgiver jeg stillingen helt og holdent."

"Når De siger det, Wegg," svarede Boffin med foldede hænder, "tænker jeg, at det vel må være således."

"Jeg tænker, at det må være således," sagde Wegg. "Dernæst – for at gøre rent bord, før vi gå til sagen – har De sat en lumsk, gemen spion til at gå og snuse her i gården."

"Han havde ikke snue, da jeg sendte ham herhen."

"Boffin!" udbrød Wegg, "tag Dem i agt for at gøre nar ad mig!"

Her lagde Venus sig imellem og udtalte, at Boffin vistnok havde taget beskrivelsen efter bogstaven, og det så meget mere, som Venus selv havde troet, at der var noget i vejen med vedkommendes næse, der gjorde et slemt skår i den selskabelige omgangs glæder, indtil han havde opdaget, at Weggs beskrivelse af ham kun måtte opfattes som billedlig.

"I ethvert tilfælde," sagde Wegg, "har han fået et hverv her, og her er han. Men jeg vil ikke vide af ham og opfordrer derfor

Boffin, før jeg siger mere, til at kalde på ham og give ham rejseпас."

Den intetanende Sloppy luftede i dette øjeblik sine mangfoldige knapper uden for vinduet. Efter et øjeblik modstandsløs forfjamskelse åbnede Boffin vinduet og vinkede ad ham.

"Jeg opfordrer Boffin," sagde Wegg med den ene hånd i siden og hovedet på skrå ligesom en bulbider af sagfører, der venter på svar af et vidne, "til at fortælle dette kreatur, at jeg er herre her!"

Med ydmyg lydighed sagde Boffin, da Sloppy var kommet ind, til ham: "Hør, min rare Sloppy, mr. Wegg er herre her. Han har ikke brug for dig, og du skal ikke mere komme her."

"Aldrig mere!" tilføjede Wegg strengt.

"Aldrig mere!" sagde Boffin.

Sloppy stirrede med begge sine øjne, alle sine knapper og opspilet mund, men blev uden videre ført ud af Silas Wegg og skubbet ved skuldrene ud af gårdporten, som blev lukket i lås efter ham.

"Nu er luften rensset," sagde Wegg, da han igen kom humpende ind, lidt varm efter sin nys overståede anstrengelse. "Mr. Venus, behag at tage plads. De kan sætte Dem, Boffin."

Boffin, der stadig holdt sine hænder angergivent i sine lommer, satte sig på kanten af bænken, gjorde sig så lille som muligt og så på den mægtige Silas med bønligt blikke.

"Denne herre," sagde Silas Wegg og pegede på Venus, "er mere øllebrødsbarmhjertig imod Dem, end jeg vil være. Men han har ikke båret det romerske åg således som jeg eller måttet tjene Deres demoraliserende smag for gniere."

"Det har aldrig været min mening, kære Wegg –" begyndte Boffin, men Silas standsede ham.

"Hold mund, Boffin! Svar, når De bliver spurgt. De vil få nok at gøre. Ved De – ved De, at De sidder inde med en formue, hvortil De ikke har mindste ret? Ved De det?"

"Venus har sagt mig det," svarede Boffin og skottede til ham for at trygle om al den hjælp, han kunne yde.

"Jeg siger Dem det," sagde Silas, "der er min hat, Boffin, og der er min stok. Gør De udflugter, sætter jeg, i stedet for at akkordere med Dem, min hat på og tager min stok og går ud og akkorderer med den retmæssige ejer. Hvad siger De til det?"

"Jeg siger, at jeg sandelig ikke har i sinde at gøre udflugter. Det har jeg allerede sagt Venus."

"Ja, det har De," sagde Venus.

"De er virkelig alt for øllebrødsbarmhjertig mod vor ven, er De," foreholdt Silas ham med en misbilligende rysten på sit træede hoved. "De siger altså straks, at De ønsker at komme til en overenskomst, Boffin? Husk vel på denne hat og denne stok, før De svarer."

"Ja, jeg er villig til at komme til en overenskomst."

"Villig dur ikke, Boffin. Jeg vil ikke vide af villig at sige. Ønsker De at komme til en overenskomst? Beder De om at få lov til, som en nådessag, at komme til en overenskomst?" Wegg satte atter hånden i siden og lagde hovedet på skrå.

"Ja."

"Ja, hvilket?" sagde den ubønhørlige Wegg, "jeg vil ikke lade mig nøje med ja. Jeg vil have det helt ud af Dem."

"Å Gud!" udbrød den ulykkelige mand, "jeg er så forstumlet i hovedet! Jeg ønsker at få lov til at komme til en overenskomst,

forudsat at Deres dokument er rigtigt."

"Frygt ikke for det," svarede Silas og stangede efter ham med sit hoved. "De skal blive overbevist ved at få det at se. Mr. Venus skal vise Dem det, mens jeg holder på Dem. Dernæst ønsker De at få at vide, hvad vilkårene er. Er det omtrent hovedsagen? Vil eller vil De ikke svare, Boffin?" – for han havde tøvet et øjeblik.

"Å Gud!" udbrød den ulykkelige mand igen, "jeg er så fortumlet i mit hoved, at jeg er nær ved at gå fra forstanden. De har sådant et hastværk. Hav den godhed at nævne vilkårene, Wegg."

"Nå, så læg vel mærke til Dem, Boffin, eftersom De er de eneste og billigste vilkår. De lægger Deres dyng – den lille dyng, som i alle tilfælde skal tilhøre Dem – til alt det andet, og derpå deles den hele formue i tre dele, hvoraf De får den ene og afstår de to andre."

Venus' mund skruedes sammen, mens Boffins ansigt forlængedes, for Venus havde ikke tænkt sig en så glubende fordring.

"Men vent lidt, Boffin," blev Wegg ved, "der er endnu noget. De har ødslet med denne formue og brugt noget af den til Dem selv. Det går ikke. De har købt Dem et hus, og det må føres Dem i regning."

"Jeg bliver ødelagt, Wegg!" indvendte Boffin.

"Vent lidt, der er endnu noget. De overlader opsynet med disse dynger udelukkende til mig, indtil de er blevet kørt bort. Skulle der findes kostbarheder i dem, tager jeg dem i min varetægt. De fremlægger Deres kontrakt om salget af dyngerne, for at vi til hvid og skilling kunne vide, hvad de er værd, og De udfærdiger samtidig en nøjagtig liste over alle de øvrige

ejendele. Når den sidste skovlfuld af dyngerne er kørt bort, skrides til den endelige deling."

"Skrækkeligt, skrækkeligt! Jeg kommer til at dø i et fattighus!" udbrød den forgylde skarnager og greb sig om hovedet.

"Vent lidt, Boffin! Der er endnu noget. De har støvet ulovligt om her i gården. De er blevet set støve om her. To par øjne, som i dette øjeblik er fæstet på Dem, har set Dem grave en ginflaske op."

"Den tilhørte mig, Wegg," forsikrede Boffin, "jeg havde selv gemt den der."

"Hvad var der i den, Boffin?"

"Hverken guld, sølv, banknoter eller smykker, intet, som De kunne gøre i penge, ved min sjæls salighed!"

"Da jeg ventede et undvigende svar fra vor skarnagende vens side, mr. Venus," sagde Wegg og vendte sig med en fiffig og overlegen mine om mod sin kompagnon, "har jeg fundet på en lille udvej, som jeg tror vil findes hensigtssvarende. Denne flaske regner vi til tusinde pund og sætter den på vor skarnagende vens regning."

Boffin drog et dybt suk.

"Vent lidt, Boffin, der er endnu noget. I Deres tjeneste står der en lumsk slyngel ved navn Rokesmith. Det ville ikke være rigtigt at have med ham at gøre, så længe denne sag står på mellem os. Han må afskediges."

"Rokesmith er allerede afskediget," sagde Boffin med kvalt stemme og holdt hænderne for ansigtet, mens han rokkede frem og tilbage på bænken.

"Er han allerede afskediget?" svarede Wegg overrasket. "Ja så, Boffin, tror jeg ikke, at der for øjeblikket er mere."

Da den ulykkelige mand fortsatte at rokke frem og tilbage og nu og da udstødte et suk, bønfuldt Venus ham om at vise sig standhaftig i sin modgang og give sig tid til at vænne sig til tanken om sin ny stilling. Men at han skulle give sig tid, var netop det, som Silas Wegg mindst af alt ville høre tale om. "Ja eller nej, og ingen halve forholdsregler," var det valgsprog, som denne hårdnakkede person mange gange gentog, idet han truede ad Boffin med sin knyttede næve og på en foruroligende måde stampede sit valgsprog ned i gulvet med sit træben.

Omsider bønfuldt Boffin om et kvarters frist for at gøre en kølende vandring i gården. Med nogen møje lod Wegg sig overtale til at indrømme denne store gunst, men kun på det vilkår, at han ledsagede ham på hans vandring, da han jo ikke kunne vide, hvad han lumskelig kunne grave op, hvis han blev overladt til sig selv. Et latterligere syn var sikkert aldrig blevet set i dyngernes skygge end mr. Boffin, der i sin ophidselse travede meget rask af sted, og Wegg, der humpede bagefter med stor møje, mens han ivrigt vogtede på den mindste bevægelse af et øjenhår, i forventning om at den kunne røbe en plet, hvor der skjulte sig en eller anden hemmelighed. Wegg var meget lide tilredt, da kvarteret var udløbet, og kom humpende ind i en ynkelig forfatning.

"Jeg ser ingen udvej!" udbrød Boffin og kastede sig fortvivlet på bænken med hænderne dybt nede i sine lommer, som om de var sunket. "Hvad kan det nytte, at jeg giver mig skin af at gøre modstand, når jeg ingen udvej ser? Jeg må underkaste mig vilkårene. Men jeg kunne nok have lyst til at se dokumentet."

I sin ivrighed efter at slå hovedet på det søm, han havde drevet ind med så stor kraft, tilkendegav Wegg, at Boffin skulle få det at se, inden en time var omme. Idet han i dette øjemed tog ham i sin varetægt eller overskyggede ham, som om han virkelig var hans onde ånd i synlig skikkelse, satte Wegg Boffins hat på bagsiden af hans hoved og førte ham ud ved armen, kort sagt, han tiltog sig et herredømme over hans sjæl og legeme, der var på en gang modbydeligere og latterligere end nogen som helst genstand i Venus' sjældne samling. Denne lyshårede unge mand fulgte dem lige i hælene, idet han støttede Boffin i det mindste i bogstavelig forstand, om han end ikke nylig havde haft lejlighed til at gøre det i åndelig, mens Boffin, der travede, så hurtigt han kunne, indviklede Silas Wegg i hyppige sammenstød med andre folk, ligesom man undertiden kan se en blind mands hund gøre.

Da de til sidst kom til Venus' etablissement, var de blevet noget varme af deres tur. I særdeleshed var Wegg gloende hed og stod i flere minutter målløs i den lille butik og snappede efter vejret og tørrede hovedet med sit lommetørklæde.

Venus, der i sin fraværelse havde ladet de duellerende frøer kæmpe deres kamp ud ved lys for at forlyste publikum, satte imidlertid skodderne for, og da alt var bragt i orden og butiksdøren lukket af, sagde han til den svedende Silas: "Nu kan vi vel tage papiret frem?"

"Vent et minut," svarede den forsigtige Wegg, "vil De være så venlig at skyde den kasse, som De ved en tidligere lejlighed har omtalt som indeholdende adskilligt, hen til mig her midt i butikken?"

Venus gjorde det.

"Meget vel," sagde Silas og så sig om, "meget godt. Vil De række mig den stol, for at jeg kan sætte den oven på den?"

Venus rakte ham stolen.

"Nå, Boffin, gå nu herop og sæt Dem!"

Som om han skulle males, elektriseres, gøres til frimurer eller placeres i en anden uhyggelig isoleret stilling, steg Boffin op på det således indrettede rostrum.

"Hør nu, mr. Venus," sagde Silas og trak sin kjole af, "når jeg har taget vor ven her om armene og livet og klemmt ham tæt ind til stoleryggen, kan De vise ham, hvad han ønsker at se. Når De åbner det og holder det i vejret med den ene hånd og et lys i den anden, kan han mageligt læse det."

Boffin syntes at være noget tilbøjelig til at gøre indsigelse mod Weggs forsigtighed, men da han i det samme blev omfavnet af Wegg, fandt han sig i det. Derpå kom Venus med dokumentet, som Boffin gennemlæste højt og langsomt, ja så langsomt, at Wegg, der holdt ham nede på stolen med en bryders tag, igen blev slemt udmattet af sine anstrengelser. "Sig, når De har gemt det igen, mr. Venus," sagde han med møje, "for dette tager frygteligt på kræfterne."

Omsider lå dokumentet under lås og lukke igen, og Wegg, hvis stilling havde været lige så generende som et meget udholdende menneskes, der forgæves prøver på at stå på hovedet, satte sig ned for atter at komme til kræfter. Boffin gjorde for sit vedkommende intet forsøg på at stige ned, men blev siddende mistrøstig i det høje.

"Nå, Boffin," sagde Wegg, så såre han var i stand til at tale, "nu har De set det."

"Ja," sagde Boffin ydmygt, "det har jeg!"

"De har ingen tvivl om dets rigtighed, Boffin?"

"Nej, ingen," lød det langsomme og sørgmodige svar.

"Så pas på, at De opfylder vilkårene. Skulle De, mr. Venus, ved denne glædelige lejlighed have en dråbe af et eller andet i huset, der ikke er fuldt så tyndt som te, tror jeg, at jeg ville tage mig den venskabelige frihed at bede Dem om en mundsmag af det."

Påmindet om gæstfrihedens pligter satte Venus noget rom frem, men på hans spørgsmål: "Vil De ikke blande det med vand, mr. Wegg?" svarede denne skæmtende:

"Det tror jeg ikke. Ved en så glædelig lejlighed som denne foretrækker jeg at nyde det i skikkelse af en kradser."

Da Boffin, der ikke ville have noget, endnu sad på sit fodstykke, var han i en god stilling til at blive tiltalt, og efter i ro og mag at have stirret på ham med en uforskammet mine tiltalte Wegg ham derfor, mens han vederkvægede sig med sin dram.

"Bof-fin!"

"Ja, Wegg," svarede han og fo'r op med et suk.

"Der er en ting, som jeg ikke har omtalt, da den følger af sig selv. Der må passes på Dem, De må sættes under opsyn."

"Jeg forstår Dem ikke ganske."

"Ikke det? Hvor har De gjort af Deres forstand, Boffin? Indtil dyngerne er kørt bort, og denne sag er blevet bragt i rigtighed, er De ansvarlig for hele formuen. Husk vel på det. De er ansvarlig over for mig. Siden mr. Venus er alt for øllebrødsbarmhjertig imod Dem, skal jeg nok tage mig af Dem."

"Jeg har tænkt på," sagde Boffin, "at jeg må skjule det for min mutter."

"Delingen, mener De?" spurgte Wegg efter at have skænket sig den tredje kradser. Han havde allerede drukket to.

"Ja. Hvis hun skulle dø først af os, kunne hun, så længe hun levede, tro, at jeg endnu havde resten af formuen og sparede på den."

"Jeg har en mistanke om, Boffin," svarede Wegg, idet han rystede kløgtigt på hovedet og tildelte ham en træet blinken, "at De har fundet en historie om en eller anden gammel knark, en gnier formodentlig, der skaffede sig ord for at have flere penge, end han havde. Men det bryder jeg mig ikke om."

"Indser De det ikke, Wegg?" foreholdt Boffin ham med følelse. "Min mutter er blevet så vant til formuen, at det ville være et hårdt stød."

"Det indser jeg slet ikke," buldrede Wegg, "De får lige så meget som jeg. Og hvem er De?"

"Men desuden," indvendte Boffin blidt, "har min mutter meget strenge grundsætninger."

"Hvem er Deres mutter," svarede Wegg, "siden hun giver sig ud for, at hendes grundsætninger er strengere end mine?"

Boffin syntes her at blive lidt mindre tålmodig, end han havde været på noget andet punkt af forhandlingerne, men tvang sig og sagde tamt nok: "Jeg tror, at det bør holdes skjult for min mutter."

"Godt," sagde Wegg hånligt, skønt han måske mærkede, at der var fare på færde, hvis han ikke gav efter, "så skjul det da for Deres mutter. Jeg skal ikke fortælle hende det. Jeg kan holde Dem under strengt opsyn uden det. Jeg er lige så god som De, og bedre. Bed mig til middag. Lad mig komme som ven i Deres hus. Jeg var god nok for Dem og Deres mutter, dengang jeg tog

til takke med Deres skinkepostej. Var der måske ingen miss Elisabeth, mr. George, tante Jane og onkel Parker før Deres tid?"

"Sagte, mr. Wegg, sagte," bad Venus.

"Øllebrødsagtig mener De," svarede han lidt tykmælet som følge af kradserne. "Jeg har fået opsyn med ham og skal nok passe på ham.

Signalet, der hejstes straks på stand,
lød: England venter, at denne mand
vil holde Boffin til hans pligt.

– Jeg vil følge Dem hjem, Boffin."

Med resignation steg Boffin ned og overgav sig, og efter at han venskabeligt havde taget afsked med Venus, gik opsynsmanden og hans fange atter gennem gaderne sammen, indtil de kom til Boffins dør.

Men selv da Boffin havde sagt godnat til sin vogter og lukket sig ind med sin nøgle og sagte lukket døren efter sig, selv da måtte den almægtige Silas endnu en gang hævde sin nys vundne magt.

"Bof-fin!" råbte han gennem nøglehullet.

"Ja, Wegg," svarede der ad samme vej.

"Kom ud. Vis Dem igen. Lad os se Dem en gang endnu!"

Boffin – ak, hvor var han ikke dalet fra sin retskafne enfoldigheds ophøjede standpunkt! – åbnede døren og adlød.

"Gå ind. Nu kan De gå i seng," sagde Wegg med et grin.

Næppe var døren lukket, før han atter råbte igennem nøglehullet:

"Bof-fin!"

"Ja, Wegg."

Denne gang svarede Silas ikke, men arbejdede i fantasien på kraft med at dreje en slibesten uden for nøglehullet, mens Boffin bukkede sig ned til det indenfor. Derpå lo han indvendig og humpede hjem.

4. Et bortførelses giftermål

Med så lidt støj som mulig rejste den kerubiske fader sig fra den majestætiske moders side tidligt en morgen, da han havde fridag. Fader og den yndige unge dame havde en ganske særlig ekspedition for.

Fader og damen gik imidlertid ikke ud sammen. Bella var oppe før klokken fire, men havde ingen hat på. Hun ventede neden for trappen – sad i virkeligheden på det nederste trappetrin – for at tage mod fader, når han kom ned, men hendes eneste tanke syntes at være at få fader vel ud af huset.

"Din frokost er færdig," hviskede Bella efter at have hilst på ham med en omfavnelse, "og alt, hvad du har at gøre, er at spise og drikke og flygte. Hvordan er du til mode, fader?"

"Så vidt jeg kan skønne, ligesom en indbrudstyv, der endnu er ung i faget og ikke kan føle sig rigtig rolig, før han er ude af huset igen."

Med en overgiven, lydløs latter stak Bella sin arm ind under hans, hvorpå de på tåspidserne sneg sig ned i køkkenet, idet hun standsede på hvert trin for at lægge spidsen af sin pegefinger på sine rosenfarvede læber og derpå lægge den på hans læber, overensstemmende med hendes yndlingsmåde at kysse fader på.

"Hvordan er du til mode, mit lam," spurgte R.W., da hun havde givet ham hans frokost.

"Jeg er til mode, som om spåmanden skulle få ret og den lyshårede, lille mand viser sig sådan som forudsagt."

"Hvad, kun den lyshårede, lille mand?" sagde hendes fader.

Bella satte atter et af sine fingersegl på hans læber og sagde så, idet hun knælede ved siden af ham: "Hør nu, hvis du opfører dig rigtig skikkelig i dag, hvad tror du så, du fortjener? Hvad var det, jeg lovede dig ved en vis lejlighed, hvis du ville være artig?"

"Det husker jeg sandelig ikke, min skat. Dog jo, var det ikke en af disse yndige lokker?" spurgte han og lagde sin kærtegnende hånd på hendes hår.

"Om det var!" svarede Bella, der lod, som om hun var blevet stødt, "det må jeg sige! Du må vide, at spåmanden ville give fem tusinde guineas – hvis han havde dem, hvad han ikke har – for det dejlige stykke, jeg har klippet af til dig? Du kan ingen forestilling gøre dig om, hvor mange gange han kyssede et forholdsvis usselt lille stykke, som jeg klippede af til ham. Han bærer det om sin hals, kan jeg fortælle dig! Tæt ved sit hjerte!" sagde Bella nikkende, "ja, ganske tæt ved sit hjerte! Imidlertid har du været en rigtig god dreng, og i dag er du allerkæreste, og her er den kæde, jeg har lavet af det, fader, og du må lade mig lægge den om din hals med mine egne kærlige hænder."

Idet fader bøjede sit hoved, græd hun lidt over ham og sagde så – efter at have tørret sine øjne på hans hvide vest og leet ved at opdage denne fatale fejltagelse: "Giv mig nu dine hænder, søde fader, for at jeg kan lægge dem sammen, og sig så efter mig: "Min lille Bella."

"Min lille Bella," gentog fader.

"Jeg holder meget af dig."

"Jeg holder meget af dig, min øjsten."

"Du må ikke sige andet, end hvad der bliver foresagt dig. Du tør ikke gøre det i dine responsorier i kirken og må heller ikke

gøre det i dine responsorier uden for kirken."

"Jeg tager øjestenen tilbage."

"Det var en god dreng! Nu igen: Du har altid været –"

"Du har altid været."

"Et drilagtigt –"

"Nej, du har ikke."

"Et drilagtigt – hører du? – et drilagtigt, lunefuldt, utaknemmeligt, brydsomt dyr, men jeg håber, at du vil forbedre dig, og jeg velsigner og tilgiver dig!" Her glemte hun rent, at fader skulle have istemt responsoriet, og klyngede sig om hans hals. "Hvis du vidste, kære fader, hvor meget jeg i dag tænker på, hvad du har fortalt mig om den første gang, vi mødte den gamle Harmon, da jeg stampede i jorden og skreg og slog dig med min afskyelige lille hat! Jeg er til mode, som om jeg havde stampet og skreget og slået dig med min fæle hat, lige siden jeg blev født."

"Sniksnak, barn. Dine hatte har såmænd altid været meget pæne. De har klædt dig – eller du dem. Måske det er det rigtigste – i enhver alder."

"Gjorde det meget ondt, stakkels lille fader," spurgte Bella og lo – trods sin anger – ved tanken, "da jeg slog dig med min hat?"

"Nej, barn. Det ville ikke have gjort en flue ondt!"

"Ja, men jeg er bange for, at jeg slet ikke ville have slået dig, hvis jeg ikke havde villet, at det skulle have gjort dig ondt," sagde Bella, "kneb jeg dig i benene, fader?"

"Ikke synderlig. Men jeg tror næsten, at det er på tiden, at jeg –"

"Ja vist!" udbrød Bella, "bliver jeg ved med min sladren, fanger de dig levende. Fly, fader, fly!"

Sagte og på tåspidserne gik de derfor op ad køkkentrappen, hvorpå Bella med sin lette hånd åbnede husdøren, og efter at have fået et afskedskys skyndte fader sig bort. Da han var gået et lille stykke, så han sig tilbage, hvorpå Bella på ny satte et af sine fingersegl på luften og strakte sin lille fod frem som en påmindelse om målet, og med en tilsvarende bevægelse udtrykte fader sin trofasthed og skyndte sig bort, det bedste han kunne.

Bella blev gående over en time i dybe tanker nede i haven, og da hun derpå igen var kommet op i sovekammeret, hvor Lavvy endnu lå og sov, iførte hun sig en lille hat af fordringsfri, men dog ret koket facon, som hun havde syet den foregående dag. "Jeg går ud at spadserer, Lavvy," sagde hun, idet hun bukkede sig og kyssede hende. Med et sæt i sengen og den ytring, at det endnu var for tidligt at stå op, sank den uforbederlige tilbage i sin dvale, hvis hun overhovedet havde været ude af den.

Se Bella trippe hen ad gaderne, den sødeste pige under sommersolen! Se fader vente på Bella bag en gadepost i det mindste en halv mil fra det faderlige tag. Se Bella og fader om bord i en dampbåd, der afgår tidligt til Greenwich.

Ventedes de i Greenwich? Sandsynligvis. I det mindste havde John Rokesmith holdt udkig nede ved bolværket et par timers tid, før den kullede – for ham guldstøvede – lille dampbåd fik sin damp op i London. Sandsynligvis. I det mindste syntes John Rokesmith at blive fuldkommen tilfreds, da han opdagede dem om bord. Sandsynligvis. I det mindste var Bella ikke så såre trippet i land, før hun uden mindste spor af overraskelse tog John Rokesmiths arm, og de gik bort sammen i en æterisk luftning af lyksalighed, der ligesom piskede en bidsk og barsk

gammel pensionist op af jorden og trak ham med sig bag efter dem, for at han kunne få at se, hvad enden ville blive. To træben havde den gamle pensionist, og en minut før Bella var trippet ud af båden og havde stukket sin tillidsfulde, lille arm ind under Rokesmiths, havde han ikke tænkt på andet end tobak og ikke haft nok af det. Bidsk og Barsk havde ligget strandet i en havn af evindeligt dynd, da Bella pludselig havde bragt ham flot, og af sted gik han.

Sig, kerubiske fader, som fører an, hvilken kurs skal vi først styre? Med et sådant eller lignende spørgsmål i sine tanker tog Bidsk og Barsk, grebet af en så pludselig interesse, at han strakte sin hals og så ud over folk, som om han prøvede på at stå på tærne på sine to træben, en observation af R.W. Der var her ikke tale om noget "først," så Bidsk og Barsk, for faderen holdt for fulde sejl lige hen mod Greenwich kirke for at hilse på sine slægtninge.

For skønt de fleste ting kun virkede på Bidske og Barsk som tobaksstoppere, der sammenpressede og fortættede skråer, lod det dog til, at han sporede en familielighed mellem keruberne inde i kirken og keruben med den hvide vest. Man kunne have forestillet sig, at tanken om gamle lykønskningsskort, hvorpå man så en for et notorisk ustadigt klima mindre hensigtsmæssigt påklædt kerub føre elskende til alteret, havde fremkaldt varmen i hans trætæer. Dette være nu, som det vil, så stak han sine fortøjninger fra sig og satte af sted efter dem.

Keruben gik i spidsen, smilende over hele ansigtet. Bella og Rokesmith gik bagefter. Bidsk og Barsk klæbede ved dem som voks. I flere år havde hans ånds vinger været borte for at søge

efter hans legemes ben, men Bella havde bragt ham dem tilbage pr. dampbåd, og de havde atter udfoldet sig.

Han var en dårlig sejler for en lyksalighedens vind, men skød genvej til mødestedet, og da skyggen af våbenhuset opslugte dem, fremstillede den sejrige Bidske og Barsk sig ligeledes for at blive opslugt. Nu var den kerubiske fader blevet så bange for en overrumpling, at havde han ikke set de to beroligende træben, kunne hans samvittighed i denne pensionists person let have fremstillet hans egen statelige frue, der var kommet forklædt til Greenwich i en vogn med griffer for, ligesom den onde fe ved prinsessernes dåb, at gøre en eller anden frygtelig ting under vielsen. Visselig havde han grund til at blive bleg og hviske til Bella: "Du tror dog vel ikke, at det kan være din moder? Gør du barn?" som følge af en mystisk raslen og rumsteren i orgelets fjerne omegn, skønt den straks var forbi og ikke hørtes mere. Bagefter hørtes der ganske vist om den, sådan som det senere hen vil kunne læses i denne sandfærdige vielsesprotokol.

Hvo tager? Jeg, John, og det samme gør jeg, Bella. Hvo giver? Jeg, R. W. Og da John og Bella således er indtrådte i den hellige ægtestand, kan de, Bidsk og Barsk, tage sagen for afgjort og flytte deres træben ud af dette tempel. Dette er meningen af de ord, som præsten, overensstemmende med ritualet, henvender til menigheden, der i nærværende tilfælde er værdigt repræsenteret af den ovennævnte B. og B.

Efter at våbenhuset nu havde opslugt Bella Wilfer, var det ikke i stand til at give slip på denne unge mø, men sendte i hendes sted mrs. John Rokesmith ud i det glade solskin. Længe stod Bidsk og Barsk på den solklare trappe og så efter den smukke brud med en narkotisk tro på at have drømt.

Derpå tog Bella et lille brev op af sin lomme og læste det højt for fader og John. Nedenstående er en tro genpart af det:

Kæreste moder.

Jeg håber, at du ikke bliver vred, men jeg er blevet lykkelig gift med John Rokesmith, der elsker mig højere, end jeg nogen sinde kan fortjene det, undtagen ved at elske ham af mit hele hjerte. Jeg fandt det rettest ikke at tale om det i forvejen for ikke derved måske at vække en lille uenighed hjemme. Du siger det nok til søde fader. Med en kærlig hilsen til Lavvy er jeg, kæreste moder,
din altid hengivne datter

Bella

(P.S. – Rokesmith).

Derefter satte Rokesmith dronningens ansigt på brevet – hvornår havde hendes allernådigste majestæt vel set så huldsalig ud som denne velsignede morgen? – og så stak Bella det i en postkasse og sagde overgivent: "Nu, kæreste fader, er du frelst og kan ikke blive grebet på fersk gerning!"

Det var i starten så langt fra, at fader i sin samvittigheds oprørte dybder endnu følte sig tryk, at han ikke opdagede majestætiske matroner, som lurede i baghold mellem de uskyldige træer i Greenwich Park, og syntes at se et stateligt, i et tørklæde indbundet ansigt skule ned til sig fra et vindue i observatoriet, hvor den kongelige stjernekyggers svende hver nat våger længere end de blinkende stjerner. Men da minutterne gik, uden at nogen virkelig mrs. Wilfer viste sig, blev han roligere og kom således ved godt mod og med god

appetit til mr. og mrs. John Rokesmiths bolig på Blackheath, hvor frokosten stod færdig.

Det var en beskeden, men lys og livlig, lille bolig, og på den snehvide dug stod en nydelig, lille frokost anrettet. For opvartningen sørgede et vævert, ungt pigebarn klædt i rosenrødt med bånd og sløjfer, frisk som en sommerbrise. Hun blussede, som om det havde været hende, der havde haft bryllup, og hævdede dog sit køns herredømme både over John og fader med hoverende og overlegen raphed, som om hun ville sige: "Sådan går det jer alle, mine herrer, når det behager os at tage jer i skole. I dette samme unge pigebarn var Bellas tjenestepige, og hun leverede hende et knippe nøgler til husets skatte i skikkelse af nedsaltede og røgede sager, urtekramvarer og syltetøjer, hvis undersøgelse tjente til at få tiden til at gå efter frokosten. Ved denne lejlighed påstod Bella, "at fader måtte smage på det alt sammen, kære John, for ellers var der ingen lykke ved det," og fader fik alle slags ting stoppet i munden og vidste ikke rigtig, hvad han skulle gøre med dem, når de var kommet derind.

Derpå tog de alle tre en dejlig køretur og en dejlig udflugt mellem den blomstrende gyvel, hvor de så Bidske og Barsk med sine træben strakt vandret ud foran sig, som om han sad og tænkte på livets omskiftelser. Og til ham sagde Bella med glad overraskelse: "Å, god dag igen! Hvor De dog er en rar gammel pensionist!" hvortil Bidske og Barsk svarede, at han havde set hende blive viet om formiddagen, min smukke, og hvis det ikke var for stor en frihed, ville han ønske hende til lykke og altid medbør og magsvejr, samt endvidere spørge, om alt var vel inden borde. Og så klavrede han op på sine to træben for med

hatten i hånden at hilse på hende på skibsmaner med en orlogsgasts galanteri.

Det var et smukt syn midt i det gyldne blomsterflor at se denne gamle, salte Bidske og Barsk svinge med sin bredskyggede hat ad Bella, mens hans tynde, hvide hår bølgede frit, som om hun atter havde sat ham ud på det friske hav. "De er en prægtig, gammel pensionist," sagde Bella, "og jeg er så glad, at jeg ville ønske, at jeg også kunne gøre Dem glad." Og da Bidske og Barsk hertil svarede: "Giv mig lov til at kysse Deres hånd, min dejlige, så er det gjort!" skete det til alles glæde, og hvis Bidske og Barsk ikke i løbet af eftermiddagen drak sig en ordentlig donnert til, var det ikke af mangel på midler til at forarge afholdssagens talsmænd.

Men bryllupsmiddagen satte kronen på det hele, for hvad andet havde brud og brudgom vel lagt råd op om end at holde denne middag i det selv samme værelse i den selv samme restauration, hvor fader og den yndige unge dame en gang før havde spist til middag sammen! Bella sad mellem fader og John og delte sine opmærksomheder temmelig ligeligt mellem dem, om hun end fandt det nødvendigt – under opvarterens fraværelse før måltidet – at minde fader om, at hun nu ikke længere var *hans* yndige, unge dame.

"Det ved jeg nok, kære barn," svarede keruben, "og jeg afstår dig med glæde."

"Med glæde? Du burde være sønderknust."

"Det ville jeg også være, kære barn, hvis jeg troede, at jeg skulle miste dig."

"Men det ved du, at du ikke skal, ikke sandt, kære, stakkels fader? Du ved, at du kun har fået en ny slægtning, der vil være

lige så kærlig og taknemmelig imod dig – både for min og for din skyld – som jeg er. Ikke sandt, kære lille fader? Se engang, fader!" Her lagde Bella sin finger på sine læber og dernæst på faders, og så igen på sine læber og derefter på sin mands. "Nu er vi et kompagni af tre, kære fader."

Her standsede madens komme pludselig Bella i en af hendes forsvindelser, og det så meget des kraftigere, som den blev sat frem under tilsyn af en højtidelig herre, der med sine sorte klæder og sit hvide halsbind langt mere så ud som en præst, end præsten selv havde set ud, og syntes at have nået en langt højere stilling i kirken, for ikke at sige at være klatret op på kirkespiret. Mens denne prælat i stilhed rådslog med John Rokesmith om punch og vine, bøjede han sit hoved, som om han nedlod sig til den papistiske skik at modtage et hemmeligt skriftemål, ligesom også hans ansigt, da John ytrede en mening, han ikke syntes om, blev mørkt og bebrejdende, som om han pålagde en bod.

Det var rigtignok en middag! Prøver af alle de fisk, der svømmer i oceanet, syntes at være svømmet hen til den, og hvis eksemplarer af de forskelligtfarvede fisk, som holdt taler i tusinde og en nat og derpå hoppede ud af stegepanden, ikke var til at genkende, var det, fordi de alle havde fået én farve ved at være blevet stegt med æg og revet brød. Da retterne var krydret med lyksalighed, et stof, hvorpå det undertiden skorter i Greenwich, havde de den ypperligste velsmag, og de gyldne drikkevarer var blevet aftappet i guldalderen og havde gemt på deres perler lige siden den tid.

Det bedste af det var, at Bella, John og keruben havde aftalt, at de ikke ville røbe for noget dødeligt øje, at de var et

bryllupsselskab. Nu vidste den tilsynshavende prælat, ærkebiskoppen af Greenwich, dette lige så godt, som om han selv havde udført vielsen, og den anstand, hvormed Hans Højærværdighed trængte sig uindbudt ind i deres fortrolighed og gav sig mine af at ville holde opvarterne udenfor, var festens glanspunkt. Der var en uskyldig ung opvarter, spinkel af bygning og med tynde ben, som endnu ikke havde lært opvartningskunstens kneb og åbenbart havde en romantisk sindsstemning og var heftigt – det ville ikke være for meget at tilføje: håbløst – forelsket i en ung kvinde, der ikke skattede hans fortjenester. Da denne brødefri yngling havde opdaget, hvordan sagerne stod, hvoraf ikke engang hans uskyldighed havde kunnet tage fejl, indskrænkede han sin opvarter til at smægte beundrende ved buffeten, så længe Bella ikke ønskede noget, og at fare løs på hende, når hun gjorde det. For ham lagde Hans Højærværdighed ærkebiskoppen idelig hindringer i vejen, idet han i et passende øjeblik puffede ham ud med sin albue og sendte ham bort i en vanærende mission efter smeltet smør eller, når han tilfældigvis havde fået fat på en ret, som det nok var værd at få noget af, tog den fra ham og befalede ham at trække sig tilbage.

"Undskyld ham, frue," sagde ærkebiskoppen i en dæmpet, statelig tone, "det er en meget ung mand, som vi har på prøve, men prøven er ikke faldet heldigt ud."

Disse ord fik John Rokesmith til – for at gøre sagen så meget naturligere – at sige: "Alt er i dag gået så meget bedre her, kære Bella, end på nogen af vore foregående bryllupsdage, at jeg tror, vi for fremtiden vil fejre dem her," hvortil Bella svarede, sandsynligvis med det mindst heldige forsøg på at se

matroneagtig ud, der nogen sinde er blevet set: "Det tror jeg med, kære John."

Her hostede ærkebiskoppen af Greenwich helt stateligt for at tiltrække sig sine tre tilstedeværende undergivnes opmærksomhed og syntes, idet han stirrede på dem, at sige: "Jeg opfordrer jer ved jeres troskabsed til at tro dette!"

Med sine egne hænder satte han senere desserten frem, som om han ville sige til gæsterne: Det tidspunkt er nu kommet, da vi kan undvære disse i vor fortrolighed ikke indviede menneskers hjælp. Han ville have trukket sig tilbage med den fuldstændigste værdighed, hvis den unge opvarters vildledede hjerne ikke havde udklækket en dumdristig handling. Han havde nemlig uheldigvis fundet en orangeblomst fra en brudekrans ude på gangen og nærmede sig nu med den i et vandglas, som han satte ved Bellas højre side, hvorpå ærkebiskoppen øjeblikkelig stødte ham ud og satte ham i band, men det var nu engang sket.

"Jeg håber, frue," sagde Hans Højærværdighed, der vendte alene tilbage, "at De vil have den godhed at overse dette af hensyn til, at det er blevet gjort af en ganske ung mand, der kun er her på prøve."

Dermed bukkede han højtideligt og trak sig tilbage, og de brast alle i en lang og lystig latter.

"Forstillelse nytter ikke," sagde Bella, "alle mennesker opdager sammenhængen, og det kommer velsagtens af, at jeg ser så lykkelig ud!"

Da hendes mand her fandt det nødvendigt at forlange en af de gådefulde forsvindelser, adlød hun pligtskyldigst og sagde med dæmpet stemme fra sit gemmested:

"Kan du huske, hvordan vi den dag talte om skibene, fader?"

"Ja, kære barn."

"Er det ikke underligt at tænke sig, at der ingen John var på alle disse skibe?"

"Nej, slet ikke, kære barn."

"Å, fader! Slet ikke?"

"Nej, kære barn. Hvor kunne vi sige, hvilke mennesker der kommer med de skibe, som måske nu kommer sejlene til os fra ukendte farvande?"

Da Bella fortsatte at være usynlig og tavs, blev hendes fader siddende ved sin dessert og vin, indtil han huskede på, at det var på tiden, han kom hjem til Holloway.

"Skønt jeg umuligt," tilføjede han, "kan rive mig løs, uden – det ville være synd – at have drukket på, at I må opleve mange, mange lige så glade bryllupsdage som denne."

"Hørt! Ti tusinde!" udbrød John, "jeg skænker i mit og min dyrebare hustrus glas."

"Mine herrer," sagde keruben, idet han i sin angelsaksiske tilbøjelighed til at give sine følelser luft i en tale uhorlig henvendte sig til de drenge, der udenfor kappedes om at tilbyde at stikke deres hoveder i muddret for en sixpence: "Mine herrer – og Bella og John – De vil let indse, at det ikke kan være min hensigt at trætte Dem med ret mange ord ved denne lejlighed. De ville også straks slutte Dem til, hvad det er for en skål, jeg nu vil udbringe ved denne lejlighed. Mine herrer – og Bella og John – denne lejlighed er en lejlighed, der er frugtbar på følelser, som jeg ikke drister mig til at udtrykke. Men for den del, jeg har haft i den, for den tillid, De har vist mig, og for den kærlige godhed og velvilje, hvormed De har sat Dem for ikke at

finde mig tilovers, skønt jeg meget godt ved, at jeg mere eller mindre må være det, takker jeg Dem hjerteligst. Gud velsigne Dem, og gid vi må ses ved mange tilkommende lejligheder ligesom ved denne."

Efter at have sluttet sin tale omfavnede den elskværdige kerub sin datter og flygtede ned til den dampbåd, som skulle bringe ham til London og nu lå ved broen og gjorde sit bedste for at støde denne i stumper. Men det lykkelige par ville ikke skilles sådan fra ham, og før han havde været to minutter om bord, var de der og så fra bolværket ned til ham.

"Kære fader!" råbte Bella, idet hun vinkede ham over til sig med sin parasol og bukkede sig graciøst for at hviske til ham.

"Ja, min skat."

"Føler du dig forladt eller tilsidesat, fordi du tager alene tilbage, gør du, fader?"

"Gud velsigne dig! Nej, mit lam!"

"Far vel, kæreste fader, far vel!"

"Far vel, min øjesten! Tag hende med Dem, kære John, før hende hjem!"

Mens hun støttede sig på sin mands arm, gik de derpå hjem ad en rosenfarvet sti, som den venlige sol viste dem i sin nedgang. Og o, der gives dage her i livet, for hvilke det er værd at leve og dø. Og hvor herlig er ikke den gamle vise, at "det er kærlighed, kærlighed, kærlighed, som får verden til at gå rundt!"

5. Tiggerens unge kone

Det mørke udtryk, hvormed mrs. Wilfer modtog sin mand ved dennes hjemkomst fra brylluppet, bankede så stærkt på døren til den kerubiske samvittighed og svækkede de kerubiske bens fasthed så meget, at forbryderens ravende sjæls- og legemstilstand let kunne have vakt mistanke hos personer, der havde været mindre forudoptaget end den barske, heroiske dame, Lavinia og familiens ven, George Sampson. Men da alle disse tre personers opmærksomhed var fuldt optaget af giftermålet, havde de heldigvis ingen tanke til overs for den skyldige sammensvorne. Denne heldige omstændighed, men ikke sig selv, skyldte han sin frelse.

"Du spørger ikke efter din datter Bella," sagde mrs. Wilfer fra sin statelige krog.

"Nej, du har ret, kære kone," svarede han med et frækt skin af uvidenhed, "det har jeg glemt. Hvordan har – eller måske jeg snarere burde sige – hvor er Bella?"

"Ikke her," kundgjorde mrs. Wilfer med korslagte arme.

Med mat stemme mumlede keruben noget, der lignede: "Å, ja så."

"Ikke her," gentog mrs. Wilfer, "kort sagt, du har ingen datter Bella."

"Ingen datter Bella?"

"Nej. Din datter Bella," sagde mrs. Wilfer med et ophøjet udtryk af aldrig at have haft mindste lod eller del i den unge dame, som hun nu bebrejdende omtalte som en luksusartikel, hendes mand havde skaffet sig ene og alene for egen regning og

lige stik imod hendes råd, "din datter Bella har givet sig hen til en tigger."

"Gud fri og bevare os!"

"Vis din fader hans datter Bellas brev, Lavinia. Jeg tænker, han vil indrømme, at det er et fuldgyldigt bevis for rigtigheden af, hvad jeg har sagt ham. Jeg tror, at din fader kender sin datter Bellas håndskrift, men jeg ved det ikke. Han vil måske sige, at han ikke gør det. Intet skal overraske mig."

"Afsendt med posten fra Greenwich og skrevet i formiddags," sagde den uforbederlige og før hen mod sin fader for at række ham brevet, "håber, at moder ikke vil blive vred, men er blevet lykkelig gift med John Rokesmith, men ville ikke tale om det i forvejen for at undgå skænderi, og vær så god at fortælle søde fader det, og kærlig hilsen til mig, og jeg gad vide, hvad du ville have sagt, hvis det havde været et andet ugift medlem af din familie, der havde gjort det."

Han læste brevet og udbrød mat: "Du gode Gud!"

"Ja, du må nok sige du gode Gud," svarede mrs. Wilfer i en dyb tone. Efter denne opmuntring sagde han det igen, skønt næppe med det held, han havde ventet, eftersom den hånligt dame derpå med stor bitterhed tilføjede: "Det har du sagt en gang før."

"Det kommer som en stor overraskelse, men, kære kone," sagde keruben, mens han efter en forlegen tavshed lagde brevet sammen igen, "jeg tænker, vi må tage det på bedste måde. Har du noget imod, at jeg gør dig opmærksom på, at John Rokesmith strengt taget ikke er nogen tigger?"

"Virkelig? Jeg vidste ikke af, at John Rokesmith var jordegodsejer, men jeg føler mig meget beroliget ved at høre

det."

"Jeg tvivler på, at du har hørt det, kære."

"Tak. Jeg farer med usandhed, som det lader? Lad så være. Kan min datter ryge i hovedet på mig, kan min mand det også. Det ene er ikke unaturligere end det andet. Det er kun, som det skal være. For mig gerne!" og med en resigneret gysen påtog hun sig en isnende munterhed.

Men her blandede den uforbederlige sig i fægtningen.

"Hvad der er kernen i sagen," sagde hun, "er, at Bella har opført sig højst usøsterligt imod mig og kunne have kompromitteret mig alvorligt over for George og Georges familie ved at liste sig bort og holde bryllup på denne upassende og uanstændige måde – sikkert med en stolekone eller sådan en til brudepige – i stedet for at hun burde have betroet sig til mig og sagt: "Hvis du tror at skyldte din forlovelse med George at støtte højtideligheden ved at være til stede ved den, så beder jeg dig at være til stede og holde min hemmelighed skjult for fader og moder," hvilket jeg så naturligvis havde gjort."

"Hvilket du så naturligvis havde gjort? Slange!"

"Nej hør, frue, De må på ære ikke," indvendte Sampson og rystede alvorligt på hovedet, "med al ærbødighed for Dem, frue, De må virkelig ikke. Når en mand med noble følelser er forlovet med en ung dame, og det – selv fra et familiemedlems side – kommer til slanger, ved De hvad! – jeg ville kun appellere til Deres egen klare forstand," sagde Sampson med en noget tam slutning.

Mrs. Wilfers giftige blik på den unge mand til svar på hans forekommende indblanding var af en sådan natur, at Lavinia

brast i gråd og faldt ham om halsen for at værne ham.

"Min egen unaturlige moder," skreg hun, "vil tilintetgøre George! Men du skal ikke blive tilintetgjort, George. Hellere vil jeg dø!"

Omslynget af sin herskerindes arme kæmpede Sampson endnu for at komme til at ryste på hovedet ad mrs. Wilfer og sige: "Med al ærbødighed for Dem – men ved De hvad, frue – slanger gør Dem virkelig ikke ære."

"Du skal ikke blive tilintetgjort, George!" udbrød miss Lavinia, "moder skal først tilintetgøre mig, så vil hun være tilfreds. Å, å, åh! Har jeg lokket George bort fra hans lykkelige hjem for at udsætte ham for dette? Du er fri, dyrebare George! Overlad mig, evig elskede George, til moder og min skæbne. Hils din tante fra mig og bønfeld hende om ikke at forbande den slange, der har krydset din sti og ødelagt din tilværelse. Å, å, åh!" Den unge dame, der hysterisk talt netop var blevet myndig og endnu ikke var optrådt i den retning, fik her et rigtig ordentligt krampetilfælde, der, som en første forestilling, var meget vellykket, mens Sampson bøjede sig ned over hende i et anfald af vanvid, der bragte ham til at henvende sig til mrs. Wilfer i de usammenhængende udtryk: "Dæmon – med den dybeste ærbødighed for Dem – se Deres værk!"

Keruben stod og gned sig rådvild om hagen og så til, men var i det hele taget tilbøjelig til at glæde sig over dette mellem spil, fordi han tænkte, det ville bortlede opmærksomheden fra det foregående spørgsmål. Og sådan gik det også, for da den uforbederlige lidt efter var kommet til sig selv og med vild bevægelse havde spurgt: "Er du i sikkerhed, dyrebare George?" og: "Hvad er der sket? Elskede George, hvor er moder?" rejste

Sampson hende med nogle trøstende ord op og overrakte hende til mrs. Wilfer, som om den unge dame havde været en eller anden forfriskning. Efter at mrs. Wilfer med værdighed havde nydt noget af denne forfriskning ved at kysse hende en gang på panden – som om hun spiste en østers – vendte Lavvy vaklende tilbage til Sampson og sagde: "Dyrebare George, jeg er bange for, at jeg har båret mig tåbeligt ad, men jeg er endnu lidt mat og svimmel. Slip ikke min hånd, George!" og bagefter satte hun ham nu og da i stærk uro ved, når det mindst ventedes, at frembringe en lyd, der var en mellemting mellem et suk og en flaske sodavand og syntes at sprænge hendes kjoleliv.

Til de mærkeligste følger af denne krise kan henregnes, at den fik en uforklarlig løftende, moralsk indflydelse på Lavinia, mrs. Wilfer og George Sampson, hvorfra R.W. var aldeles udelukket som en udeltagende udenforstående. Lavinia påtog sig et beskedent udtryk af at have udmærket sig, mrs. Wilfer et ædelt udtryk af tilgivelse og overbærenhed, Sampson et udtryk af at være blevet forbedret og lutret. Denne indflydelse gennemtrængte den ånd, hvori de vendte tilbage til det foregående spørgsmål.

"Kære George," sagde Lavvy med et tungsindigt smil, "efter hvad der er sket, er jeg overbevist om, at moder vil sige til fader, at han kan sige til Bella, at det vil være os alle kært at se hende og hendes mand."

Sampson sagde, at det var også han sikker på, og mumlede noget om, i hvor høj en grad han ærede og altid måtte og skulle ære mrs. Wilfer, men aldrig højere, tilføjede han, end efter hvad der var sket.

"Langt være det fra mig," sagde mrs. Wilfer, "at stå i vejen for mit barn og en yngling" – Sampson syntes ikke rigtig at kunne lide dette ord – "der er genstanden for hendes jomfruelige tilbøjelighed. Jeg føler, at Bella ved at forene sig med Rokesmith har forenet sig med en mand, der, trods alle tomme spidsfindigheder, er en tigger. Og jeg er sikker på, at din datter Bella ikke gør sin familie ære ved at være blevet en tiggers kone. Men jeg undertrykker, hvad jeg føler, og siger intet om det. Derfor, R.W." fortsatte mrs. Wilfer, idet hun henvendte sig til sin husbond og herre, "kan din datter Bella komme, når hun vil, og hun skal blive modtaget. Og det samme," tilføjede hun efter et kort ophold og med en mine, som om hun havde taget en dosis medicin, "skal hendes mand."

"Og jeg beder dig, fader," sagde Lavinia, "at du ikke vil sige Bella, hvad jeg har lidt. Det er til ingen nytte og kunne bringe hende til at gøre sig selv bebrejdelser."

"Kære pige," indvendte Sampson, "hun bør vide det."

"Nej, George," sagde Lavinia i en fast, selvfornægtende tone, "nej, kære George, lad det blive begravet i glemsel."

Sampson fandt, at det var "for ædelt."

"Intet er for ædelt, kære George. Og jeg håber, fader, at du vil tage dig i agt for at tale til Bella om min forlovelse, hvis du kan undgå det. Det kunne se ud, som om vi ville minde hende om, at hun har kastet sig bort. Jeg håber, fader, at du ligeledes vil finde det rigtigt ikke at tale om Georges forbedrede udsigter, når Bella er til stede. Det kunne se ud, som om vi ville rive hende hendes fattigdom i næsen. Lad mig altid huske på, at jeg er hendes yngre søster, og altid skåne hende for pinlige sammenligninger, der ikke kan andet end såre hende."

Sampson udtalte den tro, at sådan opførte engle sig, hvortil Lavvy højtidelig svarede: "Nej, kære George, jeg ved alt for vel, at jeg kun er et menneske."

Mrs. Wilfer benyttede yderligere lejligheden til at sidde og holde øjnene fæstet på sin mand som to store, sorte spørgsmålstegn, der strengt spurgte: Griber du dig i din barm? Fortjener du din lykke? Kan du lægge hånden på dit hjerte og sige, at du er en så hysterisk datter værdig? Jeg spørger dig ikke, om du er en sådan hustru værdig – lad mig være uden for sagen – men har du tilstrækkeligt øje for, og er du tilstrækkelig taknemmelig for den ophøjede moralske storhed af det familiemaleri, hvorpå du stirrer? Disse spørgsmål viste sig at være meget brydsomme for R.W., der, foruden at være lidt fortumlet i hovedet af vin, sad i en uophørlig skræk for at røbe sig ved et eller andet tilfældigt ord, som kunne forråde hans brødefulde medviden. Men da optrinnet var overstået og, alt vel overvejet, godt overstået, tog han sin tilflugt til en lur, hvilket vakte hans frues vrede.

"Kan du tænke på din datter Bella og sove?" spurgte hun hånligt.

"Ja, det tror jeg nok, jeg kan, kære kone."

"Så vil jeg råde dig til, at du, hvis du har en menneskelig følelse, går i din seng."

"Tak, den er vist også det bedste sted for mig." Og med disse umedfølelse ord trak han sig nok så glad tilbage.

Nogle uger senere indfandt tiggerens unge kone sig arm i arm med tiggeren til te efter en med hendes fader truffet aftale, og den måde, hvorpå tiggerens unge kone stormede løs på den

uangribelige stilling, der skulle forsvares med så megen omtanke af Lavvy, sprængte hele fæstningen i luften.

"Kæreste moder," udbrød Bella, idet hun med et strålende ansigt kom løbende ind i stuen, "hvordan har du det, kæreste moder?" og derpå omfavnede hun hende glad, "og hvordan har du det, søde Lavvy, og hvordan har George det, og hvordan går det ham, og hvornår skal I have bryllup, og hvor rige skal I blive? Du må straks fortælle mig alting, kære Lavvy. Kys moder og Lavvy, John så skal vi alle have det hyggelig og godt."

Mrs. Wilfer gjorde store øjne, men var hjælpeløs, og Lavinia gjorde store øjne, men var hjælpeløs, og tilsyneladende uden anger og i hvert tilfælde uden mindste ceremoni kastede Bella sin hat fra sig og satte sig til at skænke te.

"Kære moder og Lavvy, I kommer jo begge sukker i. Og fader – du gode lille fader – du bruger ikke fløde, men det gør John. Jeg gjorde det ikke, før jeg blev gift, men nu gør jeg det, fordi John gør det. Kyssede du så moder og Lavvy, kære John? Nå, du har gjort det! Meget rigtigt, men jeg så det ikke, og derfor spurgte jeg. Skær noget smørrebrød, kære John, så er du sød. Moder holder mest af det sammenlagt. Og nu må I sige mig på jeres æresord, kære moder og Lavvy, fandt I ikke et øjeblik, bare et øjeblik, at jeg var et skrækkeligt lille utyske, da jeg skrev for at lade jer vide, at jeg var løbet bort?"

Før mrs. Wilfer kunne slå ud med sine handsker, tog tiggerens kone atter kærligt og lystigt til orde.

"Det må vistnok have gjort jer lidt vrede, og jeg ved, at jeg fortjente, at I blev meget vrede. Men ser I, jeg havde været sådan en tankeløs og hjerteløs pige og bragt jer til at tro, at jeg ville gifte mig for penges skyld, og derved overbevist jer om, at

jeg ikke var i stand til at gifte mig af kærlighed, så at jeg tænkte, at I ikke kunne tro mig. For, ser I, I vidste ikke, hvor meget godt jeg havde lært af John. Nå, derfor tav jeg med det og skammede mig over, hvad I holdt mig for, og var bange for, at vi ikke ville forstå hinanden, og at det kunne komme til ord, som bagefter ville gøre os ondt alle sammen. Derfor sagde jeg til John, at hvis han ville tage mig uden videre ophævelser, så kunne han. Og da han ville, lod jeg ham gøre det. Vi blev viet i kirken i Greenwich, uden at der var andre til stede end en fremmed, der tilfældigvis kom ind" – her tindrede hendes øjne endnu klarere – "og en halt pensionist. Og er det nu ikke yndigt, kære moder og Lavvy, at vide, at der ikke er blevet sagt et ord, som kan gøre nogen af os ondt, og at vi alle er de bedste venner ved denne hyggelige te?"

Efter at have rejst sig og kysset dem, smuttede hun tilbage til sin stol – efter en udflugt undervejs for at falde sin mand om halsen – og fortsatte:

"Og nu vil I naturligvis gerne vide, hvordan vi lever, og hvad vi lever af. Nu vel da, vi bor i det yndigste dukkehus med det nydeligste møblement, og vi har en flink, lille tjenestepige, der er ligefrem smuk, og vi er sparsommelige og ordentlige, og alting går som et urværk, og vi har halvandethundrede pund om året og alt, hvad vi har nødig, og mere til. Og endelig, hvis I i fortrolighed vil vide, som I måske vil, hvad der er min mening om min mand, så er min mening den – at jeg næsten elsker ham."

"Og hvis I i fortrolighed vil vide," sagde hendes mand smilende, mens han stod ved siden af hende, uden at hun havde mærket hans komme, "hvad der er min mening om min kone,

så er min mening den – " men Bella sprang op og lagde sin hånd på hans læber.

"Holdt! Nej, kære John! Det er mit alvor! Ikke endnu! Jeg må først blive noget langt værdigere end dukken i dukkehuset."

"Men det er du jo, min øjsten!"

"Ikke halvt, ikke fjerdeparten så værdig, som jeg håber, du engang i tiden vil finde mig! Prøv mig i modgang, John – sæt mig på en eller anden prøve – og sig dem så, hvad du tænker om mig."

"Det skal jeg, min skat!" sagde John, "det lover jeg."

"Det var ret, min egen, kære John. Og nu vil du jo ikke sige et ord mere, vil du vel?"

"Nej," sagde John og så sig om med et meget udtryksfuldt, beundrende blik, "nu skal jeg ikke sige et ord mere."

Hun lagde sin smilende kind til hans bryst for at takke ham og sagde, idet hun skottede til de andre med sine klare øjne: "Jeg vil gå videre, fader, moder og Lavvy. John aner det ikke – har ingen forestilling om det – men jeg elsker ham af mit hele hjerte!"

Endog mrs. Wilfer blev blødgjort under indflydelsen af sin gifte datter og syntes at hentyde til, at havde R. W. været mere værdig til det, ville måske også hun have nedladt sig til at stige ned fra sin piedestal for at drive gæk med ham. Lavinia nærede derimod en stærk tvivl om det hensigtsmæssige i at tage sagen på den måde, og om det måske ikke kunne ødelægge Sampson, hvis den forsøgte over for denne unge mand. R.W. var for sit vedkommende overbevist om, at han var fader til et af de mest fortryllende pigebørn, og at Rokesmith var den lykkeligste

ægtemand, en mening, som Rokesmith, hvis den var blevet ham forelagt, sandsynligvis ikke ville have modsagt.

Det nygifte par gik tidligt for i ro og mag at kunne spadserere til det sted i London, hvorfra de skulle tage til Greenwich. I starten var de meget glade og talte en hel del, men noget efter forekom det Bella, som om hendes mand blev lidt tankefuld, og hun spurgte ham derfor:

"Hvad er der i vejen, kære John? Vil du ikke sige mig, hvad du tænker på?"

"Den tanke har ikke stort at sige, min skat. Jeg tænkte på, om du ville kunne lide, at jeg var rig."

"Du rig, John?" gentog hun og gøs lidt tilbage.

"Jeg mener virkelig rig, så rig som Boffin, for eksempel. Ville du kunne lide det?"

"Jeg ville næsten være bange for at prøve det. Havde han godt af sin rigdom? Havde jeg godt af den lille part, jeg engang havde i den?"

"Men det er ikke alle mennesker, som har skade af at være rige."

"Men dog de fleste?" henkastede Bella grublende.

"Ikke engang de fleste, vil vi håbe. Var du for eksempel rig, ville du have det i din magt at gøre vel imod andre."

"Ja, for eksempel," svarede Bella spøgende, "men ville jeg bruge denne magt for eksempel? Og fremdeles for eksempel: Ville jeg ikke samtidig have det i min magt at skade mig selv?"

Leende trykkede han hendes arm og sagde atter: "Men ville du for eksempel atter bruge denne magt?"

"Det ved jeg ikke," svarede Bella og rystede tankefuldt på hovedet. "Jeg vil ikke håbe det. Jeg tror det ikke. Men det er så

let ikke at håbe og ikke at tro, når man ikke er rig."

"Hvorfor siger du ikke, når man er fattig?"

"Jo, fordi jeg ikke er fattig. Du kan da umuligt tro, John, at jeg mener, vi er fattige?"

"Jo, jeg gør, min egen ven."

"Å, John!"

"Forstå mig vel, min lille kæreste. Jeg ved, at jeg er over al måde rig ved at eje dig, men jeg tænker på dig og tænker for dig. I en kjole som den, du nu har på, fortryllede du mig, og ingen kjole kunne du nogen sinde i mine tanker se yndigere og smukkere ud end i den. Men endnu i dag har du beundret mange langt smukkere kjoler, og er det da ikke naturligt, at jeg ønsker, at jeg kunne give dig dem?"

"Det er meget smukt af dig at ønske det, og det bringer disse taknemmelige glædestårer i mine øjne at høre dig sige det så kærligt. Men kjolerne bryder jeg mig ikke om."

"Fremdeles," fortsatte han, "går vi nu gennem de smudsige gader, og jeg holder så meget af disse smukke fødder, at jeg næsten ikke kan tåle, at snavset tilsmudser din skosål. Er det derfor ikke naturligt, at jeg ønsker, at du kunne køre i en smuk vogn?"

"Det er meget rart," sagde Bella og skottede ned til de omtalte fødder, "at vide, at du beundrer dem så meget, og eftersom det er tilfældet, gør det mig ondt, at disse sko er for store. Men en vogn bryder jeg mig sandelig ikke om."

"Ville du ikke være glad over at have en, hvis du kunne få den, Bella?"

"Det ville ikke glæde mig halvt så meget som et sådant ønske om den. Dine ønsker er lige så virkelige for mig som ønskerne i

eventyret, der næppe blev udtalt, før de var opfyldt, ønsk mig alt, hvad du kan ønske den kone, du elsker, og det er lige så godt, som om jeg havde fået det, ja, meget bedre!"

De følte sig ikke mindre lykkelige ved denne samtale, og den gav ikke hjemmet mindre værd for dem, da de bagefter trådte over dets tærskel. Bella udfoldede mere og mere en ægte sans for hjemlig hygge, og alle kærlighedsguder og gratier syntes i hendes mands tanker at have taget tjeneste hos hende og at hjælpe hende at give hjemmet tillokkelse.

Hendes ægtestand gik sin lykkelige gang. Hun var alene hele dagen, for når de havde spist tidlig morgenmad, gik hendes mand til City og kom først tilbage til deres sene spisetid. Han havde en plads "i et kinesisk hus," havde han forklaret Bella, som, uden at bryde sig om videre enkeltheder, havde slået sig til ro med en almindelig forestilling om det kinesiske hus som et sted, hvor der fandtes oplag en gros af te, ris, underligt lugtende silketøjer, udskårne æsker og smaløjede på gennemsigtigt porcelæn malede mennesker med mere end dobbeltsålede sko og med piske, som trak håret af hovedet på dem. Hun gik altid med sin mand til jernbanen og var der altid igen for at møde ham. Hendes gamle kokette væsen var blevet lidt afdæmpet, skønt ikke meget, og hendes påklædning var altid så fiks, som om hun ikke havde andet at tænke på. Men når John var på kontoret og Bella kommet hjem, blev stadsen lagt til side og ombyttet med pyntelige små sjaler og forklæder, og idet hun skød håret tilbage med begge hænder, som om hun gjorde de mest forretningsmæssige forberedelser til at optræde i en dramatisk vanvidsscene, skred Bella til dagens huslige gerning. Hvilken vejen, blanden, hakken og riven, hvilken

støven af og vasken og poleren, hvilken lugen og graven og andre små havesysler, hvilken syen, stoppen og læggen sammen og dampen af, og fremfor alt hvilke strenge studier! For mrs. J. R., som aldrig havde været vant til at gøre ret meget hjemme som miss B. W., var idelig nødt til at søge råd og trøst hos en visdommens bog, "Den fuldstændige, britiske Husmoder" kaldet, med hvilken hun kunne sidde og rådføre sig med albuerne på bordet og tindingerne på hænderne, ligesom en rådvild troldkvinde, der grublede over den sorte kunst, især fordi "Den fuldstændige, britiske Husmoder," hvor ægte en brite hun end var i sit hjerte, dog ingenlunde var nogen øvet brite i at udtrykke sig med klarhed i det britiske tungemål og undertiden lige så godt kunne have meddelt sine forskrifter på kamtschadalsk. Ved enhver sådan lejlighed kunne Bella udbryde højt: "Å, du gamle nar, hvad mener du med det? Du må have drukket!" og efter at have gjort denne randbemærkning tog hun atter fat på Husmoderen med alle sine smilehuller samlet til et udtryk af dyb granskning.

Desuden var der en koldblodig dristighed hos den britiske husmoder, som mrs. Rokesmith fandt højst tirrende. Hun kunne sige: "Tag et krustadejern," ligesom en general ville befale en menig at fange en tatar, eller hun kunne lejlighedsvis udstede den ordre: "Kom en håndfuld i" af et eller andet aldeles uopnåeligt. I disse husmoderens allerurimeligste øjeblikke kunne Bella lukke hende sammen, dunke i bordet med hende og bryde ud i den kompliment: "Å, hvor du dog er et tosset gammelt fæ! Hvor skal jeg få det fra, tror du?"

Der var et andet studiefag, som hver dag på en vis tid gjorde krav på mrs. John Rokesmith, og det var at studere avisen, for at

hun kunne følge med John med hensyn til almindelige emner, når John kom hjem. I sin higen efter at være fælles med ham om alt ville hun med samme iver have lagt sig efter algebra eller geometri, hvis han havde delt sin sjæl mellem hende og nogen af disse videnskaber. Det var vidunderligt, hvordan hun forstod at indprente sig handelsefterretninger og strålende udbrede deres lys over John i løbet af aftenen ved som af en hændelse at tale om, hvilke varer der var i stigen på markedet, og hvor meget guld der var strømmet til banken, og hun gjorde sig umage for at se så klog og alvorlig ud ved det, indtil hun brast i en fortryllende latter over sig selv, og idet hun kyssede ham, udbrød: "Det kommer alt sammen af min kærlighed, kære John."

Af en købmand at være syntes John unægtelig at bryde sig meget lidt om vareprisernes stigen og falden eller om det guld, der strømmede til banken, men han brød sig usigelig meget om sin kone som en kostbar og efterspurgt vare, der altid var i stigen og aldrig mindre værd end guld. Inspireret af sin kærlighed og ved sin hurtige forstand og et skarpt, snarrådigt instinkt, gjorde hun forbavsende fremskridt i sin huslige dygtighed, skønt hun som elskeligt væsen slet ingen fremskridt gjorde. Det var hendes mands kendelse, og han forsvarede den ved at sige hende, at hun havde begyndt sit ægteskabelige liv som det elskeligste væsen, der kunne findes.

"Og du har sådant et muntert sind!" sagde han kærligt, "du er ligesom et klart lys i huset."

"Er jeg virkelig, John?"

"Ja det er du, kun noget mere og meget bedre."

"Ved du, kære John," sagde Bella og tog fat i en knap i hans kjole, "at jeg undertiden, i enkelte øjeblikke – men du må ikke le ad mig, John."

Intet kunne få John til dette, når hun bad ham lade være.

"- at jeg undertiden tror, at jeg er lidt alvorlig til mode."

"Er du ikke for meget alene, min øjesten?"

"Ak Gud nej! Tiden er så kort, at jeg ikke har en minut til overs hele ugen igennem."

"Hvorfor er du da alvorlig? Og hvornår er du alvorlig?"

"Når jeg ler, tror jeg," sagde Bella og lo, idet hun lagde sit hoved på hans skulder, "du tror måske ikke, at jeg nu er alvorlig? Men det er jeg."

Og hun lo igen, og der var noget, som glimtede i hendes øje.

"Vil du gerne være rig, mit lam?" spurgte han hende kærligt.

"Hvor kan du dog stille sådanne dumme spørgsmål?"

"Er der da noget, du savner?"

"Nej!" svarede Bella tillidsfuldt, men sagde så med en pludselig overgang mellem smil og gråd: "Jo, der er dog en ting. Jeg savner mrs. Boffin."

"Også mig gør denne skilsmisse meget ondt, men den er måske kun forbigående. Tingene kunne måske føje sig sådan, at du undertiden kan få hende at se igen – at vi undertiden kan få hende at se igen."

Det var måske Bella meget magtpåliggende, men i dette øjeblik lod det ikke til at være det. Mens hun med åndsfraværende mine undersøgte en knap i sin mands frakke, kom fader ind for at tilbringe aftenen hos dem.

Fader havde sin særlige lænestol og sin særlige krog, der ved alle lejligheder var ham forbeholdte, og – uden forringelse af

hans huslige glæder være det sagt – han var langt lykkeligere der end noget andet sted. Det var altid fornøjeligt og pudsig at se fader og Bella sammen, men den aften fandt hendes mand, at hun opførte sig mere end almindeligt overgiven imod ham.

"Du er en meget god lille dreng," sagde Bella, "at du kommer så uventet, så såre du kan slippe bort fra skolen. Hvordan har de været imod dig i skolen i dag?"

"Ja, mit lam," sagde keruben smilende og gned sig i hænderne, idet hun satte ham ned i hans lænestol, "du ved jo nok, at jeg går i to skoler, i instituttet i Mincing Lane og i din moders akademi. Hvilken af dem mener du?"

"Dem begge," sagde Bella.

"Ja, sandt at sige, har de begge overanstrengt mig lidt i dag, men det måtte jeg jo vente. Lærdommens vej er trang, og vi må lære, så længe vi lever."

"Og hvad tager du dig så for, når du har lært dine ting udenad, din lille nar?"

"Å, så," sagde keruben efter at have tænkt sig lidt om, "så dør jeg vel, min pige."

"Du er ret en slem dreng, at du kan tale om sørgelige ting og være i dårligt humør."

"Men Bella, jeg er ikke i dårligt humør, men så munter som en lærke," hvilket hans ansigt stadfæstede.

"Ja, er du fuldt og fast vis på, at det ikke er dig, må det vel være mig," sagde Bella, "så, jeg skal aldrig gøre det mere. Kære John, vi må give denne lille fyr hans aftensmad."

"Ja, det må vi nok."

"Men han har sølet sig sådan til i skolen," sagde Bella, idet hun så på sin faders hånd og gav den et lille klaps, "at han ikke

kan lade sig se. Det er dog en rigtig lille gris!"

"Ja, min pige," sagde hendes fader, "jeg ville netop have bedt om lov til at vaske mine hænder, hvis du ikke var kommet mig i forkøbet."

"Kom her!" udbrød Bella og tog ham ved brystet i hans frakke. "kom straks herhen og bliv vasket. Man kan ikke betro dig selv til det. Kom her!"

Til sin inderlige morskab blev altså keruben ført ind i et lille påklædningsværelse, hvor Bella indsæbede og gned hans ansigt og hænder og overstænkede og skyllede ham og tørrede ham af, indtil han blev så rød som en rødbede lige op til ørene.

"Nu skal du kæmmes og børstes," sagde Bella ivrigt, "hold lyset, John. Luk dine øjne og lad mig holde dig om hagen. Vær straks artig og gør, som jeg siger."

Da hendes fader hellere end gerne fjøede hende, friserede hun hans hår med den største omhu, børstede det glat, skilte det, viklede det om sine fingre og purrede op i det og trådte idelig tilbage til John for ret at kunne se, hvordan det tog sig ud, og han modtog hende stadig med den arm, han havde fri, og holdt hende tilbage, mens den tålmodige kerub stod og ventede på at blive færdig.

"Så!" sagde Bella, da hun omsider havde givet ham det sidste strøg, "nu ser du ud som en pæn dreng! Træk nu din trøje på og kom så og få aftensmad."

Keruben blev ført tilbage til sin krog, hvor Bella egenhændigt dækkede bord til ham og bragte ham hans aftensmad på en bakke.

"Vent lidt," sagde hun, "vi må passe på, at han ikke spilder på sine rene klæder," og dermed bandt hun meget omstændeligt en

serviet under hagen på ham.

Mens han spiste, sad Bella ved siden af ham, og snart formanede hun ham til at holde sin gaffel ved skaftet som et artigt barn, og snart skar hun for eller skænkede for ham. Hvor overgivent end alt dette var, og hvor vant hun end var til at gøre et legetøj af sin gode fader, som det altid glædede, at hun brugte ham til dette, var der dog noget ved Bella, der var nyt. Hun kunne ikke siges at være mindre spøgende, barnagtig eller naturlig, end hun altid havde været, men det syntes, fandt hendes mand, som om der var en eller anden alvorligere grund, end han havde troet, til hvad hun nys havde sagt, og som om der gennem alt dette skimtedes glimt af en hemmelig alvor.

Der var en omstændighed, som styrkede denne opfattelse, og det var den, at da hun havde tændt sin faders pibe og lavet hans glas grog til ham, satte hun sig på en skammel mellem sin fader og sin mand og støttede sin arm på ham og blev ganske stille, ja så stille, at da hendes fader rejste sig for at gå, så hun sig forundret om, som om hun havde glemt, at han var der.

"Følger du fader et stykke på vej, John?"

"Ja, min ven. Går du med?"

"Jeg har ikke skrevet til Lizzie Hexam, siden jeg skrev og fortalte hende, at jeg havde fået en elsker, en hel elsker. Jeg har ofte tænkt på, at jeg kunne have lyst til at fortælle hende, hvor stor ret hun havde, da hun lod, som om hun læste i de gloende kul, at jeg ville gå gennem ild og vand for ham. I aften har jeg netop lyst til at fortælle hende det og vil derfor blive hjemme og gøre det."

"Du er træt."

"Nej, slet ikke, kære John, men jeg har lyst til at skrive til Lizzie. God nat, du kære, gode, rare fader."

Da hun var blevet alene, satte hun sig til at skrive et langt brev til Lizzie og var netop blevet færdig med det og havde læst det igennem, da hendes mand kom tilbage.

"Du kommer, som du var kaldet," sagde Bella, "for jeg vil holde min første gardinprædiken for dig. Det skal være en dagligstuegardinprædiken. Du skal sætte dig her på min stol, når jeg har lagt mit brev sammen, og jeg vil sætte mig på skamlen, skønt det egentlig er dig, der skulle sidde på den, kan jeg fortælle dig. Du skal snart mærke, at du bliver taget ordentlig i skole."

Da hun havde lagt sit brev sammen, forseglet det og skrevet udenpå, tørret sin pen og sin mellemfinger af, lukket sin skrivepult og sat den bort, hvilket hun alt sammen udførte med streng og forretningsmæssig adstadighed, som "den fuldstændige, britiske husmoder" kunne have påtaget sig, men sikkert ikke ville have afrundet og afbrudt med en så musikalsk latter som den, Bella istemte, satte hun sin mand på hans stol og sig selv på sin skammel.

"Nå, for at begynde med begyndelsen, hvad er dit navn?"

Han kunne ikke have fået noget spørgsmål, der gik mere lige løs på den hemmelighed, han holdt skjult for hende, men han holdt sig stiv og gemte sin hemmelighed og svarede: "John Rokesmith, min ven."

"God dreng. Hvem gav dig dette navn?"

Med en tilbagevendende mistanke om, at et eller andet kunne have forrådt ham for hende, svarede han spørgende: "Mon ikke mine gudfædre og gudmødre?"

"Ret godt," sagde Bella, "om end ikke så godt, som det kunne være, eftersom du standsede lidt, før du svarede, men da du for så vidt har kunnet din katekismus ordentligt, vil jeg lade dig slippe for resten og eksaminere dig efter mit eget hoved. Kære John, hvorfor vendte du i aften tilbage til det spørgsmål, du har stillet mig en gang før – om jeg gerne ville være rig?"

Atter hans hemmelighed! Han så ned på hende, mens hun så op på ham med hænderne foldet om hans knæ, og hemmeligheden var så nær ved at komme for dagen, som nogen hemmelighed nogen sinde har været det, men da han intet svar havde på rede hånd, kunne han ikke gøre noget bedre end at omfavne hende.

"Kort sagt, teksten til min prædiken er, at jeg ikke ønsker mig noget, og det vil jeg have, at du skal tro."

"Er det det hele, kan prædikenen regnes for sluttet, for jeg tror det."

"Det er ikke det hele, kære John," sagde Bella tøvende, "det er kun for det første. Der er endnu et skrækkeligt for det andet og for det tredje tilbage – som jeg plejede at sige ved mig selv under prædikenen i kirken, mens jeg var en ganske lille synderinde."

"Lad dem kun komme, min egen ven."

"Er du sikker på, er du i dit inderste hjerte –"

"Som ikke er i min varetægt," afbrød han hende.

"Nej, men nøglen til det er det. Er du fuldkommen sikker på, at der ikke nede på bunden af dette inderste hjerte, som du har givet mig, ligesom jeg har givet dig mit, er nogen erindring om, at jeg engang var meget pengegrisk?"

"Hvis jeg ikke erindrer den tid, du taler om," spurgte han hende sagte med sine læber mod hendes, "hvor kunne jeg da elske dig så højt, som jeg gør? Hvor kunne jeg da have mit livs lyseste dag indskrevet i dets almanak? Hvor kunne jeg da, når jeg ser dit dyrebare ansigt og hører din dyrebare stemme, høre og se min ædle forsvarerske? Det kan umuligt være det, som gjorde dig alvorlig."

"Nej, John, det var det ikke heller, og endnu mindre var det mrs. Boffin, hvor meget jeg end holder af hende. Vent et øjeblik, så skal jeg fortsætte prædikenen. Vent et øjeblik, for jeg får lyst til at græde af glæde. Det er så dejligt, kære John, at græde af glæde."

Og det gjorde hun ved hans hals, og mens hun klyngede sig til den, lo hun lidt, idet hun sagde: "Nu tror jeg, at jeg er klar til det tredje, John."

"Jeg, i det mindste, er klar til det tredje."

"Jeg tror, John, at du tror, at jeg tror –"

"Kære barn," udbrød hendes mand muntert, "det var en mængde troen!"

"Ja, ikke sandt?" sagde Bella med en ny latter, "jeg har aldrig kendt mage til mængde! Det er ligesom verber i en stil. Men jeg kan ikke hjælpe mig med mindre troen. Jeg vil gøre et forsøg til. Jeg tror, kære John, at du tror, at jeg tror, at vi har så mange penge, som vi har nødig, og at vi ikke ønsker os noget."

"Det er fuldkommen sandt."

"Men hvis vore penge på en eller anden måde skulle blive færre; hvis vi skulle blive nødt til at indskrænke os lidt med de indkøb, vi nu kan tillade os, ville du så have den samme tro på, at jeg var fuldkommen fornøjet?"

"Ja, den selv samme, min skat."

"Tak, kære John, tusind tak. Og jeg tør vel også tage det for givet," sagde hun lidt stammende, "at du selv ville være lige så glad, John? Men jo, det ved jeg, jeg kan. For da jeg ved, at jeg selv ville være det, kan jeg jo trygt stole på, at du også ville være det, du, som er så meget stærkere, fastere, fornuftigere og højmodigere end jeg."

"Stille!" sagde hendes mand, "det tør jeg ikke høre på. Her har du fuldkommen uret, hvor meget du end ellers har ret. Og herved kommer jeg til at huske på en lille nyhed, som jeg burde have meddelt dig tidligere på aftenen. Jeg har god grund til fuldt og fast at tro, at vi aldrig vil få færre indtægter, end vi nu har."

Hun burde have vist større interesse for denne efterretning, men hun var vendt tilbage til undersøgelsen af den knap, der for nogle timer siden havde optaget hendes opmærksomhed, og syntes næppe at ænse, hvad han sagde.

"Er vi nu omsider kommet til bunds i det," spurgte hendes mand for at opmuntre hende, "og er dette det, der har gjort dig alvorlig?"

"Nej, min ven, det var ikke det."

"Men Gud velsigne min lille kone, er der da et for det fjerde?" udbrød John.

"Dette plagede mig lidt, og det samme gjorde for det andet," sagde Bella beskæftiget med knappen, "men det var en ganske anden slags alvor – en langt dybere og mere stille slags alvor – jeg talte om, kære John."

Idet han bøjede sit ansigt ned mod hendes, vendte hun sit opad for at møde det og lagde sin lille hånd på hans øjne og lod

den blive liggende der.

"Husker du, John, at fader på vor bryllupsdag talte om de skibe, der måske kom sejlene til os fra ukendte have?"

"Ja fuldkommen, min øjsten!"

"Jeg tror – – – at der blandt dem – – – er et skib på oceanet –
– – som bringer – – – dig og mig – – – et lille barn."

6. Et råb om hjælp

I papirmøllen arbejdedes der ikke mere den aften, og stierne og vejene i nærheden af den var fulde af klynger af mennesker, som gik hjem fra deres dagværk i den. Der var mænd, kvinder og børn i klynger og ingen mangel på farver, der flagrede i den sagte aftenvind. Stemmemnes forskellighed og lyden af latter gjorde et opmuntrende indtryk på øret, som svarede til det, de flagrende farver gjorde på øjet. En flok småbørn kastede sten i dammen, hvori den røde himmel i det livlige billedes forgrund afspejlede sig, og morede sig over, hvordan ringene udvidede sig i vandet. Sådan kunne man denne rosenfarvede aften også iagttage, hvordan landskabets skønhed udvidede sig mere og mere – hinsides de nys afmønstrede arbejdere, der gik hjem – hinsides den sølvklare flod – hinsides de mørkegrønne marker, hvor kornet stod så frodigt, at nølerne på de smalle tråde af fodstier syntes at flyde der, som om de var sunket i til brystet – hinsides hække – hinsides trægrupperne – hinsides vejrmøllerne på bakkeåsen – langt hen til, hvor himmelen syntes at mødes med jorden, som om der intet umådeligt rum fandtes mellem menneskene og himlen.

Det var en lørdag aften, og på denne tid var landsbyhundene, der altid interessere sig langt mere for menneskenes end for deres egne sager, i særlig virksomhed. Uden for kræmmerens og slagterens såvel som i værtshuset lagde de en umættelig nysgerrighed for dagen. Deres påfaldende forkærlighed for værtshuset kunne tyde på en hemmelig ryggesløshed i hundekarakteren, for der blev kun spist lidt der, og da de ikke havde smag for øl eller tobak, kunne de kun være blevet lokket

derhen af sympati med letfærdige svirebrodervaner. Desuden spilledes der på en elendig violin derinde, på en violin, der var så afskyelig, at en mager, langlivet køter, der havde et bedre øre end de øvrige, så sig nødsaget til at gå om hjørnet og hyle. Men også den vendte hver gang tilbage til værtshuset med en forhærdet drankers sejhed.

Hvor skrækkeligt det end lyder, så var der endog en slags marked i landsbyen. Nogle fortvivlede honningkager, der forgæves havde søgt at afhænde sig selv overalt i landet og i deres græmmelse havde strøet en del støv på deres hoveder, appellerede til publikum fra en skrøbelig bod. Det samme gjorde en bunke nødder, der for længe, længe siden var blevet landsforvist fra Barcelona og dog talte så dårligt engelsk, at de kaldte fjorten nødder en pægl. En perspektivkasse, der fra først af havde begyndt med slaget ved Waterloo og siden havde gjort i ethvert andet senere slag ved at forandre hertugen af Wellingtons næse, fristede ynderen af illustreret historie. En tyk dame, der måske levede af overgemt flæsk, eftersom hendes associé i faget var et lærd svin, foreviste sit billede i legemsstørrelse i nedringet kjole, sådan som hun for flere år siden var blevet fremstillet for hoffet. Alt dette var så hæsligt et skuespil, som nogen kummerlig forestilling om forlystelse hos de mere udannede brændehuggere og vandbærere her i England vel kan være eller nogensinde vil blive. De *tør* ikke variere gigten med fornøjelser. De kunne variere den med feber eller med lige så mange reumatiske variationer, som de har led i kroppen, men absolut ikke med adspredelse efter deres eget hoved.

De forskellige, fra denne fornedrelsens skueplads kommende lyde, der bølgede ud i den stille aftenluft, gjorde aftenen overalt, hvor de nåede hen, dæmpede af afstanden, endnu mere stille ved modsætningen. Sådan var aftenens stilhed for Eugene Wrayburn, mens han vandrede langs floden med hænderne på ryggen.

Han gik langsomt og med en ventendes afmålte skridt og åndsfraværende mine. Han gik frem og tilbage mellem to punkter, et vidjekrat ved den ene ende og nogle vandliljer ved den anden, og blev stående ved hvert punkt og så forventningsfuld i en og samme retning.

Det var meget stille. Nogle får græssede nede ved floden, og det forekom ham, som om han aldrig før havde hørt den korte, knasende lyd, hvormed de bed græsset af. Han blev stående ørkesløs og så på dem.

"I er vel dumme nok, men er I kloge nok til at komme gennem livet så nogenlunde til jeres tilfredshed, har I dog fortrinnet for mig, hvor meget jeg end er menneske og I får!"

En raslen på marken inden for hækken vakte hans opmærksomhed.

"Hvad er det?" spurgte han sig selv og gik i ro og mag hen til ledet og så ind over det, "dog vel ingen skinsyg papirmøller? Dog vel ingen jagtglæder her i egnen? Det er mest fiskeri, der dyrkes her!"

Marken var for nylig blevet slået, og der var endnu mærker af leen på den gulgrønne bund og spor af vognhjul, hvor høet var blevet kørt sammen. Idet han med øjnene fulgte disse spor, lukkede udsigten sig med en ny høstak i et hjørne.

Hvad om han nu var gået hen til høstakken og rundt omkring den? Men sæt, at det havde været, som det viste sig at være, hvor tomme er da ikke sådanne forudsætninger! Om han også var gået, hvilken advarsel ville der da have været i en prammand, som lå med ansigtet nedad?

"En fugl, der fløj imod hækken," var alt, hvad han tænkte om det, hvorpå han fortsatte sin vandring.

"Stolede jeg ikke på hendes sanddruhed," sagde Eugene efter at have gjort en halv snes vendinger, "ville jeg begynde at tro, at hun for anden gang var smuttet fra mig, men hun har lovet mig det, og hun er en pige, som holder ord."

Idet han atter vendte om ved vandliljerne, så han hende komme og gik hende i møde.

"Jeg sagde netop til mig selv, Lizzie, at De nok kom, om De end kom sent."

"Jeg måtte gå langsomt gennem landsbyen, som om jeg ikke skulle noget bestemt sted hen, og måtte undervejs tale med forskellige mennesker, mr. Wrayburn."

"Er de unge mennesker i landsbyen så slemme til at lave sladder?" spurgte han, idet han greb hendes hånd og trak den gennem sin arm.

Hun fandt sig i at gå langsomt videre og slog øjnene ned, men da han ville føre hendes hånd til sine læber, tog hun den roligt til sig.

"De må gå ved siden af mig og ikke røre mig!"

Hans arm begyndte allerede at snige sig om hendes liv. Hun standsede atter og sendte ham et indstændigt, bønfoldende blik.

"Godt, Lizzie, godt!" sagde han let, skønt utilfreds med sig selv, "vær kun ikke så sørgmodig og se ikke så bebrejdende på mig."

"Jeg kan ikke gøre for, at jeg er sørgmodig, men det var ikke min hensigt at gøre Dem bebrejdelser. Jeg beder Dem, mr. Wrayburn, forlad denne egn i morgen tidlig."

"Lizzie, Lizzie, lige så gerne må De gøre mig bebrejdelser som være så urimelig. Jeg kan ikke gå herfra."

"Hvorfor ikke?"

"For pokker," svarede Eugene på sin raske, oprigtige måde, "fordi De ikke vil lade mig slippe. Jeg vil heller ikke gøre Dem bebrejdelser og klager ikke over, at De agter at holde mig her. Men De gør det."

"Vil De gå ved siden af mig uden at røre mig, mens jeg taler meget alvorligt med Dem, mr. Wrayburn?"

"Jeg vil gøre alt inden for mulighedens grænser for Deres skyld, Lizzie," svarede han med venlig munterhed, idet han lagde sine arme over kors. "Se her, Napoleon Bonaparte på St. Helena!"

"Da De talte med mig, da jeg i forgårs aftes gik hjem fra fabrikken," sagde Lizzie og fæstede sine øjne på ham med det bønfoldende blik, som foruroligede hans bedre natur, "sagde De mig, at De blev meget forundret over at se mig, og at De var ude på en ensom fisketur. Var det sandt?"

"Ikke i mindste måde," svarede Eugene roligt, "jeg kom hertil, fordi jeg havde fået at vide, at jeg kunne i træffe Dem her."

"Kan De tænke Dem, hvorfor jeg forlod London?"

"Jeg er bange for, at De forlod London for at blive fri for mig."

"De har ret."

"Hvor kunne De være så grusom?"

"Åh, mr. Wrayburn," svarede hun og brast pludselig i gråd, "er grusomheden på min side? Mr. Wrayburn, er det ikke grusomt af Dem at være her i aften?"

"Ved alt, hvad der er godt – og det er ikke at bønfalde Dem i mit eget navn, for Gud skal vide, at jeg ikke er god –" sagde Eugene, "vær ikke så ulykkelig!"

"Hvor kan jeg andet, når jeg ved, hvilken afstand og forskel der er imellem os? Hvor kan jeg andet, når De bringer mig til at rødme ved at sige, hvorfor De kom hertil?" sagde Lizzie og dækkede sit ansigt med hænderne.

Han så på hende med en oprigtig følelse af angergiven ømhed og medlidenhed. Den var ikke stærk nok til at drive ham til at ofre sig selv og skåne hende, men det var en stærk følelse.

"Jeg har aldrig før troet, Lizzie, at der fandtes nogen kvinde i verden, som kunne røre mig så dybt ved at sige så lidt, men døm mig ikke strengt. De kender ikke min sindstilstand over for Dem. De ved ikke, hvordan De forfølger og forvirrer mig. De ved ikke, at den fordømte letsindighed, der er så tjenstvillig til at hjælpe mig ved enhver anden vending i mit liv, ikke vil hjælpe mig her. De har slået den ihjel, tror jeg, og undertiden ønsker jeg, at De havde slået mig ihjel sammen med den."

Hun havde ikke været forberedt på sådanne lidenskabelige ytringer, og de fremkaldte nogle naturlige gnister af kvindelig stolthed og glæde i hendes bryst. At tænke sig, at han, der var så letsindig, kunne bryde sig så meget om hende, og at det stod i hendes magt at røre ham sådan!

"Det smerter Dem at se mig ulykkelig, mr. Wrayburn, og det smerter mig at se Dem ulykkelig. Jeg bebrejder Dem intet, nej,

jeg bebrejder Dem i sandhed intet. De har ikke følt dette, sådan som jeg føler det, da De er så forskellig fra mig og har set det fra et andet synspunkt. De har ikke tænkt over det, men tænk nu, beder jeg Dem, tænk nu!"

"Hvad skal jeg tænke på?" spurgte Eugene bittert.

"Tænk på mig."

"Kan De lære mig ikke at tænke på Dem, Lizzie, vil De forandre mig helt og holdent."

"Det er ikke sådan, jeg mener. Tænk på mig som hørende til en anden stilling og som helt adskilt fra Dem af ærens bud. Husk på, at jeg ingen beskytter har i min nærhed, når jeg ingen har i Deres ædle hjerte. Ær mit gode navn. Føler De i en henseende for mig, som De kunne føle, hvis jeg var dame, så giv mig også en dames fulde krav på Deres ædelmodige hjerte. Jeg er fjernet fra Dem og Deres slægt, fordi jeg er fabriksarbejderske. Vis Dem derfor som en ægte gentleman ved at tage lige så meget hensyn til mig, som om jeg var fjernet fra Dem ved at være dronning!"

Han måtte i sandhed have været en usling, hvis han kunne være forblevet urørt af hendes opfordring. Hans ansigt udtrykte anger og vankelmodighed, idet han spurgte:

"Har jeg krænket Dem så meget, Lizzie?"

"Nej, nej. De kan endnu vise mig retfærdighed. Jeg taler ikke om fortiden, men om nutiden og fremtiden. Er vi nu ikke her, fordi De i to dage har fulgt ethvert af mine skridt, hvor så mange øjne kunne se Dem, at jeg samtykkede i dette stævnemøde som et redningsmiddel?"

"Atter ikke meget smigrende for min egenkærlighed," sagde Eugene mismodigt, "men jo, jo, jo."

"Så bønfalder jeg Dem, mr. Wrayburn, forlad dette sted. Gør De det ikke, så tænk på, hvad De vil drive mig til."

Han tænkte sig et øjeblik om og sagde derpå: "Drive Dem? Hvad vil jeg drive Dem til, Lizzie?"

"De vil drive mig herfra. Her lever jeg fredeligt og agtet og har en god plads. De vil nøde mig til at forlade dette sted, ligesom jeg forlod London, og ved på ny at forfølge mig nøde mig til at forlade det næste sted, hvor jeg finder en tilflugt, ligesom jeg forlod dette."

"Er De så opsat på, Lizzie – tilgiv mig det ord, jeg står i færd med at bruge, for dets bogstavelige sandheds skyld – at flygte for en elsker?"

"Jeg er opsat på," svarede hun med fasthed, skønt med bævende stemme, "at flygte for en sådan elsker. For kort siden døde her en fattig kone, der var flere snese år ældre end jeg, og som jeg tilfældigvis fandt liggende på den våde jord. Har De måske hørt tale om hende?"

"Det tror jeg, hvis hendes navn var Higden."

"Hendes navn var Higden. Skønt hun var så gammel og affældig, holdt hun dog lige til det sidste fast ved et forsæt. Endog i sit sidste øjeblik lod hun mig love, at hendes forsæt skulle blive overholdt, når hun var død. Så urokkelig var hendes beslutning. Hvad hun gjorde, kan også jeg gøre. Troede jeg – men jeg tror det ikke – at De kunne være grusom nok imod mig til at ville drive mig fra sted til sted for at knække mig, skulle De før drive mig i døden end overvinde mig."

Han så hende lige i hendes smukke ansigt, og i hans eget smukke ansigt lyste der en blanding af beundring, harme og bebrejdelse, for hvilken hun, der elskede ham så højt, og hvis

hjerter længe havde været så fuldt, at han havde bragt det til at flyde over, bøjede sig. Hun gjorde sig umage for at opretholde sin fasthed, men han så den smelte for hans blikke. I det øjeblik den opløstes, og han for første gang blev klar over sin indflydelse på hende, vaklede hun, og han greb hende i sin arm.

"Lizzie! Hvil der et øjeblik og svar på, hvad jeg spørger Dem om. Havde jeg ikke været, hvad De kalder fjernet og adskilt fra Dem, ville De da have henvendt denne opfordring til mig om at forlade Dem?"

"Det ved jeg ikke. Spørg mig ikke, mr. Wrayburn. Lad mig gå hjem."

"Jeg lover Dem, Lizzie, at De straks skal få lov til at gå. Jeg vil hverken ledsage eller følge bag efter Dem, hvis De vil svare mig."

"Hvor kan jeg sige Dem, hvad jeg ville have gjort, hvis De ikke havde været, hvad De er?"

"Hvis jeg ikke havde været, hvad De siger, jeg er," faldt han hende i talen, idet han snildt forandrede ordenes form, "ville De så stadig have hadet mig?"

"Åh, mr. Wrayburn," svarede hun, "De kender mig for godt til at tro om mig, at jeg hader Dem."

"Havde jeg ikke været, hvad De siger, jeg er, Lizzie, ville jeg da stadig have været Dem ligegyldig?"

"Åh, også dertil kender De mig for godt."

Der var noget i hendes hele stilling, mens han støttede hende, og hun lod hovedet hænge ned, der bønfuldt ham om at være barmhjertig og ikke tvinge hende til at åbne sit hjerte. Han var ikke barmhjertig imod hende og fik hende til at gøre det.

"Kender jeg Dem for godt til fuldkommen at tro, hvor ulykkelig en hund jeg end er – at De hader mig, eller endog kun, at jeg er Dem aldeles ligegyldig, Lizzie, så lad mig i det mindste høre det af Deres egen mund, før vi skilles. Sig mig, hvordan De ville have vist Dem imod mig, hvis De havde holdt mig for Deres ligemand."

"Det er umuligt. Hvor kan jeg tænke mig Dem som min ligemand? Kunne mine tanker gøre Dem til min ligemand, kunne De ikke være den, De er. Hvor kunne jeg da huske den aften, da jeg så Dem første gang og gik ud af stuen, fordi De så så vist på mig? Eller den aften, der blev til den morgen, da De forberedte mig på, at fader var død? Eller de aftener, da De plejede at komme og besøge mig i mit næste hjem? Eller at De fik at vide, hvor uvidende jeg var, og skaffede mig undervisning? Eller at jeg har set sådan op til Dem og beundret Dem og i starten tænkt, at De måtte være så god, siden De overhovedet brød Dem om mig?"

"Det var altså kun i starten, at De tænkte, at jeg var så god, Lizzie? Hvad tænkte De om mig efter i starten? At jeg var så ond?"

"Det hverken siger eller mener jeg. Men efter den første forundring og glæde over at blive lagt mærke til af en, der var så forskellig fra enhver anden, der nogen sinde havde talt til mig, begyndte jeg at føle, at det ville have været bedre, at jeg aldrig havde set Dem."

"Hvorfor?"

"Fordi De var så forskellig fra alle andre. Fordi det var så endeløst, så håbløst. Skån mig!"

"Tænkte De overhovedet på mig, Lizzie?" spurgte han, som om han var lidt stødt.

"Ikke meget, mr. Wrayburn, ikke meget, før i aften."

"Vil De sige mig hvorfor?"

"Jeg anede ikke før i aften, at De trængte til at blive tænkt på. Men trænger De til det? Føler De virkelig i Deres hjerte, at De har været imod mig, hvad De selv har kaldt Dem i aften, og at der ikke er andet for os her i livet end adskillelse, da hjælpe og velsigne Gud Dem!"

Den renhed, hvormed hun i disse ord udtrykte noget af sin egen kærlighed og sine egne lidelser, gjorde et dybt indtryk på ham i øjeblikket. Han holdt hende, næsten som om hun kunne være blevet helliggjort for ham ved døden, og kyssede hende, næsten som om han kunne have kysset en død.

"Jeg lovede, at jeg ikke ville ledsage eller gå bagefter Dem. Skal jeg holde øje med Dem? Deres sind er blevet bragt i oprør, og det begynder at blive mørkt."

"Jeg er vant til at være alene ude på denne tid, og jeg beder Dem ikke at gøre det."

"Det lover jeg. Mere kan De ikke få mig til at love i aften, undtagen at jeg vil se, hvad jeg kan gøre."

"Der findes kun et middel, mr. Wrayburn, til at skåne Dem selv og mig. Forlad denne egn i morgen tidlig."

"Jeg skal se ad."

Idet han sagde disse ord i en alvorlig tone, lagde hun sin hånd i hans, tog den til sig igen og gik bort langs med floden.

"Ville Mortimer tro dette?" mumlede Eugene, der et øjeblik var blevet stående, hvor hun havde forladt ham. "Ja, kan jeg selv tro det?"

Han hentydede til den omstændighed, at der kom tårer på hans hånd, mens han stod og holdt sig for øjnene.

"En latterlig stilling at blive grebet i!" var hans næste tanke. Og hans næste slog rod i et lille opstigende nag til årsagen til tårerne.

"Dog har jeg fået en vidunderlig magt over hende, lad hende så mene det, så alvorligt hun vil!"

Denne tanke mindede ham om hendes eftergivende ansigt og skikkelse, da hun havde bøjet sig for hans blik. Idet han genkaldte sig dette billede, syntes han for anden gang at se en smule frygt i bønner og tilståelsen om svaghed.

"Hun elsker mig. Og en så alvorlig karakter må føle meget dybt. Hun kan ikke selv vælge at være stærk i en følelse, vaklende i en anden og svag i en tredje. Hun må følge sin natur, ligesom jeg min, og kræver min sine smerter og bøder, må hendes det vel også."

Idet han forfulgte undersøgelsen af sin egen natur, tænkte han: "Hvad om jeg giftede mig med hende? Hvad om jeg trodsede situationens tåbelighed i en brevveksling med M.H.Æ.F. og forbavsede ham efter hans ærede evners yderste formue ved at underrette ham om, at jeg havde giftet mig med hende. Hvordan ville han så ræsonnere med det juridiske hoved? "Du ville ikke gifte dig til nogle penge og en sikker stilling, fordi der var en uhyggelig sandsynlighed for, at du ville komme til at kede dig. Er der mindre uhyggelig sandsynlighed for, at du vil komme til at kede dig, fordi du ikke gifter dig penge eller stilling til? Er du sikker på dig selv?" Trods alle protester må det juridiske hoved i sit stille sind indrømme: Godt ræsonneret. *Ikke* sikker på mig selv."

Netop som han var i færd med at tage sin tilflugt til denne letsindige tone, følte han, at den var ryggesløs og uværdig, og forsvarede hende imod den.

"Og dog," sagde han, "gad jeg se den – Mortimer undtagen – der ville driste sig til at sige til mig, at det ikke var en ægte følelse fra min side, som var blevet mig aftvunget af hendes skønhed og værd til trods for mig selv, og at jeg ikke ville være hende tro. Særlig gad jeg i aften se den, der ville sige det til mig eller sige noget, der kunne udlægges til skade for hende, for jeg er hjertelig arrig på en vis Wrayburn, der spiller en ynkelig rolle, og jeg ville langt hellere være arrig på en anden. "Eugene, Eugene, det er en slem historie." Ja, sådan lyder Mortimer Lightwoods klokke, og de klinger sørgeligt i aften."

Mens han langsomt gik videre, tænkte han på noget andet, han kunne gå i rette med sig selv om.

"Hvor er ligheden, dumme fæ," sagde han utålmodig, "mellem en kvinde, som din fader koldblodigt opsøger til dig, og en kvinde, som du selv har fundet og hængt efter med større og større stadighed, siden du første gang fæstede dine øjne på hende? Tosse! Kan du ikke ræsonnere bedre end som så?"

Men atter gled han over i tanken om, da han første gang opdagede sin magt over hende, og da hun åbenbarede sit hjerte. Ikke mere at prøve at gå bort og atter at gøre et forsøg med hende var den hensynsløse slutning, som fik overvægten. Og dog igen: "Eugene, Eugene, det er en slem historie!" og: "Gid jeg kunne standse Lightwoods klokkespil, for det lyder, som om det ringede til lig."

Idet han så sig om, opdagede han, at månen var stået op, og at stjernerne begyndte at skinne på himlen, hvor det røde og

gule farvespil mere og mere veg for en sommernats rolige blå. Han gik endnu langs med floden, men idet han pludselig vendte sig om, så han en mand så tæt ved sig, at han i sin overraskelse trådte et skridt tilbage for at undgå et sammenstød. Manden bar noget på nakken, der kunne være en brækket åre, lægte eller stang, og ænsede ham ikke, men gik videre.

"Halløj, min ven," råbte Eugene efter ham, "er De blind?"

Manden svarede ikke, men gik sin gang.

Eugene gik den modsatte vej med hænderne på ryggen og sit forsæt i sine tanker. Han kom forbi fårene og kom forbi ledet og kunne høre larmen i landsbyen og kom forbi broen. Det værtshus, hvor han var taget ind, lå, ligesom landsbyen og papirmøllen, ikke på den anden side af floden, men på den, hvor han gik, men da han vidste, at den sivkransede bred og bagvandet på den anden side var mennesketomme steder, og han ikke følte sig oplagt til larm eller selskab, gik han over broen og drev videre, idet han så op på stjernerne, der syntes at tændes på himmelen den ene efter den anden, og så ned på floden, hvor de samme stjerner syntes at tændes dybt nede i vande. Et af en vidjebusk overskygget landingssted og en lystbåd, som lå fortøjet der ved nogle pæle, fængslede hans øje. Stedet lå i så mørk en skygge, at han blev stående for at se, hvad der var der, og så gik han atter videre.

Flodens krusninger syntes at fremkalde et tilsvarende oprør i hans urolige tanker. Han ville have dysset dem i søvn, hvis han havde kunnet, men de var alle i stærkt røre, ligesom floden, og gik alle en og samme vej med stærk strøm. Ligesom krusningerne under månen nu og da uventet brødes og

pludselig fik en ny, bleg skikkelse og en ny lyd, sådan for også hans tanker uopfordret op af deres ro og åbenbarede deres syndighed.

"Der er ikke tale om at gifte mig med hende og ej heller om at forlade hende. Vendepunktet!"

Han var gået langt nok, men før han vendte om, blev han stående på flodbredden for at se ned på nattens spejlbillede. I samme øjeblik blev nattens spejlbillede forrykket med et frygteligt brag, takkede luer for gennem luften, og månen og stjernerne dryssede ned fra himmelen.

Var han blevet ramt af et lyn? Med en usammenhængende, halvdannet forestilling om noget sådant vendte han sig om under de blindende, knusende slag og sloges med en morder, i hvem han greb fat ved et rødt halstørklæde – medmindre det var hans eget dryppende blod, der gav det denne farve.

Eugene var smidig, rask og stærk, men hans arme var brækket, eller han var lammet og kunne kun holde fast ved manden, mens hans hoved hang bagover, så at han ikke kunne se andet end den flimrende himmel. Efter at have slæbt sig efter angriberen faldt han om på bredden med ham, og derpå hørtes der igen et stærkt brag og så et plask, og alt blev stille.

Også Lizzie Hexam havde skyet larmen og lørdagsrøret i den menneskefyldte gade og havde foretrukket at gå alene langs med floden, indtil hendes tårer kunne tørres, og hun havde fattet sig så meget, at hun kunne undgå at vække opmærksomhed ved at se dårlig eller sørgmodig ud, når hun gik hjem. Tidens og stedets ophøjede, stille fred, der ingen bebrejdelser eller slette hensigter havde at kæmpe med i hendes bryst, sank lægende ned i dets dybder. Hun havde overvejet og

fundet trøst. Også hun var i færd med at vende om, da hun hørte en sælsom lyd.

Den overraskede hende, da den lignede lyden af slag, og hun stod stille og lyttede. Den ængstede hende, for slagene faldt tungt og grusomt i den stille aften. Mens hun lyttede, uvis om, hvad det var, blev alt stille, og mens hun endnu lyttede, hørte hun en svag stønnen og et fald i floden.

Hendes gamle, kække livsvaner vågnede øjeblikkelig hos hende. Uden at spille sit vejr med at råbe om hjælp, hvor ingen kunne høre hende, løb hun hen til det sted, hvorfra lyden var kommet. Det lå mellem hende og broen, men længere borte, end hun havde troet, for aftenen var så stille, og en lyd rækker langt over vandet.

Omsider kom hun til et sted på den grønne flodbred, der for nylig var blevet stærkt nedtrådt, og hvor der lå nogle splintrede træstumper og afrevne lapper af klædningsstykker. Idet hun bukkede sig, så hun, at græsset var blodigt. Hun fulgte bloddråberne og så, at den yderste band af flodbreden var blodig, og da hun fulgte strømmen med sine øjne, så hun et blodigt ansigt, der vendte op mod månen og drev bort.

"Vær takket, nådige himmel, for den gamle tid, og hør min bøn, at den ved din vidunderlige førelse omsider må vende sig til det gode! Hvem det drivende ansigt end tilhører, det være mand eller kvinde, så hjælp mine ringe hænder, herre Gud, at løfte det op af døden og give det tilbage til en, der elsker det!"

Det blev tænkt, brændende tænkt, men intet øjeblik standsede bønnen hende. Endnu før den vældede op i hendes sjæl, var hun på vej, hurtigt og sikkert, men fremfor alt sindigt – for uden sindighed lod det sig ikke gøre – til landingsstedet

under vidjebusken, hvor også hun havde set båden ligge fortøjet mellem pælene.

Et sikkert greb med hendes gamle, øvede hånd, et sikkert skridt med hendes gamle, øvede fod, et sikkert, let sving med hendes legeme, og hun var i båden. Et hurtigt blik med hendes øvede øje viste hende, trods den tætte, mørke skygge, årerne på et par knager på den røde havemur. Et øjeblik efter havde hun kastet los og taget fangelinen med sig, båden var skudt ud i måneskinnet, og hun roede ned ad strømmen, som aldrig nogen anden kvinde havde roet i engelsk vand.

Uden at sagtne sin fart drejede hun hovedet og så forud efter det drivende ansigt. Hun kom forbi kamppladsen – derhenne var den på hendes venstre hånd, omtrent ret ud for bådens agterende – på sin højre hånd kom hun forbi enden af landsbygaden, en bakket gade, som næsten udmundede i floden. Dens larm begyndte atter at tabe sig, og hun sagtnede sin fart og så sig overalt om efter det flydende ansigt, mens båden skød af sted.

Hun holdt nu kun båden ude i strømmen og hvilede på årerne, vel vidende, at hvis ansigtet ikke snart kom til syne, var det sunket, og hun ville skyde hen over det. Et uøvet øje ville ikke i måneskinnet kunne have set, hvad hun så i nogle få åreslags afstand agter ude. Hun så den druknende skikkelse komme op på overfladen, kæmpe lidt og ligesom instinktmæssigt lægge sig på ryggen for at flyde. Netop sådan havde hun første gang uklart set det ansigt, som hun nu uklart så igen.

Med fast blik og fast vilje iagttog hun nøje, hvordan det nærmede sig, indtil det kom hende ganske nær, hvorpå hun

med et sæt lagde sine årer ind og listede sig, halvt knælende og halvt krybende, agterud i båden. Første gang lod hun legemet undslippe, da hun ikke var sikker på sit tag, men anden gang greb hun det ved dets blodige hår.

Manden var sanseløs, om ikke virkelig død. Han var lemlæstet og farvede vandet rundt omkring med mørkerøde striber. Da han ikke selv kunne hjælpe til, var det umuligt for hende at få ham op i båden. Hun bøjede sig ud over agterenden for at gøre ham fast ved fangelinen, og derpå genlød floden og dens bredder af det frygtelige råb, hun udstødte.

Men som om hun havde ejet overnaturligt mod og kraft, surrede hun ham fast, satte sig atter ned og roede fortvivlet ind efter det nærmeste, flade sted, hvor hun kunne sætte båden på grund. Fortvivlet, men ikke vildt. Hun vidste, at mistede hun klarheden i sine tanker, var alt tabt.

Hun satte båden på land, gik ud i vandet, løste ham af fangelinen, tog ham med opbydelsen af alle sine kræfter i sine arme og lagde ham på bunden af båden. Han havde nogle frygtelige sår, og hun forbandt dem med sin kjole, som hun rev i strimler. Ellers forudså hun, at han, hvis han endnu var i live, ville forbløde, før han kunne blive bragt op i værtshuset, der var det nærmeste tilflugtssted.

Efter at hun var færdig med sit arbejde, kyssede hun ham på hans skamskændede pande, så kvidefuldt op til stjernerne og velsignede og tilgav ham, "hvis hun havde noget at tilgive." Først i dette øjeblik tænkte hun på sig selv, men tænkte kun på sig selv for hans skyld.

"Vær nu takket, nådige himmel, for den gamle tid, der satte mig i stand til, uden at spille et øjeblik, at få båden flot og ro

tilbage mod strømmen! Og hør min bøn, velsignede herre Gud, at han ved min hjælp må blive frelst fra døden og bevaret for en anden, for hvem han måske engang vil blive dyrebar, skønt aldrig dyrebarere end for mig!"

Hun roede med kraft, roede fortvivlet, men aldrig vildt, og vendte sjældent sine øjne bort fra ham på bunden af båden. Hun havde lagt ham sådan der, at hun kunne se hans skamskændede ansigt. Det var så skamskændet, at hans moder måske ville have tilhyllet det, men i hendes øjne var det hævet over al skamskændelse.

Båden stødte mod randen af den lille, til værtshuset hørende plæne, som skrånede jævnt ned til vandet. Der var lys indenfor, og tilfældigvis var intet menneske ude. Hun gjorde båden fast og løftede ham med møje op og slap i ham ikke, før hun havde lagt ham ned i huset.

Der blev sendt bud efter lægehjælp, og hun sad og støttede hans hoved. I fordums dage havde hun ofte hørt, at lægerne plejede at løfte en sanseløs sårets hånd op og slippe den igen, når han var død. Hun ventede på det skrækkelige øjeblik, da lægerne måske ville løfte denne mishandlede og lemlæstede hånd op og slippe den igen.

Den første læge kom og spurgte, før han skred til sin undersøgelse: "Hvem har bragt ham ind?"

"Det har jeg," svarede Lizzie, på hvem alle de tilstedeværendes øjne hvilede.

"De, mit barn? De ville ikke kunne løfte, endsige bære denne byrde."

"Til enhver anden tid ville jeg vist heller ikke have kunnet det, men jeg forsikrer Dem, at jeg har gjort det."

Lægen så på hende med et meget opmærksomt og halvt medlidende blik, og efter med et alvorligt ansigt at have undersøgt sårene i hovedet greb han hånden.

Ville han slippe den?

Han syntes at være tvivlrådig. Han holdt ikke på den, men lagde den sagte ned, tog et lys, undersøgte pupillerne og sårene i hovedet endnu nøjere, hvorpå han satte lyset fra sig og atter greb hånden. Da derpå en anden læge var kommet til, vekslede de sagte nogle ord med hinanden, og nu greb den sidstkomne hånden. Heller ikke han slap den straks, men holdt den en kort tid i sin og lagde den derpå sagte ned.

"Sørg for den stakkels pige," sagde nu den første læge. "hun er ganske fra sig selv og kan hverken se eller høre noget. Så meget des bedre for hende! Væk hende ikke, hvis det kan undgås, men flyt hende. Stakkels pige, stakkels pige! Hun må eje en forbavsende sjælsstyrke, men jeg er meget bange for, at hendes sjæl hænger ved en død. Vær god imod hende."

7. Hellere Abel end Kain

Dagen gryede ved Plashwater Møllesluse. Nogle stjerner var endnu synlige, men det matte lys i øst var ikke nattens lys. Månen var gået ned, og langs med flodbredderne sneg der sig en tæt tåge, og når træerne viste sig igennem den, tog de sig ud som genfærd, og vandet tog sig ud som et genfærd af vand. Denne jord havde et spøgelsesagtigt udseende, og det samme havde de blege stjerner, mens det kolde skær i øst, der intet udtryk havde af varme eller farve, så længe firmamentets øje var lukket, kunne sammenlignes med de dødes stirren.

Sådan sammenlignedes det måske af den enlige prammand, der stod på randen af slusen. Vist er det, at Bradley Headstone stod og så ad den kant til, mens en kold luftning rejste sig og fo'r mumlende af sted, som om den hviskede noget, der fik spøgelsestræerne og spøgelsesvandet til at skælve – eller true – for fantasien kunne have gjort det både til det ene og det andet.

Han vendte sig om og prøvede på at åbne døren til slusehuset, men den var lukket indvendig.

"Skulle han være bange for mig?" mumlede han.

Riderhood blev snart vækket og trak snart slåen fra.

"Hvad, gode herre, jeg troede, at De var blevet helt borte! I to nætter har De ikke været her! Jeg troede næsten, at De ville smutte fra mig, og havde allerede halvt om halvt i sinde at efterlyse Dem i aviserne."

Bradleys åsyn blev så mørkt ved dette vink, at Riderhood fandt det hensigtsmæssigt at afdæmpe det til en kompliment.

"Men nej, gode herre, nej, det ville ikke ligne Dem," fortsatte han og rystede langsomt på hovedet, "for hvad sagde jeg til mig

selv efter at have moret mig med dette pudsige indfald som en slags overgiven leg? Jeg sagde til mig selv, sagde jeg: "Han er en mand af ære," sagde jeg til mig selv, "han er en mand af dobbelt ære."

Det var højst påfaldende, at Riderhood ikke spurgte ham om noget. Han havde set på ham, dengang han havde lukket døren op, og nu så han atter på ham – denne gang stjal han sig til det – og resultatet af disse iagttagelser var, at han ikke spurgte ham om noget.

"De vil vist have Dem en lille lur, efter hvad jeg kan se, før De spiser frokost," sagde Riderhood, idet hans gæst satte sig ned med hagen støttet på hånden og øjnene fæstet på gulvet. Og atter var det højst påfaldende, at Riderhood lod, som om han satte det tarvelige bohave i orden, for tilsyneladende at have en grund til ikke at se på ham.

"Ja, jeg må hellere sove, tror jeg," sagde Bradley uden at skifte stilling.

"Det ville jeg selv råde Dem til, gode herre," mente Riderhood, "men er De ikke tør i halsen?"

"Jo, jeg gad nok have noget at drikke," svarede Bradley, dog uden, som det syntes, at lægge videre vægt på det.

Riderhood satte sin flaske frem, hentede sit krus vand og lavede grog, og derpå rystede og glattede han sit sengetæppe, på hvilket Bradley strakte sig i de klæder, han havde på. Med den poetiske ytring, at han ville pille benene af sin nattero i sin trælænestol, satte Riderhood sig ved vinduet, men iagttog nøje den sovende, indtil han var faldet i en dyb søvn. Derpå rejste han sig og undersøgte ham grundigt i det klare dagslys og gik ud til sin sluse for at lægge det sete sammen.

"Hans ene ærme er revet helt af neden for albuen, og det andet har fået en dygtig flænge ved skulderen. Nogen må have haft ordentlig fat i ham, for hans skjorte er revet helt itu ved linningen. Han har ligget i græsset og været ude i vandet, og han er fuld af pletter. Jeg ved af hvad, og hvis det er. Hurra!"

Bradley sov længe. Tidligt på eftermiddagen kom en pram ned ad floden. Andre pramme var gået både op og ned, men slusevogteren prajede kun denne pram for at spørge nyt, som om han temmelig nøjagtigt havde udregnet tiden. Folkene i prammen fortalte ham en nyhed og gav sig god tid til at udbrede sig over den.

Tolv timer efter at Bradley havde lagt sig, stod han op.

"Du skal ikke bilde mig ind," sagde Riderhood, idet han skelede til sin sluse, da han så Bradley komme ud af huset, "at du har sovet hele tiden, gamle dreng!"

Bradley gik hen til ham, satte sig på hans håndspage og spurgte, hvad klokken var. Riderhood sagde ham, at den var mellem to og tre.

"Hvornår bliver De afløst?"

"I overmorgen."

"Ikke før?"

"Ikke en tomme før."

Der syntes på begge sider at blive lagt vægt på dette afløsningsspørgsmål. Riderhood kælede formelig for sit svar, idet han for anden gang med en lang nægtende rullen med sit hoved sagde: "I-kk-e en tomme før, gode herre."

"Sagde jeg Dem, at jeg går herfra i aften?" spurgte Bradley.

"Nej," svarede Riderhood i en munter, venlig og omgængelig tone, "det har De ikke sagt mig. Men De har sagtens ment det

og glemt at sige det. Hvordan kunne De ellers være uvis om det, gode herre?"

"Når solen går ned, har jeg i sinde at gå."

"Så meget mere nødvendigt er det, at De får Dem en bid," svarede Riderhood, "kom indenfor og tag til takke, gode herre."

Da den formalitet at lægge en dug på ikke brugtes i Riderhoods hus, var måltidets anretning et øjeblikks sag, idet der ikke var andet at gøre end at tage et dybt fad med de tre fjerdedele af en umådelig kødpostej ned fra en hylde og tage to foldeknive, et lerkrus og en stor, brun stendunk med øl frem.

Begge spiste og drak, men Riderhood dog rigeligst. I stedet for tallerkener skar denne skikkelige mand to trekantede stykker af den tykke skorpe af postej og lagde dem med den indvendige side øverst på bordet, det ene foran sig selv og det andet foran sin gæst. På disse madbrikker lagde han to dygtige portioner af postejens indhold, og gildet fik således en usædvanlig interesse ved, at enhver af de spisende udhulede den indvendige side af tallerkenen og spiste den samtidig med sin øvrige kost, foruden at han havde den adspredelse at forfølge de stivnede sauceklumper på det bare bord og til sidst føre dem heldigt til munden med sit knivsblad, hvis de ikke forinden gled af.

Bradley viste sig så påfaldende kejtet ved disse øvelser, at Rogue lagde mærke til det.

"Tag Dem i agt, De skærer Dem i hånden!"

Men advarslen kom for sent, for i samme øjeblik skar Bradley sig, og hvad der var endnu uheldigere, idet han bad Riderhood forbinde såret og derfor gik tæt hen til ham, rystede hans hånd af smerte og overstærkede Riderhoods klæder med blod.

Da de havde spist, og levningerne af madbrikkerne og den stivnede sauce var blevet gemt inden i levningerne af postejen, der tjente til et husholderisk opbevaringssted for alt muligt affald, fyldte Riderhood kruset med øl og tog et langt drag. Nu så han på Bradley, og det med et ondt øje.

"Gode herre!" sagde han hæst og bøjede sig over bordet for at røre ved hans arm, "nyheden er kommet ned ad floden før De."

"Hvilken nyhed?"

"Hvem tror De," sagde Riderhood med et kast med hovedet, som om han hånligt kastede al forstillelse over bord, "der fiskede liget op? Gæt?"

"Jeg dur ikke til at gætte."

"Det gjorde hun. Hurra! Der havde De ham igen. Det gjorde hun."

De krampagtige trækninger i Bradleys ansigt og den pludselige, hede fugtighed, der brød frem i det, viste, hvor stærkt denne meddelelse greb ham. Men han sagde ikke et ord, det være sig godt eller ondt, men smilede kun mørkt og rejste sig og støttede sig til vinduet og så ud ad det. Riderhood fulgte ham med øjnene. Riderhood fæstede sine øjne på sine tilstænkede klæder. Riderhood syntes at være en bedre gætter, end Bradley ville vedkende sig at være.

"Jeg har ingen hvile fået så længe," sagde skolemesteren, "og jeg vil med Deres tilladelse lægge mig igen."

"Ja, med fornøjelse, gode herre!" var hans værts gæstfri svar, men han havde lagt sig uden at afvente det og blev liggende, til solen stod langt nede på himmelen. Da han havde rejst sig og kom ud for at gå videre, fandt han sin vært ventende i græsset ved trækkestien uden for døren.

"Når det bliver nødvendigt, at De og jeg taler yderligere med hinanden," sagde Bradley, "kommer jeg igen. God nat!"

"Nå, siden det ikke kan være anderledes," sagde Riderhood og drejede sig om på hælen, "så godnat da!" Men han vendte sig atter om, da den anden havde sat sig i gang, og tilføjede hviskende, idet han så efter ham med et spottende blik: "Du havde ikke fået lov til at slippe sådan, hvis min afløsning ikke var så godt som kommet. Jeg skal nok indhente dig, inden du er gået en fjerdingvej."

Da hans afløsningstid var samme aften ved solens nedgang, kom også hans kammerat, inden et kvarter var gået. Han blev imidlertid ikke sin fulde tid ud, men lånte en times tid, som han skulle godtgøre, når han afløste sin afløser. Riderhood fulgte nu Bradley lige i hælene.

Han var en bedre forfølger end Bradley. Det havde hele hans liv igennem været hans håndværk at luske, lure, spejde og ligge i baghold, og han forstod sig godt på sit håndværk. Da han havde forladt slusehuset, gik han så rask til, at han var tæt ved ham – det vil sige så tæt ved ham, som han fandt det hensigtsmæssigt – før de var kommet forbi den næste sluse. Hans mand så sig temmelig ofte om, mens han gik, men fik ikke et glimt af ham at se. Han forstod at udnytte alle stedlige fordele og vidste, hvor han skulle lægge hækken og hvor muren imellem dem, og hvor han skulle dukke sig, og hvor han skulle lægge sig helt ned, og kendte tusinde andre kunstgreb, der gik langt over den ulykkelige Bradleys langsomme fatteevne.

Men alle hans kunstgreb stod stille, ligesom han selv, da Bradley efter at være drejet ind på en grøn sti på flodbredden – et ensomt sted, der var overgroet med nælder og

brombærbuske og fuldt af ødelagte stammer fra en hel hæk af fældede træer i udkanten af en lille skov – begyndte at stige op på disse stammer og forsvinde mellem dem og stige op på dem igen, tilsyneladende som en skoledreng kunne have gjort, men det var ikke skoledrengestreger, han havde for.

"Hvad har du nu i sinde?" mumlede Riderhood nede i grøften, idet han holdt hækken lidt åben med begge hænder. Og snart gav hans bevægelser et højest mærkeligt svar.

"Min sjæl og salighed," udbrød han, "han vil jo bade sig!"

Bradley var gået frem og tilbage mellem træstammerne og helt ned til floden og var begyndt at klæde sig af i græsset. Et øjeblik havde det et mistænkeligt udseende af et selvmord, der skulle se ud som en ulykkelig hændelse.

"Men du havde ikke hentet en bylt inde mellem træerne, hvis det havde været det, du ville," sagde Riderhood. Ikke des mindre var det en lettelse for ham, da den badende efter en dukkert og et par svømmetag kom op igen. "For jeg ville dog nødig," sagde han i en rørende tone, "have mistet dig, før jeg havde presset nogle flere penge ud af dig."

Idet Riderhood dukkede sig ned i en anden grøft – han havde skiftet grøft, da hans mand havde skiftet stilling – og holdt så lille en plet i hækken åben, at de skarpeste øjne ikke ville have kunnet opdage ham, iagttog han den badende, mens denne klædte sig på. Nu viste sig efterhånden det vidunder, at han, fuldstændig påklædt, stod op som et andet menneske og ikke som prammand.

"Aha," sagde Riderhood, "omtrent ligesom du var klædt den aften. Nu ser jeg det. Du vil narre mig. Du er snild, men jeg kender den, der er snildere."

Da den badende havde klædt sig på, knælede han i græsset, hvor han foretog sig noget med sine hænder, og rejste sig derefter igen med sin bylt under armen. Efter så at have set sig meget forsigtigt om, gik han helt ned til vandet og kastede bylten så langt, men samtidig så let ud, som han kunne. Først da han igen havde sat sig så godt i gang, at han var kommet om på den anden side af en krumning af floden og foreløbig ikke kunne ses, kravlede Riderhood op af grøften.

"Nå," overvejede han ved sig selv, "skal jeg nu følge efter dig eller lade dig slippe for denne gang og gå ud at fiske?"

Idet han fortsatte sin overvejelse, fulgte han for en forsigtigheds skyld efter ham, indtil han atter fik ham i sigte. "Om jeg også lader dig slippe for denne gang," sagde han, "kan jeg dog få dig til at komme tilbage igen, eller jeg kan få fat i dig på en anden måde. Går jeg ikke ud at fiske, ville måske andre gøre det. – Jeg vil lade dig slippe for denne gang og gå ud at fiske!" Dermed holdt han pludselig inde med forfølgelsen og vendte om.

Det ulykkelige menneske, som han for denne gang, men ikke for nogen lang tid havde ladet slippe, gik ad London til. Bradley var mistroisk mod enhver lyd, han hørte, mod hvert ansigt, han så, men var under indflydelse af en trolddom, som meget ofte griber manddraberen, og havde ingen mistanke om den fare, der virkelig truede hans liv og til sidst kunne berøve ham det. Riderhood var ofte i hans tanker, havde aldrig været ude af dem siden natteeventyret ved deres første sammenkomst, men Riderhood indtog dér en helt anden plads end en forfølgers, og Bradley havde søgt at udtænke så mange midler til at indrette denne plads for ham og presse ham ind i den, at han ikke kunne

tænke sig muligheden af, at han kunne indtage nogen anden. Dette er også en trolddom, mod hvilken manddraberen altid strider forgæves. Der findes halvhundrede døre, ad hvilke opdagelsen kan træde ind. Med uendelig list og møje stænger han for de niogfyrre af dem, men kan ikke se, at den halvtredsindstyvende står på vid gab.

Desuden plagedes han nu af en sindsstemning, der var mere opslidende og pinlig end anger. Han følte ingen anger, men den misdæder, som kan holde stand mod den hævner, kan ikke undgå den langsomme pinsel uophørligt at gøre den onde gerning om igen og udføre den på en fornuftigere måde. I alle morderes forsvar og foregivne tilståelser kan denne pinsels forfølgende skygge spores gennem enhver løgn, de fortæller. Havde jeg gjort det sådan som foregivet, er det da tænkeligt, at jeg ville have gjort mig skyldig i denne eller hin fejltagelse? Havde jeg gjort det sådan som foregivet, ville jeg da have undladt at dække denne omstændighed, som dette falske, ondskabsfulde vidne afgav en så skændig forklaring om? Den elendige, som idelig opdager de svage sider ved sin egen forbrydelse og søger at styrke dem, skønt de ikke mere kan forandres, er i en sindstilstand, der forværrer forbrydelsen ved at lade ham begå den tusinde gange i stedet for en, men den er samtidig en sindstilstand, der hvert øjeblik tirrende hjemsøger en trodsig, forhærdet natur med den hårdeste straf for forbrydelsen.

Bradley arbejdede sig frem, fast lænket til forestillingen om sit had og sin hævn og tænkende på, hvordan han kunne have mættet begge på mange bedre måder end den, han havde brugt. Redskabet kunne have været bedre, tiden og stedet

kunne have været bedre valgt. At fælde et menneske bagfra i mørket på bredden af en flod var godt nok, men han burde øjeblikkelig være blevet gjort afmægtig, i stedet for at han havde vendt sig om og var begyndt at brydes med sin angriber, hvorpå han, for at gøre ende på det og blive ham kvit, før der måske kom hjælp, hovedkulds var blevet kastet baglæns ud i floden, før livet havde været helt af ham. Kunne det nu gøres om igen, skulle det ikke være gjort sådan. Sæt, at hans hoved var blevet holdt en kort tid under vandet. Sæt, at det første slag havde været sikrere. Sæt, at han var blevet skudt. Sæt, at han var blevet kvalt. Sæt dette, hint eller noget andet. Sæt, hvad det skulle være, undtagen at blive frigjort for den ene forestilling, for det var aldeles håbløst.

Dagen efter blev skolen igen åbnet. Drengene mærkede lidt eller ingen forandring i deres lærers ansigt, for dette havde stadig sit langsomt arbejdende udtryk. Men mens han læste med sine elever, udførte han hele tiden gerningen og udførte den bedre. Når han standsede med sit stykke kridt på den sorte tavle, før han skrev på den, tænkte han på stedet, og om vandet ikke havde været dybere og faldet brattere lidt højere oppe eller lidt længere nede. Han havde halvvejs lyst til at trække et par linjer på tavlen for at vise sig selv, hvad han tænkte. Han gjorde det atter og atter og forbedrede måden ved bønner, ved sin hovedregning, ved alle sine spørgsmål, hele dagen igennem.

Charley Hexam var nu lærer i en anden skole under en anden forstander. Det var aften, og mens Bradley vandrede i sin have og iagttoges bag et jalousi af den blide, lille miss Peecher, der tænkte på at tilbyde ham sin lugteflaske, hvis han skulle have

hovedpine, rakte Mary Anne, som roligt stod på post, armen i vejret.

"Nå, Mary Anne?"

"Med forlov, frøken, det er den unge mr. Hexam, der kommer for at besøge mr. Headstone."

"Meget vel, Mary Anne."

Atter rakte Mary Anne armen i vejret.

"Du kan tale, Mary Anne."

"Mr. Headstone har vinket den unge mr. Hexam ind i sit hus, frøken, og er selv gået ind uden at vente på den unge mr. Hexam, og nu er han også gået ind, frøken, og har lukket døren."

"Meget vel, Mary Anne."

Atter arbejdede Mary Annes telegrafiske arm.

"Hvad er det, Mary Anne?"

"De må finde det noget trist og mørkt, miss Peecher, for rullegardinet i dagligstuen er nede, og ingen af dem trækker det op."

"Smag og behag er forskellige," sagde miss Peecher med et lille sørgmodigt suk, som hun undertrykte ved at lægge hånden på sit pyntelige, stramme livstykke.

Efter at være trådt ind i den mørke stue, blev Charley pludselig stående, da han så sin gamle ven i den gule skygge.

"Kom nærmere, Hexam, kom nærmere."

Charley nærmede sig for at gribe den hånd, der blev strakt ud imod ham, men blev atter stående et kort stykke fra den. Da skolemesterens tunge, blodskudte øjne med en anstrengelse vendte sig op mod hans ansigt, mødte det hans forskende blik.

"Hvad er der på færde, mr. Headstone?"

"På færde? Hvor?"

"Har De hørt nyheden? Nyheden om den karl, Eugene Wrayburn? At han er blevet dræbt?"

"Han er altså død?" udbrød Bradley.

Mens Charley stod og så på ham, vædede han sine læber med tungen, så sig om i værelset, skottede til den gamle elev og slog øjnene ned.

"Jeg har hørt tale om dette overfald," sagde Bradley, idet han gjorde sig umage for at blive herre over sin dirrende mund, "men ikke, hvad enden blev på det."

"Hvor var De," sagde knøsen, idet han nærmede sig et skridt og dæmpede stemmen, "da det skete? Holdt! Det spørger jeg ikke om. Sig mig det ikke. Påtvinger De mig Deres tilståelse, angiver jeg hvert ord af den. Husk vel på det! Jeg angiver den og Dem med. Det gør jeg!"

Den elendige syntes at tage sig dette frafald bittert til hjerte. Et fortvivlet præg af fuldstændig forladthed syntes at brede sig over ham som en synlig skygge.

"Det tilkommer mig at tale, ikke Dem," sagde det unge menneske. "Gør De det, må De selv bære følgerne. Jeg er i færd med at foreholde Dem Deres egenkærlighed, mr. Headstone – Deres lidenskabelige, voldsomme og ustyrlige egenkærlighed – og viser Dem, hvorfor jeg hverken kan eller vil have mere med Dem at skaffe."

Bradley så på den unge Hexam, som om han ventede på, at en discipel skulle begynde på en lektie, han kunne udenad og var hjertelig ked af, men han havde sagt sit sidste ord til ham.

"Har De haft nogen del – jeg siger ikke hvilken – i dette overfald," fortsatte det unge menneske, "eller har De vidst noget

om det – jeg siger ikke hvor meget – eller hvis De ved, hvem der har gjort det – videre går jeg ikke – har De tilføjet mig en krænkelse, som aldrig kan tilgives. De ved, at jeg tog Dem med til hans bolig i Temple, da jeg sagde ham min mening om ham og gjorde mig ansvarlig for min mening om Dem. De ved, at jeg tog Dem med mig, da jeg passede på ham, i den hensigt at frelse min søster og bringe hende til fornuft. De ved at jeg har ladet mig gøre til et med Dem i hele denne sag ved at fremme Deres ønske om at gifte Dem med min søster. Og hvordan ved De, at De ved at give efter for Deres heftige sind ikke har udsat mig for mistanke? Er dette Deres taknemmelighed imod mig, mr. Headstone?"

Bradley sad og stirrede stift ud for sig i den tomme luft. Hver gang Charley standsede, vendte han sine øjne om imod ham, som om han ventede på, at han skulle blive ved med sin lektie og gøre sig færdig. Lige så ofte som knøsen tog til orde, satte Bradley atter sit ubevægelige ansigt op.

"Jeg skal blive ved, mr. Headstone, vær kun ikke bange. Jeg skal blive ved lige til enden og har allerede sagt Dem, hvad enden er. De kender min historie og ved lige så godt som jeg, at jeg har haft mange hindringer at overvinde i mit liv. De har hørt mig omtale min fader og ved meget godt, at det hjem, hvorfra jeg så at sige undveg, kunne have været hæderligere, end det var. Min fader døde, og man skulle da have troet, at min vej til en agtet stilling var temmelig jævn, men nej. Så begyndte min søster."

Han talte så tillidsfuldt og så ganske uden forræderisk skær på sin kind, som om ingen formildende, gamle dage lå bag ved ham, hvilket heller ikke var så underligt, da der ingen var i hans

hule, tomme hjerte. Hvad andet ser den egenkærlige vel bag sig end sit eget jeg?

Den kolde overbevisning, hvormed det unge menneske indtog og hævdede sin stilling, kunne ikke udledes fra nogen anden last i den menneskelige natur.

"Det er," sagde han ligefrem grædende, "en mærkelig omstændighed i mit liv, at al min stræben efter at opnå en fuldkommen agtet stilling vanskeliggøres af andre uden skyld fra min side! Ikke tilfreds med at have gjort, hvad jeg har foreholdt Dem, ville De tilsøle mit navn ved at tilsøle min søsters – hvilket De temmelig sikkert vil gøre, hvis min mistanke har mindste grund – og jo slettere De viser Dem at være, des vanskeligere vil det falde mig at afsondre mig fra Dem i folks omdømme."

Da han havde tørret sine øjne og draget et suk over den uret, han led, begyndte han at gå hen mod døren.

"Ikke des mindre har jeg sat mig for at vinde en agtet stilling i samfundet. Jeg er færdig med min søster såvel som med Dem. Da hun ænser mig så lidt, at hun ikke bryder sig om at undergrave min agtværdighed, skal hun gå sin vej, mens jeg vil gå min. Mine udsigter er meget gode, og jeg vil forfølge Dem alene. Jeg siger ikke, hvad De har på Deres samvittighed, mr. Headstone, for jeg ved det ikke, men hvad der så hviler på den, håber jeg, De vil indse, at det er Deres pligt at holde Dem langt borte fra mig, og at De vil finde trøst i fuldstændig at rense alle andre undtagen Dem selv. Før mange år er omme, håber jeg at skulle afløse forstanderen for min nuværende skole, og da forstanderinden er ugift, kan jeg måske endog blive gift med hende. Kan det være Dem til nogen trøst at kende de planer, jeg

måske kan gennemføre ved at holde mig strengt agtværdig i samfundet, er det disse planer, som for tiden foresvæve mig. Til slut håber jeg, at De, hvis De føler, at De har skadet mig og ønsker at gøre en slags bod for det, vil tænke på, hvor agtbar De selv kunne have været, og huske på Deres egen forspildte tilværelse."

Var det så underligt, at den ulykkelige mand kunne tage sig dette så nær til hjerte? Han havde måske fået drengen kær i adskillige lange, møjsommelige år, havde måske i de samme år fundet sit daglige slid lettet ved omgangen med en klarere og lærenemmere ånd. Måske havde en familielighed i ansigt og stemme mellem det unge menneske og hans søster ramt ham tungt i hans faldne tilstands mørke. Af den ene eller den anden af disse grunde eller af dem alle sænkede han sit domfældte hoved, da Hexam var gået, og sank sammen på gulvet, hvor han lå og vred sig i uendelig elendighed med de flade hænder knuget fast om sine hede tindinger, uden at lettes af en eneste tåre.

Riderhood havde den dag haft travlt nede ved floden. Han havde fisket med stor udholdenhed den foregående aften, men det havde kun været lyst i kort tid, og han havde fisket uden held. I dag havde han haft bedre lykke med sit fiskeri og havde båret sine fisk hjem til mølleslusehuset i en bylt.

8. Nogle peberkorn

Dukkesyersken gik ikke oftere til Pubsey & Co.'s forretningslokale efter at tilfældet, som hun troede, havde åbenbaret Riahs hårdhjertede og hykleriske sindelag for hende. Hun moraliserede ofte ved sit arbejde over denne ærværdige bedragers rænker og skælmsstykker, men gjorde sine små indkøb andetsteds og førte et afsondret liv. Efter moden overvejelse besluttede hun ikke at advare Lizzie Hexam mod den gamle mand, idet hun ræsonnerede som så, at skuffelsen ved at opdage, hvordan han var, altid ville ramme hende tidsnok. I sin brevveksling med sin veninde tav hun derfor om dette emne og udbredte sig især over sin slemme drengs udskejelser, der for hver dag blev værre og værre.

Mens miss Wren en dag sad alene ved sit arbejde med gadedøren åben for køligheds skyld og med blid stemme nynnede en sørgmodig sang, der kunne have været en sang af den dukke, hun pyntede, og som klagede over, at voks var så skørt og let til at smelte, hvem andre skulle hun da opdage stå på fortovet og se ind til hende end mr. Fledgeby!

"Jeg tænkte nok, at det var Dem," sagde Fledgeby, idet han gik op ad de to trappetrin.

"Gjorde De?" svarede Jenny, "og jeg tænkte nok, at det var Dem, unge mand. Et mærkeligt sammentræf. De tager ikke fejl, og jeg tager ikke fejl. Hvor vi er kloge!"

"Nå, hvordan har De det så?" spurgte Fledgeby.

"Omtrent som sædvanlig. Jeg er en ulykkelig moder, der er nær ved at gå fra vid og forstand over et vanartigt barn."

Fledgebys små øjne spilede så vidt op, at de kunne have passeret for øjne af almindelig størrelse, mens han så sig om efter den ganske unge person, som han troede, der var tale om.

"Men De er ikke fader," fortsatte Jenny, "og følgelig kan det ikke nytte at tale med Dem om familiesager. – Hvad skal jeg tilskrive æren af Deres besøg?"

"Ønsket om at gøre Deres nærmere bekendtskab."

Idet hun holdt inde for at bide sin tråd af, så hun meget kløgtigt på ham.

"Nu mødes vi jo aldrig?" sagde Fledgeby.

"Nej," svarede hun kort.

"Jeg fik derfor lyst til at gå herhen og snakke lidt med Dem om vor snedige ven, Israels søn."

"Har han da givet Dem min adresse?" spurgte Jenny.

"Jeg fik den ud af ham," svarede Fledgeby stammende.

"De synes at se ham temmelig ofte," sagde hun med listig mistroiskhed.

"Ja, det gør jeg," sagde Fledgeby.

"Er De," spurgte dukkesyersken og bukkede sig over den dukke, hun øvede sin kunst på, "endnu ikke færdig med at gå i forbøn hos ham?"

"Nej," sagde Fledgeby og rystede på hovedet.

"Gud! Har De gået i forbøn hos ham i al denne tid og holder endnu stadig fast på ham?"

"Holder fast på ham – det er ordet," sagde Fledgeby.

Jenny fortsatte sit arbejde med en optaget mine og spurgte efter en pause:

"Er De landofficer?"

"Ikke ganske," svarede han, smigret ved dette spørgsmål.

"Søofficer da?" spurgte hun.

"N-nej." Begge disse nej'er lempede han således, som om han ikke ligefrem var i nogen af etaterne, men næsten i dem begge.

"Hvad er De da?" spurgte hun.

"Jeg er en gentleman, er jeg," sagde Fledgeby.

"Åh!" sagde Jenny og skruede munden sammen med et overbevist udtryk, "ja rigtigt! Det forklarer, hvorfor De har så god tid til at gå i forbøn. Men tænk, hvilken god og tjenstvillig gentleman De må være!"

Fledgeby mærkede, at han løb på skøjter omkring et bræt med påskriften: Farlig, og gjorde bedst i at slå ind på en ny kurs.

"Lad os vende tilbage til den snedigste af alle snedige," sagde han, "hvad mon han har i sinde med Deres veninde, den smukke pige? Han må have et eller andet øjemed. Hvad er hans øjemed?"

"Det kan jeg virkelig ikke sige," svarede Jenny rolig.

"Han vil ikke tilstå, hvor hun er taget hen," sagde Fledgeby, "og jeg kunne nok have lyst til at se hende endnu en gang. Nu ved jeg, at han ved, hvor hun er."

"Det kan jeg virkelig ikke sige," svarede Jenny igen.

"Og De ved også, hvor hun er?"

"Det kan jeg virkelig ikke sige," svarede Jenny.

Den pudsige, lille hage mødte Fledgebys blik med en så drillende trækning, at denne underholdende gentleman i nogen tid ikke vidste, hvordan han skulle genoptage samtalen. Omsider sagde han:

"Miss Jenny – det er jo Deres navn, hvis jeg ikke tager fejl?"

"Deri tager De sandsynligvis ikke fejl, eftersom De har det fra den bedste kilde – fra mig selv."

"Miss Jenny, lad os tale rent ud af posen i stedet for at sidde her og måbe. Det vil betale sig bedst, forsikrer jeg Dem," sagde Fledgeby og blinkede et par gange lokkende til dukkesyersken, "De vil få at se, at det betaler sig bedst."

"Måske," sagde Jenny, idet hun holdt sin dukke ud fra sig og kritisk studerede virkningen af sin kunst, med saksen i munden og hovedet tilbage, som om hun tænkte mere på dukken end på samtalen, "måske vil De, unge mand, forklare Deres mening, som er det rene græsk for mig. – De må have noget mere blå i Deres garnering, min bedste."

Efter at have henvendt de sidste ord til sin smukke klient gav Jenny sig til at klippe i nogle småstykker af alle farver og at træde en nål med blå silke.

"Ser De," sagde Fledgeby, "hører De efter?"

"Ja vist gør jeg," svarede Jenny uden mindste spor af at gøre det, "lidt mere blå endnu i Deres garnering, min bedste."

"Nu vel da," sagde Fledgeby lidt trykket af de omstændigheder, hvorunder han så sig nødsaget til at fortsætte samtalen. "Hvis De hører efter, vil det betale sig. Det kan ad omveje lede til, at De kan købe affald hos Pubsey & Co. for spotpris eller vel endog få det for intet."

"Aha!" tænkte dukkesyersken, "men du går ikke så meget ad omveje, du Griseøje, at jeg ikke mærker, at du svarer for Pubsey & Co. Du er alt for udspekuleret, Griseøje."

"Og jeg tager det for givet," fortsatte Fledgeby, "at det nok ville være umagen værd for Dem at få de fleste af Deres varer for intet."

"De kan tage det for givet," svarede dukkesyersken med mange dybsindige nik, "at det altid er umagen værd for mig at tjene penge."

"Nu svarer De som en fornuftig pige, og jeg er derfor så fri at sige, at De og Juda var alt for fine venner, til at det kunne vare ved. Man kan ikke stå på en fortrolig fod med sådan en snedig rad som Juda uden at gennemskue ham lidt."

"Jeg må tilstå," svarede dukkesyersken, "at vi for øjeblikket ikke er gode venner."

"Jeg ved, at De og han for øjeblikket ikke er gode venner. Jeg kender det hele. Jeg kunne have lyst til at straffe Juda ved ikke at lade ham få sin egen snedige vilje i alt. Ved de fleste lejligheder får han den enten med det onde eller med det gode, men for pokker! det er for meget!" Fledgeby sagde dette med en harmfuld varme, som om han førte en sag for dyden.

"Hvordan skal jeg hindre ham i at få sin egen vilje?"

"Det skal jeg sige Dem. Det glæder mig at høre Dem spørge om det, fordi det er at tale rent ud af posen. Det er, hvad jeg ventede mig af Deres skarpe forstand. Nu ærlig talt –"

"Hvad behager?" udbrød Jenny.

"Jeg sagde, ærlig talt," forklarede han lidt forlegen.

"Nå – ja så!"

"Jeg kunne have lyst til at modarbejde ham med hensyn til Deres veninde, den smukke pige. Han har noget i sinde der. Han har en grund, og den er naturligvis sort. Men hvilken hans grund så er, er det unødvendigt, at det holdes skjult for mig, hvor han har gjort af hende. Derfor spørger jeg Dem, som ved det: Hvor har han gjort af hende? Mere spørger jeg ikke om. Er det for meget at spørge om, når De ved, at det vil betale sig?"

Jenny, der efter sin sidste afbrydelse atter havde fæstet sine øjne på bordet, sad i nogen tid og så på det med nål i hånd, men uden at sy. Derpå tog hun atter rask fat på sit arbejde og sagde, idet hun skottede til Fledgeby.

"Hvor bor De?"

"I Albany i Piccadilly."

"Hvornår er De hjemme?"

"Hvornår De vil."

"Ved frokosttid?" sagde Jenny kort og ligegyldigt.

"Den allerbedste tid på dagen."

"Jeg skal se ind til Dem i morgen, unge mand. Disse to damer," sagde hun og pegede på dukkerne, "skal være i Bond Street på slaget ti, og når jeg har sat dem af, kører jeg om til Dem."

Med en lille uhyggelig latter pegede Jenny her på sin krykkestok for at vise, at det var hendes køretøj.

"Det kan man kalde at tale rent ud af posen!" udbrød Fledgeby og rejste sig.

"Men hør, jeg lover Dem intet," sagde dukkesyersken.

"Nej, nej, jeg forstår Dem," sagde Fledgeby, "først må spørgsmålet om affaldet være i orden. Det skal betale sig. Vær kun ikke bange. Far vel, miss Jenny."

"Far vel, unge mand."

Fledgebys indtagende skikkelse trak sig tilbage, og den lille dukkesyerske gav sig til at arbejde af alle kræfter, skar, klippede og syede, og syede, klippede og skar, mens hun hele tiden grublede og mumlede.

"Tåget, tåget. Kan ikke blive klog på det. Skulle Griseøje og ulven være sammensvorne? Eller Griseøje og ulven fjender? Min

stakkels Lizzie, har de begge ondt i sinde mod dig, hver på sin måde? Er Griseøje Pubsey og ulven Co.? Jeg kan ikke blive klog på det. Hvad var det, Griseøje sagde? Ærlig talt? Ah? Hvor mange krumspring ræven end gør, så er *han* en løgner. Det er alt, hvad jeg for tiden kan blive klog på, men du kan gå i seng i Albany med det til hovedpude, unge mand!"

De rædsler, Dukker udstod den aften, mens hans lille datter sad og grundede dybt over sit arbejde, og han selv bildte sig ind at være blevet røbet, hver gang hun skiftede stilling eller vendte sine øjne om imod ham, kunne ikke skildres med ord, og desuden var det hendes vane at ryste på hovedet ad denne ulykkelige, gamle dreng, når hun opfangede hans blik, mens han rystede og bævede. Hans tilstand bedredes ikke ved, at han var så opfyldt af samvittighedsnag, at han stønnede: "Tres snapse." Da denne ufuldstændige sætning aldeles ikke var forståelig som et skriftemål, men nærmest lød som et forlangende om drikkevarer, bragte den ham i ny forlegenheder ved at få hans moder til at fare løs på ham på en mere end almindelig heftig måde og at overøse ham med bitre bebrejdelser.

Hvad der var en ond tid for Dukker, kunne ikke andet end være en ond tid for dukkesyersken, men ikke des mindre var hun tidlig på færde næste morgen og kørte til Bond Street, satte de to damer punktligt af der og lod derpå sin ekvipage køre hende til Albany. Da hun kom til gadedøren i det hus, hvor Fledgeby havde sine værelser, så hun en dame stå der i rejsedragt og, mærkværdigt nok, med en mandfolkehat i hånden.

"Vil De tale med nogen?" spurgte damen barsk.

"Jeg skal op til mr. Fledgeby."

"Det kan De ikke for øjeblikket. Der er en herre oppe hos ham, og jeg venter på denne herre. Hans ærinde hos mr. Fledgeby vil meget snart være udrettet, og så kan De gå op, men indtil han kommer ned, må De blive her."

Både mens hun talte og bagefter, holdt damen sig årvågent mellem hende og trappen, som om hun med magt ville modsætte sig, at hun gik op. Da damen var så kraftigt bygget, at hun kunne standse hende med en hånd, og så umådelig sikker ud, blev dukkesyersken stående.

"Nå, hvad lytter De efter?" spurgte damen.

"Jeg lytter ikke," sagde dukkesyersken.

"Hvad hører De da?"

"Det er ligesom en slags sprudlen et eller andet sted," sagde dukkesyersken med en spørgende mine.

"Mr. Fledgeby tager sig måske et styrtebad."

"Og som om nogen bankede et tæppe, synes jeg!"

"Sikkert mr. Fledgebys tæppe," svarede damen smilende.

Jenny havde et åbent øje for smil, da hun var godt vant til dem hos sine små venner, skønt deres smil for det meste var mindre end i naturen, men hun havde aldrig set et så sælsomt smil som det i damens ansigt.

Det spilede hendes næsebor op på en påfaldende måde og trak hendes læber og øjenbryn sammen, og det var samtidig et glædessmil, skønt af en så glubsk natur, at Jenny tænkte, at hun hellere ville undvære at glæde sig end gøre det på den måde.

"Nå," sagde damen, der holdt øje med hende, "hvad nu?"

"Jeg vil håbe, at der ikke er noget galt på færde."

"Hvor?" spurgte damen.

"Det ved jeg ikke," sagde Jenny og så sig om, "men jeg har aldrig hørt mage til underlig larm. Tror De ikke, at jeg gjorde bedst i at kalde på nogen?"

"Nej, det gør De bedst i at lade være med," svarede damen, idet hun rynkede panden på en meget sigende måde og flyttede sig nærmere hen til hende.

På dette vink opgav dukkesyersken enhver yderligere tanke om dette og stod og så lige så vist på damen, som damen så på hende. Imidlertid lyttede dukkesyersken med forbavselse efter den underlige larm, som varede ved, og damen lyttede ligeledes, men med en koldblodighed, hvori der ikke var spor af forbavselse.

Kort efter blev der slået og smældet med døre, og derpå kom en herre med bakkenbarter løbende åndeløs og, som det syntes, gloende rød ned ad trappen.

"Fik du dit ærinde udrettet, Alfred?" spurgte damen.

"Ja, og det til gavns," svarede den åndeløse herre, idet han modtog sin hat af hende.

"Nu kan De gå op til mr. Fledgeby, når De vil," sagde damen og trak sig stolt tilbage.

"Ja, og De kan tage disse tre stykker træ med," tilføjede herren høfligt, "og sige, hvis De vil være så god, at De er fra Alfred Lammle med hans hilsen ved hans afrejse fra England. Alfred Lammle. Hav den godhed ikke at glemme navnet."

De tre stykker træ var tre knækkede og splintrede stumper af en tyk, bøjelig spadserestok. Da Jenny havde taget forundret imod dem, og den åndeløse herre med et grin havde gentaget: "Alfred Lammle, hvis De vil være så god, lader overbringe sin hilsen ved sin afrejse fra England," gik han og damen ganske

roligt deres vej, og Jenny og hendes krykkestok ovenpå.

"Lammle, Lammle?" sagde Jenny, mens hun, snappende efter vejret, gik op ad den ene trappe efter den anden, "hvor har jeg hørt det navn Lammle? Nu ved jeg det! St. Mary Axe!"

Med et udtryk i sit kløgtige ansigt, som om der var gået et nyt lys op for hende, trak dukkesyersken i Fledgebys klokkestreng. Der kom ingen, men indenfor hørtes en uafbrudt, sprudlende lyd af en højst mærkelig og uforklarlig art.

"Gode Gud, er Griseøje ved at kvæles?" udbrød hun.

Efter endnu en gang at have trukket i klokkestrengen uden at der kom nogen, skubbede hun til yderdøren og mærkede, at den stod på klem. Da der heller ingen viste sig og den sprudlende lyd blev ved, tog hun sig den frihed at åbne en anden dør og så da det mærkelige syn af Fledgeby, iført skjorte, tyrkiske bukser og tyrkisk hue, lå og rullede sig frem og tilbage på sit gulvtæppe, mens han spyttede og spruttede i et væk.

"Å Gud!" stønnede Fledgeby, "å, Gud hjælpe mig. Stop tyven! Jeg kvæles. Brand! Å, Gud hjælpe mig, et glas vand, giv mig et glas vand. Luk døren. Mord! Å Gud!" og derpå rullede han sig frem og tilbage og spyttede og spruttede.

Jenny hentede et glas vand til lindring for Fledgeby, der under en afbrudt stønnen, sprutten og rallen drak lidt vand og mat lagde sit hoved på hendes arm.

"Å, Gud hjælpe mig!" udbrød han og krympede sig på ny. "Det er salt og snustobak. Det er oppe i næsen og nede i halsen og luftrøret på mig. Uh! Å, å, å! ah-h-h-h!" og idet han gav sig så frygtelig til at gale, at øjnene truede med at springe ud af hovedet på ham, syntes han at kæmpe med alle de dødelige sygdomme, der kunne ramme fjerkræ.

"Å, Gud hjælpe mig, hvor det gør ondt!" råbte han og kastede sig krampagtigt om på ryggen, hvad der bragte dukkesyersken til at vige tilbage mod væggen. "Å, hvor det gør ondt! Læg noget på min ryg og mine arme og mine ben og mine skuldre. Uh! Nu er det igen nede i halsen på mig og kan ikke komme op. Å, å, å! Ah-h-h-h! Å, hvor det gør ondt!"

Dukkesyersken stod og så på ham, indtil han havde rullet sig ind i en krog, med de tyrkiske tøfler i vejret, hvorpå hun, for først at skille ham af med saltet og snustobakken, gav ham noget mere vand og dunkede ham i ryggen. Men denne fremgangsmåde var ingenlunde heldig, da den fik Fledgeby til at skribe og råbe: "Å, Gud hjælpe mig, dunk mig ikke! Jeg er fuld af vabler, det gør så ondt!"

Ikke des mindre hørte han lidt efter lidt op at ralle og gale, undtagen med enkelte mellemrum, og Jenny fik ham op i en lænestol, hvor han med sine røde, rindende øjne, sine opsvulmede træk og en halv snes blå striber tværs over ansigtet frembød et højst ynkeligt skue.

"Men hvor i al verden kunne det falde Dem ind at tage salt og snustobak?" spurgte Jenny.

"Jeg tog det ikke selv," svarede den ulykkelige yngling, "det blev proppet ind i munden på mig."

"Af hvem?"

"Af ham, af snigmorderen, Lammle. Han gned det ind i munden, op i næsen og ned i halsen på mig – å, å, å! ah-h-h! uh! – for at hindre mig i at råbe, og pryglede mig derpå ubarmhjertigt."

"Med denne?" spurgte Jenny og viste ham stumperne af stokken.

"Det er redskabet," sagde Fledgeby og så på det, som om det var en god bekendt. "han slog den i stykker på mig! Hvor har De fået den fra?"

"Da han løb ned til damen, han havde ladet blive stående i forstuen med sin hat –" begyndte Jenny.

"Å," stønnede Fledgeby og vred sig, "holdt hun hans hat? Jeg burde have vidst, at hun var med i spillet."

"Da han kom ned til damen, der ikke havde villet lade mig gå herop, gav han mig stumperne til Dem, og jeg skulle sige: "Med Lammles hilsen ved hans afrejse fra England." Jenny sagde det med en så ondsksfuld glæde og en sådan trækning med sin hage og sine øjne, at de ville have forøget Fledgebys elendighed, hvis han for smerte havde kunnet lægge mærke til dem.

"Skal jeg hente politiet?" spurgte Jenny med et rask spring hen imod døren.

"Holdt! Nej, lad være! Vi gør bedst i at tie med det. Hav den godhed at lukke døren. Å, hvor det gør ondt!"

"Nu, da døren er lukket," sagde Fledgeby, idet han satte sig over ende med sin tyrkiske hue halvt af og halvt på, mens striberne i hans ansigt stadig blev mere blå, "så gør mig den tjeneste at se til min ryg og mine skuldre. De må være i en skrækkelig tilstand, for jeg havde ikke min slåbrok på, da uhyret kom farende ind. Klip min skjorte fra linningen. Der ligger en saks på bordet det. Å!" stønnede han og holdt hånden for panden, "hvor det dog gør ondt!"

"Der?" spurgte Jenny, idet hun pegede på ryggen og skuldrene.

"Å Gud, ja!" klagede Fledgeby og rokkede frem og tilbage, "overalt! alle steder!"

Den flinke lille dukkesyerske klippede i en fart skjorten bort og blottede følgerne af en så rasende og grundig dragt prygl, som endog Fledgeby havde fortjent den.

"Ja, det kan nok gøre ondt!" udbrød hun. Hemmeligt gned hun i sine små hænder bag ved ham og gjorde nogle hoverende udfald med sine pegefingre over hans isse.

"Hvad mener De om eddike og trækpapir?" spurgte den lidende Fledgeby, der stadig rokkede og stønnede, "ser det ud, som om eddike og trækpapir er det rette middel?"

"Ja," svarede Jenny og smålo ved sig selv, "det ser ud, som om det burde syltes."

Ved ordet "syltes" sank Fledgeby sammen og klynkede atter. "Mit køkken er i denne etage," sagde han, "De vil finde trækpapir i en bordskuffe derude og en flaske eddike på en hylde. Vil De have den godhed at lave nogle plastre og lægge dem på? Det kan ikke holdes for hemmeligt."

"Et, to – hm – fem, seks. De må have seks," sagde hun.

"Det gør ondt nok," klagede Fledgeby, idet han igen klynkede og krympede sig, "til at der kunne være brug for tres."

Jenny gik ud i køkkenet med saks i hånd, fandt trækpapiret og eddiken og klippede seks store plastre til og vædede dem med eddike. Da de alle lå færdige på køkkenbordet, faldt der hende noget ind, idet hun var i færd med at samle dem sammen.

"Mon han ikke," sagde hun med en stille latter, "kunne have godt af lidt peber? Bare nogle korn. Jeg synes, at den unge mands gavtyvestreger og skælmsstykker kræver lidt peber af hans venner."

Da Fledgebys onde stjerne viste hende peberbøssen på skorstenshylden, klatrede hun op på en stol efter den og strøede med skønsom hånd peber på alle plastrene, hvorpå hun igen gik ind til Fledgeby og lagde dem på ham, men hver gang han fik et på, udstødte han et gennemtrængende hyl.

"Så, unge mand!" sagde dukkesyersken, "nu håber jeg, at De har det ganske godt."

Men det var åbenbart ikke tilfældet, for i stedet for at svare udbrød han: "Å, hvor det svier!"

Jenny gav ham hans tyrkiske slåbrok på, slukkede hans øjne med hans tyrkiske hue og hjalp ham hen til hans seng, som han klatrede stønnende op i.

"Da der i dag ikke kan være tale om forretninger imellem Dem og mig, unge mand, og min tid er kostbar," sagde hun, "anbefaler jeg mig. Har De det nu godt?"

"Å, Gud hjælpe mig!" skreg Fledgeby, "nej jeg har ikke. Å, å, å, hvor det gør ondt!"

Det sidste, Jenny så, da hun vendte sig om, før hun lukkede stuedøren, var, at Fledgeby tumlede og boltrede sig i sin seng, ligesom et marsvin eller en delfin i dens hjemlige element. Derpå lukkede hun sovekammerdøren og alle de andre døre og gik ned ad trappen og fra Albany ud i de travle gader, hvorfra hun kørte med en omnibus til St. Mary Axe.

9. To ledige pladser

Da dukkesyersken af omnibussen var blevet sat af på hjørnet af St. Mary Axe, gik hun på sine egne ben og ved hjælp af sin krykkestok til Pubsey & Co.'s lokale. Alt var solklart og stille udvendigt og skyggefuldt og stille indvendigt der. Skjult i gangen uden for glasdøren, kunne hun se den gamle mand sidde ved sin pult og skrive med sine briller på.

"Bø!" råbte dukkesyersken og stak hovedet ind ad glasdøren, "er ulven hjemme?"

Den gamle mand tog brillerne af og lagde dem sagtmodigt ved siden af sig.

"Å, er det Dem, Jenny? Jeg troede, at De havde opgivet mig?"

"Ja, den troløse ulv i skoven havde jeg opgivet, men det forekommer mig, gudmoder, som om De var kommet tilbage. Jeg er ikke ganske sikker på det, da ulven og De bytter skikkelse, men jeg ville gerne stille et par spørgsmål for at komme efter, om De i virkeligheden er gudmoder eller ulv. Må jeg?"

"Ja, Jenny, ja."

Men Riah skottede til døren, som om han frygtede for, at hans principal skulle vise sig der og komme bag på dem.

"Er De bange for ræven," sagde Jenny, "kan De lade enhver tanke om at få det dyr at se fare. Den vil ikke vise sig ude i mange dage."

"Hvad mener De, barn?"

"Jeg mener," svarede hun og satte sig ved siden af jøden, "at ræven har fået nogle frygtelige prygl, og at hvis det ikke i dette øjeblik river og slider og værker i dens bælg og knogler, har det aldrig revet og slidt og værket i nogen ræv."

Og derpå fortalte hun, hvad der var foregået i Albany, uden dog at omtale peberkornene.

"Nu," fortsatte hun, "ville jeg grumme gerne spørge Dem om, hvad der er gået for sig her, siden jeg forlod ulven her, da der er en formodning af størrelse omtrent som en nød, der ruller rundt i mit lille dumme hoved. Først og fremmest: Er De Pubsey & Co., eller en af delene? På æresord?"

Den gamle mand rystede på hovedet.

"Dernæst, er Fledgeby da ikke både Pubsey & Co?"

Den gamle mand svarede med et uvilligt nik.

"Nu," udbrød Jenny, "er min formodning af størrelse omtrent som en appelsin. Men før den bliver større, så velkommen tilbage, kære gudmoder!"

Den lille lagde med største inderlighed sine arme om den gamle mands hals og kyssede ham.

"Jeg beder Dem ydmygt om forladelse, gudmoder. Det gør mig virkelig ondt. Jeg burde have haft større tillid til Dem. Men hvad skulle jeg tro, når De slet ikke ville sige noget til Deres forsvar? Jeg siger ikke dette for at retfærdiggøre mig, men hvad skulle jeg tro, når De tav til alt, hvad han sagde? Det så slemt ud, gjorde det ikke?"

"Det så så slemt ud, Jenny," svarede den gamle mand alvorligt, "at jeg ligefrem vil sige Dem, hvilket indtryk det gjorde på mig. Jeg blev modbydelig i mine egne øjne. Jeg blev modbydelig for mig selv ved at blive så modbydelig for skyldneren og for Dem. Men hvad mere og værre var end det, og for at gå over til noget langt større og vigtigere end mig selv, mens jeg den aften sad alene i min have oppe på taget, tænkte jeg på, at jeg gjorde min gamle tro og stamme skam. Jeg tænkte

på – tænkte det klart for første gang – at jeg ved at bøje min nakke under det åg, jeg var villig til at bære, bøjede hele det jødiske folks uvillige nakker. For i de kristne lande går det ikke med jøderne som med mange andre folkeslag. Folk siger: "Det er en slem græker, men der gives gode grækere. Det er en slem tyrk, men der gives gode tyrker." Sådan går det ikke med jøderne. Folk finder let nok de slette iblandt os, men holder de slette iblandt os for prøver på de bedste og de laveste iblandt os for udtryk for de højeste og siger: "Alle jøder er ens." Havde jeg, mens jeg gjorde, hvad jeg fandt mig i at gøre her, fordi jeg var taknemmelig for fortiden og nu ikke trænger synderligt til penge, været en kristen, kunne jeg have gjort det uden at vanære andre end mig selv, men ved at gøre det som jøde havde jeg intet andet valg end at vanære alle jøder til hobe. Det er lidt hårdt for os, men sandt er det. Gid alle vore folk ville huske på det! Skønt jeg kun har lidt ret til at sige det, da det gik så sent op for mig."

Dukkesyersken sad og holdt den gamle mand i hånden og så ham tankefuldt i ansigtet.

"Sådan tænkte jeg, mens jeg den aften sad i min have oppe på taget, og idet jeg mere end en gang genkaldte mig det pinlige optrin, så jeg hele tiden, at den stakkels mand straks troede historien, fordi jeg var jøde, at De, mit barn, straks troede den, fordi jeg var en jøde, og at ophavsmanden til den havde fundet på den, fordi jeg var en jøde. Dette var følgen af, at jeg havde haft jer tre foran mig, ansigt til ansigt, og set sagen lige så tydeligt, som om den var blevet fremstillet på en skueplads. Derfor følte jeg, at det var min pligt at forlade denne tjeneste.

Men, kære Jenny," afbrød Riah sig selv, "jeg lovede Dem, at De måtte fortsætte Deres spørgsmål, og i stedet standser jeg Dem."

"Tværtimod, gudmoder, min formodning er nu så stor som et græskar – for De ved jo nok, hvad et græskar er? Sagde De ham så op? Er det det næste, der kommer?" spurgte Jenny med spændt opmærksomhed.

"Ja, jeg skrev et brev om det til ham."

"Og hvad sagde så den klynkende, klagende, vridende, våndende, spruttende, spjættende skrålhals?" spurgte hun, idet hun godtede sig ved disse hæderstitler og tanken om peberet.

"Han tvang mig til at trælle for sig i nogle måneder, der var hans lovlige opsigelsesfrist. De løb ud i morges. Når de var udløbet, men ikke før, ville jeg retfærdiggøre mig for min lille Askepot."

"Hør efter, gudmoder, nu skal jeg forklare mig. Griseøje – det er den spruttende, spjættende skrålhals – bærer nag til Dem, fordi De vil forlade ham. Griseøje tænker på, hvordan han bedst skal lønne Dem for det. Griseøje tænker på Lizzie. Han siger til sig selv: "Jeg vil se at få at vide, hvor han har gjort af denne pige, og røbe hans hemmelighed, da den er ham dyrebar." Griseøje tænker måske: "Jeg vil selv gøre kur til hende." Det tør jeg dog ikke gøre min ed på, men derimod på alt det andet. Derpå kommer han til mig, og jeg går hen til ham. Sådan hænger det sammen. Og nu, da det hele er kommet for en dag, gør det mig ondt," tilføjede dukkesyersken med en energi, der gjorde hende stiv fra hoved til fod, mens hun truede med sin lille knyttede hånd, "at jeg ikke balsamerede ham med kam og cayennepeber!"

Da denne klage kun til dels var forståelig for Riah, vendte den gamle mand atter tilbage til den overlast, Fledgeby havde lidt, og lod falde et vink om nødvendigheden af, at han straks gik hen til den afbankede køter for at pleje ham.

"Gudmoder, gudmoder!" udbrød Jenny forbitret, "jeg taber virkelig al tålmodighed med Dem. Man skulle tro, at De troede på den barmhjertige samaritan. Hvor kan De dog være så ustadig?"

"Kære Jenny," begyndte den gamle mand blidt, "det er vort folks skik at hjælpe –"

"Å, pokker i vold med Deres folk!" afbrød Jenny ham med et kast med nakken, "har Deres folk ikke bedre forstand end at gå hen og hjælpe Griseøje, er det skade, at det nogen sinde kom ud af Ægypten. Og desuden ville han ikke tage mod Deres hjælp, om De tilbød ham den, dertil skammer han sig alt for meget. Han vil holde det skjult og ikke vide af Dem at sige."

Mens de drøftede dette punkt, formørkede en skygge indgangen, og glasdøren åbnedes af et bud, som bragte et brev med den korte udskrift "*Riah*," hvorpå han sagde, at han skulle have svar.

Brevet, der var kradset med blyant op og ned og på alle kanter, lød sådan:

Gamle Riah!

Da Deres regnskaber nu er gjort op, kan De gå. Luk huset, flyt straks og send mig nøglen med overbringeren. Gå. De er en utaknemmelig hund af en jøde. Pil af!

F.

Dukkesyersken godtede sig inderligt ved at se Griseøjes skrålen og klynken i de vredne bogstaver i brevet. Hun lo ad det og gjorde nar ad det i en krog – til stor forbavselse for buddet – mens den gamle mand samlede sine få sager sammen i en pose. Da det var gjort, skodderne sat for de øverste vinduer og rullegardinet i kontoret trukket ned, gik de ud i selskab med buddet. Mens Jenny holdt posen, lukkede den gamle mand gadedøren i lås og gav ham nøglen, hvorpå han straks gik sin vej.

"Nå, gudmoder," sagde Jenny, mens de stod på trappen og så på hinanden, "nu er De da stødt ud i verden."

"Det lader til det, Jenny, og det noget pludseligt."

"Hvor vil De gå hen og søge Deres lykke?"

Den gamle mand smilede, men så sig om med et udtryk af at have faret vild i livet, som ikke undgik dukkesyersken.

"Sandelig, Jenny," sagde han, "det er ikke noget overflødigt spørgsmål, og det er lettere stillet end besvaret. Da jeg ved, hvor gode og hjælpsomme de folk er, som har givet Lizzie arbejde, tror jeg, at jeg vil opsøge dem."

"Til fods?" spurgte miss Wren med et sæt.

"Ja," svarede den gamle, "har jeg ikke min stav?"

Det var netop, fordi han havde sin stav og så så underlig ud, at hun tvivlede om, at han kunne gøre denne rejse.

"Det bedste, De kan gøre," sagde Jenny, "i det mindste med det første, er at gå hjem med mig. Der er ingen andre der end min slemme dreng, og Lizzies værelse står tomt."

Da den gamle mand havde overbevist sig om, at han ikke voldte andre ulejlighed ved at føje sig efter hende, samtykkede

han villigt, og det mærkelige par gik endnu en gang gennem gaderne sammen.

Da den slemme dreng havde fået strengt tilhold om at blive hjemme, gik han naturligvis ud, og da han var på det allersidste stadium af åndelig affældighed, gik han ud i to øjemed, for det første for at gøre et krav gældende, han bildte sig ind at have på en spækhøker, for at få en snaps rom for ingenting, og dernæst for at opbygge Eugene Wrayburn med en øllet bodfærdighed og se, hvad der kunne komme ud af det. Mens det forfaldne subjekt snublende forfulgte disse to planer – meningen med dem begge var rom, den eneste mening, han var i stand til at fatte – ravede han ind på Covent Garden Torvet, lejrede sig der i en gadedør og fik et anfald af delirium.

Dette Covent Garden Torv var aldeles uden for hans vej, men havde den samme tiltrækningskraft for ham, som det har for de værste af drankerlavets enlige medlemmer. Det er måske samkvemmet med det natlige røre, med ginen og øllet, hvori fragtkuske og prangere søler sig, eller samkvemmet med det nedtrådte affald af grønsager, der ligner deres egne klæder så meget, at de tager torvet for et stort klædeskab. Det være nu, hvad det vil, så ser man ingensteds sådanne individuelle drukkenbolte på gadedørstrapper som der, og især træffer man i den tidlige morgen sådanne eksemplarer af snuende kvindelige drankere, som man forgæves ville lede efter uden døre i hele London. Sådanne visne, overgemte, usle kålblade og kålstokkeklæder, sådanne rådne appelsinansigter, et sådant menneskeaffald ses intet andet sted ved dagens lys. Torvets tiltrækningskraft trak altså Dukker hen til sig, og han fik sig sit

anfald af delirium på en trappe, hvor en kone nogle timer i forvejen havde sovet sin rus ud.

På denne plads myldrer det altid af en sværm unge vilde, der sniger sig bort med stumper af appelsinkasser og med nogle håndfulde muggent halm – Vorherre må vide til hvilke huler de bringer dem hen, da de intet hjem har! – og hvis bare fødder falder med en dump, dæmpet blødhed på brostenene, når politibetjenten forfølger dem, og ikke høres synderlig af magthaverne, skønt de ville frembringe en øredøvende trampen, hvis de havde kravestøvler på. Disse, der fandt en fornøjelse i Dukkens delirium som et gratis skuespil, flokkede sig om ham, stødte efter ham, sprang løs på ham og kastede snavs på ham, hvorfor han, da han kom ud fra sit sygehjem og frigjorde sig for dets lasede følge, var tilsølet og slemt tilredt. Men dette var dog ikke det værste, for da han, efter at han var gået ind i et værtshus og i travlheden havde fået sin rom, gjorde et forsøg på at forsvinde uden at betale, blev han stoppet, ransaget, og da man fandt, at han ingen penge havde, blev han advaret om ikke at gøre det oftere, ved at der blev kastet en spand skident vand over ham. Denne fremgangsmåde fremkaldte et nyt anfald af delirium, hvorpå Dukker følte sig oplagt til at gøre en lovkyndig ven et besøg og gik til Temple.

Der var ingen andre på kontoret end unge Blight. Denne forstandige yngling, der følte, at en sådan klient ikke rigtig passede til de forretninger, som måske engang i tiden kunne komme, søgte i den bedste mening at tale Dukker til rette og tilbød ham en shilling at køre hjem for. Dukker modtog shillingen og brugte den straks til to sammensværgelser mod sit liv til tre pence stykket og to anfald af rasende anger,

ligeledes til tre pence stykket. På tilbagevejen til kontoret med denne byrde blev han opdaget, lige som han var i færd med at gå ind i gården, af den forsigtige unge Blight, der iagttog ham fra vinduet, hvorfor han øjeblikkelig lukkede yderdøren og lod den elendige stympet udgyde sin harme mod fyldingerne.

Jo større modstand døren gjorde, des farligere og mere troende blev den blodige sammensværgelse mod hans liv. Da nogle politibetjente kom til, genkendte han i dem de sammensvorne og slog hæst, hidsigt, stirrende, krampagtigt, skummende om sig. En tarvelig maskine, der er vel kendt blandt de sammensvorne, og som i daglig tale kaldes en bære, måtte derfor hentes, og han blev spændt fast på den som en uskadelig bunke sønderrevne pjalter, uden stemme og samling, ja næsten uden liv. Da denne maskine blev båret bort af fire mænd, kom den stakkels, lille dukkesyerske op ad gaden med sin jødiske ven.

"Lad os se, hvad det er," udbrød dukkesyersken, "lad os skynde os og se ad, gudmoder."

Den raske, lille krykkestok var kun alt for rask.

"Å, mine herrer, han hører mig til!"

"Hører Dem til?" sagde formanden for hoben og standsede den.

"Å ja, kære herrer, det er mit barn, der er gået uden lov. Min stakkels, slemme dreng! Og han kender mig ikke! Hvad skal jeg dog gøre," udbrød den lille og slog vildt hænderne sammen, "når mit eget barn ikke kender mig?"

Formanden for hoben så, ikke uden grund, spørgende på Riah, der, mens dukkesyersken bøjede sig over den udmattede

skikkelse og forgæves søgte at aflokke den et tegn på genkendelse, hviskede til ham: "Det er hendes fader."

Da byrden var blevet sat ned på gaden, trak Riah formanden til side og hviskede, at han troede, at mennesket var døden nær.

"Å, det er vel aldrig muligt?" svarede den anden, men blev, ved at se nøjere til, mindre vis i sin sag og befalede bærerne at bringe ham til den nærmeste læge.

Derhen blev han bragt, og vinduet blev indefra til en væg af ansigter, som, set igennem kugleformede, røde flasker, grønne flasker, blå flasker og flasker af andre farver, forvrængedes i allehånde skikkelser. Idet et uhyggeligt lys skinnede på ham, som nu ikke trængte til det, var det for få minutter siden så rasende dyr nu stille nok, mens en sælsom, hemmelighedsfuld indskrift på hans ansigt reflekteredes fra en af de store flasker, som om døden havde mærket ham med: "Min."

Den lægekyndige erklæring var skarpere og mere afgørende, end den undertiden er for retten.

"De gør bedst i at sende bud efter noget til at dække det til med. Alt er forbi."

Politiet sendte derfor bud efter noget til at dække det til med, og det blev tildækket og båret gennem gaden, hvor folk trak sig tilbage for det. Bagefter gik dukkesyersken, der skjulte sit ansigt i jødens frakkeskøder og klyngede sig til dem med sin ene hånd, mens hun støttede sig på sin krykkestok med den anden. Det blev båret hjem og, da trappen var meget smal, sat ned i dagligstuen, hvor det lille arbejdsbord blev skudt til side for at gøre plads for det, og der, midt iblandt dukkerne uden udtryk i deres øjne, lå Dukker uden udtryk i sine.

Mange strålende dukker måtte pyntes, før dukkesyersken kunne få så mange penge, at hun kunne købe sørgetøj for dukker, og mens Riah sad ved siden af hende og efter ringe evne hjalp hende, så godt han kunne, havde han ondt ved at blive klog på, om hun virkelig fattede at den afdøde havde været hendes fader.

"Havde min stakkels dreng," kunne hun sige, "fået en bedre opdragelse, ville han også have opført sig bedre. Ikke fordi jeg bebrejder mig noget, for jeg håber ikke, jeg har nogen skyld i det."

"Nej, det er jeg fuldkommen vis på, Jenny."

"Tak, gudmoder, det opmuntrer mig at høre Dem sige det. Men det er så vanskeligt, ser De, at opdrage et barn godt, når man må arbejder fra morgen til aften. Når han ikke havde noget at gøre, kunne jeg ikke altid have ham om mig. Han blev urolig og stridig, og jeg var nødt til at lade ham gå ud på gaden. Han opførte sig aldrig godt ude på gaden, opførte sig aldrig godt, når han var mig af syne. Hvor ofte går det ikke sådan med børn!"

"Kun alt for ofte," tænkte den gamle mand.

"Hvem ved, hvad der kunne være blevet af mig, hvis min ryg ikke havde været så dårlig og mine ben så svage, da jeg var ung?" kunne dukkesyersken fortsætte. "Jeg havde intet andet at gøre end at arbejde, og så arbejdede jeg. Jeg kunne ikke lege, men mit stakkels ulykkelige barn kunne lege, og det blev så meget værre for ham."

"Og ikke for ham alene, Jenny."

"Å, det ved jeg dog ikke, gudmoder. Han led meget, gjorde min ulykkelige dreng, og var undertiden meget, meget syg. Og

jeg skændte tit så slemt på ham," kunne hun sige, idet hun rystede på hovedet over sit sytøj og fældede tårer. "Jeg ved ikke af, at jeg havde så stor ulempe af, at han ikke opførte sig godt. Har jeg haft det, vil vi glemme det."

"De er en god, tålmodig pige."

"Med hensyn til tålmodigheden," kunne hun svare med et skuldertræk, "da har jeg ikke haft stort af den. Havde jeg været tålmodig, ville jeg ikke have skændt så slemt på ham. Men jeg håber, at jeg gjorde det i den bedste mening. Og desuden følte jeg mit ansvar som moder så levende. Jeg prøvede på, hvad der lod sig udrette med fornuftgrunde, men det slog fejl. Jeg prøvede på, hvad der lod sig udrette ved at lokke for ham, men også det slog fejl. Jeg prøvede på, hvad der lod sig udrette ved at skælde, men det slog ligeledes fejl. Men det var min pligt at prøve alt, når et sådant hverv var mig overgivet. Hvordan ville jeg vel have opfyldt min pligt mod min stakkels tabte dreng, hvis jeg ikke havde prøvet alt?"

Med sådan tale, der for det meste førtes i en munter tone fra den flittige dukkesyerskes side, gik dagens gerning, indtil der var blevet sendt dukker nok ud i verden til at skaffe det nødvendige sørgetøj ind i køkkenet, hvor arbejdsbordet nu stod, og de øvrige sørgelige forberedelser ind i huset.

"Og da jeg nu," sagde Jenny, "er blevet færdig med mine rosenkindede unge venner, vil jeg gøre min egen hvidkindede person færdig," hvormed hun mente syningen af sin egen kjole, som også til sidst blev tilendebragt. "Det kedelige ved at sy for en selv," sagde Jenny mens hun stod på en stol for at undersøge resultatet i spejlet, "er, at man ikke kan skrive arbejdet på nogen andens regning, og fordelene derved er, at man ikke har nødig at

gå ud for at passe til. Hm! Den sidder virkelig meget godt! Kunne *han* nu se mig – hvem han nu er – håber jeg, at han ikke ville angre sin handel."

Hun sørgede selv for de tarvelige anstalter og forklarede dem sådan for Riah:

"Jeg tager alene med i mit sædvanlige køretøj, og De er nok så god at passe på huset, mens jeg er borte. Der er ikke så langt dertil, og når jeg kommer tilbage, vil vi have os en kop te og en passiar om fremtiden. Det er kun et meget simpelt sidste hjem, som jeg har været i stand til at skaffe min stakkels, ulykkelige dreng, men han vil tage viljen for gerningen, hvis han ved noget om det, og ved han intet om det," sagde hun hulkende og tørrede sine øjne, "kan det jo være ham ligegyldigt. Jeg ser af begravelsesformularen i bønnebogen, at vi intet har bragt med os til denne verden, og vist og sandt er det, at vi intet kan tage med os, når vi forlader den. Det trøster mig, at jeg ikke kan leje en stump tosset bedemandsskrammel og lade, som om jeg vil smugle det ud af denne verden med ham, skønt forsøget naturligvis vil mislykkes for mig, da jeg ville være nødt til at bringe det alt sammen tilbage igen. Nu, derimod, er der ikke andet at bringe tilbage end mig selv, hvilket er ganske i sin orden, for en gang vil jeg ikke blive bragt tilbage!"

Efter allerede en gang at være blevet båret igennem gaderne, syntes det elendige gamle skrog at blive begravet to gange. Et halvt dusin mænd med blomstrende ansigter tog ham på deres skuldre og sjokkede af med ham til kirkegården, og foran dem gik også en mand med et blomstrende ansigt, der påtog sig en statelig gang, som om han havde været en politibetjent af d(ød) divisionen, og ceremonielt lod, som om han ikke kendte sine

nærmeste venner, mens han anførte optøget. Men ikke des mindre fik synet af en eneste lille sørgende, der kom humpende bagefter, mange mennesker til at dreje hovedet med et deltagende udtryk.

Omsider kom den afdøde i jorden for ikke oftere at blive begravet, og den statelige fører spankulerede statelig tilbage foran den enlige dukkesyerske, som om det var en æressag for hende ikke at kunne finde alene hjem. Da furierne Skik og Brug sådan var blevet tilfredsstillet, forlod han hende.

"Jeg må græde en lille smule, gudmoder, før jeg kan blive rigtig munter igen," sagde den lille, da hun kom ind, "for et barn er dog altid et barn, ved De nok."

Hun græd længere, end man skulle have troet, men fik dog grædt ud i en mørk krog, hvorpå dukkesyersken kom frem igen, vaskede sit ansigt og skænkede te.

"De har vel ikke noget imod, at jeg skærer til, mens vi drikker te, vel?" spurgte hun indsmigrende sin jødiske ven.

"Kære Askepot," indvendte den gamle mand, "vil De da aldrig unde Dem hvile?"

"Å, det er intet arbejde at klippe et mønster," sagde Jenny, hvis travle lille saks allerede klippede væk i et stykke papir. "Sagen er, gudmoder, at jeg vil fæstne det, mens det endnu står klart for mig."

"Har De da set det i dag?" spurgte Riah.

"Ja, gudmoder. Jeg så det ganske nylig. Det er en messeskjorte, sådan en, som vore præster tager på," forklarede Jenny af hensyn til, at han hørte til en anden tro.

"Hvad vil De da med den, Jenny?"

"Jo, De må vide, at vi sagkyndige, som lever af vor smag og opfindsomhed, er nødt til at have øjnene med os. De ved allerede, at jeg i denne tid har mange ekstra udgifter at klare, og derfor faldt det mig ind, mens jeg græd ved min stakkels drengs grav, at jeg måske kunne udrette noget i mit fag med en præst."

"Hvad kan det være?" spurgte den gamle mand.

"Ingen begravelse!" svarede Jenny, idet hun foregreb hans indvending med et nik. "Jeg ved meget godt, at folk ikke holder af at blive gjort melankolske. Det er kun sjældent, at jeg opfordres til at klæde mine unge venner i sorg for hofsorg, det er en anden sag, den er de altid lidt stolte af. Men en dukkepræst – med glinsende sort hår og skæg – der vier to af mine unge venner, er noget helt andet. Ser De ikke snart disse tre ved alteret i Bond Street må De kalde mig en sinke."

Med sine flinke, øvede fingre fik hun, før måltidet var sluttet, en dukke iført et præsteligt skrud af gråt papir og mens hun fremviste den til opbyggelse for jøden, hørtes der en banken på gadedøren. Riah gik ud for at lukke op og kom straks efter tilbage med en herre, som han førte ind med den alvorlige og høflige mine, der klædte ham så godt.

Denne herre var ikke kendt af dukkesyersken, men i samme øjeblik, han fæstede sine øjne på hende, var der noget i hans væsen, som mindede om Eugene Wrayburn.

"Undskyld," sagde den fremmede, "er De dukkesyersken?"

"Ja, jeg er dukkesyersken."

"Og Lizzie Hexams veninde?"

"Ja," svarede Jenny, der øjeblikkelig var på sin post, "og Lizzie Hexams veninde."

"Her er et brev fra hende, hvori hun beder Dem samtykke i overbringeren, Mortimer Lightwoods bøn. Riah ved tilfældigvis, at jeg er Mortimer Lightwood."

Riah bøjede hovedet for at stadfæste dette.

"Vil De læse brevet?"

"Det er meget kort," sagde Jenny forundret, da hun havde læst den.

"Der var ikke tid til at skrive længere. Tiden var kostbar. Min kære ven, Eugene Wrayburn, ligger for døden."

Dukkesyersken slog hænderne sammen og udstødte et lille ynkeligt skrig.

"Ligger for døden," gentog Lightwood, "noget herfra. Han er nær ved at bukke under for et sår, han fik af en skurk, der overfaldt ham i mørke. Jeg kommer lige fra hans sygeleje. Han er næsten altid uden samling, men i et kort, vågent øjeblik kunne jeg forstå, at han spurgte efter Dem, for at De skulle komme og sidde hos ham. Da jeg imidlertid ikke turde stole på min egen fortolkning af de utydelige lyd, han frembragte, lod jeg Lizzie høre på dem, og vi blev begge overbevist om, at han spurgte efter Dem."

Med foldede hænder så dukkesyersken fra den ene hen på den anden af de tilstedeværende.

"Tøver De, dør han måske uden at få sin bøn, sit sidste ønske opfyldt. Jeg kan ikke udholde at sige mere."

Et øjeblik efter var den sorte hat og krykkestokken taget i brug og huset overgivet til den gode jødes varetægt, og siddende i en postvogn ved siden af Mortimer kørte dukkesyersken ud af byen.

10. Dukkesyersken opdager et ord

Et mørkt og stille værelse. Uden for vinduerne løber floden ud til det store ocean. En i bind og bandager indsvøbt skikkelse ligger på ryggen i sengen med sine to ubrugelige arme i skinner. Kun to dages vane havde gjort den lille dukkesyerske så fortrolig med disse omgivelser, at de indtog den plads, der for to dage siden havde været optaget af årelange minder.

Han havde næppe rørt sig siden hendes komme. Undertiden var hans øjne lukket, undertiden åbne. Når de var åbne, var der ingen mening i deres stive stirren på et punkt lige ud i luften, med mindre panden et øjeblik rynkedes og fik et svagt udtryk af harme eller forundring. Så talte Mortimer Lightwood til ham, og undertiden kom han så meget til sig selv, at han gjorde et forsøg på at udtale sin vens navn. Men straks efter var han uden samling, og i Eugenes lemlæstede, ydre skikkelse var der ikke spor af Eugenes ånd.

De skaffede Jenny, hvad hun havde brug for til sit arbejde, og hun fik et lille bord sat hen ved fødderne af hans seng. Når hun sad der, og hendes rige hårfylde hang ned over stoleryggen, håbede de, at hun skulle vække hans opmærksomhed. I det samme øjemed sang hun ganske sagte, når han slog øjnene op, eller hun så hans pande rynke sig til det svage udtryk, der var så forsvindende, at det lignede en figur, som fremkommer i vand. Men endnu havde han ikke ænset noget. De omtalte "de" var lægen, Lizzie, der tilbragte hele sin fritid der, og Lightwood, som aldrig forlod ham.

De to dage blev til tre, og de tre til fire. Omsider hviskede han helt uventet noget.

"Hvad var det, kære Eugene?"

"Vil De, Mortimer –"

"Om jeg vil –?"

"Sende bud efter hende?"

"Kære ven, hun er her."

Uden at ane noget om den lange, tomme mellemtid, troede han, at de endnu talte med hinanden.

Den lille dukkesyerske rejste sig, nynnede sin vise og nikkede venligt ad ham.

"Jeg kan ikke give Dem hånden, Jenny," sagde Eugene med noget af sit gamle smil, "men det glæder mig meget at se Dem."

Mortimer gentog dette for hende, da det kun kunne opfattes, når man bøjede sig ned over ham og nøje iagttog hans forsøg på at sige det. Lidt efter tilføjede han:

"Spørg hende, om hun har set børnene."

Mortimer kunne ikke forstå dette, lige så lidt som Jenny selv, før han havde tilføjet:

"Spørg hende, om hun har lugtet blomsterne."

"Å, nu ved jeg det!" udbrød Jenny, "nu forstår jeg ham!" og derpå veg Lightwood sin plads for hende, og idet hun bøjede sig over sengen, sagde hun: "De mener mine lange, strålende, skrå rækker af børn, der plejede at bringe mig ro og hvile? De mener de børn, der plejede at løfte mig op og gøre mig let?"

Eugene smilede: "Ja."

"Jeg har ikke set dem, siden jeg så Dem. Jeg ser dem aldrig nu, men har nu næsten heller ingen smerter."

"Det var en smuk fantasi," sagde Eugene.

"Men jeg har hørt mine fugle synge og har lugtet mine blomster! Og begge var dejlige og guddommelige!"

"Bliv her og hjælp at pleje mig," sagde Eugene roligt. "Jeg ville ønske, at De fik den forestilling her, før jeg dør."

Hun rørte ved hans læber med sin hånd og skærmede for sine øjne med den samme hånd, mens hun vendte tilbage til sit arbejde og sin dæmpede sang. Han hørte med åbenbar glæde på sangen, indtil hun lidt efter lidt tav.

"Mortimer."

"Kære Eugene."

"Kan De give mig noget, som kan holde fast på mig her kun nogle få minutter –"

"Holde fast på Dem her, Eugene?"

"Hindre mig fra at vandre bort, jeg ved ikke hvorhen – for jeg begynder at mærke, at jeg lige er kommet tilbage og igen vil fare vild – så gør det, kære ven!"

Mortimer gav ham sådanne oplivende midler, som han med sikkerhed turde give ham – de stod altid rede – og idet han bøjede sig over ham, var han allerede i færd med at advare ham, da han sagde:

"Forbyd mig ikke at tale, for tale må jeg. Vidste De, hvilken pinefuld uro der nager og sønderslider mig, når jeg vandrer på de steder – hvor er de uendelige steder, Mortimer? De må være umådelig langt borte!"

På sin vens ansigt kunne han se, at han var nær ved at miste samlingen, for et øjeblik efter tilføjede han: "Bliv ikke bange – jeg er ikke borte endnu. Hvad var der?"

"De ville sige mig noget, Eugene. Min stakkels, kære ven, De ville sige Deres ven noget, den ven, der altid har elsket Dem, beundret Dem, efterlignet Dem, støttet sig på Dem, ikke været

noget uden Dem og, Vorherre ved det, gerne ville være i Deres sted, hvis han kunne!"

"Stille, stille!" sagde Eugene med et kærligt blik, mens den anden holdt hånden for ansigtet. "Jeg fortjener det ikke. Jeg tilstår, at det glæder mig, men jeg fortjener det ikke. Dette overfald, kære Mortimer, dette mord –"

Hans ven bøjede sig over ham med ny opmærksomhed og sagde: "De og jeg har en og den samme mistænkt."

"Mere end mistænkt. Men både mens jeg ligger her og når jeg ikke ligger her længere, stoler jeg på, at De vil sørge for, at gerningsmanden ikke bliver draget til ansvar."

"Eugene?"

"Hendes pletfri rygte vil blive ødelagt, min ven. Hun ville blive straffet, ikke han. Jeg har forurettet hende nok i gerningen og har forurettet hende endnu mere i mine forsætter. De husker, hvad det er for en vej, der er brolagt med gode forsætter. Den er også brolagt med slette. Jeg ligger på den, Mortimer, og jeg ved det!"

"Vær rolig, kære ven."

"Det skal jeg, når De har lover mig det. Kære Mortimer, manden må ikke straffes. Skulle han blive anklaget, må De få ham til at tie og frelse ham. Tænk ikke på at hævn mig. Tænk alene på at dysse historien ned og skærme hende. De kan vende op og ned på sagen og fordreje omstændighederne. Hør efter, hvad jeg siger Dem. Det var ikke skolemesteren, Bradley Headstone. Hører De mig? Det var ikke skolemesteren."

Han holdt inde af udmattelse. Hans tale havde været hviskende, afbrudt og uklar, men med megen møje havde han gjort den så tydelig, at den ikke kunne misforstås.

"Kære ven, jeg er i færd med at vandre bort. Stands mig et øjeblik endnu, hvis De kan."

Lightwood løftede hans hoved op og holdt et glas vin til hans læber.

"Jeg ved ikke, hvor længe det er, siden det skete, om det er uger, dage eller timer, men lige meget. Der er jo en undersøgelse og forfølgelse i gang. Er der ikke?"

"Jo."

"Stand den, afværg den! Lad hende ikke komme i forhør. Skærm hende. Blev den skyldige stillet for domstolen, ville han forgifte hendes rygte. Lad den skyldige slippe ustraffet. Lizzie og den oprejsning, jeg skylder hende, går forud for alt. Lov mig det!"

"Det lover jeg Dem, Eugene!"

Idet han taknemmelig ville vende sine øjne om mod vennen, vandrede han bort. Hans øjne blev stående stille og fik det tidligere stive, meningsløse, stirrende udtryk.

Minutter og timer, dage og nætter blev han liggende i samme tilstand. Der var øjeblikke, da han efter en langvarig sanseløshed kunne tale til sin ven og sige, at han havde det bedre, eller kunne bede ham om noget, men før det kunne blive givet ham, var han atter borte.

Dukkesyersken, der nu var fuld af medlidenhed, plejede ham med en iver, der aldrig trættes. Hun skiftede regelmæssigt isen eller den kølende væske på hans hoved og holdt en gang imellem øret til puden for at lytte efter de svage ord, der undslap ham i hans vildelse. Det var forbavsende, hvor mange timer ad gangen hun kunne sidde ved siden af ham, sammenkrøbet og opmærksom på det letteste suk. Da han ikke

kunne røre en hånd, kunne han ikke lade sig mærke med, hvad han led, men ved denne omhyggelige iagttagen – om ikke ved en hemmelig sympati eller kraft – nåede hun til en forståelse af ham, som Lightwood ikke havde. Mortimer henvendte sig ofte til hende, som om hun var en tolk mellem den sansende verden og det sanseløse menneske. Hun kunne skifte forbindingen om et sår, løsne en kompres, vende hans ansigt eller forandre sengeklædernes tryk på ham med vished om at gøre det rigtige. Den hende medfødte lette og fine følelsessans, der var blevet i høj grad udviklet ved hendes stadige syslen med små ting, var unægtelig med i spillet her, men hendes fatteevne var i det mindste lige så udviklet.

Millioner gange mumlede han det ene ord Lizzie. På et stadium af hans sørgelige tilstand, der var det værste for dem, der plejede ham, virrede han med hovedet på puden og gentog uophørlig navnet ivrigt og utålmodigt med en sindsforvirrets sjæleangst og en maskines ensformighed. Ligeledes kunne han, når han lå stille og stirrede, gentage det flere timer i træk, men da altid i en dæmpet, advarende og ængstelig tone. Hendes nærværelse og berøring af hans bryst eller ansigt kunne ofte standse dette, og de lærte da at vente, at han i nogen tid ville ligge stille med lukkede øjne og være ved sin samling, når han åbnede dem. Men det var en tung skuffelse for dem, når den velkomne stilhed i værelset havde genoplivet deres håb, at hans ånd atter smuttede bort og blev borte i samme øjeblik, som de glædede sig over, at den var kommet til stede.

Denne en druknendes gentagne stigen op fra dybet for atter at synke var skrækkelig for dem, men efterhånden i foregik der den forandring med ham, at den blev skrækkelig for ham selv.

Hans attrå efter at meddele noget, der lå ham på sinde, hans usigelige længsel efter at tale med sin ven og betro ham noget, plagede ham så meget, når han kom til samling, at de lyse øjeblikke forkortedes ved det. Ligesom den, der stiger op fra dybet, forsvinder så meget hurtigere, når han kæmper med vandet, sådan gik han i sin fortvivlede strid atter til bunds.

En eftermiddag, da han havde ligget stille, og Lizzie netop havde listet sig ud for at gå til sit arbejde, fremstammede han Lightwoods navn.

"Her er jeg, kære Eugene."

"Hvor længe skal dette vare, Mortimer?"

Lightwood rystede på hovedet.

"Det er dog bedre med Dem, end det har været."

"Men jeg ved, at der ikke er noget håb. Dog beder jeg til, at det må vare længe nok til at De kan vise mig en sidste tjeneste, og jeg fuldbringe en sidste gerning. Hold fast på mig her nogle øjeblikke, Mortimer."

Hans ven ydede ham den hjælp, han kunne, og opmuntrede ham til at tro, at han var blevet roligere, skønt hans øjne allerede begyndte at miste det udtryk, de så sjældent genvandt.

"Hold mig fast her, kære ven, hvis De kan. Forebyg, at jeg vandrer bort. Jeg er ved at gå."

"Endnu ikke. Sig mig, hvad skal jeg gøre?"

"Hold mig fast her kun en eneste minut. Hør, hvad jeg har at sige. Stands mig, stands mig!"

"Min stakkels Eugene, søg at være rolig."

"Det gør jeg, jeg gør mig umage for at være rolig. Å, hvis De vidste, hvor meget! Lad mig ikke vandre bort, før jeg har talt. Giv mig lidt mere vin."

Lightwood fjøede ham, og med en rørende kamp mod den afmagt, der begyndte at indfinde sig, og et bønfoldende blik, som greb hans ven dybt, sagde Eugene:

"De kan lade Jenny blive hos mig, mens De taler med hende og siger hende, hvad jeg bønfalder hende om. De kan lade Jenny blive hos mig, mens De er borte. De får ikke meget at gøre og vil ikke blive længe borte."

"Nej, nej. Men sig mig, hvad det er, jeg skal gøre!"

Hans øjne blev atter stive, og det eneste ord, der kom over hans læber, var det millioner gange gentagne: "Lizzie, Lizzie, Lizzie."

Men den årvågne lille dukkesyerske havde nu som altid været på sin post, og hun gik nu hen og rørte ved Lightwoods arm, mens han så fortvivlet på sin ven.

"Stille!" sagde hun med fingeren på læberne. "Hans øjne er ved at lukke sig, og han vil være ved sin samling, når han atter åbner dem. Skal jeg sige Dem et forløsende ord, som De kan gentage for ham?"

"Å, Jenny, gid De kunne sige mig det rigtige ord!"

"Det kan jeg. Buk Dem!"

Han bukkede sig, og hun hviskede ham noget i øret, hviskede et eneste kort ord til ham. Lightwood studsede og så på hende.

"Prøv det," sagde den lille med et ophidset og triumferende ansigt. Derpå bøjede hun sig over Eugene og kyssede ham for første gang på kinden og kyssede den stakkels, lemlæstede hånd, der var hende nærmest. Derefter trak hun sig tilbage til fodenden af sengen.

Et par timer senere så Mortimer Lightwood, at han kom til samling, og bøjede sig øjeblikkeligt, men ganske rolig over

ham.

"Tal ikke, Eugene. Se kun på mig og hør efter. De kan jo følge mig?"

Han nikkede svagt med hovedet.

"Jeg går ud fra det punkt, hvor vi brød af. Er det ord, hvortil vi snart ville være kommet – er det – hustru?"

"Å, Gud velsigne Dem, Mortimer!"

"Stille! Tal ikke. Hør mig, kære Eugene. Deres sind vil blive roligere, mens De ligger her, hvis De gør Lizzie til Deres hustru. De ønsker, at jeg skal tale med hende og bønfalde hende om at blive Deres hustru. De beder hende knæle ved dette leje og lade sig vie til Dem, for at den oprejsning, De giver hende, kan blive fuldstændig. Er det rigtigt?"

"Ja, Gud velsigne Dem! Ja."

"Det skal ske, Eugene. Stol på mig. Men jeg må blive nogle timer borte for at opfylde Deres ønsker. Indser De, at det er uundgåeligt?"

"Det sagde jeg jo, kære ven."

"De har ret, men dengang havde jeg ikke tråden. Hvordan tror De, jeg fik den?"

Idet Eugene så sig vist om, opdagede han, at Jenny stirrede på ham ved fodenden af sengen, hvor hun støttede sine albuer på sengekanten og sit hoved på sine hænder. Der var et spor af hans lune udtryk i hans ansigt, mens han søgte at smile til hende.

"Ja," sagde Lightwood, "opdagelsen skyldes hende. Læg mærke til, hvad jeg siger, kære Eugene. I min fraværelse vil De få at vide, at jeg har udrettet mit hverv hos Lizzie ved at se hende her, hvor jeg nu står ved Deres leje, for ikke at forlade

Dem mere. Endnu et sidste ord. Denne handlemåde er den rigtige for en ærlig mand. Jeg tror af min hele sjæl, at hvis Forsynet i sin barmhjertighed giver os Dem tilbage, vil De i Deres livs frelserinde finde en ædel hustru, som De vil elske højt."

"Amen! Det er jeg vis på. Men jeg går det ikke igennem, Mortimer."

"Derfor vil De ikke blive mindre stærk og fuld af håb!"

"Nej. Rør ved mit ansigt med Deres, hvis jeg ikke skulle holde ud, til De kommer tilbage. Jeg elsker Dem, Mortimer. Vær ikke urolig for mig, mens De er borte. Vil min dyrebare, kække pige tage mig, er jeg sikker på, at jeg vil leve længe nok til at blive gift."

Mens vennerne således tog afsked med hinanden, opgav Jenny alt, og siddende med ryggen mod sengen i det bur, hendes lyse hår dannede, græd hun hjerteligt, men lydløst. Snart var Mortimer borte. Da aftenens dæmrende lys forlængede træernes tunge afspejlinger i floden, kom en anden skikkelse med sagte fjed ind i sygeværelset.

"Er han ved sin samling?" spurgte den lille dukkesyerske, idet skikkelsen tog plads ved hovedgærdet, for Jenny var straks gået af vejen for den og kunne fra sin ny og friere plads ikke se den lidendes ansigt i det mørke værelse.

"Han er ved samling, Jenny," mumlede Eugene ved sig selv; "han kender sin hustru."

11. Dukkesyerskens opdagelse stadfæstes

Mrs. Rokesmith sad og syede i sit pyntelige lille værelse ved siden af en kurv med små, pyntelige klædningsstykker, der havde et sådant udseende af at høre til dukkesyerskens fag, at man skulle tro, at hun havde i sinde at træde op som konkurrent til miss Wren. Om den "fuldstændige, britiske husmoder" havde givet vise råd vedrørende dem, fremgik ikke, men var ikke sandsynligt, da dette tågede orakel ingensteds var at se. Men så meget er vist, at mrs. Rokesmith syede på dem med en så duelig hånd, at hun måtte have taget undervisning hos en eller anden. Kærligheden er en vidunderlig lærer i alt og kærligheden, set fra et malerisk synspunkt uden andet på end et fingerbøl, havde måske undervist hende i denne gren af syfaget.

Det var nær ved den tid, John skulle komme hjem, men da hans hustru var opsat på at blive færdig med et enestående mesterstykke før bordet, gik hun ham ikke i møde. Med et glad, skønt lidt vigtigt smil sad hun og syede med en regelmæssig lyd, ligesom en slags smilehullet, fortryllende taffelur af saksisk porcelæn af prima kvalitet.

En banken på døren og en ringen på klokken. Ikke John, ellers var Bella fløjet ham i møde. Men hvem da, når det ikke var John? Bella gjorde sig endnu dette spørgsmål, da den vimse, lille nar af tjenestepige kom vimsende ind og sagde: "Mr. Lightwood!"

"Å, store Gud!"

Bella havde kun fået tid til at kaste et lommetørklæde over kurven, da Lightwood gjorde sit buk. Der var noget i vejen med

ham, for han var påfaldende alvorlig og så dårlig ud.

Efter en kort hentydning til den lykkelige tid, da han havde kendt mrs. Rokesmith som miss Wilfer, forklarede han, hvad der var i vejen, og hvorfor han var kommet. Han overbragte Lizzie Hexams inderligste ønske om, at mrs. Rokesmith ville være til stede ved hendes vielse.

Bella blev så rørt over denne bøn og den korte meddelelse, han med følelse bragte hende, at ingen lugteflaske nogen sinde er kommet mere tilpas end Johns banken.

"Min mand," sagde Bella, "jeg skal føre ham herind."

Men dette viste sig at være lettere sagt end gjort, for så såre hun havde nævnt Lightwoods navn, blev John stående med hånden på låsen til stuedøren.

"Kom ovenpå, min ven."

Bella blev forbavset over, at han blev så rød i ansigtet og pludselig vendte sig om.

"Hvad skal det sige?" tænkte hun, mens hun gik ovenpå med ham.

"Nå, min skat," sagde John og tog hende på skødet, "forklar mig nu det hele."

Det var meget let sagt: "Forklar mig nu det hele," men John var i højeste grad forvirret. Hans opmærksomhed gjorde åbenbart nu og da afstikkere, endog mens Bella forklarede ham det hele. Og dog vidste hun, at han nærede megen deltagelse for Lizzie og hendes skæbne. Hvad skulle det sige?

"Du følger da med til dette bryllup, kære John?"

"N-nej, min pige, det kan jeg ikke."

"Kan du ikke, John?"

"Nej, min ven. Det kan der ikke være tale om."

"Skal jeg da rejse alene?"

"Nej, du skal rejse med mr. Lightwood."

"Synes du ikke, at det er på tide, at vi går ned til mr. Lightwood, kære John?" spurgte Bella.

"Det er på tide, at du går ned til ham, min øjesten, men mig må du undskylde hos ham."

"Det er da vel aldrig dit alvor, at du ikke vil se ham? Han ved, at du er kommet hjem. Jeg har sagt ham det."

"Det er lidt uheldigt, men det er der jo ikke noget at gøre ved. Uheldigt eller heldigt, så kan jeg i hvert tilfælde ikke se ham."

Mens Bella sad på hans skød og så forbavset og lidt surmulende på ham, overvejede hun, hvilken grund han kunne have til denne uforklarlige adfærd. Omsider viste der sig en svag grund.

"Kære John, du kan dog vel aldrig være skinsyg på mr. Lightwood?"

"Mit søde barn," svarede hendes mand og lo ganske højt, "hvorfor skulle jeg være skinsyg på ham?"

"For du ved, John," fortsatte Bella og surmulede lidt mere endnu, "at om han også en tid sværmede temmelig meget for mig, var det dog ikke min skyld."

"Det var din skyld, at jeg sværmede for dig," svarede hendes mand med et udtryk af stolthed over hende, "og hvorfor da ikke din skyld, at han sværmede for dig? Jeg måtte jo være fra forstanden, hvis jeg ville blive skinsyg på enhver, der havde fundet min kone skøn og elskværdig!"

"Jeg er halvt vred på dig, kære John," sagde Bella og lo lidt, "og halvt glad over dig, fordi du er sådan en dum, gammel dreng og

dog siger smukke ting, som om du mente dem. Vær ikke så hemmelighedsfuld. Hvad ondt ved du om mr. Lightwood?"

"Slet intet, min ven."

"Hvad har han da gjort dig, John?"

"Ikke det allermindste, kære barn. Jeg ved lige så lidt noget ondt om ham som om mr. Wrayburn. Han har aldrig gjort mig noget, og det har mr. Wrayburn ikke heller. Og dog har jeg det selv samme mod dem begge."

"Å, John!" udbrød Bella, som om hun opgav ham som uforbederlig, sådan som hun plejede at opgive sig selv. "Du er ikke bedre end en sfinks! Og en gift sfinks er ingen – er ingen artig, åbenhjertig ægtemand."

"Bella, min skat!" sagde Rokesmith med et alvorligt smil og rørte ved hendes kind, idet hun slog øjnene ned og surmulede, "se på mig. Jeg ønsker at tale med dig."

"For alvor, du Blåskæg med det hemmelige kammer?" spurgte Bella, hvis smukke ansigt opklaredes.

"For alvor, og det hemmelige kammer vedkender jeg mig. Husker du ikke, at du bad mig ikke at sige, hvad jeg tænkte om dine ædlere egenskaber, før du var blevet sat på prøve?"

"Jo, kære John, og jeg mente og mener det oprigtigt."

"Den tid vil komme – jeg er ingen profet, men jeg siger det – da du vil blive sat på prøve. Den tid vil komme, tror jeg, da du vil blive underkastet en prøvelse, af hvilken du ikke vil kunne gå helt triumferende ud for mig, hvis du ikke kan have fuldkommen tillid til mig."

"Så kan du være rolig for mig, kære John, for jeg kan have fuldkommen tillid til dig og har og vil altid, altid have det. I småting er og har jeg altid været den lille, men i store ting håber

jeg ikke at være det. Jeg vil ikke prale, kære John, men jeg håber det ikke."

Han blev endog mere overbevist om sandheden af, hvad hun sagde, end hun selv var det, da han følte hendes kærlige arme omkring sig. Havde han kunnet sætte den forgyldte skarnagers rigdomme på spil, ville han have vovet dem på hendes kærlige og tillidsfulde hjertes troskab i godt og ondt.

"Nu vil jeg gå og tage bort med mr. Lightwood," sagde Bella og sprang op. "Du er rigtignok den mest kejtede klodrian til at pakke, der nogen sinde har været til, men vil du være rigtig artig og love aldrig at gøre det mere – skønt jeg ikke ved, hvad det er, du har gjort! – skal du få lov til at pakke min lille vadsæk, mens jeg tager min hat på."

Han samtykkede med glæde, og hun bandt sin kløftede hage ind, rystede sit hoved ind i sin hat, trak sløjferne på sine hattebånd ud, tog sine handsker på, finger for finger, og fik dem til sidst på sine små, buttede hænder, sagde farvel til ham og gik ned. Lightwoods utålmodighed forsvandt hurtigt, da han så hende rejseklædt.

"Følger mr. Rokesmith ikke med?" spurgte han tøvende og med et blik på døren.

"Å, det havde jeg nær glemt," svarede Bella. "jeg skal bringe Dem hans hilsen, men hans ansigt er så opsvulmet, at det er dobbelt så stort som ellers, og han må straks lægge sig for at vente på doktoren, der skal komme og årelade ham."

"Det er mærkeligt, at jeg endnu aldrig har set mr. Rokesmith, uagtet vi har haft med de samme sager at gøre."

"Virkelig?" sagde den frække Bella.

"Jeg må næsten tro, at jeg aldrig får ham at se."

"Det går undertiden så underligt til med sådanne ting," sagde Bella med det roligste ansigt, "at det synes at være ligesom en skæbne. Men jeg er færdig, mr. Lightwood."

De kørte straks bort i en lille vogn, som Lightwood havde taget med fra det uforglemmelige Greenwich. Fra Greenwich kørte de lige til London, og i London ventede de på en jernbanestation, til pastor Frank Milvey og hans kone, med hvem Mortimer Lightwood allerede havde talt, kunne komme og følge med dem.

Bella indså, trods den forsikring, hun lige havde givet om sig selv, at hendes mands fraværelse ville blive en generende grund til forundring for Milvey'erne, og heller ikke kunne hun vise sig fuldkommen rolig, da mrs. Milvey spurgte:

"Hvordan har mr. Rokesmith det? Er han rejst i forvejen, eller kommer han bagefter?"

Da det af den grund blev nødvendigt atter at jage ham i seng og lade ham ligge og vente på at blive åreladt, gjorde Bella det, men ikke halvt så godt anden gang som første gang, for en to gange gentaget hvid løgn synes næsten at blive en sort løgn, når man ikke er vant til det.

"Å Gud," sagde mrs. Milvey, "hvor det gør mig ondt! Mr. Rokesmith viste en sådan deltagelse for Lizzie Hexam, da vi var der forrige gang. Havde vi kun vidst, hvordan det var med hans ansigt, kunne vi have givet ham noget, der ville have lindret ham på så kort tid."

For at bøde på sagen skyndte Bella sig at forsikre, at han ingen smerter havde, hvilket gjorde mrs. Milvey blev så glad.

I det samme udbrød hun: "Frank! Der er en lærer; jeg husker, at jeg har set ham før."

Disse ord gjaldt en ung mand af et tilbageholdent ydre og iført sort frakke og vest og gråmelerede benklæder. Fra det indre af stationen var han kommet ud i forsalen, straks efter at Lightwood var gået ud til toget, og havde hastigt løbet de trykte opslag på væggen igennem. Han havde vist en adspredt interesse for, hvad der blev talt om blandt de mennesker, som ventede der, og havde nærmet sig, da mrs. Milvey havde nævnt Lizzie Hexam. Siden var han blevet stående, skønt han stadig skottede hen til den dør, ad hvilken Lightwood var gået ud. Han stod med ryggen til dem og sine hænder bagpå, og der var nu en så åbenbar vaklen ved ham, der tydede på rådvildhed, om han skulle tilkendegive, at han havde hørt, at der blev talt om ham, at Milvey talte til ham.

"Jeg kan ikke mindes Deres navn," sagde han, "men jeg husker at have set Dem i Deres skole."

"Mit navn er Bradley Headstone," svarede han og trak sig tilbage til et mere afsides sted.

"Jeg burde have husket det," sagde Milvey og rakte ham hånden; "jeg håber, De er vel? Lidt overanstrengt er jeg bange for?"

"Ja, jeg er for tiden noget overanstrengt."

"Tog De Dem ingen adspredelser i Deres sidste ferie?"

"Nej."

"Lutter arbejde og ingen adspredelse vil sikkert ikke frembringe sløvhed hos Dem, mr. Headstone, men det vil svække Deres fordøjelse, hvis De ikke er forsigtig."

"Jeg skal gøre mig umage for at være forsigtig. Turde jeg udbede mig et øjeblikks samtale med Dem udenfor?"

"Gerne."

Det var aften, og forsalen var godt oplyst. Skolemesteren, der uafsladelig havde holdt øje med Lightwoods dør, gik ad en anden ud i en krog udenfor, hvor der var mere skygge end lys, og sagde, idet han pillede på sine handsker:

"En af Deres damer nævnte i mit påhør et navn, som jeg kender, kender meget godt, kan jeg sige. Det er navnet på en søster til en af mine forrige disciple. Han var længe min discipel og har gjort fremgang og hurtigt svunget sig i vejret – navnet er Hexam, Lizzie Hexam." Han syntes at være undselig og ængstelig og talte meget tvungent. Den tankestreg, han satte mellem sine to sidste sætninger, var meget generende for hans tilhører.

"Ja," svarede Milvey, "vi skal ned og besøge hende."

"Det hørte jeg. Jeg håber, at der ikke er hændt min tidligere discipels søster noget ubehageligt? Hun har dog vel ikke lidt noget tab? Ikke fået sorg? Ikke mistet nogen – slægtning?"

Milvey fandt, at dette menneske havde et meget underligt væsen og et mørkt, skulende blik, men svarede med sin sædvanlige frimodighed:

"Det glæder mig at kunne sige Dem, mr. Headstone, at Deres tidligere elevs søster ikke har lidt noget sådant tab. De troede måske, at jeg skulle ned og begrave nogen?"

"Det kan måske have været en tankeforbindelse med Deres gejstlige stilling, men jeg tænkte ikke på det. – De skal altså ikke ned og begrave nogen?"

Det var virkelig et menneske med et meget underligt væsen og et lurende blik, som var meget trykkende.

"Nej. – Oprigtig talt," sagde Milvey, "da De har så megen deltagelse for Deres tidligere elevs søster, kan jeg gerne sige

Dem, at jeg skal ned til hendes bryllup."

Skolemesteren fo'r tilbage.

"Ikke for selv at holde bryllup med hende," sagde Milvey med et smil, "da jeg allerede selv er gift, men for at forrette vielsen ved hendes bryllup."

Bradley greb fat i en pille bag sig, og havde Milvey ikke før vidst, hvad et askegråt ansigt ville sige, vidste han det nu.

"De er ikke rask, mr. Headstone!"

"Kun en bagatel, det går snart over. Jeg lider af svimmelhed. Lad mig ikke opholde Dem, jeg trænger ikke til hjælp. Tak, fordi De skænkede mig disse minutter af Deres tid."

Idet Milvey, der ikke havde flere minutter at undvære, gav et passende svar og gik ind i forsalen igen, så han, at Bradley støttede sig til pillen med sin hat i hånden og trak i sit halstørklæde, som om han ville rive det af, og henledte derfor en jernbanebetjents opmærksomhed på ham ved at sige: "Der er en person udenfor, som synes at være syg og trænge til hjælp."

Lightwood havde imidlertid købt billetter til dem, og afgangsklokken var i færd med at ringe. De satte sig ind i kupeen, men da de begyndte at køre bort fra stationen, kom den samme betjent løbende hen ad perronen og så ind i alle vognene.

"Å, er De der!" sagde han, idet han sprang op på trinnet og holdt sig fast ved vindueskanten med sin albue. "Den person, De talte om til mig, har fået et krampeslag."

Han havde virkelig fået et meget heftigt anfald og bed og slog om sig – sagde betjenten – som en rasende. Ville herren give ham sit kort, da han først havde set ham? Det gjorde herren med den forklaring, at han ikke vidste andet om den syge, end

at han havde en meget hæderlig stilling og havde sagt, at han følte sig ilde, hvilket også hans udseende alene ville have røbet. Betjenten tog kortet, passede sit snit til at smutte ned, og dermed var det forbi.

Derpå raslede toget af sted mellem tagene og de ujævne mure af huse, der var blevet revet ned for at gøre plads for det, og hen over de myldrende gader og under den frugtbare jord, indtil det skød hen over floden, idet det susede hen over den rolige overflade som en bombe, og forsvandt igen, som om det var sprunget i røg og damp og ild. Lidt efter buldrede det atter over floden som en stor raket, der med en ubeskrivelig foragt for vandets krumninger og drejninger gik lige løs på sit mål, som Fader Tid går løs på sit, mens det er ham lige meget, hvilke levende vande der er dybe eller ikke, afspejler himmelsk lys eller mørke, frembringer deres lille afgrøde af ukrudt og blomster, drejer sig hist og drejer sig her, er larmende eller stille, plumrede eller klare, for deres løb har et sikkert endepunkt, om deres kilder og veje end er mange.

Derpå kørte de et stykke i vogn tæt ved den højtidelige flod, der sneg sig af sted om natten, ligesom alle ting sniger sig af sted både om natten og om dagen, idet de så roligt giver efter for evighedens magnetklippes tiltrækningskraft. Jo mere de nærmede sig det kammer, hvor Eugene lå, des mere frygtede de for at finde hans vandringer endte. Til sidst så de dets matte lys skinne, og det gav dem håb, skønt Lightwood skælvede ved den tanke: "Var han død, ville hun dog sidde hos ham."

Men han lå stille, halvt i en døs, halvt sovende. Idet Bella trådte ind med en opløftet, advarende finger, kyssede hun kærligt Lizzie, men sagde ikke et ord. Heller ikke nogen af de

andre talte, men alle satte sig stiltiende ved fodenden af sengen og ventede i tavshed. Nu opstod under denne nattevagt, hvormed flodens bølger og togets brusen blandede sig, atter disse spørgsmål i Bellas sjæl: Hvad kunne der ligge på bunden af Johns hemmelighed? Hvorfor var han aldrig blevet set af Lightwood, som han endnu stadig skyede? Hvornår skulle den prøvelse komme, gennem hvilken hendes tillid til og troskab mod hendes dyrebare ægtefælle skulle føre hende og gøre ham triumferende? For det havde været hans vilkår, at hun gik sejrrig ud af prøven, skulle gøre den mand, hun elskede af sit fulde hjerte, triumferende. Et sådant vilkår kunne ikke tabes af syne i Bellas bryst.

Langt ud på natten slog Eugene øjnene op. Han var ved sin samling og sagde straks: "Hvad er klokken? Er Mortimer kommet tilbage?"

Lightwood viste sig øjeblikkelig for selv at svare.

"Ja, Eugene, og alt er rede."

"Kære ven," sagde Eugene med et smil, "vi takker Dem begge hjerteligt. Sig Dem, hvor velkomne De er, Lizzie, og at jeg gerne ville være veltalende, hvis jeg kunne."

"Det gøres ikke nødigt," sagde Milvey, "vi ved det. Har De det bedre, mr. Wrayburn?"

"Jeg er meget lykkeligere."

"Og meget bedre med, vil jeg håbe."

Eugene vendte sine øjne mod Lizzie, ligesom for at skåne hende, og svarede ikke.

Derpå tog de alle plads omkring sengen, og Milvey åbnede sin bog og begyndte den højtidelige forretning, der så sjældent står i forbindelse med dødens skygge, og som i tanken er så

uadskillelig fra liv og munterhed og håb og sundhed og glæde. Bella tænkte på, hvor forskelligt dette var fra hendes eget solklare, lille bryllup, og græd. Mrs. Milvey var fuld af medlidenhed og græd ligeledes. Dukkesyersken holdt hænderne for ansigtet og græd i sit gyldne bur. Idet Milvey læste med dæmpet, klar røst og bøjede sig over Eugene, der holdt sine øjne fæstet på ham, forrettede han sin gerning med passende simpelhed. Da brudgommen ikke kunne røre sine fingre, rørte han ved hans fingre med ringen og satte den på brudens. Idet de to gav hinanden deres tro, lagde hun sin hånd på hans og lod den blive liggende der, og da ceremonien var forbi, og alle de andre var gået ud af stuen, stak hun sin arm under hans hoved og lagde sit eget hoved på puden ved siden af ham.

"Træk omhængt til side, min dyrebare pige," sagde Eugene lidt efter, "og lad os se vor bryllupsdag."

Solen var ved at stå op, og dens første stråler trængte ind i værelset, da hun kom tilbage og trykkede sine læber mod hans.

"Jeg velsigner dagen!" sagde Eugene.

"Jeg velsigner dagen!" sagde Lizzie.

"Det er et ynkeligt ægteskab, du har indgået, min elskelige hustru," sagde Eugene, "et lemlæstet, ulykkeligt menneske, der ligger her, så lang han er, og er så godt som intet for dig, når du er blevet en ung enke."

"Jeg har indgået det ægteskab, som jeg ville have givet alt i verden for at turde have gjort mig håb om."

"Du har kastet dig bort," sagde Eugene og rystede på hovedet, "men du har fulgt dit rige hjerte. Men mit forsvar er, at du først havde kastet dette hjerte bort, dyrebare pige!"

"Nej, jeg havde givet dig det."

"Det er jo det samme, min stakkels Lizzie!"

"Stille, stille! Det er noget helt andet."

Der kom tårer i hans øjne, og hun bønfuldt ham om at lukke dem.

"Nej," sagde Eugene, "lad mig se på dig, Lizzie, mens jeg kan, du kække, opofrende heltinde!"

Hendes egne øjne fyldtes ved hans lovprisninger. Da han havde samlet kræfter til at flytte sit sårede hoved og lagde det op til hendes bryst, randt begges tårer.

"Lizzie," sagde Eugene efter en pause, "når du mærker, at jeg vil til at vandre bort fra dette tilflugtssted, som jeg så lidt har fortjent, så kald mig ved navn, og jeg tror jeg vender tilbage."

"Ja, kære Eugene."

"Se!" sagde han smilende, "jeg havde allerede været borte, hvis du ikke havde sagt det!"

Da han lidt efter syntes at synke hen, sagde hun med en rolig, kærlig stemme:

"Eugene, min elskede mand!" og straks svarede han: "Se igen! Der ser du, at du kan kalde mig tilbage!"

Og senere, da han ikke kunne tale, svarede han endnu ved sagte at bevæge sit hoved ved hendes bryst.

Solen stod højt på himlen, da hun varsomt gjorde sig fri for at give ham de styrkende midler og den næring, han trængte til. Det vrag af ham, som lå kastet op på land der, var så fuldstændig hjælpeløst, at det nu foruroligede hende, men selv syntes han at have fattet lidt mere håb.

"Ak, min elskede Lizzie," sagde han med mat stemme, "hvordan skal jeg, hvis jeg bliver helbredet, kunne gengælde alt,

hvad jeg skylder dig?"

"Skam dig ikke ved mig," svarede hun, "og du vil have mere end gengældt alt."

"Dertil ville kræves et liv, mere end et liv."

"Lev da for det. Lev for mig, Eugene. Lev for at se, hvordan jeg skal gøre mig umage for at uddanne mig og ikke gøre dig skam."

"Min egen pige," svarede han i en tone, der mindede mere om hans fordums tone end noget, han hidtil havde sagt, "jeg har tværtimod tænkt på, om ikke det bedste, jeg kunne gøre, var at dø."

"Det bedste, du kunne gøre, at lade mig tilbage med et knust hjerte?"

"Det er ikke det, jeg mener, min kære pige. Det er ikke det, jeg har tænkt på. Jeg har tænkt på, at du af medlidenhed med mig i denne lemlæstede og nedbrudte tilstand sætter mig så højt – tænker så godt om mig – elsker mig så inderligt."

"Vorherre ved, at jeg elsker dig inderligt."

"Og Vorherre ved, at jeg påskønner det! Nuvel, hvis jeg lever, vil du få at se, hvordan jeg er."

"Jeg vil få at se, at min mand ejer en guldgrube af energi og vil vide at udnytte den på bedste måde, ikke sandt?"

"Jeg håber det, kæreste Lizzie," sagde Eugene alvorligt, men dog samtidig lidt ironisk, "men jeg er ikke forfængelig nok til at tro det. Hvor kan jeg tro det, når jeg ser tilbage på en så tom og forspildt ungdom som min! Jeg håber det ydmygt, men jeg tør ikke tro det. Der er en bitter anelse i min samvittighed om, at jeg, hvis jeg forblev i live, ville skuffe din og min egen gode mening – og at jeg hellere burde dø."

12. Den forbigående skygge

Vind og strøm vekslede flere gange, Jorden gik rundt omkring Solen flere gange, skibet ude på havet tilendebragte lykkeligt og vel sin rejse og bragte en lille Bella hjem med sig. Hvem var da så glad og lykkelig som moderen, ene og alene med undtagelse af faderen?

"Ville du nu ikke gerne være rig, min øjesten?"

"Hvor kan du spørge sådan? Nu er jeg jo rig."

Disse var nogle af de første ord, der taltes i nærheden af lille Bella, mens hun lå og sov. Hun viste sig snart at være et vidunderlig klogt barn, idet hun røbede den største modbydelighed for sin bedstemoders selskab og altid blev angrebet af surhed i maven, når denne værdige dame hædrede hende med sin opmærksomhed.

Det var fortryllende at se Bella iagttage den lille og opdage sine egne smilehuller i denne spæde afspejling, som om hun uden personlig forfængelighed så sig i spejlet. Hendes fader sagde med god grund til hendes mand, at den lille syntes at gøre hende yngre og mindede ham om de dage, da hun havde en yndlingsdukke, som hun plejede at snakke med, når hun gik på gulvet med den. Verden ville have haft ondt ved at fremvise en lille, for hvem der blev snakket og sunget en sådan mængde morsomt vrøvl, som Bella snakkede og sang for den lille, eller som blev klædt så mange gange af og på i døgnnet, som Bella klædte denne lille af og på, eller som blev gemt således bag døre og stukket frem for at standse sin fader, når han kom hjem, eller som, kort sagt, ved hjælp af en glad og stolt, ung moders

levende opfindelsesevne gjorde halvt så mange barnagtige ting, som denne uudtømmelige lille gjorde.

Da den lille var et par måneder gammel, begyndte Bella at opdage en sky på sin mands pande, og da hun holdt øje med den, så hun et voksende mismod samle sig der, som voldte hende megen uro. Mere end en gang vækkede hun ham, når han lå og mumlede i søvne, og skønt det ikke var noget værre end hendes eget navn, han mumlede, var det dog klart for hende, at hans uro hidrørte fra en eller anden tung sorg. Derfor kom Bella til sidst frem med sit krav på at dele denne byrde og bære sin halvdel af den.

"Du ved, kære John," sagde hun, idet hun muntert vendte tilbage til deres tidligere samtale, "at jeg håber, at man trygt kan stole på mig i store ting, og det kan visselig ikke være en bagatel, der volder dig så megen uro. Det er meget smukt af dig, at du gør dig umage for at skjule for mig, at du er urolig over noget, men det lader sig umuligt gøre."

"Ja, jeg indrømmer, at jeg er noget urolig."

"Så sig mig, hvad det er over."

Men nej, det undveg han.

"Det er lige meget!" tænkte hun resolut. "John forlanger, at jeg skal have fuld tillid til ham, og han skal ikke se sig skuffet."

En dag tog hun til London for at træffe ham, da de skulle gøre nogle indkøb sammen. Hun fandt ham ventende ved målet for hendes rejse, og de gik bort med hinanden gennem gaderne. Han var meget munter, men kom idelig tilbage til den tanke, hvis de nu var rige, og sagde, at sæt engang, at den smukke vogn derhenne var deres, og at den holdt derhenne for at køre dem hjem til et smukt hus, som de ejede, hvad ville Bella så

helst forefinde i det? Nå, det vidste Bella ikke; da hun allerede havde alt, hvad hun kunne ønske, kunne hun ikke sige det. Men lidt efter lidt bragtes hun til at tilstå, at hun kunne have lyst til at få et barnekammer til den lille, hvortil der aldrig havde været mage. Det skulle være en sand regnbue af farver, da hun var ganske sikker på, at den lille havde sans for farver, og trappen skulle smykkes med de dejligste blomster, da hun var fuldkommen sikker på, at den lille havde sans for blomster, og der skulle være et fuglebur et eller andet sted med de yndigste små fugle, da der ikke kunne være mindste tvivl om, at den lille havde sans for fugle. Var der ikke mere? Nej, kære John. Efter at der var blevet sørget for at tilfredsstille den lilles lyster, kunne Bella ikke tænke sig mere.

Mens de sladrede således, og efter at John havde spurgt: "Ingen smykker til dig selv for eksempel?" og Bella smilende havde svaret: "Å, når det endelig skulle være, kunne der stå et smukt elfenbensskrin med nogle smykker på mit natbord," blev disse billeder pludselig formørket og udslettet.

De drejede om et hjørne og mødte Lightwood.

Han blev stående ligesom forstenet ved synet af Bellas mand, der i samme øjeblik havde skiftet farve.

"Mr. Lightwood og jeg har set hinanden før," sagde han.

"Set hinanden før, John?" gentog Bella forundret, "mr. Lightwood har sagt mig, at han aldrig havde set dig."

"Dengang vidste jeg ikke, at det havde været tilfældet," sagde Lightwood, bragt ud af fatning for hendes skyld. "Jeg troede kun at have hørt tale om – mr. Rokesmith."

"Dengang mr. Lightwood så mig, min ven," sagde hendes mand, idet han uden at sky hans blik så ham lige i øjnene, "var

mit navn Julius Handford."

Julius Handford! Det navn, som Bella så ofte havde set i gamle aviser, mens hun havde været i huset hos Boffin! Julius Handford, der var blevet offentligt opfordret til at vise sig, ligesom der offentligt var blevet udlovet en belønning til den, som kunne meddele oplysning om ham!

"Jeg ville have undgået at omtale det i Deres påhør," sagde Lightwood hensynsfuldt til Bella, "men da Deres mand selv siger det, må jeg stadfæste hans sælsomme indrømmelse. Jeg så ham som Julius Handford og gjorde mig bagefter megen umage for at opspore ham."

"Fuldkommen rigtigt. Men det var hverken min hensigt eller mit ønske," sagde Rokesmith roligt, "at lade mig opspore."

Bella så forbavset fra den ene hen på den anden.

"Mr. Lightwood," fortsatte hendes mand, "da tilfældet omsider har ført os sammen – hvilket ikke er så underligt, eftersom det underlige tværtimod er, at tilfældet ikke før har bragt os i forbindelse med hinanden – vil jeg kun minde Dem om, at De har været i mit hus, og tilføje, at jeg ikke har skiftet bopæl."

"Min stilling er i sandhed pinlig," svarede Lightwood med et talende blik på Bella. "Jeg håber, at De kan rense Dem for enhver delagtighed i en meget sort forbrydelse; men De kan ikke andet end vide, at Deres egen påfaldende opførsel har gjort Dem mistænkt."

"Ja, det ved jeg," var hele svaret.

"Min embedspligt," sagde Lightwood tøvende og med et nyt blik på Bella, "står stærkt i strid med min personlige tilbøjelighed, men jeg tvivler om, mr. Handford eller mr.

Rokesmith, at jeg har ret til at forlade Dem her, før hele Deres adfærd er blevet opklaret."

Bella greb sin mands hånd.

"Bliv ikke urolig, min skat. Mr. Lightwood vil få at se, at han er i sin gode ret til at forlade mig her. I hvert tilfælde vil han få at se, at jeg agter at forlade ham her."

"De kan vist næppe nægte," sagde Lightwood, "at da jeg ved den lejlighed, som De har hentydet til, indfandt mig i Deres hus, undgik De mig forsætligt."

"Jeg forsikrer Dem, at det aldrig kan falde mig ind at nægte det, og jeg ville være fortsat at undgå Dem lidt længere endnu i det samme øjemed, hvis vi ikke havde truffet hinanden her. Jeg går nu lige hjem og bliver hjemme til i morgen middag. Senere, håber jeg, vil vi lære hinanden bedre at kende. Far vel."

Lightwood vidste ikke, hvad han skulle sige eller gøre, men Bellas mand gik ganske roligt forbi ham med Bella under armen. De gik hjem uden at blive standset oftere.

Da de havde spist til middag og var blevet alene, sagde John til sin kone, der blev ved at være munter: "Og du spørger mig ikke, hvorfor jeg bar det navn?"

"Nej, kære John. Jeg ville naturligvis inderligt gerne vide det, men jeg venter, til du selv siger mig det af egen fri vilje. Du spurgte mig, om jeg kunne have fuldkommen tillid til dig, og jeg sagde ja og mente det."

Det undgik ikke Bellas opmærksomhed, at han begyndte at se triumferende ud. Hun trængte ikke til at styrkes i sit forsæt, men havde hun trængt til det, ville hun have fundet styrke i hans opklarede åsyn.

"Du kan da ikke have tænkt dig en opdagelse som den, at den gådefulde Handford var den samme som din mand?"

"Nej naturligvis, kære John, men du bad mig være rede til at blive sat på prøve, og det er jeg."

Han drog hende tættere ind til sig og sagde, at det snart ville være overstået og sandheden komme for dagen.

"Og læg nu," fortsatte han, "vel mærke til de ord, jeg vil tilføje. Jeg svæver ikke i nogen som helst fare, og der er ingen sandsynlighed for, at nogen kan skade mig."

"Er du ganske vis på det?"

"Ingen kan krumme et hår på mit hoved! Jeg har intet ondt gjort og ingen skadet. Skal jeg sværge på det?"

"Nej, John," udbrød Bella og lagde med et stolt blik sin hånd på hans læber, "ikke for min skyld!"

"Men omstændigheder – jeg kan og skal snart opklare dem – har pådraget mig den sælsomste mistanke, man kan tænke sig. Du hørte jo mr. Lightwood tale om en sort forbrydelse?"

"Ja, John."

"Er du forberedt på at høre, hvad han mente?"

"Ja, John."

"Han mente mordet på John Harmon, den mand, der var tiltænkt dig."

Med stærkt bankende hjerte greb Bella ham i armen.

"Du kan da ikke være mistænkt, John?"

"Jo jeg kan, min elskede, jeg er det."

Der opstod tavshed, mens hun stod og så ham i ansigtet, og farven veg fra hendes eget ansigt og læber.

"Hvor tør de!" udbrød hun til sidst med ædel harme, "min elskede mand, hvor tør de?"

Han greb hende i sine arme, idet hun åbnede sine, og trykkede hende til sit hjerte.

"Kan du endnu stole på mig, Bella, efter at have fået dette at vide?"

"Jeg kan stole på dig af min hele sjæl. Kunne jeg ikke stole på dig, ville jeg falde død om for dine fødder."

Hvor triumferende strålede ikke hans ansigt, da han så op og henrykt udbrød: Hvad havde han gjort for at fortjene en skat som dette dyrebare, tillidsfulde væsens hjerte! Atter lagde hun sin hånd på hans læber og sagde "tys!" og derpå sagde hun på sin egen, søde, naturlige, rørende måde, at om også hele verden var imod ham, ville hun dog være for ham, at om han også var vanæret i andres øjne, ville han dog være æret i hendes, og om han også led under den værste mistanke, ville hun dog hellige sit liv til at trøste ham og indgive deres lille barn tillid til ham.

Efter at deres lyksaligheds middagsglød var blevet afløst af en stille lykkedæmring, tav de, indtil en fremmed stemme inde i stuen bragte dem begge til at studse. Da der var mørkt derinde, sagde stemmen: "Fruen må ikke blive forskrækket over, at jeg tænder lys," og straks efter kradsede en tændstik og glimtede i en hånd, og John Rokesmith så da, at hånden, tændstikken og stemmen tilhørte den i denne krønike tidligere tankefuldt virksomme inspektør.

"Jeg tager mig den frihed," sagde inspektøren forretningsmæssigt, "selv at bede den mr. Julius Handford mindes mig, der for temmelig lang tid siden gav mig sit navn og sin adresse nede hos os. Vil fruene have noget imod, at jeg tænder lysene på kaminhylden, for at der kan komme mere lys i sagen? Ikke? Mange tak, frue. Nu kan vi se, hvad vi selv siger."

Inspektøren, der var iført en tilknappet, mørkeblå frakke og benklæder af samme farve, frembød et tjenstdygtigt, kongelig pensioneret skue, da han førte sit lommetørklæde op til sin næse og bukkede for fru.

"De gjorde mig den ære, mr. Handford," sagde han, "at skrive Deres navn og adresse op, og jeg fremlægger herved det stykke papir, hvorpå De skrev dem. Ved at sammenligne dem med det skrevne her på forsatsbladet i denne bog her på bordet finder jeg, at bogstaverne i, hvad der her står skrevet: "Mrs. John Rokesmith. Fra hendes mand på hendes fødselsdag," – sådanne mindegaver er højst behagelige for ens følelser – stemmer fuldkommen overens med de andre. Må jeg tale et par ord med Dem?"

"Ja gerne. Her, hvis De behager," var svaret.

"Ja," indvendte inspektøren, "skønt det ikke er noget, der kan gøre fru urolig, er damerne dog tilbøjelige til at blive urolige over forretningssager – for da de hører til det svage køn, er de ikke vant til dem, når de ikke strengt vedrører husvæsenet. Jeg gør mig det i almindelighed til regel at foreslå, at man unddrager sig fra damernes nærværelse, før jeg skrider til mine forretninger. Hvad om fru gik ovenpå et øjeblik og så til den lille?"

"Min kone –" begyndte hendes mand, men inspektøren, der tog disse ord for en præsentation, afbrød ham: "Glæder mig i sandhed at have den ære," og bukkede derpå galant.

"Min kone," tog hendes mand atter til orde, "er overbevist om, at hun ikke kan have grund til at blive urolig, hvilken forretning det end drejer sig om."

"Virkelig? Er det sandt?" sagde inspektøren. "Ja, det er et køn, som vi altid kunne gå i skole hos, og der gives intet, som en dame ikke kan, hvad hun først rigtigt har sat sig for. Det samme er også tilfældet med min kone. Nu vel, frue, Deres ærede mand har voldt en del ulejlighed, som kunne have været undgået, hvis han var trådt frem og havde forklaret sig. Men ser De, han trådte ikke frem og forklarede sig. Da vi nu, han og jeg, mødes, vil De selvfølgelig sige – og med god grund – at det ikke er noget at blive urolig over, og jeg foreslår ham derfor at træde frem – eller for at indklæde den samme mening i andre ord, at følge med mig – og forklare sig."

Mens inspektøren indklædte sin mening i ordene "at følge med mig," var der en velbehagelig klang i hans stemme, og hans øjne strålede med en embedsmæssig glans.

"Har De i sinde at anholde mig?" spurgte John Rokesmith koldblodigt.

"Hvorfor spørge?" svarede inspektøren som en slags venskabelig forestilling, "er det ikke nok, at jeg foreslår Dem at følge med mig?"

"Men hvorfor?"

"Du min Gud og fader, hvor det er underligt af en mand med Deres opdragelse! Hvorfor spørge?"

"Hvad anklager De mig for?"

"Det undrer mig, at De i en dames nærværelse," sagde inspektøren og rystede bebrejdende på hovedet, "det undrer mig, at De med den opdragelse, De har fået, ikke er mere hensynsfuld! Jeg anklager Dem da for at være indviklet i Harmon-mordet. Jeg siger ikke noget om før, i eller efter gerningen."

"De overrasker mig ikke. Jeg forudså Deres besøg."

"Vogt Dem!" sagde inspektøren, "hvorfor tale? Det er min pligt at underrette Dem om, at alt, hvad De siger, vil blive brugt imod Dem."

"Det tror jeg ikke, det vil."

"Men jeg siger Dem, at det vil det. Siger De endnu efter at have fået denne advarsel, at De forudså mit besøg?"

"Ja, og jeg vil sige mere endnu, hvis De vil gå ind i værelset ved siden af med mig."

Med et beroligende kys på den forskrækkede Bellas læber tog hendes mand, som inspektøren højst forekommende bød sin arm, et lys og gik ud med ham. De blev en god halv time borte, og da de kom tilbage, så inspektøren yderst forbavset ud.

"Jeg har indbudt denne brave embedsmand, kære kone," sagde John, "til at tage på en udflugt med mig, hvori du skal deltage, men han tager sikkert gerne på din indbydelse mod noget at spise og drikke, mens du gør dig færdig."

Inspektøren skulle intet have at spise, men tiltrådte forslaget om et glas grog. Mens han blandede sig denne kolde drik og nød den i dybe tanker, udbrød han nu og da i enetaler, såsom, at han aldrig havde kendt mage til historie, at han aldrig var blevet sådan narret, og at det var et udmærket middel til at prøve, hvad ens mening om sig selv var værd! Samtidig med disse kommentarer brast han undertiden i latter med samme halvt fornøjede, halvt ærgerlige mine som den, der har opgivet en god gåde efter megen gætteri og fået løsningen at vide. Bella var så bange for ham, at hun halvt gysende, halvt nysgerrig lagde mærke til alt dette, men hun lagde også mærke til, at der var foregået en stor forandring i hans væsen mod John. Hans

overlegne holdning tabte sig nu i lange, grublende blikke på John og hende og undertiden i lange kraftige gnidninger med hånden hen over panden, som om han strøg de folder, hans dybe grublen havde frembragt der, ud med et strygejern. Han havde haft nogle hostende og fløjtende drabanter med, som hemmeligt havde kredset om i nærheden af huset, men de var nu blevet sendt bort. Han så på John, som om han havde haft i sinde at gøre ham en offentlig tjeneste, men desværre var blevet hindret deri af en anden. Om Bella kunne have lagt mærke til mere, hvis hun havde været mindre bange for ham, kunne hun ikke afgøre, men det var alt sammen ufatteligt for hende, og hun så ikke det mindste glimt af sagens sande sammenhæng. Inspektørens voksende interesse for hende og den skalkagtige måde, hvorpå han, når deres øjne tilfældigvis mødtes, trak øjenbrynene i vejret, som om han spurgte: "Fatter De det ikke?" øgede hendes frygtsomhed og følgelig også hendes forlegenhed. Af alle disse grunde var Bella, da han, hun og John henved klokken ni en vinteraften tog ind til London og begyndte at køre fra London Bridge nede mellem de ved floden liggende landingspladser, dokker og ukendte steder, i en tilstand, som om hun drømte, og aldeles ude af stand til at forklare, at hun var der, aldeles ude af stand til at gætte, hvad der nu ville ske, eller hvor hun skulle hen, eller hvorfor, og ikke sikker på andet, end at hun stolede på John, og at John begyndte at blive mere og mere triumferende. Men den vished var også meget værd!

De steg af ved hjørnet af en gård, hvor der var en bygning med en brændende lygte og en låge. Dens ordentlige udseende

var højst forskelligt fra omgivelsernes og forklaredes af skiltet "politistation."

"Vi skal dog vel aldrig derind?" spurgte Bella og klyngede sig til John.

"Jo, men ikke for vor egen skyld. Vær kun ikke bange, vi vil komme lige så let ud derfra."

Værelset med de kalkede vægge var lige så rent og hvidt som tidligere. Det metodiske bogholderi gik sin fredelige gang ligesom tidligere, og en eller anden fjern hyler dundrede på sin celledør ligesom tidligere. Helligdommen var intet fast opholdssted, men kun en slags midlertidigt herberg. De lavere lidenskaber og laster blev regelmæssigt førte til bogs, lagt på lager i cellerne og kørte bort i henhold til medfølgende faktura, uden at efterlade sig synderlige spor.

Inspektøren satte to stole foran kaminen til sine gæster og talte med dæmpet stemme med en af sine standsfæller, der, alene efter hans beskæftigelse for øjeblikket at dømme, kunne være blevet taget for en skrivelærer, der skrev forskrifter. Da deres samtale var slut, gik inspektøren atter hen til kaminen, og efter at have sagt, at han ville gøre et svip om til "*Sjoverne*", for at se, hvordan det stod til der, gik han sin vej, men kom snart igen og sagde: "Det kan ikke træffe sig heldigere, da de spiser i aften hos miss Abbey inde i gæstestuen." Derpå gik de alle tre ud sammen.

Stadig ligesom i en drøm trådte Bella ind i et hyggeligt, gammeldags værtshus og så sig smuglet ind i et lille, trekantet værelse næsten lige over for gæstestuen. Inspektøren smuglede hende og John ind i dette underlige værelse, der i en indskrift på døren kaldtes *Hyggeligheden*, ved selv at gå først ind i den

smalle gang og pludselig vende sig om imod dem med udstrakte arme, som om de havde været et par får. Værelset var oplyst til deres modtagelse.

"Nu," sagde inspektøren, mens han skruede gassen ned, "vil jeg ligesom ganske tilfældigt give mig i lag med dem, og når jeg siger "genkendelse," er De måske så god at vise Dem."

John nikkede, og inspektøren gik alene hen til halvdøren i gæstestuen. Fra den halvmørke døråbning i *Hyggeligheden*, inden for hvilken Bella og hendes mand stod, kunne de se et venskabeligt lille selskab af tre personer sidde og spise til aften i gæstestuen og høre alt, hvad der blev sagt.

De tre personer var miss Abbey og to mandlige gæster, til hvem inspektøren sagde, at vejret begyndte at blive skarpt for denne tid af året.

"Det må også være skarpt, hvis det skal svare til Deres snildhed," sagde miss Abbey, "hvad har De nu for?"

"Takker for Deres artighed," var inspektørens svar, "ikke noget videre, miss Abbey."

"Hvem er det, De har ført ind i *Hyggeligheden*?"

"Kun en herre og hans kone."

"Hvem er de, hvis man tør spørge uden skade for Deres kløgtige planer til den retskafne almenheds bedste?" sagde hun, stolt af inspektøren som et administrativt geni.

"De er fremmede i denne del af byen, miss Abbey, og venter, til jeg beder herren om at vise sig et øjeblik."

"Kan de ikke komme ind til os, mens de venter?"

Inspektøren smuttede i det samme ind i gæstestuen og satte sig ved siden af halvdøren, med ryggen mod gangen og umiddelbart lige over for de to gæster.

"Jeg spiser først senere til aften," sagde han, "og vil derfor ikke forstyrre selskabet her ved bordet. Men jeg vil drikke et glas flip, hvis det er flip, der er i kruset på kaminpladen."

"Det er flip, jeg har lavet," svarede miss Abbey, "og kan De finde en bedre, gad jeg nok vide hvor."

Efter med gæstfri hånd at have skænket ham et dampende glas, satte hun atter kruset til ilden, eftersom gæsterne endnu ikke var kommet til flipstadiet af deres måltid, men foreløbig havde nok at gøre med den stærke ale.

"Ah-h!" udbrød inspektøren, "det smager! Der er ikke en opdagelsesbetjent i hele etaten, miss Abbey, som ville kunne opdage et bedre stof end dette."

"Det glæder mig at høre Dem sige det," svarede miss Abbey, "De må vide det, hvis nogen ved det."

"Mr. Job Potterson," fortsatte inspektøren, "jeg drikker Deres skål. Mr. Jakob Kibble, også Deres skål drikker jeg. Håber, at De begge har haft en lykkelig hjemrejse."

Kibble, en fedladen, bredskuldret mand af få ord og mange mundfulde, sagde, idet han førte sin ale til sine læber, mere kort end åndrigt: "Skål igen."

Job Potterson, en halv sømand med et forekommende væsen, sagde: "Mange tak."

"Du min Gud og skaber!" udbrød inspektøren, "siden vi taler om håndteringer og den måde, hvorpå De sætter deres mærker på folk, miss Abbey" – et emne, som ingen havde hentydet til – "hvem ville så ikke straks kunne se, at Deres broder er hovmester? Der er en klar og tjenstvillig blinken i hans øje, en sirlighed i hans bevægelser, en bøjelighed i hans figur og et udtryk af pålidelighed ved ham for det tilfælde, man skulle

trænge til et vandfad, alt viser hovmesteren! Og mr. Kibble, er han ikke passager fra top til tå? Mens der er noget købmandsagtigt ved ham, hvorpå man med fornøjelse vil låne ham fem hundrede pund, skinner så ikke samtidig saltvandet ud af ham?"

"De kan sikkert se det," svarede miss Abbey, "men jeg ikke. Og med hensyn til hovmesterskabet, så synes jeg, at det kunne være på tiden, at min broder opgav det og overtog dette hus, når hans søster trækker sig tilbage. Huset går til rotterne, hvis han ikke gør det. Jeg vil ikke sælge det, om jeg så kunne få aldrig så mange penge for det, til nogen, om hvem jeg ikke kunne være vis på, at han ville være en lov for "*Sjoverne*", sådan som jeg har været det."

"Det har De ret i," sagde inspektøren, "et ordentligere hus kendes ikke af vore folk. Hvad siger jeg? Et halvt så ordentligt hus kendes ikke af vore folk. Vis etaten *De Seks Lystige Sjovere*, og etaten – lige til den nederste konstabel – vil vise Dem et stykke fuldkommenhed, mr. Kibble."

Med et alvorligt nik underskrev Kibble denne udtalelse.

"Siden vi taler om, hvordan tiden smutter fra os, som om den var et dyr, der optræder ved fastelavnsløjerne med indsæbet hale," sagde inspektøren – atter et emne, som ingen havde hentydet til, "ja, det må man nok sige. Hvordan er den ikke smuttet fra os, siden mr. Job Potterson her, mr. Jakob Kibble her, og en embedsmand af etaten, som nu også er her, første gang kom sammen for at iværksætte en "*genkendelse*"?"

Bellas mand gik sagte hen til halvdøren i gæstestuen og blev stående der.

"Hvor er tiden ikke smuttet fra os," fortsatte inspektøren langsomt, mens han nøje holdt øje med de to gæster, "siden netop vi tre mødtes ved et ligskue her i huset – mr. Kibble! Er De ikke rigtig rask?"

Kibble var stået vaklende op og havde med gabende mund grebet Potterson ved skulderen, idet han pegede på halvdøren, og udbrød nu: "Potterson! Se! Se derhen!" Potterson fo'r op, for tilbage og råbte: "Vorherre bevares! Hvad er det?" Bellas mand gik tilbage til Bella, tog hende i sine arme – hun var blevet bange over de to mænds uforklarlige skræk – og lukkede døren til det lille værelse. Nu efterfulgte en forvirret lyd af stemmer, af hvilke inspektørens var den ivrigste, men efterhånden sagtnedes den og hørte op, og inspektøren kom atter til syne.

"Man må være snild," sagde han, idet han med en kløgtig blinken tittede ind, "vi må straks få Deres frue af sted."

Kort efter stod Bella og hendes mand under åben himmel og gik alene tilbage til vognen, som de havde ladet blive holdende.

Alt dette var højst påfaldende for Bella, som ikke kunne blive klog på andet af det, end at John havde ret. Hvorfor han havde ret, og hvorfor han var blevet mistænkt for at have uret, kunne hun ikke gætte. En uklar forestilling om, at han aldrig for alvor havde taget navnet Handford, og at der var en mærkelig lighed mellem, ham og denne gådefulde person, var hendes nærmeste tilløb til en forklaring. Men John triumferede, så meget var klart, og hun kunne vente på resten.

Da John dagen efter kom hjem til middag, sagde han, idet han satte sig på sofaen ved siden af Bella og lille Bella: "Jeg har en nyhed at fortælle dig, min ven. Jeg har forladt Det Kinesiske Hus."

Da det syntes at være ham kært, at han havde forladt det, tog Bella det for givet, at der ikke var nogen ulykke i det.

"Er du da allerede igen kommet i et andet hus?"

"Ja, min øjesten, jeg er kommet ind i en anden forretning og står mig langt bedre ved det."

Hun lod øjeblikkelig den lille lykønske ham ved med en passende bevægelse med en meget sjattet arm og tilsavlet hånd at sige: "Tre gange hurra, mine damer og herrer. Hur-ra!"

"Jeg er bange for, min skat," sagde John, "at du har fået stor kærlighed til dette hus."

"Bange for det? Ja, naturligvis har jeg det."

"Grunden ti at jeg sagde bange, er, at vi må flytte."

"Å, John!"

"Ja, min ven, vi må flytte og opslå vort hovedkvarter i London. Til min ny stilling hører der nemlig fri bolig, og vi må flytte derind."

"Det er en fordel, John."

"Ja, min ven, det er unægtelig en fordel."

Han sendte hende et meget fornøjet og samtidig meget polisk blik, hvilket bragte den tilsavlede lille til at true ad ham med hånden og spørge bistert, hvad han mente.

"Du sagde, at det var en fordel, og jeg sagde, at det var en fordel, min ven. Det var dog en meget uskyldig ytring."

"Du må ikke," sagde den lille, "gøre nar – ad – min – ærværdige – moder." Og ved hvert stop uddelte den et blidt dask.

Mens John bukkede sig for at modtage disse revselsler, spurgte Bella ham, om det ville være nødvendigt, at de snart flyttede. Å ja, sagde John, det var rigtignok hans mening, at de

snart skulle flytte. Og naturligvis tage bohavet med, sagde Bella. Å nej, sagde John, for huset var – det vil sige på en måde – allerede møbleret.

Da den lille hørte dette, gik den atter angrebsvis til værks og sagde: "Men der er intet barnekammer til mig. Hvad tænker du på, du hårdhjertede fader?"

Hvortil den hårdhjertede fader svarede, at der var et – sådan en slags – barnekammer, som nok "til nød kunne bruges."

"Til nød kunne bruges," gentog den lille, "hvad holder du mig for?" og derpå blev den lagt på ryggen på Bellas skød og kvalt med kys.

"Men alvorlig talt, kære John," sagde Bella, hvis kinder havde fået en allerkæreste rødme af disse øvelser, "passer det ny hus også for barnet? Det er spørgsmålet."

"Jeg tænkte nok, at det ville blive spørgsmålet, og har derfor indrettet mig på, at du kan følge med mig i morgen og tage det i øjesyn."

Det blev altså aftalt, at Bella skulle følge med ham næste formiddag. John kyssede hende, og Bella var glad.

Da de som følge af denne aftale var kommet til London, tog de en vogn og kørte vest på, og ikke alene vest på, men ind i det vestlige kvarter, som Bella havde set sidste gang, da hun vendte sit ansigt bort fra Boffins dør. De kørte ikke alene ind i netop det kvarter, men ind i netop den samme gade. De kørte ikke alene ind i netop den samme gade, men blev til sidst holdende ud for det samme hus.

"Kære John!" udbrød Bella og så ganske ængstelig ud ad vinduet, "ser du, hvor vi er?"

"Ja, min ven. Kusken har kørt fuldkommen rigtigt."

Gadedøren blev lukket op, uden at nogen bankede på eller ringede, og John hjalp hende straks ud. Tjeneren, som stod og holdt på døren, spurgte ikke John om noget, lige så lidt som han gik foran eller bag efter dem, da de gik lige op ad trappen. Det var kun den arm, som hendes mand holdt hende om livet og drev hende fremad med, som hindrede Bella fra at standse ved det nederste af trappen. Mens de gik op ad den, viste det sig, at den var smagfuldt smykket med de dejligste blomster.

"Å, John," sagde Bella, "hvad skal dette sige?"

"Intet, min øjesten, intet. Lad os gå videre."

Da de var kommet lidt højere op, kom de til et fortryllende fuglebur, hvori en mængde tropiske fugle, hvis farver var endnu prægtigere end blomsternes, flagrede omkring, og imellem disse fugle var der guld- og sølvfisk og mosser og vandliljer og et springvand og alle slags vidundere.

"Men," sagde Bella, "hvad skal dette sige?"

"Intet, min øjesten, intet. Lad os gå videre."

De gik videre, indtil de kom til en dør. Idet John strakte sin hånd ud for at åbne den, greb Bella hans hånd.

"Jeg ved ikke, hvad det skal sige, men det er for meget for mig. Hold på mig, kære John."

John holdt hende oppe med sin arm og fløj let ind i værelset med hende.

Og se, hvor mr. og mrs. Boffin strålede! Se, hvor mrs. Boffin klappede henrykt i hænderne, løb hen mod Bella, mens glædestårer randt ned ad hendes rare ansigt, og trykkede hende til sit bryst med de ord: "Min søde, søde pige, som Noddy og jeg så blive gift, men ikke turde ønske til lykke eller så meget som tale til! Johns søde, søde hustru og moder til hans lille barn! Min

egen, kærlige, friske, smukke Bella! Velkommen til Deres hus og hjem!"

13. Vi ser, hvordan den forgylde skarnager hjælp at sprede støv

I Bellas forundrings første forvirring var Boffins strålende ansigt den for hende mest forvirrende og vidunderlige ting. At hans hustru var glad, åbenhjertig og mild, eller at hendes ansigt udtrykte enhver egenskab, der var ædel og ophøjet, og ingen egenskab, som var smålig eller lav, vidste Bella, men at Boffin stod der med et sandt velvilligt udtryk og et fyldigt, rosenfarvet ansigt og så på hende og John som en jovial, god ånd, var vidunderligt. For hvordan havde han ikke set ud, da hun sidst havde set ham i netop dette værelse, og hvor var alle de krogede linjer af mistanke, gerrighed og mistillid, som da havde fordrejet hans ansigt, nu blevet af?

Mrs. Boffin bragte Bella til sæde på den store ottoman og satte sig selv ved siden af hende, og John satte sig på den anden side af hende, og Boffin stod og smilede med en overstrømmende munterhed og velvilje til dem alle og alt, hvad han kunne se. Mrs. Boffin fik derpå et latteranfald, hvorunder hun klappede i hænderne og klappede sig på knæene og rokkede frem og tilbage og så et nyt latteranfald, hvorunder hun omfavnede Bella og rokkede hende frem og tilbage, og begge disse anfald varede temmelig længe.

"Mutter, mutter," sagde Boffin, "vil du ikke begynde, så må en anden."

"Nu begynder jeg, Noddy," svarede hun, "kun er det ikke så let en sag at vide, hvor man skal begynde, når man er så glad og lykkelig. Sig mig engang, kære Bella, hvem er det?"

"Hvem det er?" sagde Bella, "min mand!"

"Ja, men sig mig hans navn, min søde pige!"

"Rokesmith."

"Nej, det er ikke!" udbrød mrs. Boffin, idet hun klappede i hænderne og rystede på hovedet; "det er det slet ikke!"

"Så Handford da," mente Bella.

"Heller ikke!" udbrød mrs. Boffin, "slet ikke."

"I det mindste er hans navn dog vel John?"

"Ja, det skulle jeg da mene! Mangen en gang har jeg kaldt ham John. Men hvad er hans andet navn? Hans rigtige, andet navn? Gæt engang!"

"Jeg kan ikke gætte det," sagde Bella og vendte sit blege ansigt fra den ene til den anden.

"Da kunne jeg, og hvad mere er, jeg gjorde det! Jeg opdagede ham en aften ligesom et lyn, om jeg så må sige. Gjorde jeg ikke, Noddy?"

"Jo, det gjorde mutter rigtignok," sagde Boffin, umådelig stolt af denne omstændighed.

"Hør nu efter, min søde pige," fortsatte mrs. Boffin. Hun tog Bellas hænder mellem sine og bankede sagte i dem fra tid til anden, "det var efter en aften, da John, som han troede, var blevet skuffet i sine følelser. Det var en aften, da John havde gjort en ung dame et tilbud, og denne unge dame havde afslået det. Det var efter en aften, da han havde været til mode, som om han var en slags udskud, og havde sat sig for at rejse bort. Min Noddy ville have et papir, der lå i hans sekretærs værelse, og så sagde jeg til Noddy: "Jeg går lige forbi døren og skal bede ham om det." Jeg bankede på hans dør, men han hørte det ikke. Jeg tittede ind og så ham sidde alene ved sin ild og gruble. Han så tilfældigvis op og smilede venligt til mig, og da fængede i et

eneste øjeblik hvert korn af det krudt, der havde ligget strøet tæt omkring ham, lige siden jeg første gang fæstede mine øjne på ham som mand nede i Løvhytten! Alt for mange gange havde jeg set ham sidde alene og forladt som et stakkels barn, der fortjente medynk og hjælp! Alt for mange gange havde jeg set ham trænge til et trøstende ord! Alt for mange, mange gange blive taget fejl af, indtil dette glimt af ham omsider kom! Nej, nej! Jeg kunne kun råbe: "Nu kender jeg Dem! De er John!" og så greb han mig, idet jeg segnede. Og hvad," sagde mrs. Boffin, idet hun afbrød sin tales strøm for at sætte et strålende smil op, "tror De derfor nu, at Deres mands navn er, kære barn?"

"Dog vel ikke," svarede Bella med skælvende læber, "dog vel ikke Harmon? Det er jo umuligt!"

"Skælv ikke. Hvorfor umuligt, søde pige, når så mange ting er mulige?" spurgte mrs. Boffin trøstende.

"Han blev jo dræbt," sagde Bella og snappede efter vejret.

"Man troede det. Men har John Harmon nogen sinde draget livets ånde her på jorden, er det visselig John Harmon, der nu holder Dem om livet, min dejlighed. Har John Harmon nogen sinde haft en kone her på Jorden, er De visselig den kone. Har John Harmon og hans kone nogen sinde haft et barn her på Jorden, er det barn visselig dette."

Ved et mesterstykke af hemmeligt arrangement viste den lille sig her ved døren, svævende i luften ved en usynlig kraft. Idet mrs. Boffin fo'r løs på den, lagde hun den på Bellas skød, hvor både hun og hendes mand overøste den med en syndflod af kærtegn. Det var kun denne heldige tilsynekomst, som afholdt Bella fra at falde i afmagt; den og hendes mands ivrighed med yderligere at forklare hende, hvordan det var gået til, at man

havde troet, at han var blevet dræbt og endog var blevet mistænkt for at være sin egen morder, samt hvordan han havde udøvet et fromt bedrageri imod hende, der havde naget mere og mere på hans sind, jo mere tiden til dets afsløring nærmede sig, af frygt for, at hun ikke fuldstændig ville godkende den hensigt, hvorefter det var udsprunget, og hvori det var blevet udviklet.

"Men Gud velsigne Dem, min smukke!" udbrød mrs. Boffin, idet hun her pludselig afbrød ham med en ny hjertelig klappen i hænderne, "det var ikke John alene, der var med i det. Vi var alle med i det."

"Men jeg," sagde Bella og så vist fra den ene hen på den anden, "fatter ikke –"

"Nej, naturligvis, min søde pige, hvor kan De det, før De har hørt det? Men nu skal jeg fortælle Dem det hele. Læg nu begge Deres hænder igen mellem mine," udbrød den hyggelige kvinde og omfavnede hende, "mens dette velsignede, lille nor ligger på Deres skød, så skal De høre hele historien. – En, to, tre, nu løber hestene. Se, hvor de springer! – Da jeg den aften havde råbt: "Nu kender jeg Dem, De er John!" – hvilket var mine egne ord, var det ikke, John?"

"Deres egne ord," sagde John og lagde sin hånd på hendes.

"Det var et ypperligt indfald!" udbrød mrs. Boffin, "lad den blive liggende der, John. Og da vi alle var med i det, så kom du, Noddy, og læg din hånd på hans, så vil vi ikke splitte bunken ad, før historien er ude."

Boffin hentede en stol og fjede sin brede, brune hånd til bunken.

"Fortræffeligt!" sagde mrs. Boffin og gav den et kys, "ser ganske ud, som om vi trækker handsker, ikke sandt? Men hestene løber! Nå! Da jeg den aften havde råbt: "Nu kender jeg Dem! De er John!" greb John mig rigtignok, men jeg er ikke så let, ser De, og han blev nødt til at slippe mig. Ved at høre et rabalder kom Noddy travende ind, og så såre jeg var kommet en smule til mig selv igen, råbte jeg til ham: "Ja, Noddy, jeg måtte nok sige, hvad jeg sagde den aften nede i Løvhytten, for Herren være lovet, det er John!" Så gav han sig til at stønne og faldt ligeledes omkuld med hovedet ind under skrivebordet. Det bragte først mig og så ham rigtigt til sig selv, og så gav John og han og jeg os alle tre til at græde af glæde."

"Ja, De græd af glæde, mit lam!" tog hendes mand til orde, "forstår du? Disse to, som jeg er kommet til live for at narre og fritage deres ejendom, de græd af glæde!"

Bella så forvirret på ham og derpå igen på mrs. Boffin.

"Det var ret, bryd Dem ikke om ham," sagde mrs. Boffin, "men se på mig. Nå! Så satte vi os da ned, blev lidt efter lidt afkølet og snakkede længe sammen. John fortalte os, hvor fortvivlet han var for en vis, smuk, ung persons skyld, og at han, hvis jeg ikke var kommet efter, hvem han var, ville være rejst bort for at søge sin lykke i den vide verden og fuldt og fast havde sat sig for aldrig at komme til live, men lade os beholde formuen som vor uretfærdige arv. Dette blev min Noddy så forskrækket over, som De aldrig har set et menneske blive det, for tanken om, at han, om end uskyldig, kunne være kommet til formuen med urette og, hvad værre var, kunne være fortsat at have den til sin dødsdag, gjorde ham hvidere end et stykke kridt."

"Og dig med," sagde Boffin.

"Bryd Dem ikke om ham, min søde pige, men se på mig. Det førte til en samtale om den omtalte smukke, unge person, indtil Noddy udtalte som sin mening, at hun var rigtig sød. "Hun er måske blevet lidt forkælet, hvad der er ganske naturligt," sagde han, "af omstændighederne, men det er kun på overfladen. Og jeg tør holde mit liv på, at hun i hjertet er det ægte, pure guld."

"Det samme sagde du," sagde Boffin.

"Da så John sagde, at han ville ønske, at det var sandt, sprang vi begge to op i samme minut og sagde: Prøv på det!"

"Prøv på det, John! sagde vi," gentog mrs. Boffin, "og overvind Deres tvivl og bliv lykkelig for første gang i Deres liv og for hele Deres øvrige levetid." Det satte rigtignok John i fyr og flamme, kan De tro. Så sagde vi: "Hvad kan overbevise Dem? Hvis hun tog Dem i forsvar, når De blev fornærmet, hvis hun viste sig ædelmodig, når De blev underkuet, hvis hun viste sig allermest trofast imod Dem, når De var allermest fattig og venneløs, og alt dette imod hendes egen tilsyneladende fordel, ville det så være nok?"

"Nok?" sagde John, "det ville løfte mig op til Himmelen."

"Så belav Dem til Deres himmelfart," sagde min Noddy, "for det er min faste tro, at De går til vejrs."

Bella opfangede Boffins blinkende øje en halv sekund, men han vendte det bort fra hende og fæstede det atter på sin brede, brune hånd.

"Lige fra først af var De stadig Noddys særlige yndling," sagde mrs. Boffin, "ja, det var De, og havde jeg været tilbøjelig til skinsyge, ved jeg ikke, hvad jeg kunne have gjort ved Dem. Men da jeg ikke var det – nå, min dejlighed," sagde hun med en

hjertelig latter og en omfavnelser, "så gjorde også jeg Dem til min særlige yndling. Men hestene er ved at løbe om hjørnet. Godt! Så sagde min Noddy og lo, så det værkede i hans sideben: "Pas nu på, hvor De skal blive fornærmet og underkuet, John, for har et menneske nogen sinde haft en streng herre, skal De fra dette øjeblik finde en i mig." Og så begyndte han," udbrød mrs. Boffin med henrykt beundring. "Gud velsigne Dem, så begyndte han! Og hvordan begyndte han ikke, hvad?"

Bella så halvt forskrækket ud, men kunne dog ikke bare sig for at smile.

"Men Gud velsigne Dem, kunne De bare have set ham om aftenen, mens det stod på! Hvordan han kunne sidde og skoggerle ad sig selv! Hvordan han kunne sige: "I dag har jeg været en rigtig brun bjørn!" og omfavne sig selv og skutte sig ved tanken om, hvilket uhyre han havde spillet. Men hver aften sagde han til mig: "Bedre og bedre, mutter. Hvad sagde vi om hende? Hun går det igennem som det ægte, pure guld. Det er det bedste stykke arbejde, vi nogen sinde har gjort." Og så kunne han sige: "I morgen vil jeg være en endnu fælere gammel brumbasse!" og le kunne han, så at John og jeg ofte blev nødt til at dunke ham i ryggen og få det ud af luftrøret på ham med lidt vand."

Mens Boffin bøjede ansigtet ned over sin svære hånd, frembragte han ikke en lyd, men vrikkede med skuldrene, da han blev omtalt sådan, som om han godtede sig umådeligt.

"Og så blev De gift, og Deres mand skjulte os oppe ved orgelet, da han endnu ikke ville åbenbare sammenhængen, sådan som det først havde været aftalen. "Nej," sagde han, "hun er så uegenkærlig og nøjsom, at jeg endnu ikke kan bringe det

over mig at blive rig. Jeg må vente lidt endnu." Da så den lille var i vente, sagde han:

"Hun er sådan en livsglad, herlig husmoder, at jeg endnu ikke kan bringe det over mig at blive rig. Jeg må vente lidt endnu." Da så den lille var blevet født, sagde han: "Hun er så meget bedre, end hun nogen sinde har været, at jeg endnu ikke kan bringe det over mig at blive rig. Jeg må vente lidt endnu." Og sådan blev han ved, og blev han ved, til jeg til sidst tog bladet fra munden og sagde: "Hør nu, John, fastsætter De ikke en tid til at føre hende ind i hendes eget hus og hjem og lade os spadserere ud af det, så siger jeg alt til hende." Så sagde han, at han kun ville vente så længe, til han kunne triumfere endnu mere, end vi havde holdt det for muligt, og sagde: "Hun skal se mig mistænkt for at have myrdet mig selv, og De skal få at se, hvor trofast og tillidsfuld hun vil være." Nuvel, heri samtykkede Noddy og jeg, og han fik ret, og her er De, og hestene er i stald, og historien er ude, og Gud velsigne Dem, min dejlighed og Gud velsigne os alle!"

Bunken af hænder opløstes, og Bella og mrs. Boffin holdt hinanden længe og fast omfavnede med åbenbar fare for den lille, der lå på Bellas skød og gjorde store øjne.

"Men er historien også ude?" spurgte Bella grublende, "er der ikke mere tilbage af den?"

"Hvad mere skulle der vel være tilbage, min søde pige?"

"Er De vis på, at De intet har glemt?" spurgte Bella.

"Det tror jeg ikke," svarede mrs. Boffin skælmsk.

"Kære John," sagde Bella, "du er en god barnepige. Vil du ikke være så god at holde den lille?" Efter med disse ord at have overgivet barnet til ham så Bella vist på Boffin, der havde flyttet

sig hen til et bord, hvor han med bortvendt ansigt støttede hovedet på sin hånd. Idet hun knælede stille ved siden af ham og lagde sin ene arm over hans skulder, sagde hun: "Jeg beder Dem om forladelse, fordi jeg gjorde mig skyldig i en lille fejltagelse med et ord, da jeg sidst tog afsked med Dem. Jeg tror, at De er bedre – ikke værre – end Hopkins, bedre – ikke værre – end Dancer, bedre – ikke værre – end Brombær-Jones, bedre – ikke værre – end nogen af dem! Og mere endnu!" udbrød Bella med jublende, sølvklar latter, mens hun brødes med ham og tvang ham til at vende sit henrykte ansigt mod hendes. "Jeg er kommet efter noget, der endnu ikke er blevet omtalt. Jeg tror slet ikke, at De er en hårdhjertet gnier, og jeg tror ikke, at De har været det en eneste minut! Å, nu forstår jeg Dem! Hverken De eller nogen har nødig at fortælle mig resten af historien – jeg kan fortælle Dem den, hvis De har lyst til at høre den."

"Kan De?" sagde Boffin, "så fortæl da."

"Da De så, hvad det var for en pengegrisk lille stakkel, De havde taget Dem af, foresatte De Dem at vise hende, hvor meget misbrugt og overvurderet rigdom kunne ødelægge menneskene, ikke sandt? Uden at bryde Dem om, hvad hun tænkte om Dem – og Gud skal vide, at det heller ikke havde stort at sige – viste De hende i Dem selv rigdommen fra dens afskyeligste side. De tænkte: "Denne overfladiske pige vil aldrig finde sandheden i sin egen svage sjæl, om hun så fik hundrede år, men foreholdtes der hende et slående eksempel, ville det måske kunne åbne øjnene på hende og bringe hende til eftertanke." Det var det, De sagde til Dem selv, var det ikke?"

"Jeg har aldrig sagt noget af den slags," forsikrede Boffin meget fornøjet med sig selv.

"Så burde De have sagt det," svarede Bella og gav ham to ryk og et kys, "for De må have tænkt og ment det. De så, at lykken gjorde mig fortumlet i mit enfoldige hoved og forhærdede mit tåbelige hjerte – gjorde mig grisk, beregnende, uforskammet, utålelig – og De søgte at blive den kærligste og venligste vejviser, der nogen sinde har været opstillet, og vise mig, hvilken vej jeg var slået ind på, og hvilket mål den ville føre til. Tilstå det straks!"

"Hør, John," sagde Boffin, der strålede som en sol fra top til tå, "jeg vil ønske, at De vil hjælpe mig ud af dette her."

"De kan ikke lade svare for Dem ved sagfører," svarede Bella, "men må selv føre Deres sag. Tilstå straks."

"Nuvel," sagde Boffin, "sandheden er, at da vi havde aftalt den lille plan, mutter har talt om, spurgte jeg John, hvad han mente om at lægge en sådan almindelig plan som den, De har talt om? Men jeg indklædte den på ingen måde i sådanne ord, da jeg på ingen måde mente det sådan. Jeg spurgte bare John, om det ikke ville være hensigtsmæssigere, at jeg, når jeg begyndte at vise mig som en rigtig brun bjørn mod ham, også viste mig som en rigtig brun bjørn mod alle andre."

"Tilstå lige på minuttet," sagde Bella, "at De gjorde det for at rette og forbedre mig."

"Ganske vist, kære barn, gjorde jeg det ikke for at skade Dem. Det kan De være rolig for. Og jeg håbede, at det ligesom kunne tjene som en advarsel. Men jeg bør dog omtale, at ikke så sære var mutter kommet efter, hvem John var, før John underrettede hende og mig om, at han var blevet opmærksom på en

utaknemmelig person ved navn Silas Wegg. Til dels for at tugte denne Wegg ved at lade ham fortsætte et meget stygt og underfundigt spil, han havde begyndt at spille, blev de bøger, hvoraf De og jeg købte så mange, læst højt for mig af denne person."

Bella, der lå på knæ ved Boffins fødder, sank lidt efter lidt ned på gulvet i en siddende stilling, mens hun grublede mere og mere tankefuldt og holdt sine øjne fæstede på hans strålende ansigt.

"Men," sagde Bella efter denne dybsindige pause, "der er dog endnu to ting, som jeg ikke kan forstå. Mrs. Boffin troede vist aldrig på den forandring, der var foregået med mr. Boffin, vel? Gjorde De vel?" spurgte Bella hende.

"Nej!" svarede mrs. Boffin så bredt og varmt som vel muligt.

"Og dog tog De Dem den så nær. Jeg husker godt, hvor urolig den gjorde Dem."

"Der ser De, John, hvilket skarpt øje Deres kone har!" udbrød Boffin og rystede beundrende på hovedet; "De har ret, kære barn, mutter var mange gange nær ved at sprænge os i luften."

"Hvorfor det?" spurgte Bella, "hvor kunne det være, når hun var med i hemmeligheden?"

"Å, det var en svaghed hos hende, og dog er jeg, for at sige Dem den hele sandhed og ikke andet end sandhed, næsten stolt af det. Mutter har så høje tanker om mig, at hun ikke kunne tåle at se mig bære mig ad som en bjørn. Hun kunne ikke tåle at lade, som om det var mit alvor, og som følge deraf svævede vi stadig i fare ved hende!"

Mrs. Boffin lo hjerteligt over sig selv, men en glimten i hendes ærlige øjne røbede, at hun endnu ingenlunde var

helbredet for sin farlige tilbøjelighed.

"Jeg forsikrer Dem, lille ven," sagde Boffin, "at den mærkværdige dag, da jeg gav, hvad vi senere er blevet enige om at holde for min mest storartede forestilling – jeg mener mjav, siger katten, rap rap, siger anden, vov vov vov, siger hunden – jeg forsikrer Dem, at den mærkværdige dag tog mutter sig disse flinthårde, ubarmhjertige ord så nær for min skyld, at jeg måtte holde på hende, for at hun ikke skulle løbe ud efter Dem og forsvare mig ved at sige, at jeg kun spillede komedie."

Det kom nu for en dag, at Boffin ikke alene af sine to medsammensvorne holdtes for at have overgået sig selv ved dette udbrud af spydig veltalenhed, men at det endog efter hans egen mening var noget ganske udmærket i sin art. "Jeg havde ikke tænkt et øjeblik på det i forvejen!" sagde han til Bella, "da John sagde, at hvis han havde været så lykkelig at vinde Deres tilbøjelighed og komme til at eje Deres hjerte, faldt det mig ind at fare løs på ham med: "Vinde hendes tilbøjelighed og komme til at eje hendes hjerte! Mjav, siger katten, rap rap, siger anden, vov vov vov, siger hunden." Jeg kan ikke sige, hvordan det faldt mig ind, men det havde så meget lighed med en dygtig rivaf, at jeg tilstår, at det forbavsede mig selv. Jeg var skrækkelig nær ved at briste i latter, da John gjorde så store øjne ved det!"

"De sagde, min søde pige," mindede mrs. Boffin Bella om, "at der var endnu en ting, De ikke kunne forstå."

"Å ja!" udbrød Bella og skjulte sit ansigt i hænderne, "men den lærer jeg aldrig at forstå, hvor længe jeg end lever. Det er, hvordan John kunne holde så meget af mig, til trods for jeg fortjente det så lidt, og hvordan De, mr. og mrs. Boffin, kunne glemme Dem selv sådan og gøre Dem så megen møje og

ulejlighed for at gøre mig en smule bedre og, når alt kom til alt, alligevel hjælpe John til en så uværdig kone. Men jeg er meget, meget taknemmelig!"

Nu var det John Harmons tur til at bede hende om tilgivelse – hvad der i øvrigt var aldeles overflødigt – for hans bedrageri, og atter og atter at sige hende, at det kun var blevet trukket i langdrag på grund af hendes indtagende ynde i hendes formentlige livsstilling. Dette ledte til mange udvekslinger af kærtegn og glædesytringer fra alle sider, og da man midt under disse opdagede, at den lille stirrede dumt på mrs. Boffins bryst, blev det vedtaget, at den havde en overnaturlig indsigt i den hele sag, og den måtte med en bevægelse med sin buttede hånd forsikre damerne og herrerne: "Jeg har allerede underrettet min ærværdige moder om, at jeg kender hele historien."

Derpå spurgte John Harmon, om mrs. John Harmon ikke havde lyst til at gå med og se sit hus. Et nydeligt hus var det, og smagfuldt og smukt, og de gik igennem det i en procession, hvori den lille ved mrs. Boffins bryst dannede midten, mens Boffin sluttede troppen. På Bellas smukke toiletbord stod der et elfenbens skrin, og i skrinet lå der smykker, som hun aldrig havde drømt sig magen til, og ovenpå var der et barnekammer, udstyret ligesom med regnbuer, "skønt det havde knebet," sagde John Harmon, "at få det færdigt på så kort tid."

Da huset var blevet taget i øjesyn, fjernede udsendinge den lille, der kort efter hørtes skrige mellem regnbuerne, hvorpå Bella trak sig tilbage fra herrernes selskab. Skrigene ophørte, og fredens smilende genius tog denne unge oliegren i sin varetægt.

"Kom og se herind," sagde mrs. Boffin til sin mand.

Idet Boffin lod sig føre på tåspidserne hen til døren til barnekammeret, så han med umådelig tilfredshed ind ad den, skønt der ikke var andet at se, end at Bella sad i en grublende lyksalighedstilstand i en lille, lav lænestol på kamintæppet med sit barn i sine smukke, unge arme, mens hendes bløde øjenhår skærmede hendes øjne mod ilden.

"Ser det ikke ud, som om den gamle mands sjæl omsider har fået ro?"

"Jo, mutter."

"Og som om hans penge er blevet blanke igen efter at have ligget længe, længe i mørket og rustet, og til sidst begynder at glimre i solskinnet?"

"Jo, mutter."

"Og er det ikke et dejligt og lovende billede?"

"Jo, mutter."

Men da Boffin øjeblikkelig opdagede en god lejlighed til en vittighed, kvalte han denne ytring med følgende, der blev udtalt med en rigtig brummende bjørnестemme: "Et dejligt og lovende billede? Mjav, rap rap, vov vov vov!" og derpå travede han stiltiende ned ad trappen med sine skuldre i den livligste bevægelse.

14. De sammensvorne bliver gjort skakmat

Mr. og mrs. John Harmon havde valgt tiden til at tage deres retmæssige navn og deres hus i London i eje sådan, at denne tildragelse indtraf den selv samme dag, da det sidste læs af den sidste dyng blev kørt ud ad porten i Boffins Løvhytte. Idet det skumplede af sted, følte Wegg, at det sidste læs ligeledes var blevet fjernet fra hans sind, og hilste det glade øjeblik, da det sorte får, Boffin, skulle klippes tæt.

Med rovgerrige øjne havde Silas holdt vagt over hele den langsomme rydning af dyngerne, men ikke mindre rovgerrige øjne havde i svundne år holdt vagt over dyngernes vækst og årvågent sigtet det affald, hvorefter de var sammensat. Der kom ingen værdisager til syne, og hvor kunne der også have været sådanne, når den gamle, hårde slutter fra Harmonifængslet for længe siden havde gjort hver eneste stump og trævl i penge!

Skønt skuffet ved dette flove resultat følte Wegg sig alt for lettet, da arbejdet var tilendebragt, til at knurre noget videre. En formand, der agerede for de renovationsentreprenører, der havde købt dyngerne, havde udtæret Wegg til skind og ben. Ved at hævde sine principalers ret til at køre bort nat og dag, hvis de ville, ville denne opsynsmand ved arbejdet være blevet Silas' død, hvis det havde været ret meget længere. Da han aldrig syntes selv at trænge til at sove, kunne han vise sig med indbundet, forslået hoved, bredskygget hat og bomuldsfløjls knæbukser, ligesom en fordømt nisse, på alle mulige og umulige timer af døgnet. Træt af at holde skarpt udkig med et langt dagværk i tåge og regn, var Silas næppe krøbet i seng og havde begyndt at snue, før en rædsom rysten og rumlen under

hans hovedpude meldte, at et af denne uroens dæmon ledsaget vogntog nærmede sig for igen at begynde på arbejdet. En anden gang kunne han blive rumlet op af sin sødeste søvn midt om natten; en tredje gang blive holdt på sin post otteogfyrre timer i træk. Jo mere hans forfølger bad ham ikke at ulejlige sig med at stå op, des mere voksede den snedige Weggs mistanke om, at der havde vist sig tegn til, at noget var skjult et eller andet sted, og at der pønsedes på at narre ham. Så tit blev hans nattero afbrudt på denne måde, at han førte et liv, som om han havde indgået et væddemål om at holde ti tusinde hundevagter i ti tusinde timer, og han ynkede sig selv som en, der altid var ved at stå op og dog aldrig kom i seng. Så mager og tynd var han omsider blevet, at hans træben tog sig uforholdsmæssigt stort ud og i sammenligning med resten af hans plagede krop havde et triveligt udseende, som næsten kunne kaldes buttet.

Imidlertid trøstede Wegg sig med, at al hans modgang nu var overstået, og at han snart ville blive rådig over sin formue. I den sidste tid havde slibestenen rigtignok snarere syntes at dreje sig rundt mod hans egen end mod Boffins næse, men nu skulle der slibes spids på Boffins. Indtil nu havde Wegg ladet sin skarnagende ven slippe for temmelig godt køb, idet han på grund af den søvnløse formand hos skarnageren var blevet skuffet i sin elskværdige hensigt om ofte at spise til middag hos ham, og han havde været nødt til at lade Venus holde øje med deres skarnagende ven Boffin, mens han selv tæredes hen i Løvhytten.

Da dyngerne langt om længe vare blevet sløjfet og kørt bort, gik Wegg til Venus' museum, og da det var aften, fandt han ham, som han havde ventet, siddende ved sin kamin, men fandt

ham ikke, som han havde ventet, i færd med at oversvømme sin kraftige ånd med te.

"Ih, her lugter jo ret hyggeligt!" sagde Wegg, der syntes at tage det ilde op og blev stående og snusede, da han var kommet indenfor.

"Jeg har det også ganske hyggeligt," svarede Venus.

"Bruger De måske citroner til Deres arbejde?"

"Nej. Når jeg overhovedet bruger dem, er det for det meste kun til skomagerpunch."

"Hvad kalder De skomagerpunch?"

"Det er vanskeligt at lære opskriften på den fra sig," svarede Venus, "da så meget afhænger af håndelaget og følelsen, hvor omhyggeligt man end afpasser ingredienserne. Men grundlaget er gin."

"I en firkantet flaske?" sagde Wegg med en skummel mine, idet han satte sig.

"Meget godt. Vil De have noget med?"

"Ja naturligvis! Om et menneske vil have noget med, når han er blevet pint og plaget fra vid og forstand af en evindelig skraldemand med indbundet hoved? Om han vil? Som om han ikke ville!"

"Lad det ikke sætte Dem i ondt humør. De synes ikke at være i Deres sædvanlige stemning."

"Siden De siger dette, så synes De heller ikke at være i Deres sædvanlige stemning," brummede Wegg. "De synes at være i færd med at blive lystig."

Denne omstændighed syntes at ærgre Wegg overordentligt.

"Og De har ladet Deres hår klippe!" sagde Wegg, der savnede den sædvanlige støvede hårbusk.

"Ja. Men lad det heller ikke sætte Dem i ondt humør."

"Og jeg vil være fordømt, om De ikke begynder at blive fed!" sagde Wegg med stigende misfornøjelse. "Hvad er det næste, De tænker på at gøre?"

"Ja," svarede Venus muntert, "De kan vist næppe gætte, hvad det næste er, jeg tænker på at gøre?"

"Jeg har ikke lyst til at gætte. Alt, hvad jeg har at sige, er, at det er godt for Dem, at delingen af arbejdet har været, som den har. Det er godt for Dem, at Deres part i denne sag har været så let, mens min har været så svær. De har ikke fået Deres nattero forstyrret, er jeg vis på."

"Nej, slet ikke," sagde Venus, "jeg har Gud ske lov aldrig sovet så godt i mit liv."

"Ah," brummede Wegg, "da skulle De have været i mit sted. Havde De været i mit sted og i flere måneder var blevet narret for Deres seng og Deres søvn og Deres måltider og Deres humør, ville De også have følt Dem ilde tilpas og været gal i hovedet."

"Det har unægtelig taget på Dem, mr. Wegg," sagde Venus, mens han mønstrede hans skikkelse med en kunstners øje. "Det har taget meget stærkt på Dem, har det! Overtrækket over Deres knokler er blevet så rynket og gult, at man næsten skulle tro, at De var kommet for at hilse på franskmanden derhenne i kroen i stedet for på mig."

Idet Wegg forbitret skottede hen til franskmandens krog, syntes han at opdage noget nyt der, hvilket bragte ham til at skotte hen til kroen lige overfor og derefter at sætte sine briller på og stirre ind i alle de kroge, der fandtes i den halvmørke butik.

"Men De har jo ladet gøre rent her!" udbrød han.

"Ja, mr. Wegg, ved en tilbedelsesværdig kvindes hånd."

"Så er sagtens det næste, De tænker på at gøre, at holde bryllup?"

"Det er det."

Da Silas følte sig alt for oprørt over sin vens og kompagnons livsfriske udseende, til at han kunne tåle at se ham gennem et forstørrelsesglas, tog han sine briller af og stillede det spørgsmål:

"Med den gamle person?"

"Mr. Wegg," sagde Venus med et pludseligt vredesudbrud, "den pågældende dame er ingen gammel person."

"Jeg mente," forklarede Wegg vripende, "den person, som tidligere havde gjort indvendinger."

"I en så kilden sag må jeg bede Dem sige, hvad De mener. Der findes strenge, hvorpå der ikke tør spilles; som kun tør røres ved på den ærbødigste og mest klangfulde måde. Af sådanne melodiske strenge er miss Pleasant Riderhood sammensat."

"Er det da den *dame*, som tidligere har gjort indvendinger?"

"Jeg tiltræder det ændrede udtryk," svarede Venus med værdighed. "Det er den dame, som tidligere har gjort indvendinger."

"Hvornår skal det gå løs?" spurgte Silas.

"Mr. Wegg," sagde Venus med et nyt vredesudbrud, "jeg kan ikke tilstede, at det indklædes i samme form som et slagsmål. Jeg må sindigt, men bestemt opfordre Dem til at ændre dette spørgsmål."

"Hvornår vil damen," spurgte Wegg uvilligt, idet han holdt sin arrigskab i tømme ved tanken om kompagniskabet og

dettes driftskapital, "give sin hånd til den, som hun allerede har skænket sit hjerte?"

"Også dette ændrede udtryk tiltræder jeg, og det med fornøjelse. Næste mandag vil damen give sin hånd til den, som hun allerede har skænket sit hjerte."

"Damens indvendinger er altså blevet overvundet?"

"Da jeg tror ved en tidligere lejlighed eller ved tidligere lejligheder –"

"Ved tidligere lejligheder," afbrød Wegg ham.

"- at have meddelt Dem," fortsatte Venus, "hvad der var grunden til damens indvendinger, kan jeg også, uden at gøre brud på den ømme fortrolighed, der senere er opstået mellem damen og mig, meddele Dem, hvordan de overvandt ved velvillig hjælp af to gode venner af mig, af hvilke den ene tidligere havde gjort damens bekendtskab, den anden ikke. Isen blev brudt af disse to venner, idet de gjorde mig den store tjeneste at hilse på damen for at tilvejebringe en forbindelse mellem hende og mig. Isen blev brudt, siger jeg, af dem ved det spørgsmål, om det, hvis jeg efter brylluppet indskrænkede mig til at sammensætte mennesker, børn og lavere dyr, ikke kunne frigøre damens hjerte for den uvilje, hun følte mod – som dame – at blive set i et knoklet lys. Det var en heldig tanke, og den slog rod."

"Det synes næsten, mr. Venus," sagde Wegg med et skær af mistro, "som om De har overflod på venner."

"Så temmelig," svarede Venus med et hemmelighedsfuldt smil, "så, så, så temmelig."

"I hvert tilfælde ønsker jeg Dem til lykke. Den ene bruger sin formue på en måde, den anden på en anden. De vil nu gøre et

forsøg med ægtestanden, og jeg har i sinde at gøre et forsøg med at rejse."

"Virkelig, mr. Wegg?"

"Forandring af opholdssted, søluft og nattero vil, håber jeg, hjælpe mig til at komme mig efter de forfølgelser, jeg har udstået af den omtalte skraldemand. Da det strenge arbejde er forbi og dyngerne ryddet, er tiden kommet til, at Boffin må punge ud. Ville det konvenere Dem, kompagnon, i morgen formiddag klokken ti at lægge Boffins næse for sidste gang på slibestenen?"

Det nævnte klokkeslæt ville konvenere Venus udmærket til det smukke formål.

"De har dog flittigt holdt øje med ham, vil jeg håbe?"

Venus havde så godt som hver dag holdt øje med ham.

"Hvad om De da gik derhen i aften og sagde ham fra mig – jeg siger fra mig, fordi han ved, at jeg ikke er til at spøge med – at han i morgen til den tid skal holde sig færdig med sine papirer, sine regnskaber og sine rede penge? Og lad os for en forms skyld, der vil være behagelig for Deres egen følelse, før vi går, kaste et blik på driftskapitalen."

Venus tog den frem, og den fandtes i fuldkommen orden, og Venus lovede at tage den med næste formiddag og på slaget ti mødes med Wegg på Boffins gadedørstrappe. På et punkt på vejen mellem Clerkenwell og Boffins hus skiltes kompagnonerne ad for den aften.

Det var en meget ubehagelig aften, og den afløstes af en lige så ubehagelig morgen. Gaderne var så ualmindelig snavsede, sølede og ufremkommelige, at Wegg kørte til kamppladsen, idet han sagde til sig selv, at en mand, der ligesom gik til

banken for at hæve en formue, nok kunne tillade sig en så ringe udgift.

Venus var punktlig, og Wegg påtog sig at banke på døren og lede forhandlingerne. Der blev banket på døren. Døren gik op.

"Boffin hjemme?"

Tjeneren svarede, at mr. Boffin var hjemme.

"Det er godt," sagde Wegg, "skønt jeg ikke kalder ham således."

Tjeneren spurgte, om de kom efter en aftale.

"Hør, ved De hvad, unge mand," sagde Wegg, "det vil jeg ikke vide af. Det passer sig ikke over for mig. Jeg vil ikke tale med tjenestefolk. Jeg vil tale med Boffin."

De blev ført ind i en forstue, hvor den almægtige Wegg beholdt hatten på, fløjtede og med sin pegefinger drejede viseren på et på kaminhylden stående ur til han fik det til at slå. Få minutter efter blev de ført ovenpå til det værelse, der plejede at være Boffins, hvor der, foruden indgangsdøren, var et par fløjdøre, ved hvilke det, når det ønskedes, kunne sættes i forbindelse med en række andre værelser. Her sad Boffin ved et skrivebord, og derhen flyttede Wegg, efter bydende at have givet tjeneren tegn til at gå, en lænestol og satte sig med hatten på tæt ved Boffin. Her havde Wegg samtidig øjeblikkelig den mærkelige oplevelse, at hatten blev snappet af hovedet på ham og kastet ud ad et vindue, som i dette øjemed blev åbnet og lukket igen.

"Tag Dem ingen uforskammede friheder i denne herres nærværelse," sagde ejeren af den hånd, der havde gjort dette, "eller også kaster jeg Dem ud bag efter den."

Wegg lagde uvilkårlig hånden på sit hoved og stirrede på sekretæren. For det var ham, der med strengt ansigt havde talt til ham og stille var kommet ind ad fløjdørene.

"Å!" sagde Wegg, så såre han havde genvundet sit mæle, "meget vel! Jeg befalede, at De skulle afskediges, og De er ikke borte endnu. Å! Det skal vi snart tale nærmere om. Meget vel!"

"Nej, og jeg er heller ikke borte," sagde en anden stemme.

En anden var stille kommet ind ad fløjdørene, og da Wegg drejede hovedet, så han sin forfølger, den altid vågne og med bredskygget hat og bomuldsfløjls knæbukser fuldt udstyrede skarnager, som, efter at have udfriet sit indbundne hoved af dets bind, åbenbarede et sundt og frisk hoved og et ansigt, som tilhørte Sloppy.

"Ha, ha, ha!" skoggerlo Sloppy med umådeligt velbehag. "Han troede ikke, at jeg kunne sove stående, som jeg så tit gjorde, når jeg rullede for mrs. Higden! Han tænkte ikke på, at jeg plejede at læse politinyhederne for mrs. Higden med forskellige stemmer! Men jeg lod ham rigtignok få det at føle, håber jeg, at jeg gjorde!" Her åbnede Sloppy sin mund i et helt foruroligende omfang og åbenbarede utallige knapper ved at lægge hovedet bagover for atter at give sig til at skoggerle.

"Å!" sagde Wegg, bragt lidt, men endnu ikke meget ud af fatning. "Der er altså to, som ikke er blevet afskedigede? Jeg vil stille Dem et spørgsmål, Boffin. Hvem satte denne fyr ud på mig i denne dragt, da bortkørslen begyndte? Hvem brugte denne karl?"

"Ikke karl til mig!" indvendte Sloppy og kastede hovedet forover, "eller jeg smider Dem ud ad vinduet!"

Boffin beroligede ham med et vink med sin hånd og sagde:
"Jeg brugte ham, Wegg."

"Nå, så De brugte ham, Boffin? Meget vel. Vi forhøjer vore vilkår, mr. Venus, og gør bedst i at gå til sagen. Boffin! Disse to afskum skal pakke sig ud af stuen."

"Det lader sig ikke gøre," svarede Boffin, der sad ganske rolig ved den ene ende af skrivebordet, mens sekretæren sad lige så rolig ved den anden.

"Lader sig ikke gøre, Boffin?" gentog Wegg, "ikke, om det ellers ville gå ud over Dem selv?"

"Nej," svarede Boffin og rystede godmodigt på hovedet, "ikke om det ellers vil gå ud over mig selv, eller hvad der så vil ske."

Wegg tænkte sig et øjeblik om og sagde derpå: "Vil De have den godhed, mr. Venus, at række mig dokumentet?"

"Med fornøjelse," svarede Venus og rakte ham det meget høfligt, "der er det, og da jeg nu har givet det fra mig, ønsker jeg at sige et par ord, ikke så meget, fordi det på nogen måde er nødvendigt eller indeholder nogen ny lære eller opdagelse, som fordi det letter mit sind. Silas Wegg, De er en rigtig gammel kæltring."

Wegg, der, ligesom ventende en kompliment, havde slået takt med papiret til den andens høflighed, indtil han overraskedes af denne uventede slutning, holdt pludselig inde.

"Silas Wegg," sagde Venus, "vid, at jeg, meget kort efter at vort firma var blevet oprettet, var så fri at optage mr. Boffin i det som passiv deltager."

"Meget rigtigt," tilføjede Boffin, "og jeg satte Venus på prøve ved at stille ham et par forstilte forslag og fandt, at han i et og alt var en meget retscaffen mand."

"I sin overbærenhed er mr. Boffin så god at tale sådan," ytrede Venus, "skønt mine hænder i begyndelsen af denne smudsige historie ikke var så ganske rene, som jeg kunne ønske. Men jeg håber, at jeg meget snart gjorde bod derfor."

"Det gjorde De, Venus," sagde Boffin.

Ærbødig og taknemmelig bøjede Venus hovedet. "Tak. Jeg takker Dem meget for alt, for Deres gode mening om mig nu, for den måde, hvorpå De modtog og opmuntrede mig, da jeg første gang satte mig i forbindelse med Dem, og for de gode ord, der så velvilligt er blevet lagt ind for mig hos en vis dame både af Dem selv og af mr. John Harmon." Han bukkede ligeledes for denne, idet han således nævnte hans navn.

Wegg fulgte navnet med skarpe øren og bevægelsen med skarpe øjne, og der begyndte at blande sig et vist kryberi i hans overmodige væsen, indtil Venus atter gjorde krav på hans opmærksomhed.

"Alt andet mellem Dem og mig, mr. Wegg," sagde Venus, "forklarer nu sig selv, og De kan forstå det uden flere ord af mig. Men for fuldstændig at forebygge enhver ubehagelighed eller misforståelse, der kunne opstå af, hvad jeg holder for et vigtigt punkt, som bør stå klart ved slutningen af vort bekendtskab, udbeder jeg mig mr. Boffins og mr. Harmons tilladelse til at gentage, hvad jeg allerede har haft den fornøjelse at henlede Deres opmærksomhed på. De er en rigtig gammel kæltring!"

"De er et fæ," sagde Wegg og knipsede med fingrene, "og jeg havde allerede tidligere set at blive Dem kvit, hvis jeg på nogen måde kunne have gjort det. Jeg har tænkt mere end en gang på det, kan jeg fortælle Dem. De må med fornøjelse trække Dem tilbage. Så meget mere bliver der til mig. For De ved," sagde

Wegg, idet han delte de næste ord mellem Boffin og Harmon, "at jeg er min pris værd, og jeg vil have den. Denne kniben ud kan være god nok på sin vis og kan lønne sig for sådan en anatomisk sladderhank som ham her, men den passer sig ikke for en mand. Jeg er her for at blive købt og har nævnt min sum. Køb mig derfor eller lad mig gå."

"For mit vedkommende lader jeg Dem gå, Wegg," sagde Boffin leende.

"Boffin," svarede Wegg og vendte sig med en streng mine om imod ham, "Deres nyfødte dristighed fatter jeg. Jeg kan se messinget under *Deres* sølvplettering. De har fået Deres næse af led, og da De ved, at De intet har at tabe, kan De sagtens spille stor på det. De er jo ikke andet end et fedtet stykke glas, man kan se igennem! Men mr. Harmon er i en anden stilling. Hvad han vover, er en hel anden sludder. Jeg har for nylig hørt noget om, at dette skal være mr. Harmon – og jeg lader Dem fare, Boffin, som uværdig til min opmærksomhed. Jeg spørger mr. Harmon, om han har nogen forestilling om dette hersens papirs indhold?"

"Det er et af min fader oprettet testamente fra en senere tid end det, der er blevet fremlagt af mr. Boffin – tiltaler De ham oftere, som De allerede har tiltalt ham, slår jeg Dem til jorden – og hvorved han testamenterer hele sin formue til kronen," sagde John med så megen ligegyldighed, som der lod sig forene med det strengeste alvor.

"Det er rigtigt!" udbrød Wegg, "så," tilføjede han, idet han skruede hele vægten af sit legeme ned på sit træben og skruede sit træhoved helt om på den anden side, og skruede et øje op, "så spørger jeg Dem, hvad er dette papir værd?"

"Intet," svarede John.

Wegg havde gentaget ordet med et hånsmil og var allerede i færd med at give et spydigt svar, da han til sin grænseløse forbavselse følte sig grebet ved sit halstørklæde, rystet, så tænderne klaprede i munden på ham, skudt vaklende tilbage ind i en krog og holdt fast der.

"Skurk!" sagde John Harmon, hvis sømandstag var som en skruestiks.

"De støder mit hoved mod væggen," protesterede Silas med mat stemme.

"Det er netop det, jeg vil," svarede John og lod af hjertens lyst gerningen følge på ordet, "og jeg ville give tusinde pund for at måtte støde hjernen ud af hovedet på Dem. Hør efter, skurk, og husk på ginflasken."

Til hans opbyggelse rakte Sloppy den i vejret.

"Denne ginflaske, skurk, indeholdt det sidste af de mange testamenter, som min ulykkelige fader oprettede i sine selvplagerier. Dette testamente overdrager alt til min og Deres ædle velgører, mr. Boffin, og udelukker og forhåner mig og min søster, som dengang allerede var død af hjertesorg. Denne ginflaske fandtes af min og Deres ædle velgører, efter at han havde tiltrådt arven. Denne ginflaske gjorde ham usigelig ulykkelig, fordi den, skønt min søster og jeg ikke længere var til, satte en plet på vort minde, som han vidste, vi ikke havde fortjent ved noget, vi havde gjort i vor ulykkelige ungdom. Denne ginflaske gravede han derfor ned i den dynge, der tilhørte ham, og der lå den, mens De, De utaknemmelige usling, rodede og ragede tit nok tæt ved den, tør jeg sige. Det var hans hensigt, at den aldrig skulle se lyset, men han turde

ikke tilintetgøre den af frygt for, at tilintetgørelsen af et sådant dokument, endog af et så ædelt motiv som hans, kunne være en overtrædelse af loven. Efter at det nu var kommet for dagen, hvem jeg var, fortalte Boffin, der endnu var urolig i denne sag, mig på visse vilkår, som det, er umuligt for en køter som Dem at fatte, hemmeligheden med ginflasken. Jeg foreholdt ham nødvendigheden af, at den blev gravet op, og at dokumentet på lovlig måde blev fremlagt og stadfæstet. Det første så De ham gøre, og det andet har han gjort uden Deres vidende. Følgelig er det papir, der nu rasler i Deres hånd, mens jeg ryster Dem – og jeg havde lyst til at ryste livet ud af Dem – mindre værd end den rådne prop til ginflasken. Forstår De mig?"

Efter Silas' modfaldne ansigt og den trøstesløse måde at dømme, hvorpå hans hoved vuggede frem og tilbage, forstod han det.

"Hør, skurk," sagde John Harmon, idet han igen tog et sømandstag i hans halstørklæde og holdt ham ud fra sig inde i hans krog, "jeg vil holde to korte taler endnu for Dem, fordi jeg håber, at de vil ærgre Dem. Deres opdagelse var for så vidt en virkelig opdagelse, som ingen havde tænkt på at søge på det sted, og heller ikke vidste vi, at De havde gjort det, før Venus fortalte det, skønt jeg lige fra det øjeblik, jeg var kommet her, havde ladet holde skarpt udkig med dem, og Sloppy havde gjort det til sin livsopgave og bedste fornøjelse at følge Dem, som Deres skygge. Jeg siger Dem dette, for at De kan vide, at vi vidste nok om Dem til at få mr. Boffin til at lade Dem løbe med limstangen lige til det sidste øjeblik, så at Deres skuffelse kunne blive så grundig som mulig. Det var den første korte tale. Har De forstået den?"

Her kom John Harmon hans fatteevne til hjælp ved igen at ryste ham.

"Og nu, skurk," fortsatte han, "vil jeg slutte. De troede for få øjeblikke siden, at jeg var indehaver af min faders formue, og det er jeg, men hverken i kraft af nogen udtalelse fra min faders side eller ifølge min egen ret, nej, men ene og alene ved mr. Boffins højmodighed. Han stillede som vilkår, da han åbenbarede mig hemmeligheden med ginflasken, at jeg skulle have formuen og han sin dyng og ikke mere. Alt, hvad jeg ejer, skylder jeg udelukkende mr. og mrs. Boffins uegennyttighed, retscaffenhed, kærlighed, godhed – jeg kan ikke finde tilstrækkelig rosende ord. Da jeg så et kryb, som er det De er, driste Dem til her i huset at vende brodden mod denne ædle sjæl, undrer det mig kun," tilføjede John Harmon mellem sine sammenbidte tænder og med et højst uhyggeligt greb i Weggs halstørklæde, "at jeg ikke vred Deres hoved af og kastede det ud ad vinduet! Så! Det var den sidste korte tale. Har De forstået den?"

Efter at være blevet fri lagde Silas hånden på struben, rømmede sig og så ud, som om han havde fået et stort fiskeben i halsen. Samtidig med at han foretog sig dette i sin krog, gjorde Sloppy en påfaldende og ved første øjekast ufattelig bevægelse, idet han begyndte at gå baglæns langs med væggen hen mod Wegg, ligesom en drager, der er i færd med at tage en mel- eller kulsæk på ryggen.

"Det gør mig ondt, Wegg," sagde den skikkelige Boffin, "at mutter og jeg ikke kunne have bedre tanker om Dem, end tilfældet er. Men trods alt, hvad der er blevet sagt og gjort, vil jeg dog nødig lade Dem gå værre faren fra mig, end jeg fandt

Dem. Sig derfor i korthed, før vi skilles, hvad vil det koste at sætte Dem i vej i et andet udsalg?"

"Og på et andet sted," tilføjede John, "De understår Dem ikke til at tage plads uden for disse vinduer."

"Mr. Boffin," svarede Wegg med grisk ydmyghed, "da jeg havde den ære at gøre Deres bekendtskab, havde jeg en samling viser, der, som jeg nok tør sige, var uvurderlig."

"Følgelig kan den heller ikke betales," sagde John, "og De gør derfor bedst i ikke at prøve på det, min gode."

"Undskyld, mr. Boffin," tog Wegg atter til orde med et ondskabsfuldt øjekast i retning af den, der havde talt sidst, "jeg henvendte mit svar til Dem, der, hvis mine sanser ikke skuffede mig, havde henvendt Deres forespørgsel til mig. Jeg havde en udvalgt samling viser, og der var et nyt forråd af honningkager i blikkassen. Jeg vil ikke sige mere, men hellere overlade resten til Dem."

"Men det er vanskeligt at sige, hvad der kan tilkomme Dem," sagde Boffin urolig og med hånden i lommen, "og jeg har ikke lyst til at give Dem mere, end der kan tilkomme Dem, da De virkelig har vist, at De er et meget slet menneske. Hvor kunne De være så lumsk og utaknemmelig, Wegg, da jeg dog intet ondt havde gjort Dem?"

"Endvidere," fortsatte Wegg overvejende, "udførte jeg ærinder for en kundekreds, der satte stor pris på mig. Men jeg vil nødig holdes for grådig og vil helst overlade det til Dem, mr. Boffin."

"Jeg ved sandelig ikke, hvad jeg skal regne det til," mumlede den forgyldte skarnager.

"Fremdeles," blev Wegg ved, "var der et par bukke, for hvilke alene en irsk person, der gik for at være en kender af bukke, bød

mig halvsjette shillings – en pris, jeg ikke ville høre tale om, da jeg ville have tabt ved den – og dernæst var der en skammel, en paraply, et skærmbælte og en bakke. Men jeg overlader det til Dem, mr. Boffin."

Da den forgyldte skarnager syntes optaget af et indviklet regnestykke, kom Wegg ham til hjælp med følgende tillægsposter:

"Så var der også miss Elisabet, master George, tante Jane og onkel Parker. Ak, når et menneske tænker på tabet af sådanne velyndere. Når et menneske ser så smuk en have ødelagt af grise, falder det ham rigtignok vanskeligt at omsætte det i penge uden at gå højt. Men jeg overlader det ganske til Dem."

Sloppy fortsatte stadig sin påfaldende bevægelse.

"Der blev talt om at løbe med limstangen," sagde Wegg med en tungsindig mine, "og det er ikke godt at sige, hvad skade min sjæl har taget ved usund læsning om gnier, mens De narrede mig og andre til at tro, at De selv var en gnier. Alt, hvad jeg kan sige, er, at jeg mærkede, at min sjæl begyndte at tage skade på den tid. Men hvordan kan et menneske sige, hvad hans sjæl er værd? Jeg havde også for nylig en hat. Men jeg overlader det hele til Dem, mr. Boffin."

"Nå," sagde Boffin, "der har De et par pund."

"Nej, dermed kan jeg ikke lade mig nøje, uden at gå mig selv for nær."

Næppe var disse ord ude af hans mund, før John Harmon rakte fingeren i vejret, og Sloppy, der nu var tæt ved Wegg, med ryggen imod ham, bukkede sig, tog med begge hænder fat i hans frakkekrave og svang ham op på sin nakke, ligesom en mel- eller kulsæk. I denne stilling fremviste Wegg et højt

misfornøjet og forbavset ansigt, mens hans knapper faldt næsten lige så stærkt i øjnene som selve Sloppys, og hans træben indtog en yderst generende stilling. Men ikke mange sekunder var hans ansigt synligt inde i stuen, for Sloppy travede rask udenfor med ham og ned ad trappen, ledsaget af Venus, som lukkede gadedøren op. Det var blevet Sloppy pålagt at læsse sin byrde af ude på gaden, men da en skraldevogn tilfældigvis holdt omme på hjørnet uden kusk, fandt Sloppy det umuligt at modstå fristelsen til at lade Silas Wegg dumpe ned midt i vognens indhold, en noget vanskelig idræt, der udførtes med stor øvelse og et forfærdeligt plask.

15. Hvad der blev fanget i de snarer, som var blevet sat

Hvordan Bradley Headstone var blevet pint og martret i sin sjæl siden den stille aften, da han på flodbredden var ligesom steget op af prammandens aske, kunne kun han selv have forklaret. Ja ikke engang han selv kunne have forklaret det, da en sådan elendighed alene kan føles.

Først måtte han bære den forenede byrde af kundskaben om, hvad han havde gjort, den uophørlige bebrejdelse, at han kunne have gjort det langt bedre, og frygten for at røbes. Denne byrde var tung nok til at knuse ham og han led under den dag og nat. Den hvilede lige så tungt på ham i hans sparsomme søvn som i hans vågne, rødjede timer. Den bøjede ham ned med en skrækkelig, uforanderlig ensformighed, hvori der ikke var et eneste øjeblik afveksling. Det overlæssede lastdyr eller den overlæssede slave kan i nogle øjeblikke flytte den legemlige byrde og endog skaffe sig en smule lindring ved at påbyrde de og de muskler eller det og det lem en yderligere lidelse, men ikke engang dette kummerlige skin af lindring kunne den ulykkelige mand opnå under det stadige tryk af den djævelske atmosfære, han var kommet ind i.

Tiden gik, uden at han forfulgtes af nogen synlig mistanke, og i de offentlige beretninger om overfaldet, som fra tid til anden gentog sig, begyndte han at se Lightwood – der var trådt frem som den overfaldnes konsulent – gå længere bort fra hovedsagen, holde sig mere til de mindre omstændigheder og tydeligt svækkes i sin iver. Lidt efter lidt begyndte der at gå et lys op for Bradley om årsagen til dette. Derefter indtraf

sammenkomsten med Milvey på jernbanestationen – hvor han ofte opholdt sig i sin fritid som det sted, hvor enhver ny oplysning om hans misgerning ville blive sat i omløb, eller bekendtgørelser om den ville blive opslået – og til sidst indså han klart, hvad han havde opnået.

Da så han, at han ved sit fortvivlede forsøg på at skille de to ad for stedse var blevet midlet til at føre dem sammen; at han ved at dyppe sine hænder i blod havde gjort sig til en ussel tåbe og et viljesløst redskab, og at Eugene Wrayburn for sin hustrus skyld overså ham og lod ham krybe hen ad hans ødelagte bane. Det forekom ham, at skæbnen, forsynet, eller hvad den ledende magt nu måtte hedde, havde bedraget, havde overlistet ham, og i sit afmægtige, vanvittige raseri bed og slog han om sig og fik sine anfald.

Et nyt vidnesbyrd om sandheden af dette fik han i de nærmest følgende dage, da det kom ud blandt folk, at den sårede var blevet viet på sin sygeseng og med hvem, og at det, uagtet hans tilstand endnu var farlig, dog var en smule bedre med ham. Bradley ville langt hellere være blevet pågrebet som hans morder end have læst denne efterretning og vide sig selv skånet og vide hvorfor.

Men for ikke at blive yderligere bedraget og overlistet, hvilket han ville blive, hvis han, angivet af Riderhood, straffedes af loven for sin mislykkede dåd, som om den havde haft et heldigt udfald, holdt han sig om dagen indesluttet i sin skole, vovede sig kun med forsigtighed ud om aftenen og gik aldrig mere hen til jernbanestationen. I aviserne søgte han efter tegn på, at Riderhood havde iværksat sin trussel om på denne måde at opfordre ham til at forny deres bekendtskab, men fandt ingen,

og da han havde betalt ham rundeligt for den hjælp og beværtning, han havde fået i slusehuset, og vidste, at han var et meget uvidende menneske, der hverken kunne læse eller skrive, begyndte han at tvivle på, at han overhovedet havde grund til at være bange for ham, eller at de oftere ville mødes.

I al denne tid lå hans sjæl stadig på pinebænken, og den pinefulde tanke, at han havde kastet sig over den kløft, der havde skilt de to, og tjent dem til en bro, ad hvilken de var kommet sammen, lod ham intet øjeblik i ro. Denne rædsomme tilstand pådrog ham nye anfald, han kunne ikke sige hvor mange eller hvornår, men i sine disciples ansigter læste han, at de havde set ham i denne tilstand, og at de var opfyldt af frygt for tilbagefald til den.

Mens han en vinterdag, da den nyfaldne sne lå som dun på vindueskarmene uden for skolestuen, stod ved sin sorte tavle med kridtet i hånden og var i færd med at begynde med en klasse, læste han i disse drenges ansigter, at der var noget i vejen, og at de syntes at være bange for hans skyld. Han vendte sig derfor om mod den dør, på hvilken deres øjne var fæstet, og han så da en foroverbøjet mand af et frastødende ydre stå midt i skolen med en bylt under armen og han så, at det var Riderhood.

Han satte sig på en stol, som en af drengene hentede til ham, og havde en forbigående følelse af, at han var nær ved at falde, og at hans ansigt begyndte at forvrides. Men anfaldet gik over for denne gang, og han tørrede sig om munden og rejste sig igen.

"Om forladelse, gode herre! Med forlov, gode herre!" sagde Riderhood, idet han med en grinende grimasse førte hånden til

panden; "hvad er dette her for et sted?"

"Det er en skole."

"Hvor ungdommen lærer, hvad ret er?" sagde Riderhood med et alvorligt nik, "om forladelse, gode herre! med forlov! hvem er lærer i denne skole?"

"Det er jeg."

"Så De er læreren, er De, lærde, gode herre?"

"Ja, jeg er læreren."

"Hvor det må være en dejlig ting," sagde Riderhood, "at lære ungdommen, hvad ret er, og vide, at den ved, at man selv gør det. Om forladelse, lærde, gode herre! Med forlov! Dette hersens sorte bræt, hvad er det til?"

"Det er til at tegne eller skrive på."

"Nej, hvad er det!" sagde Riderhood, "hvem skulle have troet det, sådan som det ser ud? Vil De ikke være så god at skrive Deres navn på det, lærde, gode herre?" tilføjede han i en lokkende tone.

Bradley tøvede et øjeblik, men skrev dog sit navn på tavlen, som han plejede, men med større træk.

"Selv er jeg ikke boglærd," sagde Riderhood og så på klassen, "men beundrer lærdom hos andre. Jeg vil grumme gerne høre disse unge fyre læse navnet op."

Klassens arme gik i vejret, og på den ulykkelige lærers nik lød det i skingrende kor: "Bradley Headstone!"

"Nej, hvad siger De!" udbrød Riderhood. "Headstone? Det var da et underligt navn. Hurra for en gang endnu!"

Atter fo'r armene i vejret, Bradley nikkede, og det skingrende kor lød på ny: "Bradley Headstone!"

"Nu kan jeg det!" sagde Riderhood efter at have hørt, opmærksomt efter og gentaget ved sig selv: "Bradley. Nu forstår jeg det. Bradley, fornavn, ligesom mit er Roger. Hvad? Efternavn, Headstone, ligesom mit er Riderhood, hvad?"

Skingrende kor: "Ja!"

"Skulle De, lærde, gode herre, kende en person omtrent på Deres højde og bredde, og som vist ville veje lige så meget som De og kaldes med et navn, der lyder ligesom den gode herres?"

Med en fortvivelse, der gjorde ham fuldkommen rolig, skønt hans tunge klæbede sig ved hans gane, med øjnene fæstet på Riderhood og med spor af et hurtigere åndedræt i sine næsebor svarede skolelæreren efter et ophold med dæmpet stemme: "Jeg tror at kende den mand, De mener."

"Jeg tænkte nok, at De kendte den mand, jeg mener. Jeg vil gerne tale med denne mand."

Idet Bradley skottede til sine disciple, sagde han: "Tror De, at han er her?"

"Om forladelse, hvor kunne jeg tro, at han skulle være her, siden her ikke er andre end De og jeg og disse unge lam, som De underviser? Men han er sådan en god kammerat, er denne mand, og jeg så gerne, at han kom og besøgte mig i mit slusehus oppe ved floden."

"Jeg skal sige det til ham."

"Tror De, han kommer?" spurgte Riderhood.

"Det er jeg vis på."

"Da De indestår for ham, gør jeg regning på ham. De er måske endvidere så artig at sige ham, at hvis han ikke kommer snart, så henter jeg ham."

"Han skal få det at vide."

"Mange tak. Som jeg sagde for lidt siden," sagde Riderhood, idet han forandrede sin hæse tone og atter så sig om blandt drengene, "skønt jeg ikke selv er boglærd, beundrer jeg dog lærdom hos andre, og da jeg nu er her, og De har været så høflig imod mig, gode herre, kunne jeg have stor lyst til at stille Deres unge lam et spørgsmål, før jeg går."

"Hvis det er noget, der hører til skolen," svarede Bradley, der stadig holdt sine øjne skummelt fæstet på den anden og talte i sin dæmpede tone, "står det Dem frit for."

"Ja vel er det noget, der hører til skolen!" udbrød Riderhood, "det kan De være rolig for, gode herre. Hvordan inddeles vandet? Hvor mange slags vand gives der på Jorden?"

Skingrende kor: "Have, floder, indsøer og damme."

"Have, floder, indsøer og damme," sagde Riderhood, "De har lært hele klatten at kende, gode herre. Jeg vil være en skælm, om jeg ikke havde sprunget over indsøerne, da jeg, så vidt jeg ved, aldrig har set nogen. Hvad er det, mine lam, som man fanger i have, floder, indsøer og damme?"

Skingrende kor – med en vis foragt for spørgsmålets lethed: "Fisk!"

"Atter godt!" sagde Riderhood, "men hvad mere, mine lam, fanges der i floderne?"

Koret i forlegenhed. En skingrende stemme: "Grøde!"

"Atter godt!" udbrød Riderhood, "men det er heller ikke grøde. I ville ikke kunne gætte det, mine små venner. Hvad er det, man, foruden fisk, undertiden fanger i floder? Nå, jeg skal sige jer det. Det er klæder."

Bradleys ansigt forandrede.

"I det mindste fanger jeg undertiden klæder i floder, mine lam," sagde Riderhood og skelede til ham, "for jeg vil lade mig hænge, om jeg ikke fangede denne bylt, jeg her har under armen, i en flod!"

Drengene så på læreren, som om de ville bede sig fritaget for at blive ført på glatis ved denne uregelmæssige eksaminationsmåde. Læreren så på den eksaminerende, som om han kunne have sønderrevet ham.

"Jeg beder Dem om forladelse, lærde, gode herre," sagde Riderhood og strøg sig om munden med sit ærme, som om han lo ved sig selv, "det var ikke ærligt mod lammene, ved jeg nok. Det var en smule løjer af mig, men jeg vil aldrig være ærlig, om jeg ikke har halet denne bylt op af en flod! Det er en prammandsdragt. Den var blevet sænket der af den, der havde haft den på, må De vide, og jeg trak den op."

"Hvorfra ved De, at den var blevet sænket af den mand, der havde haft den på?" spurgte Bradley.

"Fordi jeg så ham gøre det."

De så på hinanden. Efter langsomt at have taget sine øjne til sig igen vendte Bradley sig om mod den sorte tavle og slettede langsomt sit navn.

"Mangfoldig tak, gode herre," sagde Riderhood, "fordi De har villet afse så meget af Deres og lammenes tid til en mand, der ikke havde anden anbefaling til Dem, end at han er en ærlig mand. Med ønsket om at se den person, vi har talt om, og som De indestår for, i mit slusehus oppe ved floden, tager jeg afsked med lammene og Deres lærde lærer."

Med disse ord luskede han ud af skolen, hvor læreren, så godt han kunne, søgte at tilendebringe sit trættende arbejde, og de

hviskende disciple iagttog lærerens ansigt, indtil han fik det anfald, der så længe havde været på vejen.

Den næstnæste dag var en lørdag og fridag. Bradley stod tidligt op og gik til fods til Plashwater Møllesluse. Han stod så tidligt op, at det endnu ikke var lyst, da han begyndte sin vandring. Før han slukkede det lys, han havde klædt sig på ved, pakkede han sit respektable sølvur med dets respektable kæde ind i et stykke papir og skrev inden i dette: "Hav den godhed at gemme disse ting for mig." Derpå adresserede han pakken til miss Peecher og lagde den på det mest afsides hjørne af den lille bänk i hendes lille forstue.

Det blæste en kold østenvind den morgen, da han lukkede havelågen og vendte sig bort. Det lette snefald, der havde bestrøet vinduerne i hans skolestue med dun om torsdagen, dvælede endnu i luften og faldt hvidt. Den sendrægtige dag viste sig først, efter at han havde været på benene i to timer og tilbagelagt en stor del af London fra øst til vest. Den frokost, han havde taget med, spiste han i det uhyggelige værtshus, hvor han var skiltes fra Riderhood efter deres nattevandring. Han spiste den stående i den smudsige skænkestue og skævede til en mand, som stod, hvor Riderhood havde stået hin tidlige morgenstund.

Han gik hele den korte dag, og da aftenen faldt på, var han mødig og træt nået til trækkestien nede ved floden. En halv fjerdingvej fra slusen sagtnede han sin gang, men fortsatte at gå videre. Jorden var nu, om end kun tyndt, dækket med sne, og på de for kuldens påvirkning mere udsatte steder flød der isstykker i floden, ligesom der også lå sjapis i læ af dens bredder. Han ænsede ikke andet end isen, sneen og afstanden,

før han foran sig så et lys, om hvilket han vidste, at det glimtede gennem vinduet i slusehuset. Det standsede hans skridt, og han så sig helt omkring. Isen, sneen, han og det enlige lys havde den øde skueplads for dem selv. Langt borte foran ham lå det sted, hvor han havde slået de mere end unyttige slag, som spottede ham med Lizzies nærværelse der som Eugenes hustru. Langt borte bag ved ham lå det sted, hvor børnene med oprakte arme havde syntes at indvie ham til dæmonerne ved at råbe hans navn. Derinde, hvor lyset var, var den mand, som på begge de andre steder kunne overgive ham til undergang. Til dette område var hans verden skrumpet sammen.

Han gik raskere til og holdt med en underlig, spændt opmærksomhed øje med lyset, som om han sigtede efter det. Da han kom det så nær, at det opløstes i stråler, syntes disse at fæste sig ved ham og trække ham til sig, og da han bankede på døren med sin hånd, fulgte hans fod så hurtigt efter denne, at han stod inde i stuen, før der var blevet sagt kom ind.

Lysskæret stammede på en gang fra et lys og en ild. Mellem disse sad Riderhood med fødderne på kamingærdet og en pibe i munden.

Han så op med et tvært nik, da hans gæst trådte ind, og med et tvært nik så hans gæst nedad. Efter at have taget sit overtøj af satte gæsten sig på en stol på den anden side af ilden.

"De ryger nok ikke?" sagde Riderhood og skød en flaske hen til ham tværs over bordet.

"Nej."

Derpå tav de begge og så på ilden.

"Jeg har ikke nødig at fortælle Dem, at jeg er her," sagde Bradley omsider, "hvem skal begynde?"

"Det vil jeg," sagde Riderhood, "når jeg har røget denne pibe ud."

Han gjorde det meget sindigt, bankede asken ud på kaminpladen og gemte piben.

"Jeg vil begynde," gentog han så, "Bradley Headstone, skolemester, hvis De ønsker det."

"Jeg ønsker at få at vide, hvad De vil mig."

"Det skal De." Riderhood havde set vist på hans hænder og lommer, åbenbart for en forsigtigheds skyld, hvis han skulle have våben hos sig. Men nu bøjede han sig forover, smøgede med en ransagende finger hans vestekrave op og spurgte:

"Hvad, hvor er Deres ur?"

"Jeg har ladet det blive hjemme."

"Jeg vil have det. Men det kan blive hentet. Jeg har fået lyst til det."

Bradley svarede med en hånlig latter.

"Jeg har fået lyst til det," gentog Riderhood med højere stemme, "og jeg vil have det."

"Er det det, De vil mig?"

"Nej," sagde Riderhood endnu højere, "nej, det er kun noget af det, jeg vil Dem. Jeg vil have penge af Dem."

"Hvad mere?"

"Alt muligt!" brølede Riderhood højrøstet og rasende, "svarer De mig sådan en gang til, taler jeg slet ikke med Dem."

Bradley så på ham.

"Hvis De kun så meget som ser sådan på mig, taler jeg slet ikke med Dem, men lader i stedet min hånd falde med hele sin tyngde på Dem og knuser Dem!" råbte Riderhood og slog hårdt i bordet.

"Videre," sagde Bradley efter at have vædet sine læber.

"Å, jeg skal nok blive ved. Vær kun ikke bange, jeg skal blive ved rask nok for Dem og længe nok for Dem, uden at De har nødig at bede mig om det. Hør nu, Bradley Headstone, skolemester. De kunne have hugget den anden gode herre i stumper og stykker, uden at jeg havde brudt mig om det, med undtagelse af at jeg en gang imellem var kommet til Dem for at få mig et glas. Hvorfor havde jeg vel ellers givet mig af med Dem? Men da De efterlignede mine klæder, og da De efterlignede mit halstørklæde, og da De sprøjtede blod på mig, efter at De havde udført Deres skælmstykke, gjorde De, hvad jeg vil have betaling for, høj betaling for. Var De blevet beskyldt for det, ville De så ikke have væltet skylden derfor over på mig? Hvor ellers end i Plashwater Møllesluse var den mand, der var klædt sådan? Hvor ellers end i Plashwater Møllesluse var der en mand, der havde skændtes med ham, da han gik igennem den i sin båd? Se på slusevogteren i Plashwater Møllesluse i de tilsvarende klæder og med det tilsvarende røde halstørklæde og se, om hans klæder er blodige eller ikke. Jo, de er blodige. Ah, De lumske satan!"

Bradley var blevet ganske bleg og sad og så stiltiende på ham.

"Men vi var to, som kunne spille Deres spil," sagde Riderhood og knipsede ad ham med fingrene, "og jeg havde spillet det for længe siden, længe før De øvede Deres klodsede hånd i det, længe før De havde begyndt at kradse Deres bogstaver i Deres skole. Jeg ved på en prik, hvordan De bar Dem ad. Da De listede Dem væk, kunne jeg liste mig bag efter Dem og gøre det snildere end De. Jeg ved, at De var kommet fra London i Deres egne klæder, og hvor De havde skiftet klæder og gemt dem, De

havde haft på. Jeg så Dem med mine egne øjne tage Deres egne klæder ud af deres gemmested mellem de fældede træer og springe ud i floden for at forklare, hvorfor De klædte Dem på, hvis nogen tilfældigvis skulle komme forbi. Jeg så Dem stå op som Bradley Headstone, skolemester, efter at De havde sat Dem ned som prammand. Jeg så Dem hive Deres prammandsbylt ud i floden. Jeg halede Deres prammandsbylt op af floden. Jeg har Deres prammandsklæder, som blev revet i stykker i slagsmålet og er fulde af grønne pletter af græsset og tilsølede af blodet efter slagene. Jeg har dem, og jeg har dem selv. Jeg bryder mig ikke en døjt om, enten den anden gode herre er levende eller død, men jeg bryder mig grumme meget om mig selv. Da De har sat snarer for mig og opført Dem som en lumsk satan imod mig, vil jeg have betaling, vil jeg have betaling, til Deres sidste hvid er presset ud af Dem!"

Med et stærkt fordrejet ansigt så Bradley et øjeblik på ilden og tav. Derpå sagde han med en, som det syntes, unaturlig ro i stemme og træk:

"De kan ikke presse vand af en sten, Riderhood."

"Men mønt af en skolemester."

"De kan ikke presse det ud af mig, som ikke er i mig. De kan ikke fravriste mig, hvad jeg ikke har. Mine indtægter er kun små, og De har allerede fået to guineas af mig. Ved De, hvor længe jeg har været om at sammenspare en sådan sum i mit møjsommelige kald?"

"Nej, og jeg bryder mig heller ikke om at få det at vide. Men De er i en pæn stilling, der er så god, at De for at blive i den pantsætter alle de klæder, De har, sælger hver trævl i Deres hus og tigger og låner hver penny, man vil låne Dem. Når det er

afgjort, og De har punget ud, vil jeg lade Dem slippe, men før ikke."

"Hvad mener De med at lade mig slippe?"

"Jeg mener, at jeg vil følge med Dem, hvorhen De så vender Dem, når De går herfra. Slusen kan skøtte sig selv. Jeg vil passe på Dem, nu da jeg har fået fingre i Dem."

Bradley så atter på ilden. Idet Riderhood iagttog ham fra siden, tog han sin pibe, stoppede den på ny, tændte den og satte sig til at ryge. Bradley støttede albuerne på sine knæ og hovedet på sine hænder og så i dybe tanker på ilden.

"Riderhood," sagde han efter en lang tavshed, idet han rettede sig på sin stol, tog sin pung op af lommen og lagde den på bordet. "Sæt, at jeg giver Dem denne, der indeholder alle de penge, jeg ejer. Sæt, at jeg lader Dem få mit ur. Sæt, at jeg hvert fjerdingår, når jeg har hævet min løn, udbetaler Dem en vis del af den."

"Nej tak," svarede Riderhood og rystede på hovedet, "De er en gang smuttet fra mig, og det har jeg ikke lyst til at udsætte mig oftere for. Jeg har haft ulejlighed nok med at finde Dem og ville ikke have fundet Dem, hvis jeg ikke en aften havde set Dem luske hen ad gaden og havde passet på Dem, til De var kommet i hus. Jeg vil have det hele afgjort med Dem på en gang."

"Jeg har altid levet meget ensomt, Riderhood, og har ingen hjælpemidler uden for mig selv. Jeg har bogstavelig talt ikke en eneste ven."

"Det er løgn. Jeg ved, at De har en ven, der er lige så god som en sparekassebog, eller jeg vil være en dromedar."

Bradleys ansigt blev mørkt, og hans hånd sluttede sig langsomt sammen om pungen og tog den tilbage, mens han sad

og ventede på, hvad den anden fremdeles måtte have at sige.

"I torsdags gik jeg først galt i byen og kom min sandten ind midt imellem de unge damer!" sagde Riderhood, "og der talte jeg med en frøken, der er forlibt nok i Dem til at klæde sig af for at hjælpe Dem ud af Deres forlegenhed. Få hende derfor til at gøre det."

Bradley stirrede så pludselig på ham, at Riderhood, der ikke rigtig vidste, hvordan han skulle opfatte det, lod, som om han var optaget af røgskyerne fra sin pibe og viftede dem bort og pustede efter dem.

"Talte De med lærerinden?" spurgte Bradley med den tidligere, tilsyneladende unaturlige ro i stemme og træk og med bortvendte øjne.

"Puh! Ja, jeg talte med hende, men jeg sagde hende ikke ret meget. Hun blev ganske altereret over, at jeg kom ind mellem de unge damer, og lod mig gå ind i sin dagligstue, hvor hun sagde, at hun håbede, at der ikke var noget i vejen. Jeg sagde: "Nej, såmænd er der ikke. Skolemesteren er min meget gode ven." Men jeg så nok, hvad klokken var slået, og at hun stod sig godt."

Bradley stak pungen i lommen, greb med højre hånd om sit venstre håndled og sad og stirrede på ilden.

"Hun kunne ikke bo nemmere for Dem, end hun gør," sagde Riderhood, "og når jeg er kommet hjem med Dem – for jeg følger Dem naturligvis hjem – råder jeg Dem til at blanke hende af uden at spille et øjeblik. Når De og jeg er blevet færdige med hinanden, kan De gifte Dem med hende. Hun ser godt ud, og jeg ved, at De ikke kan være kæreste med en anden, da De så nylig er blevet skuffet andetsteds."

Bradley sagde ikke et eneste ord mere den aften. Ikke en eneste gang forandrede han sin stilling eller slap han sit håndled. Stiv foran ilden, som om den var en fortryllet lue, der gjorde ham gammel, sad han, og de mørke furer blev dybere i hans ansigt, hvis stirren blev gyseligere og gyseligere, og hvis overflade blev blegere og blegere, som om den overstrøedes med aske. Endog hans hår skiftede farve og karakter.

Først da det sene daggry gjorde vinduet gennemsigtigt, rørte denne brøstfældige billedstøtte sig. Da rejste den sig langsomt og satte sig ved vinduet og så ud.

Riderhood var hele natten blevet siddende på sin stol. Først på natten havde han et par gange mumlet noget om, at det var bitterlig koldt, eller at ilden var ved at brænde ud, hvorfor han ville lægge nogle flere kul på, men da han ikke havde kunnet aflokke sin gæst mindste lyd eller bevægelse, havde han senere tiet stille. Mens han gjorde nogle skødesløse tilberedelser til at lave kaffe, gik Bradley bort fra vinduet og tog sin overfrakke og sin hat på.

"Er det ikke bedst, at vi få os en bid frokost, før vi går, skolemester?" sagde Riderhood, "det er ikke godt at fryse på en tom mave."

Uden at give noget tegn på at have hørt disse ord gik Bradley ud af slusehuset, og idet Riderhood snappede et stykke brød fra bordet og tog sin prammandsbylt under armen, gik han bagefter. Bradley vendte sig ad London til, men Riderhood indhentede ham og gik ved siden af ham.

Stiltiende traskede de over en halv mil af sted ved siden af hinanden, men pludselig vendte Bradley om og gik samme vej

tilbage. Øjeblikkelig vendte Riderhood ligeledes om, og nu gik de tilbage ved siden af hinanden.

Bradley gik atter ind i slusehuset. Det samme gjorde Riderhood. Bradley satte sig ved vinduet. Riderhood varmede sig ved ilden. Efter en time eller mere rejste Bradley sig atter pludselig og gik atter ud, men vendte sig denne gang den anden vej. Riderhood var lige i hælene på ham, indhentede ham med nogle få skridt og gik ved siden af ham.

Også denne gang vendte Bradley, ligesom tidligere, pludselig om, da han mærkede, at han ikke kunne blive sin ledsager kvit. Men denne gang gik de ikke, ligesom den forrige, ind i slusehuset, for Bradley blev pludselig stående på den sneklædte grønsvær ved slusen og så op og ned ad floden. Sejladsen var standset af frosten, og landskabet var en hvid og gul ørken.

"Hør engang, skolemester," sagde Riderhood, "den leg dur ikke, og hvad nytter den? De bliver ikke af med mig, før De har punget ud. Jeg følger Dem, hvorhen De så går."

Uden at svare med et eneste ord gik Bradley hurtigt fra ham over træbroen og hen til stighbordene.

"Hvad, der er jo endnu mindre fornuft i at gå denne vej end den anden," sagde Riderhood og fulgte bagefter. "Der er dæmningen, og De kommer til at vende om."

Uden i mindste måde at ænse ham støttede Bradley sig til en stolpe i en hvilende stilling og blev stående der med nedadvendte øjne. "Da jeg er kommet her over," sagde Riderhood brummende, "vil jeg dog nytte lejligheden til at skifte mine stighbord." Med en larmen og brusen af vandet lukkede han de stighbord, der stod åbne, før han åbnede de andre, og således var begge sæt stighbord lukkede for øjeblikket.

"De gjorde langt bedre i at være rimelig," sagde Riderhood, idet han gik forbi ham, "for at jeg ikke skal presse Dem endnu mere, når vi gør regnskabet op. – Nå, sådan?"

Bradley havde taget ham om livet, og han syntes at være omgjordet med en jernring. De stod ved randen af slusen midt imellem de to sæt stigningsbord.

"Slip mig," sagde Riderhood, "eller jeg tager min kniv og flænger Dem, hvor jeg kan komme til. Slip mig!"

Bradley trak hen mod sluseranden, og Riderhood trak tilbage fra den. Det var en stærk bryden og en hidsig kamp med arme og ben. Bradley fik ham drejet rundt med ryggen mod slusen og trængte ham stadig mere og mere tilbage.

"Slip mig!" sagde Riderhood, "holdt! Hvad tænker De på? De kan ikke drukne mig. Har jeg ikke sagt Dem, at den, der en gang er blevet frelst fra at drukne, aldrig siden kan drukne? Jeg kan ikke drukne!"

"Da kan jeg!" svarede Bradley i en desperat, indædt tone, "jeg vil drukne og slipper Dem hverken levende eller død. Ned med Dem!"

Riderhood faldt baglæns ned i den glatte afgrund og Bradley Headstone oven på ham.

Da de blev fundet under dyndet og skummet bag ved et af de rådne stigningsbord, havde Riderhood, sandsynligvis i faldet, sluppet sit tag, og hans øjne stirrede opad, men han var endnu omgjort med Bradleys jernring, og jernringens klinknagler holdt fast.

16. Personer og ting i almindelighed

John Harmons og hans unge kones første fornøjelige opgave var at bringe alle ting i orden, der på nogen måde var kommet i uorden eller kunne, ville eller måtte være kommet i uorden, mens deres navn havde ventet på at komme til sin ret. Ved at efterspore forhold, for hvilke Johns formentlige død på nogen måde kunne siges at have skylden, brugte de en meget liberal fortolkning, idet de for eksempel gik ud fra, at dukkesyersken havde krav på deres velvilje på grund af hendes forbindelse med mrs. Eugene Wrayburn, såvel som på grund af dennes egen forbindelse med den mørke side af historien. Heraf fulgte atter, at Riah, der havde været en god og hjælpsom ven mod dem begge, ikke kunne skydes til side, lige så lidt som inspektøren, da han var blevet forledt til en møjsommelig jagt på et falsk spor. Siden talen er om denne brave embedsmand, kan det omtales, at der kort efter gik det rygte i etaten, at han ved et krus mild flip i gæstestuen i *De Seks Lystige Sjovere* havde meddelt miss Abbey Potterson, at han ikke havde tabt en farthing ved, at Harmon var kommet til live, men var fuldt så veltilfreds, som om denne var blevet barbarisk myrdet, og han selv havde stukket den af regeringen udsatte belønning i sin lomme.

Ved alt dette understøttedes ægteparret på det kraftigste af deres udmærkede konsulent, Mortimer Lightwood, der tog sig af sine forretninger med en så ualmindelig iver og udholdenhed, at ethvert hverv blev udført lige så hurtigt, som det blev pålagt ham. Dette virkede på unge Blight, som om han havde fået en dram af den transatlantiske drik, der med et

poetisk navn kaldes "en øjenåbner," og han stirrede nu på virkelige klienter i stedet for ud ad vinduet. Da Riahs meddelsomhed havde vist sig såre nyttig ved nogle vink om afviklingen af Eugenes affærer, gav Lightwood sig til af hjertens lyst at pine og plage Fledgeby, som, da han så sig udsat for at komme i fedtefadet på grund af nogle farlige transaktioner, han havde indladt sig på, og var blevet ordentlig flået under den medfart, han havde fået, åbnede underhandlinger og bad om nåde. Den skikkelige Twemlow nød godt af den overenskomst, som blev afsluttet, skønt det var, hvad han mindst drømte om. Riah blev blødgjort på en uforklarlig måde, indfandt sig personligt hos ham, ikke længere grådig, men blid, for at underrette ham om, at betalingen af renterne ligesom tidligere, omend for fremtiden i Lightwoods kontor, ville tilfredsstille hans jødiske nag, og gik bort med den hemmelighed, at John Harmon var blevet ejer af fordringen.

Mrs. Wilfers første besøg hos tiggerens unge kone i den ny tiggerhule var en hel tildragelse. Fader var blevet hentet fra City på selve indflytningsdagen og havde tabt mælet af forbavselse og var blevet bragt til sig selv igen og ført rundt i huset ved det ene øre for at se dets skatte og havde været henrykt og fortryllet. Han var samtidig blevet udnævnt til sekretær og havde fået pålæg om straks at forlade Chicksey, Veneering & Stobbles. Moder kom senere og kom, som det sømmede sig hende, i galla.

Vognen blev sendt efter moder, der satte sig ind i den med en holdning, der var situationen værdig, ledsaget, snarere end understøttet, af Lavinia, som rent ud afslog at bøje sig for den moderlige majestæt. George Sampson fulgte fromt bagefter og

modtoges inde i vognen af mrs. Wilfer, som om der indrømmedes ham den ære at overvære en begravelse i familien, hvorpå hun udstedte ordren: "Kør!" til tiggerens tjener.

"Jeg ville virkelig ønske, moder," sagde Lavvy, idet hun med korslagte arme lagde sig tilbage mellem puderne, "at du ville sætte dig lidt mere mageligt."

"Heldigvis," svarede den imponerende dame, "ligger det ikke for mig."

"Nej, det ser du rigtignok heller ikke ud til, men hvorfor man skulle tage ud til middag hos sin egen datter eller søster, som om ens underskørt var en stålbandage, kan jeg ikke fatte."

"Jeg fatter heller ikke, hvordan en ung dame kan nævne det klædningsstykke, hvis navn du har tilladt dig at tage i din mund. Jeg rødmer over dig."

"Tak, moder," sagde Lavvy og gabte, "det kan jeg selv gøre, når jeg finder grund til den."

I den hensigt at tilvejebringe enighed, hvilket under ingen omstændigheder nogen sinde ville lykkes ham, sagde Sampson her med et elskværdigt smil: "Men når alt kommer til alt, frue, så ved vi jo dog, at det er der," og indså øjeblikkelig, at han havde løbet sig en stage i livet.

"Ved, at det er der!" sagde mrs. Wilfer harmfuldt.

"Jeg må virkelig tilstå, George," foreholdt Lavinia ham, "at jeg ikke fatter dine hentydninger og finder, at du kunne være mere taktfuld og mindre personlig."

"Klø på!" sagde Sampson, der straks blev et bytte for fortvivlelse; "hvorfor ikke. Klø på, miss Lavinia Wilfer!"

"Hvad du mener med dine kusketalemåder, George Sampson, giver jeg mig ikke ud for at fatte og ønsker det heller ikke, mr. George Sampson. Det er mig nok at vide med mig selv, at jeg ikke agter at –"

Da Lavinia havde været uforsigtig nok til at begynde på en sætning, uden at have tænkt på at føre den til ende, var hun nødt til at slutte med "agter at klø på." En svag slutning, som foragten dog gav et skin af styrke.

"Å ja!" udbrød Sampson bittert, "således er det altid. Jeg har aldrig –"

"Hvis du vil sige," snubbede Lavvy ham af, "at du aldrig har opfostret et ungt bælam, kan du spare dig ulejligheden, da ingen her i vognen tror, at du har gjort det. Det kender vi dig for godt til."

"Lavinia," svarede Sampson sørgmodigt, "det var ikke det, jeg ville have sagt. Jeg ville have sagt, at jeg aldrig havde ventet at beholde min heldige plads i denne familie, efter at lykken havde udbredt sine stråler over den. Hvorfor vil du føre mig til de glimrende haller, som jeg aldrig kan hamle op med, og så stikle på min middelmådige lønning? Er det ædelmodigt? Er det smukt?"

Da mrs. Wilfer her så sit snit til at fremkomme med nogle udtalelser fra sin trone, blandede hun sig nu i ordvekslingen.

"Jeg kan ikke tillade, mr. Sampson," begyndte hun, "at De fordrejer mit barns mening."

"Å, lad ham være, moder," afbrød Lavvy hende hovmodigt, "det er mig ligegyldigt, hvad han siger eller gør."

"Nej, Lavinia, dette vedrører familiens blod. Når mr. Sampson tillægger endog min yngste datter –"

"Jeg indser ikke, hvorfor du vil bruge ordet *endog*, moder," afbrød Lavinia hende, "eftersom jeg i alle måder er lige så god som nogen af de andre."

"Stille!" sagde mrs. Wilfer højtideligt. "Jeg siger, at når mr. Sampson tillægger min yngste datter lave motiver, tillægger han også min yngste datters moder sådanne. Denne moder tilbageviser dem og spørger mr. Sampson, som en ung mand af ære, hvad vil han? Jeg kan måske tage fejl – intet er rimeligere – men mr. Sampson sidder, så vidt jeg ved, i et køretøj af første rang. Mr. Sampson er, så vidt jeg ved, ifølge sin egen indrømmelse på vejen til en bolig, der kan kaldes et palads. Mr. Sampson er, så vidt jeg ved, indbudt til at deltage i den – om jeg så må sige – ophøjelse, der har nedladt sig over den familie, som han higer efter at blive – om jeg så må sige – indlemmet i? Hvorfor da denne tone fra mr. Sampsons side?"

"Det er kun," forklarede Sampson yderst modfalden, "fordi jeg i pekuniær henseende har en så pinlig følelse af min uværdighed, frue. Lavinia har nu høje forbindelser, og tør jeg håbe, at hun vil blive ved at være den samme som før? Er det ikke tilgiveligt, at jeg bliver lidt pirrelig, når jeg ser en tilbøjelighed hos hende til at snubbe mig af?"

"Er De ikke tilfreds med Deres stilling," sagde Lavinia meget høfligt, "kan vi sætte Dem af på hvilket hjørne, De måtte behage at udpege for min søsters kusk."

"Dyrebare Lavinia," udbrød Sampson i en patetisk tone, "jeg tilbeder dig."

"Da vil jeg såmænd ønske, at du vil lade være med det, hvis du ikke kan gøre det på en behageligere måde."

"Jeg ærer også Dem, frue," fortsatte Sampson, "i en grad, der, skønt den, som jeg helt vel ved, er så langt under Deres fortjenester, dog er ualmindelig høj. Bær over med en ulykkelig, Lavinia, bær over med en ulykkelig, frue, som påskønner de ædle ofre, De bringer ham, men ægges næsten til vanvid," her slog Sampson sig for panden, "ved tanken om, at han skulle måle sig med de rige og mægtige."

"Når du skal måle dig med de rige og mægtige, vil det sandsynligvis blive sagt dig i tide. I det mindste, hvis jeg får noget med den sag at gøre," sagde Lavinia.

Sampson udtalte øjeblikkelig som sin inderligste overbevisning, at dette var "mere end menneskeligt," og sank på knæ for Lavinias fødder.

Hvad der var uundgåelig fornødent for at sætte kronen på både moderens og datterens fuldstændige tilfredsstillelse, var at føre Sampson som en taknemmelig fange ind i de glimrende haller, han havde omtalt, og stille ham til skue i disse, dels som et levende vidne til deres storhed og dels som et lysende eksempel på deres nedladdenhed. Da de gik op ad trappen, tillod Lavinia, at han gik ved siden af hende, som om hun ville sige: "Trods alle disse omgivelser er jeg endnu din, George. Hvor længe det varer, er en anden sag, men endnu er jeg din." Hun forklarede ham også velvilligt de tings natur, han så på, og som han ikke var vant til at se, såsom: "Tropiske planter, George"; "et flyvebur, George"; "et *cuivre poli*-ur [Note 3](#)), George." osv., mens mrs. Wilfer gik i spidsen mellem alle herlighederne med samme holdning som en vild høvding, der ville føle sig skamfuld ved at vise det svageste tegn på overraskelse eller forundring.

Ja, denne imponerende kvindes adfærd var den hele dag et mønster for alle imponerende kvinder i lignende forhold. Hun fornyede bekendtskabet med mr. og mrs. Boffin, som om de havde sagt om hende, hvad hun havde sagt om dem, og som om kun tiden var i stand til at udslette de krænkelser, hun havde lidt. Hun så i enhver tjener, der nærmede sig hende, en svoren fjende, der udtrykkelig havde til hensigt at fornærme hende med tallerkener og skænke forhånelser af hendes moralske følelser ud af karaflerne. Hun sad stiv og strunk ved bordet på højre side af sin svigersøn, som om hun halvt om halvt havde en mistanke om, at der var gift i maden, og med medfødt karakterstyrke holdt stand mod andre livsfarlige baghold. Hendes væsen mod Bella var som mod en ung dame af god familie, som hun for nogle år siden havde truffet i selskabslivet. Ja, endog da hun var blevet lidt optøet af den skummende champagne og fortalte sin svigersøn nogle hverdagshistorier om sin fader, indblandede hun i sin fortælling sådanne arktiske ytringer om, at hun siden sin faders dage havde været en upåskønnet velsignelse for menneskeslægten, og om, at han havde været en iskold legemliggørelse af en iskold slægt, at de bragte tilhørerne til at fryse lige ned til deres fodsåler. Da så den lille blev fremstillet med stirrende øjne og åbenbart på vej til et lille svagt og udvandet smil, blev den hende ikke så sår var, før den stak i at brøle og var aldeles utrøstelig. Da hun omsider tog afsked, var det med en sådan mine, at det ville have været vanskeligt at sige, om hun selv gik til retterstedet, eller om husbeboerne skulle henrettes straks derefter. Ikke des mindre morede John Harmon sig kosteligt og sagde, da han var blevet alene med sin kone, til hende, at hendes naturlige væsen

aldrig havde vist sig så indtagende naturligt som ved siden af denne kontrast, og at, om han end ikke nærede den fjerneste tvivl om, at hun var sin faders datter, ville intet kunne røkke hans overbevisning, at hun ikke var sin moders.

Omtrent samtidig indtraf en tildragelse, der vel ikke var stor, men i huset syntes bemærkelsesværdig, og det var den første sammenkomst mellem Sloppy og miss Wren.

Da dukkesyersken havde en gallaklædt dukke, der var omtrent dobbelt så stor som den lille, under arbejde for denne unge person, lovede Sloppy at spørge til den og gjorde det.

"Kom ind," sagde Jenny, der sad og syede ved sit bord. "Hvem er De, om jeg må spørge?"

Sloppy fremstillede sig ved navn og knapper.

"Å, ja så! Jeg har længtes efter at gøre Deres bekendtskab, da jeg har hørt, at De har udmærket Dem."

"Har De, miss?" sagde Sloppy grinende, "det glæder mig virkelig at høre det, men jeg ved ikke hvordan."

"Ved at kaste en vis person op i en skraldevogn."

"Nå sådan!" udbrød Sloppy; "ja vist, miss." Og dermed lagde han hovedet helt tilbage og lo.

"Gud fri os," råbte Jenny og sprang op, "luk ikke Deres mund så højt op, unge mand. Den kunne jo let gå i baglås og ikke lukke sig igen i flere dage."

Sloppy spilede den om muligt endnu højere op og holdt den åben, til han havde leet af.

"De ligner kæmpen, da han kom hjem i bønnestængelsland og ville have Jack til aftensmad."

"Var han smuk, miss?" spurgte Sloppy.

"Nej, styg."

Hendes gæst så sig om i værelset, som nu indeholdt langt flere bekvemmeligheder end før, og sagde: "De har det pænt, miss."

"Det glæder mig, at De finder det. Men hvad synes De om mig?"

Da Sloppys ærlighed blev sat på en meget hård prøve ved dette spørgsmål, drejede han på en knap, grinede og stammede.

"Frem med det!" sagde hun skælmsk, "finder De ikke, at jeg er en grinagtig lille særling?" Idet hun, efter at have stillet dette spørgsmål, rystede på hovedet ad ham, rystede hun sit hår ned.

"Å!" udbrød Sloppy beundrende, "sikken en mængde og sikken en farve!"

Med sit sædvanlige udtryksfulde ryk fortsatte Jenny sit arbejde, men lod sit hår blive, som det var, ikke utilfreds med det indtryk, det havde gjort.

"De bor da ikke alene her, vel, miss?" spurgte Sloppy.

"Nej, jeg bor sammen med min fe-gudmoder."

"Med" – Sloppy kunne ikke blive klog på det – "med hvem, sagde De, miss?"

"Nå," svarede hun mere alvorlig, "med min anden fader eller, for den sags skyld, med min første." Og hun rystede sukkende på hovedet. "Havde De kendt et stakkels barn, jeg tidligere havde hos mig her, ville De have forstået mig. Men det gjorde De ikke og kan derfor ikke forstå mig. Så meget des bedre!"

"De må have lært længe," sagde Sloppy og skottede til de mange færdige dukker, "før De lærte at sy så smukt, miss, og med så megen smag."

"Ingen har nogen sinde lært mig et eneste sting, unge mand," svarede dukkesyersken, idet hun slog med nakken. "Jeg prikkede og prikkede, til jeg fandt på, hvordan jeg skulle bære mig ad. I starten var det dårligt nok, men nu går det bedre."

"Og jeg," sagde Sloppy i en slags selvbefrejdende tone, "har nu lært og lært, og mr. Boffin har betalt og betalt, jeg ved ikke hvor længe!"

"Jeg har hørt, hvad det er for et håndværk, De har lært. De er snedker."

"Nu, da dyngerne er ryddet, driver jeg snedkeri," sagde Sloppy. "Hør, ved De hvad, miss, jeg kunne have lyst til at lave et eller andet til Dem."

"Tak skal De have, men hvad skal det være?"

"Jeg kunne," sagde Sloppy og så sig om i værelset, "jeg kunne lave nogle nemme kasser til Dem, hvori De kunne lægge dukkerne, eller nogle pæne, små æsker, hvori De kunne gemme Deres silke og tråd og lapper. Eller også kunne jeg dreje et smukt greb til denne krykkestok, hvis den tilhører ham, som De kalder fader."

"Den tilhører mig," sagde den lille, hvis ansigt og hals i det samme blev blussende røde, "jeg er halt."

Også stakkels Sloppy blev rød, for der var en instinktmæssig finfølelse bag ved hans knapper, og hans egen hånd havde rørt ved den. Han sagde måske det bedste, der kunne siges til undskyldning: "Det glæder mig meget, at den tilhører Dem, da jeg hellere vil pynte på den for Dem end for nogen anden. Må jeg se på den?"

Jenny var allerede i færd med at række ham den over sit arbejdsbord, men standsede. "Nej, De må hellere se mig bruge

den. Sådan. Hopsasa, hejsasa, en, to, tre. Det er ikke kønt, vel?"

"Jeg synes, at De næsten slet ikke har brug for den."

Den lille dukkesyerske satte sig igen og gav ham den, idet hun venlig og smilende sagde: "Tak!"

"Og med hensyn til kasserne og æskerne," sagde Sloppy efter at have målt håndtaget på sit ærme og sat stokken forsigtig op til væggen, "så ville det være mig en sand glæde. Jeg har hørt, at De kan synge så smukt, og ville finde mig bedre betalt med en sang end med penge, for jeg har altid holdt meget af den slags og opvartede ofte mrs. Higden og Johnny med en morsom vise, hvori der skulle tales. Men det er ikke Deres stil, tør jeg vædde på."

"De er en rigtig rar, ung mand," svarede dukkesyersken. "Jeg tager mod Deres tilbud – for jeg kan ikke tro, at han vil have noget imod det," tilføjede hun ligesom efter nøjere eftertanke og trak på skuldrene, "og selv om så var, så lad ham kun!"

"Mener De ham, De kalder fader?" spurgte Sloppy.

"Nej, nej. Ham, ham!"

"Ham, ham?" gentog Sloppy og så sig om ligesom efter ham.

"Ham, der skal komme og fri til mig og gifte sig med mig. Gud, hvor De er enfoldig!"

"Å, ham!" sagde Sloppy og syntes at blive tankefuld og lidt forlegen, "ham har jeg slet ikke tænkt på. Hvornår kommer han?"

"Det var et underligt spørgsmål," udbrød hun, "hvor kan jeg vide det?"

"Hvor kommer han fra?"

"Du gode Gud, hvor kan jeg sige det? Han kommer et eller andet sted fra, tænker jeg, og engang med tiden, tænker jeg,

men for øjeblikket ved jeg ikke mere om ham."

Dette kildrede Sloppy som en overordentlig god spas, og han lagde hovedet tilbage og lo umådeligt. Ved at se ham le på denne latterlige måde kom dukkesyersken også hjerteligt til at le, og så lo de begge, til de blev trætte.

"Så, så!" sagde hun, "hold for Guds skyld op, kæmpe, for at jeg ikke skal blive slugt levende, før jeg ved af det. Endnu har De jo ikke sagt, hvorfor De er kommet."

"Jeg kommer efter lille miss Harmons dukke."

"Det tænkte jeg nok," svarede miss Wren, "og der ligger dukken og venter på Dem. Den er indsvøbt i silkepapir, som De ser, som om den fra øverst til nederst var indsvøbt i ny banknoter. Pas godt på den, og der har De min hånd og tak igen."

"Jeg skal passe bedre på den, end om den var et billede af guld, og der har De begge mine hænder, miss, og jeg kommer snart igen."

Men den vigtigste tildragelse af alle i mr. og mrs. John Harmons ny liv var et besøg af mr. og mrs. Eugene Wrayburn. Sørgelig udtæret og svag var den fordum så statelige Eugene, der, når han nu gik, måtte støtte sig tungt på sin hustrus arm og en stok. Men han blev for hver dag raskere og stærkere, og lægerne sagde endog, at han ikke ville blive synderlig vanheldet. Ja, det var unægtelig en hel fest, da de kom for at opholde sig hos Harmons, hvor, i forbigående sagt, mr. og mrs. Boffin, der følte sig overordentlig lykkelige og dagligt krydsede omkring for at se på butikkerne, ligeledes opholdt sig.

Til Eugene Wrayburn betroede mrs. Harmon, hvad hun havde vidst om hans kones følelser i hans letsindige tid, og til

mrs. Harmon betroede Eugene Wrayburn, at hun med Guds hjælp skulle få at se, hvordan hans kone havde forandret ham.

"Jeg giver ingen forsikringer," sagde Eugene, "- hvem gør vel det, der mener dem? – men jeg har sat mig noget for."

"Skulle De tro, Bella," afbrød hans kone ham, idet hun kom for atter at indtage sin plads som sygeplejerske ved hans side, for han havde det aldrig rigtig godt, når hun ikke var hos ham, "skulle De tro, at han på vor bryllupsdag sagde til mig, at han næsten troede, at det bedste, han kunne gøre, var at dø?"

"Men da jeg nu ikke gjorde det, Lizzie," sagde Eugene, "vil jeg – for din skyld – gøre det, du foreslog."

Samme eftermiddag kom Lightwood, mens Eugene lå på en sofa oppe på sit værelse, for at sladre med ham, mens Bella tog hans kone ud med på en køretur.

"Hun går ikke, uden hun bliver tvunget til det," havde Eugene sagt, og Bella havde derfor spøgende tvunget hende til at følge med.

"Kære, gamle ven," begyndte Eugene og greb Lightwoods hånd, "De kunne ikke være kommet i et heldigere øjeblik, for mit hjerte er fuldt, og jeg længes efter at udøse det for Dem. Før jeg omtaler min fremtid, vil jeg tale om min nutid. Min fader var så forekommende forleden dag – han aflagde os en to dages visit og havde meget at udsætte på gæstgivergården – at sige, at Lizzie burde lade sig male, hvilket i M.H.Æ.F.'s mund er lige så godt som en melodramatisk velsignelse."

"De begynder at komme Dem," sagde Mortimer med et smil.

"Det er virkelig mit alvor. Da han havde sagt dette og derpå rullede rødvinen – som han havde krævet ind, og som jeg betalte – rundt i sin mund og sagde: "Min kære søn, hvorfor

drikker du sådan noget tøj?" var det – hos ham – det samme som en faderlig velsignelse over vor forening, ledsaget af en tårestrøm. M.H.Æ.F.'s kulde lader sig ikke måle med en almindelig målestok."

"Sandt nok," sagde Lightwood.

"Det er alt," fortsatte Eugene, "hvad jeg nogen sinde vil få at høre af ham om den ting, og han vil vedblive at slentre gennem verden med hatten på snur. Efter at mit ægteskab således højtidelig er blevet godkendt ved familiealteret, er jeg ikke mere urolig i den henseende. Dernæst har De virkelig gjort vidundere for mig ved at hjælpe mig ud af min pengeforlegenhed. Når jeg har en sådan formynder og forvalter ved min side som mit livs frelserinde – jeg er ikke rigtig stærk endnu, kan De nok mærke, da jeg ikke kan tale om hende, uden at min stemme skælver – hun er mig så usigelig kær, Mortimer – vil det lidt, jeg kan kalde mit, være mere, end det nogen sinde før har været. Ja, det må nødvendigvis være mere, da De ved, at det i mine hænder altid har været intet."

"Værre end intet, er jeg bange for, Eugene. Min egen smule formue har vist sig som et kraftigt middel til at afholde mig fra at tage fat på noget, og med Deres har nok omtrent det samme været tilfældet."

"Der talte visdommens stemme. Vi er to alen af et stykke, men når vi tager fat, tager vi fat for alvor. Lad os ikke mere tale om det før om nogle år. Men nu har jeg tænkt på at rejse med min kone til en af kolonierne og arbejde i mit fag der."

"Jeg er intet uden Dem, men De har måske ret."

"Nej," sagde Eugene med eftertryk, "ikke ret. Uret!"

Han sagde det med en så levende, næsten harmfuld varme, at Mortimer blev overrasket.

"Tror De, at mit forslåede hoved er ophidset?" fortsatte Eugene med et stolt blik, "nej, ingenlunde. Jeg kan sige det samme som Hamlet om min puls' sunde musik. Mit blod kommer i kog, når jeg tænker på det. Sig mig, skal jeg vise mig fej mod Lizzie og luske mig bort med hende, som om jeg skammede mig ved hende? Hvor ville vel Deres ven være her i verden, hvis hun havde vist sig fej imod ham, sådan som hun ville have langt bedre grund til?"

"Hæderligt og bravt," sagde Lightwood, "og dog, Eugene –"

"Og dog hvilket, Mortimer?"

"Og dog, er De vis på, at De ikke ville ærgre Dem – for hendes skyld, jeg siger udtrykkelig for hendes skyld – over enhver lille tilsidesættelse, der vistes hende af – selskabet?"

"Aha! De og jeg må nok snuble over ordet," svarede Eugene smilende, "mener vi vor Tippins?"

"Måske," sagde Mortimer ligeledes smilende.

"Jo, vi mener det!" svarede Eugene livligt, "vi vil måske ikke rigtig ud med sproget, men vi mener det! Nu er min hustru mit hjerte noget nærmere end Tippins, og jeg skylder hende lidt mere, end jeg skylder Tippins, og er noget stoltere af hende, end jeg har været af Tippins, og derfor vil jeg kæmpe til sidste åndedræt med hende og for hende her på den åbne valplads. Skjuler jeg hende eller kæmper klejnmodigt for hende i en hule eller afkrog, skal De, som jeg elsker næsthøjest her på jorden, sige mig, hvad jeg da til fulde fortjener, at der bliver sagt til mig, at hun, da jeg den aften lå og var nær ved at bløde mig

ihjel, ville have gjort vel i at have sparket til mig og spyttet mig i mit feje ansigt."

Det glødende skær der udbredte sig over ham, mens han sagde disse ord, oplivede i den grad hans træk, at han i øjeblikket så ud, som om han aldrig var blevet vanheldet. Hans ven svarede, som Eugene ville, at han skulle svare, og derpå talte de om fremtiden, indtil Lizzie kom tilbage. Efter atter at have sat sig ved siden af ham og kærligt rørt ved hans hænder og hans hoved, sagde hun:

"Kære Eugene, du fik mig til at køre ud, men jeg burde være blevet hos dig. Du har mere hede, end du i mange dage har haft. Hvad har du taget dig for?"

"Ikke andet," svarede Eugene, "end ventet på, at du skulle komme tilbage."

"Og talt med mr. Lightwood," sagde Lizzie og vendte sig smilende om mod denne, "men det kan ikke have været selskabet, som har bragt dig ud af ligevægt."

"Sandt at sige, min kære pige," svarede Eugene i sin gamle, overgivne tone, idet han lo og kyssede hende, "jeg tror næsten, at det var selskabet!"

Ordet løb Lightwood så stærkt om i hovedet, da han den aften gik hjem, at han satte sig for at kaste et blik på selskabet, som han ikke havde set så længe.

Note 3: **Cuivre poli:** Poleret messing.

Sidste kapitel. Selskabets stemme

Som svar på en middagsindbydelse fra mr. og mrs. Veneering tilkendegiver Mortimer Lightwood derfor, at han vil være lykkelig ved at have den ære. Veneerings har, som sædvanlig, utrætteligt uddelt middagsindbydelser til selskabet, og enhver, der ønsker at nyde godt af dem, må skynde sig, for i den insolvente skæbnens bog står der skrevet, at Veneering i næste uge vil falde med et dundrende skrald. Ja, efter at han har fundet tråden til den store hemmelighed om, hvordan folk kan leve over deres evne, og drevet sine jobberier som repræsentant for Pocket Breeches over alle grænser, vil det i næste uge vise sig, at Veneering vil nedlægge sit mandat, at den i Britannias fortrolighed indviede lovkyndige gentleman atter vil modtage Pocket Breeches tusinder, og at Veneering vil ty til Calais for der at leve af mrs. Veneerings diamanter – i hvilke han som god ægteemand fra tid til anden har sat store summer – og fortælle Neptun og andre, at før Veneering trak sig tilbage fra parlamentet, var underhuset sammensat af ham selv og de seks hundrede og syvoghalvtreds kæreste og bedste venner, han havde her i verden. Og næsten aldeles samtidig hermed vil det vise sig, at selskabet vil opdage, at det altid havde foragtet Veneering og haft ham mistænkt, og at når det gik til hans middagsselskaber, havde det altid sine anelser, skønt, som det skulle synes, i al hemmelighed og fuldkommen privat og fortroligt.

Da skæbnens bog for næste uge imidlertid endnu ikke er åbnet, er der den sædvanlige sammenstrømmen hos Veneerings af de mennesker, som indfinder sig i deres hus for

at spise med hinanden og ikke hos dem. Der er lady Tippins, der er Podsnap den store og mrs. Podsnap. Der er Twemlow. Der er Buffer, Boots og Brewer. Der er entreprenøren, som er fem hundrede tusinde menneskers forsyn. Der er formanden, som rejser fem hundrede mil om ugen. Der er det glimrende geni, som fik aktierne solgt til de tre hundrede og femoghalvfjerds tusinde pund.

Til dem må føjes Mortimer Lightwood, der træder ind iblandt dem med sit gamle, livstrætte udtryk, hvilket stammer fra Eugene og hører til de dage, da han fortalte historien om manden et steds fra.

Den blomstrende fe Tippins udstøder næsten et skrig ved synet af sin falske svend og vinker ad rømningsmanden med sin vifte, men rømningsmanden, der har sat sig for ikke at komme, snakker Britannia med Podsnap. Podsnap snakker altid Britannia og snakker, som om han var en slags privat vægter, der udnyttes i de britiske interesser mod hele den øvrige verden.

"Vi ved, hvad Rusland tænker på," siger Podsnap, "vi ved, hvad Frankrig tænker på. Vi ser, hvad Amerika fører i sit skjold, men vi ved, hvad England er, og det er os nok."

Men da der er rettet an, og Lightwood har sat sig på sin sædvanlige plads lige over for lady Tippins, kan han ikke længere undgå hende.

"Længe savnede Robinson Crusoe," siger hun, "hvordan forlod De øen?"

"Jeg takker," siger Lightwood, "den klagede ikke over smerter noget sted."

"Og hvordan forlod De de vilde?"

"De begyndte at blive civiliserede, da jeg forlod Juan Fernandez. I det mindste åd de hinanden, hvad der altid er et tegn på dette."

"Plageånd!" udbryder det søde, unge væsen, "De ved, hvad jeg mener, og dog driver De gæk med min utålmodighed. Fortæl mig straks noget om det nygifte par. De var jo til stede ved brylluppet."

"Var jeg?" Mortimer lader, som om han husker sig om i god ro og mag. "Ja rigtigt! Jeg var der."

"Hvordan var bruden klædt? I rodragt?" Mortimer bliver mørk og nægter at svare.

"Jeg håber, at hun selv styrede, roede, vrikkede, bagbordede og styrbordede sig, eller hvad det tekniske udtryk nu er, til ceremonien?" fortsætter den spøgefulde Tippins.

"Hvordan hun så kom derhen, så prydede hun den," siger Mortimer.

Lady Tippins tiltrækker sig den almindelige opmærksomhed ved at udstøde et forskrækket skrig. "Prydede den! Hold på mig, hvis jeg dåner, Veneering. Han vil fortælle os, at en rædsom fægekvinde kan være en prydelse!"

"Undskyld mig. Jeg har ikke i sinde at fortælle Dem noget, Lady Tippins," svarer Lightwood og holder ord ved at spise sin mad med et skin af den største ligegyldighed.

"De skal ikke undgå mig på den måde, De gnavne særling," forsikrer lady Tippins. "De skal ikke omgå spørgsmålet for at skærme Deres ven Eugene, som har givet sig denne blottelse. De skal få at høre, at en sådan latterlig historie fordømmes af selskabets stemme. Bedste mrs. Veneering, lad os træde sammen i et udvalg for at drøfte sagen."

Mrs. Veneering, der altid bliver henrykt over den sladrende sylfe, siger: "Å ja! Lad os træde sammen i et udvalg! Hvor morsomt!"

Veneering siger: "De, der er enige i dette, siger ja, de andre nej. Forslaget er vedtaget." Men ingen bryder sig det mindste om hans vittighed.

"Jeg er nu forkvinde i udvalget!" udbryder lady Tippins. ("Hvilken ånd hun har!" siger mrs. Veneering, som heller ingen agter på).

"Og dette," fortsætter den åndfulde, "er et udvalg, der er nedsat for at, hvad det nu hedder – æske, tror jeg – selskabets stemme. Det spørgsmål, der foreligger for udvalget, er, om en ung mand af meget god familie, et fordelagtigt ydre og noget talent, handler dårligt eller klogt i at gifte sig med en fægekvinde, der er blevet fabrikspige."

"Sådan står spørgsmålet næppe," tager den hårdnakkede Mortimer til orde, "jeg mener, at det går ud på, om en mand som ham, De har skildret, lady Tippins, handler rigtigt eller urigtigt i at gifte sig med en brav kvinde – om hendes skønhed taler jeg ikke – der har frelst hans liv med en vidunderlig energi og snarrådighed, som han ved er dydig og udstyret med udmærkede egenskaber, som han længe har beundret, og som nærer inderlig hengivenhed for ham."

"Men undskyld mig," siger Podsnap, hvis stemning og skjortelinning er lige krøllede, "har dette unge fruentimmer nogen sinde været fægekvinde?"

"Aldrig, men hun roede undertiden i en båd med sin fader, tror jeg."

Almindelig sensation mod det unge fruentimmer. Brewer, Boots, Buffer ryster på hovedet.

"Og fremdeles," siger Podsnap, hvis harme stiger højt op i hans hårbørster, "har hun nogen sinde været fabrikspige?"

"Aldrig, men hun havde noget at gøre i en papirmølle, tror jeg."

Den almindelige sensation gentager sig. Brewer, Boots, Buffer siger: "Vorherre bevares!" alle sammen i en rumlende, protesterende tone.

"Så er alt, hvad jeg har at sige," svarer Podsnap, idet han skyder sagen fra sig med sin arm, "at min stolthed oprøres af et sådant ægteskab; at det støder og mishager mig, at jeg får kvalme af det, og at jeg ikke ønsker at høre mere om det."

"Jeg gad dog vide," tænker Mortimer, der finder dette meget morsomt, "om *De* er selskabets stemmel!"

"Hør, hør!" udbryder lady Tippins, "Deres mening om denne mesalliance, ærede halvdel af det ærede medlem, der lige har sat sig?"

Mrs. Podsnap har den mening, at der i sådanne forhold bør være lighed i stilling og formue, og at en mand, der er vant til at færdes i selskabet, bør søge sig en hustru, der er vant til at færdes i selskabet og i stand til at spille sin rolle i det med en utvungenhed og elegance, som – hun standser her, idet hun på en fin måde giver til kende, at enhver sådan mand bør opsøge sig en statelig kvinde, der har så megen lighed med hende, som det er ham muligt at opdage.

"Jeg gad dog vide," tænker Mortimer, "om *De* er stemmen."

Dernæst forhandler lady Tippins med entreprenøren på fem hundrede tusindes kraft. Det forekommer denne potentat, at

hvad den pågældende mand burde have gjort, var at købe en båd og en lille livrente til den unge pige og sætte hende i en selvstændig stilling. Sådanne ting er et spørgsmål om beefsteak og porter. Man køber en båd til hende. Meget vel! Samtidig med den køber man en lille livrente til hende. Man taler om denne livrente i pund sterling, men den er i virkeligheden så og så mange pund beefsteak og så og så mange potter porter. På den ene side har hun båden, på den anden spiser hun så og så mange pund beefsteak og drikker så og så mange potter porter. Disse pund beefsteak og disse potter porter er brændslet under hendes maskine. Hun får et vist kvantum kraft til at ro med af dem. Denne kraft vil frembringe så og så meget i penge. Dertil føjer man den lille livrente, og sådan får man ud, hvad hendes indtægt er. Det, finder entreprenøren, er måden, hvorpå den ting bør ses.

Da den skønne hjerteknuserske er faldet i en lille lur under denne sidste udvikling, har ingen lyst til at vække hende, men heldigvis vågner hun af sig selv og forelægger spørgsmålet for den rejsende formand. Den rejsende kan kun omtale sagen, som om den var hans egen. Havde en ung pige som den omhandlede frelst hans liv, ville han have takket hende, ville ikke have giftet sig med hende og ville have skaffet hende en plads ved telegraphen, hvor unge piger meget godt kan bruges.

Hvad mener geniet med de tre hundrede og femoghalvfjerds pund? Han kan ikke sige, hvad han mener, uden først at have spurgt: Havde hun penge?

"Nej," siger Lightwood ligefremt, "ingen penge."

"Det rene vanvid," lyder derpå geniets sammentrængte kendelse, "for penge kan man gøre alt, hvad der er lovligt, men

uden penge – dårskab!"

Hvad siger Boots?

Boots siger, at han ikke ville have gjort det for under tyve tusinde pund.

Hvad siger Brewer?

Brewer siger, hvad Boots siger.

Hvad siger Buffer?

Buffer siger, at han kender en mand, som giftede sig med en badejomfru og løb fra hende.

Lady Tippins tror at have indsamlet hele udvalgets stemmer – ingen drømmer nemlig om at spørge Veneerings om deres mening – indtil hun ved at mønstre selskabet gennem sin lorgnet får øje på Twemlow, der holder hånden for panden.

"Du store Gud! Min Twemlow glemt! Min dyrebareste! Min egen! Hvad er hans mening?"

Twemlow ser ud, som om han ikke følte sig rigtig vel, idet han tager hånden fra panden og svarer:

"Jeg er tilbøjelig til at tro, at dette er et spørgsmål om en gentlemans følelser."

"En gentleman, der indgår et sådant ægteskab, kan ingen følelser have," pludrer Podsnap.

"Undskyld," siger Twemlow lidt mindre mildt end sædvanlig, "det er jeg ikke enig med Dem i. Hvis denne gentlemans følelser – hans taknemmelighed, agtelse, beundring og kærlighed – har tilskyndet ham til at gifte sig med denne dame?"

"Denne dame?" gentager Podsnap.

"De gentager ordet, og jeg gentager ordet: Denne dame. Hvad andet vil De kalde hende, hvis den pågældende gentleman var til stede?"

Da dette er for hård en nød for Podsnap, vifter han det bort fra sig med en stum viften.

"Jeg siger," tager Twemlow atter til orde, "at hvis sådanne følelser har tilskyndet denne gentleman til at gifte sig med denne dame, tror jeg, at han ved denne handling er blevet endnu mere gentleman og har gjort hende endnu mere til dame. Jeg tillader mig at sige, at når jeg bruger ordet gentleman, bruger jeg det i den mening, hvori denne værdighed kan opnås af enhver mand. En gentlemans følelser er hellige for mig, og jeg tilstår, at det generer mig at se dem blive gjort til genstand for spot og almindelig forhandling."

"Jeg gad vide," snerrer Podsnap, "om Deres højadelige slægtning vil være af samme mening."

"Mr. Podsnap," svarer Twemlow, "tillad mig. Det vil han måske, eller vil han måske ikke. Jeg skal ikke kunne sige det, men jeg ville ikke engang kunne tillade ham at foreskrive mig regler i en sag af en så delikat natur, om jeg har mine egne meninger om."

Et vådt lagen synes ligesom at sænke sig ned over selskabet, og lady Tippins vides ingen sinde at have været så grådig og gnaven. Kun Lightwood liver op. Han har spurgt sig selv ved ethvert andet medlem af udvalget: "Jeg gad dog vide, om De er stemmen!" men han gør sig ikke dette spørgsmål, efter at Twemlow har talt, og ser hen til Twemlow, som om han var ham taknemmelig. Da selskabet bryder op – mr. og mrs. Veneering har på dette tidspunkt fået mere end nok af æren og gæsterne med – følger Mortimer Twemlow hjem, trykker hjerteligt hans hånd til afsked og kører vel til mode hjem.

Efterskrift i stedet for fortale

Da jeg lagde planen til denne fortælling, forudså jeg sandsynligheden af, at en klasse læsere og kommentatorer vil mene, at jeg gjorde mig megen umage for at skjule, hvad jeg netop gjorde mig megen umage for at give til kende, at nemlig John Harmon ikke var blevet slået ihjel, og at John Rokesmith var ham. Idet jeg smigrede mig med den tanke, at denne opfattelse måske kunne være opstået af en vis sindrigheid i fortællingen, og da jeg holdt det umagen værd i kunstens interesse at vise læserne, at en kunstner (lige meget af hvilken slags) vel må vide, hvad han tager sig for i sit fag, hvis de ville skænke ham lidt tålmodighed, blev jeg ikke urolig over, at man ventede dette.

At lade et andet, fra denne hovedtildragelse udspringende øjemed være uanet, men stadig lade det mere og mere udvikle sig og til sidst udnytte det på en underholdende og nyttig måde, var på en gang den mest spændende og den mest vanskelige del af min plan. Dens vanskelighed øgedes ved udgivelsesmåden, da det ville være højst urimeligt at vente, at ret mange læsere, som fra måned til måned følger en fortælling i nitten måneder, skulle, forinden de havde den liggende fuldstændig for sig, kunne fatte dens finere trådes forhold til det hele mønster, som fortællingsvæveren stadig har for øje ved sin væv. Men at jeg tror, at fordelene ved udgivelsesmåden opvejer ulemperne, vil man let tro om den, som, efter at den længe havde været af brug, atter optog den i Pickwick Klubben og siden stadig har brugt den.

Der findes stundom her til lands en underlig tilbøjelighed til at forkaste de almindeligste erfaringer i det daglige liv som usandsynlige i digtning. Jeg tilføjer derfor, skønt det måske er aldeles overflødigt, at der findes hundreder af testamentesager, der er langt mere påfaldende end den i denne fortælling opdigtede. Rettens arkiver bugner af eksempler på testatorer, som hver især har oprettet, forandret, modsagt, skjult, glemt, tilintetgjort og ladet være at tilintetgøre lige så mange testamenter, som der oprettedes af den ældre Harmon.

I mine oplevelser i samfundslivet har jeg, siden mrs. Betty Higden trådte frem på skuepladsen og forlod den, truffet omsvøbsriddere, som har været tilbøjelige til at blive hidsige over min opfattelse af fattiglovgivningen. Min ven Bounderby kunne aldrig se nogen forskel mellem at lade "folkene" i Coketown blive, ganske som de var, og forlange, at de skulle spise skildpaddesuppe og dyresteg med guldskeer (i fortællingen "Streng Tider"). Jeg har ofte hørt idiotiske ytringer af lignende natur og er blevet opfordret til at indrømme, at jeg ville give fattigunderstøttelse til alle og overalt uden forskel. Aldeles bortset fra slige tåbeligheder, har jeg lagt mærke til en mistænkelig tilbøjelighed hos ridderne til at dele sig i to partier. Det ene påstår, at ingen værdige fattige foretrækker død af langsom sult og ondt vejr for fattigforstanderes og fattighuses barmhjertighed. Det andet indrømmer, at der findes sådanne fattige, men nægter, at de har nogen grund til at gøre, hvad de gør. Fortællingerne i vore blade, de i "The Lancet" meddelte oplysninger og den almindelige menneskeforstand og almindelige menneskers forstand afgiver alt for mange vidnesbyrd imod begge forsvar. Men for at min opfattelse af

fattigloven ikke skal blive misforstået eller fordrejet, vil jeg fremføre den her. Jeg tror, at der siden Stuarternes dage ikke har været nogen lov, der så ofte er blevet skammelig håndhævet, ingen lov, der så ofte er blevet åbenlyst krænkert, ingen lov, der stadig er blevet så slet passet. I de fleste af de skammelige tilfælde af sygdom og død af mangel, som forarger publikum og, skæmmer landet, svarer ulovligheden fuldkommen til umenneskeligheden – og ord kunne ikke sige mere om deres uretfærdighed.

Fredagen den 9. juni d. å. var mr. og mrs. Boffin (i deres manuskriptdragt for at modtage mr. og mrs. Lammle til frokost) sammen med mig på den sydøstlige jernbane under en frygtelig ulykke. Da jeg havde gjort, hvad jeg kunne for at hjælpe andre, klatrede jeg igen ind i min kupé, som næsten var væltet på en viadukt og blevet hængende på skrå ved omdrejningen for at redde det værdige par. De var blevet slemt tilsmudset, men var for resten uskadte. Lige så heldigt gik det miss Bella Wilfer på hendes bryllupsdag og Riderhood, mens han undersøgte Bradley Headstones røde halstørklæde, da han lå og sov. Med inderlig taknemmelighed husker jeg, at jeg aldrig kan være synderlig nærmere ved at tage afsked med mine læsere for stedse, end jeg da var, før der ved mit liv sættes det ord, hvormed jeg i dag har sluttet denne bog: – ENDE.

Den 2. september 1865.

Ch. D.

Om "Vor fælles ven"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).

Org.udgave: *Our Mutual Friend*. Føljeton i månedlige hæfter maj 1864 – november 1865, bogudgave Chapman and Hall, London 1865.

Denne udgave baseret på: *Vor fælles Ven*, af Charles Dickens. Fjerde gennemsete udgave, Jacob Erslevs Forlag, København 1894.

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).

Redigeret af: Vivi N. Jensen.

Forside: Efter illustration af James Mahoney (1810-1879): "*Lizzie and Gaffer Hexam on the Thames*" fra udgaven *Household Edition*, Chapman & Hall, London / Harper Brothers, New York, 1875.

ISBN 978-87-7979-934-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-175-6 (Ølstrykke 2009).

© 2023 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

